

Itájtɔl toTɛko
ipan mela'tájtɔl

Nahuatl, Isthmus-Mecayapan: Itájtɔl toTɛko ipan
mela'tájtɔl New Testament

Itájt̄ol toT̄eko ipan mela'tájt̄ol
Nahuatl, Isthmus-Mecayapan: Itájt̄ol toT̄eko ipan mela'tájt̄ol
New Testament

copyright © 2016 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nahuatl, Isthmus-Mecayapan

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022
8d5b6a33-8846-5c0f-ae8f-62c94f894f7b

Contents

San Mateo	1
San Marcos	58
San Lucas	93
San Juan	150
Hechos	194
Romanos	248
1 Corintios	271
2 Corintios	292
Gálatas	306
Efesios	314
Filipenses	322
Colosenses	328
1 Tesalonicenses	334
2 Tesalonicenses	339
1 Timoteo	342
2 Timoteo	348
Tito	353
Filemón	356
Hebreos	358
Santiago	376
1 Pedro	382
2 Pedro	389
1 Juan	393
2 Juan	399
3 Juan	400
Judas	401
El Apocalipsis	403

Itájtɔl Jesucristo yej kijkuiloj San Mateo

Iyikyapatajwewejmej Jesucristo

¹ Nigaj ijkuijito' itokamej yej iyikyapatajwewejmej Jesucristo,* yej tepiltzimpa katka iga David iwán David tepiltzimpa katka iga Abraham.

² Abraham mochiĵ tetaĵ iga Isaac, iwán Isaac mochiĵ tetaĵ iga Jacob, iwán Jacob mochiĵ tetaĵ iga Judá iwán iyikniwán. ³ Judá iwán isiwa' yej itoká' Tamar mochiĵkeĵ tetaĵmej iga Fares iwán Zara. Fares mochiĵ tetaĵ iga Esrom. Esrom mochiĵ tetaĵ iga Aram. ⁴ Aram mochiĵ tetaĵ iga Aminadab, iwán Aminadab mochiĵ tetaĵ iga Naasón, iwán Naasón mochiĵ tetaĵ iga Salmón. ⁵ Salmón mochiĵ tetaĵ iga Booz, teĵe' itoká' Rahab. Booz mochiĵ tetaĵ iga Obed, teĵe' itoká' Rut. Obed mochiĵ tetaĵ iga Isaí. ⁶ Isaí mochiĵ tetaĵ iga rey David, David kipiá' se ipiltzın yej itoká' Salomón yej kita' iwán inón siwa' yej isiwa'pa katka Urias.

⁷ Salomón mochiĵ tetaĵ iga Roboam, iwán Roboam mochiĵ tetaĵ iga Abías, iwán Abías mochiĵ tetaĵ iga Asa. ⁸ Asa mochiĵ tetaĵ iga Josafat, iwán Josafat mochiĵ tetaĵ iga Joram, iwán Joram mochiĵ tetaĵ iga Uzías. ⁹ Uzías mochiĵ tetaĵ iga Jotam, iwán Jotam mochiĵ tetaĵ iga Acáz, iwán Acáz mochiĵ tetaĵ iga Ezequías. ¹⁰ Ezequías mochiĵ tetaĵ iga Manasés, iwán Manasés mochiĵ tetaĵ iga Amón, iwán Amón mochiĵ tetaĵ iga Josías. ¹¹ Jecónias iwán iyikniwán itajmej itoká' Josías. Inimej ipilowán onokoj kuá' rey de país Babilonia kimpresojwı́ israelitajmej iga kiwı́gakeĵ Babilonia.

¹² Kuá' kiskeja Babilonia, Jecónias kipiá' ipiltzın yej itoká' Salatiel. Iwán Salatiel kipiá' ipiltzın yej itoká' Zorobabel. ¹³ Zorobabel mochiĵ tetaĵ iga Abiud, iwán Abiud mochiĵ tetaĵ iga Eliaquim, iwán Eliaquim mochiĵ tetaĵ iga Azor. ¹⁴ Azor mochiĵ tetaĵ iga Sadoc, iwán Sadoc mochiĵ tetaĵ iga Aquim, iwán Aquim mochiĵ tetaĵ iga Eliud. ¹⁵ Eliud mochiĵ tetaĵ iga Eleazar, iwán Eleazar mochiĵ tetaĵ iga Matán, iwán Matán mochiĵ tetaĵ iga Jacob. ¹⁶ Jacob mochiĵ tetaĵ iga José, yej iwewej María. Ininya María yej iye' Jesús, ininya Jesús yej tiktókawı́aj Cristo.

¹⁷ Ijkón panoj catorce tetaĵwewetkej yej ipilówampa ipilowán Abraham este iga onókoya David. Panoj nɔ catorce tetaĵwewetkej yej ipilówampa ipilowán David este kuá' israelitajmej kiwı́gakeĵ preso Babilonia, iwán panoj se'o' máĵ catorce tetaĵwewetkej este kuá' onókoya Cristo.

Ken iga onoko Jesucristo

¹⁸ Ijkın iga onoko Jesucristo: María yej iye' Jesús onóyaya iga yawi monamiktı́ı iwán José. E' kuá' aya monamiktı́aj, María xoloyowi' iga ipoder iyEspı́ritoj Dios. ¹⁹ Iwán José yej mochiwas iwéĵ María, poxsan katka ye'nemiá, iwán ayo' kinekiá mamonamikti iwán María; e' maleĵ ijkón, José akinekiá mamomati iga María óno'ya iwán se' taga'; yéĵ keĵlantoya iga ichtákasan mamokajtewakan. ²⁰ Mieĵ inón keĵlantoya, kochi' iwán kitemi' iga se iyángel† Dios wáĵaj iwán ijkın kijlij:

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Cristo". † **1:20** 1:20 Xikita glosario "Ángel".

—José, tej yej ipiltzın ipilówampa David, amo ximajmawi iga timonamiktía iwán María, iga inón xolq' yej kitalaxwijto', inonwa' kimá' iyEspíritoj Dios. ²¹ Yéj yawi kitati se ichoochın, iwán tiktokawij JESÚS,[‡] iga yéj yawi kimānawjti igentej iga ayo' makichijtokan yej ayekti.

²² Inón sucederoj iga mamochiwa kensan ikya kijtoj toTęko ipan se profeta[§] kuā' kijtoj ijkın:

²³ Se takotzın yej aya kichijchimi taga', xoloyowis iwán kitas ichoochın, motokawij Emanuel,

yej kijtojneki: Dios ono' towan.*

²⁴ Kuā' José isa' iga temiktoya, kichij kensan kijlij iyángel Dios iwán kíkui'ya María iga isiwā'. ²⁵ E' José aya kitechowaya María este iga onoko ikone'. Iwán inón kone' kitokawijkej JESÚS.

2

Reyemagojmej yawij kitatij Jesús

¹ Jesús onoko Belén, se altepe' yej ono' ipan estado de Judea. Íkuā' mandarojtoya rey Herodes.* Entonces asikej Jerusalén sekin tajtaga' yej wálkej ikísáyampa tónatí'. Inomej tajtaga' momachtijkej ken iga ojonokej sitalimej, iwán kijliáj Reyemagojmej. ² Iwán tatajantinemiáj:

—¿Kān ono' irrey judiyojmej yej nacérojo'? Nejemen nikitakej isitalin ne-iga ikísáyampa tónatí' iwán niwálkej nikweyimatiłtikoj.

³ Kuā' inın kimati' rey Herodes ay'ya kojasiá te kichíwaya, iwán inewi gente de Jerusalén akojasiajo' nō te kichíwayaj. ⁴ Iwán Herodes kintza' inochi ijefejmej sacerdotejmej iwán inochi yej tamachtíáj ipan iley Dios. Iwán kitajtankej kān yawi naceroti Cristo. ⁵ Yejemen kijtojkej:

—Yawi naceroti ipan altepe' yej itoka' Belén yej ono' ipan estado de Judea. El profeta kijuuloj ijkın:

⁶ Tej, Belén, yej tonon' ipan estado de Judá, malej iga ti-altepetzın, e' ayéj yej máj ti-alımpa, nō tivalerowa kensan inomej wejweyi altepe' yej ono' ipan estado de Judá; iga ipan tej yawi kısatı se yej mandarowa, yej yawi kicuidaroti nogentej de Israel.†

⁷ Iwán el rey Herodes kichtakanotza' yej kitakej sitalin; íkuā'ya kimatiłtijkej kēman nokta nesiko in inón sitalin. ⁸ Iwán Herodes kiłitan Belén inomej tajtaga', kijlijkej ijkın:

—Xākān Belén, xiktemotij inón choolıntzın este kān xikasikan. Kuā' ankasıkeja, xine-ijlıkij sej iga nej nō manía manikweyimatiłtiti.

⁹ Kuā' tami' kikakikej yej kijtoj Herodes, Reyemagojmej yájkija. Iwán inón sitalin yej kitakej ikísáyampa tónatí', tapanotiaya iwán moketzato kān nokta ono' choolıntzın. ¹⁰ Kuā' kitakej inón sitalin poxsan yolpakikej. ¹¹ Iwán kalakkej kalijti', iwán kitakej choolıntzın iwán María yej teye'. Motankuaketzkej iwán kiweyimatiłtijkej choolıntzın. Iwán yejemen kikixtijkej regalojmej iga kimakakej choolıntzın, oro, incienso iwán mirra

‡ **1:21** 1:21 Jesús kijtojneki “yej kimānawıá”. Jesús kimānawjti inomej yej moconfıarowaj ipan yéj iga ayá' kıknoçhıwas ken kajasi iga kichijkej yej ayekti. § **1:22** 1:22 Xikita glosario “Profeta”.

* **1:23** 1:23 Is 7:14 * **2:1** 2:1 Xikita glosario “Herodes”. † **2:6** 2:6 Miq 5:2

vej ken bálsamo. ¹² Iwán Dios kiteṁiktij inomej iga ayo' nokta mayakān kaṅ ono' Herodes; inón iga vejemen yajkij sej ichamej, e' ipan se'ya ojti.

José, María iwán Jesús cholowaj iga yawij ipan país vej itokq' Egipto

¹³ Kuá' reyejmagojmej yájkija, se iyáṅgel Dios kiteṁiktiko José, iwán kijlij:

—Ximoketza, xikuiga Egipto choollintzin iwán iye'. Ómpao' xonokān este kua' sej nimitznqtzas. Porque Herodes yawi kiteṁoti choollintzin iga makimikti.

¹⁴ Iwán José moketza' tayowakān, kiwiga' Egipto choollintzin iwán iye'.

¹⁵ Ompiga onoyaj este que migui' Herodes. Inín mochij iga mamochiwa vej Dios kijtoj ipan se profeta, ijkín ijkulijto': "Este Egipto niktntza' noPiltzin."[‡]

Herodes tatekimaka iga mamomijmikti choollin

¹⁶ Kuá' Herodes kimati' iga kikajkayajkej inomej reyejmagojmej, poxsan kuejkuesiwi'. Iwán tatekimá' iga makimijmiktij nochi choollin vej aya kipiáj ome años, vej chantitokej Belén iwán ipan altepevej vej najna'san onokej. Herodes kijtoj ome años, iga anka achón an kiwigaya Jesús, ke'san kijtojkej reyejmagojmej. ¹⁷ Iwán ompa mochij vej kikuiloj el profeta Jeremías. Ijkín ijkulijto':

¹⁸ Mokagui' iga wa'tzajtzilq' ipan altepe' vej itokq' Ramá.

Chokalo' iwán poxsan moknomatilo'.

Rakelwa' in vej choga' iga ipilowaṅ,

iwán awel moyoltalij, iga ipilowaṅ kimijmiktijljeja.ᶜ

¹⁹ Kuá' mi'ya Herodes, se iyáṅgel Dios kiteṁiktij José ompa Egipto, kijlij:

²⁰ —Ximoketza, xikuiga choollintzin iwán iye' iwán xaj sej Israel kaṅ amonoyaj iga mikikeja inomej vej kimiktijnekiáj choollintzin.

²¹ Iwán José moketza' iwán kiwiga' choollintzin iwán iye' ipan país de Israel. ²² E' kua' José kimati' iga mandarówaya sej Arquelao vej ipiltzimpa Herodes ipan tajli de Judea, José majmawi' iga yawi ompiga. E' Dios sej kiteṁiktij, kijlij iga mayawi ipan estado de Galilea, iwán ompiga yajkij.

²³ Kuá' asikej ipan estado de Galilea, mochanttoj ipan altepe' vej itokq' Nazaret. Inín mochij iga mamochiwa ken kijtojkej profetajmej iga Jesús chantitos Nazaret.

3

Juan vej tabautizarowa kipowa itájtq' Dios

¹ Inón vej Juan vej tabautizarowa* asi' ipan desierto† vej ono' ipan estado de Judea iga kipowa ye'noticiaj, ² iwán kijtowaya:

—Xikajtewakanya iga ankichiwaj vej ayekti iga ayo' wejkatís iga Dios yawi reinaroti ipan tejemej.

³ De ininya Juan vej el profeta Isaías tajtoj, kuá' kijtoj:

Mokaki a'pa tzajtzi ipan desierto, kijtowa:

"Xikajtewakanya iga ankichiwaj vej ayekti,

ijkón ankitapowaj ojti iga toTeko."[‡]

‡ 2:15 2:15 Os 11:1 § 2:18 2:18 Jer 31:15 * 3:1 3:1 Xikita glosario "Bautizar". † 3:1 3:1 Xikita glosario "Desierto". ‡ 3:3 3:3 Isa 40:3

4 Juan kakijtinemiá itzótzol yej chijtoya iga itzojmiyo camello[§], iwán tajko-ilpitiñemiá iga kuetax, iwán kikuaya chapolin iwán kuayojnekti. ⁵ Iwán kışkej de Jerusalén, de Judea iwán inochi yej chantitoyaj najna'san weya' Jordán iga kikakikoj Juan. ⁶ Iwán kuá' la gente motenxítónkeja iga kichijkej yej ayekti, íkuá'ya Juan kibautizarowaya inomej ipan weya' Jordán.

⁷ E' kuá' Juan kita' iga nemi yayaj mia' fariseojmej* iwán saduceojmej† iga no mamobautizarokan, kijlijkej:

—¡Amejemen ken nokta ipilowan kowamej! ¿A'yéj mitzijlijkej iga anyawij anmomanawitij kuá' Dios yawi tacastigaroti? ⁸ Xiye'nemikan iga manesi iga ankikajtékeja iga ankichiwaj yej ayekti. ⁹ Amo ximoweyemanitan iga ankijtowaj: “Nejemen no-ikyapatajwewejmej Abraham”; ¡Nimitzijlijáj iga inmej temeje Dios wel kichíwa ipilowan Abraham! ¹⁰ Háchajwa' ono'ya iga yawi motzojzontekiti kuawimej este ipan inelwayomej. Inochi kuawi' yej ayá' ye'taki, motzonteki iwán moakiá tiko.‡ ¹¹ Nej nimitzbautizarowaj iga a'ti, iga manesi iga anmoyolpatákeja. E' yej wí-o', yawij mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo iwán iga ti'ti. Yéj kipiá máj poder que nej, iwán nej ni alín ayá' neajasi iga manikuiguili iga'. ¹² Yéj kikitzi' yej iga kichijchíwa trigo iga kitasolkixtiá. Iwán trigo kanas kan moana; e' itasolyo kitatij ipan ti'ti yej ayí' sewis.§

Mobautizaroj Jesús

¹³ Iwán Jesús kışa' Galilea, iwán asito kan Juan tabautizarojtoya ipan weya' Jordán, iga no mamobautizaro. ¹⁴ E' Juan akinekiá makibautizaro, kijlij:

—¿Te iga tiwí' iga nej manimitzbautizaro? Nejwa' in yej nikneki iga tej xinebautizaro.

¹⁵ E' Jesús kijlij Juan:

—Inán tej amo te xikijto; iga ijkón kajasi iga matikchíwakán inochi ken Dios kineki.

Iwán Juan motemá' iga kibautizaroj Jesús. ¹⁶ Kuá' Jesús tami' mobautizaroj, kışa' ipan a'ti. Iwán tapowi' cielo, iwán kita' iyEspíritoj Dios temoj, ken tikita se jojtoko, iwán moketzako iyakapan. ¹⁷ Iwán mokagui' ipan cielo se tájtól yej kijtoj:

—Inín nokta in noPiltzín yej nikpoxchokiliá, iwán yéj neyolchikajto'.

4

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichíwa yej ayekti

¹ Iwán iyEspíritoj Dios kiwiga' Jesús ipan desierto kan ayá' chantitolo', iga ompiga Tzitzimi' makita siga ayá' kichíwaltij yej ayekti.

² Jesús ayá' takuaj cuarenta días iwán cuarenta yówal, iwán mayana'.

³ Iwán Tzitzimi' kitechoj Jesús. Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichíwa yej ayekti, kijlij:

—Siga tejsya nokta iPiltzín Dios, xikijli inimej temeje iga mamochíwakán pan.

⁴ E' Jesús kijlij Tzitzimi':

§ 3:4 3:4 Xikita glosario “Camello”. * 3:7 3:7 Xikita glosario “Fariseo”. † 3:7 3:7 Xikita glosario “Saduceo”. ‡ 3:10 3:10 Inín kijtojneki iga Dios yawi kicastigaroti yej ayompa nemij.

§ 3:12 3:12 Kijtojneki iga yej ye'nemij, Dios yawi kimawanjti e' yej ayá' ye'nemi ken tikita itasolyo trigo yej tatas.

—Ijkín ijkulijto' itájtł Dios: “Ayá' gasan tákual wel ono taga', nq wel ono iga kichíwa ken kijtowa itájtł Dios.”

⁵ Iwán Tzitzimi' kiwíga' Jesús ipan weyi-áltepe' Jerusalén, kitejkawíltij este iyixko, kan máj ajko ipan inón weyitiopan,* ⁶ iwán kijtoj Tzitzimi':

—Siga teja nokta ipiltzín Dios, este nigaj ximopatánalti talpan; iga itájtł Dios ijkín ijkulijto':

Dios kitítanis iyangelejmej iga mamitzpaléwikan, iga mamitzmajkuiúakán iga amo ximokxiwíteki ipan te'ti.†

⁷ Jesús kijtoj:

—Nq ijkulijto' itájtł Dios: “Amo xiktajtanili moTéko Dios iga ma-kichíwa tejté iga san manesi iga wel kichíwa.”

⁸ Se' vej Tzitzimi' kiwíga' Jesús ipan se tepé' yej pox ajko, iwán kinextilij inochi páismej yej ono' ipan inín tajli iwán inochi yej kipiáj; ⁹ iwán kijtoj Tzitzimi':

—Nej nimitzmasak inewi inín siga timotankuáketza iga xineweyimatílti.

¹⁰ Iwán Jesús kijlij:

—Tzitzimi', xicholo notenój, iga ijkín ijkulijto' itájtł Dios: “Xikweyimatílti moTéko Dios iwán xikchíwa kensan yej kineki.”

¹¹ Iwán Tzitzimi' kikájteja Jesús. Iwán walkej angelejmej iga kipaléwiko ipan Jesús.

Jesús pewa iga tamachtiá

¹² Kuá' Jesús kimati' iga Juan kipresojuwijkej, yajki ipan estado de Galilea.

¹³ E' ayá' kawí' Nazaret kan íchán katka, sino que yajki mochantito ipan áltepe' yej itóka' Capernaum. Inón áltepe' onoya ipan áten iwán ipan itál Zabolón iwán Neftalí. ¹⁴ Ijkín kichij Jesús iga mamochíwa yej el profeta Isaías ijkín kijkuiloj:‡

¹⁵ Ítal Zabolón iwán Neftalí, ipan inón ojti yej yawi lámā, iyikampa weya' Jordán, ipan Galilea kan chantitokej yej ayéj judiyojmej.

¹⁶ Inomej gente yej ken onoyaj kan takomichkan iga ayá' kixmatiáj Dios, ken tikita kitawijkej se weyi tawilyo' iga asi' itájtł Dios.

Inomej majmatoyaj iga mamikikan, e' inán kitawijkeja weyi tawilyo'.

¹⁷ Iwán ikuá'ya Jesús pewa' kipowa itájtł Dios, kijtoj:

—Xikajtewakanya iga ankichíwaj yej ayékti iga ayo' wejkwawas iga yawi reināroti§ Dios.

Jesús kinotza' nawi atarrayojmej

¹⁸ Jesús nejnentiáya ipan áten laguna yej itóka' Galilea. Ompa kita' Simón yej nq itóka' Pedro, iwán Andrés yej iyíknimpa. Yejemen atarrayojmej. Iwán ompa atarrayarotoyaj ipan inón a'ti. ¹⁹ Iwán Jesús kijlij inomej:

—Xinētokakan, iwán nikchíwas iga ankinechkoskej yej manētokakan ken inán topoj ankikitzkiáj.

²⁰ Iwán imanín kikajtejkej iyatarrayajmej iwán kitokákeja Jesús.

* 4:5 4:5 Xikita glosario “Weyitiopan”. † 4:6 4:6 Sal 91:11,12 ‡ 4:14 4:14 Isa 9:1-2 § 4:17 4:17 Xikita glosario “Kén iga Dios reinārowa”.

21 Iwán achi máj nejnenkej, kitakej om̄en tajtaga', Jacobo iwán Juan yej ipilowampa Zebedeo. Ompa onoyaj ipan ákał iwán itaj. Ompa kitamanijtoyaj iyatrrayajmej. Iwán Jesús kinotza' in in̄omej. 22 Iwán íkuə'san ompa kikajtejkej itaj iwán ákał. Iwán kitokákeja Jesús.

Jesús kimachtiá mia' gente

23 Jesús panoj noyan ipan estado de Galilea, tamachtijtinemiá ipan tiopamej yej ojonoyaj ipan altepemej. Kipowaya ye'noticiaj ken iga Dios yawi reinaroti. Iwán kachitaltij nochi yej sese'pa iga wetitoyaj. 24 Iwán noyan momati' ipan estado de Siria, iga Jesús taachtitaltijtinemi', iwán n̄o kiwiguilijkej yej kipiayaj de sese'pa kokolis, yej kuajkualoj, yej tatapoliwij, yej kipiayaj malesspíritoj iwán yej ikxitakuawayaxtoyaj. Iwán nochi in̄imej kachitaltij Jesús. 25 Mía' de Galilea kitokakej Jesús, yej chantitoyaj ipan ital diez altepe' yej kijliáj Decápolis, iwán de Jerusalén iwán inewi n̄o de Judea, iwán in̄omej yej chantitokej iyikampa weya' Jordán.

5

Jesús tamachtiá ipan tepe'

1 Kuə' Jesús kita' inewi gente yej kitokatinemiáj, tejkaj ipan se tepe' iwán ompa motálij. Iwán idiscipolomej* kiyawalojkej. 2 Iwán Jesús pewa' kimachtij idiscipolomej, ijkín kijtoj:

3 —Pakij yej kimachiliáj ipan iyalmajmej iga yejémensan awel te kichiwaj iwán ijkonya iga kitemowaj Dios, iga yejémnya kipiaskej Dios iga iTekomej.

4 'Pakij yej chokaj, Dios yawi kiyolchikawati in̄omej.

5 'Pakij yej moalimpamatij, iga yejemen mochíwaskej itatki in̄on tajli yej Dios kijtoj iga kimakaskej.

6 'Pakij yej kipoxyolmakatokej iga kichíwasnekij yej yekti, in̄omej sí, Dios kipalewíj.

7 'Pakij yej ta-ikneliáj, iga Dios yawi n̄o kiknelitij in̄omej.

8 'Pakij yej ipan iyalmajmej kejlantokej yej yekti, yejemen sí kitaskej Dios.

9 'Pakij yej kinekij iga maonolo tamelá, iga Dios kijlij iga yéj ipilowan.

10 'Pakij yej kinkochiwaj iga san kichiwaj yej Dios kineki, iga yejémnya kipiaskej Dios iga iTekomej.

11 'Xipaktokan kuə' mitzijijliáj kuajkuantas iwán kuə' mitziknochiwaj iwán kuə' mitzpantiáj iga ankichiwaj yej ayekti, iga san nej an̄etokaj.

12 'Xipaktokan iga ipan aielo yawij mitzmakatij yej pox yekti; iga ijkón n̄o kinkochijkej profetajmej yej ikya onoyaj.

Yej kitokaj Jesús ken ista' iwán ken yej tawíaj

13 'Amejemen ipan in̄in tajli ken tikita an-istamej. E' siga ista' ayo' istaweli', ¿téjaso' iga moneki? Ayo' yekti iga nité, sino que motajkáliya iwán motatáksaya.

14 'Amejemen n̄o ken antawilmej ipan in̄in tajli. Se weyi-altepe' yej ono' iyixko tepe' awel m̄jyana. 15 Niga motatiá se cándil iga mamotali itampa tejté, majwa' motaliá ajko iga makitawi yej onokej kalijti'. 16 Ijkonsan n̄o amejemen xikchíwakaj yej yekti iyixtaj la gente, iwán kuə' mitzitaskej iga ankichitokej yej yekti, kiweyimatl̄iskej toTaj Dios yej ono' ajko.

* 5:1 5:1 Xikita glosario "Discípulo".

Jesús tamachtía ipan la ley

¹⁷ 'Amo ankijtoskej iga niwalaj iga nikpoloko iley Moisés o kan tamachtijkej profetajmej. Nej ayá' inón nikchiwako, majwa' nikchiwako ken iga nokta kajasi iga mamochiwa ken tatekimakaj. ¹⁸ Iwán nq nimitznojma-ijliáj, miej iga onos cielo iwán tajli, nisé punto nisé letra awel mopolowa ipan iley Moisés, este que nochi mamochiwa yej mochiwas. ¹⁹ Inón iga yej kiyokakajewa iga kichiwa ken tatekimaka se iley Dios, malej iga inón ley nésiki' ayá' máj te te-ijliá, wan ijkón matamachti, inón mo-itas ken yej ayéj te iteki kan reinarowa Dios. E' yej makichíwa ken ijkulijto' la ley iwán ijkonsan nq kinextiliá sekin iga makichíwakán, inón máj kiyé'itaskej kan reinarowa Dios. ²⁰ Iwán nq nimitzijliáj, siga ayá' máj anye'nemij que fariseojmej iwán ken yej tamachtíaj ipan la ley, nikeman ayá' ankalakiskej kan Dios reinarowa.

Jesús tamachtía iga amo mamokuejkuesqlo

²¹ 'Ankikakikeja ken kijlijkej amo-ikyapatajwan iga: "Amo xitamikti, siga agaj tamiktiá, makimiktikan." Ijkón kijtoj iley Moisés. ²² E' inán nimitzijliáj igasan se mamokuejkueso iwán iyiknín, Dios yawi kijuzgaroti. Iwán yej kijliá iyiknín: "Tixeto'", inón kikitzkiskej yej máj mandarowaj. Iwán yej kijliá iyiknín: "Tipáchtol", yači kan ono' tiwelon yej ayí' sewi.

²³ 'Siga tia tikmakati iyofrendaj Dios ipan altar† iwán tikejlančewa iga mitzkuesowilijto' moknín, ²⁴ ómpao' xikajčewa moofrendaj itenoj altar iwán xaj achto ximoyoltalıti iwán moknín. Íkuq'ya sí welja tiktaliti moofrendaj.

²⁵ 'Siga agaj mitzdemandarowa iwán mitzwigaj iyixtaj juez, ipan ójtisan ximotajtołti iga ximoyoltalı iwán. Porque siga mitzwiga iyixtaj juez, juez kitekimakas policiyajmej iga mitzakiskej kuákalko. ²⁶ Nimitzijliá iga atikisas ompa este que xixixčewa inewi ke' mitztajtaniliáj.

Jesús tamachtía iga yej namiktito' amo mayawi wan se'

²⁷ 'Moisés este ikayay kijtoj: "Yej namiktito' amo mayawi wan se'." ²⁸ E' nej nimitzijliáj siga se taga' kitachiliá se siwa' iwán ipan iyalmaj kinekiskiyaya magui' mamásiya iwán, ininwa' taxíma'ya nokta, malej iga kejlan ipansan iyalmaj.

²⁹ 'Siga se moyix mitzchíwaltiá yej ayékti, xixixti iwán xiktajkali wejka; máj yékti xikpolo se moyix que inochi mocuęrpoj makakikan pan tiwelon yej ayí' sewis. ³⁰ Siga moye'ma' mitzchíwaltiá yej ayékti, xiktzonteki iwán xiktajkali wejka; máj yékti xikpolo se moma' que inochi mocuęrpoj makakikan pan tiwelon yej ayí' sewis.

Jesús tamachtía iga amo mamokawakan yej namiktitokej

³¹ 'Moisés nq este ikayay kijtoj: "Siga se taga' kikařwa isiwa', makimaka se ama' kan makijto iga mokájkeja." ³² E' nej nimitzijliáj yej kiyokakawa isiwa' malej iga isiwa' ayá' nemi yawi wan se', inón taga' kichiwa iga isiwa' mamasi wan se'; iwán inón se' taga' yej iwán monamiktij nq taxíma.

Jesús tamachtía iga amo matajuradqlo

³³ 'Nq ankimatij iga amo-ikyapatajwan kijlijkej: "Amo xikelkawa iga tikchíwa yej iyixtaj toTeko tikijtoj nokta iga tikchíwas." ³⁴ E' nej nimitzijliáj

† 5:23 5:23 Xikita glosario "Altar".

iga amo xiktaḷiḷkan agaj o tejté iga testigo kuá' ankijtowaj iga ankichiwassej tejté. Niga cielo iga ompa mandarowa Dios; ³⁵ niga tajli iga ompa kitáliá iyikxi Dios; niga Jerusalén iga inḡnwa' iciudad el Rey yej kipoxweyimatiḷ. ³⁶ Niga motzontekon, iga tej awel tikchíwa iga se motzónkal mamochíwa istá' o písti'. ³⁷ Máj yeḷti iga xikijto "kena" kuá' tikmati iga tia tikchíwati, iwán xikijto "ayá'" kuá' tikmati iga ayá' tia tikchíwati. Yej ayá' ijkón kichíwa, kichíwa yej ayékti.

Jesús tamachtía iga amo mamajasikḡn iga mo-ijiyaj

³⁸ 'Moisés este ikayay kijtoj:‡ "Siga agaj mitzixkopewa, nḡ xikixkopewa, iwán siga agaj mitztankopewa, nḡ xiktankopewa." ³⁹ E' nej nimitzijliáj iga amo ijkonsan nḡ xikchíwili yej mitzchíwiliá yej ayékti; majwa' siga agaj mitzxaḡgatatzina, xikmaka se' moxaya' iga mamitzmaga. ⁴⁰ Iwán siga agaj mitzdemandarowa iwán mitzkuiliá mokuach, xikmaka nḡ makiwiga mochamarraj. ⁴¹ Iwán siga agaj mitztekimaka iga xikuḡguili tejté yej etí' se kilómetro, tej xikuḡga ome kilómetro. ⁴² Siga agaj mitztajtaniliá tejté, xikmaka. Agaj yej kineki mitztaḡewiliá tejté, amo xikijli iga ayá'.

Kén iga matikchokilíkan yej te-ijiyaj

⁴³ 'Moisés este ikayay kijtoj: "Xikchokili moknḡn iwán xikijiya yej mitzijiya." ⁴⁴ E' nej nimitzijliáj xikchokilíkan yej mitzijiyaḡ, xikyé'ijliḷkan yej mitzmalijliáj, xikchíwiliḷkan yej yeḷti yej ayá' mitzye'itaj, xiktajtanilíkan Dios iga maye'onokan inomej yej mitzpantiáj iwán mitzknḡchíwaj. ⁴⁵ Ijkón amejemen anmochíwaskej ipilówampa amoTaj Dios yej ono' ipan cielo; iga yéj kichíwa iga matawi tonatí' kan ono' yej kichíwa yej yeḷti iwán yej kichíwa yej ayékti, iwán kititani nḡ tiawa' iga yej ye'nemij iwán iga yej ayompa nemij. ⁴⁶ E' siga amejemen ankichokiliáj yejsan nḡ mitzchokiliáj, ¿té anmotaniliáj iga ijkón ankichíwaj? Este yej kicobrarowaj impuesto[§] iga Roma ijkón nḡ kichíwaj. ⁴⁷ Iwán siga ankisaludarowaj yejsan amoknḡn, ijkón ayá' nemi ankichíwaj tejté yej sekin nḡ akichíwaj. Ijkón nḡ kichíwaj yej ayá' kixmatij Dios. ⁴⁸ Xipoxye'nemikan, ijkón kensan amoTaj Dios yej ono' ipan cielo nochipa kichíwa yej yeḷti.

6

Jesús tanḡtiliá iga matikchíwakḡn yej yeḷti iyixtaj Dios

¹ Jesús nḡ kijtoj:

—Kuá' ankichíwaj tejté yej yeḷti, amo xikchíwakḡn iga san mamitz-itakan. Siga ijkón ankichíwaj, amoTaj Dios yej ono' ipan cielo ayá' mitzmasuksej nité. ² Kuá' tikpaléwiá agaj yej amotapialiá, amo xikpojtinemi ken kichíwaj inomej yej mopajpantiáj iga ye'nemij iga kipojtinemij tiopan-ijti' iwán kajkan panolo iga makiweyimatiḷitikan. Nimitzijliáj iga inomej inḡnsan motaniliáj, iwán Dios ayá' kiyé'ita. ³ E' tej kuá' agaj tikpaléwiá yej amotapialiá, amo xikmatilti ni agaj. ⁴ Majwa' xikchíwa ichtákasán. Iwán Dios yej mitzitzto' iga ichtákasán nemi tikchíwa yawi mitzmakati yej pox yeḷti.

Jesús tamachtía ken iga matitajtoḡkan wḡn Dios

‡ 5:38 5:38 Ex 21:24 § 5:46 5:46 Xikita glosario "Impuestos".

⁵ 'Kua' antajtowaj wān Dios, amo xikchīwakān ken inōmej yejsan mopa-
jpantiá i ga ye'nemij, inōmej kiyē'matij i ga ejkati-oradowaj tiopan-ijti'
iwān ipan calle kāsān makitakān. Nimitznojma-ijliá i ga inīmej inōnsan
motāniliá, iwān Dios ayá' kikakij. ⁶ E' tej kua' titajtowa wān Dios, xikalaki
kalijti', iwān ximokaltzakua iwān xitajto wān Dios yej ompa ono' mowān.
Iwān Dios yej mitzitzto' kān ichtākāsan nemi ti-oradowa, yawi mitzmakati
yej tiktajtani.

⁷ 'Kua' titajtowa iwān Dios, amo xikojpa-ijto tajtolmej yej ayá' mitz-
palewiá kāsān mawejkawa i ga titātapojto' iwān Dios, ken kichīwaj
yej ayá' kixmatij Dios. Yejemēn ān kijtowaj i ga ijkōn kichīwaj, majya
kikakiskej Dios. ⁸ Amo xikchīwakān ken yejemēn; i ga amoTaj Dios
kimātiya tē mitzpolowaj malej i ga aya ankitajtaniá. ⁹ Amejemēn ijkīn
xitajtokān iwān Dios:
NoTaj yej tonō' ipan cielo,
nochi makiweyimatilti motokā'.

¹⁰ Xirreinārōkiya.

Mamochīwa ken tej tikneki ipan tajli, ijkōn ken mochijto' ipan cielo.

¹¹ Notakualmej yej nochipa moneki, xinēmakakān āman.

¹² Xineḷkawiliān yej nikchijkej yej ayekti, ijkōn ken nejemēn nō
nikḷkawiliá yej nechīwilikej yej ayekti.

¹³ Xinepalewikan i ga amo manikchīwasnekikan yej ayekti; amo
xineḷsemakakān kua' Tzitzimi' nechīwaltjneki yej ayekti.

Iga tej nokta yej tirreinārōwa, iwān tej yej nochi wel tikchīwa iwān inōn
moweyipoder nochipa nokta onos. Ijkōnyawa'.

¹⁴ 'Siga anḷkawiliá yej agaj mitzchīwiliá yej ayekti, amoTaj yej ono'
ipan cielo nō mitzḷkawiliškej yej ankichīwaj yej ayekti. ¹⁵ E' siga ayá'
anḷkawiliá yej mitzchīwiliá yej ayekti, amoTaj ayá' nō mitzḷkawiliškej
yej ayekti ankichīwaj.

Jesús tamachtía ken i ga mamayunārōlo

¹⁶ 'Kua' anmayunārōwaj, amo manēsi i ga anmoknōmatij ken inōmej
yej san mopajpantiá i ga ye'nemij. Yejemej kinekij makitakān i ga
mayunārōtokej. E' nimitznojma-ijliá i ga yej inōn kichīwaj, kipiaja yej
motānilijkej. ¹⁷ E' tej kua' timayunārōwa, ximotzijtzikui iwān ximixāmi,
¹⁸ i ga amo manēsi i ga timayunārōto'. Petz moTaj Dios yej ichtākāsan
mowān ono', yéjsan kimatis yej nemi tikchīwa. Iwān iyixtaj tokniwān
mitzmas yej kajasi i ga mamitzmaka.

Yej mitzyoltīlāna

¹⁹ 'Amo xiknejnechkōkān yej pox valerōwa nigaj ipan tajli kān wel
kitolowa wechi iwān wel ankinēmpolōskej, iwān kān wel kalakij yej
tachtekij. ²⁰ Máj yekti xiknejnechkōkān ipan cielo komati yej pox
valerōwa.* Ompa ateyi wechi yej tanēmpolowa, iwān niga nō yej tachtekij
ay'ya kalakiskej. ²¹ Porque kān ono' yej mitzyoltīlāna ompa nochipa
tikejlāntos.

Yej mitztāwía

* 6:20 Inīn mochīwa kua' sē kichīwa ken Dios kineki.

²² 'Moyix ken tikita se cándil yej mitztawíá; siga moyix yękti, mitztawíjos. ²³ E' siga moyix ayękti, tonos ken kuá' takomichkan. Siga inón cándil yej tikpiá ayá' tawíá, poxsan titakomitos.

Dios iwán tomın

²⁴ 'Ayagaj wel kipiá ome ipatrón, iga sęsanwa' in yej kiye'itas, iwán se' kijiyas, o se kitokas iwán se' kikajtewas. Inón iga awel ankitokaj Dios siga mitzvoltilanaj tomın.

Amo xitayokoyakan

²⁵ 'Nimitzipliáj: Amo xitayokoyakan iga te anyawij ankikuatij iwán te anyawij ankonitij iga wel xonokan, niga amotzótzol yej ankakiskej. ¿Ix ayá'taj máj valerowa amovidaj que tákual, iwán amocuerpoj máj que tzótzol? ²⁶ Ximixkuıtikan ipan toťomej yej patantinemij; yejemen ayá' toťokaj niga tapixkaj iwán ayá' nę kenaj yej mopixka. E' malej ijkón, Dios yej amóTajpa kitamaka nę inęmej toťomej. ¡Amejemen máj anvalerowaj que toťomej! ²⁷ ¿Iwán a' de amejemen iga san matayokoya wel weyás se' alın?

²⁸ 'Iwán, ¿te iga nę amejemen antayokoyaj iga amotzótzol? Ta' xikitakan ken iga weyáj xęchimej ipan akawalyoj, ayá' tekipanowaj niga tajzomaj. ²⁹ E' nimitzipliáj niga el rey Salomón malej iga moye'taajakiaya; ayá' kaxilij ken inęmej xęchimej yej mojmęnsajtikej. ³⁰ Iwán siga Dios ijkón kimęnsajchíwa kuaxiwiyoj yej aman ono' ipan akawalyoj iwán męsta tatas ipan ti'ti, ¿kén iga ayá' mitztotzolyoťiskej, amejemen yej alın ammoconfiarowaj ipan Dios? ³¹ Inón iga amo xitayokoyakan iwán amo xikijtoťkan: "¿Te niawij nikuatij? o ¿te niawij nikonitij? iwán ¿kan niawij nikasitij notzotzolmej yej nikajakiskej?" ³² Yej ayá' kixmatij Dios tayokoyaj iga nochi inın; e' amejemen ankipiáj se amoTaj yej ono' ipan cielo yej kimati te mitzpolowaj amochan. ³³ E' ximotemakakan iga Dios marreınaro ipan amejemen, iwán xikchíwakán ken yéj kineki, iwán ijkón nochi inımej yej mitzpolowaj, anyawij ankipiatij. ³⁴ Amo xitayokoyakan iga yej męstapa moťıwas, yej męstapa, męstapaya sej ankitaskej. Ono' komati yej teyolmiktiá ipan sejsé día.

7

Amo xikijto iga se' ayompa nemi

¹ 'Amo xitajuzgarokán, iga Dios amo nę mamitzjuzgarokán. ² Iga Dios yawi mitzjuzgaroťij ijkón kensan sekin ankijuzgarowaj. Achón ke' agaj ankimakaskej, achonsan nę Dios mitzmkaskej. ³ ¿Te iga tikixtachiliá mognın iga kipiá tasoltzın ipan iyix iwán ayá' tikita iga tej tikpiá tapan ipan moyix? ⁴ Siga ayá' tikita iga tikpiá weyi tapan ipan moyix, ¿kén timixewiá iga tikijliá mognın: "Nognın, achi manimitzkixtili tasoltzın yej tikpiá ipan moyix"? ⁵ ¡Tej yej timopajpantiáj iga tiye'nemi!, xikixti achto inón tapan yej ono' ipan moyix iwán ijkón wel tikye'itas iga tikixtiliá tásol ipan iyix mognın.

⁶ 'Yej itatki Dios amo xikmakakan pelomej, amo santá' mitztatayanaskej. Yej pox patiyoj amo xikmakakan koyamęmej iga amo makifataksakan.

* **7:3** 7:3 Kijtoťneki: Ayompa tikchíwa siga tikpopowa mognın iga kichij alın yej ayękti kuá' tej tikchij máj komati yej ayękti.

Xiktajtaniqan, xiktemoqan iwán xikaltzotzonakan

⁷ 'Xiktajtaniqan, iwán Dios mitzmaqaskej; xiktemoqan iwán ankasiskej; xikaltzotzonakan iwán mitzkaltapowiliskej. ⁸ Iga yej kitajtani, kimakaj; iwán yej kitekowa, kasi; iwán yej kaltzotzona, kikaltapowiliáj.

⁹ '¿Ix wel se de amejemen kimakas ipiltzin se te'ti kuá' kitajtaniliá tákual? ¹⁰ ¿O ix kimakas kowa' kuá' kitajtaniliá se topo? ¹¹ Siga amejemej yej ankichiwaj yej ayekti, wel ankimakaj yej yekti amopolowan, jamoTaj yej ono' ajko ipan cielo, máj kimakas yej yekti a'san iga kitajtanilij!

¹² 'Ijkón ken amejemen ankinekij mamitzchíwilikan sekin, ijkón no amejemen xikchíwilikan; ijkón kijtowa iley Moisés iwán yej kijkuilojkej profetajmej.

Kalten yej tzolti'

¹³ 'Xikalakikan ipan kalten yej tzolti'. Iga kalten iwán ojti yej tawiga kan mopopololo, kojkoayakti', iwán mia' yej ompa yawij. ¹⁴ E' kalten iwán ojti yej tawiga kan ono' Dios, poxsan tzolti', iwán ayá' mia' yej ompa yawij.

Kuawi' mo-ixmati ipan itakilka

¹⁵ 'Amo mamitzkajkayawakan yej kijtowaj iga Dioski' kitajtolmakaj. Inimej nesiki' até wel mitzchíwiliáj, e' máj ipan iyalmajmej ken tikita tekuanimej. ¹⁶ Amejemen wel ankixmatij ken iga nemi agaj ipansan yej kichiwaj; puej ayá' moteki uva' ipan witztaqo', niga no moteki itakilka amakuawi' ipan istá'witz. ¹⁷ Nochi ye'kuawi' ye'taki, iwán yej ayéj ye'kuawi', ayejyekti itakilka. ¹⁸ Yej ye'kuawi' awel mochiwa itakilka yej yekti. ¹⁹ Nochi kuawi' yej ayá' ye'taki, motzonteki iwán motatiá. ²⁰ Inón iga amejemen ankixmatiskej inomej san ken iga kichiwaj.

Ayá' nochi kalakiskej kan reinarowa Dios

²¹ 'Ayá' nochi yej ne-ijliáj "noTeko, noTeko" yawij kalakitij kan reinarowa Dios, sino que inómejsan yej kichiwaj ken kineki noTaj yej ono' ipan cielo. ²² Kuá' asis inón día, mia' yawij ne-ijlitij: "NoTeko, noTeko, nejemén nikpowakej motájtól, iwán ipan motoka' nikixtijkej malespiritomej, iwán ipan motoka' nikchijkej mia' yej ayí' mo-ita." ²³ E' nej nikijliskej: "Ayí' nimitzixmatikej; xicholokan notenoj, amejemen yej ankichiwaj yej ayekti."

Qmen tajtaga' yej kalchiwaj

²⁴ 'Yej kikaki notájtól iwán kichíwa yej nikijtowa, ken tikita se taga' yej poxsan tajlanto' yej kichij íkal ipan se weyite'ti. ²⁵ Wálaj tiawa', wejweyakej a'timej iwán wálaj ejeka' yej pox tajpalej ipan inón kajli; e' ayá' kiwetziltij iga toktó' ipan te'ti. ²⁶ E' yej kikaki notájtól iwán ayá' kichíwa yej nikijtowa, inón ken tikita yej ayá' ye'tajlanto', yej kichij íkal ipan xajli. ²⁷ Wálaj tiawa', wejweyakej a'timej, iwán wálaj ejeka' ipan inón kajli, iwán wetzi'. ¡Mela'xixitini' nokta!

²⁸ Kuá' Jesús tami' tajtoj, yej takaktoyaj san tajtachixtikajkej kén iga Jesús tamachtiaya; ²⁹ iga ijkón ken tamachtiaya, nesía iga kimati te nemi kijtowa, ayéj ken yej tamachtiaj ipan iley Moisés.

† 7:16 7:16 Xikita glosario "Uva".

8

Jesús kachitialtiá yej palantía ikajlo'

¹ Kuá' Jesús temoj ipan tepe', poxsan kitokatiajkij. ² Iwán kiná'techoj se taga' yej nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra, * motankuáketza' iyixtaj Jesús, iwán kijtoj:

—NoTęko, siga tikneki, wel xinępajti.

³ Iwán Jesús kichijchin in inón yej wętitoya, kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

Kuá' inón kijtoj, achitiá' yej kipiaya lepra. ⁴ Iwán kijlij:

—Ta' xikaki, amo agaj xikijli; xaj kan ono' sacerdote iga mamitzita, iwán xiktalı moofrendaj ken tatekimaka iley Moisés, iga nochi makimati iga tipájt'i'ya.

Jesús kachitialtiá itekipanowani se capitán de Roma

⁵ Kuá' Jesús asi' ipan áltepe' Capernaum, se capitán de Roma yajki kitechoto Jesús iwán kiteki'tajtanilij, ⁶ kijlij:

—NoTęko, notekipanowani wetzto' nočan pan itapech iga poxsan kuajkualoto' isempan iwán este awel mołina.

⁷ Jesús kijlij:

—Nej niąti nikachitialtiti.

⁸ Inón capitán kijtoj:

—NoTęko, akajasi xikalaki nočan, san xikijto iga maachitiá notekipanowani, iwán achitiás. ⁹ Nej nę ono' yej nętekimaka iwán nę nıktekimaka soldadojmej. Kuá' niktıtani se mayawi kanaj, yawi; iwán kuá' se' nıkiłliá iga mawiki, wı'; iwán kuá' nıkiłliá notekipanowani iga makichıwa tejté, kichıwa.

¹⁰ Kuá' Jesús inón kıkagui', madmiradoj iwán kijlij yej kitokatinemiá:

—Nimitziłliáj iga anikasi' nisé israelita yej mamopoxconfiaro ipan nej ken inın taga'. ¹¹ Nej nimitziłliáj iga poxsan wıtzeloj kan ikısáyampa tınatı' iwán ikalakiyampa', iwán motalıskej iga takuáskej wın Abraham, Isaac iwán Jacob ipan cielo kan reinarowa Dios; ¹² e' yej onóyaja† iga mayakan katka kan reinarowa Dios, kakıskej kan takomichkan, ompa chokaskej este tangueguetzekaskej.

¹³ Iwán Jesús kijlij inón capitán:

—Xaja močan, iwán mamochıwa ijkón ken ticređoj.

Iwán ikuá'san in inón tekipanowani achitiá'.

Jesús kachitialtiá imonın Pedro

¹⁴ Jesús yajki chan Pedro, wın kasito imonın Pedro wetzto' ipan tapech iga kawanto'. ¹⁵ Jesús kımáktzkij, iwán ikuá'san sewi' ikajlo'; iwán mokętza'ya iga kitamá' Jesús.

Jesús kachitialtiá mia' yej wętitokej

¹⁶ Kuá' tayowátı'ya, kiwıguilijkej Jesús mia' yej kipiayaj małespiritojmej; iwán Jesús iga san kitekimá' małespiritojmej, kıkıjkıxtij, iwán nę kachitiltij nochi yej wętitoyaj. ¹⁷ Inın mochiј iga mamochıwa ken kijtoj el profeta Isaías: “Yéj tępajtij, iwán yéj tęachitiltij.”‡

Yej kinekiáj makitokakan Jesús

* 8:2 8:2 Xikita glosario “Lepra”. † 8:12 8:12 Judiyojmej ‡ 8:17 8:17 Isa 53:4

18 Kuá' Jesús kita' iga poxsan kipoltojtokej, kitekimá' idiscipolomej iga maapanókanya ipan laguna. 19 Iwán se' yej tamachtíaš ipan iley Moisés kitechoko Jesús, iwán kijlij:

—Tamachtiani, nej nikneki manimitztokatinemi kansan tia.

20 E' Jesús kijlij:

—Koyomej kipiáj ixapoyomej kan kochij, iwán toťomej kipiáj ixekemej; e' nej yej iPiltzın Taga'* anikpiá kan achi manimokuajtetonti.

21 Iwán se' idiscipolomej, kijlij:

—NoTeko, maniao' achto maniktokati notaj.

22 Jesús kijlij:

—Xinotoka, xikawili yej ken miktokej iga makitokakan yej miktokej.

Jesús kipacholtiá ejeka' yej tajpalej

23 Iwán Jesús tejkaj ipan weyi ákal, senyajki iwán idiscipolomej. 24 Tajko laguna pewa' se' ejeka' yej pox tajpalej este atemiaya ákal. E' Jesús kochtoya. 25 Iwán idiscipolomej kixitijkej Jesús, kijlijkej:

—¡NoTeko, xinemanawikan! ¡Nemiya ti-awetzi!

26 Jesús kijtoj:

—¿Te iga poxsan anmajmawij? ¡Amejemen alıntzın anmoconfiarowaj nopan!

Iwán Jesús moketza', kajajwa' ejeka' iwán a'ti, iwán santakampolijtikawi'. 27 Tajtaga' san tajtachixtikajkej, iwán kijtojkej:

—¿Ix a'taj yéj nokta an in inın taga' yej este ejeka' iwán a'ti kitajtolkakij?

Tajtaga' de Gadara yej kipiáj malespıritomej

28 Kuá' Jesús asi' iyıkampa laguna ipan estado de Gadara, omen tajtaga' kiskej posantoj, iwán kitechojkej Jesús. Iyomextin kipiayaj mal espıritoj, wan poxsan tatatalochtiayaj, iwán ipan inon ojtı ayágajo' wel panowaya.

29 Iwán tzajtzikej:

—¿Té tikneki nowamej, tej Jesús yej iPiltzın Dios? ¿Ix tiwalaj aneyoka-iknoqhiwakoj malej iga aya asi hora?

30 Iwán ayá' wejka iga ompa, takuajtinemiáj mia' koyamemej. 31 Iwán malespıritomej kiteki'tajtanilijkej Jesús ijkin:

—Siga annekixtiájyawa', xinetitikan ipan koyamemej.

32 Iwán Jesús kijtoj:

—Ómpayawa', xikalakitij.

Iwán inomej malespıritomej kiskej ipan tajtaga' iwán kalakitoj ipan koyamemej; iwán nochi inomej koyamemej mobarrancarojkej iwán wejwetzitoj ipan a'ti iwán ompa amikikej.

33 Yej kicuidarojtinemiáj koyamemej moqacholjkej. Kuá' asıkeja ipan altepe', kipojkej nochi yej mochi ipan inomej tajtaga' yej kipiayaj malespıritomej. 34 Iwán nochi yej chantitokej ipan inon altepe' yajki kan ono' Jesús. Iwán kuá' itenoja onokej, kiteki'ijlijkej iga makısaya ipan itılmej.

9

Jesús kachitialiá se' taga' yej awel nejnemi

§ 8:19 8:19 Xikita glosario "Yej tamachtía ipan iley Moisés". * 8:20 8:20 Xikita glosario "IPiltzın Taga'".

1 Iwán Jesús tejkej ipan se weyi ákal iga apanoj iwán asi' kan iyaltepe'.

2 Ompa kiwiguilijkej se taga' yej awel nejnemi nokta, wetztiaya ipan itapech. Kuá' Jesús kita' ken iga yejemen moconfiarowayaj ipan yéj, kijlij weytitoya:

—Amo ximajmawi nopij; nochi yej tikchij yej ayekti nimitzelkawiliaya.

3 Iwán sekin yej tamachtiaj ipan iley Moisés, kuá' inin kikakikej, kijtojkej ipan iyalmajmej: “Inin taga' iga ijkón kijtowa, kimajlijliá Dios.” 4 E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, kijtoj:

—¿Te iga ankejlamikij yej ayekti ipan amoalmajmej? 5 ¿Kéntaj máj wel manikijto: “Nochi yej tikchij yej ayekti nimitzperdonarowiliá”, o manikijli: “Ximoketza iwán xaja”? 6 Inán sí, nia nimitznextilitij iga nej yej iPiltzjin Taga' ipan inin tajli wel nikperdonarowiliá yej se kichíwa yej ayekti.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

—Ximoketza, xikui motapech iwán xaja mochan.

7 Iwán moketza' iwán yájkíya ichan. 8 Kuá' la gente inón kitakej, majmawikej iwán kiweyimatilijkej Dios iga kimá' inón poder tajtaga'.

Jesús kinotza Mateo iga makitoka

9 Jesús kisa' ompa kan onoya, iwán kita' se taga' yej itoká' Mateo, ewatoya kan kicobrarojtoya impuestos* iga Roma, iwán kijlij:

—Xinetoka.

Iwán Mateo moketza' iwán kitoga' Jesús.

10 Jesús takuajtoya kalijti', iwán asi' mia' yej kicobrarowayaj impuestos iga gobierno iwán sekin yej ayá' ye'nemij, iwán kixnankej mesa iwán idiscipolomej Jesús. 11 E' kuá' fariseojmej kitakej iga Jesús nemi sentakuaj iwán inomej, kitajtankej idiscipolomej:

—¿Te iga amomaestroj sentakua wan yej kicobrarowayaj impuestos iga Roma iwán yej kichíwaj yej ayekti?

12 Jesús kikagui' yej kijtojtokej iwán kijtoj:

—Yej yektitokej, ayá' kajasi iga mamochitaltikán, e' yej weytitokej, kena, kajasi. 13 Xakan iwán ximomachtikan yej kijtojneki ken ikuilijto' itájtól Dios: “Nej nikneki xita-iknelikan; ayéj iga xinemiktilikan yolkamej.” Pues nej ayá' niwalaj niktzakó yej kijtowaj iga ye'nemij. Majwa' niwalaj niktzakó yej kichíwaj yej ayekti iga mamoyolpatakán.

Jesús kijtatanij ken iga mayunaro

14 Yej kitokatinemiáj Juan yej tabautizarowa yajkij kan ono' Jesús, iwán kitajtankej:

—¿Te iga nejemen iwán fariseojmej nipoxmayunarowaj iwán modiscipolomej ayá' mayunarowaj?

15 Jesús kijtoj:

—¿Ix wel moknomatitoskej te-ikniwan kan monamiktilo miej ompa ono' iwamej chokotzin yej monamiktia? E' asiti día kuá' chokotzin kiwigaskej. Ikuá'ya sí mayunaroskej.

16 Iwán ayagaj kitamaniá se tzotzolsósol iga tzotzoltájkol yej mokówago'; iga yej mokówago' akuis, iwán máj weyi kitzayanas tzotzolsósol. 17 Awel nq moakiá vino yej kichíkejo' ipan ikyapakuetahtekon' iga vino yej kichíkejo' moposawa iwán kipoxonas kuetaxtekon iwán

* 9:9 9:9 Xikita glosario “Impuestos”. † 9:17 9:17 Xikita glosario “Kuetaxtekon”.

nempoliwis vino iwán kuetaxtekon. Inón iga, yekti mamooki vino yej kichijkejo' ipan kuetaxtekon yej móchijo'. Ijkón apoliwis vino niga kuetaxtekon.

Jesús ki-ojpa-ixitij isiwapiltzın Jairo wan kachitaltij se siwa'

¹⁸ Mij Jesús tatapojtóyao', asi' se yej kimandarowa judiyojmej, motankuaketz'a itenoj, iwán kijlij:

—Nosiwapiltzın nokto' migui', e' siga tia nočan, iwán tiktalij moma' ipan nosiwapiltzın, ojpa-isas sej.

¹⁹ Jesús moketz'a iwán yajki iwán idiscipoloymej iwán inón taga'. ²⁰ Iwán se siwa' yej wetitoya doce años iga kıstoya ken imés yej awel pachiwá, kitechoj Jesús itepotztájbapa iwán kichijchimilij itempan isotántzótzol; ²¹ yéj kijtoj ipan iyalmaj: “Iga san nia nikchijchimilij itzótzol, nia ni-achitiati.” ²² E' Jesús tachá' itepotztaj, kita' inón siwa', iwán kijlij:

—Xipaki, nopij, ti-achitia'ya iga timoconfiaroj ipan nej.

Iwán ikuá'san inón siwa' achitiá'.

²³ Kuá' Jesús asi' chan inón jefe yej itoka' Jairo, kita' iga tapitztolo' iga yáwija kitokatiy yej mikto', iwán pox tzajtztolo' iga chokayaj. ²⁴ Jesús kijtoj:

—Xikisakan nigaj; takotzın ayá' mikto', yejwa' kocho'.

Iwán kiwejwetzkilijkej Jesús. ²⁵ E' Jesús kikikixitij yej onoyaj kalijti', iwán kala', kimakitzkij takotzın iwán kipalewij iga moketz'a'. ²⁶ Iwán noyan ipan inón tajli momati' yej Jesús kichij.

Jesús kitachaltia ome pachamej

²⁷ Kuá' Jesús kısa' ompa, ome pachamej kitokakej, kitzajtzilijtiyayaj:

—¡Achi xine-iknelikan tej yej iPiltzın[‡] David!

²⁸ Iwán kuá' Jesús kala' kalijti', pachamej kitechojkej, iwán Jesús kijtoj:

—¡Ix ankiçedowaj iga wel nimitztachaltiskej?

Pachamej kijtojkej:

—Kena, noTeko.

²⁹ Iwán Jesús kijixchijchin in inomej pachamej, iwán kijtoj:

—Mamochjwa ijkón ken amejemen anmoconfiarojkej.

³⁰ Iwán tachákeja. Iwán Jesús kitekima' nokta inomej:

—Amo agaj xikijlikan.

³¹ E' yejemen kıskejsan ompa, kipojtinenej noyan yej Jesús kichij.

Jesús kitajtoltia yej nonoj

³² Kuá' kıstiáyaja, sekin asikej yej kiwajliguilijkej Jesús se nonoj yej kipiaya malespıritoj. ³³ E' kuá' Jesús kikixtija inón malespıritoj, welja tajtoj in nonoj. Yej ompa onoyaj san tajtachixtikajkej, kijtojkej:

—¡Ay! mo-ita' ipan Israel ken inın!

³⁴ E' fariseojmej kijtowayaj:

—Ijefej malespıritojmej kima' inın taga' iga wel kikixtia malespıritojmej.

Jesús kikelia la gente

³⁵ Jesús nentinemiá noyan ipan weyi altepemej iwán ipan altepetzıtızın, tamachtijtinemiá ipan tiopamej ipan sejsé altepe'. Kipowaya ye'notıciay kén iga reinarowa Dios, iwán kachitaltiaya inochi yej wetitokej iwán yej kualtokej. ³⁶ Kuá' Jesús kita' yej ompa chapantokej, kiknelij iga kita'

[‡] 9:27 9:27 Judiyojmej kimatikej iga el Mesías katka rey David ipiltzın ipilowampa, inón iga kijliayaj iga ipiltzın.

tayokoxtokej iwán siatokej iwán papayintokej, ken tikita borregojmej[§] yej atekoyojkej. ³⁷ Iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Nimitzijliáj, mela'wa' iga ono' mia' yej wel moconfiarowaj ipan nej, e' ayá' mia' yej kipowaj ye'notíciáj. Yej aya kikakij, inómejwa' ken se weyi mijli yej némiya tayoksi. ³⁸ Inón iga xiktajtaniłıkan yej iTeko mijli iga makitıtani tekipanowanimej iga makitekıtıyja yej ono' pan mijli.*

10

Jesús kitapejpena doce iyapostolejmej

¹ Iwán Jesús kinotza' doce idiscipolojmej iwán kimá' poder iga wel makikıxtıkan małespiritojmej iwán iga wel makachıtıltıkan yej de sese'pa iga wıtıtokej iwán nochi yej kuajkualotokej.

² Inın itokamej yej Jesús kitapejpen iga itatıtanimej yej nı kijliáj apostolejmej:* yej achto itoká' Simón, yej nı itoká' Pedro, iwán Andrés yej yéjpasan iyiknın; Jacobo iwán Juan yej ipilówampa Zebedeo; ³ Felipe, Bartolomé, Tomás, iwán Mateo yej kicobrarowaya impuestos iga Roma; Jacobo yej ipılztımpa Alfeo; Lebeo yej nı itoká' Tadeo; ⁴ Simón yej ipartıdoj nacionalista;† iwán Judas Iscariote, yej máj despuéj kinamá' Jesús.

Jesús kitekimaka apostolejmej iga makipowatıj itájtıl Dios

⁵ Kuá' Jesús kitın inımej doce apostolejmej, ijkın kijlijkej:

—Amo xakın kan çantıtokej yej ayéj judıyojmej, nıga xakın ipan altepemej yej onokej ipan estado de Samaria;‡ ⁶ majwa' xakın xikitatıj judıyojmej yej pojpolıjtınemıj ken borregojtızın. ⁷ Xikıjlıjtınemıkan iga inın sı na'ya ono' iga Dios yawı reınarotı ipan tejemej. ⁸ Xıkachıtıltıkan yej wıtıtokej, xıkojpa-ıxıtıkan yej mıtkokej, xıkpajıtıkan yej palantokej ikajlıomej iga kipiáj lepra, xıkıxtıkan małespiritojmej. Amejemen ayá' ankıkojkej iga inın wel ankıçıwaj, amejemen nı amo mamıtızıxtıwakan iga inın ankıçıwaj.

⁹ 'Amo nı xıkuıgakan nı alın tomın, ¹⁰ nıga xıkuıgakan amomórral ipan ojti; nıga se' amotóztıl, nıga se' gaktı, nıga bastón; iga yej tekıpanowa kajasi iga makıtamakakan.

¹¹ 'Kuá' amasıkej ipan se altepe' o altepetzın, xıktemokın ompa aıaj yej mıtzıye'ıtaj iwán ómpao' xıkawıkan ıçın este que matamı amotekıpánıl wın ankısaskej ipan inón altepe'. ¹² Kuá' ankalakıskej ıçın, xıkıjlıkan iga maonokın tamelá. ¹³ Sıga yej ompa çantıtokej kajasi iga ijkón xıkıjlıkan, ijkón moçıwas; e' sıga ayá' kajasi, amo xiktajtaniłıkan Dios iga tamelá maonokın. ¹⁴ E' sıga ayá' mıtzomemawıáj nıga mıtzkakisnekıj, xıkısakın ipan inón kajlı o ipan inón altepe' iwán xıktzejtelokın amokxi iga maxını talpınıl. ¹⁵ Nımitzijliáj iga kuá' Dios tajuzgaroj, yej çantıtokej ipan inón altepe' máj kıcastıgaroskej que yej çantıtokej altepemej Sodoma iwán Gomorra.§

Kıknoçıwaskej yej kitokaj Cristo

§ 9:36 9:36 Xıkıta glosarıo "Borreıo". * 9:38 9:38 Kıtojneki iga makıtajtaniłıkan Dios iga yéj makıtıtanı toknımej yej wel kipowaj ye'notıciáj nochi inımej gente. * 10:2 10:2 Xıkıta glosarıo "Apóstol". † 10:4 10:4 Xıkıta Lc 6:15. ‡ 10:5 10:5 Xıkıta glosarıo "Samaria, Samarıtanos".

§ 10:15 10:15 Yej ıçın Sodoma iwán Gomorra pox ayékti kıçıkej. Gn 19

16 'Ta' xikakikan, nej nimitztitaniy ken tikita amborregojmej itzalan koyomej.* E' xonokan listo ken tikita ankowamej, iwán ximochiwakan ken anjoitokomej iga amo agaj xikchwilikan yej ayekti. 17 Amo xikelkawakan iga la gente mitzwigaskej kan ono' tekiwajmej, iwán mitzmagaskej ipan tiopamej. 18 Iwán iga notechko mitzwigaskej iná' gobernadormej iwán reyejmej; ijkón iga wel antajtoskej de nej iyixtaj yejemej iwán yej ayéj judiyojmej. 19 E' kua' mitzwigaskej iná' yej mandarowaj, amo xitayokoyakan iga ayá' ankimatij te yanawij ankijtotij; iga kua' antajtoskej, Dios mitztajtolmakaskej. 20 Iga ayéj amejemen yej antajtoskej, sino que iyEspiritoj amoTaj Dios in yej yawi tajtoti ipan amejemen.

21 'Se toknjin yawi kitelwiti iyiknjin iga makimiktikan, iwán tetaj kitelwij ipiltzin iga makimiktikan, iwán tepilowan kitelwiskej itajmej iga makimiktikan. 22 Nochi yawij mitzijiyatij iga nej annetokaj; e' yej manetoka este que mamiki, yawi momanawiti. 23 Kua' mitztałochtiskej ipan se altepe', xakan ipan se' altepe'; nimitznojma-ijliáj iga nej yej iPiltzin Taga' nia niwitzeti kua' aya ampanowaj noyan ipan altepemej kan ichamej israelitajmej.

24 'Yej nemi momachtia' ayá' máj tamati ken yej tamachtia', iwán nise' tekipanowan ayá' máj tayakanto' que ipatron. 25 Se discípulo makisentali iyalmaj iga mochiwas kensan imaestroj, iwán tekipanowan kensan iteko. Siga nej yej nimandarowa ne-ijliáj iga niTzitzimi', † ¿ix ayá' nq mitzijliskej iga amejemen nq antzitzimijej yej annetokaj?

Jesús kijtowa iga Dios mamomajmawili

26 'Inón iga amo agaj xikmajmawilikan. Ateyi nité yej ichtakasan maono yej ayá' momatis, wan ateyi nité yej iyanto' yej ayá' monextij. 27 Yej nimitzijliáj kan tamichkan, amejemen xikpowakan noyan kan onolo'; yej nimitzichtaka-ijliáj, xitaztikan iga xikijtokan iga nochi makikaki. 28 Amo xikmajmawilikan yej wel mitzmiktia', iga awal kimiktia' toalmaj; majwa' xikmajmawilikan yej wel temela'polowa iwán wel kititani toalmaj kan tawewelkato'.

29 '¿Ix ayá' monamaka ome tototztzin iga se tomjntzin? E' malej ijkón, nise' totó' ayá' miki sin que amoTaj Dios amo makimati. 30 Pues este amotzónkal Dios kimati ke' ankipiáj. 31 Amo ximajmawikan, amejemen máj anvalerowaj que mia' tototztzin.

Yej mixewiáj iga kijtowa iga kitokaj Jesús

32 'Inewi yej kinojma-ijtowa iyixtaj la gente iga netoka, nej nq iyixtaj noTaj yej ono' ipan cielo, nia nikijtoti iga netoka. 33 E' yej iyixtaj la gente kijtowa iga ayá' netoka, nej nq iyixtaj noTaj yej ono' ipan cielo nia nikijtoti iga ayá' netoka.

Jesús kijtowa iga ayá' wala' iga tamelá maonolo

34 'Amo ankijtoskej iga nej niwala' ipan inin taji iga tamelá maonolo; ayá' niwala' iga tamelá maonolo, sino iga mamokuejkuesojtolo. 35 Niwala' iga taga' makikuesowili itaj, iwán siwapiltzin makikuesowili iye', iwán siwamon makikuesowili imonan; 36 ijkón iga sejsé mokuejkuesoj iwansan iyiknimejpa.

* **10:16** 10:16 Koyomej, español: lobos. Inin kijtojneki iga yej kitokaj Cristo, ken borregojmej iwán yej kijiya Cristo, ken koyomej. † **10:25** 10:25 Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás.

³⁷ 'Yeĵ makichokili itaj o iye' máj que nej, inón ayá' kajasi iga manetoka; yeĵ makichokili iyokichpiltzín o isiwapiltzín máj que nej, inón ayá' kajasi iga manetoka; ³⁸ yeĵ kinekis manetoka, e' ayá' kikechpanowa icruz,‡ ayá' kajasi iga mamochiwa nodiscípuloj. ³⁹ Yeĵ kineki san mamomanawi, yawi poliwi, e' yeĵ mamiki iga netoka, nochipa onos nowan.

Yeĵ yawi temajmakati Dios

⁴⁰ 'Yeĵ mitzomemawiaj, néjyawa' in yeĵ neomemawiaj; iwán yeĵ neomemawia nō ki-omemawiaj yeĵ netitan. ⁴¹ Yeĵ ki-omemawia se profeta yeĵ kititani Dios, yawij kimakatij yeĵ yekti kensan kimakaj se profeta, yeĵ ki-omemawia se toknín yeĵ te-ijknín, yawij kimakatij yeĵ yekti kensan kimakaj se toknín yeĵ te-ijknín. ⁴² Iwán si agaj kimaka yeĵ nej netoka yeĵ amoweyimati, malej alín seseka' ipan wájkal, nimitzijiáĵ iga inón si Dios kimakas yeĵ yekti.

11

Juan kititani omen idiscipolomej

¹ Kuá' Jesús tami' kinonotza' inón doce idiscipolomej, kisa' ompa iga yajki tamachtito iwán kipowato ye'noticiaj ipan altepemej yeĵ onokej ipan tajli de Galilea.

² Juan preŝojitoya wan kimati' yeĵ Cristo nemi kichiwa. Iwán Juan kititan omen idiscipolomej iga makitatij Jesús, ³ iga ijkín makitajtanikan: —¿Ix teĵya in Cristo yeĵ yawi witzeti, o nikcháskejo' sewo'?

⁴ Jesús kijtoj:

—Xakan xikijlitij Juan nochi yeĵ nigaj nemi ankitaj iwán yeĵ nemi anikakij. ⁵ Xikpowilikan iga pachamej tachaja, koxomej nejnémija, yeĵ palantiayaj ikajlomej iga kipiáĵ lepra, achitiákeja, yeĵ ayá' takakiáĵ, inán takákija, yeĵ miktoyaj, ojpa-isákeja, yeĵ ayá' motapialiáĵ, mopowiliá ye'noticiaj ken iga Dios tasalvarowa. ⁶ Paktos yeĵ ayá' kikajtewa iga moconfiarowa ipan nej.

⁷ Kuá' yájkija itatitanimej Juan, Jesús pe'ya tatapowa' de Juan, kijlij la gente:

—¿Té ankitatoyaj ipan desierto? ¿Ix se oĵta' yeĵ koqlina ejeka'? ⁸ Siga ayá', ¿tétaj ankitatoyaj? ¿Ix se taga' yeĵ ye'taajakijto'? Amejemen ankimatij iga yeĵ moye'taajakiaĵ, onokej ichan reyejmej. ⁹ Iwán, ¿té nokta ankitatoyaj? ¿Ix se profeta? Kena, yeĵ majya sej que se profeta. ¹⁰ De inonya Juan tajtowa kan ijkín ijkulijto': Niktitani notatitan iga mo-ixtaj matayakana,

iga ken kuá' mamitzojtápoya.*

¹¹ Jesús nō kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáĵ iga desde ikyyay este inán ateyi ni agaj yeĵ máj tayakanto' que Juan yeĵ tabautizarowa, e' yeĵ momachiliá iga atē iteki de inochi yeĵ motemakaj iga Dios marreinaŕo ipan yejemen, inón yeĵ máj tayakanto' que Juan.

‡ **10:38** 10:38 "Kikechpanowa icruz": anka kijtojneki motemaka iga wel makiknochjwakan, este mamiki iga kitoka Cristo. * **11:10** 11:10 Malaquías 3:1

12 'Desde kuꝛ' wꝛłaj Juan yej tabautizꝛrowa este inꝛn, ono' mia' yej kijiꝛyay iꝛyowji Dios, wꝛn ono' yej kichꝛwasnekij iga mapoliwi.† 13 Desde iꝛyay iwꝛn este inꝛn iga wꝛłaj Juan, nochi profetajmej iwꝛn iley Moisés, kijtojkej iga wꝛi' reinꝛroki Dios. 14 Siga annecꝛedowaj, Juanwa' in profeta Elías yej wꝛtziaya.‡ 15 Yej annakasyojkej, xineꝛe'kakikꝛn.

16 'Amejemen yej inꝛmpa amonokej annesij ken tikita kꝛkone' yej maꝛwiltiꝛj ipan tajkoalteꝛe' iwꝛn kitzajtziłiꝛj iyikniꝛwan: 17 "Nejemꝛn nimitztapitzilijkej iga aka iwꝛn ayꝛ' anmijtotijkej, nejemen nimitziknotakuikilijkej iwꝛn ayꝛ' anchokakej." 18 Kuꝛ' wꝛłka Juan yej mayunꝛrowaya iwꝛn ayꝛ' tawꝛana', amejemen ankijtojkej iga kipiꝛ małespꝛiritoj. 19 Niwꝛłaj nej iPiltzꝛn Taga' yej nitakua iwꝛn ni-ati, ankijtowaj iga nipoxtakua iwꝛn nitawꝛana, nimotokaki' iwꝛn yej ayꝛ' ye'nemij iwꝛn yej kicobꝛꝛowaj impuestos iga Roma. Kuꝛ' tikitaj iga ye'nemij yej momela'confiꝛrowaj ipan Dios, neši iga Dios nochi kimati te kichꝛwa.

Yej ayꝛ' kipatasnekij ken iga nemij

20 Iwꝛn Jesús ꝛe' kajajwa' yej chantitokej ipan alteꝛemej kꝛn maꝛ kichij milagrojmej yej ayꝛ'pa mo-ita, iga yej ompa chantitoyaj ayꝛ' nemi kikajteꝛwayaj iga kichꝛwaj yej ayekti, kijtoj:

21 —¡Lástima yej anchantitokej alteꝛe' Corazín! ¡Anłastimajmej yej anchantitokej alteꝛe' Betsaida! Siga ipan alteꝛe' Tiro iwꝛn Sidón mochijka milagrojmej yej ankitakej, yejemej iꝛyasan kikajtejkaj iga kichꝛwaj yej ayekti iwꝛn monextiꝛyay iga kakiꝛyay itzotzolmej yej moakiꝛ kuꝛ' mikilo iga moknoꝛmatij iwꝛn monejnexwiꝛyay.§ 22 E' nimitzijliꝛj iga kuꝛ' Dios tajuzꝛroj, maꝛ mitzcastigaroskej que yej chantitokej alteꝛemej Tiro iwꝛn Sidón. 23 Amejemen yej amochꝛn alteꝛe' Capernaum, ꝛankijtowaj an anyatij ipan cielo? Maꝛjwa' yawij mitzakitij kꝛn onokej yej miktokej. E' siga katka yej ichamej alteꝛe' Sodoma* kitayaj milagrojmej yej amejemen ankitakej, inꝛn alteꝛe' onóyasan este inꝛn. 24 E' nimitzijliꝛj iga kuꝛ' Dios tajuzꝛroj, amejemen maꝛ mitzcastigaroskej que inꝛmeꝛ de Sodoma.

Xiwꝛtzeꝛkꝛn notꝛnoj iwꝛn ximoseꝛwꝛkꝛn

25 Iwꝛn Jesús kijtoj:

—NoTaj yej tikchij cielo iwꝛn tajli, nimitzweyimatꝛłtiꝛi iga tiknꝛxtilij yej ayꝛ' moweyimatij inꝛn yej ayꝛ' tiknꝛxtilij yej tamatij 26 iga teꝛ ijꝛkꝛn tikne'.

27 Jesús nꝛ kijtoj:

—NoTaj nꝛma'ya inochi yej ono'. Ayagaj nꝛmela'ixmati nej yej iPiltzꝛn Dios, isꝛłtisan teTaj Dios nꝛmela'ixmati. Iwꝛn ayagaj nꝛ kimela'ixmati teTaj; nosꝛłtisan nej yej iPiltzꝛn, iwꝛn inꝛmeꝛ yej nej nikneki iga makixmatikꝛn. 28 Xiwꝛtzeꝛkꝛn notꝛnoj, amonochꝛn amejemen yej ansiatokej iga antekipanowaj iwꝛn an-eti' miktokej, iwꝛn nej nikchꝛwas iga ximoseꝛwꝛkꝛn. 29 Xicꝛedokꝛn yej nimitzijliꝛj, iwꝛn ximixkuꝛtꝛkꝛn ipan nej, nej ayꝛ' luꝛ nikuejkuesiwi, niga ayꝛ' nimoweyimati ipan noꝛłmaj; iwꝛn

† 11:12 11:12 Ijꝛn wel nꝛ motꝛaduꝛrowa: Desde kuꝛ' wꝛłaj Juan yej tabautizꝛrowa este inꝛn, ono' mia' yej poꝛsan kalakisnekij ipan iꝛyowji Dios, wꝛn este motojtoꝛewaj iga makalakiꝛkꝛn. ‡ 11:14

11:14 Malaꝛuꝛs 4:5 § 11:21 11:21 Monejnexwiꝛyay iga manꝛši iga momachꝛłliꝛyay iga ayekti kichijkej. *

11:23 11:23 Yej ichameꝛ Sodoma poꝛsan kichꝛwayaj yej ayekti iwꝛn Dios kipolojkej; Gn 18, 19

anyolajkatiaskaj. ³⁰ Iga yej nej nimitztekimakaj, wel ankichiwaskaj, iwán yej nimitzjiliáj iga xikchíwakan, ayéj ken yej awel mochíwa.

12

Idiscipolomej Jesús kitekij trigo ipan día kuá' mosewilo

¹ Sə día kuá' mosewilo, Jesús iwán idiscipolomej nemi panotiyay milijiti'. Idiscipolomej mayanakej, iwán pe' iga kitektiajkij trigo iga kikuajkej. ² Kuá' fariseojmej inón kitakej, kijlijkej Jesús:

—Ta' xikita, modiscipolomej nemi tekipanowaj; inón ayékti iga mamochíwa ipan día kuá' mosewilo.

³ E' Jesús, kijtoj:

—¿Ix ayá'taj ankileerokkej yej kichij David* iwán yej iwán senemiáj kuá' mayanakej? ⁴ Kala' tiopan-ijti' iwán kikuaj inqmpa pan yej kikuajpa sacerdote, inqmpa awel kikuá David niga yej iwán nemiáj; wel kikuayaj petz sacerdotejmej. ⁵ ¿Ix nq ayí' ankileerowaj iley Moisés iga sacerdotejmej ipan weyitiopan? wel tekipanowaj ipan día kuá' mosewilo?, iwán ijkón ayá' kichíwaj yej ayékti. ⁶ ¿Anyá sí nimitzjiliáj iga nej majya sej que weyitiopan! ⁷ Mataj amejemen aya ankimatij tē kijtojneki kan ijkín ijkulijto': "Nej nikneki xita-iknełikan, anikneki iga xinemiktilikan yolqamej."‡ Maga katka ankimatiáj, ayá' ankipantiayaj nodiscipolomej yej nemi kichíwaj yej yékti. ⁸ Puej nej yej iPiltzın Taga' wel nitatekimaka tē wel mamochíwa ipan día kuá' mosewilo.

Sə taga' yej maťakuawayaxto'

⁹ Iwán Jesús kışa' ompa iwán kala' tiopan. ¹⁰ Ompa onoya sə taga' yej maťakuawayaxto'. Iwán fariseojmej kiteřowiliayaj ken makimařwetziłtikan Jesús, kitajtankej:

—¿Ixtaj wel moachitialiťa yej weťito' ipan día kuá' mosewilo?

¹¹ Jesús kijtoj:

—¿A'yéj de amejemen, siga kipiá sə borrego iwán mawetzi xapoko ipan día kuá' mosewilo, ix ayá' yaj kíkixťiti? ¹² ¿Iwán nej nimitzjiliáj iga máj valerowa sə taga' que sə borrego! Inón iga wel mochí yej yékti ipan día kuá' mosewilo.

¹³ Iwán Jesús kijlij inón taga':

—Xikmeláwa momá'.

Iwán kuá' kimélaja imá', yéktia'ya kensan se' imá'. ¹⁴ Kuá' fariseojmej kışkej kan ono' Jesús, monechkojkej iga kejlánkej kén iga yawij kimikťitij Jesús.

Dios kitapejpen Jesús

¹⁵ Kuá' Jesús kimati' inón, kışa' ompa, iwán pox mia' kitokakej wán kachitialtij inochi yej weťitokej. ¹⁶ Iwán yej kachitialiťaya, kitekimá' iga amo makijťokan a'yéj in yéj. ¹⁷ Inín mochij iga mamochíwa ken kijtoj profeta Isaías, kuá' kijtoj:

¹⁸ Ininya yej tekipanowa iga nej, yej niktapejpen, yej nikpoxneki, iwán neyolchikajto'.

İpan nia niktaliti noEspiritoj,

iwán yéj yawi kipowati ken iga nq wel nikmařawiáj yej ayéj judiyojmej.

* 12:3 12:3 1 Sam 21:1-6 † 12:5 12:5 Xikita glosario "Weyitiopan". ‡ 12:7 12:7 Oseas 6:6. Xikita glosario "Sacrificio".

¹⁹ Ayá' tatenkuepilij niga tzajtzis, ayagaj kikakis itájtól ipan çallejmej.

²⁰ Kikneñliá yej ayá' tajpalej,

kipalewiá yej mosemakasneki, ken agaj yej kitimaka se cándil yej sewisneki,

ijkón kichjwas te kuá' noyan ipan tajli mamochiwa yej yekti.

²¹ Iwán nochi gente de mia' paismej moconfiaroskej ipan yéj iga kimañawiskej. §

Kipantiáj Jesús iga kipiá ipoder Tzitzimi'

²² Iwán Jesús kiwiguilijkej se taga' yej pacha iwán awel tajtowa iga kipiaya mañespiritoj. Jesús kachitaltij inón taga'; welja tachá' iwán welja tajtoj. ²³ Nochi gente san tajtachixtikajkej iwán kijtojkej:

—¿Ix an ininya in iPiltzín* rey David?

²⁴ E' kuá' fariseojmej kikakikej inón, kijtojkej:

—Inín taga' kikixtiá mañespiritojmej ipan ipoder Tzitzimi', yej ijeféjmejpa inochi mañespiritojmej.

²⁵ Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—Siga se país mochiwa ome grupo iga mosepankuejkuesowaj, inón país poliwiya; iwán siga se altepe' o siga se familia mosepankuejkuesowaj, awel wejkawa iga onos. ²⁶ Ijkonsan no Tzitzimi', siga igañajsan kikixtiá mañespiritojmej, yej yéjpasan itatki, inón kijtojneki iga ayá' wejkawas iga tamis ipoder. ²⁷ Iwán siga annepantiáj iga nej nikixtiá mañespiritoj iga ipoder Tzitzimi', in yej mitztokaj, ¿ix iga ipoder Tzitzimi' kikixtiáj mañespiritoj? Yejémejsan monextiáj iga ayéj ijkón ken anne-ijliáj. ²⁸ Nej nikixtiá mañespiritoj iga ipoder iyEspiritoj Dios, iwán inín kijtojneki iga ási'ya tiempo iga Dios marreinao ipan amejemen.

²⁹ '¿Kén wel se kalaki çan se taga' yej tajpalej iga makikuili yej itatki, siga ayá' achto kilpiá? Ijkón wel kikuilij yej itatki.

³⁰ 'Yej ayá' kiyé'ita yej nikchiwa, inonwa' ne-ijiya; yej ayá' nepalewiá; inonwa' tapojpolowa.

³¹ 'Inón iga nimitzijliáj, Dios wel kelkawiliá nochi yej agaj kichiwa yej ayekti iwán yej kijtowa yej ayekti; e' siga mañtajtowaj iga iyEspiritoj Dios, inón Dios ayo' kelkawilij. ³² Siga agaj mañtajtowa iga nej yej iPiltzín Taga', inón Dios kelkawilij; e' yej mañtajto iga iyEspiritoj Dios, inón nikeman ay'ya kelkawiliskej niga ipan inín vida, niga ipan se' vida.

Se kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka

³³ 'Siga ye'kuawi', ye'taki; siga ayéj ye'kuawi', ayekti no itakilka. Se kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka. ³⁴ ¡Amejemen ken ipilowan kowamej! ¿Kén anyawij ankijtotij yej ye'tajtól siga amejemen ankichijtokej yej ayekti? Puej yej ankijtowaj, ijkón ono' ipan amoalmaj. ³⁵ Yej ye'nemi, ye'tajtowa, iga ipan iyalmaj ono' yej yekti, e' taga' yej aye'nemi kijtowa tajtól yej ajayekti iga ipan iyalmaj ijkón kejlanto'. ³⁶ E' nej nimitzijliáj iga kuá' Dios tajuzgaroj, nochi yawij motenxitomatij te iga ayompa tajtojkej. ³⁷ Iga inón yej tikijtoj, yawij mitzjuzgarotij, ómpaya neñis siga tikchij yej yekti o yej ayekti.

Kinekij makitakaj yej ayi'pa mo-ita

³⁸ Sekin fariseojmeĵe iwán yej tamachtíaj ipan la ley, kijlijkeĵe Jesús:

—Tamachtiani, niknekiĵ manikitakán iga xikchiwa yej ayi'pa mo-ita yej Digssan wel kichiwa.

³⁹ Jesús kijoĵ:

—Ameĵemeĵ yej ankichijtokeĵ yej ayeĵti iwán ayá' ankicreĵowaj Dios, aneĵtajtaniliáj iga manimitznexĵtilikán yej ayi'pa mo-ita. E' ayá' nim-itznexĵtiliskeĵ se'pa yej ayi'pa mo-ita, petz yej Dios kichiwiliĵ Jonás.

⁴⁰ Ijĵón ken Jonás onoya eyi día iwán eyi yówal iyijitiko topoĵwéĵ, ijĵonsan nō neĵ yej iPiltzĵn Taga' nonos taltampa eyi día iwán eyi yówal. ⁴¹ Kuá' Dios tajuzgaroĵ, yej ichameĵ weyi-altepe' Ninive, moketzaskeĵ iga mitzuzgaroskeĵ, iwán kijoĵskeĵ iga ankichijkeĵ yej ayeĵti; iga yej chantitokeĵ Ninive, kuá' Jonás kipowa' itájtōl Dios, kikajteĵkeĵ iga kichíwayaj yej ayeĵti; iwán neĵ majya seĵ que Jonás. ⁴² Kuá' Dios tajuzgaroĵ, moketzas nō la reina yej mandaroĵ ipan tajli de Sabá iga mitzuzgaroskeĵ, iwán kijoĵ iga ayompa ankichijkeĵ. Inón reina weĵka neĵnen iga makikakiki yej kimati rey Salomón;† iwán neĵ majya seĵ que Salomón.

Mokuepa maĵespíritoĵ kan onoya

⁴³ Jesús nō kijoĵ:

—Kuá' se maĵespíritoĵ kĵsa ipan se taga', nentinemi ipan wá'tal iga kitemojtinemi kan makalaki; iwán siga ayá' kasi, kijoĵowa: ⁴⁴ “Nia seĵ nimokuepati noĵan, kan nikĵsa'.” Kuá' mokuepa, kasi inón taga' ken se kajli yej iselĵti ono', este tajtachpantolo' iwán tayeĵye'talĵitolo'. ⁴⁵ Iwán yawi kikuĵti se' siete maĵespíritoĵ yej majya seĵ que yéĵ, iwán inoĵin moĵantíaj ipan inón taga', iwán inón taga' moĵiwas majya seĵ ayeĵti que aĵto. Ijĵonsan nō moĵiwas iwán inimeĵ gente yej ayá' ye'nemiĵ.

Iye' wan iyokichikniwan Jesús

⁴⁶ Jesús kitatapowijtóyao' la gente, kuá' asi' iye' iwán iyikniwan. Awel kalakikeĵ este kalijti' iga mataĵtōkan wan yeĵ. ⁴⁷ E' agaj kimatiltij Jesús, kijlij:

—Moye' iwán mookichikniwan onokeĵ fuera iwán kinekiĵ mataĵtōkan mowan.

⁴⁸ E' Jesús kijlij inón yej kimatiltij:

—¿A'yéĵ noye' iwán a'yéĵ nookichikniwan?

⁴⁹ Iwán Jesús kimajpilwij idiscipoloĵmeĵ, iwán kijoĵ:

—Nigaj ono' noye' iwán nookichikniwan. ⁵⁰ Yeĵ kichíwa ken kineki noTaj yeĵ ono' ipan cielo, inonwa' in nookichikniĵ, nosiwa-ikniĵ iwán noye'.

13

Ken iga miĵkuĵtilo ipan yej toka

¹ Inón día Jesús kĵsa' kalijti' iwán motalij ipan lagunajten. ² Iga póxsanya moneĵkolo', Jesús teĵkaj ipan se weyi ákal iwán ompa motalij, iwán noĵi tokniĵmeĵ kawikeĵ ipan aĵen. ³ Iwán pewa' seĵe'pa iga tamachtij kan wel mamijxkuĵtilo, kijoĵ:

—Se taga' yajki toĵkato, kipapatánaltijpa trigo. ⁴ 'Kan nemi toĵktiá, ono' yeĵ wetzitoĵ ipan oĵti, iwán walkeĵ toĵomeĵ iwán kikuajkeĵ. ⁵ Ono' yeĵ wetzito tetzalan, kan ono' ajalĵin tajli. Iwán inón iyōl trigo ixwa' nimanĵn

iga tajli ayá' pox tilakti'. ⁶ E' kuá' tɔnatikísa', pilíni', iwán wáguí' iga ayá' monelwatij. ⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj, witzyoj wejweyakej iwán kijiyoimiktij tató' iwán ayá' taguí'. ⁸ E' ono' yej wetzito ipan yé'tal, iwán poxsan mochij; sekin ipan sejsé imiáwayo kitálilij cien íyol ipan se íyol yej kitoga', iwán sekin kitálilij sesenta íyol, iwán sekin treinta. ⁹ Yej annakasyojkej, ¡xineye'kakikan!

Tejas in kan mǎixkuǎtilo

¹⁰ Iwán discipolojmej kitechojkej Jesús iwán kitajtankej:

—¿Te iga ipan mǎixkuǎtilis tikmachiá la gente?

¹¹ Jesús kijtoj:

—Amejemen Dios mitzmatǎlitiáj yej aya agaj kimati ken yéj reinarowa, e' yejemej awel kimatij. ¹² Yej kipiá, yawij máj kimakatij, este popóxsanya sej yawi kipiati; e' yej akipiá, este yej alín kipiá, yawij kikuǎliti. ¹³ Inón iga sekin nikpowiliapa kan mǎixkuǎtikán; iga yejemej tacháj, e' ken tikita yej pachamej, kikakij, e' ayá' kimatij tē iteki, ken tikita yej ayá' takakij. ¹⁴ Ipan yejemej mochíwa yej kijtoj el profeta Isaias, kijtoj: Amejemen ankikakiskej, e' ayá' ankimatiskej tē kijtojneki; ankitaskej, e' ken kuá' nité ayá' ankitakej.

¹⁵ Iga inímej poxsan moyoltakuáwilijkej,

ayá' ye'takakij,

kitzajtzaktokej iyixmej;

iga amo matachakan iga iyixmej,

niga matakakikan iga inakasmej,

niga makentenderokan iga iyalmajmej,

niga mawitzekan notenoj iga manikachitǎlitan.*

¹⁶ E' amejemen xipakikan iga anne-itztokej iwán ankikakij notájtɔl.

¹⁷ Nimitzjiliáj iga mia' profetajmej iwán reyejmej kitasnekiáj inín yej ankitztokej iwán ayá' kitakej; kinekiáj makikakikan inín yej amejemen nemi ankikakij, iwán ayá' kikakikej.

Jesús kijtowa tē kijtojneki inón kan mǎixkuǎtilo ipan yej toka

¹⁸ Inán xikakikan, nia nimitzjilítij tē kijtojneki inón kan mǎixkuǎtilo ipan inón yej toka. ¹⁹ Yej kikakij ye'notíciáj yej tanǎxtiliá ken iga reinarowa Dios iwán ayá' kimatij tē kijtojneki, inómejwa' ken tikita inón íyol trigo yej wetzi' ipan ojtí, iwán wí' Tzitzimi' iwán kelkawaltiá notájtɔl yej achá onoya ipan iyalmajmej. ²⁰ Iwán inón íyol trigo yej wetzito tetzalan, inón kijtojneki yej kikakij itájtɔl Dios iwán poxsan pakij kua' kicredójkjeo'. ²¹ E' como ayá' wel monelwatiáj wejkatan, ayá' wejkatís iga moconfiarojtoskej nopan iga kuá' kipiás se prueba o kinkochíwaj iga kicredowaj itájtɔl Dios, ayá' kijiyowiáj, iwán kikajtéwaja iga moconfiarowaj nopan. ²² Iwán inón trigo yej wetzi' ipan witzyoj, inón kijtojneki inómej yej kikakij itájtɔl Dios, e' poxsan kipiásneki kuajkuantas yej ono' ipan inón tajli, iwán mokajkawaj ipan tomín. Nochi inón, kichíwa iga itájtɔl Dios makelkawa iwán inón toknín awel kichíwa yej yékti ²³ E' inón íyol trigo yej wetzito kan ye'tajli, inón kijtojneki yej kikakij itájtɔl Dios iwán kentenderowaj. Inómej kichíwaj yej yékti ken tikita inón íyol trigo yej kimá' cien, sesenta iwán ken yej kimá' treinta íyol ipan se imiáwayo.

* 13:15 13:15 Is 6:9,10

Mixkuñtilo ipan chakalsaka' iwán íyol trigo

²⁴ Jesús kipowa' se' kan mixkuñtilo:

—Kan reinarowa Dios ken tikita se taga' yej kitoga' ye'semillaj ipan ímil. ²⁵ E' kuá' kojkochtólo'ya, wálaw se yej kijiya iteko mijli, iwán italan trigo kichtakatokako chakalsaka' iwán yákiya. ²⁶ E' kuá' weya'ya trigo iwán miawatapanikej, ikua'ya nesi' in inón chakalsaka'.

²⁷ Iwán tekipanowanimej yajki kitatoj iteko mijli, kijlijkej: “Patrón, esi inón semilla yej tiktoga' momilpan ye'semillaj, ¿ix kéntaj an iga ixwa' chakalsaka'?” ²⁸ Iteko mijli kijtoj: “Anka agaj yej ne-ijiya kichtakatokako.” Inomej monsojmej kijtojkej: “¿Ix tikneki maniakān manikwiwitatij?”

²⁹ Iteko mijli kijtoj: “Amo, siga anyawij ankiwitatij chakalsaka', wel no ankiwitatij trigo. ³⁰ Xikajtewakan, kama sen-onokan este kuá' motekis trigo; ikua' niktānis tekipanowanimej yej makiwitatikan ocho chakalsaka' iwán makinechkokān iga makitatikan, iwán kinechkoskej trigo kan moena.”

Mixkuñtilo ipan mostazajyoloj

³¹ Jesús kinextilij se' kan mamixkuñtilo:

—Kan reinarowa Dios, ken tikita se íyol mostaza yej se taga' kitoga' ipan ítal. ³² Malej iga íyol mostaza máj alimpa de inochi yej ono'; e' kuá' weya' mochiwa majya sej que nochi yej tokto' kan tatojtokalo, mochiwa weyi kuawéj iwán ipan imajma' moxeketiáj totojmej.

Mixkuñtilo ipan levadura

³³ Jesús tamachtij se' kan mamixkuñtilo:

—Kan reinarowa Dios, ken tikita levadura[†] yej se siwa' kaxakualowa iwán komati harina, iwán moposawa inewi tixti.

Te iga Jesús tamachtia kan wel mamixkuñtilo

³⁴ Jesús nochipa tamachtij kan wel mamixkuñtilo, ayá' tamachtij siga ayá' tajtowa kan mixkuñtilo. ³⁵ Inón mochij iga mamochiwa ken kijtoj se profeta:

Nia nitajtoti kan wel mamixkuñtilo.

Nia nikijtoti yej aya j' momatiá este que Dios kichij tajli.[‡]

Jesús kijtowa te kijtojneki in chakalsaka'

³⁶ Jesús kikajtej la gente yej ompa onoyaj iwán yákiya kalijti', ompa idiscipolomej kitechojkej Jesús iwán kitajtankej:

—Ta xine-ijlikān te kijtojneki on chakalsaka' yej ixwa' mijliti'.

³⁷ Jesús kijtoj:

—Yej kitoka ye'semillaj inonwa' nej yej iPiltzin Taga'. ³⁸ Iwán mijli kijtojneki noyan ipan tajli. Ye'semillaj kijtojneki nochi yej kichiwaj ken kineki Dios, chakalsaka' kijtojneki yej kichiwaj ken kineki Tzitzimi'.

³⁹ Yej ta-ijiya, yej kitoga' chakalsaka', inonwa' Tzitzimi'. Kuá' motekis trigo, kijtojneki kuá' tamis inin tajli, iwán tekipanowanimej yej kitekiskej, inón kijtojneki angelejmej. ⁴⁰ Ijkōn ken chakalsaka' monejnechkowa iga motatiá, ijkonan no mochiwas kuá' Dios tajuzgaroj. ⁴¹ Nej yej iPiltzin Taga' niktānis noangelejmej iga makikijkxtikan ipan norreinoj yej tachiwaltiáj yej ayekti iwán yej kichiwaj yej ayekti. ⁴² Iwán kakiskej ipan tiwelon, ompa chokatoskej este tajtanguetzekaskej. ⁴³ Iwán inomej yej

kichijkej ken kineki Dios, tawiskej ken tikita tɔnatɪ' kən reinarowa Dios. Yej annakasyojkej, ɪxikye'kakikan!

Taliyanto' yej pox patiyoj

⁴⁴ 'Kən reinarowa Dios ken tikita tejé yej pox patiyoj yej iyanto' ipan agaj ital. Sə taga' kasi' yej pox patiyoj iwán ómpasan sej kɪyan; iwán pox paktiajki ichən iga kinamakato nochi yej kipiá iwán kikowa' inón tajli.

Mixkuñtilo ipan sə perla yej pox patiyoj

⁴⁵ 'Nɔ kən reinarowa Dios ken tikita sə tanamakani yej kitemojtinemi perla§ yej pox mojmɔnsajtɪ'. ⁴⁶ Kuə' kasi sə yej pox patiyoj, yawi ichən iga kinamakati inochi yej kipiá iga kikowa inón perla.

Mixkuñtilo ipan redej

⁴⁷ 'Kən reinarowa Dios ken tikita sə redej yej motaliá ipan lámə, iwán ipan kuakawi de sese'pa topo. ⁴⁸ Kuə' tɛmi'ya redej, kikixtiaja ipan ataten, iwán ómpaya motaliáj iga kitapejpenaj in topo. Yej yekti kakijtiawij chikiwiko, e' yej ayé yə'topoj kitajkalij. ⁴⁹ Ijkón mochiwas kuə' tamis inín tajli; witzeskej angelejmej iga kiyokatikij yej ayá' yə'nemij iwán yej yə'nemij, ⁵⁰ iwán yej ayekti kichiwaj, kakiskej ipan tiwelɔn, ompa chɔkaskej este tajtanguetzekaskej.

Tamachtilis yej yánkuiɔ' iwán yej ikyápaya

⁵¹ Iwán Jesús kitajtan idiscipolojmej:

—¿Ix ankimatij tɛ nemi nikijtowa?

Yejemej kijtojkej:

—Kena, nikmatij.

⁵² Iwán Jesús kijtoj:

—Kuə' sə yej tamachtia ipan la ley momachtia ken iga reinarowa Dios, neši ken sə itɛko kajli yej kimati tɛ kejento' kalijti', iwán ompa kikikixtia yej kaxitijo' iwán yej ikyay kipiá'.

Jesús asi Nazaret kən moskaltij

⁵³ Kuə' Jesús tami' tamachtij ipan inomej kən mixkuñtilo, yájkuya, ⁵⁴ iwán asito ipan iyaltepe'. Ompa pe' tamachtij tiɔpan, wən yej ompa takaktoyaj, madmiradojkej, kijtowayaj:

—¿Ix kən ən momachtij in inín taga' iga pox tajtolmati? ¿Kén iga wel kichíwa milagro yej ayɪ'pa mo-ita? ⁵⁵ Esi ininwa' ipiltzɪn carpintero; iye' itokə' María iwán iyikni'mej itokamej Jacobo, José, Simón iwán Judas. ⁵⁶ Isíwa-ikniwən nigaj nɔ ichamej. ¿Kén kichíwa iga kipoxmati iwán iga wel kichíwa milagro?

⁵⁷ Inón iga ayá' kitajtolkuikej. E' Jesús kijtoj:

—Sə profeta noyan kiyɛ'itaj, e' ayé ijkón ipan iyaltepe' niga kən onokej iyikniwən.

⁵⁸ Inón iga Jesús ipan iyaltepe' ayá' kichij mia' milagro, iga ayá' moconfiarowayaj ipan yéj.

14

Miki Juan yej tabautizawowa

1 Gobernador Herodes* yej mandarowaya Galilea, kikagui' yej kichi-

§ 13:45 13:45 Perla pox walərowa, ken tikita tɛtzɪn kɛ'pa ajayo' wən iga perla wel mochiwa kɔska'.

* 14:1 14:1 Xikita glosario "Herodes".

jtinemi Jesús, ² iwán kijlij itekipanowañimej:

—Inonwa' Juan yej tabautizawaya, yéj nokta ojpa-isa' sej kan miktoya. Inón iga wel kichüwa milagro yej ayí' mo-ita.

³⁻⁴ Ikyaya Juan kijlij Herodes:

—Ayékti iga tikui' iga mosiwa' Herodías, yej isiwa' katka moknjin Felipe. Kuá' inón kíká', Herodes tatekimá' iga makilpikan Juan iga makipresojuwikan.

⁵ Herodes kimiktijnekiá Juan, e' kimajmawiliaya la gente, iga momatiá iga Juan katka profeta. ⁶ E' kuá' iyilwi Herodes iga icumpleaños, isiwapiltzin Herodías mijtötij iyixtaj yej ompa onoyaj, iwán Herodes kipoxye'ita', ⁷ kinojma-ijlij nokta iga yawi kimakati tesan kitajtanis inón takotzin. ⁸ Iwán inón takotzin, kitajtan kensan iye' kijlij, ijkjn kijlij Herodes:

—Nikneki xinemaka ipan se plato itzontekon Juan yej tabautizawowa.

⁹ Herodes moknomati' iga inón kíká'; e' como kįtoja iwán kikakikej yej ompa takuajtoyaj iga yawi kimakati tesan kitajtanis inón takotzin, inón iga tatekimá' iga makimakakan yej kitajtan. ¹⁰ Iwán Herodes taťitan iga makikechtekitij Juan kan presojtito'. ¹¹ Iwán kiwajligakej itzontekon Juan ipan se platojwéj, iwán kimajkuiltįjeja inón takotzin iwán kimakato iye'.

¹² Iwán idiscipoloměj Juan asikej kan mikto' Juan iwán kitokátoja, iwán yajkij kimatįltįtoj Jesús.

Jesús kitamaka este cinco mil tajtaga'

¹³ Kuá' Jesús kimati' iga kimiktįjeja Juan, kįsa' ompa, tejkaj ipan se ákal iga yajki kan ayagaj ono'. E' momati'san, iwán kįsaló' ipan altepemej, iwán kitokatiajkij, ikxinejñentiájkįpa. ¹⁴ Kuá' Jesús témoja ipan ákal, kita' iga poxsan mialó', iwán kįkñelij nochi inomej iwán kachitiltįj nochi yej wetitoyaj. ¹⁵ Iwán kuá' némiya tayowati, idiscipoloměj kitechojkej Jesús, iwán kįlijkej:

—Tiótá'ya, nigaj ayá' chantitoló'. Xikįjli inįmej gente iga mayakan ipan altepetzitzin, iwán ompiga makikowakan te kikuaskej.

¹⁶ Jesús kįtoj:

—Amo mayajyakan; amejemen xiktamakakan.

¹⁷ Discipoloměj kįtojkej:

—Anikpiáj te máj, petz se manoj pan iwán ome topoj.

¹⁸ Iwán Jesús kįtoj:

—Nįpa xinewajliguįljan.

¹⁹ Jesús tatekimá' iga mamotálilo ipan sakatzitzin. Kikui' inón se manoj pan iwán inón ome topoj, ajkotachá' iga kimá' gracias Dios iwán kitatajokoj pan, iwán kimajmá' idiscipoloměj iga makimajmakakan la gente. ²⁰ Takuajkej inochimej este ijixwikej, iwán kuá' discipoloměj kinechkojkej tákual yej ay' kikuajkej, temi' doce chikiwi'. ²¹ Yej takuajkej ken cinco mil tajtaga' iyókawa' in siwatkej iwán kókone'.

Jesús nejnemi iyįkko q'ti

²² Kuá' támi'ya takuajkej, Jesús kitekimá' idiscipoloměj iga matejkawikanya ipan ákal iga maapanąkan achto yejemen, mię Jesús tanawatįtikáwigo'. ²³ Kuá' yájkįja, Jesús tejkaj ipan tepe' iselti iga tajtoto wan Dios. Ompa onoya iselti te kuá' tayowati', ²⁴ iwán ákal yayay tajko laguna. Iwán maréjal paréj mowitekiá ipan ákal iga kįxnąntiáyapa

ejeka'. ²⁵ Kuá' tanestíwí'ya, Jesús yajki kan nemi yawij idiscipolójmej ipan ákał, Jesús nejnentiaya iyixko a'ti. ²⁶ Iwán kuá' discipolójmej kitakej iga nejnentiwí' ipan a'ti, poxsan momajtijkej, iwán moqatzajtzikey:

—¡Ta' xikitakan, se ánimaj!

²⁷ E' Jesús nimanín kijtoj:

—¡Tamelá xonokan! ¡Nej niJesús, amo ximajmawikan!

²⁸ Iwán Pedro kijtoj:

—NoTeko siga melá' iga tej, xikijto iga maninejnentiapa iyixko a'ti este kan tej tonó'.

²⁹ Jesús kijtoj:

—Xinejnémiwa'.

Iwán Pedro temoj ipan ákał, iwán anejnentiaya iyixko a'ti iga yaya kan ono' Jesús. ³⁰ E' kuá' kimachlij ejeka' yej pox tajpalej, momajtij iwán pewa' iga misawía iwán tzajtzi':

—¡NoTeko xinemanawi!

³¹ Iwán nimanín Jesús kimatilan Pedro, iwán kijlij:

—¡Mataj tej neman timoconfiarowa nopan! ¿Te iga ayá' timo-mela'confiaroj ipan nej?

³² Kuá' iyomextimej tejkájkeja ipan ákał, pachiwí' in ejeka'. ³³ Iwán yej onoyaj ipan ákał motankuáketzkej iyixtaj Jesús iwán kijtojkej:

—Mataj melá', tej iPiltzín Dios.

Jesús kachitialiá yej kokolisyojkej yej ichámej Genesaret

³⁴ Apanojkej iwán asikej ipan tajli de Genesaret. ³⁵ Kuá' yej ompa chantitokej kixmatikej iga Jesús, kipojkej noyan ipan inón tajli, wan kiwijwigakej itenój Jesús nochi yej wetitokej. ³⁶ Iwán yej wetitokej kitejteki'ijlikej Jesús iga mamotemaka iga makichijchimilikan malej itempan itzótzol, iwán nochi yej kichijchimilijkej, achitiaej.

15

Katiapa in tetzakuilá iga awel tiknq'techowaj Dios

¹ Kitechojkej Jesús sekin fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés, inomej walkej Jerusalén iwán kitajtankej:

² —¿Te iga modiscipolójmej ayá' kichijwaj ken to-ikyapatajwewetkej tanxtiliyaj iga mamochiwa? ¡Ayá' momapakaj kuá' yáwija takuajtj!

³ Iwán Jesús tatajtan:

—¿Te iga ayá' ankichijwaj ken tatekimaka Dios? Majwa' ankichijwaj ken amejemempa antamachtiaj. ⁴ Dios ijkín tatekimá': "Xikchjwa ken mitztekimaka motaj iwán moye' iwán xikpalewikan", iwán "Yej makimalijli itaj o iye', kajasi iga mamikiya." ⁵ E' amejemen ankijtowaj iga se taga' wel ijkín kijliá itaj o iye': "Awel nimitzpalewiá, iga nochi yej nikpiá nikma'ya toDios." ⁶ Yej ijkón kijtowa iwán akineki makipalewi itaj o iye', ay' makichjwa. Ijkón amejemen nemi ankikajtewaj yej Dios mitztekimakakej, majwa' ankitokaj ken antekitamachtiaj. ⁷ ¡Amejemen san anmopajpantiáj iga anye'nemij! Ómpaya ken kijtoj el profeta Isaías, iga amejemen nokta ijkín kijtoj:

⁸ Iga amotémejsan anneweyimatiltiaj, e' máj ipan amoalmajmej ni alín nokta ayá' anneejlamikij.

⁹ Ígasan anneweyimatiltiaj,

iga antanex̄tiliáj ken taga' tatekimaka iwán tanex̄tiliá.

¹⁰ Iwán Jesús kinotza' la gente, iwán kijlij:

—Xikakikān iwán xikentenderokān: ¹¹ Nité yej agaj kikua o koniá kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita, e' yej ayekti kijtowa, inón kena, wel kichíwa iga Dios amo makiye'ita.

¹² Iwán discipolomej kitechojkej Jesús, iwán kijlijkej:

—¿Ix tikmati iga fariseojmej kikualomatikej kuá' kikakikej yej tikijtoj?

¹³ E' Jesús kijtoj:

—NoTaj yej ono' ipan cielo kichíwas wān fariseojmej ken kichíwa se mīlchíwani: tato' yej ayá' kitoga', yawi kiwiwitati este inelwayo. ¹⁴ Kāma kuesiwikan; yejémejwa' ken tikita pachamej yej kojkuiltiáj ipacha-iknīmej. Siga se pacha kojkuiltiá se' pacha, yawij senwetzitij ipan se xapo'.

¹⁵ Iwán Pedro kijlij Jesús:

—Nejemen niknekij xine-ijlikān te kijtojneki inón yej tikijtoj.

¹⁶ Jesús kijtoj:

—¿In amejémentaj no ayá' ankimatij te kijtojneki yej nej nikijtoj? ¹⁷ ¿Ix ayá'taj ankimatij iga kuá' tejté tikua yawi tojtiko iwán kisa? ¹⁸ E' yej ankijtowaj yej ajayekti, inón kisa pan amoalmaj, inónyawa' in yej kichíwa iga Dios amitzye'itaj. ¹⁹ Iga se ipan iyalmaj kejlāmiki iga kichíwasneki yej ajayekti, iga tamiktiáj, iga yej monāmiktija yawi wān se', iga masij agaj kuá' ayapa monāmiktiáj, iga tachteki, iga takajkawawaj, iwán iga tapopowaj. ²⁰ Inīmej yej kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita agaj, e' kuá' se takua ayá'pa moye'mapaka, inón ayá' kichíwas iga Dios ayo' kiye'itas.

Se siwá' de Canaán yej moconfiaroj ipan Jesús

²¹ Jesús kisa' ompa iwán yajki ipan itāl altepemej Tiro iwán Sidón. ²² Se siwá' de Canaán yej chantitoya ipan inón tajli, tzajtziwālawaj kān ono' Jesús:

—iNoTeko, tej yej iPiltzīn David, achi xine-ikne! Notaochīn kipíá mālespíritoj iwán poxsan kinkochíwa.

²³ E' Jesús akinotza' inón siwá'. Iwán idiscipolomej kiná'techotoj Jesús, kijtojkej:

—iXikijli inón siwá' iga mayáwiya; ay'ya matzajtziwīki totepotztaj!

²⁴ Jesús kijlij inón siwá':

—Dios nejtān iga nikpalēwīko petz israelitajmej yej pojpolijtinemij ken tikita borregojmej.

²⁵ E' inón siwá' motankuāketza' iyixtaj Jesús iwán kijlij:

—iNoTeko, achi xinepalēwi!

²⁶ Iwán Jesús kijlij:

—Awel agaj kikuiliá itākual ipilowān iga makimaka pelomej.*

²⁷ E' inón siwá' kijtoj:

—Jekej, ijkón nokta noTeko, e' pelomej kikuaj takualtatájkol yej kipejpe-naj yej xīni itampa mesa kān takuaj itekomej.

²⁸ Iwán Jesús kijlij inón siwá':

—iNej nikita iga tej pox timoconfiarowa nopan! Mamochíwa ken tej tikneki.

Iwán ikuá'san achitiá' itaochīn inón siwá'.

Jesús kachitiltij mia' yej wētitokej

* **15:26** 15:26 Judiyojmej ayá' kiye'itayaj yej ayéj judiyojmej, sekin kijliayaj iga pelomej.

²⁹ Jesús k̄isa' ompa iwán panoj ipan aṭen laguna yej it̄oka' Galilea, iwán tejkaj ipan se tepe' iwán ompa motalij. ³⁰ Mia' asi' kan yej ewatoya, kiwigullijkej yej koṁomej, pachamej, noṁojmej, yej maṭakuawayaxtokej iwán mia' máj yej weṭitokej. Kikawatoj itenoj Jesús iwán yej nochi kachitaltij. ³¹ Inón iga poxsan madmiradólo' iga kitakej yej noṁojtitoyaj welya tajtojkej, yej maṭakuawayaxtoyaj, yektiakej imamej, yej koṁotitoyaj welya nejnenkej, iwán yej pachatitoyaj welya no tachakej. Iwán pe' iga poxsan kiweyimatiltijkej iDios israelitajmej.

Jesús kitamaka este cuatro mil tajtaga'

³² Iwán Jesús kinotza' idiscipolojmej, iwán kijlijkej:

—Nej ch̄oka noalmaj iga inimej gente kipiaya eyi días iga nigaj onokej nowan, iwán ayá' kipiáj te kikuaj, iwán anikneki maniktijit̄anikanya, awel mamayant̄iakan, amo tapoliwiskej ipan ojti.

³³ Idiscipolojmej kijtojkej:

—E' ¿kányawa' an nikuitij tákual iga nochi yejemej, nigaj ayagaj chantito'?

³⁴ Jesús tatajtan:

—¿Késkitaj pan ankipiáj in amejemen?

Kijtojkej idiscipolojmej:

—Siete pan iwán alin topojtitzin.

³⁵ Iwán Jesús tatekimá' iga nochi gente mamotajtalikan talpan. ³⁶ Iwán Jesús kikui' inón siete pan iwán inón topoymej, iwán kimá' gracias Dios. Kitatajkoloj iwán kimajmá' idiscipolojmej iga yejemen makimajmakakan inochi gente. ³⁷ Iwán nochi takuajkej este ijixwiwej. Iwán kinechkojkej takualtatájkol yej ayo' kikuajkej este temi' siete chikiwi'. ³⁸ Takuajkej cuatro mil tajtaga', iyókapa siwatkej iwán kokone'. ³⁹ Iwán Jesús kijlij inomej gente iga mayákanya, kalakito ipan akal iga yájkia itenoj altepe' de Magdala.

16

Kitasnekij yej ayi'pa mo-ita

¹ Fariseojmej iwán saduceojmej yajkij kitatoj Jesús, iwán iga wel makimawetziltikan, kitajtaniltijoj iga makinextilikan tejté yej ayi'pa mo-ita yej Diossan wel kichíwa. ² E' Jesús kijtoj:

—Kua' kalaktiaya tonati' iwán ankitaj este ch̄ilti' cielo, amejemen ankijtowaj: “An sí moṣta yawi tonati.” ³ Iwán yowalti' ankijtowaj: “Inán sí atayekan iga este ch̄ilti' cielo iwán tamixtaj.” Amejemen ankimatij te kijtojneki kua' ankitaj ken motalía' cielo, e' awel an kentenderowaj yej nejpa nemi nichíwa yej Dios nemi mitznex̄tiliáj. ⁴ Amejemen ayá' anye'nemij niga ankreḍowaj Dios, ankinekij xikitakan yej ayi'pa mo-ita; e' ayá' nimitznex̄tiliskej yej ayi'pa mo-ita, petz yej Dios kichíwilij Jonás.*

Iwán Jesús yájkia.

Ken iga tanex̄tiliáj fariseojmej

⁵ Kua' idiscipolojmej apanojkej, kelkajkej iga makiwigakan pan. ⁶ Iwán Jesús kijtoj:

—Ta' xikakikan; amo xikchíwakān ken kitekichíwaj fariseojmej iwán saduceojmej, iga yejemej nésiki' ye'nemij, siempa ayá'.

* 16:4 16:4 Jonás onoya eyi día iyijitiko weyitopoj; ijkón Jesús toktoya eyi día.

7 Discipolomej mojliayaj:

—Anka ijkón te-ijliá iga atikuajligakej pan.

8 E' Jesús kimati' te kijoitokej idiscipolomej, iwán kijlikej:

—¿Te iga ankijtowaj iga ayá' ankipiáj pan? ¡Mataj amejemen ayá' amomela' confiarowaj ipan nej! 9 ¿Ix ay'ya ankeklamikij kuá' tiktamakakej cinco mil tajtaga' gasan cinco pan? ¿Ix ay'ya ankeklamikij ke' chikiwi' ankitemijkej iga tákual yej ay' kikuajkej? 10 ¿Ix ay'ya no ankeklamikij iga siete pan tiktamakakej cuatro mil tajtaga'? ¿Ix ay'ya ankeklamikij ke' chikiwi' ankitemijkej iga tákual yej ay' kikuajkej? 11 ¿Te iga ayá' ankentenderojkej iga nej ayá' nemi nitajtowa de pan kuá' nimitzijlikej iga amo xikuikán ilevadurajmej fariseojmej iwán saduceojmej?

12 Discipolomej kimatikej iga Jesús ayá' nemi kijtowa levadura yejpa motaliliá pan, sino que kijtoj iga amo makicredokan ken tamachtiaj fariseojmej iwán saduceojmej.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesúsya nokta in el Cristo

13 Kuá' Jesús asito ipan ital altepe' yej itoká' Cesarea Filipino, kitajtan idiscipolomej:

—In sekin, ¿té kijtowa de nej yej iPiltzin Taga'?

14 Discipolomej kijtojkej:

—Sekin kijtowa iga tej tijuán yej tabautizarowaya; sekin sej kijtowa iga tej ikypaprofetaj Elías, iwán sekin sej kijtowa iga tej ikypaprofetaj Jeremías o agaj profeta.

15 Jesús tatajtan:

—In amejemen, ¿té ankijtowaj de nej?

16 Simón yej no itoká' Pedro kijtoj:

—Tej tiCristoj, yej iPiltzin Dios yej isato'.

17 Iwán Jesús kijtoj:

—Xipaki tej Simón yej ipiltzin Jonás[†] iga ayéj taga' mitzmatiltij, noTaj yej ono' ipan cielo mitzmatiltij. 18 Iwán nej, nimitzijliá iga tej motoká' Pedro, iwán ken mochíwa kajli ipan te'ti,[‡] ijkón ipan inín te'ti nikchíwas iga mia' moconfiaroskej pan nej iwán Tzitzimi' ayá' kitánilij. 19 Nia nimitzmatati notájtōl yej ken tikita llave iga wel makalakilo ipan cielo kan reinarowa Dios; yej ipan inín tajli tej tikijtoj iga awel mochíwa, Dios yej ono' ipan cielo kijtoj no iga awel. Iwán yej tej tikijtoj iga wel mochíwa ipan inín tajli, Dios yej ono' ipan cielo no kijtoj iga wel.

20 Jesús kijlij idiscipolomej iga amo agaj makijlikan iga yéj Cristo.

Jesús kijtōwaya iga yawi mikiti

21 Íkuá'ya Jesús pe' kijlij idiscipolomej:

—Nej yej iPiltzin Taga', yawij ne-iknochiwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wewetkej yej mandarowaj iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés. Yawij nemiktij iwán ipan eyi día nia ni-ojpa-isati sej.

22 Pedro kiwiga' Jesús kan iyokamej, pe' kijlij iga amo makijto ijkón:

—¡Amo Dios makineki! ¡Ayí' ijkón mamitzechiwilikan!

23 E' Jesús kitachilij Pedro iwán kijlij:

[†] 16:17 16:17 Inín Jonás yej itaj Simón Pedro ayéj inón Jonás yej onoya iyijitiko weyitōpoj. [‡] 16:18 16:18 Pedro kijtojneki te'ti.

—i'Tzitzimi', xicholo notenoj!, tej tinetzakuiliá. Tej ayá' tikejlamiki ken Dios kejlamiki, sino que tikejlamiki ken tajtaga'.

²⁴ Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Siga agaj kineki manetoka, ay'ya makichíwa yej yéj kineki, iwán manejnemi ipan noojwi malej iga makiknochíwakan poxsan este makimiktíkan.

²⁵ Yej ayá' kinekis mamiki, yawi mikiti; e' yej mikis iga nej netoka, nochipa onos nowan. ²⁶ ¿Itejas in taga' iga makipiá inochi yej ono' ipan inin taji, siga yawi mela'poliwiti iyalmaj? Ayagaj wel kikowa iga amo makipolo iyalmaj. ²⁷ Iga nej yej iPiltzín Taga' niwí' iwán iweyipoder toTaj iwán nō iyangelejmej, ikuá'ya sí yawi kipagaroti sejsé kensan iga kichij. ²⁸ Nej nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este que mane-itakan maniwi'ki nej yej iPiltzín Taga' iga manirreinarōki.

17

Kén iga Jesús se'pay nesi iga tawía

¹ Kuá' pánoja seis días, Jesús kiwíga' Pedro, Jacobo iwán Juan yej iyikni'mpa Jacobo, iwán yejémensan yajkij ipan se tepe' yej wejkan.

² Ompa iyixtaj inomej idiscipolojmej, Jesús se'pay nesi'. Tawij ixaya' kenya tonati', itzótol mochij este ichkáti'san, este ta-ixsewiaya. ³ Iwán ikuá'ya kitakej iga nesikoj ikyapaprotajmej Elías iwán Moisés, tatapojtokej iwán Jesús. ⁴ Iwán Pedro kijlij Jesús:

—NoTeko, iyékti iga nigaj nonokej! Siga tikneki, manikchíwakan eyi ranchojtzitzin, se iga tej, se iga Moisés iwán se' iga Elías.

⁵ Mij tajtojtoya Pedro wálaj se mixti yej tawía iwán kitzakuakoj. Iwán ipan inon mixti moká' se tájtōl yej kijtoj:

—Ininwa' nokta in noPiltzín yej nikpoxchokiliá, iwán yéj neyolchikajto'. Yéj xikakikan.

⁶ Kuá' inon kikakikej discipolojmej, motzojtzontokkej este talpan, iwán poxsan majmawikej. ⁷ Iwán Jesús kitechoj idiscipolojmej iwán kitālij imā' ipan yejemej, iwán kijlijkej:

—Ximoketzakan, amo ximajmawikan.

⁸ Iwán kuá' tachakej, ayo' máj agaj kitakej, iséltisan Jesús.

⁹ Kuá' némiya temowaj ipan tepe', ijkín kitekimá' idiscipolojmej:

—Amo agaj xikijlikan yej ankitakej, ankipowaskej este iga nej yej iPiltzín Taga' mani-ojpa-isa sej.

¹⁰ Iwán discipolojmej kitajtankej Jesús:

—¿Te igataj yej tamachtíaj ipan iley Moisés kijtowaj iga achto wí' ikyapaprotaj Elías?

¹¹ Jesús kijtoj:

—Kena, melá' iga Elías wí' achto, iga yéj nochi kiye'talj.* ¹² E' nej nimitzijliáj iga Elías wálkaya, iwán yejemej ayá' kixmatikej, majwa' kichiwilijkej ken yejemej kinekikej. Ijkonan nō nej yej iPiltzín Taga' yawij ne-iknochíwatij.

¹³ Iwán idiscipolojmej kimatikej iga Jesús nemi tajtowa de Juan yej tabautizárowaya.

Jesús kachitialiá se' choochin yej tatapoliwi

¹⁴ Kuá' asitoj kan onolo', se taga' kitechoj Jesús iwán motankuaketza' iyixtaj, kijlij:

* 17:11 17:11 Mateo 3:3

15 —NoTeġko, achi xikikneġli nopiltzġn yej taťapoliwi, poxsan ki-
knocġhijto' inġn kokolis; wewetzi tiko iwán ipan a'ti. 16 Nikuġguilġjkaya
modiscġpolojmeġ, e' yejemen awel kachitiltijkej.

17 Jesús kijtoj:

—ġMataġ amejemen ayá' anmomela'confiaroġtokej nopan iwán ayá'
anye'nemij! ġEste kémano' máġ nia nonoti iwán amejemen? ġEste kéman
nia nimitzġjyowijtotij? Xinewajliguilġkan in chokotzġn.

18 Iwán Jesús kajajwa' inón maġespíritoġ, iwán kikġxtij ipan inón
chokotzġn, iwán ikuá'ya achitiá'.

19 Kuá' iyokámeġa onokeġ discġpolojmeġ iwán Jesús, discġpolojmeġ tataġ-
tankej:

—ġTe iga an nokta nejemen awel nikġxtilijkej in inón maġespíritoġ?

20 Jesús kijtoj:

—Iga amejemen ayá' anmomela'confiarowaj nopan. Siga katka anmo-
confiarowaj maleġ alġn ke'pa iyol mostaza, wel ankġlġayaj inġn tepe':
“Xicholo ompa iwán xaj nepa”; iwán inón tepe' choloj. Nochi wel an-
kichġwayaj siga anmomela'confiarowaj. 21 Inġmpawa' nokta maġespíritoġ
ayá' kġsa siga ayá' achto xi-oradokan iwán ximayunarakan.

Jesús sej kġtowa iga yawi mikiti

22 Mieġ Jesús iwán idiscġpolojmeġ senemiáġ ipan estado de Galilea, Jesús
kijtoj:

—Nej yej iPiltzġn Taġa' yawij neġġtzkġtij, 23 iwán yawij nemiktġtij, e' ipan
eyi día iga nimikis, nia sej ni-oġpa-isati.

Kuá' inón kikakikeġ discġpolojmeġ pox moknoġmatikeġ.

Tomġn yej momaka iga weyitiopan

24 Kuá' Jesús iwán idiscġpolojmeġ asitoġ altepe' Capernaum, yej kico-
brarowaj impuesto† iga weyitiopan yajkġ kitatoġ Pedro, kitajtankeġ:

—In yej mitzmachtġáġ, ġix ayá'taj kimaka tomġn iga weyitiopan?

25 Pedro kijtoj:

—Kena, kixtáwa.

Kuá' Pedro kala' kalġiti', Jesús tataġtan:

—ġKén tikġtowa in tej, Símon? In reġejmeġ de inġn tajli, ġix kicobarowa
yej yeġpa igenteġ o yej weġkapa ichámeġ?

26 Pedro kijtoj:

—Yeġ weġka ichámeġ.

Jesús kijtoj:

—Ánkawa' yej yeġpa igenteġ ayá' kicobarowaj. 27 E' iga amo agaj
matġueġkuesokan, xaj xitapilqti neġ laguna, iwán yej áchtopa tikpiloj, ipan
iteġ tia tikasilġti se tomġn yej kimakas iga xikixtáwa no-impuestoj iwán yej
de tej, iwán xaj xikixtáwati.

18

ġA'yéġ yeġ máġ tayakanto'?

1 Íkuá' discġpolojmeġ kitechoġkej Jesús iwán kitajtankeġ:

—ġA'yéġ máġ tayakanto' kan Dios reinarowa?

2 Iwán Jesús kinotza' se choochġn iwán kiketza' tajkoyan kan onokeġ
idiscġpolojmeġ, 3 iwán kijtoj:

† 17:24 17:24 Xikita glosario “Impuestos”.

—Nimitznojma-ijliáj siga ayá' ankipataskej ken annemij iwán ayá' anmochiwaj ken inín choochin, awel reinarowa Dios ipan amejemen. ⁴ Jej máj tayakanto' kan reinarowa Dios, jej moalimpamati iwán mochiwa ken inín choochin. ⁵ Siga agaj komemawía se ken inín choochin iga netoka, ken kuá' nejya jej nemi neomemawía.

Amo agaj xichiwalti jej ayekti

⁶ 'Si agaj makichiwalti jej ayekti se de inimej jej netokaj, jej ayá' moweyimatij, máj yekti katka makipipiloltikan se weyite'ti ipan ikech iwán makimotakan lámárko iga ompa maamiki. ⁷ ¡Ipan inín tajli pox ono' jej kiyoltilana se iga makichíwa jej ayekti! Inón nochipa onos, e' poxsan kinkochiwaskej jej matachíwalti jej ayekti.

⁸ 'Inón iga, siga moma' o mokxi mitzchíwaltiá jej ayekti, xikteki iwán xiktajkali wejka, máj yekti xikalaki kan ono' Dios timatájkol o tikxítájkol, e' ayá' mitzmotaskkej ipan tiwelon jej ayí' sewis iwán ome moma' iwán ome mokxi. ⁹ Siga moyix mitzchíwaltiá jej ayekti, xikixti iwán xiktajkali wejka, máj yekti xikalaki kan ono' Dios iga se moyix que xikpiá ome iwán mamitmotakan ipan tiwelon jej ayí' sewis.

Mixkuñtilo ipan se borrego jej poliñto'

¹⁰ 'Amo xikalimpamatikan inimej jej netokaj. Nimitzijliáj iga iyangelejmej jej kicuidarowaj, nochipa onokej iyixtaj noTaj ipan cielo.

¹¹ Nej jej iPiltzin Taga' niwalaj nikmanawiko jej pojpoliwika.

¹² '¿Kén ankitaj? Siga se taga' makipiá cien borrego, iwán se makipolo, ¿ix ayá' ómpao' kikajtewas inón noventa y nueve iwán yaj kitemoti jej poliwi'? ¹³ Iwán siga casis, poxsan pakis. Máj pakis que iga inomej noventa y nueve jej ayá' poliñtoyaj. ¹⁴ ¡Ijkonsan nō amoTaj jej ono' ipan cielo, akineki mapoliwi nisé de inimej jej netokaj.

Kén iga se makiperdonqro se tokñin jej kichiwilij jej ayekti

¹⁵ 'Siga mokñin mitzchíwiliá tejté jej ayekti, xitajto wan yéj kan amómensan iwán xikijli iga ayompa jej mitzchíwilij. Siga mitztajtolkulij, tiktánija mokñin iga wel sej anmoye'itaj. ¹⁶ E' siga ayá' mitztajtolkulíá, xiknotza se o ome tokñin iga nō makimatikan jej yawi mojtoti. Itájtōl Dios kijtowa iga kuá' agaj kitelwiáj, maonokan ome o máj jej kitztoskej.* ¹⁷ Siga yejemej nō ayá' kitajtolkuij, xikmatiltiya inochi tokñimej jej netokaj, siga yejemej nō ayá' kitajtolkuij, xikitakan ken se jej námōl jej ayá' kixmati Dios, o ken se jej kicobrarowa impuesto.†

¹⁸ 'Nej nimitzijliáj, jej ipan inín tajli ankijoskej iga awel mochiwa, Dios jej ono' ipan cielo kijtoj nō iga awel. Iwán jej ankijoskej iga wel mochiwa ipan inín tajli, Dios jej ono' ipan cielo nō kijtoj iga wel.

¹⁹ 'Nō nimitzijliáj, siga ome de amejemen ipan inín tajli ankisentajtaniñ tejté kuá' an-oradowaj, noTaj jej ono ipan cielo yawij mitzmakatij. ²⁰ Iga kan omēn o eyi tokñiwan monechkowaj iga neweyimatiltiáj, nej ompa nono' tatajkoyan.

²¹ Iwán Pedro kitajtananito Jesús:

—NoTeKo, ¿ke' vej wel manikperdonqrowili nokñin jej nechíwiliá jej ayekti? ¿Ix este siete vej?

* **18:16** 18:16 Dt. 17:6; 19:15 † **18:17** 18:17 Judiyojmej kijiyayaj jej kicobrarowa impuesto iga Roma. Xikita glosario "Impuestos".

²² Jesús kijtoj:

—Nej ayá' nimitzijiá iga siete vej, sino que este setenta veces siete.

Sę yej ayá' taperdonarowa yej kichiwilijkej yej ayękti

²³ 'Inón iga kan reinarowa Dios, ken tikita sę rey yej kicobrarowa itekipanowanimej yej kideberowaj. ²⁴ Kuá' nemi tacobrarowa, kiwajliguil-ijkej sę itekipanowani yej deberowaya poxsan komati tomın. ²⁵ E' inón tekipanowani ayá' kipiaya tomın iga makikuepa ke' deberowa, el rey tatekimá' iga makinamakakan iga esclavo[‡] iwán isiwa' iwán ipilowan iwán inochi yej kipiaya iga wel makikuepa ke' deberowaya. ²⁶ Iwán inón tekipanowani motankuąketza' iyıxtaj el rey, iwán kijlij: “NoTeko acho' xinechá, iwán nochi motomın nia nimitzkupeleti.” ²⁷ Iwán el rey kichokilij inón tekipanowani, iwán kijlij iga makelkawayaya inón yej kideberowa iwán ay'ya kipresojwij. ²⁸ E' kisa'san inón tekipanowani, masi' iwán se' itekipanowani-iknın yej kideberowaya alın. Kikechpatzka' iwán némiya kimiktiaya, kijlij: “ıXineமாகայakej yej tineberowa!” ²⁹ Iwán inón itekipanowani-iknın, motankuąketza' iyıxtaj iwán kijlij: “Acho' xinechá, iwán nochi motomın nia nimitzkupeleti.” ³⁰ E' yéj ayá' kiknelij, majwa' kipresojwij iga makikuepa inochi ke' deberowa. ³¹ Kuá' sekin tekipanowanimej kitakej inón, kualo' iyalmajmej, iwán nochi yajki kipowilitoj el rey. ³² Iwán el rey kinotza' inón yej tapresojwij, iwán kijlij: “ıTitekipanowani yej pox tikchiwa yej ayękti! Nej nimitzelkawilij nochi yej tineberowaya, iga tineteki'tajtanilij. ³³ Tej nọ katka kichokili moknın yej mitzdeberowa, ken nej nimitziknelij.” ³⁴ Iwán el rey poxsan kuejkuesiwi', iwán tatekimá' iga makicastigarokan este que makikuepa nochi ke' deberowa.

³⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Ijkonsan nọ noTaj yej ono' ipan cielo yawi kichiwati iwán amejemen, siga ayá' ankelkawiliáj iga nochi amoqlmaj yej mitzchiwiliáj amoknın.

19

Jesús tamachtia iga yej namiktito' amo mamokawakan

¹ Kuá' Jesús tami' tajtoj, kisa' Galilea, iwán asi' ipan estado de Judea yej ono' iyıkampa weya' Jordán. ² Pox komati gente kitoga', iwán ompa Jesús kachitaltij yej wetitokej.

³ Iwán sekin fariseojmej kitechojkej Jesús kansan makimawetziltikan, kitajtankej:

—ıIx wel sę taga' kikajtewa isiwa' iga san tejte-iga?

⁴ Jesús kijtoj:

—ıIx ayı' ankileerowaj kan ijkuilijto' itajtıl Dios, kijtowa iga kuá' pewa' nochi yej ono', Dios “kichij taga' iwán siwa'”?* ⁵ Iwán kijtoj: “Inón iga sę taga', kuá' monamiktia', kikajtewa itaj iwán iye' iga mosekantskeja iwán isiwa', iwán iyomextimej mochıwaskej ken sesan.”† ⁶ Iwán ay'ya onoskej ken omemej, sino que sesan. Inón iga amo agaj makiyokati yej Dios kisetilij.

⁷ Fariseojmej kitajtankej Jesús:

—ıTe ıgataj Moisés kijtoj iga sę taga' wel kikawa isiwa' siga kichiwiliáj sę ama' kan kijtowa iga momela'kájkeja?

⁸ Jesús kijtoj:

—Moisés kijtoj iga wel xikawakan amosiwa' iga anyoltakuaktikej, e' desde kuá' mochiy tajli, Dios ayí' kine' ijkón. ⁹ Nej nikijtowa iga yej kiyokakawa isiwa', ayejpa iga isiwa' nemi yawi wan se', inón taga' yej takajtewa, siga monamiktiá iwán se' siwa', inónwa' nemi taxíma iwán yej monamiktij. Iwán taga' yej mamonamikti iwán se' siwa' yej mokajtey, no taxíma. Yej taxíma kajasi iga mamocastigaro.

¹⁰ Idiscipolójmej Jesús kijtojkej:

—Siga ijkónwa' kichíwa se' taga' iwán isiwa', máj ye'kti katka iga ámowa' mamonamiktilo.

¹¹ Jesús kijtoj:

—Inín ayá' nochi wel kentenderowa, petz inómej yejsan Dios kinextiliá.

¹² Ono' sese'pa iga taga' amonamiktiá: sekin itekimeja iga amonamiktiáj, e' onokej sekin tajtaga' yej kiyokakaparowaj iga amo masiwayowikan. E' onokej sekin yej ayá' monamiktiáj iga máj wel makipowakan itájtól Dios. Yej kineki ijkón kichíwa, makichíwa.

Jesús ki-omemawíaj kókone'

¹³ Kiwiguilijkej sekin kókone' Jesús iga makitalili imamej iwán makita-jtanili Dios iga maye'onokan; e' discipolójmej, pe'ya kajajwakej yej nemi kajaxitiáj kókone'. ¹⁴ E' Jesús, kijtoj:

—Xikawakan in kókone', kama manetechokan, amo xikojtzakuilikan; iga yej mochiwa ken inímej kókone', kajasi iga Dios marreinaro ipan yéj.

¹⁵ Iwán Jesús kitájlilij imamej kókone', iwán kisa' ompa.

Se taga' yej kipoxpiá tomín tatapowa' iwán Jesús

¹⁶ Se taga' yajki kitato Jesús, iwán kitajtan:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchíwas yej ye'kti iga wel nochipa manono iwán Dios?

¹⁷ Jesús kijtoj:

—¿Te iga tinetajtaniliá katiá yej ye'kti iga mamochíwa? Sésanwa' in yej kichíwa yej ye'kti, inónwa' Dios. E' siga tonosneki nochipa wan Dios, xikchíwa ken tatekimaka Dios.

¹⁸ Iwán chokotzin kijtoj:

—¿Katiapa yej Dios tetekimaka?

Jesús kijlij:

—Amo xitamikti; yej namiktito' amo mayawi wan se', amo xitachteki wan amo xikijto yej ayéj ijkón; ¹⁹ xikye'ita motaj iwán moye'; iwán xikchókili moknín kensan tej timochókiliá.

²⁰ Chokotzin kijtoj:

—Inochi inón nikchíjto'ya este kuá' aya niyolej; ¿te-o' máj nepolowa?

²¹ Jesús kijtoj:

—Siga tikneki xiye'ono iyixtaj Dios, xiknamaka nochi yej tikpiá, iwán xikmajmaka yej ayá' motapialiáj. Ijkón tia tikpiati yej pox valerowa ipan cielo; wan xiwiki iwán xinétoka.

²² E' kuá' chokotzin kikagui' yej kijlij Jesús, moknomatitíajkiya iga poxsan motapialiaya.

²³ Iwán Jesús kijlij idiscipolójmej:

—Nej nimitzijliáj iga se yej moconfiarowa ipan itomín awel motemaka iga Dios marreinaro ipan yéj. ²⁴ Nimitzojpa-ijliáj iga máj wel panowa se

camello[‡] ipan ixapoyo akoxaj, que se yej motapialia mamomaka iga Dios marreinaro ipan yej.

²⁵ Kua' inon kikakikej idiscipolojmej este madmiradojkej, iwán motajtankej:

—¿A'taj wel momanawij?

²⁶ Jesús kitachilij idiscipolojmej, iwán kijtoj:

—Tajtaga' inin awel kichiwaj, e' Dios kena, wel kichywa.

²⁷ Iwán Pedro kijtoj:

—NoTeko, nejemen nikajtjkeja nochi yej nikpiayaj, iwán nimitztokakej.

¿Te nimitzaniliskej?

²⁸ Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga inon vej kua' Dios kichiwaj iga tajli maye'ono, kua' nej yej iPiltzin Taga' nimitalij kan nirreinarowa, amejemen yej annetokakej, anyawij no anmotalitij ipan doce wejweyi asiento kan anmandaroskej iga sejsé de amejemen ankijuzgaroskej sejsé de inon doce tribu[§] yej walkej ipan ipilowan Israel. ²⁹ Nochi yej iga san netokaj kikaitejkej ikalmej, iyokichiknimej, isiwa-iknimej, itajmej, iyemej, ipilowan, o italmej, Dios yawi kimakati cien veces maj de lo que kikaitejkej, iwán yawij onotij nochipa iwán Dios. ³⁰ E' mia' yej inán tayakantokej, yawij kawitij tatepotztaj, iwán yej inán onokej tatepotztaj, yawij tayakantotij.

20

Yej tekpanowaj ipan uvajoj

¹ Jesús kijtoj:

—Kan reinarowa Dios, ken tikita se taga' yej kipiá weyi uvajoj,* inin taga' kisa' isájpasan iga kitemoto imonsojmej iga mayakan makitekij uva. ² Kua' kasi'ya monsojmej, motajtolitjkej ke' yawij kitanitij inon dia, iwán kitanya imilpan iga matekipanotij. ³ Iwán iteko mijli kisa' sej ken las nueve de la mañana, iwán kita' sekin yej onokej tajkoaltepe', até kichijtokej. ⁴ Iwán kijlijkej: “Xakan no xitekij uva nomilpan, iwán nimitzixtawaskej ke' nokta motania.” Iwán yejemen yajkij tekpanotj.

⁵ Iteko mijli kisa' sej ken tajkodía, iwán kisa' sej ken las tres tiotakpan, ijkonan sej kichij ken ocho. ⁶ Iwán ken las cinco tiotakpan sej yajki tajkoaltepe', iwán kasi' sekin yej ayá' te kichijtokej, kijlijkej: “¿Te iga nij amonokej semilwi' wan até ankichijtokej?” ⁷ Kijtojkej: “Iga ayagaj netemowaj iga manitekpanokan.” Iwán kijtoj iteko mijli: “Xakan no xitekpanotij nomilpan, iwán nimitzixtawaskej ke' nokta motania.” ⁸ Kua' tayowaya, iteko mijli kijlij yej kinentia tekpanowanimej: “Xiknotzakanya in yej tekpanojkej, iwán xixixtawakanya. Xixixtawakan ocho yej ultimo pejkej iga tekpanowaj, iwán xitamiti ipan yej ocho pejkej.” ⁹ Iwán asikej yej kalakkej iga tekpanowaj las cinco tiotakpan, iwán sejsé kimakakej ke' nokta motania se dia. ¹⁰ Kua' asikej yej ocho kalakkej iga tekpanowaj, kijtojkej anka maj komati kitaniskej; e' sejsé kimakakej ke' nokta motania se dia. ¹¹ E' kua' an xixixtawakanya, tekpanowanimej pewa' mokuesojkej wan yej iteko mijli, ¹² kijtojkej: “Inimej yej tiota'ya kalakkej, tekpanojkej sesan hora, wan tikixtaj achonsan no ke' nejemej anne-ixtajkej yej nikijowijkej

‡ 19:24 19:24 Xikita glosario “Camello”. § 19:28 19:28 Xikita glosario “Tribu”. * 20:1 20:1 Xikita dibujo pan Marcos 12:1.

tekipánoł wān nitonataakej semilwi." ¹³ Iteko mjili kijlij se de yejemej: "Ej, ayá' nemi nimitzchiwiliá yej ayękti. ¿Ix aya'taj tikajkej iga tia tiktąńti ke' motaniá se díá? ¹⁴ Xikui motomın, iwán xaja. Nej nikneki manixtąwa inın yej ultińmoja kala', ke'san tej nimitzixtaj. ¹⁵ ¿Ix aya'taj nej nikmati te nikchiwa wān notomın? ¿O tine-ixita iga nite-ijiknın?" ¹⁶ Inón iga yej inán onokej tatepotztaj yawij tayakąntotij, iwán yej inán tayakąntokej yawij kąwıtij tatepotztaj; iga mia' yej kinotzaskej, e' ayá' inochın yawij kitapejpenatij.

Jesús kijtowa sej iga yawij kimiktįti

¹⁷ Kuą' Jesús némiya yawi Jerusalén, kiwiga' doce idiscipolomej kán iyokamej iwán kijlijkej:

¹⁸ —Inán ankitaj iga nemi tiawij Jerusalén, ompiga ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés yawij nektįktįti nej yej iPiltzın Taga', iwán yawij kijtotij iga manemiktįkan ¹⁹ iwán neńtįniskiej iyxtaj yej ayéj judiyojmej iga manepinajtįkan, manemagakan iwán manemiktįkan ipan cruz, e' ipan eyi díá ni-ojpa-isas sej.

Yej kitajtan iye' Jacobo iwán Juan

²⁰ Isiwa' Zebedeo iwán ipilowań, yej itoką' Jacobo iwán Juan, kitechotj Jesús. Teye' iyxtaj Jesús motankuąketza' iga kitajtaniłij tejtę. ²¹ Iwán Jesús kitajtan:

—¿Te tikneki?

Teye' kijtoj:

—Xikijto iga kán tirreinařoj se de inımej nopilowań mamotalı moye'kampa iwán se' mamotalı moopochkampa.

²² E' Jesús kijtoj:

—Amejemen ayá' ankimatij te ankitajtanił. ¿Ix ankijyowiskej ken nej nikijyowij kuą' nekastigaroskej? ¿Ix wel ampanoskej kán nej nipanoj?

Yejemej kijtojkej:

—Kena, wel.

²³ Jesús kijtoj:

—Kena, ankijyowiskej ken nej nia nikijyowiti kuą' ne-iknochiwaskej, iwán ampanoskej kán nej nipanoj, e' iga agaj mamotalı noye'kampa o noopochkampa, inón ayéj nej nikmati, yawij kimakatij yejsan noTaj kitapejpen iga yawij motalıti.

²⁴ Kuą' inomej se' diez discipolomej inón kikakikej, kikuesowilijkej Jacobo iwán Juan. ²⁵ Iwán Jesús kinotza' idiscipolomej iwán kijtoj:

—Amejemen ankimatija iga yej mandarowaj ipan pajsmej poxsan kitajtaksa igentej, iwán yej gubernarowaj yolkısaj pan yej atę iteki, kánsan manesi iga mandarowaj. ²⁶ E' iwán amejemen ayéj ijkón. Majwa' yej kineki matayakąnto ipan amejemen, inón achto makipalewi tokńimej.

²⁷ Siga agaj de amejemen kineki matayakąnto, mamochiwa esclavo iga nochi tokńiwan. ²⁸ Ijkón nej yej iPiltzın Taga' ayá' niwalaj iga manepalewikan, sino que iga manitapalewi, iwán iga manimiki iga mia' manixxitowa yej ken ilpitokej iga ayękti kichijtokej.

Jesús kitachaltia ome pachamej

²⁹ Kuą' yejemej nemi kısayaj weyi-altepe' Jericó, Jesús poxsan kitokatiayaj. ³⁰ Ompa onoyaj omen pachamej ejewatoyaj ojtęnoj; kuą' kikakikej iga ómpaya nemi panowa Jesús, tzajtzikej:

—iNoTeke, tej iPiltzın David, áchikej xine-iknelikan!

31 Yej ompa chapantiayaj kajajwakej pachamej iga ayo' máj matzajtzi-tokan, e' pachamej majya tzajtzikey:

—¡NoTeko, tej yej iPiltzín David, áchikej xine-ikneljkan!

32 Iwán Jesús moketza', kinotza' pachamej iwán tatajtan:

—¿Tę ankinekij manimitzchjwiljkan?

33 Pachamej kijtojkej:

—NoTęko, niknekij manitachakan.

34 Iwán Jesús kiknelij inomej pachamej, iwán kijxchijchin, iwán ikuq'san in pachamej welja tachakej, iwán kitokákeja Jesús.

21

Jesús asi weyi-áltepe' Jerusalén

1 Kuq' asitiawija Jerusalén, iwán asikej áltepe' Betfagé, itennoj tepe' yej itoka' Olivos, Jesús kitān ome idiscipolomej, ² iwán kijlijkej:

—Xakan ipan inępa áltepetzín yej ono' to-ixtaj. Ompa anyawij ankasitij se burra ilpito', nę ompa ono' se burrojtzín. Xikxitomakan, iwán xinęwajliguiljkan. ³ Siga agaj tejtę mitzjiljaj, xikijljkan: “ToTęko kineki, iwán nimanjín sej mitzkawiljki.”

4 Inón mochij iga mamochjwa ken kijtoj se profeta, kuq' ijkin kijkuiloj:

5 Xikijljkan yej chantitokej Jerusalén:

“Xikitakan, amorrey wj' iga amejemej,

ayá' moweyimati, tejkatiwí' ipan se burro,

yej aya j' moxilajtia.”*

6 Iwán discipolomej yajkij, iwán kichijkej kensan Jesús kitekimakakej.

7 Kiwajligakej burra iwán ipiltzín; iwán discipolomej kipechtijkej burrojtzín iga itzotzolmej, iwán Jesús tejkaj. ⁸ Pox onoya mia' gente; yejemej kipatawilijtiajkij itzotzolmej ipan ojti. Sekin sej kitekikej imajma' soya' iga kitālijtiajkij ipan ojti.† ⁹ Yej tapanotjaj iwán yej yayaj tatzimpan tzajtziayaj, ijkin tzajtzikey:

—¡Mamoweyimatilti iPiltzín rey David! ¡Mamoweyimatilti yej kitānani toTęko Dios! ¡Mamoweyimatilti Dios yej ono' ipan cielo!

10 Kuq' Jesús ási'ya Jerusalén, nochi gente akojasiáj tę nemi mochjwa, iwán mia' tatajtaniáj:

—¿A'yěj an in injín?

11 La gente kijtowa:

—Injnw'a profeta Jesús, yej moskaltij Nazaret ipan tajli de Galilea.

Jesús kikijixtia yej tanamakaj weyitiopan

12 Kuq' Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan, kikijixtij inomej yej tanamakatojaj iwán yej takojtojaj. Kitzijtzinkuepa' mesajmej kan kipata-tojaj namoltomjín iga tiopantomjín.‡ Iwán nę kiyajyagatopewilijkej kan motāliayaj yej kinamakatojaj jojtoko. ¹³ Iwán Jesús kijtoj:

—Ijkin ijkuiljito' itājtol toTęko: “Nókal yawi motokawiti kajli kan orađqlo”;§ e' amejemen ankikueptokej kan mįyanaj yej tachtekij.

* **21:5** 21:5 Zac 9:9 † **21:8** 21:8 Ijkin kichjwayaj iga kilwichwilijaj se yej gobernawora kuq' nemi asi ipan se áltepe' iga manęsi iga kiye'itakej. ‡ **21:12** 21:12 Tiopantomjín se'pa tomjín iga kikowaya yej ki-ofreęrowilijaj Dios weyitiopan. Awel mokowaya iga namoltomjín. § **21:13** 21:13 Is. 56:7

14 Ompa weyitiqpan kitechqtoj Jesús sekin pachamej iwán koxomej, iwán kachitialtij. 15 E' kuejkuesiwikej ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan la ley kuá' kitakej iga Jesús taachitialtij, iwán iga kikakikej kókone' tzajtzitokej iga kijtojtoyaj: “¡Mamoweyimatilti iPiltzın Rey David!” 16 Iwán kijlijkej Jesús:

—¿Ix tikaki yej inımej kijtojtojkej?

Jesús kijtoj:

—Kena, nikaki. E' amejemen, ¿ix ayı' ankieerowaj itájtql Dios kan kijtowa?:

Tikchij iga kókone' iwán xolomej yej chíchijo',

mamitzakujkilikan.*

17 Iwán Jesús kisa' Jerusalén, iwán yajki altepe' Betania iwán ompiga kochi'.

Jesús kimajliá higuerajkuawi' yej ayá' takto'

18 Iwán yowalti' kuá' nemi sej yawi Jerusalén, Jesús mayana'. 19 Kita' se higuerajkuawi'† yej ojtenoj onoya, iwán kitechoj iga makita siga takto', e' ayá' taktoya, kipiaya petz iyiswáyosan. Iwán ijkın kijlij inón kuawi':

—¡Nikeman nokta amo xitaki!

Iwán imanınsan waguı' in inón kuawi'. 20 Kuá' inón kitakej idiscipolomej moyolmajtijkej, iwán kitajtankej Jesús:

—¿Ix ken iga imanınsan waguı' in higuerajkuawi'?

21 Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nimitzijliáj siga amejemen anmomela'confiarowaj pan Dios ayejsan ijkın wel ankichıwaskej ken nikchıwiliı inın higuerajkuawi', amejemen nq wel ankiıljıskej inın tepe': “Xicholo ompa kan tono', iwán xaj lámarko”, iwán ijkón mochiıwas. 22 Nochi yej ankitajtanıljıskej Dios kuá' nemi an-oradowaj, siga ankimela'cređoskej, mitzmakaskej.

Ken iga mandarowa Jesús

23 Iwán Jesús kala' weyitiqpan, iwán miej tamachtijtoya ompa, kitechojkej ijefejmej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej, iwán kitajtankej:

—¿Té moteki in tej iga tikchıwa ijkın? ¿A' mitztekimá' iga wel xikchıwa inın?

24 Jesús kijtoj:

—Nej nq manimitztajtanıkan, siga anne-ıljıskej, nia nimitzijliáj a'yéj netekimaka iga nikchıwa ijkın. 25 ¿A'yéj kitıtan Juan iga matabautizarokı? ¿Ix Dios kitıtan o tajtaga'?

E' pe'ya mosepantapowıkej, moıljıkej:

—Siga tikijtowaj iga Dios kitıtan, yawi te-ıljıti: “¿Te ıgataj ayá' ankitajtolkakıkej?” 26 Siga tikijtowaj tajtaga' kitıtan, tikmajmawiliáj la gente, nochi kimati iga Juan Dios kitajtolmakaya.

27 Iwán ijkın kijlijkej Jesús:

—Ayá' nikmatij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nq ayá' nimitzijliáj a'yéj netekimaka iga manikchıwa ijkın.

Kan mamıxkuıtilo ipan qme tepilowın

28 Jesús tatajtan:

* 21:16 21:16 Sal 8:2 † 21:19 21:19 Xikita glosario “Higo”.

—¿Amejemen ken ankitaj inín? Sę ęaga' kipiaya ęme ipilowan; iwán kijlij sę de yejemej: “Nopíj, xaj xitekipanęti ipan uvajyoj.”²⁹ Tępiltzın kijtoj: “¡Ayá' nikneki!” E' máj máj moyolpata', yájkisan tekipanęto.³⁰ Iwán tętaj kitato se' ipiltzın, ijęonsan nę kijlij; wan inón tępiltzın kijtoj: “Kena notaj, niąti.” E' ayá' yajki.³¹ ¿Katiapa de inęmej kichij ken kitekimá' itaj?

Yejemen kijtojkej:

—Yej achto kitekimá'.

Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitzijliáj iga inęmej yej kicobręrowaj impuesto iga Roma iwán siwatkej yej najnaęmęnemij, achto kalakiskej kęn reinęrowa Dios que amejemen.³² Wálkaya Juan yej tabautizęrowa kinęxtilįko la gente ken iga maye'nemikan, iwán amejemen ayá' ankitajęolkakikej; e' yej kicobręrowaj impuestos[§] iwán siwatkej yej najnaęmęnemij, kena kicreęojkej. E' amejemen malej ankitakej inín, e' ayá' anmoyolpatakej.

Kęn mamįxkuįtilo de inęmej yej ayá' ye'tekipanowaj

³³ 'Xikakikan inín se' yej nia nikijęoti: Itęko mijli kitoga' uva iwán kikalętij; iwán kichij sę pozo kęn mopaęzka uva, iwán kichij sę torre iga wel matachalo nęyan kęn ono' uvajyoj.

'Iwán itęko uvajyoj kitakęwaltij* sekin tekipanowanimej iwán yajki wejka.³⁴ Kuą' asi' itięmpoj iga motękiya uva, kiętan sekin imęnsojmej iga makitajtanilętij yej kitakęwaltijkej uvajyoj ke' kįxtawaskej itęko.³⁵ E' yej kitakęwaltijkej uvajyoj, kįkįęzkijkej iwán kimagakej itaętan itęko uvajyoj, se' itaętan kimiktijkej iwán se' kitewijkej.³⁶ Itęko uvajyoj, kiętan majya mia' imęnsojmej; e' yej kitakęjtokej uvajyoj, ijęonsan kichiwilįjkej ken yej achto taętanimej.

³⁷ 'Inón kita' itęko mijli, kiętan ipiltzın, kijtoj: “Yawij kirrespeęrotįj nopiltzın.”³⁸ E' kuą' kitakej tępiltzın, tekipanowanimej moįlijkej: “Inįnyawa' in yej yawi mochiwati itęko inín taęli yej itajpa kikajęwas, matikmiktįkanya nokta iga maķawi ital iga tejemej.”³⁹ Kįkįęzkijkej iwán kįkįęxtijkej ipan uvajyoj, iwán kimiktįjkej.

⁴⁰ Iwán Jesús tatajtan:

—Kuą' mawįki itęko uvajyoj, ęte ęn kichiwilįj yej kitakęjtoyaj uvajyoj?

⁴¹ Yejemen kijtojkej:

—Inęmej yej kitakęjtoyaj uvajyoj yawij kimiktįtij niga kįkņęliskej. Iwán se' tekipanowanimej kitakęwaltij, iwán inęmej kuą' asis itięmpoj iga moteki uva, kimakaskej yej kitocęrowa itęko uvajyoj.

⁴² Iwán Jesús kijtoj:

—In amejemen, ęix ayį' ankileęrowaj kęn ijķın ijkuilįto'? Quijtowa: Te'ti yej kitajkalkej yej kalchįwaj, inón te'ti inán yej achto motalįj.

Inín kichij toTęko

iwán pox męnsaj tikitaj.†

⁴³ Amejemen ankįjtowaj iga amonoskej kęn Dios reinęrowa, e' nimitzijliáj iga ayá' ankalakiskej, se'wa' in yej yawi kalakiti, yej kichįwa ken Dios kineki.⁴⁴ Yej mawetzi ipan inín te'ti yej kitajkalkej yej kalchįwaj, yawi

‡ 21:28 21:28 Xikita dibujo pan Marcos 12:1. § 21:32 21:32 Xikita glosario “Impuestos”.

* 21:33 21:33 Ikuayo uva pox wejķawa, wel taķi 20 años o máj, ijķón iga wel kitakęwaltij uvajyoj.

† 21:42 21:42 Sal 118:22-23

mopojpostekiti; iwán siga te'ti agaj mawetzi iyakapan, yawi mochiwati pinolsan.

⁴⁵ Kuá' ijefejmej sacerdotejmej iwán fariseojmej kikakikej yej Jesús kijtojtoya, imanín kimatikej iga inonwa' iga yejemen nemi tajtowa. ⁴⁶ Íkuá' san kinekiáj makikitzkikān Jesús iga makipresojwikān, e' kimajmawiliayaj la gente iga kijtowayaj iga Dios kitajtolmakaya Jesús.

22

Wel mixkuñtilo kan monamiktulo

¹ Jesús pewa' sej tatatapowij kan wel mamixkuñtilo, kijtoj:

² —Kan reinarowa Dios, ken tikita se rey yej kilwichiwiliá ipiltzín iga monamiktía. ³ Kitítan imonsojmej mata-ijitatij, e' te-ikñiwan akinekikej. ⁴ Sej kitítan sekin imonsojmej, kijlijkej: “Xikijlikān te-ikñiwan iga tákual óno'ya. Nikmiktija notqrojmej iwán se'pa noyolkamej yej tojtomakti', óno'ya nochi yej monekis; mawitzékanya nigaj kan monamiktulo.” ⁵ E' te-ikñiwan ayá' nokta kinekikej. Se de yejemej yajki imilpan, se' yajki tanamakato, ⁶ iwán sekin te-ikñiwan kikitzkijkej imonsojmej el rey iwán kimagakej poxsan; este kimiktijkej. ⁷ Iwán el rey poxsan kuesiwi', iwán kitítan isoldadojmej iga makimijmiktítij inomej yej tamiktijkej iwán iga makitatikān iyaltepe'. ⁸ Iwán inón rey kijlij imonsojmej: “Nochi óno'ya yej monekis iga monamiktulo, inomej te-ikñiwan ayá' kajasiáj iga mawitzekān. ⁹ Xakān ipan çallejmej yej onokej tajkoaltepe' iwán xikijlikān a'san nesí', matakuaqij iga aman monamiktía nopiltzín.” ¹⁰ Monsojmej yajkij ipan çallejmej iwán kijlijkej yej ye'nemij wan yej ayá' ye'nemij iga matakuaqij kan monamiktulo, ijkón temi' mesajmej kan motaliayaj te-ikñiwan.

¹¹ 'Kua' el rey kitato yej kixnantókeja mesa, kita' se taga' yej ayá' kakijto' itzótzol yej moakiá kuá' monamiktulo. ¹² Iwán el rey kijlij: “Ej, çkén nokta tikala' nigaj ayá'pa tikakijto' motzótzol yej moakiá kuá' monamiktulo?” E' taga' ayá' tajtoj. ¹³ Inón rey, kitekimá' yej ompa tapalewiayaj: “Xikijixi-ilpikān iwán xikmajma-ilpikān, iwán xikixtikān iwán xikpatanaltikān kan takomichkan, ompa yawi çokati este tajtanguetzekas.”

¹⁴ 'Dios mia' kinotza, e' ayá' nochi kitapejpena.

Motajtani ix mo-ixtawā impuesto

¹⁵ Iwán fariseojmej yajkij iwán motajtoltijkej iga makitentemokān ken iga makimawetziltikān Jesús. ¹⁶ Iwán kitítankej sekin yej de yejémempa iwán sekin yej kitokaj rey Herodes* iga ijkín makijlij Jesús:

—Tamachtiani, nejemen nikmatij iga yej tikijtowa ijkonya nokta, iwán titanextiliá iga makichiwakān ken Dios kineki, iwán ayá' tikchiwiliá caso yej kijtowa la gente iga tej ayá' titajtowa iga san mamitzye'itakān. ¹⁷ Ta' xine-ijlikān: çlx ye'kti iga manixtawakān impuesto iga rey César† o ayá'?

¹⁸ E' Jesús kimati' iga kitajtankej iga san kitentemowaj, iwán Jesús kijtoj: —Amejemen yej antakajkawaj iga ankitokaj Dios, çte iga annetentemowaj? ¹⁹ Xinexxtilikān se tomín yej iga mo-ixtawā impuesto. Iwán kiwiguilijkej in tomín. ²⁰ Kuá' Jesús kita' tomín, tatajtān:

* **22:16** 22:16 Inimej judiyojmej achi ken monamakakej iga kipalewiayaj rey Herodes yej de los romanos yej tiltikmej yej kitsasayaj judiyojmej. † **22:17** 22:17 Xikita glosario “César”.

—¿A'yéj ixaya' iwán itoka' yej nigaj ijkulijto'?

²¹ Yejemēn kijtojkej:

—Rey César.

Jesús kijtoj:

—Puej xikmakakan rey César yej yejpa itatki, iwán xikmakakan Dios yej yejpa itatki.

²² Kuá' inón kikakikej, san tajtachixtikajkej; iwán yájkija, ómpaya kikajtejkej Jesús.

Tatajtaniġ siga monamiktulo kuá' ojpa-isalo

²³ Íkuá'san sekin saduceojmej yajkij kitatoj Jesús. Saduceojmej kijtowaj iga yej mikij ayo' ojpa-isaj; inón iga ijkín kitajtankej Jesús:

²⁴ —Tamachtiani, Moisés kijtoj siga se taga' yej siwayoj miki iwán ayá' kikajtewas nisé ipiltzín, iyiknín taga' yej mi' mamonamikti iwán isiwa' yej mi' iga ken kuá' makipiakan ipilowan yej mi'. ²⁵ Nij ijkón mochij wān nejemen: onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej tekoako achto monamiktij, iwán migui'. E' iga ayá' kikajtej nisé ipiltzín, siwa' monamiktij iwán iwéjpol. ²⁶ Ijkonosan nō mochij iwán se', iwán ijkón nochi mochij, este que masi' siete iwéj. ²⁷ Iwán migui' nō siwa'. ²⁸ In kuá' ojpa-isaskej yej miktokkej, ¿katiapa an de inón siete mochijas iwéj in inón siwa'? iga namiktitoya iwán inochimej.

²⁹ Jesús kijtoj:

—Amejemēn ayompa antajlamikij, ayá' ankimatij ken tamachtia itájtōl Dios, niga ayá' ankixmatij ken Dios wel kichjwa. ³⁰ Kuá' yej miktokkej ojpa-isaskej, ay'ya monamiktiskej, niga ipilowan ayo' kinamiktiskej, iga mochijaskej ken tikita iyangelejmej Dios yej onokej ipan cielo, yej nō ayá' monamiktiaj. ³¹ E' iga ojpa-isaskej yej miktokkej, ¿ayá' ankilerojkej yej Dios mitzijlikej? Ijkín kijtoj: ³² “Nej iDios Abraham, Isaac iwán Jacob.”[‡] Dios ayéj iDios yej miktokkej, sino que iDios yej isatokej.

³³ Kuá' la gente inón kikakikej, poxsan madmiradojkej iga ijkón tamachtia Jesús.

Mandamiento yej máj matikobedecerokan

³⁴ Kuá' fariseojmej kimatikej iga saduceojmej awel kitenkuepiliáj Jesús, monechkojkej iga kisen-itatoj Jesús; ³⁵ iwán se yej tamachtia ipan iley Moisés kine' makimawetzilti Jesús; ijkín kitajtan:

³⁶ —Tamachtiani, ¿katiapa mandamiento ipan iley Dios yej más achto mamochiwa?

³⁷ Jesús kijlij:

—“Xikchokili moTeġo Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespírito iwán yéj nochipa xikejlanto.”[§] ³⁸ Ininyawa' in yej achto mandamiento yej máj mamochiwa. ³⁹ Iwán el segundo áchisan kensan inín, kijtowa: “Xikchokili moknín kensan tej timochokilia.”^{*} ⁴⁰ Ipan inín ome mandamiento taksa inochi ley iwán ken iga tamachtiaj profetajmej.

In Cristo, ¿a'yéj ipiltzín?

⁴¹ Mieġ fariseojmej nechkatoyajo' iná', ⁴² Jesús tatajtan:

—¿Amejemēn, te ankijtowaj iga Cristo? ¿A'yéj ipiltzín? Kijtojkej:

—Ipiltz̄in David.†

⁴³ Jesús kijtoj:

—¿Te ígataj an David iga kitajtōlmá' IyEspíritoj Dios, kijlij Cristo “noTēko”? David ijk̄in kijtoj:

⁴⁴ ToTēko kijlij noTēko:

“Ximotali iladoj noyē'ma' kan nimandarowa, este que maniktali mokxitampa yej mitzijiya.”

⁴⁵ ¿Kén wel Cristo yej itatitan Dios ma-ipiltz̄in David, esi David nō kijliá iga iTēko?

⁴⁶ Iwán ayagaj wel kitenkuepilih, iwán desde íkuā' ayo' máj agaj mixewij iga makitajtani Jesús.

23

Jesús kijtowa iga ayompa kichiwaj fariseojmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley

¹ Jesús kijlij la gente iwán idiscipolojmej:

² —Yej tamachtíaj ipan la ley iwán fariseojmej momachiliáj iga yejēmsan yej wel tanextiliáj iley Moisés. ³ Inón iga nimitzijliáj, xichiwakan nochi yej mitziliáj, e' amo xichiwakan yej yejēmen kichijtokej, iga yejēmen kijtowaj iga mamochiwa tejté, e' yejemej ayá' kichiwaj. ⁴ Yejēmen tatekimakaj iga mamochiwa yej ayagaj wel kichiwaj, iwán tateki'chiwaltiáj, e' yejēmejsan akichiwaj ni alín. ⁵ Inochi kichiwaj kansas makitakan. Kitaliáj pan iyixkuā' iwán ipan imamej itajtōl Dios yej ijk̄uilijto' ipan amatz̄in yej ono' ipan cajajtz̄it̄z̄in iga san manesi, iwán kachiáj itzotzolmej yej kipiá weweya' ibibilonka.* ⁶ Kan takualo, yejēmen motalijnekij ipan ye'asiēntoj kan motaliáj yej máj tayakantokej, iwán ijk̄onsan nō kinekij makichiwakan ipan tiopamej. ⁷ Yejēmen kinekij inochi gente makisaludarokan tajkoaltepe', iwán makijlikan “tamachtiani”.

⁸ 'E' amejēmen amo ximotēmakakan iga mamitzijlikan “tamachtiani”, iga amejēmen amonochin anmojliáj “noknin”, iwán ankipiáj sēsān Tamachtiani, petz nejsan yej niCristo. ⁹ Iwán ipan inin tajli amo agaj xikijlikan notaj,† iga ankipiáj sēsān amoTaj yej ono' ipan cielo. ¹⁰ Iwán amo nō ximotēmakakan iga mamitzijlikan iga antamachtianimej iga noselti yej niCr̄istoj yej nitamachtiani yej nimitzmachtíaj kén iga xinemikan. ¹¹ Yej kipalewiá sekin de amejēmen inón yej máj tayakanto'. ¹² Yej igánajsan moweyimati yawij kalimpamatitij, e' yej moalimpamati, inón yawij kiweyimatl̄it̄itij.

¹³ ¡Lástima amejēmen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ankitzakuiliáj sekin iga amo makalakikan ipan iyojwi Dios. Niga amejēmen ayá' ankalakij wan ankitzakuiliáj iga amo makalakikan yej kalakisnekij ipan iyojwi Dios.

¹⁴ ¡Lástima amejēmen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ankikuiliáj ikalmej yej wewejmikikej iwán iga amo manesi yej ankichijtokej, pox anwejkawaj iga an-oradowaj. Inón iga amejēmen máj yawij mitz̄iknochiwatij.

† 22:42 22:42 Inj̄n David yej pox ikay mi' yej katka rey de Israel. * 23:5 23:5 Español: Filacterias y flecos. † 23:9 23:9 Ayéj iga awel mojliá ijk̄in sē imela'taj, sino que amo makijli se' ijk̄on.

15 '¡Lástima amejemen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij! Amejemen poxsan wejka annejnemij ipan tajli iwán ipan lámár iga ankitemojtinemij yej wel ankiyolyamánaj iga makichiwakán nq ken amejemen ankichiwaj, e' kuá' ankiyolyamánkeja inón toknñin majya kajasi iga mayawi kan tawewelkato', majya sej que amejemen.

16 '¡Lástima amejemen, momati iga antaye'ojkuiltíaj ipan iyojwi Dios, e' ayá' ankixmatij! Ankijtowaj: "Siga agaj kijtowa iga kichíwas tejté iwán kikui iga testigo weyitiopan, até kichij siga ayá' kichíwas; e' siga kikui iga testigo i-orojyo weyitiopan, inón sí ayékti siga akichíwa." 17 ¡Anxetoktikej iwán ken ampachamej! ¿Katiapa máj yekti: ix oro o weyitiopan yej kichíwa iga mamoye'ita oro iga ono' tiopan-ijti'? 18 Iwán nq ankijtowaj amejemen: "Si agaj kijtowa iga kichíwas tejté iwán kikui iga testigo altar yej ono' weyitiopan, até kichij siga ayá' kichíwas; e' siga kikui iga testigo ofrenda yej ono' iyixko altar, inón sí ayékti siga akichíwa." 19 ¡Anxetoktikej iwán ampachamej! ¿Katiapa máj yekti: ofrenda o altar? Yej máj yéktiwa' altar iga kichíwa iga mavalero ofrenda iyixtaj Dios. 20 Yej kitálij iga testigo altar, ayéj testigo petz altar, nq yej ono' iyixko. 21 Yej kitálij testigo weyitiopan, ayéj testigo petz weyitiopan, nq Dios, iga ompa ichan. 22 Yej kikui testigo cielo iga kijtowa iga kichíwas tejté, nq nemi kitáliá Dios de testigo iga ompa ewato' kan reinarowa.

23 '¡Lástima amejemen yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij! Amejemen ankimakaj Dios amodiezmoj nochí yej ankipiáj este yej máj alímpa iyól wán iyiswayo yej yawi ipan especia,§ e' ayá' ankichiwaj yej máj yekti yej kijtowa iley Moisés, iga xiye'nemikan, xita-iknelikán iwán iga ximoconfiarokán ipan Dios. Inonwa' in xikchiwakán, e' amo xikajtewakán iga ankitáliáj amodiezmoj. 24 ¡Amejemen momati iga antaye'ojkuiltíaj ipan iyojwi Dios, e' ayá' ankixmatij. Amejemen kua' ankoniáj tejté, ankikixtilíaj se asastzín, e' ayá' ankitaj iga ankimela'tolowaj se camello!§

25 '¡Lástima amejemen yej antamachtíaj ipan iley Moisés iwán anfariseojmej, nésiki' anye'nemij siempa ayá'!, kenkua' ankipajpakaj plato iwán posillo fuerájbapa, e' amejemen ipan amoalmajmej ankejlantokej iga antachtekiwán anmopoxtapialijnekij. 26 Amejemen anfariseojmej yej ken ampachamej: achto xikpakakán iyijtiko vaso iwán plato,* ijkón nq ejtos fuerájbapa.

27 '¡Anlastimajmej yej antamachtíaj ipan iley Moisés iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, amejemen ken tikita se animajxapo yej este ijstä'san iyixkopa, este ye'nesi, e' ta-ijti' tento' iwán animajomimej iwán kuajkuanas yej palánto'. 28 Ijkón in amejemen; mitzítajki' pox anye'nemij; e' san anmopajpantiáj iga anye'nemij iwán poxsan ankichiwaj yej ayékti.

29 '¡Anlastimajmej yej antamachtíaj ipan la ley iwán amejemen anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij! Amejemen yej ankichiwiliáj ikalyotzitzín kan toktokej profetajmej, iwán poxsan ankimonsajtilíaj ikalyotzitzín kan motokaj yej ye'nemij. 30 Iwán ankijtowaj: "Siga

‡ 23:23 23:23 En español kijtowa: menta, aniz iwán camino. § 23:24 23:24 Xikita glosario "Camello". * 23:26 23:26 Anka kijtójneki iga maejo iyalmaj.

katka tonóyaja kuá' to-ikyapatajwan kimiktijkej profetajmej, tejemen ayá' tikpaléwiayaj kuá' kimiktijkej profetajmej.”³¹ Iga ijkón ankijtowaj, anmokujtíaj iga amejemen ipilowan yej kimiktijkej profetajmej.³² Inán, ¡xiktamíkan yej amo-ikyapatajwan kitzintijkej!

³³ ¡Ankowamej! ¡Kowamej amokniwan! ¿Kénya anmomanawiskej kan ta-iknochiwas tiwelon? ³⁴ Inón iga nia nimitztitanilitij profetajmej, yej kimatij ken iga wel maye'nemilo, iwán yej mitzmachtíaj ipan iley Moisés. E' amejemen anyawij ankimiktij iwán sekin ankiclaroskej ipan cruz iwán ono' yej ipan tiopamej anyawij ankimagatij, ipan sejsé altepe' anyawij ankitalochtítij. ³⁵ Inón iga yawij mitzcastigarotij iga nochi yej ikya amotajwewetkej kimiktijkej inomej tajtaga' yej ye'nemiáj, desde Abel yej ye'nemiá, iwán este Zacarías yej ipiltzimpa Berequías, yej amejemen ankimiktijkej iyixtaj weyitiopan, itenoj altar. ³⁶ Neje nimitzijliáj iga yawij mitzcastigarotij amonochin iga inin yej ankichijkej.

Choka Jesús iga Jerusalén

³⁷ Jesús kijtoj:

—¡Amejemen, amejemen yej anchantitokej Jerusalén, yej ankimiktíaj profetajmej iwán ankitejtemiktíaj tatitanimej yej Dios mitztitaniliáj! ¡Mia' vej nikne' manimitznechkokan ken pio-ilamaj kinechkowa ipilowantzizjin iyastakapaltampa, e' ayá' ankinekikej! ³⁸ Ta' xikitakan, inán amoweyitiopan† yawi kawiti iselti; ³⁹ iwán nimitzijliáj iga ayá' máj anyawij anne-itatij este kuá' antajtoskej de nej ijkín: “Matikweyimatiltukan yej wi', yej toTeko Dios kititani.”

24

Jesús kijtowa iga weyitiopan yawi moxitinati

¹ Jesús kisa' weyitiopan iwán némiya yaya, ikua' idiscipolomej kitechojkej iwán pewa' iga kitajtachilijkej ken iga chijto' weyitiopan. ² E' Jesús kijtoj:

—¿Ankitaj inimej kalwewetkej? Nigaj ayá' yawi kawiti nisé te'ti yej manenekpanijto. Nochi yawij moxixitinatij.

Yej mo-itas kuá' na' iga Dios tajuzgaroqi

³ Iwán yajkij ipan tepe' yej itoka' Olivos. Kuá' Jesús ómpaya ewato', idiscipolomej kichtakatajtankej ijkín:

—¿Kémanya nokta yawi mochiwati on yej tikijtoj? ¿Té mo-itas kuá' tui'ya, iwán iga poliwiwojya nokta?

⁴ Iwán Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkawawaskej, ⁵ iga mia' yawij wjztetij iwán mopajpantiskej iga nej, siempa ayéj. Ijkín kijtoskej: “Nejya el Cristo”; iwán mia' yawij kikajkawawatij. ⁶ Kuá' ankikakiskej iga nijnijiga némiya momijmiktulo, iwán ankikakiskej iga se' tajli no némiya momijmiktulo, amo ximomajtikán, inón nochi nokta yawi mochiwati, e' aya yej iga poliwiwo. ⁷ Se pais momijmiktij iwán sewo', iwán se nación momijmiktij iwán se'; iwán poxsan apistajtiás, poxsan no onos kokolis iwán onos talolin nijnijiga. ⁸ Nochi inin aya yéj iga poliwiwo, pewao' iga moknochiwalo.

† 23:38 23:38 Jesús kijtoj “amókal”, yej nij kijtojneki “amoweyitiopan”. Jer 22:5

⁹ 'Amejemən yawij mitzkizkizkij ig a mitzmagaskej iwán mitzmiktiskej. Nochi mitzijiyaskej iga annetokaj. ¹⁰ Íkuə' mia' yawij kikajtewatij iga netokaj, iwán yawij mo-ijiyatij. Onos yej kimiktijnekiskej yej netokaj wən sekin kinextiskej kan onokej yej mijantokej. ¹¹ Yawij witzetij mia' yej takajkayawaj, kijtosej iga yejemej profetajmej, siempa ayéj, iwán mia' yawij kikajkayawatij. ¹² Poxsan mochiwas yej ayekti, iwán mia' kikajtewaskej iga te-ijiknimej. ¹³ E' yej moconfiarojto' nochipa ipan nej, inón momanawij. ¹⁴ Inún ye'noticiaj yej kijtowa ken iga reinarowa Dios, yawi mopowati noyan ipan inún tajli, iga nochi gente makimati. Íkuə'ya sí wáwiya tamiti nochi kuə' Dios tajuzgaroki.

¹⁵ 'El profeta Daniel kijkuiloj* iga mochiwas yej pox ayekti weyitiopan-ijti'; kuə' ankitaskej iga inón óno'ya kan moweyimatiltiá Dios —yej kileerowa, makentendero—, ¹⁶ yej onoskej ipan estado de Judea mayákanya ipan tepeyoj. ¹⁷ Yej onos iyixko kajli ipan ipetayo, amo matemo iga makixixti tejté kalijti'; ¹⁸ iwán yej nemis mijijti', ayo' mayawi ichan iga makikuiti itzótol. ¹⁹ ¡Lástima siwatkej inón día iga yej tatalaxwijtokej iwán yej tachichitijtokej! ²⁰ Xiktajtaniłikan Dios iga kuə' ancholoskej amo kuə' tasektaj, niga ipan día kuə' mosewilo.† ²¹ Poxsan nokta moknochiwaloj, ayi' ijkón mo-ita' este kuə' pewa' mochiw inún tajli. Niga mochiwaso' sej ijkón. ²² Siga toTeko ayá' kixeloj inomej días, ayagaj momanawij; e' kixeloj iga kichokiliá inomej yej yéj kitapejpen.

²³ 'Siga agaj mitzijliskej: "Ta' xikitakan nigaj ono' Cristo", o "Xikitakan nepa ono'", amejemen amo xiktajtolkakikan. ²⁴ Iga yawij witzetij iwán mopajpantiskej iga nej, siempa ayéj, kijtosej "Nejya niCristo", iwán kijtosej iga yejemen profetajmej iga Dios kitajtolmakaj, siempa takajkayawaj. Yawij kichiwatij milagrojmej yej ayi'pa mo-ita iga matakajkayawakan, este wel anka kikajkayawaskej yej Dios kitapejpen. ²⁵ Nej inún nochi nimitzmatiltijkeja malej aya mochiwa. ²⁶ Inón iga, siga mitzijliá: "Ta' xikitakan, nepa ono' ipan desierto", amo xakan; o si agaj mitzijliskej "Ne'ki' ono' kalijti'", amo xiktajtolkakikan. ²⁷ Ijkón ken ankitaj kuə' tapetani iwán tawia' este ikisayan tonati' iwán este ikalakiyan, ijkón kuə' nia niwitzeti nej yej iPiltzin Taga'. ²⁸ Kan ono' yej mikto'ya, ompa monechkowaj moximej.

Ken yawi witzeti iPiltzin Taga'

²⁹ Jesús kijtoj:

—Kuə' pánojya inomej días iga moknochiwaloj, yawi takomitiati iga ay'ya tawij tonati', niga ay'ya tametztonas; sitalimej yej onokej ipan cielo wejwetziskej. Nochi yej onokej ipan cielo mojolinaskej. ³⁰ Iwán mo-itas ipan cielo iga ninesikiya nej yej iPiltzin Taga', iwán nochi gente yawij chokatij iga majmawiskej, iwán ne-itaskej nej yej iPiltzin Taga' iga niwi' ipan mixti, nitawijtwi' iga noweyipoder. ³¹ Iwán niktetikimakas noangelejmej iga recio matapitzakan iga trompeta iga makinechkokan yej niktapejpen, yej nijnijiga onokej noyan ipan tajli.

* **24:15** 24:15 Dn 9:27; 11:31; 12:11 † **24:20** 24:20 Ipan italmey israelitajmej kuə' pox tasektaj, wel wetzi hielo o pox tiawataj, inón iga pox moknochiwayaj siga wejka macholokan. Nq iley Moisés tatekimakaya iga awel manejnemilo máj de se kilómetro ipan día kuə' mosewilo. Inón iga, awel poxsan cholowayaj siga iyenemigojmej maasikan kuə' tasektaj, o ipan día kuə' mosewilo.

³² 'Ximixkuñtikān ipan higuerajkuawi': Kuā' ankitaj némiya kisa iseliska iwān némiya iswayowij, ankimatij iga wī'ya tōnalis. ³³ Ijkonšan nō, kuā' ankitaskej iga némiya mochīwa nochi yej nimitzijlijkej, xikmatikān iga aké' poliwi iga nej niwī'ya sej. ³⁴ Nimitzijliáj iga nochi inīn yawi mochīwati kuā' aya mikij yej inān onokej. ³⁵ Cielo iwān tajli poliwisekej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochīwati.

³⁶ 'E' ayagaj nokta kimati te día o te hora, ayagaj kimati, niga angelejmej yej onokej ipan cielo, niga nej yej iPiltzīn Dios, iséltisan noTaj Dios, kimati.

³⁷ 'Ijkonšan ken mochij kuā' onoya Noé, † ijkonšan nō kuā' niwī' nej yej iPiltzīn Taga'. ³⁸ Kuā' aya apoliwilo iga tiawa', nemi takualowaya iwān nemi atilowaya iwān nemi monamiktīayaj iwān sekin nemi kinamiktīayaj isiwapilowān, ijkōn kichijtoyaj este iga Noé kala' ipan weyi ákal. ³⁹ Iwān ayagaj kimatiá, este que wāljaj tiawa' yej pox recio iwān nochi amikikej, Ijkonšan nō kuā' niwī' nej yej iPiltzīn Taga'. ⁴⁰ Inōn vej ome taga' onoskej mīljiti'; se kiwigaskej iwān se' kikajtewaskej. ⁴¹ Ome siwatkej tapayantoskej; se kiwigaskej, iwān se' kikajtewaskej.

⁴² 'Inōn iga xisatokān iga ayá' ankimatij te kēman nia niwītzeti nej yej amoTēko. ⁴³ E' xikmatikān inīn, siga itēko kajli kimatiá te hora wī' tayowakān yej tachteki, ayá' kochá iwān ayá' motēmakas iga makikaltapokān iga makitachtekikān. ⁴⁴ Inōn iga amejemēn xisatokān iga xinechixtokān; nej yej iPiltzīn Taga' niwī' kuā' ayá' ankimatitokej.

Tekipanowāni yej ayá' kichīwa ken kijtowa itēko

⁴⁵ Kijtoj Jesús:

—Nimitzijliáj iga ye'tekipanowāni nochipa kichīwa ken kijtowa itēko, iwān kimati yej mamochīwa; inōmpa tekipanowāni itēko kitapejpena iga makita nochi ikalijti', wān este matatamaka kuā' nokta takualo. ⁴⁶ Pakto' inōn tekipanowāni iga kuā' wī' itēko kasiki kichijto' ken kitekimakakej. ⁴⁷ Nimitzijliáj iga inōn tekipanowāni yawij kitalitij iga makimandaro inochi yej itátkipa itēko. ⁴⁸ E' siga inōn tekipanowāni kichīwas yej ayēkti, iwān makijto ipan iyalmaj: "Notēko wejkwāwaso' iga asis", ⁴⁹ iwān pēwas iga kinkochīwas sekin tekipanowānimej, iwān pēwas iga takua, iwān sentawāna iwān sekin, ⁵⁰ itēko yawi wītzeti kuā' inōn tekipanowāni ayá' kichixto'. ⁵¹ Iwān poxsan yawi kicastigarōtij; kensan inōmej yej mopajpantiáj iga ye'nemij. Yawi chōkati iwān este tanguēguetzekas.

25

Kān mamixkuñtilo ipan diez takomej

¹ Jesús kijtoj:

—Kān reinarowa Dios ken tikita diez takomej yej kikuikej icandīlmej de aceite iwān yajkij kān monamiktilo iga kixnamikitoj chokotzīn. ² Cinco de yejemej moxēto'tilijkej, iwān se' cinco ye'tajlantokej. ³ Yej xetoktikej kikuikej icandīlmej, e' ayá' kiwigakej aceite iga sej makatālijikān. ⁴ Yej ye'tajlantokej, kinentiayaj máj aceite ipan ibotēllajmej, iyoka yej kinentiayaj ipan icandīlmej. ⁵ Chokotzīn poxsan wejkwaj, iwān takomej inochimej kochisnekikej iwān kochikej. ⁶ Wān tajkoyówal tzajtzilō': "iWī'ya chokotzīn, xikixnamikitija!" ⁷ Nochi inōmej takomej mopejpentiketzkkej kān kochtoyaj, iwān pēwakej iga katālijliáj icandīlmej. ⁸ Iwān inōmej

cinco takomej yej moxeto'tilijkej, kijlijkej inomej yej ye'tajlantokej: "Achi xinemakakan amoaceitej, iga nemiya sewi nocandilmej." ⁹ E' takomej yej ye'tajlantokej, kijtojkej: "Ayá', akimakas iga tonochimej. Máj ye'kti xakan xikowatij kan monamaka iga no xikpiakan amoaceitej." ¹⁰ Mijé inomej cinco takomej yej moxeto'tilijkej nemi yayaj kikowatij aceite, asi' chokotzin. Takomej yej kipiáyaja aceite kalakkej iwán chokotzin kan monamiktulo iwán tzakui' kalten. ¹¹ Iwán asikoj takomej yej takowato'yaj, kijtojkej: "¡Juu, juu, achi xinekaltapowilikan!" ¹² E' chokotzin kijtoj: "Nimitznojma-ijliáj iga ayá' nokta nimitzixmatij."

¹³ Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Xisatokan, iga ayá' ankimatij keman niwejasiki, nej yej iPiltzin Taga'.

Mixkuñtulo ipan eyi tekipanowanimej

¹⁴ 'Kan reinarowa Dios ken tikita se taga' yej motapialia yej yatiya wejka ipan se' país, kinotza' itekipanowanimej iga kikañtewilij tomín iga makitekipanokan.

¹⁵ 'Se de yejemej kimá' cinco tawaxan tomín,* se' kimá' ome tawaxan tomín, iwán se' kimá' sesan, ijkón nochi kimajmá' ke'san wel kitekipanoltiá. Iwán yájkia yejka ipan se' tajli. ¹⁶ Iwán inón tekipanowaní yej kimakakej cinco tawaxan tomín, kitekipanoj iwán kitanilij se' cinco. ¹⁷ Ijkonsan no yej kimakakej ome tawaxan tomín, kitanilij se' ome. ¹⁸ E' yej kimakakej sesan, yajki kyanato itomín iteko, kichkua' tajli iwán kitoga' inón tomín yej kimakakaj.

¹⁹ 'Kua' pox wejkaj, iteko inomej tekipanowanimej wálay sej, íkuá'ya kichij cuenta iwán yejemen. ²⁰ Achto asiko yej kimakakej cinco tawaxan tomín, iwán kimá' se' máj cinco yej yéj'paya kitanilij, kijtoj: "Noteko, tinemaga' cinco tawaxan tomín, inán nigaj ono' se' cinco yej nejya niktanilij." ²¹ Iteko kijtoj: "Ómpaya ken tikchij, tej sí tiye'tekipanowaní iga tikchij ken nimitzijlij; como tikpiwíj yej alín nimitzmakaka, inán nia nimitzmakati iga xitekipano ipan yej máj komati. Xikalákiya iga matisempakikan." ²² Máj máj asiko inón tekipanowaní yej kimakakaj ome tawaxan tomín, iwán kijtoj: "Noteko, tinemakaka ome tawaxan tomín, inán nikuajli' nawí, niktanilij se' ome." ²³ Iteko kijtoj: "Ómpaya ken tikchij, tej sí tiye'tekipanowaní iga tikchij ken nimitzijlij; iga tikpiwíj yej alín nimitzmakaka, inán nia nimitzmakati iga xitekipano ipan yej máj komati. Xikalákiya iga matisempakikan." ²⁴ E' kuá' asi' inón tekipanowaní yej kimakakaj sesan tawaxan tomín, kijlij ipatrón: "Noteko, nej nikmatía iga tipoxyoltakuakti' iwán titapixka kan ayá' titoga'." ²⁵ Inón iga nimitzimakasi', iwán niktoga' motomín, e' nigaj ono' yej motatki." ²⁶ Iteko kijlij: "Ayéj tiye'tekipanowaní, atikyolmaka iga titekipanowa, tikmatiaya iga nej nitapixka kan ayá' nitoga'; ²⁷ maséj tikawato in notomín ipan banco, ijkón kua' nimokuepaya tinemakaya notomín wan se' alín yej kitanij." ²⁸ Iwán kijlij yej ompa onoyaj: "Xikuñlikan inón tawaxantomín yej kipiaya, iwán xikmakakan inón yej kipiá diez. ²⁹ Iga yej kipiá, máj yawij kimakatij, este popóxsanya sej yawi kipiati; e' yej ayá' kipiá, este yej alín kipiá yawij kikuñlitij. ³⁰ Iwán inón taga' yej atekipanoneki, xikixtikán iga maono kan takomí iga ompa machokato este magueguetzeka itan."

* **25:15** 25:15 Tawaxan tomín o bolsa de dinero; Griego "talento" yej walérowa ke' se kitanía ipan veinte años.

Kuq' yawij kijuzgarotij nochi gente

³¹ 'Kuq' nej yej iPiltzın Taga' niwi' ken se rey, neyawalojtiwjtzej noangelejmej, iwán nimotajlij ipan weyi asientoj kan nirreinaroj. ³² Iwán nochi gente yej ono' ipan inın tajli yawij monechkotij no-ixtaj, iwán nej nia nikyojyokatitij, ken tikita yej kicuidarowa yolkamaj kiyoyokatiá borregojmej iwán chivojmej.[†] ³³ Iwán borregojmej yawij kawitij noye'kampa, iwán chivojmej yawij kawitij noepochkampa. ³⁴ Wán nej yej Rey nia nikijliti yej kawitij noye'kampa: "Xiwikikanya yej mitzpalewijkej noTaj iga xiye'onokan; xikalakikan kan Dios reinarowa. Ijkón kine' Dios desde iga mochi inın tajli. ³⁵ Nimayana' iwán amejemen annetamakakej; kuq' ni-atanekiá, anneamamakakej; kuq' ninemiá kan ayéj nochan, annekohtijkej amochan. ³⁶ Kuq' anikpiaya notzótol, annetzotzolyotijkej; kuq' niwetitoya, aneomemawijkej; kuq' nonoya preso, annepaxalowilitoj." ³⁷ Iwán yej kichiwaj ken Dios kineki, kijtoskej: "NoTeko, ¿keman nimitzitatej iga timayantinemiá iwán nimitzamakakej? ¿O keman nimitzitatej iga tatanektinemiá iwán nimitzamatej? ³⁸ ¿Keman nimitzitatej iga tinemiá kan ayéj mochan iwán nimitzkohtijkej nochamej? ¿O keman mitzpoloj motzótol iwán nimitzotzolyotijkej? ³⁹ ¿O keman nimitzitatej tiwetitoya, o tonoya ipan cárcel iwán nimitzaxalowilitoj?" ⁴⁰ El Rey kijtoj: "Nej nimitzijliáj, kuq' tejté ankichiwilijkej yej yekti inimej nokniwan yej moalimpamatij, inonwa' nej annechiwilijkej."

⁴¹ 'Iwán el Rey kijlij yej onokej iyepochkampa: "Xicholokan no-ixtaj amejemen yej amonokeja iga anyawij ampoliwitij; xakan ipan tiwelon yej ayí' sewi yej ono' iga Tzitzimi' iwán iga iyangelejmej. ⁴² Nimayana', iwán ayá' annetamakakej, ni-atanegui' iwán ayá' anneamamakakej. ⁴³ Ninemiá kan ayéj nochan, iwán ayá' annekohtijkej amochan. Anikpiaya notzótol, amejemen ayá' annetzotzolyotijkej; kuq' niwetitoya iwán nonoya preso, ayá' annepaxalowilitoj." ⁴⁴ Iwán yejemej kijtoskej: "NoTeko, ¿keman nimitzitatej timayantinemi, o ti-atanektinemi, o tiwejkachanej, atikpiaya notzótol, o tiwetitoya, o tonoya ipan cárcel, iwán ayá' nimitzpalewijkej?" ⁴⁵ Iwán inón Rey kijtoj: "Nimitzijliáj iga kuq' ayá' ankichiwilijkej yej yekti inimej nokniwan yej moalimpamatij, nej no ayá' annechiwilijkej." ⁴⁶ Inimej yatij kan ayí' tamis iga kinkochiwaskej, e' yej kichiwaj ken Dios kineki, yawij onotij nochipa wán Dios, ayí' mikiskej.

26*Kitemowaj kén iga makikitzkikan Jesús*

¹ Kuq' Jesús tami' nochi kijtoj inın, kijlij idiscipolomej:

² —Amejemen ankimátija iga mosta se día ásisya iyilwiyo la Pascua;* nej yej iPiltzın Taga' yawij nekitzkitij iwán yawij nemikitij ipan cruz.

³ Iwán ijefejmej sacerdotejmej, wán yej tamachtíaj ipan la ley iwán wewetkej yej kimandarowaj judiyojmej, monejnechkojkej chan Caifás, yej ijefej ijefejmejpa sacerdotejmej. ⁴ Ompa motatapowijkej iga makikitzkikan Jesús, e' matakajkayawákampa iga makimiktikan. ⁵ Kijtowayaj:

—Ayá' tikchiwaskej kuq' nento' ilwi', iga amo makuesiwilo.

[†] 25:32 25:32 Xikita glosario "Chivo". * 26:2 26:2 Xikita glosario "Pascua".

Sę siwǎ' kitoyǎwa yej ajwiya' ipan itzontekon Jesús

⁶ Kuǎ' Jesús onoya altepe' Betania çan Simón yej kipiaya lepra, ⁷ sę siwǎ' yajki kan ono' Jesús, kiwajli' sę iboteyajtzin yej kipiaya aceite yej poxsan ajwiya' iwǎn pox valerowa, iwǎn kitoyawilij ipan itzontekon Jesús kan kixnantoya mesa. ⁸ Kuǎ' discipolojmej inón kitakej, kuesiwikej, mojlijekej:

—¿Te iga in inin aceite kiyokatoyajkej? ⁹ Inin wel katka mamonomaka iga komati tomın, iwǎn inón tomın tikmajmakayaj yej ayǎ' motapialiaj.

¹⁰ Jesús kikagui' yej kijtojkej discipolojmej, kijtoj:

—¿Te iga nemi ankikuejkuesowaj inin siwǎ'? Inón yej neçiwilij poxsan nikye'ita. ¹¹ Yej ayǎ' motapialiaj, nochipa onoskej amowan, e' nej ayǎ' nochipa nij annepiaskej. ¹² Iga inin siwǎ' kitoyaj inin yej ajwiya' noyakapan, tanextilia' iga ijkın neçiwiliskej kuǎ' netokaskej. ¹³ Nimitzijliaj iga nýansan kan mopowas ipan inewi inin tajli, kén iga Dios tamawanawia, yawi nõ mopowati yej kichij inin siwǎ', iwǎn ijkón moejlamikis yej kichij.

Judas motajtliáj wan sacerdotejmej

¹⁴ Sę de inomej doce idiscipolj yej itoqa' Judas Iscariote, yajki kitato ijefejmej sacerdotejmej, ¹⁵ iwǎn kijlij:

—Siga nimitzpalewiaj iga xikitzkikan Jesús, ¿ké' tomın annemakaskej?

Iwǎn yejemej kipagarojkej treinta tomın de plata. ¹⁶ Iwǎn ikuǎ'ya Judas kitemoj keman wel makikitzkikan Jesús.

Cenqrowa Jesús iwǎn idiscipolojmej

¹⁷ Inón dia kuǎ' pęwa' iyilwiyo la Pascua, kuǎ' mokua pan yej ayǎ' kipiá levadura, discipolojmej kitechojkej Jesús, kitajtankej:

—¿Kan tikneki manimitzchwilijitij tákual iga tikilwichiwiliskej la Pascua?

¹⁸ Jesús kijtoj:

—Xakan Jerusalén, ichan inón taga' yej ankixmatij iwǎn xikijlikan: “ToTamachtiani kijtowa ijkın: Nej alınsan poliwi iga yáwija nemiktijitij, mochan nikpanoltijneki iyilwiyo la Pascua iwǎn nodiscipolojmej.”

¹⁹ Discipolojmej kichijkej ken kijtoj Jesús, iwǎn kichijkej tákual iga kilwichiwilij la Pascua.

²⁰ Kuǎ' tayowati'ya, Jesús kixnan mesa iwǎn doce idiscipolojmej. ²¹ Mij takuajtoyaj, kijtoj:

—Nimitznojma-ijliaj iga sę de amejemen yawi nenextiti iga manekitzkikan.

²² Discipolojmej poxsan moknomatikej; iwǎn sejsę pe' kitajtankej Jesús;

—¿NoTęko, ix nej?

²³ Iwǎn Jesús kijtoj:

—Sę de amejemen yej iwǎn nemi nisentakua ipansan inin plato, yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan. ²⁴ Nimitzijliaj iga nej yej iPiltzin Taga' yawij nemiktijitij ken ijkulijto', e' lástima inón taga' yej yawi nenextiti iga manekitzkikan. ¡Máj yękti katka iga inón taga' amo maki-onoltikan!

²⁵ Iwǎn Judas, yej yawi tanextiti, kijtoj:

—Tamachtiani, ¿ix nejya an?

Jesús kijlij:

—Kena, tejsya nokta.

²⁶ Mij takuajtoyaj, Jesús kiku' pan, kimá' gracias Dios, iwǎn kuǎ' kitajtájoloja, kimajmá' idiscipolojmej, kijtoj:

—Xikuakan inin pan, ininwa' nocueroj.

²⁷ Iwán kikui' se vaso yej kipiá vino, kimá' gracias Dios iwán sejsé sejsé kimakatiajkij idiscipolomej, kijlijkej:

—Xikonjkan amonochin, ²⁸ iga ininwa' noesyó yej kijtojneki iga nikchjwa se'ya pacto, iga nia níktoyawati noesyó iga mia' mamoperdonaro yej kichijkej yej ayekti. ²⁹ E' nimitzijliáj iga ayo' máj nikonj inimbapa uva iyaó este kua' tiksen-onjskej nuevo vino kan Dios reinarowa.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoti iga ayá' kixmati

³⁰ Kua' tami' kitakuikilijkej Dios, yajkij ipan se tepe' yej itoka' Olivos.
³¹ Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemén amonochin inin yówal ankikajtewaskej iga anmoconfiarowaj ipan nej; iga ijkín ijkulijto': "Níkmiktij iteko borregojmej iwán borregojmej papayiniskej."[†] ³² E' kua' ni-ojpa-isas sej, kua' anyaskej Galilea, nej achto niati.

³³ Iwán Pedro kijtoj:

—Malej iga inochin mamitzsenkokajtewakan, e' nej ayá'.

³⁴ Jesús kijlij:

—Nej nimitzijliá iga inin yówal kua' aya takujka kayo, tia tikijtoti eyi vej iga ayá' tine-ixmati.

³⁵ Pedro kijtoj:

—Malej iga matisenmikikan, nej ayá' níkitoj iga ayá' nimitzixmati.

Iwán nochi idiscipolomej ijkonsan no kijtojkej.

Jesús oradowa Getsemani

³⁶ Iwán Jesús asito iwán idiscipolomej kan kijliáj Getsemani. Ompa kijlij idiscipolomej:

—Nijo' ximotajlikan, nej maniao' nepa, manitajtoti wan Dios.

³⁷ Jesús kikitewa' Pedro iwán iyomexti ipilowan Zebedeo. Jesús pewa' iga poxsan moknomati' iwán moyolmiktij. ³⁸ Iwán kijtoj:

—Poxsan nimoknomati este ken nimikisnékiya. Nijo' xikawikan, xisatokan nowan.

³⁹ Jesús yajki achi máj wejkatzin, iwán kitenewij Dios este motzontoga' talpan, ijkín kijtoj:

—NoTaj, siga wel mochjwas, xinemanawi iga amo manemiktikan; e' amo mamochjwa ken nej níkneki, mamochjwa ken tej tikneki.

⁴⁰ Jesús yajki sej kan ono' idiscipolomej iwán kasitoy kojkochokej; iwán kijlij Pedro:

—¿Ix ni alin awel an-isatoy nowan malej se hora? ⁴¹ Xijisatokan iwán xi-oradowakan iga amo mamitztanilikan Tzitzimi'. Ipan amoalmajmej ankiyolmakatokej iga ankichijwaj yej yekti, e' amogánajsan awel ankichijwaj.

⁴² Jesús sej oradoto, iwán ijkín kitajtanjilij Dios:

—NoTaj, siga ay' wel tejte-o' mochjwa iga amo manemiktikan, mamochjwa ken tej tikneki.

⁴³ Kua' mokuépa' sej Jesús, kasikoy idiscipolomej kojkochokej iga poxsan kochisnekiáj. ⁴⁴ Iwán kikajtej sej idiscipolomej iga yajki sej oradoto, inon vejwa' eyi veja iga yawi oradoti, iwán ijkonsan sej kijtoj.

⁴⁵ Iwán yajki sej kan ono' idiscipolomej, iwán kijlijkej:

[†] 26:31 26:31 Zac 13:7

—¿Ix ankojkohtókejo'? ¿Nemi anmosewíaj? Wítzeja yej kitekichijtokeje yej ayékti iga yawij nekítzkitij, nej yej iPiltzın Taga'. ⁴⁶ Ximoketzákanya, tiákanya; wı'ya yej neñextiá.

Kikítzkiáj Jesús

⁴⁷ Jesús tatapojtóyao' iwán idiscipolomej, kuá' asiko Judas, se de inomej doce idiscipolój Jesús. Asiko iwán mia' yej kitokatiwítziáj. Kiwajligayaj espada[‡] iwán kuawi', inimej kitítan sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ⁴⁸ Ijkin kijtoj Judas kuá' aya kinextiá katiá in Jesús:

—Yej ankitaskej nikpipitzoj, inonya nokta xikítzkiákan.

⁴⁹ Iwán Judas kitechoj Jesús, iwán kijlij:

—¿Kén tikmati, noTamachtiani?

Iwán kipipitzoj. ⁵⁰ Jesús kijlij:

—Ej, in tej ¿té tikuiko?

Iwán kisémpolójkeja in Jesús iga kikítzkijkej, iwán kiwigákeja preso.

⁵¹ E' se yej nemiá iwán Jesús, kikítzij iyespada, iwán kinagastegui' se yej imónsojpa ijefej sacerdotejmej. ⁵² Iwán Jesús kijtoj:

—Xikena moespada, ipan ikajlo', iga nochi yej tamiktiáj iga espada, yawij no kimiktítij iga espada. ⁵³ ¿Ix atikmati iga nej wel katka niktajtaniá noTaj más de setenta y dos mil angelejmej iga manemanawikán? ⁵⁴ E' siga ijkón, ¿kéntaj mochíwas ken ijkuilijto'? Inón iga yekti mamochíwa kensan kijtowa itájtól Dios.

⁵⁵ Iwán Jesús kijlij inomej gente:

—¿Ix anwálkej anñekuikoj ken kuá' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'? Nej nochipa nimotaliaya amowan iga nitamachtijtoya weyitiopan, iwán ayí' anñekítzkijkej. ⁵⁶ Nochi inin nemi panowa iga mamochíwa ken kijkuilojkej profetajmej ipan itájtól Dios.

Iwán nochi discipolomej kikajtejkej iselti Jesús, iwán chojcholojkej.

Jesús kijzgarowaj çan Caifás

⁵⁷ Iwán kiwigakej Jesús iyixtaj Caifás yej ijefej sacerdotejmej. Ompa no onoyaj yej tamachtíaj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ⁵⁸ E' Pedro kiwejkatokatiajki Jesús este que asi' ipan ipatío, ijefej sacerdotejmej, ompa kala' iwán motalij wan policiyajmej[§] iga makita té kichíwiliskej Jesús.

⁵⁹ Iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej, kitemowiliayaj Jesús tejté yej ayékti kichij kansan makipantikán iga wel makimiktikan. ⁶⁰ E' akasilijkej nité yej ayékti, malej iga mia' kiyokapantiayaj Jesús. Iwán wálkej omen yej tayokapantiáj, ⁶¹ kijtojkej:

—Inin taga' kijtoj: “Nej wel nikxixitina iweyitiopan Dios, iwán eyi día newiguiliá iga sej manikojpachíwa.”

⁶² Iwán ijefej sacerdotejmej, moketza', iwán kijlij Jesús:

—¿Aya'taj titajtowa achi? ¿Ix ayá' tikaki iga nemi mitztelwíaj?

⁶³ E' Jesús atajtoj. Iwán ijefej sacerdotejmej, kijtoj:

—Nej nimitztajtani ipan itoqa' Dios yej isato' iga xinenojma-ijlikán siga teja nokta Cristo yej iPiltzın Dios.

⁶⁴ Jesús kijtoj:

‡ 26:47 26:47 Xikita glosario “Espada”.

§ 26:58 26:58 Xikita glosario “Policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiopan”.

—Ijkón ken tej tikitoj. Iwán nimitzijliáj iga anyawij anne-itatij iga nej yej iPiltzin Taga' ni-ewatos iládoj iyé'má' Dios yej nochi wel kichíwa, iwán anne-itaskej kuá' nemi niwí' ipan mixti cieloj kóbapa.

⁶⁵ Íkuá'ya ijéfej sacerdotejmej, kitzatzayan itzótzol iga kuejkuesiwi', iwán kijtoj:

—Inín taga' kimañlij Dios. Ay'ya tiknekij máj agaj tejté makijto icontraj Jesús, némiya tikakij iga kimañlijá Dios. ⁶⁶ ¿Kén ankijtowaj amejemen?

Yejemej kijtojkej:

—¡Kichij yej ayékti, kajasi iga mamomikti!

⁶⁷ Íkuá'ya kixaygachijchakej iwán kimagakej. Sekin kixaygatatzinakej Jesús. ⁶⁸ Kijliayaj:

—Tej Cristo, ¡siga tiprofetaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

Pedro kijtowa iga ayá' kixmati Jesús

⁶⁹ Mij Pedro ewatoya fuera ipan patio, se isirvientaj Caifás kitechoj iwán kijlij:

—¡Tej nō tinemiá iwán Jesús yej de Galilea!

⁷⁰ E' Pedro iyixtaj nochi yej ompa onoyaj kijtoj iga ayá' kixmati Jesús, kijtoj:

—Ayá' nikmati de te nemi titajtowa.

⁷¹ Pedro kixtiaya ipan ipuertajyo patio iwán se' sirvienta kita', kijlij yej ompa onoyaj:

—Inín taga' nō nemiá iwán Jesús yej de Nazaret.

⁷² Iwán Pedro sej kijtoj iga akixmati, este kitōkawij Dios iga ijkón nokta, kijtoj:

—Ayá' nikixmati in inón taga'.

⁷³ E' aya wejkatí', yej ompa onoyaj kitechojkej Pedro iwán kijlijkej:

—Mataj tejwa' nō de yejémempa iga tikakij ipan sanmotájtōl.

⁷⁴ Pedro kijtojte'wa':

—Ayá' nikixmati in inón Taga'. ¡Dios mane-iknochíwa siga nemi nimitzkajkayawaj!

Iwán íkuá'ya takuiktikísa' se kayo. ⁷⁵ Iwán Pedro keñan yej kijtoj Jesús: “Kua' aya takuika kayo, tia tikijto' eyi yej iga ayá' tine-ixmati.” Iwán Pedro kisa' ompa iwán poxsan chōga' este kualo' iyalmaj.

27

Jesús kiwigaj iyixtaj Pilato

¹ Kuá' tanési'ya, nochi ijéfejmej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej, motajtojtijkej ken iga yawij kimiktij Jesús. ² Iwán kilpitiajkij iga kika'watoj iyixtaj Pilato yej gobernador romano.*

Ken iga migui' Judas

³ Kuá' Judas kinéxtija Jesús iga makikitkikan, iwán Jesús yawija kimiktij, Judas kimachilij iga pox ayékti kichij iwán kikuépilijoj sej in inón treinta tomín de plata ijéfej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej. ⁴ Kijtoj Judas:

—Nej nikchij yej ayékti iga niknamá' Jesús yej ayá' nemi kichíwa yej ayékti iga makimiktikan.

Yejemej kijtojkej:

* 27:2 27:2 Xikita glosario “Romano”.

—Inón nejemen ayo' nikmatij, inonwa' tej tikmati.

⁵ Iwán Judas kitajtájkal in inón tomín weyitiopan-ijti', kistewa' iwán yajki mopipiloto.

⁶ Ijefejmej sacerdotejmej, kipejpejpenkej inón tomín, iwán kijtojkej:

—Inín tomín awel matikakíkan kan tiknechkowaj ofrendajmej, iga inín ipati' iyeso Jesús iga yawi mikiti.

⁷ Iwán motajtołtijkej iga inón tomín, makikuikan iga mamokowa tajli yej itoqa', Ítal yej Tekipanowa iga Soki', kan motokaskej yej wejkachanejkej.

⁸ Inón tajli este inán itoqa' Estajli iga mokowa' iga tomín yej iga kimiktijkej Jesús. ⁹ Ijkón mochij ken kijtoj el profeta Jeremías, kuá' kijtoj: “Kikuikej inón treinta tomín de plata, achón ipati' kitálilijkej israelitajmej, ¹⁰ iwán iga inón tomín mokowa' tajli yej itoqa', Ítal yej Tekipanowa iga Soki', ijkón ken netekimá' toTęko.”†

Jesús iyixtaj Pilato

¹¹ Jesús kiwigakej iyixtaj el gobernador, iwán kitajtan:

—¿Ix tejsya in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijkonya ken tej tikjította.

¹² Kuá' ijefejmej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej kitelwiayaj Jesús, Jesús até kijtoj. ¹³ Iwán Pilato kijlij Jesús:

—¿Ix atikaki nochi yej nemi mitztelwiáj?

¹⁴ E' Jesús ayá' kijtoj nitę nokta iwán in gobernador poxsan madmiradoj.

Jesús óno'ya nokta iga yawi mikiti

¹⁵ Ipan iyilwiyo la Pascua el gobernador kitekimajkawaya se preso, san katiá kijtoskej la gente. ¹⁶ Ompa onoya se preso yej inochi kixmatiá iga kichíwa yej ayękti, itoqa' Barrabás. ¹⁷ Kuá' la gente nechkatokej, Pilato kijlij la gente:

—¿A'yęj ankinekij manikmajkawa? ¿Ix Barrabás o Jesús yej kijliáj el Cristo?

¹⁸ Iga Pilato kimatiá iga kikitzkijkej Jesús iga kixitayaj.

¹⁹ Mij Pilato ewatoya ipan iweyi-asientoj kan mandarowa, isiwa' kitatitanilij iga kijlij: “Amo te xichíwili inín taęa', yęj ayá' nemi kichíwa yej ayękti. Nej yowan niktęmi' poxsan yej ajayękti iga yęj.”

²⁰ E' ijefejmej sacerdotejmej iwán yej kimandarowaj judiyojmej, kijlijkej la gente iga makijtękan iga makimajkawakan Barrabás iwán Jesús makimiktikan. ²¹ Gobernador sej tatajtan:

—¿A'yęj de inín omen ankinekij manikmajkawa?

Yejejej kijtojkej:

—Xikmajkawa Barrabás.

²² Pilato kitajtan la gente:

—¿Tę ankinekij manikchíwili Jesús yej kitękawiáj el Cristo?

Inochimej kijtojkej:

—¿Xikmikti ipan cruz!

²³ Pilato kijtoj:

—¿Ix te kichij yej ayękti?

E' majya tzajtzikej iga kijtojkej:

—¿Xikmikti ipan cruz!

† 27:10 27:10 Zac 11:12-13

24 Kuá' Pilato kita' iga ayo' tē wel kichīwa iga la gente majya tzaiztikej, tatekimá' iga makikuilītij a'ti iga mamomapa[‡] iyx̄taj la gente, kijtoj:

—Ayéj notechko iga mamiki in̄n taḡa', yéj ayá' kichij yej ayēkti, ompa amejemēn xikitakan.

25 Iwān nochi gente kijtoj:

—Nejēmenyawa' iwān nopilowan manimokujtikān iga mamiki.

26 Iwān Pilato kimajkaj Barrabás, iwān tatekimá' iga makimagakan Jesús iwān kimá' la gente iga makimiktikan ipan cruz.

27 Iwān isoldadojmej Pilato kiwigakej Jesús al palacio, iwān kipoloj komati soldadojmej. 28 Iwān kipejpetzojkej Jesús iwān kajakiltijkej tzótzol yej este ch̄lti'san. 29 Iwān kitalilijkej ipan itzontekon se corona^S de witzti yej kiyawalchijkej, iwān kikitzkiltijkej nō se kuawi' ipan iye'mā'. Iwān motankuaketzayaj iyx̄taj iga kajawilmatikej; kijliayaj:

—iXiye'ono iRrey judiyojmej!

30 Nō kichijchayaj, iwān iga kuawi' kikuajkuawjtekkej. 31 Kuá' támi'ya kajawilmatikej, kikitxtilijkej sej in̄n tzótzol yej ch̄lti' iwān kajakiltijkej sej yej itzótzolpa nokta. Iwān kiwigákeja iga kimiktijtoj ipan cruz.

Jesús kiclavārowaj ipan cruz

32 Kuá' k̄istiáyaja ipan palacio, kasikej se taḡa' yej ichān altepe' Cirene yej itōka' Simón; yéjya kitekimakakej iga makiwiguili Jesús icruz.

33 Kuá' asikej kan kitōkawiáḡ Gólgota, yej kijtojneki Kan ono' Kuaomi', 34 ompa kimakakej Jesús iga makoni vino yej nenelijto' iwān yej pox chich̄' iga amo mapoxkualo; e' kuá' Jesús, kimach̄lij, akine' konij.

35 Kuá' kiclavārojkejya ipan cruz, soldadojmej kikuikej itzótzol Jesús iga kurrifarojkej iga makimatikan aja'yéj kikuis. Ij̄kōn kichijkej iga mamoch̄jwa ken kijtoj se profeta: “Kurrifarojkej notzótzol iga makimatikan aja'yéj kikuis.” 36 Iwān ómpaya motajtálkej iga kitztoyaj Jesús.

37 Iwān ikuapan kijkuilojkej yej kijtowa te iga kimiktijkej ipan cruz. Ij̄k̄in ijkuilijtoya: “IN̄N̄ JESÚS YEJ IRREY JUDIYOJMEJ.”

38 Iwān nā' kan kiclavārojkej Jesús pan cruz, nō kiclavārojkej ome yej tachtekij, ipan sejsé icruz, se ilādoj iye'mā', se' iyopochkampa. 39 Iwān yej panowayaj itenōj Jesús, kip̄inajtiayaj, este kikuatzejtzelowiliayaj 40 iga kijliayaj:

—Tej tikijtoj iga tikxitinas weyitiopan, iwān ipan eyi día wel sej tikojpach̄jwa, mogānaj ximomanawi. Siga tej iPiltz̄in Dios, xitemo ipan cruz.

41 Ij̄kōnsan nō ij̄fejmej sacerdotejmej iwān yej tamachtiáḡ ipan la ley iwān fariseojmej iwān yej kimandarowaj judiyojmej, kip̄inajtiayaj Jesús, iwān mojlīayaj:

42 —Sekin kimānawij, igānajsan awel momānawia, siga yéj iRrey Israel, matemo ipan cruz iga maticredōkan ipan yéj. 43 Yéj moconfiaroj ipan Dios; inān Dios makimānawi, siga melá' iga kineki, porque yéj kijtoj: “Nej iPiltz̄in Dios.”

44 Ij̄kōnsan nō yej tachtekkej, yej nō kiclavārojkej ipan sejsé cruz, kip̄inajtiijkej Jesús.

Miki Jesús

‡ 27:24 27:24 Iga ijk̄in momapá', yej kitakej kimatikej iga kijtojneki iga Pilato akiye'ita yej mochij, ayéj itechko iga mamiki Jesús. § 27:29 27:29 Xikita glosario “Corona”.

⁴⁵ Kuꜥ' asi' tajkodía, noyꜥn ipan tajli takomitiá', ijkón takomititoya este las tres tiotakpan. ⁴⁶ Iwán íkuꜥ'ya Jesús tzajtzi' iga inochi itájpal, kijtoj:

—Elí, Elí, ¿lama sabactani? —yej kijtojneki: TinoDios, tinoDios, ¿te iga tinékájteja?

⁴⁷ Sekin yej ompa onoyaj kikakikej iwán kijtojkej:

—Ta' xikakikꜥn, nemi kinotza ikyapa profeta Elías.

⁴⁸ Iwán se de yejemej motaloj iga kikuito tejté yej ken ichka', iwán kapachoj iga xoko'vinoj, kitálij ipan se weya'ojta' iga kitecholtijkej iga makichichjna. ⁴⁹ E' sekin kijtojkej:

—Xikajtewa, matikitakꜥn siga wj' in Elías iga kimꜥnawjiki.

⁵⁰ Jesús sej tzájtz'i'pa iga tajtoj, iwán mígui'ya. ⁵¹ Íkuꜥ'ya tzótzol* yej iga tajkotzaktoya weyitiopan, tajkotzayani', pewa' ajko iwán tzayantiwáaj este tani. Mojolín tajli iwán este xaxamani' temej. ⁵² Iwán animajxapomej tajtapowikej; iwán mia' yej miktokkej, yej kicredojkej Dios, ojojpa-isakej.

⁵³ Inimej kijkiskej animajxapoko kuꜥ' Jesús ojpa-ísa'ya, iwán yajkij ipan weyi-áltepe' Jerusalén, iwán ompa mia' kitakej.

⁵⁴ Ijefej soldadojmej iwán yej iwán kicuidarojtoyaj Jesús, kuꜥ' kitakej molín tajli iwán nochi yej mochi, poxsan majmawikej iwán kijtojkej:

—Mataj melá' inín taga' iPiltzín Dios.

⁵⁵ Ompa onoyaj mia' siwatkej yej wéjkan tajtachixtoyaj yej kipalewijnemiáj Jesús iwán kitokakej desde Galilea. ⁵⁶ No ompa onoya María Magdalena, María yej iyé'pa Jacobo iwán José, iwán iyé' yej ipilówampa Zebedeo.

Motoka Jesús

⁵⁷ Kuꜥ' némiya tayowati, wáaj se taga' yej motapialíá yej itokꜥ' José, yej ichꜥn áltepe' Arimatea, yéj no idiscipoloj katka Jesús. ⁵⁸ Inín taga' yajki kitato Pilato iwán kitajtanilij icuérpoj Jesús iga makitokꜥa; iwán Pilato tatekimá' iga makimakakꜥn. ⁵⁹ José kikui' icuérpoj Jesús, kikikimiloj iga se sábana yej ejto'. ⁶⁰ Iwán kitokato ipan se animajtexapo'† yej kichiwilijkejo' José. Kuꜥ' kitentzákua'ya animajxapo' iga se weyiyawalte'ti, yájkiya.

⁶¹ Ompa onoya María Magdalena iwán se' María, ejewatoyaj itenoj animajxapo'.

Kicuidarowaj Jesús kan motoga'

⁶² Ipan se'ya día, día kuꜥ' mosewilo, ijefejmej sacerdotejmej iwán fariseojmej monechkojkej iga yajkij kitatoj Pilato, ⁶³ kijltoj:

—Tekiwaj, nejemen nikeljamikij iga inón yej takajkayawa, kuꜥ' aya miki, kijtoj iga kua' kipiaya eyi días iga mikto', yawi sej ojpa-isati. ⁶⁴ Inón iga xitatekimaka iga makicuidarotij kan motoga' eyi día, amo santá' yaskej idiscipolojmej iwán kikixtiskej icuérpoj iwán kijtiskej: “Ojpa-ísa'ya kan miktoya.” Ijkón majya sej takajkayawaskej que ocho.

⁶⁵ Pilato kijtoj:

—Nigaj ono' soldadojmej iga maticuidarotij. Xakꜥn iwán xikitakꜥn iga mayé'tzakto animajxapo'.

* **27:51** 27:51 Xikita glosario “Cortina”. † **27:60** 27:60 Sekin judiyojmej kichijkej ken cuarto ipan te'ti iga kitokaj yej mi'. Kitzakkej iten xapo' iga weyiyawalte'ti yej wel momimilowa.

⁶⁶ Iwán yajkij iwán kiye'tzakkej animajxapo', kitəlilijkej se sello inón te'ti yej kitentzaktó' animajxapo', iwán ompa kikajtejkej soldadojmej iga matacuidarokan.

28

Ojpa-isa' Jesús kan miktoya

¹ Kuá' pánoja día iga mosewilo, kua' tanestíwı'ya sej ipan domingo, María Magdalena iwán se' María, yajkij kitatoj kan motoga' Jesús. ² Iwán poxsan molın tajli iga wı́alaj ipan cielo se iyángel Dios este kan tokto' Jesús. Iwán kena' weyite'ti yej iga tentzaktóya animajtexapo', iwán motalıj ipan inón weyite'ti. ³ Inón ángel petanıá ken tikita kuá' tapetanı, iwán itzótzol este ichkati'. ⁴ Kuá' soldadojmej inón kitakej kuekuechkakej iga majmawikej iwán wetzikej, kajkej ken tikita yej miktokej.

⁵ El ángel kijlij siwatkej:

—Amo ximajmawikan. Nej nikmati iga ankitemowaj Jesús, yej kimiktijkej ipan cruz. ⁶ Ayá' nigaj ono', yejwa' ojpa-isa'ya, kensan kijtoj. Inán xikitakij kan kitalkaj. ⁷ Iwán xákanya semi, xikmatiltikan idiscipolojmej: “Yéj miktoyay, e' ojpa-isa'ya sej, iwán yéj yawi asiti achto Galilea que amejemen, iwán ompígaya ankitaskej.” Inón yej niwalaj nimitzmatiltikoj.

⁸ Iwán siwatkej kiskej animajtexapoko, malej majmawikej, e' yejemej paktıyay iga kijlitoj idiscipolojmej nochi yej kitakej. ⁹ Iwán Jesús mı́nnextij iyıxtajmej siwatkej iwán kisaludarojkej. Yejemen kitechojkej Jesús, iwán kiweyimatiltijkej este kijikxinapalojkej. ¹⁰ Jesús kijtoj:

—Amo ximajmawikan. Xakan xikijlitij noknımej iga mayakan Galilea, iwán ompígaya ne-itaskej.

Yej kijtojkej soldadojmej

¹¹ Mie j inımej siwatkej nemi yawij, sekin soldadojmej yej tacuidaroytojaj, yajkij ipan altepe', iwán kipowilijkej ijefejmej sacerdotejmej nochi yej mochij. ¹² Inımej ijefej sacerdotejmej yajkij tajtoj wan yej kimandarowaj judiyojmej iga motajtoltijkej iwán kimakakej komati tomın soldadojmej, ¹³ kijlijkej ijkın:

—Amejemen xikiytokan iga tayowakan, mie j ankochoyay, walkej idiscipolojmej Jesús iwán kichtekkej icuerpoj. ¹⁴ Siga el gobernador makimati nochi inın, nejemen niawij nıkyolyamanatij, iwán até mitzchiwiliskej.

¹⁵ Iwán soldadojmej kikuıkej inón tomın, iwán kichijkej ken kijlijkej. Iwán ijkın kipowaj judiyojmej este inán.

Jesús kijtowa te makichıwakan iyapostolejmej

¹⁶ Ijkón iga inón once apostolejmej* yajkij Galilea, ipan tepe' kan Jesús kijtoj iga mayakan. ¹⁷ Kuá' kitakej Jesús, kiweyimatiltijkej; malej iga sekin ayá' kitawelcredowayaj. ¹⁸ Jesús kitechoj idiscipolojmej, iwán kijtoj:

—Inán Dios kichij iga wel manirreınaro ipan cielo iwán nigaj ipan tajli. ¹⁹ Xakan noyan kajkan onolo' ipan nochi paısmey iwán xiknextilıkan inomej gente iga manetokakan; xikbautizarokan ipan itoka' toTaj, ipan itoka' tePiltzın iwán ipan itoka' el Espıritu Santo, ²⁰ iwán xiknextilıkanıya iga makichıwakan nochi yej nimitzijlijkej. Iwán xikmatikan iga nej nono' amowan nochipa, este kuá' tamis inın tajli. Ijkónyawa'.

* 28:16 28:16 Xikita glosario “Apóstol”.

Itájtɔl Jesucristo yej kijkuiloj San Marcos

Juan yej tabautizawowa kipowa itájtɔl Dios

¹ Ijkin pewa ye'noticiaj de Jesucristo,* yej Diospa iPiltzɔn.

² Ikyá profeta Isaías ijkin kijkuiloj ken Dios kijlij:
Ta' xikaki, niktitanis se notatɔtan miej tej aya nimitztɔtani,
iga tayakanas iga mata-ijliti iga mamopreparadojtokan iga tiwi'.

³ Mokaki itájtɔl inɔn tatɔtan, tajtowa recio ipan desierto.† Kijtowa:
“Xikajtewákanya iga ankichiwaj yej ayekti, ijkon ankitapowaj ojtɔ iga toTeko.”

⁴ Ijkon Juan tabautizawowa‡ ipan desierto iwán kijlij iga nochi makikajtewákanya iga kichiwaj yej ayekti, iwán mamobautizarokan; ijkon Dios makiperdonarowilikan yej kichijkej yej ayekti. ⁵ Nochi yej chantitokej ipan estado de Judea, iwán yej chantitokej Jerusalén, yayaj kikakitij Juan itájtɔl. Iwán kuá' la gente motenxítónkeja iga kichijkej yej ayekti, ikuá'ya Juan kibautizawowa inomej ipan weya' Jordán.

⁶ Juan kakijtinemiá itzótɔl yej chijtoya iga itzojmiyo camello,§ iwán tajko-ilpitinemiá iga kuetax, iwán kikuaya chapolin iwán kuayojnekti.

⁷ Iwán Juan ijkin tatatapowiaya:

—Netokatiwi' se yej máj tayakanto' que nej, yej ni alɔn aneajasi iga manixitomili iga'. ⁸ Iwán nej inán nimitzbautizarojkej iga a'ti, e' yéj yawi mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo.

Mobautizawowa Jesús

⁹ Inomej día, Jesús kɔsa' ipan iyaltepe' kan ichan katka; inon altepe' yej itoka' Nazaret, yej ono' ipan ital Galilea. Iwán Juan kibautizaroj Jesús ipan weya' Jordán. ¹⁰ Iwán kuá' kɔstiaya ipan a'ti, Jesús kita' iga tapowi' cielo, iwán temoj ipan yéj iyEspiritoj Dios ken se jojtoko. ¹¹ Iwán mokagui' itájtɔl Dios; kijtoj:

—Tej nokta tinoPiltzɔn yej nimitzpoxchokiliá. Tej tineyolchikajto'.

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichíwa yej ayekti

¹² Kuá' Jesús mobautizaroja, iyEspiritoj Dios kiwiga' ipan desierto kan ayá' chantitolo'. ¹³ Ompiga Jesús onoya cuarenta días iwán animálmej; iwán wálaj Tzitzimi' iga katka makichíwalti yej ayekti; iwán wálkej angelejmej* iga kipalewikoj Jesús.

Jesús kipowa ye'noticiaj

¹⁴ Kuá' el gobernador kipresówjija Juan, Jesús yajki ipan estado de Galilea, kipowato ye'noticiaj kén iga Dios temánawíá. ¹⁵ Ijkin kijtowaya Jesús:

—An sí así'ya yej mochixtoya, iwán inán ayo' wejkatís iga yawi reinarotí Dios. Ay'ya máj xikchíwakán yej ayekti, iwán xicredókanya ye'noticiaj.

Jesús kinotza nawi yej topojmaj

* **1:1** 1:1 Xikita glosario “Cristo”. † **1:3** 1:3 Xikita glosario “Desierto”. ‡ **1:4** 1:4 Xikita glosario “Bautizar”. § **1:6** 1:6 Xikita glosario “Camello”. * **1:13** 1:13 Xikita glosario “Ángel”.

¹⁶ Jesús nejnentiaya ipan aten laguna yej itoqa' Galilea. Ompa kita' Simón iwán Andrés yej iyiknimpa. Yejemen atarrayeromej. Iwán ompa atarrayarotoyay ipan inón a'ti. ¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Xinotokakan, iwán nikchivas iga ankinechkoskej yej manotokakan, ken inán topoj ankikizkiaj.

¹⁸ Iwán ikuá'san kikajtejkej iyatarrayajmej, iwán kitokákeja Jesús.

¹⁹ Iwán Jesús achi máj nejnen, kita' ompa onokej Jacobo iwán Juan yej ipilówampa Zebedeo. Onoyaj ipan ákal, kitamanijtoyay iyatarrayajmej.

²⁰ Iwán Jesús kinotza' inomej. Iwán yejemej kikajtejkej Zebedeo yej itájmejpa iwán imonsojmej ipan ákal. Kitokákeja Jesús.

Jesús wel kikixtiá maļespíritoj

²¹ Asitoy ipan se altepe' yej itoqa' Capernaum. Iwán kuá' asi' día kuá' mosewilo, Jesús kala' tiopan iwán pewa' tamachtij. ²² E' madmiradojkej kén iga tajtowa, porque Jesús kuá' tamachtiaya nesia' iga kimati te nemi kijtowa, ayéj ken yej tamachtiaj ipan iley Moisés. ²³ Tiopan-ijti' onoya se taga' yej kipiaya maļespíritoj, iwán tzajztitewa'; kijtoj:

²⁴ —¿Té annehjwilikoj Jesús de Nazaret? ¿Ix tiwalaj iga annepolokoj? Nej nimitzixmati, iwán nikmati iga tej nokta yej Dios mitztapejen.

²⁵ Iwán Jesús kajajwa' inón maļespíritoj, kijlij:

—¡Ayo' xitzajtito! ¡Xikajtewa inán taga'!

²⁶ Iwán inón maļespíritoj kikuekuechkaltij inón taga', iwán tzajztitikisa'.

²⁷ Iwán nochi majmawikej poxsan, iwán mosepantajtankej:

—¿Tétaj in? ¿Té yejtaj in iwán yej nemo' tenextilia? ¡Ininya sí taga' wel kitekimaka maļespíritojmej iwán kicredowaj!

²⁸ Iwán nimanin noyan momati' ipan estado de Galilea yej Jesús kichij.

Jesús kachitialiá imonān Simón Pedro

²⁹ Kuá' Jesús kisa' tiopan, yajki iwán Jacobo iwán Juan; asitoy ichan Simón kan ichan nō Andrés. ³⁰ E' imonān Simón wetztoya iga kawanto', iwán kijlijkej Jesús iga wetito'. ³¹ Iwán Jesús kitechoj, iwán kimakizkijpa iga kiketza', iwán ikuá'san imonān Pedro sewi' ikajlo' iwán pewa tatamá'. Kitamá' Jesús iwán yej iwán nemiáj.

Jesús taajachitialiá

³² Kuá' kala'ya tonati', iwán némiya takomiti kiwajwaliguilijkej Jesús nochi yej sese'pa iga wetitoyaj iwán yej kipiayaj maļespíritojmej. ³³ Iwán nochi de inón altepe' monechkokkej kaltenoj. ³⁴ Jesús kachitaltij mia' yej sese'pa iga wetitoyaj iwán yej kipiayaj maļespíritojmej, nochi kikixtilijkej. Akimakaltij iga matajtoqan maļespíritojmej iga kimatiáj a'yéj in Jesús.

Jesús kipowa ye'noticiaj Galilea

³⁵ Kuá' tanestiwí'ya, e' takómi-o', Jesús moketza', iwán yajki iselti oradoto kan atelo. ³⁶ Simón iwán yej iwán nemiáj yajkij kitemotoj. ³⁷ Kuá' kasikeja, kijlijkej:

—Nochi nemi mitztémowaj.

³⁸ E' Jesús kijtoj:

—Matiakay ipan se' altepemej yej najna'san onokej iga manikpowa ye'noticiaj nō ompí, iga inón nokta niwalaj.

³⁹ Iwán Jesús nemiá noyan Galilea ipan tiopamej yej ojonoyaj ipan altepemej, kipojtinemiá itájtól toTeko iwán kikixtijtinemi' maļespíritojmej.

Jesús kachitialiá se taga' yej nemi palani inakayo

⁴⁰ Se taga' yej nemi palani ikajlo' iga kipiaya lepra[†] kitechoto Jesús, iwán motankuaketza' iná'. Kijlij:

—Siga tikneki wel xinepajti.

⁴¹ Jesús kinkelij, kichijchin iga ima', iwán kijlij:

—Kena, nikneki xipajti.

⁴² Kuá' kijtoj ijkón, pájti'ya yej wētitoya. ⁴³ Jesús kijlij iga mayáwiya, iwán ijkín kinonotza':

⁴⁴ —Ta' xikaki, amo xikijli agaj kén iga ti-achitiá', tej xaj kan ono' sacerdote iga mamizita iwán xiktali moofrendaj iga tipájti'ya, kensan iley Moisés tatekimaka iga mamochiwa ijkón. Iga nochi makimati iga tipájti'ya.

⁴⁵ E' inón taga' yajki, pewa' kipowa' nochi yej mochij, inón iga Jesús ayo' monextiaya ipan altepe', nemiá kansan ayagaj onoya, e' yayaj kitatij mia' yej de sejsé' altepemej.

2*Jesús kachitialiá se yej awel nejnemi*

¹ Panoj achi días, Jesús yajki sej Capernaum. Kuá' nóyanya momati' iga yéj óno'ya kalijti' ² monejnechkolo' este ayo' kitotolowayaj kalijti' niga kaltenoj; iwán Jesús kipojtoya itájtol Dios. ³ Iwán asitoy nawi tajtaga' yej kiwigakej se taga' yej awel nejnemi nokta. ⁴ E' kuá' kitakej iga awel kalakij kan ono' Jesús iga poxsan onolo' kalijti', tajtaga' kixitinkej alin ipetayo kajli kan kimatiáj iga ono' Jesús, iwán ompa kipipilojtitemowijkej ipan itapech in inón yej awel nejnemi. ⁵ E' kuá' Jesús kita' kén iga moconfiarowayaj ipan yéj, kijlij yej wētitoya:

—Nopíj, nochi yej tikchij yej ayékti, nimitzelkawiliaya.

⁶ E' ompa ewatoyaj sekin yej tamachtiáj* ipan iley Moisés; iwán kijtojkej ipan iyalmajmej: ⁷ “¿Te iga ijkón tajtowa inín taga'? Nemi kimajlijliá Dios, iga ayagaj wel taelkawiliá yej se kichiwa yej ayékti, petz Dios san.” ⁸ E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—¿Te iga ijkón ankejlamikij ipan amoalmajmej? ⁹ ¿Kén máj wel manikijli inín yej awel nejnemi? ¿Ix manikijli: “Nochi yej tikchij yej ayékti nimitzelkawiliá”, o manikijli: “Ximoketza, xikui motapech, iwán xaja”? ¹⁰ An sí, nia nimitznextilitij iga nej yej iPiltzín Taga',[†] ipan inín tajli wel nikelkawiliá yej se kichiwa yej ayékti.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

¹¹ —Tej nimitzijliá, ximoketza, xikui motapech, iwán xaja mochan.

¹² Iwán inón yej awel nejnemi ikuá'ya moketza', kikui' itapech, iwán kistewa' iyixtaj nochi yej ompa onoyaj. Iwán inomej san tajtachixtikajkej, iwán ijkín kijtojkej iga kiweyimatitijkej Dios:

—¡Ayí' ijkín tikitaj!

Jesús kinotza Leví

¹³ Iwán Jesús yajki sej ipan lagunajten. Iwán kuá' nochi kitatoj, Jesús kimachtij. ¹⁴ Kuá' Jesús panotiyaya, kita' kan ewatoya Leví, yej ipiltzimpa Alfeo iga kicobrarojtoya impuesto iga Roma, iwán kijlij:

[†] **1:40** 1:40 Xikita glosario “Lepra”. * **2:6** 2:6 Xikita glosario “Yej tamachtiá ipan iley Moisés”.

[†] **2:10** 2:10 Xikita glosario “IPiltzín Taga”.

—Xinɛtoka.

Iwán Levi moketza' iwán kitoga' Jesús.

¹⁵ Jesús iwán idiscipolomej[‡] takuajkej çan Levi iwán mia' yej kicobraŕowayaj impuesto iga gobierno iwán sekin yej ayompa nemij nɔ sentakuajkej iwán; iga mia' yej kitokatinemiáj. ¹⁶ Kuá' yej tamachtiáj ipan iley Moisés iwán fariseojmej[§] kitakej iga nemi sentakua iwán inomej, kijlijkej discipolomej:

—¿Te iga amomaestroy sentakua wan yej kicobraŕowayaj impuestos* iga Roma iwán yej kichijwaj yej ayektí?

¹⁷ Kuá' Jesús inón kikagui', kijtoj:

—Yej yektitokej ayá' kinekij yej taachitialtiá, yej wɛtitokej, kena kinekij. Nej ayá' niwálaw niktemoko yej ye'nemij. Niktemoko yej kichijwaj yej ayektí.

Kitajtaniy Jesús kén iga mayunaroŕo

¹⁸ Yej kitokatinemiáj Juan iwán fariseojmej mayunaroŕtoyaj, iwán sekin kitajtaniy Jesús, kijlijkej:

—In yej kitokaj Juan iwán fariseojmej, ¿te iga mayunaroŕowaj, iwán modiscipolomej ayá' mayunaroŕowaj?

¹⁹ Jesús kijtoj:

—¿Ix wel amo matakuaŕan te-ikniwan kan monamiktilo kuá' chokotzin yej monamiktía ono' iwamej? Siga ompa ono' chokotzin, awel mayunaroŕokan. ²⁰ E' yawi asítisan kuá' kiwiŕgaskej chokotzin, ikuá' kena, mayunaroŕskej.

²¹ 'Iwán ayagaj kitamaniá se tzotzolsósol iga tzotzoltájkol yej mokówago'; iga yej mokówago' akuis, iwán máj weyi kitzayanas tzotzolsósol. ²² Ipan ikyapakuetaktekon' awel nɔ moakiá vino yej kichijkejo', iga vino yej kichijkejo' moposawa iwán kipoxonas kuetaktekon iwán nɛmpoliwis vino iwán kuetaktekon. Inón iga, yektí iga ipan kuetaktekon yej móchijo' mamooki vino yej kichijkejo'.

Discipolomej kitekij trigo ipan día kuá' mosewilo

²³ Se día kuá' mosewilo, Jesús panotiaya mljiti', iwán idiscipolomej pe' iga kitejektiajkij trigo. ²⁴ Fariseojmej kijtojkej:

—Ta' xikita, ¿te iga modiscipolomej kichijwaj tekípánɔl yej ayektí mamochjwa ipan día kuá' mosewilo?

²⁵ E' Jesús kijtoj:

—¿Ix ayí' ankileerojkej yej ikya kichij David iwán yej iwán nemiáj kuá' cholojtinemiáj, iwán mayanakej? ²⁶ David kala' tiopan, ikuá' Abiatar katka kimandarowaya sacerdotejmej. Iwán David, kikuaj pamej yej itátkipa Dios, yej wel kikuaya petz sacerdotejmej, iwán kimá' nɔ yej iwán nemiáj.

²⁷ Iwán Jesús nɔ kijtoj:

—Dios achto kichij taga', después kitekimá' iga mamosewi se día; inón kijtojneki iga taga' máj importante que día kuá' mosewilo. ²⁸ Nej yej iPiltzin Taga' wel nitatekimaka te wel mamochjwa ipan día kuá' mosewilo.

[‡] 2:15 2:15 Xikita glosario “Discipulo”. [§] 2:16 2:16 Xikita glosario “Fariseo”. * 2:16 2:16 Xikita glosario “Impuestos”. † 2:22 2:22 Xikita glosario “Kuetaxtekon”.

3

Taga' yej matakwayaxto'

¹ Jesús yajki sej ipan itiqpamej israelitajmej, iwán ompa onoya se taga' yej matakwayaxto'. ² Iwán kipixtoyaj Jesús iga makitakān siga kachitiltij ipan día kuā' mosewilo, kansan wel makitelwikan. ³ Jesús kijlij yej matakwayaxto':

—Ximoketza iwán xiwiki tatajkoyan.

⁴ Jesús kitajtan yej ompa onoyaj:

—¿Kén te wel mochiwa ipan día kuā' mosewilo; yej yekti, o yej ayekti? ¿Mamoachitilti agaj o mamomikti?

E' yejemej atajtojkej. ⁵ Jesús kitachilij inomej; kikuesowilijpa, iwán moyolmiktij iga inomej yoltakuaktikej. Jesús kijlij inón yej matakwayaxto':

—Xikmelawa moma'.

Iwán inón taga' kimelaj ima', iwán yektia'ya. ⁶ Iwán inomej fariseojmej kiskej; yajkij motajtolitōj iwán sekin yej kitokaj rey Herodes,* iga makimiktikan Jesús.

Poxsan monechkōlo lagunajten

⁷ Iwán Jesús yajki ipan lagunajten iwán idiscipolomej, iwán kitoga' komati gente de Galilea. ⁸ Kuā' kimatikej iga Jesús kichiwaya kuajkuantas yej ayi'pa mo-ita, kiskej gente de Judea, de Jerusalén, de Idumea, yej ichamej iyikan weya' Jordán, de Tiro iwán Sidón, iwán yej najna'san ichamej iga yajkij kitatoj Jesús. ⁹ Inón iga Jesús kijlij idiscipolomej iga makitemowilikan se ákal iga ompa matejkawi, iga amo makipipitzkōkan. ¹⁰ Iga kachitiltij komati iwán mia' yej wetitoyaj, este mopilowayaj iga kichijchimisnekiáj Jesús. ¹¹ Kuā' yej kipayaj malespiritomej kitayaj Jesús, motankuaketzayaj iyxtaj, iwán tzajtziáj:

—¡Tej iPiltzin Dios!

¹² E' Jesús kitekimá' iga amo nokta makijtokān a'yéj in yéj.

Jesús kitapejpena doce itatitanimej yej nō kijliáj apostolemej

¹³ Iwán Jesús tejkaj ipan se tepe' iwán ompa kinotza' yej yejsan kitapejpen; iwán yajkij kan ono' Jesús. ¹⁴ Iwán kitapejpen doce de yejemej iga iwán manemikan iwán iga makipowakan itájtōl Dios. ¹⁵ Iwán kijlijkej iga wel mataachitiltikan iwán iga wel makikixtikān malespiritomej. ¹⁶ Ijkin itokamej inón doce yej kitapejpen Jesús: Simón, yej nō kitokawij Pedro; ¹⁷ Jacobo iwán iyiknīn yej itōka' Juan, yej ipilowampa Zebedeo, Jesús kijliaya Boanerges, yej kijtojneki "tajtaga' yej nimanin kuejkuesiwij."† ¹⁸ Kitapejpenkej Andrés, Felipe, Bartolomé, Mateo, Tomás, Jacobo yej ipiltzin Alfeo, Tadeo iwán Simón yej ipartidoj nacionalista.‡ ¹⁹ Iwán Judas Iscariote, yej máj máj kinamá' Jesús.

Sekin kijtowaj iga Jesús kipiá ipoder Tzitzimi'

Iwán Jesús kala' iwán idiscipolomej ipan se kajli. ²⁰ Iwán sej poxsan monechkōlo', este Jesús iwán idiscipolomej ayo' wel takuayaj. ²¹ Kuā'

* **3:6** 3:6 Injmej judiyojmej achi ken monamakakej iga kupalēwiayaj rey Herodes yej de los romanos yej tltikmej yej kitaksayaj judiyojmej. Xikita nō glosario "Herodes". † **3:17** 3:17 Ipan Griego kijtowa iga "ipilowan teyo'", anka iga Jacobo iwán Juan pox kuejkuesiwekej ken kichijkej kuā' onoyaj Samaria; Lc 9:54. ‡ **3:18** 3:18 Xikita Lc 6:15

kimatikej yej Jesús iparięentejmej, wálkej kan ono' iga makiwigakan, porque kijtowayaj iga ayo' ye'tajlanto'.

²² No yej tamachtiaj ipan la ley yej walkej Jerusalén, kijtojkej:

—Inin taga' nemi wan Tzitzimi'^S yej ijéfejpa malespíritojmej, iwán iga ipoder Tzitzimi' kikixtia malespíritojmej.

²³ Iwán Jesús kinotza' la gente, iwán kipowilijkej se kan mamixkuñtilo, kijtoj:

—¿Kén wel Tzitzimi' makikixti Tzitzimi'? ²⁴ Siga se país mochiwa ome grupo iga mosenkuejkuesowaj, inón país awel wejkwawas. ²⁵ Iwán siga se familia mosepankuejkuesowaj, awel wejkwawas iga masetitokan. ²⁶ Siga Tzitzimi' igánajsan kikixtia malespíritojmej, yej yéjpasan itatki, awel wejkwawas, iwán ompa tamis ipoder.

²⁷ 'Ayagaj wel kalaki chan se taga' yej tajpalej iga makikuñli yej itatki, siga ayá' achto kilpiá; ijkón sí wel kitakuñkuñlij.

²⁸ 'Nimitznojma-ijliáj, iga Dios nochi wel kelkawiliá yej kichijaw yej ayękti, iwán nochi yej makijtokan yej ayękti. ²⁹ E' yej mamaltajto iga iyE-spíritoj Dios, ayo' wel nikeman moelkawilij, nochipa Dios kejlamikilijtos.

³⁰ Ijkón kijtoj Jesús iga kijlijtoyaj iga kipiaya malespíritoj.

Kitakij Jesús iye' iwán iyokichikñiwan

³¹ Mie' ómpao' onoya Jesús, asi' iye' iwán iyokichikñiwan, e' kajkej fuera, iwán tatitankej iga makinotzatij Jesús. ³² Yej ejewatoyaj iwán kijwalojtoyaj Jesús, kijtojkej:

—Moye' iwán mookichikñiwan onokej fuera iga mitztemowaj.

³³ Jesús kijtoj:

—¿A'yéj noye' iwán nookichikñiwan?

³⁴ Kitachilij yej kiyawalojtokej, iwán kijtoj:

—Inimejwa' in noye' iwán nokñiwan. ³⁵ Yej kichijwa ken Dios kineki, inonwa' in nookichikñin, nosiwa-ikñin iwán noye'.

4

Ken iga mixkuñtilo ipan yej toka

¹ Jesús pewa' sej tamachtij ipan lagunajten, iwán monechkoj komati gente kan yéj onoya. Póxsanya katka komatimej, este Jesús tejkaj ipan se weyi ákal yej onoya ipan laguna, iwán ompa motalij iga tamachtij. Nochi gente onoya ipan aten. ² Iwán pewa' tamachtij ipan mia' kan wel mamixkuñtilo; iwán kuá' tamachtijtoya, kijtowaya:

³ —Xikakikan inin: Se taga' yajki tokato. ⁴ Kuá' nemi kipapatantia iyol trigo, * ono' yej wetzitoy ipan ojtí, iwán walkej totomej iwán kikuajkej.

⁵ Ono' yej wetzitoy tetzalan, kan ono' ajalín tajli. Iwán inón iyol trigo ixwa' nimanín iga tajli ayá' pox tilakti'. ⁶ E' kuá' tonatik'isa', pilini', iwán wagui' iga ayá' monelwatij. ⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj; witzyoj wejweyakej iwán kijjyomiktij tatoy iwán ayá' tagui'. ⁸ E' ono' yej wetzito kan yé'tal. Ixwakej iwán wejweyakej, iwán pox mochij. Ipan sejsé imiawayo kitálilij treinta, iwán sekin kitálilij sesenta, iwán sekin kitálilij cien.

⁹ Jesús kijtoj:

^S **3:22** 3:22 Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás. * **4:4** 4:4 Iga motoka trigo sekin kipapatantiajpa. Xikita dibujo Mt 13:9.

—Yej annakasyojkej, xineye'kakikān.

Jesús kijtowa tejas in kǎn mamixkuĩtilo

¹⁰ Kuǎ' Jesús kǎwi'ya iselti, yej onoyaj itēnoj iwǎn los doce discipolomej kitajtankej tē kijtojneki ǎn kǎn mamixkuĩtilo. ¹¹ Jesús kijtoj:

—Amejemen Dios mitzmatĩltiǎj yej aya agaj kimati ken iga yéj reinǎrowa;† e' yej aya kicredowaj, yej nikmachiǎj, nochi nikpowiliajpa kǎn mamixkuĩtikǎn. ¹² Ijkǎn malej iga matachakǎn, ken tikita ayǎ' tachǎj. Malej iga matakakikǎn e' amo makentenderokǎn nité, iga amo mamoyolpatakǎn iwǎn iga amo makelkǎwilikǎn yej kichijkej yej ayekti.

Jesús kijtowa tē kijtojneki inǎn yej tǎka

¹³ Kijtoj nǎ:

—ǎIx ayǎ' an kentenderowaj in inǎn kǎn mǎxkuĩtilo? ǎKéntaj anyawij an kentenderotij sékino' máj kǎn mamixkuĩtilo? ¹⁴ Yej tǎka, inǎn ken yej kipowa itǎjtǎl Dios. ¹⁵ Sekin ken tikita íyǎl trigo yej wetzi' ipan ojti: kikakij itǎjtǎl Dios, e' kuǎ' kikakikeja, wi' Tzitzimi' iga kelkǎwaltikij tǎjtǎl yej ken kuǎ' tǎktoya ipan iyǎlmajmej. ¹⁶ Sekin ken íyǎl trigo yej wetzi' ipan teyoj, kikakij itǎjtǎl Dios iwǎn kiye'itaj. ¹⁷ E' ken kuǎ' ayǎ' nelwayojkej iwǎn ayǎ' wejǎwaj. E' kuǎ' panowa yej kiyolmikiǎj o kijiya iga netokaj, mosemákaja. ¹⁸ Iwǎn sekin ken tikita íyǎl trigo yej xǎni' ipan witzyoj; kikakij itǎjtǎl Dios, ¹⁹ e' kiyoltilǎna nochi yej ono' ipan inǎn tǎjli, kineki makipoxpiǎ tomǎn iwǎn ijkǎn iga mopoipolowa, iwǎn kuajkuantas kineki makipiǎ; nochi inǎn kelkǎwaltiǎ itǎjtǎl Dios iwǎn ayǎ' kichǎwa yej yekti. ²⁰ E' ono' sekin yej kikakij itǎjtǎl Dios iwǎn kiye'itaj iwǎn kichǎwaj yej yekti. Sekin ken íyǎl trigo yej kimǎ' este treinta iwǎn sekin ken yej kimǎ' sesenta iwǎn sekin ken yej kimǎ' este cien itǎkilka.

Jesús kijtowa ken iga mamixkuĩtilo ipan ti'ti

²¹ Nǎ kijtoj:

—ǎIx motǎliǎ ti'ti itampa cajǎn o itampa tapech? Awel, ti'ti motǎliǎ ajko iga matǎwi. ²² Puej inewi yej iyǎnto' yawi monextiti. Iwǎn nochi yej mo-ichtaka-ijtoj, yawi momatiti. ²³ Yej annakasyojkej, xineye'kakikǎn.

²⁴ Iwǎn nǎ kijtoj:

—Xikye'kakikǎn yej nimitzijiǎj, siga ankiyolmakaj, an kentenderoskej. Achǎn ke' agaj ankimakaskej, achǎnsan nǎ Dios mitzmakaskej. ²⁵ Yej kipiǎ, yawij máj kimakatij; e' yej akiipiǎ, este yej alǎn kipiǎ, yawij kikuĩltij.

Jesús tajtowa de se semilla yej ixwa iga mamixkuĩtilo

²⁶ Jesús kijtoj nǎ:

—Ken iga reinǎrowa Dios, ken tikita se taga' yej tǎka. ²⁷ Kochi iwǎn tanēsi moketza; áwil se'ya día, yej kitoga' ixwa iwǎn weyǎ iwǎn yéj akimati kén iga ixwa'. ²⁸ Tǎjli kixwaltiǎ; achto pochǎni iwǎn máj máj kǎsa imiǎwayo iwǎn chikǎwayay íyǎl. ²⁹ Kuǎ' chikǎ'ya itǎkilka, kitékija iwǎn mosasakay.

Jesús kipowa mostaza íyǎl

³⁰ Kijtoj nǎ Jesús:

—Nia nimitzpowilǎtij se' kǎn mamixkuĩtilo iga xikmatikǎn kén iga Dios reinǎrowa. ³¹ Ken tikita íyǎl mostaza yej motǎka iwǎn mochǎwa weyikuawi', malej iga máj alǎmpa de nochi semilla yej ono' ipan tǎjli. ³² E'

† 4:11 4:11 Xikita glosario “Kén iga Dios reinǎrowa”.

kuá' motóga'ya, weyá máj sej que nochi tató'mej, majmajyowi poxsan, este totómej wel moxeketiáj ompa iga tasejkan.

Jesús tanęxtiliaya kan wel mamıxkuıtilo

³³ Jesús tamachtiaya mia' kan mamıxkuıtilo, este ke' yejemej wel kenderowayaj. ³⁴ Siga ayá' kipowaya kan mamıxkuıtilo, ayá' tamachtiaya; idiscıpolojmej kan iyokamej kijliayaj te kijtojneki inón kan mamıxkuıtilo.

Jesús kipacholtiá ejeka' iwán maréjıl

³⁵ Inónsan día kuá' tayowáti'ya, Jesús kijlij idiscıpolojmej:

—Mati-apanokan.

³⁶ Iwán Jesús kikajtej la gente iwán yajkij iwán idiscıpolojmej ipan inónsan weyi ákal kan tamachtijtoya, iwán kitokatıajkij sékino' máj ákalmej. ³⁷ E' tziinti' se ejeka' yej pox tajpalej, iwán poxsan mopapalakachowaya a'ti este kajkalakıa ipan ákal iwán némiya ațemiá. ³⁸ E' Jesús kochtiaya itzińkopa ákal, mokuajtetontijtiaya iga kuajteton. Kixitijkej iwán kijlijkej:

—ıTamachtianı! ¿In tej, atikıta iga némiya ti-awetzij?

³⁹ Jesús moketza', kajajwa' ejeka' iwán kijlij a'ti:

—ıXipachiwi! ıXónosan!

Iwán inón ejeka' pachıwi', iwán santakampolijtikawı'. ⁴⁰ Iwán Jesús kijlij idiscıpolojmej:

—ıTe iga poxsan anmajmawij? ¿Ix áyataj anmoconfiarowaj ipan nej?

⁴¹ Iwán yejemen poxsan majmatikajkej, iwán yejémensan moseşepantajtaniáj:

—ıA'taj yéj an nokta in inın taga' yej este ejeka' iwán a'ti kitajtolkakij?

5

Jesús kachıtialtıá se taga' yej kipiá maşpırıtıo

¹ Asikey iyıkampa laguna, kan itóka' Gadara. ² Kuá' Jesús temoj ipan ákal; kixnán se taga' yej kipiaya maşpırıtıoj, iwán inón taga' kısa' posantıoj. ³ Inón taga' kochá kan motokalo iwán ayagaj wel kilpiaya malej iga cadena. ⁴ Mia' vej kilpijkaj iga cadena ipan iyıkxi iwán ipan imajma', e' yéj kikokotonaya, ayagaj nokta wel kidominarowaya. ⁵ Nochıpa nentinemiá; semilwi' iwán senyówal, tzejtızitinemıa ipan tepeyoj iwán kan motokalo, igánajsan momagatinemiá iga te'ti. ⁶ E' kuá' kiwejka-ıta' Jesús, motaloj iwán motankuáketzato iyıxtaj. ⁷ Tzejtızıtéwa'pa iga kijlij:

—ıTé tikneki nowan, tej Jesús yej iPiltzin Dios yej ono' pox ajko? Nımitztajtanılıa iga amo xine-ıknóhıwa.

⁸ Ijkın kijtoj iga Jesús ijkın kijlijtoya:

—ıMaşpırıtıoj, xıkısa ipan inın taga'!

⁹ Jesús kitajtan:

—ıTé motóka'?

Iwán kijtoj:

—Notóka' Mia', iga nıpoşkomatımej.

¹⁰ Iwán kiteki'tajtanılıj Jesús iga amo makıtıtani wejka in inómej maşpırıtıojmej. ¹¹ Ompıga onoya mia' koyamejmej, takuajtınemiáj ipan tepe'. ¹² Maşpırıtıojmej ijkın kiteki'tajtanılıjkej Jesús:

—ıXıneıtıtanıkın iga manıkalakıkın ipan koyamejmej.

13 Jesús kijlij iga mayakan ompiga; iwán inomej maļespiritomej kijkestejkej ipan taga', iwán kalakitoj ipan anka dos mil koyamej, iwán inomej momajmapetzkoj ipan barranko iwán wetzitoj lagunajiti'. Iwán ompa amikikej.

14 Jej kicuidarojtinemiáj koyamej mokacholojkej iwán yajkij kipowatoj ipan altepe' iwán ipan ranchojmej iwán yajkij la gente kitatoj te sucederoj.

15 Kuá' asikej kan ono' Jesús, kitakej inon taga' jej kipiaya maļespiritomej, ye'tajlanto'ya iwán este ewato'; iwán majmawikej.

16 Iwán inomej jej kitakej, kipojkej de inon taga' jej kipiaya maļespiritomej, iwán de koyamej. 17 Iwán la gente kiteki'ijlikej Jesús iga maksaya ipan italmej.

18 Kuá' Jesús nemi tejkawi ipan akal, inon taga' jej kipiaya maļespiritomej, kiteki'ijlij iga mayawiya iwán. 19 E' Jesús ayá' kine', kijlij:

—Xaj mochan kan onokej mokniwan. Xikpowilikan inewi jej toTeko kichij iwán tej, iwán iga mitziknelij.

20 Iwán inon taga' kipowa' nochi san ken iga kichij Jesús iwán yéj. Kipojtinemi' noyan ipan ital diez altepe' jej kijliáj Decápolis iwán nochi kiyé'kakikej.

Jesús kojpa-ixitiá Jairo itaochin, iwán sewo' siwa' kachitialiá

21 Kuá' Jesús iwán idiscipolojmej apanojkej ipan akal, pox kipolojkej Jesús; iwán yéj ka' ipan aten. 22 Iwán asiko se taga' jej mandarowa ipan se itioipan israelitajmej. Inon taga' itoka' Jairo; kuá' yéj kita' Jesús, motankuaketza' iyikxitejoj. 23 Iwán poxsan kitajtanilij iwán kijlij:

—Notaochin némiya miki. Achi xaj xiktaliliti moma' iga maachitiá iwán amo mamiki.

24 Iwán Jesús yajki iwán. Komati gente kipolojtiaja, este mopipitzkojtiaja. 25 Iwán ompa yaya no se siwa' jej wetitoya, iga doce años kistoya esti ken imés jej awel pachiwia. 26 Iwán mia' médico, awel kipalewijkej, majwa' kiknochiwayaj inon siwa', iwán motatámija, e' ayá' achitiá, majwa' nemi wetiaya. 27 Kuá' kikagui' iga ompa nemi Jesús, inon siwa' kitechojtiajki itepotztájbapa kan polijtialo; iwán kichijchimilij isotantzótzol. 28 Ipan iyalmaj kijtowa: “Masa an nichijchimilij itzótzol ni-achitiás.” 29 Iwán ikuá'san pachiwí' iga kitztoya ken imés; iwán kimachilija iga mela'achitia'ya nokta. 30 Iwán Jesús kimati' iga ipoder agaj kachitialtij. Tachá' itepotztajpa kan polijtialo, iwán tatajtan:

—¿A'yéj nechijchimilij notzótzol?

31 Idiscipolojmej kijtojkej:

—Tikita iga mitzpipitzkojtiawij, iwán titatajtani: “¿A'yéj nechijchin?”

32 E' Jesús tatachá' noyan iga makita a'yéj in jej kichijchin. 33 Inon siwa' kuekuechkatoya iga majmatoya iga kichijchimilij itzótzol. Yajki iyixtaj Jesús motankuaketzato, iwán kinojma-ijlij te kichij. 34 Jesús kijlij:

—Nopij, iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitia'ya. Inan xaja tamelá, ti-achitia'ya.

35 Mieġ tatapojtáyoa' Jesús, asikej sekin jej walkej ichan Jairo, inon jej mandarowa ipan se tiopan. Kijtojkej:

—¡Mosiwapiltzin mi'ya! Ayo' máj xikuejkueso toTamachtiani.

36 E' Jesús akitajtolkui' jej tajtojkej, iwán kijlij Jairo:

—Amo ximajmawi. Ximoconfiaro ipan nej.

³⁷ Iwán Jesús ayo' kine' iga makitoka nochi, Pédro-san, Jacobo iwán Juan yej iyiknín Jacobo. ³⁸ Kuá' asíkeja çan Jairo, Jesús kita' iga popolijtoló', pox çhakatoló' iwán wá'tzajtzitoló'. ³⁹ Kala' Jesús iwán kijtoj:

—¿Te iga poxsan an-oyojtokej iwán anwá'tzajtzitokej? Inín takotzín ayá' mikto', yejwa' kochto'.

⁴⁰ Iwán Jesús kiwejwetzkiijkej, e' Jesús kikikijxij inochín. Kájkejsan Jesús iwán yej iwán senemiáj, takotzín itaj iwán iye' kan mejmelajto' takotzín. ⁴¹ Iwán Jesús kimaqítzkij takotzín yej mikto' iwán tajtoj ipan itájtól, yej hebreójpá, kijtoj:

—Talita, cumi —yej kijtojneki: Takotzín, nimitzijliá iga ximoketza.

⁴² Íkuá'san in inón takotzín yej kipiaya doce años, moketza', iwán néjnenya. Iwán poxsan moyolmajtiló'. ⁴³ E' Jesús tatekimá' iga amo mamopowa yej mochi. Nq tatekimá' iga mamotamákaya takotzín.

6

Jesús nemi Nazaret kan moskaltij

¹ Jesús kisa' ompa iga mokuépa' ipan itál, iwán kitokakej idiscipolomej. ² Kuá' asi' día kuá' mosewilo, Jesús pewa' tamachtij tiopan. Yej kikakiáj kén iga tamachtijtoya, san tajtachixtikawiáj. Kijtoyawaj:

—Inín taga', ¿kan momachtij iga pox tajtolmati? ¿A' ijkón kinextilij? ;Pox wel kichíwa milagro yej ayí'pa mo-ita! ³ ¿Ix ayejtaj el carpintero, inón yej ipiltzín María? Itzoyowan itóka' Jacobo, José, Judas iwán Simón. Iwán isiwa-ikniwan nigaj nq ichamej.

Iwán ayá' kitajtolkuikej. ⁴ Jesús kijtoj:

—Sé profeta nochi kitajtolkuiliáj; e' ipan iyaltepe' iwán ichan ayá' kitajtolkuij niga iyikniwan.

⁵ Jesús ompa awel kichij ni sé milagro; sékinsan kachitiltij, kitálijlipa imá'. ⁶ Madmiradowaya iga inomej ayá' kicredowayaj. Iwán Jesús tamachtijtinemi' ipan altepemej yej najna'san.

Jesús kititani idiscipolomej iga makipowatij itájtól

⁷ Iwán Jesús kinotza' inomej doce idiscipolomej. Iwán pe' kitijitán iga mayakan ojomen. Iwán kimá' poder iga wel makixtikán malespíritomej.

⁸ Iwán kijlijkej iga amo makiwigakan nité ipan ojtí kan yaskej, petz bastón. Kijlijkej iga amo makiwigakan mórral, niga tákual, niga tomín. ⁹ Iwán makajakijtaқан igakmej, iwán sejsesan ikuachmej, ayá' este ojome.

¹⁰ Iwán kijlijkej nq:

—San kan amasitij, ipan sé kajli kan wel amonoskej, ómpao' xikawikan este matami amotekipánol iwán ankisaskej ipan inón altepe'. ¹¹ Iwán siga kanaj ayá' mitzomemawíáj niga mitzkakisnekij, xikísakan ompa, xiktzejzelokan amokxitalpínol iga makimatikan iga ayá' kichijkej yej yekti. Nimitzijliáj iga inomej, kuá' Dios tajuzgaroj, yejemej máj kinkochíwaskej que yej de Sodoma iwán de Gomorra iga ayá' mitzomemawijkej.*

¹² Jesús idiscipolomej kjskej iga kipojtinenej iga la gente mamoyolpata.

¹³ Iwán yejemen komati kikixijkej malespíritomej, iwán kikuapatzojkej iga aceite mia' yej wetitoyaj, iwán achitiakej.

Noyan momati te kichíwa Jesús

* 6:11 6:11 Gn 19:4-25

¹⁴ Nq̄yanya momatiá yej kichij Jesús, nq̄ kimati' el rey Herodes, iwán kijtoj:

—Juan yej tabautiz̄arowaya ojpa-isa' sej kan miktoya, inón iga wel kich̄iwa milagro yej ayí' mo-ita.

¹⁵ Sekin kijtowayaj:

—In̄inwa' lejuntoj Elías.

Iwán sekin kijtowayaj:

—In̄inwa' profeta kensan yej ikypamej profetajmej.

¹⁶ Kuá' Herodes kikagui' in̄in, kijtoj:

—In̄inwa' Juan yej nitatekimá' iga makikechtekikan, iwán in̄an ojpa-isa' kan miktoya.

Herodes kimiktiá Juan yej tabautiz̄arowa

¹⁷ Gobernador Herodes kisiwakūlij iyikn̄in yej itoqa' Felipe. Isiwá' itoqa' Herodías. Herodes tatekimá' iga Juan makilpikan iga cadena iwán makipresojuwikan, iga ¹⁸ Juan ijk̄in kijjxko-ijlij Herodes:

—Ayekti iga tiksiwakūlij mokn̄in.

¹⁹ Herodías kijiyyaya Juan iwán kinekiá makimikti, e' ayá' welitiaya, ²⁰ iga Herodes kimatiá iga Juan ayá' nemi kich̄iwa yej ayekti, yéj ye' nemiá, iwán kimajmawiliaya, inón iga ayá' kinekiá iga isiwá' makimikti Juan. Herodes kiye' kikiá ken iga t̄atapowaya Juan, malej iga ayá' kentenderowaya inewi. ²¹ E' Herodías kási'san ken iga yawi kimikt̄iti Juan. Kuá' asi' icumpleaños Herodes, ilwichij, kitamá' yejsan jefejmej iwán comandantejmej iwán yej mand̄arowaj Galilea. ²² Kuá' nento' ilwi', isiwapiltz̄in Herodías mij̄toj̄ij. Iwán Herodes iwán yej iwán sentakuajtoyaj kipoxye' itakej ken iga mij̄toj̄ij, iwán Herodes kijlij takotz̄in:

—Xin̄etajtanili santé tiknekis, iwán nimitz̄makas.

²³ Herodes kinojma-ijtoj iga kimakas san t̄e kitajtanilij, malej iga makitajtani iga makimand̄aro tajko país. ²⁴ Kuá' takotz̄in kisa' ompa, kijlij iye':

—¿Té niktajtanilij?

Iye' kijlij:

—¿Xiktajtani itzontekon Juan yej tabautiz̄arowa!

²⁵ Takotz̄in kala' niman̄in kan onoya Herodes, iwán kijlij:

—Nikneki xin̄emaka sémisan ipan s̄e plato itzontekon Juan yej tabautiz̄arowa.

²⁶ Iwán Herodes poxsan mokn̄omati', e' como k̄ijtoja iga nochi kich̄iwas san t̄e motajtanilij, iwán kikakikej yej ompa takuajtoyaj, inón iga kichij yej kitajtanilijej. ²⁷ Iman̄san el gobernador kitekimá' s̄e isold̄adoj iga makiwajliguili itzontekon Juan. ²⁸ Inón soldado yajki kikechtekito Juan kan onoya preso. Iwán kiwiga' itzontekon ipan s̄e pl̄atojwéj, kimajkūltij takotz̄in iwán yéj kimakato iye'.

²⁹ Kuá' kimatikej idisc̄ipolojmej Juan, yajkij kikuitoj kan mikto', iwán yajkij kitokatoj.

Jesús kitamaka este cinco mil tajtaqa'

³⁰ Iwán ap̄ostolejmej† monechkojkej iwán Jesús, iwán kipowilijkej inewi yej kichijkej iwán ken iga tamachtijkej. ³¹ Jesús kijlij iyap̄ostolejmej:

—Xin̄etokakan, matiak̄an matimosew̄itij kan ayagaj ono'.

† 6:30 6:30 Xikita glosario "Apóstol".

Iga mia' yej asiáj iwán yáyaj, iwán wjtziáj máj, este Jesús iwán idiscipolojmej ayo' kasiáj lugar iga takuayaj. ³² Jesús iwán iyapostolejmej tejkajkej ipan ákal iga yajkij kan ayagaj ono'. ³³ E' mia' kita' kuá' yajkij. Kixmatikej iga Jesús, iwán yej ichajčan ipan altepemej, ompiga motalojkej kan yawi Jesús, iwán achto yejemej asikej. ³⁴ Kuá' Jesús kisa' ipan ákal, kita' iga poxsan mialo', iwán kiknelij. Kita' iga yejemen ken borregojtztzin[‡] yej atekoyoikej; iwán pewa' iga kuajkuantas kimachtijkej. [§]

³⁵ Kuá' tióta'ya, idiscipolojmej kijlitoj Jesús:
—Tióta'ya iwán nigaj ayagaj chantito'. ³⁶ Xikijli toknimej iga mayakan ipan altepētztzin iga makikowatij te kikuaj.

³⁷ E' Jesús kijtoj:

—Amejemen xiktamakakan.

Yejemen kijtojkej:

—¡Malej iga manikpiakan ke' se kitaniá ocho meses, awelsan nikowaskej pan iga nochi!*

³⁸ Jesús kijtoj:

—¿Keski pan ankipiáj? Xakan xikitatij.

Kuá' kimatikej, kijtojkej:

—Ono' se mano pan iwán ome michin.

³⁹ Iwán kitekimakakej iga mamotalikan ipan sakatzitzin; ⁴⁰ iwán motajtalkej de cien iwán de cincuenta. ⁴¹ Jesús kikui' inón se mano pan iwán inón ome topo, ajkotachá' iga kimá' gracias Dios. Iwán kitatajkoloj pan, iwán kimajmá' idiscipolojmej iga makirrepartirokan. No kirrepartiroj michin. ⁴² Takuajkej inochimej este ijixwikej. ⁴³ Iwán discipolojmej kitemijkej doce chikiwi' pan iwán michin yej ay' mokuaj. ⁴⁴ Yej takuajkej, cinco mil tajtaga'.

Jesús nejnemi a-ixko

⁴⁵ Kuá' támi'ya takuajkej, Jesús kitekimá' idiscipolojmej iga matekwikanya ipan ákal iga maapanokan achto yejemen iga mayakan se altepe' yej itoká' Betsaida. Jesús tanawatijtikáwigo'. ⁴⁶ Kuá' tanawátija, Jesús orádofo ipan tepe'. ⁴⁷ Kuá' tayowátí'ya, ákal kan nemi yáyaj discipolojmej, yáyaj tajko laguna. Iwán Jesús onóyao' kan kawí'. ⁴⁸ Kita' iga idiscipolojmej ayo' wel arremiarowaj, iga kixnantiáyajpa ejeka'. Iwán kuá' tanestíwí'ya, Jesús kitechoj idiscipolojmej, nejnentiaya iyixko a'ti; mochij iga némiya panotiaya. ⁴⁹ Kuá' discipolojmej kitakej iga agaj nejnentiá iyixko a'ti, kijtojkej anka ánimaj, iwán tzajtziikej. ⁵⁰ Inochin kitakej iwán momajtijkej. E' Jesús imanín kinotzkej:

—¡Tamelá xonokan! ¡Nej Jesús, amo ximajmawikan!

⁵¹ Iwán Jesús tejkaj no ipan ákal kan onokej iwán pachíwi' ejeka'; discipolojmej san tajtachixtikajkej; poxsan madmiradojkej. ⁵² Yejemen ayá' kiye'entenderowayaj inón yej yalwapa kichij Jesús iga tatamá', iga pox kuatakuaktikej.

Jesús kachitialiá yej wetitokej ipan altepe' Genesaret

⁵³ Apanojkej iwán asikej ipan tajli de Genesaret; ompa kilpijkej ákal ipan aten. ⁵⁴ Kuá' kiskej ipan ákal, la gente imanín kixmatikej Jesús. ⁵⁵ Iwán temotalojkej iga kikuitoj yej wetitokej ipan altepemej yej najna'san,

[‡] 6:34 6:34 Xikita glosario "Borrego". [§] 6:34 6:34 1 R 22:17; Zac 10:2 * 6:37 6:37 2 R 4:42-44

kiwajwaligakej ipan tapech iga kikaŵilijtoj Jesús. ⁵⁶ Iwán noyan kansan yaya, ipan weyi altepemej, o siga altepetzitzin o ipan rancho, ompa kitaliayaj yej wetitokej kan panowa Jesús. Iwán kiteki'tajtaniliayaj iga achi makichijchimiłikan itempan itzótzol. Iwán nochi yej kichijchimiłijkej achitiakej.

7

Jesús kikulparowa inomej gente iga kikajteŵaj se lado imandamientoj Dios

¹ Fariseojmej iwán sekin yej tamachtiáj ipan iley Moisés yej walkej Jerusalén, kitechojkej Jesús. ² Yejemej kitakej idiscipolojmej Jesús iga ayá' momapakakej, iga takuajkej iwán imasokiyomej. Ayá' momapakakej ken tatekimaka ileymej. Inón iga kimałitakej. ³ (Iga fariseojmej iwán nochi judiyojmej kitekichijwaj ken itajwewejmej kitekichijwayaj iga ayá' takuaj siga ayá' achto momapakaj mia' vej. ⁴ Iwán siga yajkaj tajkoalpepe', siga aya momapakaj, ayá' takuaj. Iwán ono' mia' yej yejemen kitekichijwayaj, ken iga tapajpakalo iwán ken iga mopaka tapech.) ⁵ Fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés, tatajtankej:

—¿Te iga modiscipolojmej ayá' kichijwaj ken tanextilijkej totajwewetkej?, takuaj iwán imasokiyomej.

⁶ Jesús kijtoj:

—Amejemen yej anmopajpantiáj iga anye'nemij, ómpaya ken kijtoj el profeta Isaías de amejemen, ijkulijto':

Iga amotémejsan anneweyimatiliáj,

e' máj ipan amoalmajmej ni alin nokta ayá' anneejlamikij.

⁷ Ígasan anneweyimatiliáj,

iga antanextiliáj ken taga' tatekimaka iwán tanextiliá.*

⁸ Ankikajtejkej ken tatekimaka Dios, iga ankichijwaj ken tatekimaka taga': ken iga tapajpakalo iwán ankichijwaj miajmiá' yej áchisan ijjkón.

⁹ No kijliayaj:

—Amejemen ankikajteŵaj ken tatekimaka Dios iga ankichijwaj ken amejemempa antamachtiáj. ¹⁰ Moisés kijtoj: “Xik-respetaro motaj iwán moye'”, iwán “Yej makimałdeciro itaj iwán iye', inón mamomiktiya.”† ¹¹ E' amejemen ankijtowaj iga se taga' wel kijliá itaj o iye': “Nopáj, nomáj, inán awel nimitzpalewj, iga yej nikpiá, inón iga toDios nikmakas noofrendaj.”

¹² Siga ijjkón, ankijtówajwa' iga ayo' nokta makipalewi itaj iwán iye'. ¹³ Iga ijjkón ankichijwaj áyo'wa' ankitajtłkuuj Dios iga máj ankitokaj ken yej ikya mochijwaya iga ijjkón amoseseppanextiliáj. Mia' yej ankichijtokej yej ijjkómpasan.

Jesús kijtowa te iteki yej temopa ipan toalmaj

¹⁴ Jesús sej kinotza' la gente, iwán kijtoj:

—Amonochin xikakikan iwán xikentenderokan yej nia nikijtoti: ¹⁵ Nité yej agaj kika xichijwiliá iga Dios ayo' makiye'ita. E' yej se kichijwa yej ayekti, inón sí Dios ayá' kiye'ita. ¹⁶ Amejemen yej annakasyojkej, xineye'kakikan.

¹⁷ Kua' Jesús kikajtej la gente iwán kála'ya kalijti', idiscipolojmej kitajtankej te kijtojneki in inón kan mixkuñtilo. ¹⁸ Jesús kijtoj:

* 7:7 7:7 Is 29:13 † 7:10 7:10 Ex 20:12; 21:17

—¿In amejemen ayá'taj nõ an kentenderowaj? Nité yej agaj kikua kichiwiliá iga Dios ayo' makiye'ita, ¹⁹ iga inõn ayá' asi este ipan iyalmaj, sino que iyijtkosan iwån kikixtiá sej.

Inõn kijtoj iga nochi tákual wel mokua iwån ayá' kitzakuiliá iga makiná'techo Dios. ²⁰ Iwån Jesús kijtoj:

—Yej agaj kichíwa yej ayekti, inõn sí Dios ayá' kiye'ita. ²¹ Iga yej kichijto' yej ayekti, ijkwõn kejlanto' ipan iyalmaj; ono' yej namiktito' yej yawi wån se', sekin masij áyapa monamiktiáj, sekin tamiktiá, ²² ono' yej tachteki, ono' yej kineki makipiá yej ayéj itatki, ono' yej ayá' ye'nemi, ono' yej takajkayawa, yej pox taqewiá malej iga namiktito'ya, ono' yej ta-ixita iga kipiaskeneki tejté, yej tapopowa, yej moweyimati, iwån yej xexxeto'nemij. ²³ Nochi inimej yej ayekti yej se kichíwa, inõn kisa ipan iyalmaj iwån inõn kichíwas iga Dios ayo' kiye'itas.

Sę siwá' yej sentaman, moconfigrowa ipan Jesús

²⁴ Jesús yajki ipan itál Tiro iwån Sidón. Kala' kalijti' iwån yéj ayá' kinekiá iga mamomati, e' awel mįyan. ²⁵ Imanın kimati' se siwá' yej kipiaya se itaochın yej kipiaya maşpırıtıj. Inõn siwá' kitato Jesús iwån motankuaketzta' iyikxitenoj. ²⁶ Inõn siwá' sentaman iga griego itájtıl iwån irrazaj sirofenicia. Kitajtaniłij Jesús iga achi makikixtiliti inõn maşpırıtıj itaolın. ²⁷ E' Jesús kijlij:

—Nej achto manikpaléwi nogentej, siga tej achto nimitzpaléwiá, ken tikita nikuiliá tákual kıkone' iwån nikmaka pelomej.

²⁸ Siwá' kijtoj:

—Jekej, ijkwõn nokta noTęko, e' pelomej yej onokej itampa mesa, kipejpenaj takualtatájkol yej kıkone' kixiniáj kan nemi takuaj.

²⁹ Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj; welya xaj, maşpırıtıj kisa'ya ipan motaolın.

³⁰ Kuá' inõn siwá' asito ichan, kasito itaolın wetzto' ipan tapech, iwån ayo' kipiá maşpırıtıj.

Jesús kachitialiá se yej nagastzako' iwån yej neman wel tajtowa

³¹ Jesús sej kisa' Tiro iwån panotęwa' Sidón, iwån ipan sekin nõ altepemej yej ono' itál diez altepe' yej kijliáj Decápolis, este asi' ipan laguna de Galilea. ³² Ompa kiwajliguilijkej se taga' yej nagastzako' iwån yej ayá' pox wel kisa itájtıl kuá' tajtowa, iwån kitajtaniłijkej Jesús iga makitali imá' ipan inõn taga' iga maachitiá. ³³ Jesús kiwiga' inõn taga' kan iyokamej, iwån kakilij imájpil ipan inakas. Kichijchalwij imájpil iwån kichijchimiłij ilęguaj. ³⁴ Iwån Jesús ajkotachá', este mijneltij, iwån kijtoj:

—¡Efata! —yej kijtojneki: ¡Xitapówiya!

³⁵ Íkuá'san nagastapowi' in inõn yej nagastzaktowa, iwån kiye'talilij ilęguaj iwån welya ye'tajtoj. ³⁶ Jesús kijlijkej inomej iga amo agaj makijlikan. Entre más kijlijkej iga amo makijtokan, majwa' kipowatoj. ³⁷ Iwån la gente poxsan madmiradowayaj, iwån kijtowayaj:

—Inınya sí kichíwa nochi yej yekti, este yej nagastzako' kinagastapowa, iwån yej awel tajtowa, wel kitajtoltiá.

¹ Íkuḁ' poxsan monejnechkōlō', iwán akipiayaj tē kikuaj. Iwán Jesús kinōtza' idiscipolojmej, kijtoj:

² —Chōka noḁmaj iga inimej gente, iga kipiaya eyi días iga nigaj onokej nowan, iwán ayá' kipiáj tē kikuaj. ³ Siga niktijtitanij ichajchān, ijkōn mayantiáskej, wel tapoliwij ipan ojtī iga sekin wálkej wejka.

⁴ Idiscipolojmej kijtojkej:

—¿Kén mamotamaka inimej gente nigaj kan ayagaj chantito'?

⁵ Jesús tatajtān:

—¿Késkitaj pan ankipiáj?

Yejemēn kijtojkej:

—Siétejsan.

⁶ Iwán Jesús kijlij la gente iga mamotajtalikan talpan, iwán Jesús kikui' inōn siete pan iga kimá' gracias Dios. Iwán kitatajkoloj iwán kimajmá' idiscipolojmej iga yejemej makimajmakakan la gente. ⁷ Kipiayaj nō aljn topojtitzin, iwán Jesús kimá' gracias Dios iwán nō tatekimá' iga makimajmakakan la gente. ⁸ Nochi takuajkej este ijixwikej. Discipolojmej kitēmijkej siete chikiwi' iga takualtatájkol yej ayo' kikuajkej. ⁹ Iga nóchiya takuajkej ken cuatro mil. Iwán Jesús kijlij la gente iga mayákanya. ¹⁰ Iwán Jesús tejkájeja ipan ákal iwán idiscipolojmej iga yajkij se' altepe' yej kijliáj Dalmanuta.

Fariseojmej kitajtaniłiáj Jesús iga makichīwa yej ayi'pa mo-ita

¹¹ Fariseojmej wálkej kan ono' Jesús iwán pe' kikuejkuesinōtzkej, kitajtaniłtoj iga makinextilikan tejtē yej ayi'pa mo-ita yej Diōssan wel kichīwa. ¹² Jesús achi máj mijneltij, iwán kijtoj:

—¿Te iga inimej gente kinekiy makitakan yej ayi'pa mo-ita?, nimitzijliáj iga ayá' kitaskej.

¹³ La gente káwikej; Jesús iwán idiscipolojmej yajkij tejkawitoj ipan ákal iga yajkij asentápal.

Amo mamitzkajkawakan fariseojmej

¹⁴ Kuḁ' yajkij ayá' kiwigayaj tē kikuáskej iga kelkajkej, petz sétzīnsan pan kiwigayaj ipan ákal. ¹⁵ Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Ta' xikakikan; amo xikchīwakān ken kitekichīwaj fariseojmej iwán yej kitokaj Herodes, iga yejemej nésiki' ye'nemij, siempa ayá'.

¹⁶ Iwán discipolojmej mojliayaj:

—Anka ijkōn te-ijliá iga atikuajligakej pan.

¹⁷ Jesús kimati' tē mojlijtoyaj iwán kijtoj:

—¿Te iga nemi anmo-ijliáj iga ayá' ankipiáj pan? ¿Kē ayá' ankimatij iga nej, iga se pan wel nikchī komati? ¿Ix poxsan anyōltakuaktikej?

¹⁸ ¿Ankipiáj amoyix iwán ayá' antacháj? ¿Annakasyojkej iwán ayá' antakakij? ¿Ayo' ankejlamikij? ¹⁹ Kuḁ' nik-repartīroj cinco pan entre cinco mil tokniwan, ¿ké' chikiwi' tēmi' yej tatájkol yej káwigo'?

Iwán yejemēn kijtojkej:

—¡Doce!

²⁰ Jesús sej kijtoj:

—Kuḁ' iga siete pan nikmajmakakej cuatro mil tajtaga', ¿késki chikiwi' ankejnechkōjkej iga inōn yej ayá' kikuajkej?

Iwán yejemēn kijtojkej:

—¡Siete!

²¹ Jesús kijtoj:

—¿Amejemen aya an kentenderowaj?

Jesús kitachaltia se pacha de Betsaida

²² Máj máj asikej ipan se altepe' yej itoqa' Betsaida; iwán Jesús kiwajliguulikkej se pacha, kiteki'tajtanilikkej iga makichijchimi. ²³ Iwán Jesús kimawilan in pacha iga kikixtij ipan altepe'; iwán kitalilij ichijchal ipan iyix, iwán kitalilij imamej, iwán kitajtan siga tejteya kita. ²⁴ Yej pacha katka, kijtoj:

—Kena nitachá, nikita tajtaga' ken tikita kuawimej, e' nikita iga nejnemij.

²⁵ Iwán Jesús sej kitalilij imamej ipan iyix, iwán taga' tachixtik'isa', iwán achitia'. Welja ye'tacha' este wejka. ²⁶ Iwán Jesús kititanya ichan, kijlij:

—Amo xaj tajkoaltepe', amo xikijto iga nimitztachaltij.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesús sí yéjya Cristo

²⁷ Jesús iwán idiscipolojmej yajkij ipan ital altepe' yej itoqa' Cesarea Filipino, ipan ojtí, Jesús kitajtan idiscipolojmej:

—In sekin, ¿té kijtowaj de nej?

²⁸ Yejemen kijtojkej:

—Sekin kijtowaj iga tej t'Juan yej tabautizarowaya. Sekin kijtowaj iga tej Elías, iwán sekin kijtowaj iga tej agaj profeta.

²⁹ Jesús kijtoj:

—In amejemen, ¿té ankijtowaj de nej?

Pedro kijtoj:

—Tej tiCristo.

³⁰ E' Jesús kitekimá' iga amo makijlikan ni agaj iga yéj in Cristo.

Jesús kipowa kén iga mikis

³¹ Iwán Jesús pe' kijlij idiscipolojmej iga poxsan yawij kiknochiwatij, kijtoj:

—Nej yej iPiltzin Taga', yawij ne-iknochiwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wewetkej yej mandarowaj iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiáj ipan iley Moisés. Yawij nemiktijij iwán ipan eyi día nia ni-ojpa-isati sej.

³² Ijkón iga kinojma-ijlikkej. Iwán Pedro kiwija' Jesús kan iyokamej, pe' kajáywa'pa iga kijlij iga amo makijto ijkón.

³³ E' Jesús mokupepa' iga kitachilij idiscipolojmej, iwán kajajwa' Pedro, kijlij:

—i'Tzitzimi', xicholo notenoj! Iga tej ayá' tikejlamiki ken Dios kejlamiki, sino que tikejlamiki ken tajtaga'.

³⁴ Iwán Jesús kinotza' idiscipolojmej iwán la gente, kijtoj:

—Siga agaj kineki manetoka, ay'ya makichiya yej yéj kineki, iwán manenemi ipan noojwi, malej iga makiknochiwakan poxsan este makimiktikan.

³⁵ Iga yej ayá' motemakas iga makimiktikan, yawi mikiti; e' nochi yej makimiktikan iga nej netoka iwán iga kipowa ye'noticiaj, inón sí momanawij. ³⁶ ¿Té motanilij taga' siga makipiá nochi yej ono' ipan inin tajli, iwán makipolo iyalmaj? ³⁷ ¿Ke' wel kixtawas iga makikowa iyalmaj?

³⁸ Siga ipan inin tajli kan mopoxchíwa yej ayekti agaj mapinawa iga notajtoj iwán iga ne-ixmati, nej nq yej iPiltzin Taga', nia nikijtoj iga ayéj nodiscipoloj. Inón nikijtoj kuá' niwi' sej ipan itawilyo noTaj Dios, kuá' niwi' iwán iyangelejmej.

9

¹ Jesús nõ kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este makitakån kén iga Dios reinarowa iga ipodej.

Kén iga Jesús se'pay neši iga tawía ixaya

² Kuá' pánoja seis días, Jesús yajki ipan se tepe' yej wejkapan, kiwiga' petz Pedro, Jacobo, iwån Juan; iwån ompa iyixtajmej yejemej, Jesús se'pay neši'. ³ Itzótzol este xota', mokupepa' este ichkati'; ayagaj ijkõn wel kikajtewa malej iga makiye'paKa. ⁴ Iwån discipolojmej kitakej iga nešikoj ikyapapofetajmej Elías iwån Moisés; kitakej iga taťapojtokej iwån Jesús. ⁵ Pedro kijlij Jesús:

—Tamachtiani, iyektia iga nigaj nonokej! Manikchiwakan eyi ranchojtitzin, se iga tej, se' iga Moisés iwån se' iga Elías.

⁶ Kijtoj ijkõn iga ayo' kimatiá te kijtowa iga discipolojmej poxsan majmatoyaj. ⁷ Ikuá'san temoj mixti ipan yejemen, iwån kitzakuakej, iwån ipan inõn mixti kikakikej se tájtõl yej walať ipan cielo, kijtoj:

—Ininwa' nokta in noPiltzin yej nikpoxchokiliá. Yéj xikakikån.

⁸ Kuá' discipolojmej tachixtikiskej, ayo' onoyaj in sekin, iséltisan Jesús onoya iwamej.

⁹ Kuá' némiya temotiayaj ipan inõn tepe', Jesús kijlij idiscipolojmej iga amo makipowilikan agaj inõn yej kitakej, kémano', este kuá' kimiktiskeja iwån ojpa-isas sej, yéj yej iPiltzin Taga'. ¹⁰ Inõn iga yejemej ayagaj kipowilijkej, malej iga motajtantoyaj iga te an kijtowaya Jesús iga ojpa-isas sej. ¹¹ Iwån kitajtankej Jesús:

—¿Te iga yej tamachtiať ipan iley Moisés kijtowaj iga achto wi' ikyapapofetaj Elías?

¹² Jesús kijtoj:

—Kena, melá' iga Elías wi' achto, iga yéj nochi kiye'talij. ¿Kén kijtowa kan ijkuilijto' átajtõl Dios iga nej yej iPiltzin Taga'? Kijtowa iga poxsan yawij ne-iknochawatij, iwån nepinajtiskej.* ¹³ E' nej nimitzjiljá iga Elías wálkaya, iwån la gente kichiwilijkej san ken kinekikej, ijkõn kensan ijkuilijto' iga te yawij kichiwilitij yéj.

Jesús kachitialtiá se chokotzin yej kipiá małespíritoj

¹⁴ Iwån mokupekej kan onokej sekin discipolojmej, kitakej iga mia' gente onoyaj, iwån yej tamachtiať ipan iley Moisés motenkiztkijkej iwån discipolojmej. ¹⁵ Iwån kuá' kitakej Jesús, pox pakikej, iwån nochi motajtalijkej iga kixnankej Jesús. ¹⁶ Iwån Jesús tataťan:

—¿Te iga nemi anmotenkiztkiať?

¹⁷ Se yej ompa onoya kijtoj:

—Tamachtiani, nigaj nimitzwajliguilij nopiltzin, kipiá małespíritoj yej kinõnojtilijto'. ¹⁸ Inin małespíritoj kansan neši' kikiztkia, kiwetziltia este talpan. Iwån ompa chijchalposõni, iwån kiguiguitzkaltia itan. Iwån nopiltzin san kuetantikawi. Niktajtaniljkaja modiscipolojmej iga makikixtilikan, e' awelitiakej.

¹⁹ Jesús kijtoj:

* 9:12 9:12 Is 53:3

—¡Mataj amejemen ayá' anmomela'confiarojtokej nopan! ¿Este kẹmano' máj nia nonoti iwán amejemen? ¿Este kẹman nia nimitzi-
jyowijtotij? Ta' xinewajliguilikan in chokotzin.

²⁰ Iwán kiwajliguilijkej, iwán kuá' inón maļespíritoj kita' Jesús, íkuá'
sej kikítzkij, iwán wetzi' este talpan, momimimiloj, iwán chichalposoni'.

²¹ Jesús kitajtan itaj chokotzin:

—¿Kẹskiya años kipiá iga ijkín ono'?

Itaj kijtoj:

—Este iga séligo'. ²² Mia' vej inín maļespíritoj kimota nopiltzin tiko iwán
atampa iga makimikti. Anwa' nimitztajtaniko, ix ayá' wel tikixtiliaya inín
maļespíritoj. Xinepalewikán, achi xine-iknelikan.

²³ Jesús kijlij:

—Siga timoconfiarowa iga niwel, wel. Iga vej moconfiarowa ipan nej,
nochi wel kichíwa.

²⁴ Iwán itaj inón chokotzin kijtoj recio:

—¡Nimoconfiarowa; xinepalewi iga manimomela'confiaro!

²⁵ Kuá' Jesús kita' iga nemi monechkolo, kajajwa' inón maļespíritoj, kijlij:

—Ti-espíritu vej titanonojtiliá, iwán vej titanagastzakua, nej nimitzteki-
maka iga xikısaya, xikáwaya in inín chokotzin, iwán ayo' sej xikalaki ipan
yéj.

²⁶ Iwán maļespíritoj tzajtzi' recio, kitzetzetzeloj sej, iwán kisa', este
kitapololtijtikawi' chokotzin. Iwán mia' vej ompa onoyaj kijtowayaj
iga mi'ya. ²⁷ E' Jesús kimakítzkij, iwán kikétza'ya in inón chokotzin;
ejkatiká'ya.

²⁸ Iwán Jesús yajki kalakito kalijti'. Idiscopolojmej kitajtankej Jesús kan
iseltimej; kijtojkej:

—Nejemen, ¿te iga awel nikixtijkej inón maļespíritoj?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Es que inimpa maļespíritoj awel tikixtiáj siga ayá' ti-oradowaj, iwán
siga ayá' timayunarowaj.

Jesús sej kipowa iga yawi mikiti

³⁰ Kuá' ompa kiskej, panotejkej Galilea. Iwán Jesús ayá' kinekiá iga
mamomati. ³¹ Kijliaya idiscopolojmej:

—Nej vej iPiltzin Taga' yawij nekítzkítij iwán nemiktiskej, e' ipan eyi día
iga nimikis, nia sej ni-ojpa-isati.

³² E' yejemen ayá' kentendrowayaj vej Jesús kijtowaya. Kitajtani-
nekiáj, e' aweliti', iga kimajmawiliayaj iga kitajtaniáj.

Jesús kipowa iga a'yéj in vej máj tayakanto'

³³ Kuá' asikej altepe' Capernaum, iwán onóyaja kalijti', Jesús kitajtan
idiscopolojmej:

—¿Té in vej anmo-ijlijtiwitziáj ipan ojti?

³⁴ E' discipolojmej atajtojkej, iga ipan ojti moļlijtiwitziáj iga a'yéj an in
vej máj tayakantos de yejemen. ³⁵ Iwán Jesús motalij, iwán kinotza' inomej
doce idiscopolojmej; kijtoj:

—Si agaj de amejemen kineki máj matayakanto, mamomachili ken vej
ono' este tatepotztaj iwán makipalewi nochi toknijmej.

³⁶ Kimatilán se choochin iwán kiketza' tajkoyan. Kinawaj, iwán kijlij
idiscopolojmej:

³⁷ —Siga agaj ki-omemawíá se ken inín choochin iga netoka, ken kuá' nejya yej nemi neomemawíá. Iwán inón yej ne-omemawíá, no ki-omemawíá yej netitan.

Yej ayá' temalita inón tepalewía

³⁸ Iwán idiscipoloy yej itoqa' Juan, kijlij Jesús:

—Tamachtiani, nikitakej se yej ipan motoqa' kikixtia malespíritoj, e' como ayá' nemi iwán tejemen, nikawaltijkej.

³⁹ E' Jesús kijtoj:

—Amo xikawaltikan, iga yej kichíwa milagro ipan notoqa', awel nemalijliá. ⁴⁰ Yej ayá' temalita inón tepalewía. ⁴¹ A'san nesi' yej mitzmakaj malej se wájkal a'ti ipan notoqa' igasan annetokaj, nimitzijliáj iga inón sí Dios kimakas yej yekti.

Amo te mamitzakuili iga tiktoka Cristo

⁴² Jesús no kijtoj:

—Si agaj makichíwalti yej ayekti se de inimej yej netokaj, yej ayá' moweyimatij, máj yekti katka makipolítikan se weyite'ti ipan ikech iwán makimotakan lámako. ⁴³ Siga itechko moma' tikchíwa yej ayekti, ximomatajkolo; máj yekti xikalaki kan ono' Dios iwán se moma', e' amo xaj iwán ome moma' kan wewelkato' ti'ti yej awel sewi, ⁴⁴ kan okuilimej ayí' mikij iwán ti'ti ayí' sewi. ⁴⁵ Siga itechko mokxi tikchíwa yej ayekti, ximokxitajkolo, máj yekti xikalaki kan ono' Dios tikxitepon, e' amo xaj iwán ome mokxi kan wewelkato' ti'ti yej ayí' sewi, ⁴⁶ kan okuilimej ayí' mikij iwán ti'ti ayí' sewi. ⁴⁷ Iwán siga moyix mitzchíwalti yej ayekti, xikixti, máj yekti xikalaki kan ono' Dios iga se moyix, e' amo xikalaki iwán ome moyix kan tawewelkato', ⁴⁸ kan okuilimej ayí' mikij iwán ti'ti ayí' sewi.

⁴⁹ Ijkón ken ti'ti kitatiá tásol, iwán ista' kichíwa iga naka' amo mapalani, ijkón no yej netokaj panowaj ipan prueba iga maye'nemikan iyixtaj Dios. ⁵⁰ Ista' pox yekti, e' siga ay'ya istaweli', ¿tejas iga moneki? Amejemen xitamopakán ken ista' iwán xonokán tamelá iwán sekin.

10

Jesús tamachtía iga inomej yej mokawaj

¹ Jesús kisa' Capernaum, iwán yajki ipan estado de Judea iwán iyikan weya' Jordán ikisáyampa tonati'. Ompa sej monejnechkolo', iwán pewa' sej tamachtij ken nochipa kitekichíwa. ² Iwán sekin fariseojmej kitechojkej Jesús kansan makimawetziltikan ipan itájtol. Kitajtankej siga se taga' wel kikajtewa isiwa'. ³ Jesús kijtoj:

—¿Kén mitztekimakakej Moisés?

⁴ Yejemen kijtojkej:

—Moisés kijtoj iga se taga' wel kikawa isiwa', siga kichíwiliá se ama' kan kijtowa iga momela'kájkeja.

⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Moisés mitzkajewilijkej inón ley iga poxsan anyoltakuaktikej. ⁶ E' kuá' pewa', Dios kichij inewi yej ono', kichij taga' iwán siwa'. ⁷ “Inón iga se taga', kuá' monamikiá, kikajtewas itaj iwán iye' iga mosekantúskeja iwán isiwa', ⁸ iwán iyomextimej mochíwaskej ken sesan.” Ayo' omen, sino que sesan. ⁹ Inón iga amo agaj makiyokati yej Dios kisetilij.

10 Kuꜥ' Jesús iwán idiscipolomej onókeja kalijti', kitajtankej sej Jesús de inón. 11 Jesús kijtoj:

—Yej kiyokakawa isiwa', iwán monamikiá iwán se', iga ijkón kichíwa, kichíwiliá yej ayekti yej áchtopa isiwa'. 12 Ijkonsan nõ siwa', siga kiyokakawa iwéj, iwán monamikiá iwán se', iga ijkón kichíwa, kichíwiliá yej ayekti yej áchtopa iwéj.

Jesús kinawaj kókone'

13 Iwán Jesús kiwijwiguiliayaj kókone' iga makitajtanili Dios iga maye'onokan. E' discipolomej pewakej iga kajajwakej inomej yej nemi asij iwán ikókone'. 14 Kuꜥ' Jesús kita' iga ijkón nemi kichíwaj idiscipolomej, kuesiwi', kijtoj:

—Xikawakan in kókone', kama manetechokan, amo xikojtzakuilikan; iga yej mochiwa ken inimej kókone', kajasi iga Dios marreinao ipan yéj. 15 Nimitznojma-ijliáj iga yej ayá' motemakas iga Dios makimandaro ken se yej aya yolej, awel kalakis kan reinarowa Dios.

16 Iwán kinawajkej, iwán kitajtálijpa ima' iga kitenewij Dios iga yejemej.

Se rico tajtowa iwán Jesús

17 Kuꜥ' Jesús némiya ojku, motalojtiwáaj se taga', iwán motankuáketztikísa' itenoj, iwán kitajtan:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchíwas iga nochipa manono iwán Dios?

18 Jesús kijlij:

—¿Te iga tine-ijliá iga niye'nemi? Sésanwa' in yej kichíwa yej yekti, inonwa' Dios. 19 Tej tikmátiya ken Dios tatekimaka: “Yej namiktito' amo mayawi wan se'; amo xitamikti; amo xitachteki; amo xitakajkayawa; amo xikijto yej ayéj ijkón, xikyé'ita motaj iwán moye'.” *

20 Taga' kijtoj:

—Tamachtiani, inewi inín nikchijto' este kuꜥ' aya niyolej.

21 Iwán Jesús kitachílij iwán kiyé'ita', iwán kijlij:

—Sesan mitzpolowa iga xikchí: xiknamaka inewi yej tikpiá, iwán xikmajmaka yej ayá' motapialiáj. Ijkón tikpiás yej pox yekti ipan cielo; iwán xinétoka, malej iga este mamitzmiktikan.

22 Kuꜥ' taga' kikagui' inón, mognomati', iwán ijkón mognomatitiajki iga pox kipiaya tomjn.

23 Iwán Jesús tatchá' nij neí, iwán kijlij idiscipolomej:

—¡Pox difícil iga yej motapialiáj mamotemakakan iga Dios marreinao ipan yejemen!

24 Iwán discipolomej poxsan madmiradojkej iga ijkón kijtoj Jesús. E' Jesús sej kijtoj:

—Nopilowan, ¡nimitzijliáj iga se yej moconfiarowa ipan itomjn, poxsan difícil iga motemaka iga Dios marreinao ipan yej! 25 Máj wel mapano se camello† ipan ixapoyo akoxaj, que se yej motapialiá mamotemaka iga Dios marreinao ipan yéj.

26 Kuꜥ' discipolomej kikakikej inín, poxsan madmiradojkej, iwán motajtaniáj:

—¿A'taj wel momanawj?

27 Jesús kitachílij idiscipolomej, iwán kijtoj:

* 10:19 10:19 Ex 20:12-16; Dt 5:16-20 † 10:25 10:25 Xikita glosario “Camello”.

—Tajtaga' awel kichiwaj, e' Dios wel kichywa; iga Dios ateyi yey ken awel makichywa.

²⁸ Iwán Pedro kijlij:

—NoTeko, nejemen nikajtejkej inewi yey nikpiayaj, iwán némiya nimitz-tokaj.

²⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitzijliáj, siga agaj kikajtewa íkal, o iyikniwan, o itaj, o iye', o isiwá', o ipilowan, o ítal, igasan neťokaj iwán iga kipowaj itájtol Dios, ³⁰ nimitzijliáj iga ipan inín tajli yawij kipiatij cien vej máj, kajlimej, iyikniwan, iyemej, ipilowan iwán italmej, malej iga kijiyaj; iwán ipan se' tajli yey wí-o' nochipa onoskej. ³¹ E' mia' yey inán tayakantokej, yawij kawitij tatepotztaj, iwán yey inán onokej tatepotztaj yawij tayakantotij.

Jesús sej kijtowa kén iga yawi mikiti

³² Jesús iwán idiscipolomej nemi yayaj Jerusalén; Jesús tapanotiaya. Discipolomej poxsan madmiradojkej; iwán sekin kimokatokatiayaj. Iwán Jesús kinotza', iyoka inomej discipolomej, iwán kijlijkej yey yawij kichiwilitij kuá' asis Jerusalén. ³³ Kijtoj:

—Ken ankitaj amejemen, nemi tiawij Jerusalén. Ompa nej yey iPiltzin Taga', yawij nekizkítij ijefejmej sacerdotejmej iwán yey tamachtiáj ipan iley Moisés, yawij kijtojij iga manemiktikan iwán neťitaniskej ipan imamej yey ayéj togeteja. ³⁴ Yawij nepinajtítij, nemagasjej, nečhijchaskej, iwán nemiktiskej; e' ipan eyi día iga nimikis, nia ni-ojpa-isati sej.

Jacobo iwán Juan kitajtaniliáj Jesús iga masenmandarokan

³⁵ Jacobo iwán Juan, yey ipilowan Zebedeo, kitechojkej Jesús, iwán kijlijkej:

—Tamachtiáni, niknekij iga achi xinečhíwilikan yey nimitztajtaniliáj.

³⁶ Yéj kijtoj:

—¿Te ankinekij manikchí?

³⁷ Kijtojkej:

—Xichí iga nejemen, kua' tiaya tirreinaroti, manimotalikan ompa kan tej timotalij, se moye'kampa, sewo' moopochkampa.

³⁸ Jesús kijtoj:

—Amejemen ayá' ankimatij te nemi ankitajtanij. ¿Ix ankijyowiskej ken nej nikijyowij kuá' ne-iknočhíwaskej? ¿Ix wel ampanoskej kan nej nipanoj?

³⁹ Yejemen kijtojkej:

—Kena, wel.

Jesús kijtoj:

—Kena ankijyowiskej inewi sufrimiento ken nej nia nikijyowiti kuá' ne-iknočhíwaskej, iwán ampanoskej kan nej nipanoj. ⁴⁰ E' iga ximotalikan noye'kampa o noopochkampa, inón nej ayá' nikmati, iga notaj Dios kimati a'yéj kimakas.

⁴¹ Kuá' inomej se' diez discipolomej kimatikej inón, kikuesowilijkej Jacobo iwán Juan. ⁴² E' Jesús tanotza', kijtoj:

—Amejemen ankimatij iga yey mandarowaj ipan inín tajli, poxsan kitajtaksa igentej iwán yey gubernarowaj, yolkisaj pan yey até iteki, kansan manesi iga mandarowaj. ⁴³ E' amejemen ayéj ijkón. Majwa' yey kineki matayakanto ipan amejemen, inón achto makipalewi toknimej. ⁴⁴ Iwán agaj yey kineki matayakanto, mamochywa esclavo iga nochi tokniwan.

45 Iga nej yej iPiltzın Taġa' ayá' niwálay iga manepalewıkan, sino iga manıtapalewi iwán iga manımiki iga mia' manıxıtoma yej ken ilpıtokej iga ayektı kichıjtokej.

Jesús kachıtıalıá Bartımeo yej pacha

46 Iwán asıkej Jericó. Kuá' Jesús kıstıaya ompa iwán idıscıpolojmej iwán poxsan mia' gente, se pacha ewatoya ipan ojten, kıtajtantoya tomın. Itóka' Bartımeo, yej ipılztımpa Tımeo. 47 Kuá' kıkagui' iga nemi kıtechojtıá Jesús de Nazaret, pacha tzajtzi':

—ıJesús, iPiltzın David, achi xıne-ıknęlı!

48 Sekın kajawakej iga ayo' matzajtızıto, e' yéj majya tzajtzi':

—ıJesús, iPiltzın David, áchıkej xıne-ıknęlı!

49 Jesús moketza' iwán kıjtoj:

—Xıknoztatıj.

Iwán kınoztatıj inón pacha, kıjlıjkej:

—Xımoconfıaro iwán xımoketza, iga nemi mıtznoztza.

50 Iwán inón pacha kıtájkal itejkuıx, este wıtónı'pa iga moketza', iwán kıtechojo Jesús. 51 Jesús kıtajtan:

—¿Té tikneki manımıtızchıwılı?

Pacha kıjtoj:

—Tamachtıanı, ınikneki manıtachá!

52 Jesús kıjtoj:

—Iga tımoconfıaroj, tıtacha'ya, welja tia.

Iwán íkuá'san inón pacha welja tachá', iwán kıtokatıájkıya Jesús.

11

Jesús asi Jerusalén

1 Kuá' Jesús iwán idıscıpolojmej asıtıyaya Jerusalén, itenoj áltepemej yej itóka' Betfagé iwán Betania, yej onokej iyıxtaj tepe' yej itóka' Olivos, Jesús kıtıtan óme idıscıpolojmej, 2 kıjtoj:

—Xákan áltepetzın yej nıjıgasan ono', kuá' amasıskej, ankasıskej se burro ilpıto', yej aya agaj kıtejkawılıá. Xıkxıtomakan iwán xıkuajlıgakan.

3 Iwán sıga agaj mıtzajtanıj te iga ankıxıtomaj, xıkıjlıkan: “ToTęko kıneki, iwán nımanın se j mıtzkawılıki.”

4 Yajkıj, iwán kasıkej inón burro ilpıto' puertajtenoj ipan ojti, iwán kıxıtınkej.

5 Iwán yej ompa onoyaj kıjtojkej:

—¿Té nemi ankıchıwıj? ¿Te iga nemi ankıxıtomaj in burro?

6 Iwán yejemem kıjtojkej kensan Jesús kıjtoj; iwán kıjlıjkej iga wel makıwıgakan. 7 Iwán inón burro, kıwıguılıjkej Jesús, kıpechtıjkej burro iga yejemem itzotzolmej, iwán Jesús tejkaj. 8 Iwán mia' kıpatawılıjtıajkıj itzotzolmej ipan ojti, iwán sekin kıtejtekkej imajma' soya' iwán kıtalıjkej ipan ojti.

9 Iwán inomej yej tayankantıayaj iwán yej wıtızıáj tatzımpan, pe' tzajtızıkej:

—ıMamoweyımatılı Dios! ıMamoweyımatılı yej kıtıtanı toTęko Dios! 10 ıMamoweyımatılı yej wı' mandaróki ken mandaró rey David! ıMamoweyımatılı Dios yej ono' ipan celo!

11 Jesús asi' Jerusalén iwán kala' weyıtıopan.* Iwán kuá' nóchıya

* 11:11 11:11 Xıkita glosario “Weyıtıopan”.

kita' yej ompa ono', iga némiya tayowati, yajkij Betania iwán doce idiscipolomej.

Jesús kitemowa itakilka higuerajkuawi' iga makikua

¹² Kuá' tanési'ya sej, kjskej Betania; Jesús mayana'. ¹³ Iwán wéjksan kita' se higuerajkuawi'† yej iswayoj, iwán yajki kitato siga kipiá itakilka, e' kita' iga ayá' takto', akasi' nité, petz iyiswayosan puej aya itiempoj iga maono yej yoksi'. ¹⁴ Jesús kinqza' inón higuerajkuawi', kijlij:

—Ayo' agaj mitzkualij motakilka.

Iwán idiscipolomej kikakikej Jesús.

Jesús tataťajkali ipan weyitiopan

¹⁵ Asikey Jerusalén. Iwán kuá' Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan, kik-ijkixtij yej ompa tanamakatokej, iwán yej takojtokej. Iwán kitzijtziñkuepa' mesajmej kan mokambiarowa tomjn iwán kan motaliáj yej kinamakaj jojtokomej. ¹⁶ Iwán Jesús kijtoj iga awel panowa agaj ipan ipatiojyo weyitiopan siga kiwiga tejté. ¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Kan ijkuilijto' itáťol Dios, ijkjn kijtowa: “Nókal yawi motokawiti kajli kan oradowaj de inochi pajsmej”, e' amejemen ankikueptokej kan miyanaj yej tachtekij.

¹⁸ Iwán ijfejejej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley, kimatikej te kichij Jesús, iwán kitemowayaj ken iga makimiktikan iga kimajmawiliayaj, puej nochi kiye'itayaj ken iga tamachtia'. ¹⁹ E' kuá' némiya takomiti, Jesús kisa' Jerusalén.

Discipolomej kitaj iga wa'ya higuerajkuawi'

²⁰ Iwán yowalti' kuá' panotiyaj, kitakej iga higuerajkuawi' wa'ya este inelwayo. ²¹ Iwán Pedro kejlan, iwán kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ta' xikita in higuerajkuawi' yej yalwa tikajajwa', an si wa'ya.

²² Jesús kijtoj:

—Ximoconfiarokan ipan Dios. ²³ Nimitznojma-ijliáj, iga a'san makijli inepa tepe': “Xicholo ompa kan tonon', iwán xaj lámarko”, siga momela'confiarowa iga inewi iyalmaj, iwán siga kicredowa iga inón yej kijtoj yawi mochiwati, ijkón mochibas. ²⁴ Inón iga nimitzjilíáj iga inewi yej ankitajtaniliskej Dios kuá' nemi an-oradowaj, iwán siga ankicredowaj iga mitzmakaskej, ijkón mochibas. ²⁵ Iwán kuá' nemi ankitenewiáj Dios, siga agaj tikuesowilijto', kikelkawili yej mitzchwilij, ijkón no amoTaj yej ono' ajko ipan cielo mitzelkawiliskej yej ankichijkej yej ayekti. ²⁶ Siga amejemen ayá' ankelkawiliáj yej agaj mitzchwilíáj yej ayekti, amoTaj yej ono' ipan cielo ayá' no mitzelkawiliskej yej ankichijaw yej ayekti.

Kimatisnekij kén iga Jesús mandarowa

²⁷ Iwán sej mokupekej Jerusalén. Jesús nemiá weyitiopan, kitechotoj ijfejejej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley iwán yej kimandarowaj judiyojmej, ²⁸ kitajtankej Jesús:

—¿Té moteki in tej iga tikchíwa inín? ¿A' mitztekimá' iga wel xikchíwa inín?

²⁹ Jesús kijtoj:

† 11:13 11:13 Xikita glosario “Higo”.

—Nia nō nimitztajtanitij, iwán xine-ijlikan iwán nimitzijliskej a'yéj nețekimá' iga nikchíwa inín. ³⁰ ¿A'yéj kitítan Juan iga matabautizaro? ¿Ix Dios kitítan, o tajtaga'? Xine-ijlikan.

³¹ Iwán yejémensan motatapowiyaj, mojliayaj:

—Siga tikijtoskej iga Dios kitítan Juan, Jesús yawi kijtoji: “¿Te ígataj ayá' ankitajtolkakikej?” ³² Iwán awel tikijtoskej iga kitítan taga'.

Ijkón kijtojkej ga kimajmawiliáj la gente, iga nochi kimatía iga Juan Dios kitajtolmakaya. ³³ Iwán kijlijkej Jesús:

—Anikmatij.

Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nō ayá' nimitzijliáj a'yéj nețekimaka iga manikchíwa ijkín.

12

Jesús kipowa iga monsojmej yej mąlojmej

¹ Iwán Jesús pewa' tatatapowij kan mamıkkujtilo, kijtoj:

—Se taga' kitoga' uvajjoj. Kikolaltij, iwán kichij se pozo kan mopatzka uva. Kichij se torre iga wel matachalo noyan kan ono' uvajjoj.

'Iwán kitakewaltij* sekin tekipanowanimej iwán yajki wejka.† ² Kuá' némiya yoksi uva, iteko kitítan se monsoj, kijlij: “Xaj xiktajtaniliji yej nemi tekipanowaj iga manemakákanya uva ke' nej nețocarowa.” ³ E' yejemen kikıtzkijkej iwán kimagakej iwán akimakakej nité. ⁴ Iteko uvajjoj kitítan se' monsoj; e' inón nō kitewijkej, kikuajkuatzayankej iwán kuajkuantas kijlijkej. ⁵ Kitítan sewo', inón sí este kimiktijkej. Máj máj kitítan sekin, inomej nō kimagakej iwán sekin kimiktijkej.

⁶ 'E' kipiaya se ipiltzin yej poxsan kichokiliaya iwán kitítan inón, kijtoj: “Inín sí nopiltzin kiye' itaskej.” ⁷ E' tekipanowanimej, yejémensan kijtojkej: “Inínyawa' in yej yawi mochiwati iteko inín tajli, yej itajpa kikajteawas, matikmiktıkanya nokta iga makawi ital iga tejemej.” ⁸ Iwán kikıtzkijkej, kimiktijkej iwán kikıxtijkej ipan uvajjoj.

⁹ Iwán Jesús tatajtan:

—¿Té an kichíwas iteko mijli? Wj' iwán kimiktij inomej tekipanowanimej, iwán inón uvajjoj kimakas se' tekipanowanimej.

¹⁰ ¿Ix ayí' ankitaj kan ijkín ijkuilijto'? Kijtowa:

Yej nemi kalchíwaj kitajkalkej se te'ti yej kijtojkej iga ayekti, e' inonya yej mochiwako máj ye'te'ti.

¹¹ Ijkón kichij toTeکو, iwán poxsan timadmiradowaj iga tikitaj.

¹² Iwán kinekiáj makipreojwıkan Jesús iga kimatikej iga yejemej nemi kikajkaktiáj. E' kimajmawilijkej yej ompa chapantoyaj, kikajtejkej iwán yájkıja.

Fariseojmej kitajtaniy Jesús siga yekti mamó-ixtąwa impuesto

¹³ E' despuéj kitıtanilijkej sej sékino' más fariseojmej iwán sekin yej kitokaj rey Herodes,‡ kansan Jesús makijto tejté iga wel makitelwıkan.

¹⁴ Kuá' inomej asitoj, kijtojkej:

* **12:1** 12:1 Ikuayo uva pox wejkaıwa, wel takı 20 años o máj, ijkón iga wel kitakewaltij uvajjoj. Xikita glosario “Uva”. † **12:1** 12:1 Is 5:1-2 ‡ **12:13** 12:13 Injmej judiyojmej achi ken monamakakej iga kılalewiayaj rey Herodes yej de los romanos yej tıltikmej yej kitaksayaj judiyojmej.

—Tamachtiani, nikmatij iga tej ómpaya ken tikijtowa, iwán tej ayá' tikchĩwiliá caso ken mitzijiáj, tej nochi ijkonsan tikjuzgarowa; melá' iga titamachtia' yej Diõspa iyojwi. ¿Ix yekti manikixtawakan impuesto iga rey César[§] o ayá'? ¿Ix nikmakaskej o anikmakaskej?

¹⁵ E' Jesús kimati' iga kimawetziltijnekiáj, kijtoj:

—¿Te iga anneprobawoj? Xinewajliguilikan se tomjn, iga manikita.

¹⁶ Kiwajliguilijkej, iwán kua' kita', Jesús tatajtan:

—¿Injn a'yéj ixaya' iwán a'yéj itoka' yej nigaj ijkulijto'?

Yejemej kijtojkej:

—Rey César.

¹⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Xikmakakan rey César yej yéjpa itatki, iwán xikmakakan Dios yej yéjpa itatki.

Iwán fariseojmej san tajtachixtikajkej iga yej kijtoj.

Saduceojmej kijtowaj iga yej mıkto'ya ayo' wel ojpa-isa

¹⁸ Iwán sekin saduceojmej* yajkij kitatoj Jesús. Yejemej kijtowaj iga yej mikij ayo' ojpa-isaj, iwán ijkjn kitajtankej:

¹⁹ —Tamachtiani, Moisés ne-ijkuilowilijtikajkej injn ley; siga se taga' miki, iwán kika'wa isiwa', e' ayá' kikajtewa nisé ipiltzn, iyiknjin inón yej migui', kikuis inón viuda iga ken kua' makipiá ipilowan yej migui'.

²⁰ Onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej tẽkoko achto monamiktij, e' migui' kua' aya pilwaj. ²¹ Iwán imámil inón yej migui' monamiktij iwán yej katka isiwa' yej mi', iwán nõ migui', iwán ayá' nõ kikajtej ipilowan. Iwán ijkonsan nõ mochiw iwán se' imámil. ²² Ijkõn inõmej siete, nochi monamiktijka' iwán inõnsan siwa', iwán ayagaj kikajtej ipiltzn. Iwán máj máj migui' nõ siwa'. ²³ In kua' ojpa-isaskej yej miktokej, ¿katiapa an de inón siete mochiwas iwéj in inón siwa'?, iga namiktitoya iwán inochimej.

²⁴ Jesús kijtoj:

—Amejemen ayompa antajlamikij iga ayá' ankixmatij itajtõl Dios, niga yej wel kichiwa. ²⁵ Kua' yej miktokej ojpa-isaskej, ay'ya monamiktiskej, niga ipilowan ayo' kinamiktiskej, iga mochiwaskej ken tikita iyangelejmej Dios yej onokej ipan cielo yej nõ ayá' monamiktia'j. ²⁶ E' iga ojpa-isaskej yej miktokej, ¿ix ayí' nokta ankileerowaj kan kén iga Dios tajtoj ipan se witztakõ' yej wewelõntoya? E' Dios kijlij Moisés: “Nej niDios, yej iDiõspa nõ Abraham, Isaac iwán Jacob.”† ²⁷ Dios ayéj iDiõs yej miktokej, sino que iDiõs yej isatokej; amejemen ayompa antajlamikij.

Jesús kijtowa katiapa mandamiento yej amo nokta mamõlka'wa

²⁸ Ompa asito nõ se yej tamachtia' ipan iley Moisés; yéj takaktoya kua' Jesús ta'apojtoya iwán kimatiá iga ompay ken kijlij yej iwán ta'apojtoya. Kitajtan:

—De inewi mandamiento yej ono', ¿katiapa an yej achto?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Yej máj achto mandamiento ijkjn kijtowa: “Ta' xikaki, gente de Israel, toTẽko Dios, yéjsan iselti toTẽko. ³⁰ Xikchõkili moTẽko Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespíritoj iwán iga inewi motájpaj iwán yéj

§ 12:14 12:14 Xikita glosario “César”. * 12:18 12:18 Xikita glosario “Saduceo”. † 12:26 12:26 Kua' ijkjn kijtoj Dios, ikayay mikikej injmej tajtaga'. Ex 3:6

nochipa xikejlan̄to.”‡ In̄inwa' in yej máj achto mandamiento. ³¹ Iwán ono' sewo' áchisan ijkõmpa, kijtowa: “Xikchõkili mokn̄in kensan tej timochõkiliá.” Ateyi se' mandamiento yej máj valerowa ken in̄imej.

³² Iwán in̄on yej tamachtiá ipan la ley kijlij:

—Ompay ken tikijtoj Tamachtiani iga ono' sesan Dios, iwán ateyi se' ken yej. ³³ Iwán iga matiknekikan̄ toDios iga inewi toalmaj, iga inewi toesp̄iritoj iwán iga inewi totájp̄al, iwán yej nochipa matikejlan̄tokan̄ iwán matikchõkilikan̄ tokn̄in kensan tejemej timochõkiliá. Iga ijkõn moch̄iwa máj valerowa que nochi ofrenda yej motatiá iga momaka Dios.

³⁴ Kuá' Jesús kita' iga ómpaya ken kijtoj, kijlij:

—Al̄nsan poliwi iga Dios marreinaro ipan tej.

Iwán ayo' agaj máj m̄ixewij iga kitajtajtan.

In Cristo, ¿g'yej ipiltz̄in?

³⁵ Jesús tamachtijtoya tiopan; kijtojtoya:

—¿Te iga yej tamachtiá ipan la ley kijtowaj iga Cristo ipiltz̄in David?

³⁶ Porque David kijtoj kuá' kitajtolmá' iyEsp̄iritoj Dios, kijtoj ijk̄in:

ToTeko kijlij noTeko:

“Ximotali il̄adoj noye'má' kan̄ nimandarowa, este que maniktali mokxitampa yej mitz̄ijiyaj.”

³⁷ ¿Kén wel Cristo yej itat̄itan Dios ma-ipiltz̄in David, esi David nõ kijliá iga iTeko?

Iwán yej polijtoyaj kiye'kaktoyaj.

Jesús tanõqtza iga ayompa nemij yej tamachtiá ipan la ley

³⁸ Jesús ijk̄in tamachtiáya:

—Amo mamitzkajkayawakan̄ yej tamachtiá ipan iley Moisés, puej kiye'matij iga makinent̄ikan̄ sotantzótzol, iwán kinekij makisaludarõkan̄ tajkoaltepe'. ³⁹ Yejemen̄ motalijnekij tiopan-ijti' ipan ye'asientoj kan̄ motaliá yej máj tayakantokej, iwán ijkõnsan nõ kinekij makich̄iwakan̄ kan̄ takualo, ⁴⁰ iwán kikuñliá ikalmej yej wewejmikikej, iwán mopajpantiá iga wejkwaj iga oradowaj. Yejemen̄ máj yawij kicastigarõtij.

Kitaliá iyofrendaj se yej wewejmí' yej amotapialiá

⁴¹ Se vej Jesús ewatoya tiopan, kitztoya kén iga kakiayaj iyofrendajmej ipan cajõn, iwán mia' yej motapialiá kakiayaj komati tom̄in. ⁴² Iwán walaj se yej ayá' motapialiá iwán ipan cajõn kakij õme tom̄in de cobre yej ayá' pox valerowa. ⁴³ Iwán Jesús kinõqza' idiscipolõjmej, kijlijkej:

—Nimitznojma-ijliá iga in̄in siwa' yej wewejmí', yej ayá' motapialiá, kakij máj que nochi yej nemi kakiá tom̄in ipan cajõmej; ⁴⁴ puej nochi kit̄alijkej yej kisobarowaj; e' yej, malej ayá' motapialiá, kimá' inewi yej kipiaya iga takuaya.

13

Jesús kijtowa iga yawi moxixit̄inati weyitiopan

¹ Kuá' Jesús k̄isa' weyitiopan, se idiscipolõj kijlij:

—¡Tamachtiani, ta' xikita kejk̄e'pa te'ti, iwán kejk̄e'pa kalwewetkej!

² E' Jesús kijtoj:

—¿Ankitaj in̄imej kalwewetkej? Nigaj ayá' yawi kawiti nis̄e te'ti yej man̄enekpanijto. Nochi yawij moxixit̄inatij.

Jesús kijtowa yej yawi mochiwati kuq' aya poliwilo

³ Jesús iwán idiscipolojmej yajkij ipan tepe' yej itoqa' Olivos, yej ono' iyixtaj weyitiqpan. Iwán kuq' Jesús ewato' ompiga, Pedro, Jacobo, Juan iwán Andrés, ijkín kichtakatajtankej:

⁴ —Niknekij xine-ijlikan kēman mochīwas in inón. ¿Té mo-itas kuq' ayo' wejka iga nochi inin mochīwas?

⁵ Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkayawaskej, ⁶ iga mia' yawij witzetij iwán mopaj-pantiskej iga nej, siempa ayéj. Ijkín kijtoskej: “Nejya el Cristo”; iwán mia' yawij kikajkayawatij.

⁷ 'E' kuq' amejemen ankikakiskej momijmiktilo nijnijiga, amo ximaj-mawikan, ijkón nokta yawi mochiwati; e' aya yej iga poliwilolj. ⁸ Iga se país momijmiktij iwán sewo', iwán se nación momijmiktij iwán se'; onos talolin nijnijiga, iwán poxsan apistajtiás iwán nijnijiga mokuejkuesolj; Nochi inin aya yéj iga poliwilolj, péwao' iga moknočhīwalo.

⁹ 'E' ximocuidarokan amejemensan iga mitzwigaskej kan onokej yej mandarowaj iwán tiqpan mitzmagaskej, iwán iga annetokaj mitzwigaskej iyixtaj yej mandarowaj iwán reyejmej; ijkón iga wel antajtoskej de nej iyixtajmej. ¹⁰ E' kuq' aya poliwilo, mopowas noyan ipan tajli kén iga Dios tamawaníá. ¹¹ E' kuq' mitzwigaskej iyixtaj yej mandarowaj, amo xitayokoyakan iga te ankijoskej, niga xikeejlantokan. Ankijoskej yej ikua' Dios mitzijliskej iga xikijtoqan; iga ayéj amejemen yej antajtoskej, sino que iyEspiritoj Dios. ¹² Se toknin yawi kitelwiti iyiknin iga makimiktikan, iwán tetaj kitelwij ipiltzin iga makimiktikan, iwán tepilowan kitelwiskej itajmej iga makimiktikan. ¹³ Nochi yawij mitzijiyatij iga nej annetokaj; e' yej moconfiarojto' nochipa ipan nej, inón momanawij.

¹⁴ 'El profeta Daniel kikuilolj* iga mochīwas yej pox ayekti weyitiqpan-ijti'; kuq' amejemen ankitaskej iga ono' yej akajasi iga maono weyitiqpan-ijti', —yej kileerowa makentendero—, yej onoskej ipan estado de Judea, mayákanya ipan tepeyoj. ¹⁵ Yej onos iyixko kajli ipan ipetayo, ayo' matemo, niga makalaki iga makikijixti yej kipiá kalijti'; ¹⁶ iwán yej nemi imilpan, ayo' mayawi ichan iga makikuiti itzótzol. ¹⁷ ¡Lástima siwatkej inón día iga yej tatalaxwijtokej iwán yej tachichitijtokej! ¹⁸ Xiktajtaniłikan Dios iga kuq' ancholoskej amo kuq' sektaj;† ¹⁹ porque inomej días poxsan moknočhīwalolj, este ayi' ijkón mo-ita' desde iga kichij Dios inin tajli, iwán ayi' ijkón mochīwas. ²⁰ Siga toTęko ayá' kixelolj inomej días, ayagaj momanawij; e' kixelolj iga kichokiliá inomej yej yéjpa kitapepen.

²¹ 'Iwán siga agaj mitzijliskej: “Ta' xikitakan nigaj ono' Cristo”, o “Ta' xikitakan nepa ono’”, amejemen amo xiktajtolkakikan. ²² Iga yawij witzetij iwán mopantiskej iga nej, siempa ayéj, kijtoskej “Nejya niCristo”, iwán kijtoskej iga yejemen profetajmej iga Dios kitajtoltmakaj, siempa takajkayawaj. Yawij kichiwatij milagrojmej yej ayi'pa mo-ita iga matakajkayawakan, este wel anka kikajkayawaskej yej Dios kitapepen. ²³ E' xikye'kakikan, iga áchtoya nochi nimitzmatiltijkej.

Kén iga yawi sej witzeti Jesús yej iPiltzin Taga'

²⁴ Jesús kijtoj:

* **13:14** 13:14 Dn 9:27; 11:31; 12:11 † **13:18** 13:18 Mt 24:20

—Kuá' pánojoya inomej días iga moknoçhiwaloj, yawi takomitiati iga ay' tawj tónati', niga ay'ya tametztonas; ²⁵ sitalimej yej onokej ipan cielo wejwetziskej, nochi yej ono' ipan cielo mojolinaskej. ²⁶ Íkuá'ya ne-itaskej nej yej iPiltzín Taga' yej niwí' ipan mixti, nitawijtiwí' iga noweyipoder. ²⁷ Iwán niktekimakas noangelejmej iga recio matapitzakan iga trompeta iga makinejnechkoqan yej niktapejpen yej nijnijiga onokej noyan ipan tajli.

²⁸ 'Ximixkuítikan ipan higuerajkuawi': Kuá' ankitaj némiya kisa iseliska iwán némiya iswayowi, ankimatij iga wí'ya tónalis. ²⁹ Ijkonsan no kuá' ankitaskej iga némiya moçhiwa nochi yej nimitzijlijkej, xikmatikan iga ay'ya ke' poliwi iga nej niwí'ya sej. ³⁰ Nimitzijliáj iga nochi inín moçhiwas kuá' aya mikij yej inán onokej. ³¹ Cielo iwán tajli poliwisej, e' yej nikijtoj, nochi yawi moçhiwati.

³² 'E' ayagaj noçta kimati te día o te hora, ayagaj kimati, niga angelejmej yej onokej ipan cielo, niga nej yej iPiltzín Dios, iséltisan noTaj Dios kimati.

³³ 'Inón iga amejemen xisatokan, xitachixtokan iwán xiktenewijtōkan Dios iga ayá' ankimatij kēman moçhiwas. ³⁴ Nej ken se taga' yej yajki wejka, kuá' aya kisa ichan, kitekimá' itekipanowanimej, sejsé kimá' itekipánol iwán kititan iga se matachixto ipan kalten. ³⁵ Amejemen xisatokan iga ayá' ankimatij kēman wí' iteko kajli, tayowakan, o tajkoyówal, o kuá' takuika kayo, o yowalti'; ³⁶ amo santá' niwejkisaki iwán nimitzasikij ankojkochtokej. ³⁷ Yej nimitzijliáj amejemen, nochi nikijliáj: xisatokan.

14

Sacerdotejmej ijefejmej kitemowaj kén iga makikitzkikan Jesús

¹ Poliwasian dos días iga mo-ilwichiwiliá la Pascua,* iwán iga mokua pan yej ayá' kipiá levadura.† Ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés kitemowiliayaj kén iga makikitzkikan Jesús malej iga matakajkayawákampa iwán makimiktikan. ² Kijtowayaj:

—Ayá' tikçhiwaskej kuá' nento' ilwi', iga amo makuesiwilo.

Se siwa' kitoyawa yej ajwiya' ipan itzontekon Jesús

³ Míej Jesús onoya ipan altepetzín yej itōka' Betania, onoya ichan Simón yej kipiaka lepra. Míej kixnantoya mesa, asi' se siwa' yej kinentiaya se boteyajtzín yej chijto' iga te'ti yej itōka' alabastro. Ípan kiwiga' aceite yej ajwiya' yej kijliáj nardo yej pox patiyoj; iwán inón siwa' kikechposte' boteyajtzín, iwán kitoyawilij ipan itzontekon Jesús. ⁴ E' sekin yej ompa kitajtachilijtoyaj, kuesiwekej iwán kijtojkej:

—¿Te iga kiyokatoyajkej inín aceite yej pox ajwiya'? ⁵ Masejtaj monamá' iga ke' se kitaniá trescientos días iga mamomajmaka yej ayá' motapialiáj.

Iwán kajawakej inón siwa'.

⁶ E' Jesús kijtoj:

—Xikawakan. ¿Te iga ankikuejkuesowaj? Yéj neçhiwilij yej yekti. ⁷ Yej ayá' motapialiáj, nochipa onoskej amowan, iwán kuá' ankinekiskej wel ankipalewiáj; e' nej ayá' nochipa nij annepiaskej. ⁸ Inín siwa' kichij yej wel kichí, machtówija iga netalilij yej ajwiya' ipan notzontekon, iga ijçón neçhiwiliskej kuá' yawij netokatij. ⁹ Nimitzijliáj iga kansan ipan inewi inín

* 14:1 14:1 Xikita glosario "Pascua". † 14:1 14:1 Xikita glosario "Levadura".

tajli mopowas kén iga Dios tamānawíá, yawi nō mopowati yej kichij in̄n siwá', iwān ijkōn moeijlamikis yej kichij.

Judas kinamaka Jesús

¹⁰ Judas Iscariote, sē de inōmej doce idiscípulojpa Jesús, yajki kitato ijefejmej sacerdotejmej iga kijlito iga yéj yawi kipałewiti iga makikitzkikan Jesús. ¹¹ Kuá' yejemen kikakikej in̄n, poxsan pakikej iwān kijlikej Judas iga yawij kimakatij tom̄n. Iwān íkuá'ya Judas pewa' iga kitemoj kéman wel makikitzkikan Jesús.

La Santa Cena

¹² Ipan día kuá' pewa' iyilwiyo la Pascua, kuá' mokua pan yej ayá' kipiá levadura, momiktiá sē borregojt̄zin iga mokua, discípulojmej kitajtankej Jesús:

—¿Kān tikneki manimitzch̄iwilitij tákual iga tikilwich̄iwiliskej la Pascua?

¹³ Iwān Jesús kit̄itan om̄en idiscípulojmej, kijlij:

—Xakan Jerusalén, iwān ompa ankitechoskej sē taga' kiwiga a'ti ipan akomi'. In̄n xiktokakan, ¹⁴ iwān kan yéj kalakis, xikijlikan iteko in̄n kajli: “Kijtowa in Tamachtiani: ¿Ipan katiapa cuarto nicenaroj ipan iyilwi la Pascua iwān nodiscípulojmej?” ¹⁵ Iteko kajli yawi mitzn̄extilitij sē weyi cuarto pan segundo piso kan óno'ya nochi yej ankinekiskej, ompa xikch̄iwakan yej tikuaskej.

¹⁶ Discípulojmej yajki iwān asikej altepe', iwān kasikej nochi kensan kijtoj Jesús; iwān ompay kichijkej tákual iga kilwich̄iwiliáj la Pascua.

¹⁷ Kuá' tayowátí'ya, Jesús iwān doce idiscípulojmej, yajki ompa. ¹⁸ Kuá' kixn̄antókeja mesa iga takuaj, Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga sē de amejēm̄empa yej nemi nigaj iwān nisentakua, yawi n̄n̄ext̄iti iga manekitzkikan.

¹⁹ Iwān yejemej mokn̄omatikej, mosepantajtaniáj:

—¿Ix nejya an?

Se' nō kijtoj:

—¿Ix nejya an?

²⁰ Jesús kijtoj:

—Sē de amejemen yej andōcejmej, yej iwān nemi nisentakua ipansan in̄n plato, in̄nwa' in yej yawi ne-ichtakan̄ext̄iti iga manemiktikan.

²¹ Nimitzijliáj iga nej yej iPilt̄zin Taga' yawij nemikt̄itij ken ijkulijto'; e' jl̄astimaj in̄n taga' yej yawi ne-ichtakan̄ext̄iti iga manemiktikan! Máj yekti katka iga in̄n taga' amo maki-onoltikan.

²² Mie' nemi takuaj, Jesús kikui' sē pan, kimá' gracias Dios iwān kitatajkoloj iga kimajmá' idiscípulojmej. Kijtoj:

—Xikuikan in̄n pan iwān xikuakan, in̄nwa' nocuerpoj.

²³ Iwān Jesús kikui' vaso yej kipiá vino, kimá' gracias Dios, iwān kimajmá' idiscípulojmej, iwān inoch̄in konijkej. ²⁴ Jesús kijtoj:

—In̄n kijtojneki noesyō iga nikch̄wa se'ya pacto, iwān toyawis iga mia' maye'ono iyixtaj Dios. ²⁵ Nimitzijliáj iga ayo' máj nikonij uva iyayo, nikonij sej nuevo vino este kuá' nonos kan rein̄arowa Dios.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoti iga akixmati

²⁶ Kuá' tami' kitakuikilijkej Dios, yajki ipan sē tepe' yej itoqá' Olivos.

²⁷ Iwān Jesús kijtoj:

—Amejemen amonochin ankikajtewaskej iga anmoconfiarowaj ipan nej inin yowal iga ijkın ikuilijto: “Nikmikıtj iteko borreğojmej, iwın borreğojmej papayıniskej.” ²⁸ E' kuą' ni-ojpa-isas sej, kuą' anyaskej Galilea, nej achto niąti.

²⁹ Pedro kijtoj:

—Malej iga inochin mamitzsenkokajtewakan, e' nej ayá'.

³⁰ E' Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliá iga inin yowal, kuą' aya takuıka kayo ome vej, tej eyi vejya tikijtoj iga ayá' tine-ıxmati.

³¹ E' Pedro sej kijlij Jesús:

—Malej iga matisenmikikan, nej ayá' nikitoj iga ayá' nimitzıxmati.

Iwın inochin ijkın kijtojkej.

Jesús oradowa ipan se kuayojtın yej itoqa' Getsemani

³² Iwın asikej kan kijliáj Getsemani, iwın kijlij idiscipolomej:

—Nijo' ximotalıkan, nej maniao' manitajtoti wan Dios.

³³ Kiwigákejsan petz Pedro, Jacobo iwın Juan kan oradoto. Iwın Jesús pewa' iga poxsan moknomati' iwın moyolmikıtj. ³⁴ Iwın kijtoj:

—Poxsan nimoknomati este ken nimikisnékiya. Nijo' xikawıkan wan xisatokan.

³⁵ Iwın Jesús yajki achi máj wejka, iwın motankuąketza' talpan iga kitajtanilij Dios siga wel amo makiknochıwakan ken yawij kichıwılıtij ikuá'. ³⁶ Ijkın kitenewij Dios:

—NoTaj, noPapaj tej nochi wel tikchiwa; xinemanawi kuą' yawij ne-iknochıwatij, e' amo mamochıwa ken nej nikneki, mamochıwa ken tej tikneki.

³⁷ Iwın Jesús yajki sej kan ono' idiscipolomej, kasitoj kojkochokej; iwın Jesús kijlij Pedro:

—Simón, ızıxtaj tikochto'? ızıx awel achi xisato malej se hora?

³⁸ Xisatokanya, iwın xi-oradokan iga amo mamitztanilıkan Tzitzimi'. Nikmati iga amoalmaj kineki xikchıwakan ken nej nikneki, e' amogánajsan awel ankichıwaj.

³⁹ Yajki sej oradoto iwın kijtoj inómejsan tájtól ken achto. ⁴⁰ Kuą' sej yajki kan onokej idiscipolomej, sej kasitoj kojkochokej iga poxsan kochisnekiáj, inón iga aweljo' te kijtojkej. ⁴¹ Kuą' eyi vejya iga oradotoyay, kijtoj:

—ızıx ankojkochokejo'? ızıx anmosewiáj? Wıtzeja yej kipoxchıwaj yej ayektı iga yawij nekıtzkitij nej yej iPiltın Taga'. ⁴² Ximoketzakan, matiákanya; wı'ya yej nenextıá.

Kiwıgaj preso Jesús

⁴³ Jesús tatapojtoyo' kuą' asiko Judas, se de inón doce yej idiscipolopja katka. Judas wıłaj iwın mia' gente yej kiwılgakej espada iwın kuawi'. Inómej kitıtankej ijefejmej sacerdotejmej iwın yej tamachtıáj ipan la ley iwın yej kimandarowaj judiyojmej. ⁴⁴ Ijkın kijtoj Judas kuą' aya kinextıá katiá in Jesús:

—Yej ankitaskej nikpipitzoj, inonya nokta xikıtzkıkın iwın xiky'ılıpitiakan.

⁴⁵ Kuą' asi' itenoj Jesús, kijlij:

—Tamachtıanı, Tamachtıanı.

Iwın kipipittoj. ⁴⁶ Iwın kikıtzkıkıkej Jesús, iwın kiwigakej.

47 E' se de inqmej yej onoya iwán Jesús, kikixtij iyepadaj,‡ iwán kinagasté' itekipanowaní ijefej sacerdotejmej. 48 Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix anwalkej annekuikoj ken kuá' se yej tachte'? ¿Ix inón iga ankiwajligakej espada iwán kuawi'? 49 Nej nochipa nonoya amowan iga nitamachtijtoya weyitiopan, iwán ayí' annekitzkijkej. E' inin nemi mochiwa kensan ijkuilijto' ipan itájtól Dios.

50 Iwán nochi discipolomej kikajtejkej iselti Jesús, iwán chojcholojkej.

Chokotzin yej choloj

51 E' se chokotzin kitokatiya Jesús, tejkuixtiya iga se tzótzol, iwán kikitzkijkej; 52 e' yéj ompa kikajtej itzótzol iwán choloj ipetzkan.

Jesús iyixtaj yej kimandarowaj judiyojmej

53 Iwán kiwigakej Jesús iyixtaj ijefej sacerdotejmej, iwán ompa monchkojkej sacerdotejmej yej tayakantokej, yej kimandarowaj judiyojmej iwán yej tamachtiaj ipan la ley. 54 E' Pedro kiwejkatokatiajki Jesús, este ipan ipatioj ijefej sacerdotejmej, iwán Pedro motalij wan policiyajmej;§ moskojttoyaj titenoj.

55 Ijefejmej sacerdotejmej iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej, kitemowayaj tejté yej manesi iga Jesús kichij yej ayekti iga wel makimiktikan; e' ayá' kasiliayaj. 56 Iwán mia' yej kipantiayaj Jesús, e' ayá' sesan itajtólmej. 57 Iwán sekin tajtojkej iga kipantijkej Jesús, kijtojkej:

58 —Nejemén nikakikej iga Jesús kijtoj ijkín: “Nej nia nikxixitínati inin weyitiopan yej tamachíwal, iwán ipan eyi días nia sej nikchíwati se' yej ayéj tamachíwalpa.”

59 E' malej ijkón kipantiayaj, ayá' sansé kijtowayaj.

60 Iwán ijefej sacerdotejmej moketza' iyixtaj sekin, iwán kitajtan Jesús:

—¿Aya'taj titajtowa achi? ¿Ix ayá' tikaki iga nemi mitztelwíaj?

61 E' Jesús atajtoj. Ijefej sacerdotejmej sej kitajtan:

—¿Ix tejsa in tiCristoj yej iPiltzin Dios yej kiweymatiltiaj?

62 Jesús kijtoj:

—Nejsa nokta. Anyawij anne-itatij nej yej iPiltzin Taga' newatos iladoj iyé'má' Dios yej nochi wel kichíwa, iwán anne-itaskej nemi niwí' ipan mixti ciglojkóbapa.

63 Iwán ijefej sacerdotejmej, kitzatzayan itzótzol iga kuejkuesiwi' iwán kijtoj:

—Ayo' tiknekij agaj máj mate-ijli de yéj. 64 Amejemén ankikakikej iga kimajlij Dios; ¿kén ankijtowaj amejemén? Iwán inochin kijtojkej iga mamomiktia.

65 Sekin pewakej iga kichijchakej, iwán kixtzakkej iwán kimagakej, kijliayaj:

—¡Siga típrofetaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

Iwán policiyajmej kixaygatatzinkej Jesús.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

66 Pedro onoya tani ipan patio, iwán íkuá' ompa asi' se isirvientaj ijefej sacerdotejmej; 67 iwán kuá' kita' iga Pedro nemi moskowa titenoj, kitachilijtiká', iwán kijlij:

‡ 14:47 14:47 Xikita glosario “Espada”.

§ 14:54 14:54 Xikita glosario “Policiyajmej yej

tacuidarowaj weyitiopan”.

—Tej nŋ tinemiá iwán Jesús de Nazaret.

⁶⁸ E' Pedro kijtoj iga ayá', kijtoj:

—Anikixmati, niga nikmati de te nemi titajtowa.

Iwán Pedro kisa' juerájbapa kan kalakilo, iwán íkuá' takuiga' sę kayo.

⁶⁹ Iwán inŋn sirvienta sej kitachilijtikisa' Pedro, iwán kijlij yej ompa ojnokej:

—Inín taga' de yejémempa.

⁷⁰ E' Pedro sej kijtoj iga akixmati Jesús. Ayá' wejkatí', yej ompa onoyaj sej kijlijkej Pedro:

—Mataj tejwa' tinemiá nŋ iwán yejemej; tej de Galilea iga nikakij titajtowa kensan yejemen.

⁷¹ Iwán Pedro kijtoj iga kitzto' Dios iwán makiknŋchjwa siga takakayawa, iwán kijtoj:

—Ayá' nikixmati inŋn taga' yej nemi anne-ijliáj.

⁷² Iwán íkuá' takuiga' sej in kayo. Iwán Pedro kejlan yej kijtoj Jesús: "Kuá' kayo aya takuika ŋme vej, tej tia tikijtŋtí eyi vej iga ayá' tine-ixmati." Iwán kuá' Pedro inŋn kejlan, pe' iga chŋga'.

15

Kiwigaj Jesús iyixtaj Pilato

¹ Kuá' tanęsi', ijefejejej sacerdotęjejej monechkojkej iwán wewetkej yej kimandarowaj judiyojmej, iwán yej tamachtíáj ipan la ley iwán nochi yej kimandarowaj judiyojmej. Iwán Jesús kilpitiajkij iga kikawatoj iyixtaj pilato. ² Pilato kitajtan:

—¿Ix teja in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijkŋnya ken tej tikijtowa.

³ Iwán ijefejejej sacerdotęjejej kitejtęlwiájaj Jesús. ⁴ Iwán Pilato sej kitajtan Jesús:

—¿In tej atikijtowa nitę? Ta' xikaki nochi yej mitzijliáj iga mitztęlwiáj.

⁵ E' Jesús nitę akijtoj; inŋn iga Pilato poxsan madmirádoj.

Mojtowa iga mamiki Jesús

⁶ Ipan iyilwi la Pascua, Pilato nochipa kimajkawaya sę preso yej la gente kitapejpenaya. ⁷ Onoya sę preso yej itŋká' Barrabás; sen-onoyaj iwán sekin yej nŋ tamiktijkej kuá' yajkij icontraj igobięno. ⁸ Iwán mia' walkej, iwán pe' kijlijkej Pilato iga makimajkawaya sę ken kitekichjwa. ⁹ Pilato kijtoj:

—¿Ix ankinękij manikmajkawaya iRrey judiyojmej?

¹⁰ Inín kijtoj iga kimatiá iga ijefejejej sacerdotęjejej kixitayaj Jesús, inŋn iga kiwigakej iyixtaj. ¹¹ E' ijefejejej sacerdotęjejej kitejtekimakakej la gente iga makitajtanikan iga makimajkawakan Barrabás. ¹² Iwán Pilato sej tatajtan:

—¿Tę ankinękij manikchjwili yej ankijliáj iRrey judiyojmej?

¹³ Yejemen tzejtziķeja iga kijtojkej:

—¿Xikmikti ipan cruz!

¹⁴ E' Pilato kijtoj:

—¿Tętaj kichij yej ayękti?

E' yejemen majya tzejtziķeje:

—¿Xikmikti ipan cruz!

¹⁵ E' Pilato kinekiá makiye'itakaan, inón iga kimajkaj Barrabás iwán kitekimá' soldadojmej iga makimagakan Jesús iwán iga makimiktítij ipan cruz.

¹⁶ Iwán soldadojmej kiwigakej Jesús ipan ipatioj palacio, iwán kine-
jnechkojkej nochi soldadojmej. ¹⁷ Iwán kakiltijkej se sotantzótzol yej
axokoti', iwán se corona* de witzti yej kijkitikej iga kiyawalchijkej. ¹⁸ Iwán
pewakej iga kitzajtzilijkej:

—¡Xiye'ono iRrey judiyojmej!

¹⁹ Iwán kikuajkuawitekkej iga kuawi', kichijchakej, iwán
motankuaketzakej iná', iga ken kiweyimatiltiyaj. ²⁰ Kuá' kajawilmatikeja,
kikixtilijkej inón tzótzol yej axokoti', iwán sej kakiltijkej sej yej itzótzolpa
nokta, iwán kikixtijkej iga kimiktítioj ipan cruz.

Kiclavarowaj Jesús ipan cruz

²¹ Iwán se taga' yej ichan altepe' Cirene, yej itoka' Simón, yej itajpa
Alejandro iwán Rufo, ompa panotiyaja iga yajka imilpan, iwán yéj
kitekimakakej iga makiwiguili Jesús icruz.

²² Iwán kiwigakej Jesús kan kijliáj Gólgota, yej kijtojneki Kan ono'
Kuaomi'. ²³ Iwán kimakakej vino yej nenelijto' iwán remedio yej itoka'
mirra, e' Jesús akonij. ²⁴ Kuá' kiclavarojkeja ipan cruz, soldadojmej
kikuikej itzótzol Jesús iga kirrifarojkej iga makimatikan te kiwigas sejsé
de yejemej.†

²⁵ Yowalti' las nueve kuá' kiclavarojkej Jesús ipan cruz.‡ ²⁶ Iwán
kitálkej ikuapan kan kijkuilojkej te iga kimiktijkej, ijkón ijkulijtoya:
“IRREY JUDIYOJMEJ.” ²⁷ Iwán na' kan kiclavarojkej Jesús pan cruz, nq
kiclavarojkej ome yej tachteki, ipan sejsé icruz, se iladoj iye'ma' iwán se'
iyopochkampa. ²⁸ Ijkón iga mochij yej ijkulijto' ipan itájtōl Dios: “Kitakej
ken se yej kichij yej ayékti.”§

²⁹ Iwán yej panowayaj itenoj Jesús, kipinajtiayaj, este
kikuatzejtzelowiliayaj iga kijliayaj:

—Ayki', tej tikijtoj iga tikxitinas weyitiopan, iwán ipan eyi día wel sej
tikojpachjwa,* ³⁰ mogana'j ximomanawi, iwán xitemo ipan cruz.

³¹ Ijkónsan nq ijefejmej sacerdojkej iwán yej tamachtiaj pan la ley,
kipinajtiayaj, iwán mojliayaj:

—Sekin kimanawij, e' yéj imatika awel momanawia.† ³² Siga Cristo yej
iRrey israelitajmej tikitaskej iga temoj ipan cruz, ijkón sí ticredoskej.

Iwán yej na' pilojtoyaj ipan sejsé icruz, nq malajtowayaj iga Jesús.

Miki Jesús ipan cruz

³³ Kuá' asi' tajkodía, noyan ipan tajli takomitia', ijkón takomititoya este
las tres tiotakpan. ³⁴ Iwán ikuá'ya Jesús tzajtzi' iga inochi itájpāl, kijtoj:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —yej kijtojneki: TinoDios, tinoDios, ¿te
iga tinekájteja?‡

³⁵ Sekin yej ompa onoyaj, kikakikej, iwán kijtojkej:

—Ta' xikakikan, nemi kinotza ikyapa profeta Elías.

* **15:17** 15:17 Xikita glosario “Corona”. † **15:24** 15:24 Sal 22:18 ‡ **15:25** 15:25 Sal 22:16

§ **15:28** 15:28 Is 53:12 * **15:29** 15:29 Sal 109:25 † **15:31** 15:31 Sal 22:7-8 ‡ **15:34** 15:34 Sal 22:1

³⁶ Iwán se de yejémempa motaloj, kapachoto tejté yej ken ichka' pan xoko'vinoj. Kilpij ipan ojta', iwán kitecholtij Jesús, iga makichichina. Kijtoj:

—Xikajtewakān, matikitakān siga wj' Elías kitemowjki. §

³⁷ Iwán Jesús tzajtzi'pa iga tajtoj, iwán migui'ya. ³⁸ Iwán tzótzol* yej iga tajkotzaktoya weyitiopan, tajkotzayani', pewa' ajko iwán tzayantiwajaj este tani. ³⁹ Ijefej soldadojmej yej onoya iyixtaj Jesús, kuā' kita' kén iga tzajtzi' iwán migui', kijtoj:

—Mataj melá' inḡn taga' iPiltzḡn Dios.

⁴⁰ Ompa nḡ onoyaj sekin siwatkej, tachixtoyaj wejka; onoyaj María Magdalena, iwán se' María yej iyémejpa José iwán Jacobo yej tetzoyo', iwán ompa nḡ onoya se' siwā' itoka' Salomé. ⁴¹ Inimej siwatkej kitokatinemiáj Jesús, iwán kiplewijkej kuā' nemiá Galilea. Ompa onoyaj nḡ mia' siwatkej yej senyajki Jerusalén iwán Jesús.

Motoka Jesús texapoko

⁴² Inḡn día kichijwaj yej monekis iga moštapa día kuā' mosewilo. Kuā' némiya tayowati, ⁴³ se taga' yej itoka' José yej ichān altepe' Arimatea yej onoya ipan inḡn grupo yej tayakantokej yej kimandarowajaj judiyojmej, yajki kitato Pilato iwán ayá' majmawi' iga kitajan icuerpoj Jesús iga mak-itoka. Yéj nḡ kichixtoya kēman wj' reinarōki Dios. ⁴⁴ Pilato madmiradoj kuā' kiká' iga nimanin mi' Jesús, iwán kinotza' ijefej soldadojmej iga kitajtan iga ix ān ijkonya. ⁴⁵ Kuā' inḡn capitán kimatiltij iga mi'ya Jesús, Pilato kijlij José iga wel kitokas Jesús. ⁴⁶ Iwán José kikowato se sámana, iwán yajki kitemowito icuerpoj Jesús ipan cruz iwán kikikimiloj iga inḡn tzótzol. Iwán kitōga' ipan se texapo' yej ichkuatoyay. Iwán kitenzakua' iga se weyiyawalte'ti.† ⁴⁷ María Magdalena iwán se' María yej iye'pa José, kitakej kán kitokkej Jesús.

16

Ojpa-isa Jesús

¹ Kuā' pánoja día iga mosewilo, María Magdalena, Salomé, iwán María yej iye'pa Jacobo, kikojkej yej ajwiya' iga kitāliliáj icuerpoj Jesús. ² Iwán isájpasan domingo asitoj kán tokto' Jesús, kisa'ya tonati'. ³ Iwán mojliayaj: —¿A'yéj ān teenilij te'ti yej iga tentzakto' inḡn animajtexapo'?

⁴ E' kuā' tachakej, kitakej iga inḡn weyite'ti ayo' kitentzaktoya animajtexapo'. ⁵ Kuā' kalakkej animajtexapoko, kitakej se chokotzḡn ewato' a la derecha, kakiyto' se weya'tzótzol yej istā'; iwán momajtijkej. ⁶ E' yéj kijtoj:

—Amo ximajmawikān; amejemen ankitemokoj Jesús de Nazaret, yej kimiktijkej ipan cruz. Yéj ojpa-isa'ya; ayo' teyi nigaj. Ta'ki' xikitakān kán kitekakaj.* ⁷ Xākanya inān, iwán xikijlikān idiscipolojmej iwán Pedro: “Jesús yawi asiti ocho Galilea que amejemen, iwán ompigaya ankitaskej, ijkōn ken mitzijlijkej.”

§ **15:36** 15:36 Sal 69:21 * **15:38** 15:38 Inḡn weyitiopan yej onoya Jerusalén kipiaya kán petz sacerdote kalakiá, ompa tajkotzaktoya iga se cortina. Ex 26: 31-33. Xikita glosario “Cortina”.

† **15:46** 15:46 Is 53:9 * **16:6** 16:6 Sal 16:10

⁸ Inomej siwatkej cholotikiskej animajtexapoko; kuekuechkatiajkij iga momajtijkej. Iwán ayagaj te kijlijkej iga majmawiáj.

Jesús kixnextiliá María Magdalena

⁹ Kuá' ojpa-isa'ya Jesús, isájpasan domingo, kixnextilij achto María Magdalena, yej kikixtilij ikya siete malespíritoj. ¹⁰ Yéj yajki kimatiltito yej kitokatinemiáj Jesús; kasitoy moknoomatitoyaj iwán chokatojay. ¹¹ Kuá' yejemej kimatikej iga Jesús ojpa-isa' iwán iga María kíta'ya, yejemen akicredojkej.

Jesús kixnextiliá omen idiscipolojmej

¹² Después Jesús kixnextilij omen yej nemi yayaj ipan ojti wéjkaya iga altepe'; e' sé'paya iga nesía. ¹³ Yejemej no yajkij iga kimatiltitoy sekin, e' yejemej no ayá' kicredowilijkej ken iga kijtojkej.

Jesús kitekimaka idiscipolojmej kén iga makichiwakan

¹⁴ Máj máj Jesús kixnextilij once idiscipolojmej kan nemi takuaj. Iwán Jesús kajajwa' inomej iga ayá' kicredowayaj iga yoltakuaktikejo' iga ayá' kicredowilijkej inomej yej kitakej iga Jesús ojpa-isa'ya. ¹⁵ Iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Xakan noyan ipan tajli iwán xikpowilikan nochi gente ye'noticiaj kén iga Dios tamanawía. ¹⁶ Yej kicredoj iwán mobautizaroj, Dios kimanawij; e' yej akicredoj, Dios kinkochiwas. ¹⁷ Iwán inomej yej kicredoskej kichiwaskkej yej ayi'pa mo-ita. Ipan notoka' kikixtiskej malespíritojmej, iwán yawij tajtotij ipan nuevo tajtolmej. ¹⁸ Kikitzkiskej kowamej iga imamej, iwán siga koniskej tejté yej temiktía, até kichiwiliskej. Kitálskej imamej ipan yej wetitokej, iwán achitiaskej.

Jesús tejkawi ipan cielo

¹⁹ Kuá' tami' tajtoj wan idiscipolojmej, toTeko Jesús tejkaj ipan cielo, yajki motalito iladoj iye'ma' Dios.† ²⁰ Iwán discipolojmej kiskej iga kipowatoj noyan kén iga Dios tamanawía. ToTeko Jesús kipalewiaya idiscipolojmej iga kuá' kipowayaj ye'noticiaj, kichiwaya yej ayi'pa mo-ita iga manesi iga mela'ciertoj yej kijtowayaj. Ijkónyawa'.

† 16:19 16:19 Sal 110:1

Itájtɔl Jesucristo yej kijekuiloj San Lucas

Lucas kijekuillowiliá Teófilo yej kichij Jesús

¹ Mia'ya kinekiáj makiye'ijkuilokan yej Jesús kichij miej onoya nowamej.
² Ijkón kensan nematiltijkej yej kinojma-itakej yej kichij Jesús iwán kipowakej inón ye'notíciáj. ³ Nej niLucas nɔ nitatajantinemi' iga manikmela'mati este kan pewa' yej kichij Jesús. Iwán tej Teófilo yej mitzpoxye'itaj, yekti iga nɔ manimitzijkuillowili nochi kensan nikmati ⁴ iga xikmela'mati iga ijkonya nokta in inón yej mitznexstilijkej.

Sɛ ángel kijtowa iga yawi onoti xɔlɔ' yej itɔkɔ' Juan

⁵ Kuɔ' Herodes* onoya iga rey ipan estado de Judea, onoya sɛ sacerdote yej itɔkɔ' Zacarías yej igrúpojpa katka Abías. Isiwá' Zacarías itɔkɔ' Elisabet, irrázajpa nɔ Aarón yej sacerdote. ⁶ Iwán iyomextimej ye'nemiáj iyixtaj Dios, nochipa kichíwayaj ken kijtowa iley toTɛko, iwán ayagaj wel kijtowaya iga kichijtoyaj yej ayɛkti. ⁷ E' ayá' kipiayaj nisɛ ipiltzín iga Elisabet ayá' wel pilowaya. Iwán póxsanya katka yolejkej inón yej.

⁸ Sɛ día igrúpoj Zacarías kitocaroj iga kichíwa itekiyo sacerdote iyixtaj Dios. ⁹ Iwán ken iga kitekichíwayaj sacerdotejmej, kichijkej rifa iga makimatikan a'yéj yawi kitatji incienso. Iwán kitocaroj Zacarías iga makitati incienso ipan íkal toTɛko. ¹⁰ Kuɔ' nemi kitatiaya incienso, nochi gente orádojtoya fuera. ¹¹ Iwán Zacarías kixnɛstiliko sɛ ángel† yej kitítan toTɛko. Kuɔ' kita' este ejkato' na' altar‡ kan motatiá incienso. Ejkato' lado derecho inón altar. ¹² Kuɔ' Zacarías kita' el ángel, ayo' kimati' te kichíwaya iwán poxsan momajtij. ¹³ E' el ángel kijlij:

—Zacarías, amo ximajmawí, Dios kika'ya yej nemi tiktajtaniá, iwán mosiwa' Elisabet yawi kipiati sɛ ipiltzín yej tia tiktɔkawítij Juan. ¹⁴ Tia tipákiti poxsan, iwán mia' nɔ yawij pakitij kuɔ' nacerɔj ¹⁵ iga mopiltzín poxsan yawi kiye'itati Dios. Ayá' yawi koniti okti, nitɛ yej tatawantiá. Iwán kipiás nokta el Espíritu Santo este kuɔ' kitalaxwíjtosɔ' iye'. ¹⁶ Iwán yawi kiyolyamanati mia' gente de Israel iga makitoka Dios yej iTɛkomej. ¹⁷ Iwán mopiltzín tayakantiáj iyixtaj toTɛko iwán kipiás espíritu yej kipiaya el profeta§ Elías iga wel makichíwa ken kichij yéj. Kichíwas iga tɛtajmej mamoye'itakan iwán ipilowan, iwán iga yej ayá' tacredowaj wel matacredokan. Ijkón kichíwas iga la gente wel maki-omemawí toTɛko.

¹⁸ Iwán Zacarías kitajtán el ángel:

—¿Kén nikmatis siga mochíwas ken nemi tikijtowa? Nej niwéweja iwán nosiwa' nɔ ilámaja.

¹⁹ El ángel kijtoj:

—Nej niGabriel yej nono' iyixtaj Dios; yéj nejtán iga manitajtoki mowan iga manimitzmatilti inín ye'notíciáj. ²⁰ E' inán, iga aticredoj yej nimitzijlij, tia tinɔnojtitoti, iwán titajtoj sɛ este kuɔ' mochíwasya yej nimitzijlij.

* **1:5** 1:5 Xikita glosario "Herodes". † **1:11** 1:11 Xikita glosario "Ángel". ‡ **1:11** 1:11 Xikita glosario "Altar". § **1:17** 1:17 Xikita glosario "Profeta".

21 Mieĵ la gente fuera kichixtoyaj Zacarías, mosepantajtantoyaj iga te iga áyasan kisa weyitiqpan-ijti'.* 22 Kuq' Zacarías kiskako, ay'ya wel tajtowaya, santamañotzaya. Ijkón iga la gente kimatikej iga tejté kixnextilij weyitiqpan-ijti'. Iwán ñonojtía'.

23 Iwán kuq' Zacarías kimaxítija iga tekipanowaya weyitiqpan, yákiya ichan. 24 Iwán xoloyowi' Elisabet yej isíwa'pa Zacarías. Iwán Elisabet cinco mej ayá' kisa' ichan, ijkín kijtowaya ipan iyalmaj: 25 “NoTeko netalij ijkín iga ay'ya máj manepinajtikan.”

Sę ángel kijtowa iga yawi onoti xolq' yej itoqá' Jesús

26 Kuq' kiwiĵaya seis meses iga xoloyowi' Elisabet, Dios kiĵtan el ángel Gabriel ipan se altepe' yej itoqá' Nazaret ipan estado de Galilea. 27 Iwán yajki çan se takotzín yej itoqá' María yej aya kixmatía' taga'. E' onoyay comprometida iga yawi monamiktiti iwán se taga' yej itoqá' José yej irrázajpa rey David. 28 Iwán el ángel kala' este kan onoya María, iwán ijkín kijlij:

—¡Xiyolpaki iga tej mitztapejpen Dios iwán iga toTeko ono' mowan! Dios mamitzyolchikawa máj que inewi siwatkej.

29 Kuq' María kita' el ángel, este moyolmajtij iga kika' yej kijtoj. Iwán motajtan iga té an kijtojneki inón yej kijtoj. 30 El ángel kijlij:

—María, amo ximajmawi, Dios mitzye'ita iwán mitztapejpen. 31 Inán tia tixoloyowiti iwán tia tikpiati se mopiltzín iwán tiktoqawij JESÚS. 32 Yéj yawij kipoxweyimañiltitij iwán kitokawiskej ño iga iPiltzín Dios yej ono' pox ajko. Iwán toTeko Dios kichiwás iga maono iga rey ken David yej iyikyapatajwewej 33 iga makigobernaro nochipa la gente de Israel. Iwán atamis iga gobernaroj.

34 Iwán María kijlij el ángel:

—¿Kén nia nixoloyowiti esi nej aya nono wan taga'?

35 El ángel kijlij:

—IyEspírotoj Dios wí' ipan tej iwán Dios yej ono' ajko iga ipoder yawi mitztakuati. Inón iga moxolo' yej yawi naceroti, inón wí' de Dios iwán kijliskej iga Diospa iPiltzín. 36 Ta' manimitzijlo', Elisabet yej mopariéntajpa, xoloyowi'ya ño malej iga ilámaja. Yej kijliayaj iga ayí' pilowaya inán kipiá seis meses iga xoloyowi'. 37 Iga Dios ateyi yej ken awel makichíwa.

38 Iwán María kijtoj:

—Nej manikchíwa ken kineki toTeko, iwán Dios makichíwa ipan nej ken tikijtoj.

Iwán kuq' tami' tajtoj María, yákiya el ángel.

María kipaxalowiliá Elisabet

39 Ayá' wejkatí', María nimanín yajki kipaxalowilíto Elisabet yej çantitoya ipan se altepe' yej ono' ipan tepeyoj, ipan estado de Judea 40 Iwán kala' çan Zacarías, kinotza' Elisabet. 41 Iwán kuq' Elisabet kika' iga kinotzkej, este italaxijti' wiwitoga' ixolo', iwán íkuq' iyEspírotoj Dios kitajtolmá' Elisabet, 42 iwán kijtoj recio:

—Dios mitzye'ítaya máj que inochi siwatkej. Iwán ño kiyé'íta'ya moxolo'. 43 ¿Té noteki in nej iga manepaxalowilíki yej íye'pa noTeko?

* 1:21 1:21 Xikita glosario “Weyitiqpan”.

44 Kuá' níká' iga tinenotza', este wiwitoga' notalaxijtiko noxolo' iga pagui'.

45 Tej tipakto' iga ticredoj toTeko iga yawi mochiwati yej mitzijlij.

46 Iwán kijtoj María:

Noalmaj kiweyimatiltiá toTeko.

47 Iwán noespíritoj páki iyixtaj Dios yej nemanawij.

48 Iga Dios netapejpen iga iyesclavaj, yej ayá' nimotapialía.

Iwán este aman iwán nochipa kijoskej iga Dios neye'ita,

49 iga Dios yej nochi wel kichíwa, kichij ipan nej yej poxsan yekti.

¡Mamoweyimati itoka'!

50 Dios nochipa kikneliá yej kimajmawiliá.

51 Iga kichij yej ayagaj wel kichíwa;

kitanilij yej mopoxweyimatij.

52 Kikixtij reyejmej kan mandarowayaj,

iwán kichij iga makiweyimatiltikan yej ayá' moweyimatij.

53 Yej nemi apismikiáj, Dios kimá' yej yekti,

iwán yej motapialiyaj ayá' kimá' nité.

54 Dios kipaléwuj la gente de Israel yej kicredowaj,

iwán ayá' kelkaj iga kiknelij.

55 Iga Dios ijkón kijlij to-ikyapatajwan,

iga nochipa kipaléwuj Abraham iwán nochi ipilowan ipilowampa.

56 Iwán María kawí' çan Elisabet ken eyi mej iwán yajki sej ichan.

Nacérowa Juan yej tabautizgowa

57 Kuá' asi' hora iga Elisabet taonoltiá, kita' se ichoochin. 58 Kuá' kimatikej ivecinojmej iwán iparięentejmej iga toTeko poxsan kiknelij Elisabet, yajkij kiyolchikawatoj. 59 Iwán kua' xolotzın kipiaya ocho dia, kiwigakej iga kicircuncidarotoj† ken kitekichiwaj israelitajmej. Iwán kinekiáj iga makitokawikan Zacarías ken itajpa itoka'. 60 E' iye' kijtoj:

— ¡Ayéj ijkón! Yéj yawi motokawiti Juan.

61 Kijtojkej:

— ¿Te iga? Esi ateyi nisé amokniwan yej ijkón itoka'.

62 Iwán Zacarías san kimamanotzakej iga kitajtankej kén kitokawij ichoochin. 63 Itaj kitajtan tejté kan matajkuilo, iwán kijkuiloj: “Itoka' Juan.” Iwán inewi san tajtachixtikajkej.

64 Iwán Zacarías ikuá'ya tajtoj sej iwán pewa' kiweyimatiltij Dios. 65 Nochi yej najna'san ichamej momajtijkej, iwán noyan ipan estado de Judea, yej çantitokej ipan tepemej kipowayaj yej mochij. 66 Iwán nochi yej kikakiáj inón tatapowalis, mosepantajtaniáj:

— ¿Té an itekiyo kipiás in inin choochin?

Iga neșiá iga Dios onoya iwán choochin.

Itakuí' Zacarías

67 Iwán ipan Zacarías, yej itajpa choochin, asi' iyEspíritoj Dios iwán kijtoj tájtól yej Diospa kimá':

68 Mamoweyimatilti toTeko, yej iDiospa Israel, iga wálaj kimawanawiko igentej.

69 Tejtitanilij se yej tesalvarowa yej kipoxpiá poder

yej ipiltzın yej ipilowampa David yej kichij ken Dios kineki.

70 Ijkón kensan Dios ikya kijtoj ipan iprofetajmej yej ye'nemikej,

† 1:59 1:59 Xikita glosario “Circuncisión”.

71 iga yéj yawi temañawjti de inoñmej yej temiktijnekiw iwán de inochi yej te-ijiyaj.

72 Iga manesi iga kíkneliá to-ikyapatajwan, iwán ayá' kelkawa iga kichij pacto iwamej.

73 Inín yej Dios kinojma-ijlij to-ikyapatajwej Abraham iga yawi kichiwati:

74 yawi temañawjti ipan toenemigoñmej, iwán ay'ya timajmawiskej iga tiktokaj Dios,

75 iwán nochipa tiye'nemiskej iwán tiye'onoskej iyixtaj.

76 Iwán tej nopiltzín, mitztokawiskej iprofetaj Dios yej ono' pox ajko, iga tej titayakanas iyixtaj toTeko iga tikye'talijtiáj iyojwi,

77 iga xikmatilti igentej toTeko ken iga kelkawiliskej yej kichiwaj yej ayekti iwán ijkón kimañawiskej.

78 Iga toDios poxsan te-ikneliá, inón iga este ajko kan ono', tetitaniliá se yej ken kuá' tetawjki ipan toalmaj.

79 Iwán iga makitawi yej onokej kan takomichkan, inomej yej majmatokej iga mikiskej.

Iwán teojmaka ipan ojti yej tenextiliá iga wel matonokan tamelá.

80 Iwán choointzín nemi weyaya iwán máj kixmatitiaya Dios. Iwán onoya ipan desierto[‡] kan ayagaj ono', este que iyixtaj la gente de Israel monextij te itekiyo in yéj.

2

Jesús nacerowa Belén

1 Kuá' gobernawaya rey César* Augusto, tatekimá' iga noyan mamochiwa censo. 2 Inín achto censo kichijkej kuá' Cirenio mandawaya Siria. 3 Iwán inewi gente yajki ipan iyaltepemej kajkan nacerojkej iga kijkulotoj itokamej. 4 Inón iga José kisa' Nazaret, altepe' yej ono' ipan estado de Galilea. Iwán yajki ipan estado de Judea ipan altepe' yej itoka' Belén kan naceroj rey David, iga José irrázajpa David. 5 Yajki mo-ijkuloto iwán María este Belén. María onoyay iga yawi monamiktiti iwán José. María xolóyoja, e' ayéj iga iwanya onoya. 6 Iwán kuá' onókeja Belén, asi' hora iga María taonoltiá. 7 Iwán ompa kita' iyokichkopompiltzín, iwán kikiykimiloy iga tzótzol iwán kitega' ipan kuacajon kan motamaka kawayojmej, iga ay'ya onoya kan kochij yej paxalowaj.

Angelejmej kipowaj iga nacéroja Jesús

8 Ayá' wejka iga Belén onoyaj sekin yej kicuidaroytoyaj borregojmej.† Iwán inomej senyówal onoyaj ipan sakayoj. 9 Kémpasan kixnextilikoj se iyángel toTeko. Iwán iweyipoder toTeko tawij kan onoyaj yejemen iwán pox majmawikej. 10 E' el ángel kijtj:

—Amo ximajmawikan. Nimitzmatiltikoj ye'noticiaj, iwán inewi yej kikakiskej, yolpakiskej: 11 iga aman naceroco ipan iyaltepe' David se yej mitzmanawikoj, toTeko, el Cristo[‡] yej itatitan Dios. 12 Iga xikmatikan iga ayá' nemi nimitzkajkawawaj, anyawij ankasitij se xolotzín kikiykimilijto' iga tzótzol iwán wetzto' ipan se kuacajon kan motamaka kawayojmej.

13 Iwán kémpasan mijixnextikoj iná' el ángel máj komati angelejmej yej walkej ipan cielo iwán inochin kiweyimatiltiyaj Dios iwán kijtowayaj:

‡ 1:80 1:80 Xikita glosario "Desierto". * 2:1 2:1 Xikita glosario "César". † 2:8 2:8 Xikita glosario "Borrego". ‡ 2:11 2:11 Xikita glosario "Cristo".

14 ĴMamoweyimatĩlti Dios ipan cielo yej ono' máj ajko, iwán ipan inín tajli maonokan tamelá nochi yej Dios kiye'ita!

15 Iwán kuá' yájkija sej ángelejmej ipan cielo, pastormej pewakej iga moseseapan-ijliáj:

—Tiákanwa' Belén, matikitatij yej sucederoj, yej tematĩltij toTeko.

16 Iwán nimanín yajkij, kasitoj María iwán José, iwán wetzto' xolotzĩn ipan kuacajon. 17 Kuá' pastormej kitákeja choolĩntzĩn, kimatĩltijkej José iwán María yej el ángel kijlijkej de inón choolĩntzĩn. 18 Iwán nochi yej kikakikej yej kípowayaj pastormej, san tajtachixtikawiáj. 19 E' María kana' ipan iyalmaj nochi yej kijlijkej, iwán nochipa kejlamikiá. 20 Iwán pastormej yajkij sej kan onoyaj, kiweyimatĩltijtajkij Dios iwán kitakuikilijitajkij iga inón yej kikakikej iwán kitakej, iga nochi mochi kensan el ángel kijtoj.

Choolĩntzĩn Jesús kiwigaj weyitiopan

21 Kuá' choolĩntzĩn kipia'ya ocho día, yajkij kicircuncidarotoj iwán kitálijijkej itoқа' JESÚS, inonsan toқа' yej el ángel kijlij María kuá' aya xoloyowia.

22 Iwán kuá' asi' día iga mopurificarowaj yejemen, ken kijtowa iley Moisés, choolĩntzĩn kiwigakej Jerusalén iga makipresentarokan iyixtaj toTeko. 23 Ijkon kichijkej iga ipan iley toTeko, ijkin ijkuilijto': "Inewi kponchoochin yej nacerowa, mochiwaskej itatki toTeko." § 24 Iwán yajkij kimakatoj iyofrendaj Dios ken kijtowa iley toTeko: ome solin o ome joltkotzĩntzĩn.

25 Inón vej, Jerusalén onoya se taga' itoқа' Simeón, pox ye'nemiá iwán kiweyimatĩltiaya Dios. Yéj kichixtoya yej kimanawiki israelitajmej. IyEspiritoj Dios onoya iwán Simeón, 26 iwán kimatĩltij iga aya mikis este que makita Cristo yej Dios kitapejpen iwán kititanis. 27 Kuá' itaj iwán iye' choolĩntzĩn Jesús kiwigakej weyitiopan iga makichiwakan ken la ley tatekimaka, iyEspiritoj Dios kitekimá' Simeón iga mayawi no weyitiopan. 28 Íkuá' Simeón kinawaj choolĩntzĩn iwán ijkin kijtoj iga kiweyimatĩltij Dios:

29 NoTeko, inán welja nimikis tamelá, iga nikita'ya yej tine-ijlij.

30 Niknojma-íta'ya yej tasalvarowa,

31 yej tiktitan iga nochi gente.

32 Yéj ken kitawij ipan iyalmajmej nochi gente yej ayéj de Israel.

Iwán yawij kiweyimatĩltij Israel iga nij naceroj yej tasalvarowa.

33 José iwán iye' Jesús yoltripakej kuá' Simeón tajtowaya de choolĩntzĩn.

34 Iwán Simeón kitajtanilij Dios iga maye'onokan, iwán kijlij María yej iye'pa Jesús:

—Dios kitapejpen inín choochin iga ipan, mia' de Israel mopoipoloskej iwán mia' mosalvaroskej. Iwán inín poxsan yawij kijiyatij, 35 ijkon nesís yej la gente kejlantokej ipan iyalmajmej. E' tej tia timopoxyolmiktiti, tikmachilij ken tikita se espada yawi mitzyolsoloti.

36 Ompa no onoya se siwa' yej Dios kitajtolmakaya, yej itoқа' Ana, yej ipiltzĩmpa katka Fanuel, yej irrázajpa Aser. Inón vej pox ilámaja. Yéj monamiktijka kuá' takótzino', e' siete áñojsan sen-onoyaj, iwán mi' iwéj.

³⁷ Iwán Ana kiwigayay ochenta y cuatro año. Ayá' kiasaya ipan weyitiopan iga kiweyimatiya toTeko semilwi' iwán senyówal iga mayunarowaya iwán oradowaya. ³⁸ Kuá' tami' tajtoj Simeón, íkuá' asi' Ana iwán pewa' iga kimaka gracias Dios iwán kipowa' de xolo' iyixtaj la gente de Jerusalén yey kichixtoyaj se yey makimanawikan.

Mokuepaj sej Nazaret

³⁹ Kuá' kichijkeja inewi yey kijtowa iley toTeko, mokuepkej sej ipan estado de Galilea, ipan iyaltepemej yey itoka' Nazaret. ⁴⁰ Iwán choolintzin nemi moskaliya iwán asitiya itajpal iwán pox tamatiya, iwán Dios kipoxye'itaya iwán kipalewiaya.

Jesús kawí ipan weyitiopan

⁴¹ Itaj iwán iye' Jesús yayaj cada año Jerusalén iga mo-ilwichiwiliá la Pascua.* ⁴² Kuá' kipia'ya doce años Jesús, yajkij sej Jerusalén iga yejemej kitekichiwajaj iyilwi la Pascua. ⁴³ Kuá' támi'ya ilwi', inón día yawija ichamej. E' Jesús kawí' Jerusalén, itaj iwán iye' niga kitakej kan kawí'. ⁴⁴ Yejemej kijtojkej anka Jesús yaya tatzalan kan polijtalo. Kuá' nejnénkeja semilwi', íkuao' kitejojkej kan yayaj iyikniwan iwán yey kixmatiáj; ⁴⁵ e' ayá' kasikej. Iwán mokuepakej sej Jerusalén iga kitejotoj ompiga.

⁴⁶ Este ipan eyi día kasitoj weyitiopan, ewato' kan onoyaj yey tamachtíaj ipan la ley. Iwán Jesús kikaktoya yey tamachtíaj ipan la ley iwán kitajtantoya. ⁴⁷ Iwán nochi yey kikaktoyaj san tajtachixtikawíaj iga kitayaj iga poxsan kuayamani' iwán iga kuá' kitajtaniáj, kimatiá kén kijtowaya. ⁴⁸ Kuá' itaj iwán iye' kitakej, san tajtachixtikajkej. Iwán iye' kijtoj:

—Nopiltzin, ¿te iga inin annehiwilijkej? Motaj iwán nej nim-ittemojtinemiáj este ken nichókaja.

⁴⁹ Jesús kijtoj:

—¿Te iga annetemojtinemiáj? ¿Ix ayá' ankimatij iga manono kan ikal noTaj?

⁵⁰ E' yejemej ayá' kimatikej te kijtojneki yey kijtoj.

⁵¹ Iwán Jesús senyájkia iwamej altepe' Nazaret. Iwán Jesús kipoxcredowaya itaj iwán iye'. Iwán iye' Jesús nochipa kejlantoya nochi inin ipan iyalmaj. ⁵² Iwán Jesús majya nemi weyaya iwán majya tamatiya. Iwán Dios iwán la gente kiy'e'itayaj Jesús.

3

Juan yey tabautizawowa ono' ipan desierto kan ayá' onolo'

¹ Kuá' kipia'ya quince año iga rey Tiberio César mandarojtoya ipan mia' país, Poncio Pilato mandarojtoya ipan estado de Judea, Herodes mandarojtoya ipan estado de Galilea, Felipe yey iyiknin Herodes mandarojtoya ipan estado de Iturea iwán Trakonites, iwán Lisnias mandarojtoya ipan estado de Abilinia. ² Anás iwán Caifás ki-mandarowajaj sacerdotejmej. Inón tiempo ipan desierto Dios kitajtolmá' Juan yey ipiltzin Zacarias. ³ Iwán Juan panoj noyan ipan aten Jordán, kijlijtinemi' la gente iga yejemen makikajtewákanya iga kichiwaj yey ayekti

* 2:41 2:41 Xikita glosario "Pascua".

iwán mamobautizarokan* iga Dios makiperdonarowilikan yej kichijkej yej ayekti. ⁴ Inín mochij ken kijkuiloj el profeta Isaías: Mokaki a'pa tajtowa recio ipan desierto, kijtowa:

“Xikajtewakanya iga ankichijaw yej ayekti, ijkón ankitapowaj ojti iga toTeko.

⁵ Inewi axapowewetkej motalakilij,

iwán inewi tepeyoj iwán inewi tepetzitzin no moxiṭinas iga makanivelarokan,

mamalich-ojtimej yawij melawayatij,

ojtimej kan axapoti', tayekantiás;

⁶ nochí gente kitas iga Dios tamanawía.”

⁷ Kuá' la gente yayaj itenoj Juan iga mamobautizarokan, yéj ijkín kijliaya: —¡Amejemen ken nokta ipilowan kowamej! ¿A'yéj mitzijlijkej iga anyawij anmomanawitij kuá' Dios yawi tacastigaroti? ⁸ Xiye'nemikan iga manesi iga ankikajtékeja iga ankichijaw yej ayekti. Iwán amo xikijtokan: “Nejemen no-ikyapatajwewejmej Abraham.” Nimitzijliáj iga inimej temeḡ Dios wel kichijwa ipilowan Abraham. ⁹ Háchajwa' óno'ya iga yawi motzotzontekiti kuawimej este ipan inelwayomej. Inochi kuawi' yej ayá' ye'taki, motzonteki iwán moakiá tiko.†

¹⁰ Iwán la gente tatajtankej:

—¿Tétaj nikchijwaskej?

¹¹ Juan kijtoj:

—Yej kipiá ome ikuach, makimaka yej ayá' kipiá nisé. Iwán yej kipiá tákual makimaka yej akipiá.

¹² Wálkej no iga mamobautizarokan sekin yej kicobrarowayaj impuestos‡ iga Roma iwán kitajtankej Juan:

—Tamachtiani, in nejemej, ¿té nikchijwaskej?

¹³ Juan kijtoj:

—Xitacobraḡokan achonsan ke' mitztekimakaj yej mitzmandarowaj.

¹⁴ Iwán soldadojmej no tatajtankej:

—In nejemen, ¿té nikchijwaskej?

Juan kijtoj:

—Amo agaj xikmajmajtikán, niga xiknamolpantikan kansan xikuilikan itomjin Iwán xitawelonókanya, achón ke'ya iga ankitaniáj.

¹⁵ Nochi gente kitajtachlijtoyaj Juan, iwán motajtaniáj ipan iyalmajmej: “¿Ix el Cristo in Juan?” ¹⁶ E' Juan kijtoj:

—Nej, nimitzbautizarowaj iga a'ti, e' se' yej wí', yawi mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo iwán ti'ti. Yéj máj tayakanto' que nej, este akajasi iga nej manikxitomili imekayo iga'. ¹⁷ Yéj kikitzkijto' yej iga kichijchijwa trigo iga kitasolkixtiá. Iwán trigo kanas kan moana; e' itasolyo kitatij ipan ti'ti yej ayí' sewis.

¹⁸ Ijkón, iwán iga sekin máj tanontzalis, Juan kipowiliaya ye'noticiaj la gente. ¹⁹ Iwán Juan kajajwa' el gobernador Herodes iga kikui' iga isiwa' ikuñada yej itoka' Herodías, yej isiwa'pa katka Felipe, iwán iga inochi yej ayekti kichijwaya Herodes. ²⁰ E' Herodes kichijo' máj yej ayekti iga kipresojwij Juan.

Juan kibautizgrowsa Jesús

* **3:3** 3:3 Xikita glosario “Bautizar”. † **3:9** 3:9 Inín kijtojneki iga Dios yawi kicastigaroti yej ayompa nemij. ‡ **3:12** 3:12 Xikita glosario “Impuestos”.

²¹ Kuꝝ' Juan tabautizꝝrojtoya, kibautizꝝroj nꝝ Jesús. Iwꝛn kuꝝ' Jesús oraꝝojtoya, cielo tapowi', ²² iwꝛn iyEspíritoj Dios temoj ipan yéj, ken se jojtoko iwꝛn mokaguui' se tájtꝛl ipan cielo, kijtoj:

—Tej nokta tinopiltꝛin yej nimitzꝝpxchꝝkiliá, tej tineyꝛlchikajto'.

Iyikyapatajwꝛn Jesús

²³ Jesús kipiaya ken treinta años kuꝝ' pewa' itekipánꝛl yej Dios kimá'. Momatiá iga Jesús itaj itꝝkꝝ' José. Elí mochij tꝛtaj iga José, ²⁴ iwꝛn Matat mochij tꝛtaj iga Elí, iwꝛn Leví mochij tꝛtaj iga Matat, iwꝛn Melqui mochij tꝛtaj iga Leví, iwꝛn Jana mochij tꝛtaj iga Melqui, iwꝛn José mochij tꝛtaj iga Jana, ²⁵ iwꝛn Matatías mochij tꝛtaj iga José, iwꝛn Amós mochij tꝛtaj iga Matatías, iwꝛn Nahúm mochij tꝛtaj iga Amós, iwꝛn Esli mochij tꝛtaj iga Nahúm, iwꝛn Nagai mochij tꝛtaj iga Esli, ²⁶ iwꝛn Maat mochij tꝛtaj iga Nagai, iwꝛn Matatías mochij tꝛtaj iga Maat, iwꝛn Semei mochij tꝛtaj iga Matatías, iwꝛn Josek mochij tꝛtaj iga Semei, iwꝛn Judá mochij tꝛtaj iga Josek, ²⁷ iwꝛn Joanán mochij tꝛtaj iga Judá, iwꝛn Resa mochij tꝛtaj iga Joanán, iwꝛn Zorobabel mochij tꝛtaj iga Resa, iwꝛn Salatiel mochij tꝛtaj iga Zorobabel, iwꝛn Neri mochij tꝛtaj iga Salatiel, ²⁸ iwꝛn Melqui mochij tꝛtaj iga Neri, iwꝛn Adi mochij tꝛtaj iga Melqui, iwꝛn Cosam mochij tꝛtaj iga Adi, iwꝛn Elmodam mochij tꝛtaj iga Cosam, iwꝛn Er mochij tꝛtaj iga Elmodam, ²⁹ iwꝛn Josué mochij tꝛtaj iga Er, iwꝛn Eliezer mochij tꝛtaj iga Jesús, iwꝛn Jorim mochij tꝛtaj iga Eliezer, iwꝛn Matat mochij tꝛtaj iga Jorim, ³⁰ iwꝛn Leví mochij tꝛtaj iga Matat, iwꝛn Simeón mochij tꝛtaj iga Leví, iwꝛn Judá mochij tꝛtaj iga Simeón, iwꝛn José mochij tꝛtaj iga Judá, iwꝛn Jonam mochij tꝛtaj iga José, iwꝛn Eliaquim mochij tꝛtaj iga Jonam, ³¹ iwꝛn Melea mochij tꝛtaj iga Eliaquim, iwꝛn Mainán mochij tꝛtaj iga Melea, iwꝛn Matata mochij tꝛtaj iga Mainán, iwꝛn Natán mochij tꝛtaj iga Matata, ³² iwꝛn David mochij tꝛtaj iga Natán, iwꝛn Isaí mochij tꝛtaj iga David, iwꝛn Obed mochij tꝛtaj iga Isaí, iwꝛn Booz mochij tꝛtaj iga Obed, iwꝛn Salmón mochij tꝛtaj iga Booz, iwꝛn Naasón mochij tꝛtaj iga Salmón, ³³ iwꝛn Aminadab mochij tꝛtaj iga Naasón, iwꝛn Aram mochij tꝛtaj iga Aminadab, iwꝛn Esrom mochij tꝛtaj iga Aram, iwꝛn Fares mochij tꝛtaj iga Esrom, iwꝛn Judá mochij tꝛtaj iga Fares, ³⁴ iwꝛn Jacob mochij tꝛtaj iga Judá, iwꝛn Isaac mochij tꝛtaj iga Jacob, iwꝛn Abraham mochij tꝛtaj iga Isaac, iwꝛn Taré mochij tꝛtaj iga Abraham, iwꝛn Nacor mochij tꝛtaj iga Taré, ³⁵ iwꝛn Serug mochij tꝛtaj iga Nacor, iwꝛn Ragau mochij tꝛtaj iga Serug, iwꝛn Peleg mochij tꝛtaj iga Ragau, iwꝛn Heber mochij tꝛtaj iga Peleg, iwꝛn Sala mochij tꝛtaj iga Heber, ³⁶ iwꝛn Cainán mochij tꝛtaj iga Sala, iwꝛn Arfaxad mochij tꝛtaj iga Cainán, iwꝛn Sem mochij tꝛtaj iga Arfaxad, iwꝛn Noé mochij tꝛtaj iga Sem, y Lamec mochij tꝛtaj iga Noé, ³⁷ iwꝛn Matusalén mochij tꝛtaj iga Lamec, iwꝛn Enoc mochij tꝛtaj iga Matusalén, iwꝛn Jared mochij tꝛtaj iga Enoc, iwꝛn Mahalaleel mochij tꝛtaj iga Jared, iwꝛn Cainán mochij tꝛtaj iga Mahalaleel, ³⁸ iwꝛn Enós mochij tꝛtaj iga Cainán, iwꝛn Set mochij tꝛtaj iga Enós, iwꝛn Adán mochij tꝛtaj iga Set, iwꝛn Dios mochij tꝛtaj iga Adán.

4

Tzitzimi' kineki iga Jesús makichꝛwa yej ayꝛkti

¹ Kuá' Jesús k̄sa' ipan weya' Jordán, kipiaya nokta iyEspíritoj Dios, iwán iyEspíritoj Dios kiwiga' Jesús ipan desierto kan ayá' chantitolo'.

² Ompa onoya cuarenta días, ayá' takuaj inomej días iwán mayana'. Iwán Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichíwa yej ayekti, ³ kijlij:

—Siga teja nokta iPiltz̄n Dios, xikijli in̄n te'ti iga mamochíwa pan.

⁴ Jesús kijtoj:

—Ijk̄n ijkuilijto' itájt̄l Dios: “Ayá' gasan tákual wel ono taga', n̄ wel ono iga kichíwa ken kijtowa itájt̄l Dios.”

⁵ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan se tepe' yej pox ajko iwán kinex̄tilij niman̄nsan inochi paismej yej ono' ipan in̄n tajli. ⁶ Tzitzimi' kijlij Jesús:

—Nej nimitz̄talij iga xikmandaro inochi in̄n mon̄saj paismej yej nej n̄makakej iwán wel nikmaka a'san nej nikneki. ⁷ Siga timotankuáketza iga tin̄weyimatiá, inochi nimitz̄makas.

⁸ Jesús kijlij:

—Tzitzimi', xicholo not̄enoj, iga ijk̄n ijkuilijto' itájt̄l Dios: “Xikweyi-mat̄ilti moT̄eko Dios iwán xikchíwa kensan yéj kineki.”

⁹ Iwán Tzitzimi' kiwiga' Jesús ipan weyi-átepe' Jerusalén, kitejkaw̄iltij este iȳxko, kan máj ajko ipan in̄n weyitiopan, iwán kijtoj Tzitzimi':

—Siga teja nokta iPiltz̄n Dios, este nigaj ximopat̄analti talpan; ¹⁰ iga itájt̄l Dios ijk̄n ijkuilijto':

Dios kit̄itanis iȳangelejmej iga mamitz̄palew̄ikan.

¹¹ Mitz̄majkuitiaskej, iga amo ximokxiw̄iteki ipan te'ti.

¹² Jesús kijlij:

—Kijtowa n̄ itájt̄l Dios: “Amo xiktajtanili moT̄eko Dios iga makichíwa tejté iga san man̄si iga wel kichíwa.”

¹³ Tzitzimi' kikajtejka Jesús kuá' kita' iga awel kichíwaltij yej ayekti.

Jesús p̄ewa iga tamachtiá

¹⁴ Jesús yajki sej Galilea, iwán iyEspíritoj Dios kipalew̄ij iga nochi wel makichíwa. Ipan in̄n tajli n̄yan momatiá yej yéjpa kichíwa. ¹⁵ Jesús tamachtiaya ipan itiōpamej israel̄itajmej, iwán nochi kiweyimatīltiyaj.

Jesús asi Nazaret

¹⁶ Jesús yajki Nazaret, kan moskaltij. Ipan día kuá' mošewilo, kala' tiopan ken iga nochipa kichíwaya. Iwán moketza' iga kileeroj itájt̄l Dios.

¹⁷ Kimakakej se ama' yej kijkuiloj el profeta Isaías, iwán kuá' kitapoj, kasi' kan ijk̄n ijkuilijto':

¹⁸ IyEspíritoj toT̄eko nepalew̄iá,

Dios n̄tapejpen iga manikuiguili ye'not̄iciaj yej ayá' motapialiáj.

Nēt̄itan iga manikachit̄ialti yej moyolmiktijtokej,

iwán iga manikijtōki ken iga maxitomikan yej ken ilpitokej,

iwán iga maniktachalti yej pachamej.

Nēt̄itan iga manikmanaw̄iki yej kikn̄ochíwaj.

¹⁹ Nēt̄itan iga manikpowa iga toT̄eko in̄n tam̄anaw̄ikoya.

²⁰ Iwán Jesús kikikimiloj in̄ in̄n ama' iwán kimá' yej mandarowa, iwán Jesús motalij. E' yej ompa onoyaj tiopan, kitach̄lijtikajkej Jesús. ²¹ Yéj kijtoj:

—Aman amo-ix̄taj mocumplīroj in̄n yej nigaj ijkuilijto'.

22 Nochi ye'tajtoj iga Jesús, iwán madmiradojkej iga pox mōnsaj yej kijtojtoya. Motajtaniá:

—¿In inín ayejtaj ipiltzín José?

23 Jesús kijtoj:

—Amelá' anne-ijlijnekiy yej mojtowa: “Médico, ximoachitiali momatika”; iwán anne-ijliskej: “Yej nikakikej yej tikchij Capernaum, kichjwa nō nigaj ipan mótal.”

24 Iwán kijtoj sej Jesús:

—Nimitzijliáj iga nisé profeta ayá' kitajtolkuij ipan iyaltepe'.

25 Nimitzijliáj iga onoyaj komati viudajmej ipan Israel kuá' onoya el profeta Elías, kuá' ayá' wetzi' tiawa' tres año y medio iwán noyan apistajtitoya; 26 e', Dios ayá' kitán Elías chan nisé yej wewejmí' de Israel, kitán iga mayawi chan se yej wewejmí' de Sarepta yej ono' itenoj altepe' Sidón. 27 Inón vej kuá' onoya Eliseo, onoyaj nō komati de Israel yej palantiaya inakayomej iga kipiayaj lepra.* E' nisé de Israel ayá' kipajtilij, setzín kipajtilij yej itōka' Naamán yej ichan ipan país de Siria.

28 Kuá' inón kikakikej, inochi yej onoyaj tiopan, pox kuejkuesiwiwek.

29 Moketzkej kan ejewatoyaj, kikixtijkej Jesús ipan altepe'; inón altepe' onoya iyixko tepe', iwán Jesús kiwigakej este kan máj ajko ipan tepe', iga ompa makibarrancarokan. 30 E' Jesús panoj tatzalan, iwán yákiya.

Sę taga' yej kipiaya maļespíritoj

31 Jesús yajki ipan se altepe' yej itōka' Capernaum, estado de Galilea, iwán ipan día kuá' mosewilo, tamachtiaya. 32 Iwán yejemen madmiradowajaj ken iga tamachtiaya, porque kuá' tajtowaya nesía iga kimati te nemi kijtowa.

33 Tiopan onoya se taga' yej kipiaya maļespíritoj, iwán tzajtzi' iga kijtoj:

34 —Xinekaļtewakān; ¿té tikpiá iwán nejemen, Jesús de Nazaret? ¿Ix tiwalaj iga annepolokoj? Nej nimitzixmati a'yéj tej, tejwa' yej atikchjwa yej ayekti iwán mitztitan Dios.

35 Iwán Jesús kajajwa' inón maļespíritoj, kijlij:

—¡Ayo' xitzajtzi! ¡Xikajtewa inín taga'!

Iwán inón maļespíritoj kiwetziłtij este ipan tajli in inón taga', iyixtaj inomej gente, iwán kisa' ipan inón taga', iwán até kichjwilij. 36 Nochi momajtijkej iwán mosesepan-ijliayaj:

—Ayí' tikakij yej ijkín matajto; inín taga' pox wel tatekimaka; ¡maļespíritojmej kicredowaj iwán kįsaj!

37 Iwán nochi yej kichjwaya Jesús, noyan momatiá ipan inón tajli.

Jesús kachitialiá imonān Pedro

38 Jesús kįsa' tiopan iwán yajki chan Simón. Kasito imonān Simón poxsan kawānto', iwán kijlijkej Jesús iga makachitiali. 39 Jesús motolōj kan wetztōya imonān Simón iwán kajajwa' kawān iwán sęwi'ya ikajlo'. Iwán ikuq'san moketza' in imonān Pedro, iwán kichija tákual iga tatamá'.

Jesús taachitialiá

40 Kuá' kála'ya tōnatj', nochi yej kipiayaj ichamej yej sęse'pa iga wētitojaj, kiwigakej kan onoya Jesús; iwán kitālij imā' ipan sejsé de

* 4:27 4:27 Xikita glosario “Lepra”.

yejemen iwán kachitaltijkej. ⁴¹ Mia' kipiayaj maļespíritoj, iwán kuą' kısıayaj, tzajtziáj, kijtowaıaj:

—Tej iPiltzın Dios.

E' Jesús kajawaya maļespírotjmej, ayá' kimakaltiıaya iga matajtokan, porque kimatiáj iga Jesús el Cristo yej Dios kiıtın.

Jesús kipowa itájtıl Dios ipan estado de Galilea

⁴² Kuą' tanesi', Jesús kısa' ipan altepe' iwán yajki kan ayagaj ono'. E' la gente kitemojkej iwán asikej este kan onoya. Kinekiáj iga makáwi-o' iwán aya mayawi, ⁴³ e' Jesús kijlij la gente:

—Es que nia nọ nikpowati ye'notıciaj ipan se' altepemej iga ken reinarowa Dios,† iga inón nokta neıtınkej.

⁴⁴ Ijkón Jesús kipojtinemiá itájtıl Dios ipan tiıpamej yej ono' Galilea.

5

Topojmajkej ken ayi'pa mo-ita

¹ Se día Jesús onoya Genesaret ipan lagunajten, iwán walkej komati gente este kipıptzkowaıaj Jesús iga kikakisnekiáj itájtıl Dios. ² Iwán Jesús kita' ome ákal yej onoyaj ipan aten, iwán yej tamaıawıáj temojkej iga kipajpakaj irredejmej. ³ Iwán Jesús tejkaj ipan se de inomej ákal yej itátkıpa Simón. Iwán Jesús kijlij Simón iga achi máj makiwejkatılı ákal iga ataten. Iwán Jesús motalıj ipan ákal iga kimachtij yej ompa chapantokej.

⁴ Kuą' támi'ya tamachtij, Jesús kijlij Simón:

—Xikuıa moákal kan majya wejkatan iwán ompa xitopojmakan iga amoatarrayaj.

⁵ Simón kijtoj:

—Tamachtıanı, senyówal nitopojmajkej iwán nisé anikıtzkijkej. Ya que tej nemi tinetekimaka, nia sej nitopojmatı.

⁶ Kuą' inón kichijkej, kikıtzkijkej komati topoj, iwán este tzajtzeyanı' irredejmej. ⁷ Iwán kimanoıtzkej yej onoyaj ipan se' ákal iga mayakan makıpalewıtıj. Iwán yajki, iwán kitemijkej iyomexti ákal, iwán este ken awetzıaja. ⁸ Kuą' inın kita' Simón Pedro, motankuáketza' itenoj Jesús iwán kijlij:

—Noıteko, amo xinetecho iga nej ayá' niye'nemi.

⁹ Ijkón kıtoj Pedro iga pox majmatoya; ijıonsan nọ nochi yej iwán nemiáj iga pox komati yej kikıtzkijkej. ¹⁰ Nọ momajtıj Jacobo iwán Juan yej ipilowan Zebedeo, yej tekıpanowaıaj iwán Simón. E' Jesús kijlij Simón:

—Amo xımajmawı, inán tipewas iga tiknechkowa yej manetokakan, ken inán topoj tikıtzkıá.

¹¹ Iwán kuą' kikıxtıjkeja iyakalmej ipan ataten, ómpaya kikajtejkej inewı iwán kitokákeja Jesús.

Jesús kachitaltıá se taga' yej nemi palanı ikajlo'

¹² Se día onoya Jesús ipan se altepe', walaj se taga' yej nemi palanı ikajlo' iga kipiaya lepra. Iwán kuą' kita' Jesús, motankuáketza' iwán motzontoga' este ipan tajlı iwán ijkın kichokıstajtanılıj:

—Noıteko, sıga tej fıtkneki, wel xıneıajtı.

¹³ Jesús kichıjchin iga imá' iwán kijlij:

—Kena, níkneki xııajtı.

† 4:43 4:43 Xıkıta glosario “Kén iga Dios reinarowa”.

Iwán ikuə'san pajti' kan palantiya. ¹⁴ Jesús kijlij inón yej achitiá' iga amo agaj makijli á' kipajtij, iwán kijlij:

—Xaj kan ono' sacerdote iga mamitzita, iwán xikmaka moofrendaj Dios, ken Moisés tatekimá', iga Dios mitzpjájtija iwán iga mamomati iga tipájtija'ya.

¹⁵ Noyan momatitiya iga taachitialiya Jesús, iwán komati gente monechkowayaj iga makikakikan yej kijtowa iwán iga makachitiltikan.

¹⁶ E' Jesús kikajteyaya la gente iga iselti yaya tajtoti iwán Dios kan ayagaj ono'.

Jesús kachitialiá se yej awel nejnemi

¹⁷ Se día tamachtijtoya Jesús, iwán ompa ewatoyaj fariseojmej* iwán yej tamachtiaj† ipan iley Moisés, yej wálkej de inochi altepemej yej ono' ipan estado de Galilea, de Judea iwán de Jerusalén; iwán ipoder Dios monextiya kuə' Jesús taachitialiya. ¹⁸ Iwán asikej sekin tajtaga' yej kiwajliguilijkej ipan tapech se taga' yej awel nejnemi nokta. Kinekiáj makakikan kalijti' iga makitekakan iyxtaj Jesús. ¹⁹ E' awel kalakkej iga pox onolo'. Tejkajkej iyixko kajli iwán kixitınkej ipetayo, iwán ompa kipipilojtitemowijkej ipan itapech in inón yej awel nejnemi iga kitálkej tajkoyan, itenoj Jesús. ²⁰ Kuə' Jesús kita' ken iga moconfiarowayaj ipan yej, kijlij yej wetitoya:

—Nochi yej tikchij yej ayekti, nimitzelkawiliaya.

²¹ Iwán fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés, kijtojkej ipan iyalmajmej: “iInın taga' nemi kimajlijliá Dios! Ayagaj wel taekawiliá yej se kichıwa yej ayekti, petz Dios san.”

²² E' Jesús kimatiá te kejlantoyaj, iwán kijtoj:

—Amejemen, ¿te iga ijkón ankejlamikij ipan amoalmajmej? ²³ ¿Katiá máj wel manikijli: “Nochi yej tikchij yej ayekti nimitzelkawilija”, o manikijli: “Ximoketza iwán xaja”? ²⁴ An sí, nia nimitznextilitij iga nej yej iPiltzın Taga',‡ ipan inın tajli wel nikelkawiliá yej se kichıwa yej ayekti.

Iwán Jesús kijlij yej awel nejnemi:

—Tej nimitzijliá, ximoketza, xikui motapech iwán xaja mochan.

²⁵ Iwán in inón yej awel nejnemiá; ikuə'san moketza' iyxtajmej, kikui' itapech kan wetztoya iwán yájkıya ichan, iwán kiweyimatiltijtiya Dios. ²⁶ Iwán nochi tajtachıxtikajkej iwán kiweyimatiltijkej Dios. Iwán majmatitajtojkej:

—Inán sí, tikitakej yej ayi'pa mo-ita.

Jesús kinotza Levı yej itokə' nı Mateo

²⁷ Kuə' kışa' Jesús, kita' se yej kicobrajtoya impuestos iga Roma. Inón taga' itokə' Levı, ewatoya ompa kan kicobrajtoya impuestos. Jesús kijlij: —Xinetoka.

²⁸ Iwán Levı moketza', kıkajtej inewi itekipánql, iwán kitoga' Jesús.

²⁹ Iwán Levı ichan, kichij weyi-ilwi' iga Jesús. Ompa onoyaj mia' yej nı yej kicobrajtoya impuestos iga gobierno iwán sékino' máj yej kixnıntoyaj mesa iwán yejemen. ³⁰ E' fariseojmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés, pewakej iga kipopowaj idiscipolojmej§ Jesús, kijlijkej:

* 5:17 5:17 Xikita glosario “Fariseo”. † 5:17 5:17 Xikita glosario “Yej tamachtiaj ipan iley Moisés”.

‡ 5:24 5:24 Xikita glosario “IPiltzın Taga’”. § 5:30 5:30 Xikita glosario “Discipulo”.

—¿Te iga ansentakuaj iwán ansen-atij iwán yej kicobrarrowayaj impuestos iga Roma iwán yej kichiwaj yej ayękti?

³¹ Jesús kijtoj:

—Yej yęktitokej ayá' kinekij yej maki-achitialtįkan, sino que yej wętitokej. ³² Nej ayá' niwáľaj niknotzakó yej kijtowaj iga ye'nemij. Majwa' niwáľaj niknotzakó yej kichiwaj yej ayękti iga mamoyolpatakan.

Kitajtanej Jesús kén iga yej mayunarrowaj

³³ Kijlijkej Jesús:

—¿Te iga yej kitokaj Juan iwán yej kitokaj fariseojmej pox mayunarrowaj iwán pox oradowaj, e' modiscipolojmej nochipa atij iwán takuaj?

³⁴ Jesús kijtoj:

—Awel mayunarrowskej te-ikniwán kan monamiktılı kuá' ompa ono' iwamej chokotzın yej monamiktılı. ³⁵ Ásissan día iga kiwigaskej in chokotzın; ikua' kena, mayunarrowskej.

³⁶ Iwán kipowa' nọ inın iga mamıkkujtılo:

—Ayagaj kiteki tájkol inuęvojwıpıl iga makitamani iwıpılsósol. Siga kichı įjkón, kisosoloj inuęvojwıpıl. Iwán ayá' ye'nesis wıpılsósol iga tamanıjtos iga tájkol yej nuęvojo'. ³⁷ Ipan ikyapakuetaktekon* awel nọ moakiá vino yej kichıjkejo' iga vino yej kichıjkejo' moposawa iwán kipoxonas kuetaktekon iwán nęmpoliwis vino iwán kuetaktekon. ³⁸ İnön iga, yękti iga ipan kuetaktekon yej móchijo' mamooki vino yej kichıjkejo'. İjkón apoliwis vino niga kuetaktekon. ³⁹ Iwán ni agaj yej konıá ikyapavınoj kinekis makonı yej kichıjkejo', iga kijtowa: "Mataj ikyapavınoj máj xochajya'."

6

İdiscipolojmej Jesús kito'piyotılantıawıj trigo ipan día kuá' mosewilo

¹ Sę día kuá' mosewilo, Jesús panotıaya mılıjti', iwán idiscipolojmej pe' iga kitektıajkij trigo iwán koxtıayaj iga imamej iwán kikuajtıayaj. ² Sekin fariseojmej kijtojkej:

—¿Te iga ankichiwaj tekıpánol yej ayękti mamochıwa ipan día kuá' mosewilo?

³ Jesús kijlij:

—¿İx ayı' ankileęrojkej yej kichij David iwán yej senemiáj kuá' mayanakej? ⁴ Kala' tiopan, kıkui' panmej yej itátkipa Dios. David kikuaj inõmpa pan iwán kimá' nọ yej iwán nemiáj, malej iga ayá' wel kikuaya námol, petz sacerdotejmej wel kikuayaj.

⁵ Iwán kijtoj Jesús:

—Nej yej iPiltzın Taga' wel nitatekimaka tę wel mamochıwa ipan día kuá' mosewilo.

Taga' yej matakuawayaxto'

⁶ Ipan sewo' día kuá' mosewilo, Jesús kala' tiopan iwán pewa' iga tamachtij. Iwán ompa onoya sę taga' yej takuawayaxto' iye'ma'. ⁷ Iwán inõmej yej tamachtıáj ipan iley Moisés iwán fariseojmej kipıpiayaj Jesús iga makıtakan siga kachıtaltıj ipan día kuá' mosewilo. İga įjkón wel makasıkan ken iga makıtęľwıkan. ⁸ E' Jesús kimatıá tę kejlantoyaj, iwán kijlij taga' yej matakuawayaxto':

* 5:37 5:37 Xikita glosario "Kuetaxtekon".

—Ximoketza iwán xiwjki tatajkoyan.

Iwán taga' moketza'. ⁹ Iwán Jesús kijtoj:

—Nia nimitztajtaniij: ¿Té an wel mochiwa ipan día kuá' mosewilo; yey yekti o yey ayekti? ¿Mamoachitalti agaj o mamomikti?

¹⁰ Iwán Jesús kitachilij inochi yey ompa onoyaj iwán kijlij inón taga':

—Xikmelawa moma'.

Ijkón kichij in taga' iwán yektia'ya ima'. ¹¹ Yey ompa onoyaj poxsan kuejkuesiwikej, iwán pewakej iga motatapowijkej té wel kichiwiliayaj Jesús.

Jesús kitapejpena doce yey makipowakan itájtol

¹² Ayá' wejkatí', Jesús yajki tajtoto iwán Dios ipan se tepe' iwán senyówal orađojtoya. ¹³ Kuá' tanési'ya, kinotza' idiscipolomej iwán kitapejpena doce de yejemen, inomej kitokawij apóstolejmej.* ¹⁴ Injñ itokamej: Simón yey nō kitokawij Pedro; Andrés yey iyknñ Simón, Jacobo, Juan, Felipe, Bartolomé, ¹⁵ Mateo, Tomás, Jacobo yey ipiltzñ Alfeo; Simón yey ipartidoj nacionalista,† ¹⁶ Judas, yey iyknñpa Jacobo iwán Judas Iscariote yey máj despuéj kinextij iga makikitzkikan Jesús.

Jesús tamachtiá

¹⁷ Jesús temoj iwamej ipan tepe', iwán kawitoj ipan planada. Iwán ompa onoyaj idiscipolomej iwán nō komati yey walkej ipan estado de Judea, iwán yey ichamej altepe' Jerusalén iwán nō yey ichamej lamartenoj na' altepemej Tiro iwán Sidón. Asikej ompa iga kikakitoy itájtol Jesús iwán iga maachitiakan yey wetitokej. ¹⁸ Iwán yey kipiayaj malespíritomej nō kachitaltiaya. ¹⁹ Iwán nochi kinekiáj makichijchimikan Jesús, iga ipan yéj kiasaya poder iwán inochi kachitaltiaya.

Yey Dios máj kiye'ita

²⁰ Iwán Jesús kitachilij idiscipolomej iwán kijlij:

—Xipáktokan yey ayá' anmotapialiáj, iga ankipiáj Dios iga amoTeko.

²¹ 'Xipáktokan amejemen yey inán anmayanaj iga an-ixwiskej.

'Xipáktokan yey inán anchokaj, iga anwetzkaskej.

²² 'Xipáktokan kuá' mitzijiayaj, iwán kuá' mitzkixtiáj ipan amoaltepe' iga akinekij xonokan iwamej, iwán kuá' kuajkuantas mitzijiáj iwán kuá' mitzpinajtiáj iga annetokaj nej yey iPiltzñ Taga'. ²³ Xipákan este xiwjwitonikan inón día, iga ipan cielo yawij mitzmakatij yey pox yekti, iga ijksan nō iyikyapatajmej inimej gente kixoxiknochijkej profetajmej.

²⁴ 'E' Anlastimajmej yey ankipoxpiáj tomñ, iga nij ampakikeja.

²⁵ 'Anlastimajmej yey inán an-ixwitokej, porque anyawij anmayanatiij.

'Anlastimajmej yey inán anwetzkej, iga anyawij anchokatij iwán anmo-knōmatiskej.

²⁶ 'Anlastimajmej kuá' inewi tajtaga' ye'tajtoskej iga amejemen, iga ijksan nō iyikyapatajmej yejemen ye'tajtojkej iga yey ayéj mela'profetajmej.

Xikchokilikan yey ayá' mitzye'itaj

* **6:13** 6:13 Xikita glosario "Apóstol". † **6:15** 6:15 Kijliayaj nacionalista iga anka Simón, kuá' aya kitokaya Jesús, senemiáj wan judiyomej yey kikixtjnekiáj romānojmej yey kidominārojtoya país de Israel.

²⁷ 'E' amejemen yej annekaktokej nimitzijliáj: Xikchokilikán yej ayá' mitzye'itaj, xikchiwilikán yej yekti yej mitziziyaj. ²⁸ Xikye'ijlikán yej mitzmajliáj. Xiktenewikán Dios iga inomej yej mitzpantiáj. ²⁹ Siga agaj mitzxygatatzina, xikmaka se' moxaya' iga mamitzmaga, iwán siga agaj mitzkuiliá mochamarraj, xikmaka nò mokuach iga makiwiga. ³⁰ Siga agaj mitztajtaniliá tejté, xikmaka, iwán yej mitzkuiliá yej motátkipa, amo xiktajtanili iga mamitzkuepili. ³¹ Xikchiwilikán sekin ijkón ken amejemen ankinekij mamitzchwilikán.

³² 'Siga ankichokiliáj yejsan nò mitzchokiliáj, ¿té anmotaniliskej? Este yej kichiwaj yej ayekti, ijkón nò kichiwaj. ³³ Siga ankichiwiliáj yej yekti yejsan mitzchiwiliáj yej yekti, ¿té anmotaniliskej? Ijkón nò kichiwaj yej ayá' ye'nemij. ³⁴ Iwán siga ankitakewaltíáj tomín inomej yejsan wel mitzkuepiliáj, ¿té anmotaniliskej? Yej kichiwaj yej ayekti nò kitakewaltíáj yejsan wel kikuepiliskej se' achón. ³⁵ E' amejemen xikchokilikán yej mitziziyaj iwán xikchiwakán yej yekti, iwán siga antatakewaltíáj tejté, amo xikchakán iga mamitzkuepilikán. Ijkón anmotaniliskej yej pox yekti, iwán amejemen anmochiwaskewaj ipilowan Dios yej ajko ono', iga yéj nò kikneliá yej ayá' taagradecerowaj iwán yej kichiwaj yej ayekti. ³⁶ Amejemen xita-iknelikán kensan nò amoTaj Dios ta-ikneliá.

Amo xitajuzgarokan

³⁷ 'Amo xitajuzgarokan iwán Dios ayá' nò mitzjuzgaroskej. Amo xikijlikán ni agaj iga ayompa nemi, iwán Dios nò ayá' mitzijliskej iga ayompa annemij. Xikelkawakán yej mitzchiwiliáj yej ayekti, iwán Dios nò ijkón mitzchwiliskej. ³⁸ Yej ankipiáj xikmakakán sekin, iwán Dios nò mitzmaskej. Yawi mitzmatatij ipan amomórral este temis, este tejtekualtitos, iwán este áyo'ya kitoloj amomórral. Achón ke' agaj ankimakaskej, achónsan nò Dios mitzmaskej.

³⁹ Jesús ijkín kijtoj iga mamixkuñtilo:

—¿Ix wel se pacha kimawilantiá se' pacha iga makojkuñti? ¿Ix ayá' an wetziskej iyomextimej ipan se xapo'? ⁴⁰ Yej nemi momachtía ayá' máj tamati ken yej tamachtía, kuá' kitámijya iga momachtij, kaxilijya yej tamachtía.

⁴¹ '¿Te iga tikixtachiliá mokñin iga kipiá tasoltzjin ipan iyix iwán ayá' tikita iga tej tikpiá tapan ipan moyix? ⁴² Siga ayá' tikita iga tikpiá weyi tapan ipan moyix, ¿kén timixewiá iga tikijliá mokñin: "Nokñin, achi manimitzixtili tasoltzjin yej tikpiá ipan moyix"? ¿Tej yej timopajpantiá iga tiye'nemi!, xikixti achto inón tapan yej ono' ipan moyix iwán ijkón wel tikye'itas iga tikixtiliá tásol ipan iyix mokñin.

Kuawi' mo-ixmati ipan itakilka

⁴³ 'Nisé kuawi' yej mokuáliá itakilka wel kipiá itakilka yej ayá' mokua. Iwán kuawi' yej ayá' mokuáliá itakilka, awel nò kipiá itakilka yej mamokua. ⁴⁴ Sejsé kuawi' mo-ixmati ipansan itakilka: ayá' moteki itakilka amakuawi' ipan witzkuawi', niga moteki uva³ ipan chawawitz. ⁴⁵ Taga' yej ye'nemi, ye'tajtowa, iga ipan iyalmaj kejlanto' yejsan yekti. Iwán taga' yej ayá' ye'nemi, kuajkuantas kijtowa iga ipan iyalmaj ono' yej ajayekti, iga yej ono' ipan iyalmaj inón kijtowa.

‡ 6:44 6:44 Xikita glosario "Uva".

Kajli yej ye' taksato'

⁴⁶ '¿Te iga anne-ijliáj "NoTeko, noTeko", iwán ayá' ankichiwaj yej nimitzijliáj? ⁴⁷ Nia nimitzijlitij ken neši inón yej wj' notenoj, yej kikaki notájtól iwán kichíwa yej nikijtowa. ⁴⁸ Inón ken tikita se taga' yej kichij íkal de material. Achto talichkua' wejkatan iga kajli mataksato ipan weyite'ti. Kuá' weyá' a'ti iwán walaj arresomoj yej pox tajpalej ipan kajli, niga wel kolín, iga inón kajli tokto' ipan te'ti. ⁴⁹ E' yej netajtolkaki iwán ayá' kichíwa yej nikijtowa, inón ken tikita se taga' yej kichij íkal ipan petz tajli iwán ayá' kipiá kan taksato'. Iwán kuá' weyá' a'ti, walaj arresomoj yej pox tajpalej ipan inón kajli iwán inón kajli wetzi' iwán mela'xixitini'.

7*Sę taga' yej mopoxconfiarowa ipan Jesús*

¹ Kuá' Jesús tami' tatatapowij, yajki altepe' Capernaum. ² Ompa chantitoya se capitán yej kimandarowaya soldadojmej de Roma, kipiaya se itekipanowani yej kipoxchokiliaya, e' wetitoya. Aljnsan poliwiá iga mikia. ³ Kuá' inón capitán kikagui' yej Jesús kichijto', kititan wewetkej yej kimandarowaj judiyojmej iga makijlitij Jesús iga makachitalti itekipanowani inón capitán. ⁴ Yejemen yajki kitatoj Jesús, iwán ijkín kitejteki'ijlikej:

—Inón capitán kajasi iga xikpaléwi, ⁵ iga kiyé'ita tokniwan yej nq israelitajmej, iwán yej nechíwilikej notiopamej.

⁶ Jesús yajki iwamej. E' kuá' asitiáyaya chan inón capitán, inón capitán kititan iyamigojmej iga ijkín makijlitij:

—NoTeko, akajasi xikalaki nochán, ayá' neajasi iga xasi nokalijti'. ⁷ Inón iga ayá' nimixewij iga nimitztemoto nomatika. E' xikijtosan iga mayektiá notekipanowani iwán yektiás. ⁸ Nej nq ono' yej netekimaka iwán nq nitekimaka soldadojmej. Kuá' niktítani se mayawi kanaj, yawi; iwán kuá' se' nikijliá iga mawiki, wj'; iwán kuá' nikijliá notekipanowani iga makichíwa tejté, kichíwa.

⁹ Kuá' inón kika' Jesús, madmiradoj, iwán kitachilij yej kitokatinemiáj, kijlikej:

—Nimitzijliáj iga anikasi' nisé israelita yej mamopoxconfiaro ipan nej ken inún taga'.

¹⁰ Kuá' tatítanimej yajki ichán capitán, kasitoj tekipanowani, achitia'ya.

Jesús kikneliá se yej wewejmi'

¹¹ Jesús iwán idiscipolójmej iwán komati gente nemi yayaj ipan se altepe' yej itoka' Naín. ¹² Kuá' asitiáyaya ipan altepe', kita' iga nemi yawij kitokatij se yej mi', yej iselpiltzín se yej wewejmi'. Mia' kipolojtijay yej de ompamej. ¹³ Kuá' toTeko kita', choga' iyalmaj iga inón viuda, iwán kijlij:

—Amo xichoka.

¹⁴ Iwán kitechoj tapechtzín kan mejmelajtiaya ánimaj iwán kichijchin. Iwán mokejketzkej yej nemi kiwigayaj. Jesús kijlij ánimaj:

—Chokotzín, nimitzijliá: ¡ximoketza!

¹⁵ Iwán motalín in yej miktoyay iwán péwa'ya tajtoj. Iwán Jesús kima'ya iye'. ¹⁶ Iwán nochi yej ompa onoyaj momajtijkej iwán ijkín kiweyimatiltijay Dios:

—Te-ixnamikiko se profeta yej kipoxpiá poder.

Iwán kijtowaꝓaj nō:

—Dios wāłaj kipaleꝓiko igentej.

¹⁷ Iwán yej kichij Jesús, nōꝓan Judea momati' iwán este ipan altepemej yej najna'san onokej.

Itatitanimej Juan yej tabautizarowa

¹⁸ Juan kimati' yej kichij Jesús iga kipowilijkej idiscipolomej. Iwán Juan kinotza' ome idiscipoloj, ¹⁹ iwán kititan iga makitajtanitij Jesús: “¿Ix teja in Cristo yej yawi witzeti, o nikcháskejo' sewo'?” ²⁰ Kuꝓ' idiscipolomej Juan kitechojkej Jesús, kijlijkej:

—Juan yej tabautizarowa neꝓitankej iga manimitztajtanikij; “¿Ix téꝓaki in Cristo yej yawi witzeti, o nikcháskejo' sewo'?”

²¹ Iwán ikuꝓ' Jesús kachitiantij mia' yej seꝓe'pa iga weꝓitoyaj, iwán yej kipiayaj maꝓespiritoj, iwán nō kitachaltij mia' pachamej. ²² Iwán Jesús kijtoj:

—Xakaꝓ xikijlitij Juan inochi yej ankitakej iwán yej ankikakikej: pachamej tachaja, koꝓomej nejnémija, yej palantiꝓayaj inakayomej iga kipiayaj lepra, achitiákeja, yej ayá' takakiáj, inán takákija, yej miktoyaj, ojpa-isákeja. Iwán yej ayá' motapialiáj, mopowiliaya ye'noticiaj ken iga Dios tasalvarowa. ²³ Paktos yej ayá' kikajteꝓa iga moconfiarowa ipan nej.

Jesús kitajtajtani la gente te itekiyo in Juan

²⁴ Kuꝓ' yájkija itatitanimej Juan, Jesús pe' tatatapowij de Juan; kijtoj:

—¿Té ankitatoyaj ipan desierto? ¿Ix se oja' yej koꝓliꝓa ejeka'? ²⁵ Iwán siga ayá', ¿téꝓaj ankitatoyaj? ¿Ix se taga' yej ye'taajakijto'? Amejemēn ankimatij iga yej moye'taajakiáj iwán nemij ken kinekij, chaꝓtitokej chaꝓ reꝓejmej. ²⁶ Iwán, ¿té nokta ankitatoyaj? ¿Ix se profeta? Kena, yéꝓ majya sej que se profeta. ²⁷ De Juan tajtoj kaꝓ ijkín ijkulijto':

Niktítani notatítan iga mo-ixtaj matayakana, iga ken kuꝓ' mamitzojtápoya.

²⁸ Nimitznojma-ijliáj iga ateyi nisé profeta yej máꝓ tayakanto' que Juan yej tabautizarowa, e' yej momachiliá iga até iteki de inochi yej motemakaj iga Dios marreinaꝓo ipan yejemēn, inōn yej máꝓ tayakanto' que Juan.

²⁹ Nochi yej kikakikej itájtōł Juan este yej kicobraꝓowayaj impuestos iga Roma, nō mobautizarojkej iwán ijkōn kichijkej ken Dios tatekimaka. ³⁰ E' fariseojmej iwán yej tamachtiaꝓ ipan la ley, ayá' mobautizarojkej iná' Juan, iwán ayá' kinekikej yej Dios kinekiá makichꝓwa iga yejemēn. ³¹ Iwán toTēko kijtoj:

—Amejemēn yej inampa amonokej anneꝓij ken tikita ³² koꝓoneꝓ' yej maꝓwiltiaꝓ ipan tajkoalteꝓe' iwán kitzajtziáꝓ iyikniꝓan: “Nejemēn nimitztapitziꝓilijkej iga aka iwán ayá' anmijtotijkej; nejemēn nimitzi- knōtakuiꝓilijkej iwán ayá' anchokakej.” ³³ Ijkōn inimej gente; wāłaj Juan yej tabautizarowa yej akikuꝓa paꝓ niga koniꝓaya vino iwán amejemēn ankijtowaj iga kipiaya maꝓespiritoj. ³⁴ Iwán niwāłaj nej yej iPiltziꝓ Taga' yej nitakua iwán nikoniá vino, iwán ankijtowaj iga nipoxtakua iwán nitawana, nimotókaki' iwán yej ayá' ye'nemij iwán inōmej yej kicobraꝓowaj impuestos iga Roma. ³⁵ Kuꝓ' tikita ken iga ye'nemij yej momela'confiarowaj ipan Dios, neꝓi iga Dios nochi kimati te kichꝓwa.

Jesús paxłowa chaꝓ se fariseo yej itōꝓa' Simōn

36 Sə fariseo kijlij Jesús iga matakuati ichan, iwán kala' kalijti'. Iwán kuə' kixnánto'ya mesa,* 37 asito sə siwə' yej ayá' yə'nemi. Inón siwə' de ompa, iwán kimati' iga Jesús yajki takuato chan inón fariseo. Kiwiga' sə iboteyajtzin yej chijto' de te'ti yej itoqa' alabastro. Ípan kiwiga' aceite yej pox ajwiya'. 38 Iwán itepotztajpa Jesús, choğa' iyikxitenoj, iwán inón siwə', iga iyixa' kixxipatzoj. Iwán kiwəqiltij iga itzónkal, iwán kixxipipitzoj iwán kitajtalilij aceite yej pox ajwiya'. 39 Kuə' fariseo yej nemi kitamaka Jesús, kita' yej nemi kichíwa inón siwə', kijtoj ípan iyəlmaj: "Siga inún tağa' katka mela'profetaj, kimatiá katiábapa inún siwə' yej nemi kichijchimi; ayá' yə'nemi." 40 Iwán Jesús kijlij fariseo:

—Simón, nimitzijlijneki achi tejté.

Fariseo kijtoj:

—Tamachtiani, xine-ijli.

41 Jesús kijtoj:

—Onoya ome tağa' yej kideberowayaj yej tatakəwa tomín. Sə deberowaya ke' sə kitaniá quinientos días iwán se' ke' kitaniá cincuenta días. 42 Iwán nisé de yejemej awel kikuepa' inón tomín, iwán inón yej tatakəwa tomín, kijlij yej deberowaj iga ay'ya makikuepakan inón tomín. Inún xine-ijli, ¿katiapa de yejemej máj kichokilij?

43 Simón kijtoj:

—Anka yej máj komati tomín kelkəwilij iga kideberowaya.

Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj Simón.

44 Iwán Jesús kitachilij siwə', iwán kijlij Simón:

—Ta' xikita inún siwə'. Nikala' mochan iwán ayá' tine-ikxipaga'. E' inún siwə' ne-ikxipaga' iga iyixa' iwán ne-ijikxiwəqiltij iga itzónkal. 45 Tej ayá' tinepitzoj; e' inún siwə', desde que nikala', ayá' nemi kikajtewa iga kipipitzowa nokxi. 46 Ayá' tineṭalilij aceite ípan notzontekon; e' yéj neṭalilij aceite yej ajwiya' ípan nokxi. 47 Inón iga nimitzijliá, nepoxchokilij iga nikəlkəwilija yej poxsan ayəkti kichij. E' yej nikəlkəwiliá alún yej kichíwa yej ayəkti, inón ayá' poxsan nechokilij.

48 Iwán Jesús kijlij inón siwə':

—Inochi yej tikchij yej ayəkti nimitzelkəwilija.

49 Iwán yej iwəmej ompa takuajtoyaj, motajtankej:

—¿A'yéj in yej wel nə kelkəwiliá yej sə kichíwa yej ayəkti?

50 Jesús kijlij inón siwə':

—Iga timoconfiaroj ípan Dios, mitzmanáwija. Xiyəlpaktiaya.

8

Siwətkej yej kipaləwiáj Jesús

1 Iwán Jesús yajki ípan nochi wejweyi altepemej iwán ípan altepetzitzin iga kipojtinemiá ye'notíciáj ken iga Dios reinərowa. Nemiá iwán doce idiscipolomej. 2 Nemiáj nə sekin siwətkej yej Jesús kachitiltij yej kipiayaj məlespíritoj iwán yej wətitoyaj. Sə de yejemen María, yej itoqa' nə Magdalena yej iyakapan kisa' siete məlespíritoj. 3 Nə Juana

* 7:36 7:36 Inón vej, kuə' takuayaj toknjemej, nochipa ken achi monagastəkáyajpa iyəpochkəmpamej, motetoniayaj iga isətkolmej miéj nemi takuaj iga iyə'məmej. Məşajmej poxsan chajchapati'. Inón iga siwə' wel kinə'techoj itepotztajpa Jesús. Xikita dibujo pan página 555.

yej isiwa' Chuza, Chuza kipałewiaya Herodes kañ mandarowa. Iwán se' itoqa' Susana iwán sékino' máj yej kipałewiayaj Jesús iga kimakakej yej itatkímejpa.

Kén iga miñkuñtilo ipan yej toka

⁴ Mia' kjskej ipan i-altepemej iga kitatoj Jesús. Iwán poxsan mon-echkoło'. Iwán Jesús kipowa' inñn iga mamñkuñtilo:

⁵ —Se taga' yajki tokató, kipapatánáltijpa* íyol trigo. Ono' yej wetzito ipan ojti iwán kitataksayaj yej ompa panowayaj. Wałkej toťomej iwán kikuajkej. ⁶ Ono' yej wetzito tetzalan kañ ono' ajalñ tajli; kua' íxwa'ya, talwagui'. ⁷ Ono' yej wetzito ipan witzyoj. Kua' witzyoj sen-ixwakej iwán tato', witzyoj ta-ijiyomiktij. ⁸ E' ono' yej wetzito ipan ye'tal. Kua' weyakej, pox mochi; iwán ipan sejsé imiawayo kitallilij este cien íyol.

Kua' tami' kijoť inñn, Jesús recio tajtoj:

—Yej annakasyojkej, xineye'kakikañ.

Jesús kijtowa tejas in kañ mamñkuñtilo

⁹ Idiscipolojmej Jesús kitajtankej:

—¿Té kijoťneki in inñn kañ miñkuñtilo?

¹⁰ Kijoť Jesús:

—Amejemēn Dios mitzmatñltiáj ken iga yéj reinarowa, inñn yej ayagaj kimati. E' sekin nikpowiliapa kañ mamñkuñtikan, ijkón malej iga tachaskej, ken kua' ayá' tacháj, iwán malej iga matakakikañ ayá' kimatiskej te kijoťneki.

Jesús kijtowa te kijoťneki inñn yej toka

¹¹ 'Ijkin kijoťneki inñn kañ miñkuñtilo: íyol trigo kijoťneki itájtol Dios.

¹² Iwán yej wetzi' ipan ojti, inñn kijoťneki yej kikakikeja itájtol Dios iwán wj' Tzitzimi' iga kelkawaltiaj inñn yej kikakikej iga amo makicređokan iwán amo mamomañawikan. ¹³ Yej wetzi' ipan teyoj, inñn kijoťneki yej este yojoyłpakij kua' kikakij itájtol Dios; e' ayéj iga kimela'cređowaj, ken tikita tato' yej ayá' nelwayoj. Inñmej ayá' nochipaya kicređojtoskej, iga kua' kitantiarowaj, kikajte waj iyojwi Dios. ¹⁴ Inñn íyol trigo yej wetzi' ipan witzyoj, kijoťneki yej kikakij itájtol Dios, e' mopoťpolowaj iga kiyoltilanaj yej kejlantokej, kipoxpiasnekij tomñ iwán kichiwaj kensan iyalmaj kineki, akichiwaj yej yeťti. ¹⁵ E' yej wetzi' ipan ye'tajli, inñn kijoťneki yej kicređowaj itájtol Dios iga inochi iyalmaj, iwán ayi' mosemakaj ipan iyojwi Dios iwán kichiwaj yej yeťti.

Ayeťti iga mamoiyana itájtol Dios

¹⁶ 'Ayagaj kixotaltia icándil iwán makikontepacho, niga kitaliá tapech-tampa. Majwa' kitaliá ajko iga matawi, iga matachakan yej kalakij. ¹⁷ Ateyi nité yej iyanto' yej amo mamonexti. Ateyi yej ichtákasas yej kēman amo mamomela'mati.

¹⁸ 'Ta' xikye'kakikañ; yej kipiá, yawij máj kimakatij, e' yej ayá' kipiá este yej kijtowa iga kipiá yawij kikuñlitij.

Iye' Jesús iwán iyokichikñiwān

¹⁹ Iyokichikñiwān Jesús iwán iye' yajkij kitatoj Jesús, e' awel asikej iteñoj iga poxsan kipołojtoyaj. ²⁰ Iwán kijlijkej Jesús:

* 8:5 8:5 Iga motoka trigo sekin kipapatánaltiajpa.

—Moye' iwán mookichikniwán onokej fuera iwán mitzitasnekij.

²¹ Jesús kijtoj:

—Yej kikakij itájtłtł Dios iwán kichiwaj ken kijtowa, inómejwa' in noye' iwán nookichikniwán.

Jesús kipachłtia' ejeka' iwán maréjal

²² Še día Jesús tejkej ipan weyi ákal iwán idiscipolomej, iwán Jesús kijtoj:

—Mati-apanokan.

Iwán yajkij. ²³ Kuá' nemi apanowayaj, Jesús mokochkułlij. Iwán ipan laguna kitzintijkej še ejeka' yej pox tajpalej, iwán ákal pewa' iga ałemi' iwán este ken awetziaja. ²⁴ Iwán kixitijkej Jesús, kijlijkej:

—¡Tamachtiani! ¡Tamachtiani! ¡Nemiya ti-awetzij!

Iwán moketza' Jesús, kajajwa' ejeka' iwán a'ti, iwán pachiwikej, iwán santakampolijtikawi'. ²⁵ Iwán Jesús kijlij idiscipolomej:

—¿Te iga ayá' anmoconfiarojkej ipan nej?

E' yejemen majmatikawikej iwán san tajtachixtikajkej, iwán mosepan-tajtankej:

—¿A'yéj an in inın taga' yej este ejeka' iwán a'ti wel kitekimaka iwán kitajtłkakij?

Še taga' de Gadara yej kipiaya małspiritoj

²⁶ Iwán kuá' apanójeja, asikej Gadara yej ono' iyıkan laguna, iyıxtaj Galilea. ²⁷ Iwán kuá' témoja Jesús, kixnamikito še taga' de ompa yej ıkyaya kipiaya małspiritoj, iwán nochıpaya nemiá ipetzkan iwán ay'ya katka čanej, kochá posantoj. ²⁸ Kuá' inón taga' kita' Jesús, motankuáketza' iyıxtaj, iwán tzajtzi', kijtoj:

—¿Té tikneki nowan, tej Jesús yej iPiltzin Dios yej ono' pox ajko? Nimitztajtaniliá iga amo xine-iknočıwa.

²⁹ Ijkón kijtoj iga Jesús kitekimakatoya małspiritoj iga makısa ipan inón taga'. Máj ocho małspiritoj mia' vej kikıtzkiaya, malej iga kijikxi-ilpiayaj iwán kimajma-ilpiayaj iga amo macholo; e' yéj sankikokotonaya inón cadena. Iwán małspiritoj kiwigaya ipan desierto kan ayagaj čantito'.

³⁰ Jesús kitajtan:

—¿Té motoká'?

Iwán kijlij:

—Notoká' Mia'.

Kijtoj ijkón iga mia' małspiritojmej onoyaj ipan inón taga'.

³¹ Kitajtanilijkej Jesús iga amo makitıtanıkan xapoko yej ayá' kipiá kan tanto'. ³² Ipan tepe' takuajtinemiáj mia' koyamemej, iwán małspiritojmej kiteki'tajtanilijkej Jesús iga makalakıkan ipan koyamemej; iwán Jesús ompa kiıtan inómej małspiritojmej. ³³ Kuá' kıskeja ipan inón taga', kalákkeja ipan koyamemej, iwán inochi momajmapetzkotoj ipan barranko, wetzitoj ipan laguna iwán ompa amikikej.

³⁴ Kuá' inón kitakej yej kicuidarojtinemiáj koyamemej, močacholojkej iwán yajkij kipowatoj ipan altepe' iwán ipan altepertzızn. ³⁵ La gente yajkij kitatoj yej močij. Iwán yajkij kan ono' Jesús; kasitoj inón taga' yej kipiaya małspiritoj este ewato' itenoj Jesús; taajakıto'ya iwán ye'tajlánto'ya. Iwán majmawikej. ³⁶ Iwán yej kitakej, kipojkej inewi san kén kitakej iga yektiá' inón taga' yej kipiaya małspiritoj. ³⁷ Nochi gente de Gadara iwán yej najna'san ichamej kiteki'ijlijkej Jesús iga makısa ompa

iga poxsan majmawiáj. Iwán Jesús kala' ipan ákal iwán yayay. ³⁸ Iwán inón taga' yej ipan kisa' małespiritomej, kiteki'tajtanilij iga mayáwiya iwán. E' Jesús kitekimá' iga maқаwi, kijlij:

³⁹ —Xaj moçan, iwán xikpowa nochi yej Dios mitzçiwilij.

Inón taga' yajki, iwán kipowa' noyan ipan inón altepe' yej Jesús kichij ipan yéj.

Jesús kachitialtiá omen yej moconfiarowaj ipan yéj

⁴⁰ Kuá' Jesús asito sej Galilea, nochi kichixtoya iwán paқikej iga ki-omemawijkej. ⁴¹ Iwán asi' se taga' yej itoқа' Jairo yej mandarowa tiпан. Inón taga' motankuаketzato iyikxiteñoj Jesús, iwán iga inewi iyalmaj kitajtanilij iga mayawi ichan ⁴² iga kipiaya iseltaochin ken de doce años yej mikisnekiaya. Kan nemi yaya Jesús, este kipipitzkowayaj iga mia' yej kitokaj.

⁴³ Iwán nemi yaya no ompa se siwa' yej wetitoya, doce años kistoya ken imés yej awel pachiwá. Kitámija inewi itomın iga yajka iwán medicojmej iwán ayagaj wel kachitialtij. ⁴⁴ Inón siwa' kitechoj Jesús itepotztájbapa iwán kichijchimilij itempan itzótzol, iwán ikuá' pachiwí' iga kistoya ken imés.

⁴⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—¿A'yéj neçhijchin?

Nochi kijtojkej iga ayéj yejemen. Pedro iwán yej iwán nemiáj, kijtojkej:

—Tamachtiani, nemi mitzpipitzkowaj iwán mitzyayagatopewaj nijnijiga, inewi tikijtówa-o': "¿A'yéj neçhijchin?"

⁴⁶ E' Jesús kijtoj sej:

—Agaj neçhijchin, nikmachilij iga ipan nej kisa' poder.

⁴⁷ Kuá' siwa' kita' iga awel miyana, kuekuechkatiajki, motankuаketzato iyikxiteñoj Jesús. Kinojma-ijtoj iyixtaj la gente te iga kichijchin iwán kén iga yeçtia' ikuá'san. ⁴⁸ Jesús kijlij:

—Nopj, iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitia'ya. Xaja tamelá.

⁴⁹ Mijej taçapojtóyao' Jesús, a'pa asi' yej walaј ichan Jairo, inón yej mandarowa tiпан, kijlij:

—Mosiwapiltzin mi'ya, ay'ya máj xikuejkuesojto toTamachtiani.

⁵⁰ E' Jesús kika' iwán kijtoj:

—Amo ximajmawi, ximoconfiaro ipan nej iwán mopiltzin yeçtia's.

⁵¹ Kuá' asi' Jesús çan Jairo, ayá' kine' a'san neši' makalaki, petz Pedro, Santiago, Juan, itaj takotzin iwán iye'. ⁵² Nochi moknoçmatitoyaj iwán çokatoyaj iga inón takotzin. E' Jesús kijtoj:

—Amo xichokatokan, takotzin ayá' mikto', yejwa' kochto'.

⁵³ Iwán Jesús kiwejwetzkilijkej, iga kimatiáj iga mikto'ya in inón takotzin. ⁵⁴ E' Jesús kikitzkilij ima' iwán recio kinotza':

—¡Takotzin, ximoketza!

⁵⁵ Iwán sej ojpa-isa' iwán nimanın moketza'. Iwán Jesús tatekimá' iga mamotamakatiya in takotzin. ⁵⁶ Itaj iwán iye' san tajtachixtikajkej; e' Jesús tatekimá' iga amo agaj makimati yej moçhij.

9

Jesús kititan idiscipolojmej iga makipowakaçan kén iga reinarowa Dios

¹ Jesús kinechkoy doce idiscipoloymej iwán kimá' poder iga wel makixtikan malespiritoymej, iwán nō iga makachitalkikan yey wētitokej. ² Kitjtankej iga makijtočan kén iga reinarowa Dios, iwán iga mataachtialtikān. ³ Iwán kijlijkej:

—Amo xikuigakan nitē ipan ojti. Niga bastón, niga mórral, niga tákual, niga tomin, iwán amo xikuigakan ome amokuach. ⁴ Kan amasitij agaj ichan, ómpasan xikawikan este que matami amotekipánol iwán ankisaskej ipan inón altepe'. ⁵ Iwán kan ayá' mitzomemawiskej, xikisakan ipan inón altepe', xiktzejzelokan amokxitalpínol iga makimatikan iga ayá' kichijkej yey yékti.

⁶ Iwán kjskej, yajkij ipan inewi altepetzitzin, kipojtinenkej ye'noticiaj kén iga Dios tasalvarowa iwán kachitaltijtinenkej yey wētitokej.

Herodes kikaki yey kichijwa Jesús

⁷ Rey Herodes kiká' yey kichijinemi Jesús; iwán ay'ya kimatiá te kichijwaya iga sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej Juan kan miktoya.

⁸ Sekin kijtowayaj:

—O mixnextjiko el profeta Elías.

Iwán sekin kijtowayaj:

—Anka ojpa-isa' sej agaj icyapapofetaj.

⁹ E' Herodes kijtoj:

—Esi nej nitatekimá' iga makikechtekikan Juan, ¿a'yejtaj an in inin yey nikaki kipowaj kuajkuantas iga yéj?

Inón iga Herodes kitasnekiá Jesús.

Kuq' tatamá' Jesús, takuaj cinco mil

¹⁰ Kuq' mokuepkej iyapostolejmej Jesús, kipowilijkej inewi yey kichijkej. Iwán Jesús kinechkoy idiscipoloymej iwán kiwiga' kan ayagaj ono', na'san se altepe' itoka' Betsaida. ¹¹ E' kuq' la gente kimati', kitokakej nō, iwán Jesús ki-omemawij in inomej, iwán kitatapowijkej kén iga reinarowa Dios iwán kachitaltij yey wētitokej.

¹² Kuq' tióta'ya, kitechotj Jesús doce iyapostolejmej, iwán kijlijkej:

—Xikijli la gente mayákanya mamosewitij, iwán makitemotij tákual ipan altepe' iwán ipan altepetzitzin yey najná' onokej, iga nigaj ateyi nitē.

¹³ Jesús kijtoj:

—Amejemen xiktamakakan.

Yejemen kijtojkej:

—E', nikpiajsan se mano pan iwán ome topoj, ¿ix nikowatij tákual iga nochi inimej?

¹⁴ Onoyaj ken cinco mil tajtaga'. E' Jesús kijlij idiscipoloymej:

—Xikijlikan iga mamotalikan de cincuenta en cincuenta.

¹⁵ Ijón kichijkej, iwán nochi motajtalkej. ¹⁶ Iwán Jesús kikui' se mano pan iwán ome topoj iwán ajkotachá' iwán kimá' gracias Dios iga tákual, iwán kipposte'. Iwán kimajmakakej discipoloymej iga makimajmakakan la gente. ¹⁷ Takuajkej inochimej este ijixwikej, iwán discipoloymej kitemijkejo' doce chikiwi' de tákual yey ay' kikuajkej.

Pedro kinojma-ijtowa iga Jesús el Cristo

¹⁸ Se día Jesús iyoka oradojtoya. Ompa nō onoyaj idiscipoloymej, iwán Jesús tatajtān:

—In sekin, ¿té kijtowaj de nej?

¹⁹ Yejemən kijtojkej:

—Sekin kijtowaj tej tiJuan yej tabautizərowəya; sekin kijtowaj iga tej Elías; iwán sekin kijtowaj iga tej anka tiikyapaprofetaj yej ojpa-isa' sej.

²⁰ Iwán kitajtankej sej:

—In amejemən, ¿té ankijtowaj de nej?

Iwán Pedro kijlij:

—Tej tiCristoj yej itatitan Dios.

Jesús kipowa iga yawi mikiti

²¹ E' Jesús kitekimá' idiscipolojmej iga amo makijlikən agaj iga yéj Cristo.

²² Iwán kijlijkej:

—Nej yej iPiltzın Taga', yawij ne-iknoçhiwatij poxsan iwán yawij ne-ijiyatij wəwetkej yej mandərowaj iwán ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés. Yawij nemiktitiw iwán ipan eyi día nia ni-ojpa-isati sej.

²³ Iwán Jesús kijlij nochi gente:

—Siga agaj kineki manetoka, ay'ya makichıwa yej yéj kineki, iwán manejnemi ipan noojwi nochipa malej iga makiknoçhiwakən poxsan este makimiktikan. ²⁴ Yej ayá' kinekis mamiki, yawi mikiti; e' yej mikis iga nej netoka, nochipa onos nowən. ²⁵ ¿Itejas in taga' siga makipiá inochi yej ono' ipan inın tajli, siga imatika mamopolo o mamiki? ²⁶ Siga agaj pinawa iga netoka iwán iga kipowa notajtıl, ijkın nı nej yej iPiltzın Taga', nıpinawas iga yéj kua' niwi' nigobernarıki iwán iweyipoder noTaj, iwán angelejmej yej xoçxotatiwıtzej. ²⁷ Nimitznojma-ijliáj iga sekin yej nij onokej ayá' mikiskej este que makitakən kén iga reinərowa Dios.

Kén iga Jesús se'pay nesi iga tawıá

²⁸ Kipiá' ken ocho días iga kipojtoya inın, Jesús tejkaj ipan se tepe' oradıto. Kiwıga' Pedro, Juan iwán Jacobo. ²⁹ Kuá' oradıtoya, moxaygapata' iwán itzótzol mokupepa' este ichkati' iwán mela'tawıj.

³⁰ Iwán nesikoj omən tajtaga' iga tatapowakoj iwán Jesús, ikyapaprofetajmej Moisés iwán Elías. ³¹ İkuá' kiyawalojtoyaj weyi tawılkən yej ipoderpa Dios. Iwán kipojtoyaj kén iga yawi kıknoçhiwatij Jesús iwán kén iga yawi mikiti in Jerusalén. ³² Malej iga Pedro iwán yej iwán nemiáj pox kochisnekiáj, e' yejemən akochkej iwán kitakej itawılyo Jesús iwán inınej omən tajtaga' yej onoyaj iwán Jesús. ³³ Kuá' némiya yayaj inınej tajtaga' iga kikajtəwaja Jesús, Pedro kijlij Jesús:

—Tamachtiani, ipox yekti iga nonokej nigaj! Manikchıwakən eyi ranchojtızın, se iga tej, se iga Moisés iwán se iga Elías.

E' Pedro akimatiá te kijtowaya. ³⁴ Kuá' inıno' kijtojtoya, wıljaj se mixti kitzakuakoj. Iwán majmawıkej discipolojmej kuá' mixtzakuıkej. ³⁵ Iwán wıljaj se tájtıl ipan mixti, kijtoj:

—Inınwa' nokta in noPiltzın yej nikpoxçokiliá; yéj xıkakıkən.

³⁶ Kuá' tami' mokagui' tájtıl ipan mixti, Jesús iséltiya onoya. E' yejemən ayá' te kijtojkej iwán ayagaj kipowılijkej yej kitakej.

Jesús kachıtialtıá se çokotzın yej kipiá mąleşpırıtıo

³⁷ Ipan se' día kuá' temotıwıtziayaj ipan tepe', komati gente mıxnənkej iwamej. ³⁸ Iwán se taga' de yejemən tajtoj recio:

—Tamachtiani, nimitztajtaniá iga achi xikita inín noselpiltzín. ³⁹ Se maļespíritoj kiyokakitzkia iwán kitzajtzilíá iwán kikuejkuekuechkaltia iwán chijchalposontia. Kipoxiknoçhíwa iwán ayá' kikajtewasneki. ⁴⁰ Nikijljkaja modiscipolomej iga makikixtilikan inín espíritu, e' ayá' welitiakej.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—¡Mataj amejemen ayá' anmomela'confiarojtokej nopan iwán ayá' anye'nemij! ¿Este kémano' máj nia nonoti iwán amejemen, iwán nia nimitziyqwijtotij? Xikuajliga nijiga mopiltzín.

⁴² Kuá' chokotzín kina'techojtíaya Jesús, maļespíritoj kitájkal este ipan tajli iga kikuejkuekuechkaltij recio. E' Jesús kajajwa' inón maļespíritoj iwán kachitajtij inón chokotzín. Iwán kimá' sej itaj. ⁴³ Iwán inewi gente san tajtachixtikajkej iga kitakej iweyi poder Dios.

Jesús kijtowa sej iga yawi mikiti

Miej inewi moyolmajtitoj iga yej Jesús kichij, kijlij idiscipolomej:

⁴⁴ —Xikye'kakikan inín, iwán amo xikelkawakan; nej yej iPiltzín Taga' yawij nekawatij ipan ima' yej ne-ijiyaj.

⁴⁵ E' yejemen ayá' kentenderowayaj yej kijliayaj, iga ken kuá' ixtzaktoyaj iga aya makentenderokan, iwán majmawiaj iga kitajtaniaj Jesús iga té kijtojneki inomej tajtolmej.

¿A'yéj máj tayakanto'?

⁴⁶ Iwán idiscipolomej pewakej iga mosejsepan-ijliáj iga a'yéj an de yejemen máj tayakanto'. ⁴⁷ E' Jesús kimati' té kejlantoyaj, kikui' se choochin iwán kiketza' itenoj, ⁴⁸ iwán kijlijkej:

—Yej ki-qmemawia inín choochin iga ne'toka, nej neqmemawia; iwán yej neqmemawia nej, ki-qmemawia nq yej ne'titan. Iga yej moalimpamati ken inín choochin, inón yej máj importante.

Yej ayá' temalita, inón tepalewia

⁴⁹ Juan kijlij Jesús:

—Tamachtiani, nikitakej se taga' yej kiteneviayapa motoka' iga kikixtiaya maļespíritoj iwán niktekimakakej iga amo makichíwa, iga ayá' senemi towan.

⁵⁰ Jesús kijtoj:

—Amo xikawaltikan, iga yej ayá' temalita inón tepalewia.

Jesús kajajwa Jacobo iwán Juan

⁵¹ Kuá' asitiaya iga Jesús tejkawisya sej ipan cielo, kisentajij iyalmaj iga yawi Jerusalén. ⁵² Jesús kitán sekin iga mayakan ipan se altepe' de Samaria* iga kitemotoj kan kawiskej. ⁵³ E' samaritanojmej ayá' kinekiyej iga ompa makawi Jesús iga kimatikej iga nemi yayaj Jerusalén. ⁵⁴ Kuá' kitakej inón, Santiago iwán Juan yej idiscipolomejpa Jesús, kijlijkej:

—NoTe'ko, çix tikneki maniktajtaniłikan Dios iga matemo ti'ti iga makipolokan yejemen, ken kichij el profeta Elías?

⁵⁵ Iwán Jesús kitachlij iwán kajajwa' in inomej:

—Amejemen ayá' ankixmatij iyEspíritoj Dios yej mitznentiaj. ⁵⁶ Nej yej iPiltzín Taga' ayá' niwalaj nitapoloko, niwalaj nitamanawjko iga amo mapoliwilo.

* 9:52 9:52 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

Iwán yájkija ipan se' altepe'.

Yej kitokasnekij Jesús

⁵⁷ Kuá' nemi yayaj ipan ojti, se taga' kijlij Jesús:

—NoTéko, nej níkneki manimitztokatinemi kansan tia.

⁵⁸ Jesús kijtoj:

—Koyomej kipiáj ixapoyomej kan kochij, iwán totómej kipiáj ixekemej, e' nej yej iPiltzín Taga', anikpiá kan achi manimokuajetontí.

⁵⁹ Jesús kijlij se':

—Xinétoka.

E' yéj kijtoj:

—NoTéko, maniao' achto maniktokati notaj.

⁶⁰ Jesús kijtoj:

—Xikawil yej ken miktokej iga makitokakan yej miktokej. Tej xaj, iwán xikpowa kén iga reinarowa Dios.

⁶¹ Se' kijlij:

—NoTéko, níkneki manimitztoka, e' achto maniknawatiti yej onokej nochan.

⁶² Jesús kijtoj:

—Yej nemi aradowa iwán tatchixtiá itepotztajpa, ayá' kajasi iga matekipano iga Dios.

10

Jesús kititani setenta idiscipolomej

¹ Iwán toTéko kitapejpen se' setenta iwán kititan ojomen iga mayakan ipan nochi altepemej iwán noyan kan yéj yawi panoti. ² Kijlijkej:

—Mela'wa' iga ono' mia' yej wel moconfiarowaj ipan nej, e' ayá' mia' yej kipowaj ye'noticiaj. Yej aya kikakij, inómejwa' ken se' weyi mijli yej némiya tayoksi. Inón iga xiktajtanilikán yej iTéko mijli iga makititani tekipanowanimej iga makitekítijya yej ono' pan mijli.* ³ Amejemen xakan; nimitztitanij ken tikita amborregojmej itzalan koyomej.† ⁴ Amo xikuigakan amomórral, niga kan ankenaj amotomimej, niga se' amogakmej; iwán amo ximokeketztikan iga xitapojtokan iwán agaj yej iwán anmasij ipan ojti. ⁵ Kuá' ankalakiskej ipan se' kajli, achto ijkín xikijtokan: “Xonokan tamelá.” ⁶ Siga ompa ono' se' yej kineki maono tamelá, ipan yéj mochiwas inón yej ankijtowaj, e' siga ayá' kineki maono tamelá, ayá' mochiwas ken ankijtowaj. ⁷ Xikawikan ipan inonsan kajli, xikuakan iwán xikonikan yej mitzmakaj; pues yej tekipanowa kajasi iga makixtawakan. Amo xikalaktinemikan ipan sesé kajli.

⁸ 'Kuá' amasiskej ipan se' altepe' iwán mitzomemawíaj, xikuakan yej mitzmakaskej; ⁹ xikachitilikán yej wetitokej yej ompa onokej, iwán xikijlikán: “Ayo' wejkatís iga reinarój Dios ipan amejemen.” ¹⁰ E' siga amasij ipan se' altepe' iwán ayá' mitzomemawíaj, xakan ipan callejmej, iwán xikijtokan: ¹¹ “Este talpo' yej ono' ipan amoaltepe' salíwi' ipan nokximej, niktzejzelojkej iga manesi iga ayá' anneye'itakej. E' xikmatikan iga ayo' wejkatís iga reinarój Dios.” ¹² Nimitzijliáj iga kuá' Dios tajuzgarój,

* **10:2** 10:2 Kijtojneki iga makitajtanilikán Dios iga yéj makititani toknimej yej wel kipowaj ye'noticiaj nochi inimej gente. † **10:3** 10:3 Koyomej, español: lobos. Inín kijtojneki iga yej kitokaj Cristo, ken borregojmej iwán yej kijija Cristo, ken koyomej.

yej çantitokej ipan inón altepe' máj kicastigaroskej que yej ichamej katka altepe' Sodoma.

Yej ayá' moyolpataj

¹³ '¡Lástima yej anchantitokej altepe' Corazín! ¡Lástima yej anchantitokej altepe' Betsaida! Siga ipan altepe' Tiro iwán Sidón mochijka milagrojmej yej amejemen ankitakej, desde ikya kikajtejkaj iga kichijwaj yej ayekti, iwán monexiyayaj iga kajakiyayaj itzotzolmej yej moakiá kuá' mikilo, iga moknomatij iwán motaljkaja ipan nexti. ¹⁴ E' kuá' Dios tajuzgaroj, amejemen máj yawij mitzcastigarotij que yej çantitokej altepemej Tiro iwán Sidón. ¹⁵ Iwán amejemen yej amochan altepe' Capernaum, çankijtowaj an anyatij ipan cielo? ¡Yáwijwa' mitzakitij kan onokej yej mikrotoj!‡

¹⁶ Jesús kijlij sej idiscopolojmej:

—Yej amejemen mitzkakij, nekakij nej; iwán yej ayá' mitztajtolkuij, nej ayá' netajtolkuij, iwán yej ayá' netajtolkuij, ayá' kitajtolkuij yej netitan.

Mokuepaj sej yej Jesús kititankej

¹⁷ Iwán inomej setenta yej yajkaj, yolpaktiwalkej, kijtojkej:

—AnnoTeko, este tzitzimimej kichijwaj ken niktekimakaj ipan motoka'.

¹⁸ Jesús kijtoj:

—Kena, nej nikita' iga Tzitzimi' nemi wetzi ipan cielo ken se teyo'.

¹⁹ Nej nimitzmakakej poder iga wel xitaksakan ipan kowamej iwán ipan kolomej, iwán iga wel xiktanilikan nochi amoenemigojmej, iga amo mamitzchijwilikan nité. ²⁰ E' amo xiyolpakikan iga malespiritojmej mitzcredowaj, xiyolpakikan iga amotokamej ijkuilijto'ya ipan cielo.

Petz tePiltzin kimati a'yéj iTaj

²¹ Íkuá' Jesús yolpagui' iga iyEspíritoj Dios kiyolchikaj, iwán kijtoj:

—NoTaj yej tikchij cielo iwán tajli, nimitzweyimatiltiá iga tiknextilij yej ayá' moweyimatij inón yej ayá' tiknextilij yej tamatij, iga tej ijkón tikne'.

²² 'NoTaj nema'ya inochi yej ono'. Ayagaj nemela'ixmati nej yej iPiltzin Dios, iséltisan teTaj Dios nemela'ixmati. Iwán ayagaj nq kimela'ixmati teTaj; noséltisan nej yej iPiltzin, iwán inomej yej nej nikneki iga makixmatikan.

²³ Iwán kitachilij idiscopolojmej, kijlij:

—Pakiskej yej makitakan yej ankitztokej; ²⁴ iga nimitzijliáj iga mia' profetajmej iwán reyejmej kitanekiáj inín yej ankitztokej, iwán ayá' kitakej; kinekiáj makikakikan inín yej amejemen nemi ankikakij, iwán ayá' kikakikej.

Sé samaritano yej te-ijknñ

²⁵ Iwán se yej tamachtia ipan iley Moisés, moketza' iga tajtoj iga san kinekiá makita te kijtoj Jesús iwán kitajtan:

—Tamachtiani, çté nikchijwas iga wel manono nochipa iwán Dios?

²⁶ Jesús kijtoj:

—¿Té ijkuilijto' ipan la ley? ¿Kén tikentenderowa?

²⁷ Iwán yej tamachtia ipan la ley, kijtoj:

‡ 10:15 10:15 El infierno.

—“Xikchokili moTeko Dios iga inewi moalmaj, iwán iga inochi moespíritoj iwán iga inewi motájpaj iwán yéj nochipa xikejłanto, iwán xikchokili moknĭn kensan tej timochokiliá.”

²⁸ Jesús kijtoj:

—Ómpaya ken tikijtoj. Siga inón tikchĭwas, nochipa tonos iwán Dios.

²⁹ E' inón yej tamachtía ipan la ley moweyimatiá iyĭxtaj yej ompa onoyaj, iwán kitajtan Jesús:

—¿A'yejtaj in noknĭn?

³⁰ Jesús kijtoj:

—Sę taga' kĭsa' Jerusalén iga yawi Jericó. Iwán ipan ojti kitachtekiĭkej, este itzótzol kikuĭlijkej, kimagakej, iwán este kitapolłtĭjkej iwán ompa kikajteĭkej. ³¹ E' kempasan ipan inón ojti panqtiaya sę sacerdote; e' san kitachĭlij iwán san kipatĭlij. ³² Sę levita^s yej tekipanowa ipan weytiöpan nō ompa asi', kitachĭlij iwán nō san kipatĭlij. ³³ E' sę taga' yej chantito' Samaria* nemi yaya ipan inonsan ojti, kuą' kita', kĭknelĭj. ³⁴ Iwán kĭna'teĥoj iwán kipajtilĭj kĭn kimagakej. Kitĭlĭlij aceite iwán vino, iwán kĭlpĭlij iga tzótzol. Kiteĭkawĭltĭj ipan iburroj iwán kiwĭga' ipan sę kajli iwán ompa kĭcuidarōjtoya. ³⁵ Ipan se'ya día kuą' yáwiya, kĭkĭxtĭj tomĭn yej valerowa ke' sę kitaniá ome día iwán kimá' iteĥo kajli, iwán kĭljĭj: “Xinecuidarowili inĭn taga', iwán siga máj tigastarōj, nimitzkuepĭlij kuą' nimokuepas.”

³⁶ Jesús kijtoj:

—De inĭmeĭ eyi taga', ¿a' mochĭj iyĭknĭn inón taga' yej kitachtekiĭkej?

³⁷ Yej tamachtía ipan la ley kijtoj:

—Yej kĭknelĭj.

Iwán Jesús kijtoj:

—Xaj iwán iĭkōnsan nō xikchĭ tej.

Jesús ono' chān Marta iwán María

³⁸ Jesús ojkuĭ' sę iwán asi' ipan sę altepętzĭn ompa kĭn sę siwa' yej itōka' Marta ki-omemawĭj ichān. ³⁹ Marta kĭpiaya sę isiwa-iknĭn yej itōka' María, iwán motāĭj iyĭkxĭtenoj Jesús iga makikaki yej yéj kĭjtojtoya. ⁴⁰ E' Marta, kĭyoltilāntoya iga kĭchĭwa mia' itekipánōł, kĭna'teĥoj Jesús iwán kĭljĭj:

—NoTeko, ¿ix ayá' tikita iga nosiwa-iknĭn neĭsenkokawiliá notekipánōł? Xĭkĭjli iga manępalęwi.

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Marta, Marta, mitzyoltilānto' iwán poxsan mitzyolmĭktiá kuajkuantas.

⁴² E' sęsan yej máj yeĭti. María kitapeĭpen yej yeĭti iwán ayagaj yawi kĭkawaltĭti.

11

Jesús kinęxtĭliá idiscĭpolojmeĭ ken iga matajtoĥan wan Dios

¹ Sę día Jesús orādoĭtoya ipan sę lugar iwán kuą' tami' orādoĭj sę idiscĭpoloj kitajtan:

—NoTeko, xinęnextĭlĭkan ken iga mani-orādoĥan, iĭkōn ken Juan kĭnęxtĭlij nō idiscĭpolojmeĭ.

² Jesús kijtoj:

§ 10:32 10:32 Xikita glosario “Levita”. * 10:33 10:33 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

—Kua' antajtowaj waŋ Dios, xikijtoŋan:

NoTaj yej tonó' ipan cielo,
nochi makiweyimatiłti motoŋa'.

Xirreinarókiya.

Mamoŋiwa ken tej tikneki ipan tałji, ijkón ken mochiŋto' ipan cielo.

³ Notakualmej yej nochipa níknekij, xinemakakan aman.

⁴ Xinełkawiliŋan yej níkhijkej yej ayekti, ijkón ken nejemej nŋ níkelkawiliáj yej neŋhiwilijkej yej ayekti.

Xinepalawikan iga amo manikŋiwasnekikan yej ayekti; amo xinešmakakan kua' Tzitzimi' neŋhiwaltijnekij yej ayekti.

⁵ Iwán nŋ kijlijkej:

—Siga se de amejemen makipiá se amigo iwán tajkoyówal makijłiti: “Amigo, achi manimitztajtanili eyi mopaŋ ⁶ iga se noamigoj ásiŋo', wałaj wejka iwán anikpiá te níkualtiá.” ⁷ Iwán yej ono' kalijti', makijto: “Amo xineŋkuejkesoki, níkalztáŋto'ya, niwejwetztokeja iwán nopilowantziŋ. Awel nimoketza, awel nimitzmaka nité.” ⁸ Nimitzijliáj iga ayá' yawi moketzati iga san iyamiŋoj, sino que iga nemi kiteki'tajtaniliá iwán yawi kimakati inewi yej kipolowa. ⁹ Inón iga nimitzijliáj: Xiktajtanikan, iwán Dios yawi mitzmakatiŋ, xiktemoŋan iwán ankasiskej, xikalztotzonakan iwán mitzkaltapowiliskej. ¹⁰ Iga yej kitajtani, kimakaj; iwán yej kiteŋowa, kasi; iwán yej kaltotzona, kikaltapowiliáj.

¹¹ '¿Ix wel se de amejemen antetajmej kimakas ipiltziŋ se te'ti kua' kitajtaniá tákual? ¿O kua' kitajtaniá topoj, kimakas se kowa'? ¹² ¿O kua' kitajtaniá pioteksis, ix kimakas se kolo'? ¹³ Siga amejemej yej ankiŋiŋawaj yej ayekti, wel ankimakaj yej yekti amopilowan, jamoTaj yej ono' ajko ipan cielo, majya sej kimakas iyEspíritu Santo a'san kitajtaniłji!

Kipantiáj Jesús iga kipiá ipoder Tzitzimi'

¹⁴ Jesús kíkixtijtoya małspíritoj ipan se taga' iga inón małspíritoj kinonojtilijtoya. Kua' kisa' małspíritoj, noŋoj welja tajtoj. Kua' inón kitakej yej ompa onoyaj, san tajtachixtikajkej. ¹⁵ E' sekin kijtojkej:

—Tzitzimi'* yej ijéfejpa małspíritojmej, kimá' poder inin taga' iga kíkixtiá małspíritojmej.

¹⁶ Sekin iga makimawetzilŋikan Jesús, kitajtaniłiyaj iga makichiwa tejté yej manesi iga wj' ipan cielo. ¹⁷ E' Jesús kimatitoyaj te kełlantoyaj in inomej, iwán kijlijkej:

—Siga se país mochiwa ome grupo iga mosepankuejkesowaj, inón país poliwiya. Iwán siga se familia mosepankuejkesowaj, akawis ni agaj. ¹⁸ Ijkón nŋ Tzitzimi' siga iséłtisan mołixtiá, ¿kén yawi kipiati ipoder? Inin níkiŋtowa iga amejemen ankijtowaj iga nej níkiŋtiá małspíritoj ipan ipoder Tzitzimi'.† ¹⁹ E' siga anepantiáj iga nej níkiŋtiá małspíritoj ipan ipoder Tzitzimi', in yej mitztokaj, ¿ix iga ipoder Tzitzimi' kíkixtiáj małspíritoj? Yejemejsan monextiáj iga ayéj ijkón ken anne-ijliáj. ²⁰ Nej níkiŋtiá małspíritoj iga ipoder Dios, inón kijtojneki iga ási'ya tiempo iga Dios marreinaro ipan amejemen.

²¹ 'Kua' se taga' yej pox tajpalej kipiá yej iga momanawiá, ayagaj wel kitachtekiá ičan. ²² E' siga wj' se' yej máj tajpalej iwán kičaniliá, kikułliá

* **11:15** 11:15 Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás. † **11:18** 11:18 Ipan griego nij kijtowa Beelzebú yej kijtojneki Satanás.

inewi yej iga momanawia yej ipan moconfiarowaya iwán kichtekiliáj inewi yej kipiá.

²³ 'Yej ayá' kiye'ita yej nikchíwa, inonwa' ne-ijiya; yej ayá' nepalewía; inonwa' tapojpolowa.

Mokuepa sej malespíritoj ipan taga'

²⁴ Jesús nō kijtoj:

—Kuá' se malespíritoj kisa ipan se taga', nentinemi ipan wá'tal iga kitemojtinemi kan makalaki; iwán siga ayá' kasi, kijtowa: "Nia sej nimokuepati nočan, kan nikisa'." ²⁵ Kuá' mokuepa kasi inón taga' ken se kajli yej tajtachpantolq' iwán tayejye'talijtolq'. ²⁶ Iwán yawi kikuiti se' siete mal espíritu yej majya sej que yéj, iwán inochin mochantiáj ipan inón taga', iwán inón taga' kichíwas majya sej yej ayékti que achto.

Mela'yołpakilis

²⁷ Mieł t̄atapojtóyao' Jesús, se siwa' tajtojte' recio, kijtoj:

—iMayolpakto inón siwa' yej mitzonoltij iwán mitziskaltij!

²⁸ Jesús kijtoj:

—iMáj mayolpakikan yej kikakij itájtol Dios iwán yej kichíwaj ken kijtowa!

Jesús t̄atapowa de Jonás

²⁹ Máj ajasitiayaj kan onoya Jesús iwán pewa' iga kijtoj:

—Inimej gente pox malojmej iga kinekij manikchíwa yej ayi'pa mo-ita, e' ayá' nia niknextilij nité, petz yej Dios kichíwilij Jonás.† ³⁰ Ijkón ken yej chantitoyaj Nínive kitakej ipoder Dios ipan Jonás, ijkón nō yej ámampa onokej kitaskej ipoder Dios ipan nej yej iPiltzin Taga'. ³¹ Kuá' Dios tajuzgarqj, moketas nō la reina yej mandaroj ipan taji de Sabá iga mitzuzgaroskej, iwán kijtoj iga ayompa ankichijkej. Inón reina wejka nejnen iga makikaki yej kimati rey Salomón;§ iwán nej majya sej que Salomón. ³² Kuá' Dios tajuzgarqj, yej ichamej weyi-altepe' Nínive, moketaskej iga mitzuzgaroskej, iwán kijtoskej iga ankichijkej yej ayékti; iga yej chantitokej Nínive, kuá' Jonás kipowa' itájtol Dios, kikajtejkej iga kichíwayaj yej ayékti; iwán nej majya sej que Jonás.

Lámpara yej topan ono'

³³ 'Ayagaj kixotaltia icándil iwán makiyana, niga kitaliá itampa cajon, sino que kitaliá ajko iga yej kalakiskej matachakan. ³⁴ Moyix ken tikita se cándil yej mitztawia; siga moyix yekti, mitztawijtos. E' siga ayékti, tonos ken kuá' takomichkan. ³⁵ Ximocuidaro iga inón ti'ti yej tikpiá amo masewi. ³⁶ E' siga monoyan mitztawijto' inón ti'ti, ayá' tonos ken takomichkan, noyan titachás, ken kuá' se cándil mitztawijtos.

Jesús kajajwa fariseojmej iwán yej tamachtiáj ipan la ley

³⁷ Kuá' tami' tajtoj Jesús, se fariseo kijlij iga matakuați ichan. Jesús yajki, kala' ichan iwán kixnanya mesa. ³⁸ Iwán fariseo ayá' kiye'ita' iga Jesús ayá' achto momapá' ken kitekichíwaj kuá' takuaj. ³⁹ E' toTeko kijlij:

—Amejemen fariseojmej kenkuá' ankipajpakaj plato iwán posillo fuerájbapa, e' amejemen ipan amoalmajmej ankejlantokej iga antachtekiw iwán ankichíwasnekij yej ayékti. ⁴⁰ iAmpachtolmej! ¿Ix ayá' ankimatij

iga yej kichij fueráj bapa kichij nõ yej ta-ijtkpa? ⁴¹ Nimitzijliáj iga achi xikmakakan ken tejté yej ankipiáj, inomej yej ayá' motapialiáj iwán ijkón anye'onoskej iyixtaj Dios.

⁴² 'iAnlāstimajmej fariseojmej!, iga ankapartarowiliáj Dios diez por ciento de hierba buena, de chichí'kuaxiwi' iwán de inewi kuaxiwimej yej mókuapa. E' ayá' ankichiwaj ken Dios kineki iwán ayá' ankinekij Dios. Ininwa' in yej yekti iga xikchíwakan iwán amo xikelkawakan iga kikyokatikan yej itátkipa Dios.

⁴³ 'iAnlāstimajmej fariseojmej!, iga kan takualo anmotaljnekij ipan ye'asientoj kan motaliáj yej máj tayakantokej yej onokej tiopan, iwán ankinekij iga nochi mamitzsaludaroqan tajkoaltepe'.

⁴⁴ 'iAnlāstimajmej yej antamachtíaj ipan la ley iwán anfariseojmej, anmopajpantiáj iga anye'nemij!, ken tikita an-animajxapomej yej anesi, yej kipapatiliá la gente iwán akitaj.

⁴⁵ Iwán se yej tamachtíaj ipan la ley, kijtoj:

—Tamachtiani, iga inón tikijtoj, annepopowaj nõ nejemèn.

⁴⁶ E' Jesús kijtoj:

—iAnlāstimajmej, yej antamachtíaj ipan la ley!, iga ankitekimakaj amogentej makichíwakan yej ayagaj wel kichíwa. E' amejemèn niga achi ankipaléwiáj.

⁴⁷ 'iAnlāstimajmej!, yej ankichíwiliáj ikalyotzizjn kan tqtkokej profetajmej yej kimijmiktijkej amotajwan. ⁴⁸ Iga ijkón ankichíwaj, ankiye'itaj yej kichijkej amotajwan. Yejemèn kimijmiktijkej iwán amejemèn ankichíwiliáj ikalmej kan tqtkokej.

⁴⁹ 'Inón iga Dios yej nochi kimati kijtoj: "Nia nimitztjtanilitij profetajmej iwán notatjtanimej, sekin de yejemej anyawij ankimiktitij iwán sekin anyawij ankitaloçhtitij." ⁵⁰ E' Dios yawi kikulparotj la gente de inampa de inón i-esyomej inewi profetajmej yej kimijmiktijkej este iga kuá' pewa' inin tajli. ⁵¹ Pewa' este iga kimiktijkej Abel iwán este iga kimiktijkej Zacarías, yej kimiktijkej iyixtaj weyitiopan, itenoj altar. Inán nimitzijliáj iga Dios yawi kicastigarotj la gente yej inán onokej iga mikikej profetajmej.

⁵² 'iAnlāstimajmej yej antamachtíaj ipan la ley!, iga ankitzakauj itajtõl Dios, amejemèn ayá' ankixmatij Dios iwán ankitzakuiliáj yej kixmatisnekij.

⁵³ Kuá' Jesús tami' kijtoj inin, yej tamachtíaj ipan la ley iwán fariseojmej pewa' iga kuejkuesiwikej iwán kitajtatankej poxsan Jesús; ⁵⁴ kimela'temowiliayaj kansan makijto se tájtõl iga wel makimawetziltikan.

12

Jesús tanõnõtza

¹ Iwán monechkojkej miles de gente este motõtopewayaj. Iwán Jesús achto pewa' kijlij idiscipolojmej:

—Ta' xikakikan: amo xikchíwakan ken kitekichíwaj fariseojmej, iga yejemej nésiki' ye'nemij, siempa ayá'. ² Ateyi nisé yej mochiwa ichtákasán yej ayá' mamomati, iwán ateyi nisé yej jyanto' yej amo mamomati.

³ Nimitzijliáj iga inewi yej ankijtowaj kan takomichkan, yawi mokakiti kan tachalpan iwán siga amo-ichtakatatapowiáj ankaltzaktókejpa, yawi motzajtzipowati kan nõyan mokaki.

Jesús kijtowa iga Dios mamomajmawili

⁴ 'Nokniwān, nimitziñliáj iga amo xikmajmawiliқан yej tamiktiáj, e' máj máj awel те kichiwaj. ⁵ E' nia nimitziñliáj a'yéj xikmajmawiliқан; xikmajmawiliқан Dios yej wel mitzmiktiáj iwán wel mitzmoṭaj қан тawewelkato', inṭnwa' in yej xikmajmawiliқан.

⁶ 'Ankimatij iga monamaka cinco ṭoṭoṭzitzin iga ome tomiṭzitzin, e' Dios ayá' kelkawa nisé de inṭn. ⁷ Dios kimati ke' amotzonkalmej ankipiáj ipan amotzontekon. Amo ximajmawikan, amejemej máj anvalerowaj que mia' ṭoṭoṭzitzin.

Amo xipiṇawa iga tikjowa iga tiktoka Jesús

⁸ 'Nimitziñliáj iga inewi yej kinojma-ijowa iyixtaj la gente iga neṭoka, nej yej iPiltzin Taga', nṭ nia nikijṭoṭi iyixtaj iyangelejmej Dios iga neṭoka. ⁹ E' yej makijto iyixtaj la gente iga ayá' neṭoka, nṭ nia nikijṭoṭi iyixtaj iyangelejmej Dios iga ayá' neṭoka.

¹⁰ 'Siga agaj makijto yej ayekti iga iPiltzin Taga', Dios weljo' kelkawiliј yej kijto, e' yej mamaltajto iga iyEspiritoj Dios, inṭn Dios ayo' kelkawiliј.

¹¹ 'Kua' mitzwigaskej tiopan o iyixtaj juezmej o iyixtaj yej mandarowaj; amo xitayokoyakan iga ayá' ankimatij те anyawij ankiṭoṭij. ¹² IyEspiritoj Dios yawi mitzneṭiliј te anyawij ankiṭoṭij.

Amo ximoconfiaro ipan tomin

¹³ Se tokniṭ itzalan gente kijlij Jesús:

—Tamachtiani, xikiјli nokniṭ iga manemaka achi yej nekawiliјkeј notajmej.

¹⁴ E' Jesús kijlij:

—Ej, ¿a'yéj neṭaliј iga juez iga manimitzmaјmakakan yej amotatki?

¹⁵ Kijtoj nṭ:

—Ximocuidarokan, amo xikpoxpiasnekikan tejté yej awel ankipiáj. Se taga' awel ye'ono iga san makipiá komati yej pox patiyoj.

¹⁶ Iwán kipowiliјkeј se қан wel miṭkuṭilo:

—Onoya se taga' yej poxsan motapialiaya iwán pox mochiwaya yej kitokaya pan imil, iwán pox mochiwaya yej kitokaya. ¹⁷ Inṭn taga' iјkin kijtowaya ipan iyalmaj: “¿Té inán nia nikchiwati? Ayá' nikpiá қан niқana yej nikixtij ipan nómil.” ¹⁸ Iwán kijtoj: “Nikmátiya те nia nikchiwati, nia nikxixitṭnati қан niқana nokosechaj iga manikchiwa yej máj wejweyi, iwán ompa nia nikanati inewi nokosechaj, iwán inewi yej nikpiá. ¹⁹ Iwán nia nikijliṭi noalmaj: Noalmaj, paréj timotaeniliјto' iga mia' año; ximosewi, xitakua, xi-aṭi, xipaki.” ²⁰ E' Dios kijlij: “Taga' yej ken atitajlanto', inṭnsan yówal tia timikiti, iwán yej tikanto', ¿a'yéj tikawiliј?” ²¹ Iјkón mochiwa se yej kinejnechkowa itomin iga yeјsan; e' iyixtaj Dios ayá' kipiá nité.

Dios ki-omemawia ipilowan

²² Jesús kijlij idiscipoloјmej:

—Nimitziñliáj iga amo xikyokoyakan те anyawij ankikuṭij iga wel xonokan, niga xikyokoyakan amotzotzolmej yej anyawij ankakitij.

²³ Tejemej máj tivalerowaj que tákual iwán tocuerpoj máj seј que tzótzol.

²⁴ Ta' xikitakan ṭoṭomej ayá' miłchiwaj iwán niga tapixkaj iwán akipiáj kajli қан қanaј yej kipixkaj, iwán Dios kitamakaj. ¡Pueј amejemej máj anvalerowaj que ṭoṭomeј! ²⁵ ¿Iwán a' de amejemeј iga san matayokoya iga chapati', wel weyas se' alin? ²⁶ Siga awel ankichiwaj inin yej alin, ¿te iga anmoyolmikiáj ipan sewo'?

27 'Ta' xikitakan ken iga weyáj xochimej, ayá' tekipanowaj iwán niga tajtzmaj. E' nimitzjiliáj niga el rey Salomón malej iga moye'taajakiaya; ayá' kaxilij ken inomej xochimej yej mojmõnsajtikej. 28 Iwán siga Dios ijón kimõnsajchíwa kuaxiwiyoj yej aman ono' ipan akawalyoj iwán mošta tatas ipan ti'ti, ¿kén iga ayá' mitztzotzolyotiskej, amejemen yej alín amoconfiarowaj ipan Dios? 29 Amejemen amo xitayokoyakan iga ayo' te ankikuaskej o té anyawij ankonitij. 30 Yej ayá' kixmatij iyojwi Dios, tayokoyaj iga nochi inín, e' amoTaj yej ono' ajko kimátiya te mitzpolowaj amochan. 31 E' ximotemakakan iga Dios marreinaro ipan amejemen, iwán nochi inímej yej mitzpolowaj anyawij ankiplatij.

Amo xikpoxneki tomín

32 Jesús kijtoj:

—Amo ximajmawikan, amejemen yej ken amborregojmej yej ayá' ankomatimej, e' toTaj kineki iga iwán xisenmandarokan. 33 Xiknamakakan yej ankipláj iwán xikmakakan yej akipláj. Ijón ken ankenaj amotomín ipan yej ayí' tamis, iwán ipan cielo ken ankipláj amotomín yej ayí' pa tami, kan ayagaj tachteki, iwán kan wechi ayá' taxixitina. 34 Kan ono' yej mitzyoltilana ompa nochipa tikejlanos.

Matikchixtokan toTeko iga wi'ya

Jesús kijtoj:

35 —Xinechixtokan iga niwi', xitaajakijtokanya iwán maxotátoya amomechomej. 36 Xonokan ken inón tekipanowanimej yej kichixtokej itekomej iga maasi, iga yajki kan monamiktilo, iga kua' asis, kikaltapowiliskej kua' kaltzotzonas. 37 Paktokej tekipanowanimej iga kua' asis iteko makasikij isatokej; nimitznojma-ijliáj iga iteko yawi kixnñatitij ipan mesa iwán yéjsan imatika kitalij tákual. 38 Paktokej yejemej siga kasitij isatokej, malej iga asis tajkoyówal o kua' isájpasan. 39 Iwán inín xikmatikan, siga se iteko kajli kimatiá katka keman yawi asiti yej tachteki, ayá' mokochojlij iwán ayá' motemakas iga makikaltapokan iga makitachtekikan. 40 Inón iga amejemen xisatokan iga xinechixtokan; nej yej iPiltzín Taga' niwi' kua' ayá' ankimatitokej.

Omen tekipanowani, se yej pox tacredowa iwán se yej ayá'

41 Pedro kitajtan:

—NoTeko, ¿ix tikpowa' inín iga manimixkujtikán nejémejsan o iga inochi?

42 Kijtoj toTeko:

—¿A'yéj onos ken inón ye'tekipanowani yej nochipa kichíwa ken kijliá iteko, yej kitaliá iga makimandaró sekin itekipanowanimej ipan ichan iga matatamaka kua' takualo? 43 Pakto' inón tekipanowani iga kua' asis iteko makasiki kichijto' ken kitekimakakej. 44 Nimitzjiliáj iga inón tekipanowani yawij kitalitij iga makimandaró inochi yej itátkipa iteko. 45 E' siga inón tekipanowani makijto ipan iyalmaj: "Noteko wejkwaso' iga asis", iwán pewas iga kinkochiwas sekin tekipanowanimej, tajtaga' iwán siwatkej. Iwán pewas iga takua iwán ati este tawana. 46 Yawi asiti iteko inón tekipanowani kua' ayá' kichixto', iwán kua' ayá' kimatito', iwán yawi kicastigaroti, kititanis kansan yawij yej ayá' tacredowaj.

47 'Tekipanowani yej kimajmati te kineki iteko iwán ayá' kejlámikis iga makichíwa, yawij kimagatij poxsan. 48 E' yej ayá' kimatito' iga kichíwa yej

kajasi iga makicastigarokan, inon ayá' poxsan yawij kimagatij. Siga agaj Dios kimaka komati, no kitajtaniłij komati; siga agaj Dios poxsan kipialia confianza, poxsan maye'nemi.

Itechko Jesús iga moyoyjokatilo

⁴⁹ 'Nej niwalaj niktikuiliko ti'ti ipan inin tajli, iwán nejwa' niknekiá iga mawewelóntoya! ⁵⁰ Nia nipanoti ken ipan se bautismo iga yawij nepoxiknoçhiwatij, ipoxsan nimoyolmiktijto' malej ga aya asi inon día iga mamochiwa! ⁵¹ ¿Ankijtowaj an niwalaj iga xonokan tamelá ipan inin tajli? Nimitzijliáj iga ayá'; niwalaj iga ximoyoyjokatikan. ⁵² Desde inin, cinco ipan se kajli yawij yojyokatitotij, eyi kijiyaskej yej omemej, iwán omen kijiyaskej eyi. ⁵³ Tetaj yawi kijiyati ipiltzin iwán tepiltzin yawi kijiyati itaj; teye' yawi kijiyati isiwapiltzin, isiwapiltzin yawi kijiyati iye'; monanti yawi kijiyati isiwamon iwán siwamon yawi kijiyati imonan.

Ayá' kitaj yej Dios nemi kichíwa

⁵⁴ Jesús kijlij no la gente:

—Kua' ankitaj moketza mixti ikalakiyan tonati', ankijtowaj iga yawi wítzeti tiawa', iwán ijkón mochiwa. ⁵⁵ Iwán kua' tejkawi ejeka', ankijtowaj iga yawi tadotonitiati, iwán ijkón mochiwa. ⁵⁶ ¡Amejemen antakajkayawaj iga ankitokaj Dios! Amejemej ankimatij yej kijtojneki mixti iwán yej mochiwas ipan tajli, iwán te iga awel an kentenderowaj yej nejpa nemi nikchiwa yej Dios nemi mitznextiliáj?

Ximoyoltałikan iwán yej anmo-ijiyaj

⁵⁷ '¿Te iga ayá' amogánajsan anmo-ijliáj iga ankichijtokej yej ayekti? ⁵⁸ Siga agaj mitzdemandarowa iwán mitzwiga kan mandarolo, ximoyoltałikansan ipan oji. Porque siga mitzwiga iyixtaj juez, juez kitekimakas policiyajmej iga mitzakiskej kuakalko. ⁵⁹ Nimitzijliáj iga atikisas ompa este que xixixtawawa inewi ke' mitztajtaniłiáj.

13

Ximoyolpatakān o anyawij ampoliwitij

¹ Íkua'san walkej sekin iwán kitatapowijkej Jesús iga Pilato kimijmiktij sekin tajtaga' de Galilea kua' onoyaj tiopan, iwán inomej iyesyomej kisenetiliw iwán iyesyoyołkamej yej kimakayaj iga iyofrendaj Dios. ² Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ankijtowaj amejemen iga ijkón kichiwilijkej inomej de Galilea iga máj kichijkej yej ayekti que sekin galileo? ³ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij no. ⁴ ¿O amejemen ankijtowaj iga inomej dieciocho yej mikikej kua' torre de Siloé wetzi' iwán kitepachojkej, máj kichijkej yej ayekti que sekin yej chantitokej Jerusalén? ⁵ Nimitzijliáj iga ayá'; siga ayá' anmoyolpataj, amonochin anyawij ampoliwitij no.

Higuerajkuawi' yej ayá' takí

⁶ Jesús kijtoj inin iga mamixkułitilo:

—Se taga' kipiaya se higuerajkuawi'* yej ixwatoya ipan ital, iwán yajki kitato siga ayá' takto'; e' ayá' kasilij nité. ⁷ Kijlij yej kicuidarowa tajli:

* 13:6 13:6 Xikita glosario "Higo".

"Kipiaya eyi xiwi' iga niktekitemoliki itakilla inin higueraikuawi' iwán ayi' nikasiliá. Xiktzontékiya; ¿te iga yawi talpolojtoti, ayéj iga takí?"
 8 Inón yej kicuidarowaya tajli kijtoj: "Patrón, achó' xikajtewa inin xiwi'; manikaxanili-o' tajli iwán nia niktaliljiti abono. 9 Ijkón sí, anka takisya; e' siga ayá' takis, xiktzontekiy."

Jesús kachitialtiá se siwa' ipan día kuá' mosewilo

10 Jesús tamachtijtoya tiopan ipan se día kuá' mosewilo 11 iwán ompa onoya se siwa' yej kipiaya dieciocho año iga wetito'. Se malespíritoj kitepo'wijkolojtoya iwán ni aljn awel kimelawaya itepo'. 12 Kuá' Jesús kita', kinotza' iwán kijlij:

—Ti-achitia'ya.

13 Iwán kitallilij imamej ipan inón siwa' iwán íku'a'san tepo'melawaya iwán pewa' kiweyimatiłtij Dios. 14 E' yej mandarowa tiopan kuejkuesiwi' iga Jesús taachtialtij ipan día kuá' mosewilo, kijlij yej ompa onoyaj:

—Ono' seis día iga tekipanolo. Ipan inomej día xiwjtzekan, ximoachitialtikij, ayéj ipan día kuá' mosewilo.

15 Iwán toTeko kijtoj:

—Amejemen antakajkawawaj iga ankitokaj Dios, ¿ix ayá' ankixitomaj amotoroj o amoburroj ipan día kuá' mosewilo iga anyawij ankamakatiłj?

16 Iwán inin siwa' ipiltzin ipilowampa Abraham. Iwán Tzitzimi' kenkuá' kilpitoya iga kokolis dieciocho año, ¿ix ayá' katka mamoxitoma malej iga ipan día kuá' mosewilo?

17 Kuá' Jesús tami' inin kijtoj, nochi yej ta-ijiyayaj mopinajtijkej. E' nochi pakiaj kuá' kitayaj iga Jesús kichjwaya yej ayi'pa mo-ita.

Íyol mostaza

18 Jesús kijtoj:

—¿Kén wel nimitzijliskej iga reinarowa Dios?, ¿iwán té wel nikmachotij?

19 Nikmachotia iwán se íyol mostaza yej kitoka se taga' ipan ítal, ixwa iwán weyá este que mochjwa weyikuawi', iwán totomej moxeketiáj ipan imajma'.

Levadura yej kipsawayaltia itixyo pan

20 Kijtoj nq Jesús:

—¿Iga te iwán wel nikmachotia ken iga Dios reinarowa? 21 Nikmachotia iwán levadura† yej se siwa' kaxakualowa iwán komati harina, iwán moposawa inewi tixti.

Se kajli yej tzolti' ikaltenyo

22 Kuá' Jesús nemi yaya Jerusalén, panotiya ipan altepemej iwán ipan altepetzitzin iga tamachtijtiaya. 23 Iwán a'pa kijtoj:

—NoTeko, ¿ix ayá' ke' yej momanawiáj?

Jesús kijtoj:

24 —Xiteki'kalakikan ipan kalten yej tzolti', nimitzijliáj iga mia' kalakisnekiskej iwán ayá' welitiaskej. 25 Kuá' iteko kajli mokétzasya iwán kitzákuasya kalten, amejemej yej amonokej fuera ankaltzotzonaskej iwán ankijtoskej: "Noków, noków, achi xinekaltapokan." E' yéj mitzijliskej: "Ayá' nimitzijxmatij." 26 Iwán ankijtoskej: "Tisentakuajkej iwán tisen-átikej, iwán annemachtijkej ipan nocallejmej." 27 E' yéj mitzijliskej:

† 13:21 13:21 Xikita glosario "Levadura".

“Nimitzijlijkeja iga ayá' nimitzijxmatij. Xicholokan notənoj, amonochin yej ankichiwaj yej ayekti.”²⁸ Ankitaskej Abraham, Isaac, Jacob iwán inewi profetajmej yej onokej kan reinarowa Dios, miej amejemen amonoskej fuera, anyawij anchokatij iwán antanguetzekaskej.²⁹ Witzeloj del nórteja iwán del sur iwán kan ikísáyampa tonati' iwán ikalakíyampa iga mamotalikan iga matakuaқан kan reinarowa Dios.³⁰ Yej inán onokej tatepotztaj yawij tayakantotij, iwán yej inán tayakantokej yawij kawitij tatepotztaj.

Jesús choka iga Jerusalén

³¹ Íkuá'san asikej sekin fariseojmej iwán kijlijkej:

—Xikísaya nigaj iwán xaja iga Herodes mitzmiktijneki.

³² E' yéj kijtoj:

—Xakan iwán xikijlikan inón koyo[‡] yej takajkayawa: “Iga aman iwán mošta nia nikijixtiti maļespiritojmej iwán nia nitaachitiltiti iwán mošta se día niktamij notekipánol.”³³ E' kipiá iga aman, mošta iwán mošta se día nia ninejnemiti, iga awel mamiki se profeta siga ayá' ono' Jerusalén.

³⁴ ‘Amejemen, amejemen, yej anchantitokej Jerusalén, yej ankimiktiáj profetajmej iwán ankitejtemiktiáj taťitanimej yej Dios mitztitaniliáj! ‘Mia' vej nikne' manimitznechkokan ken pio-ilamaj kinechkowa ipilowantzitzin iyastakapaltampa, e' ayá' ankinekikej!³⁵ Ta' xikitakan, inán amoweyitiopan[§] yawi kawiti iselti; iwán nimitzijliáj iga ayá' máj anyawij anne-itatij este kuá' antajtoskej de nej ijkín: “Matikweyimatiltikan yej wí', yej toTeko Dios kitani.”

14

Jesús kachitialiá se taga' yej pojposawa

¹ Se día kuá' moşewilo, Jesús yajki takuato chan se ijfej fariseojmej, iwán sekin fariseojmej kipipixtoyaj. ² Ompa no onoya iyixtaj Jesús se taga' yej pojposawa. ³ Iwán Jesús kitajtan yej tamachtiaj ipan la ley iwán fariseojmej:

—¿Ix wel taachitailtilo ipan día kuá' moşewilo, o ayá'?

⁴ E' yejemej até kijtojkej. Jesús kikitzkij yej wetitoya iwán kachitiltij, iwán kijlij iga mayáwiya ichan. ⁵ Iwán kijlij sej fariseojmej:

—¿A'yéj de amejemen, siga iburroj o itorojwéj mawetzi xapoko, ix ayá' íkuá'san kikixtij malej iga día kuá' moşewilo?

⁶ Iwán ayá' nokta wel kitenkuepiliayaj.

Te-ikniwán kan monamiktilo

⁷ Kuá' Jesús kitaya iga yejemej kitapepenayaj iga mamotalikan kan motaliáj yej máj tayakantokej, ijkín kinonotzkej:

⁸ —Kuá' agaj mitzinwitarowa kan monamiktilo, amo ximotali kan motaliáj yej paréj tayakantokej, iga wel asi se' yej máj tayakanto' que tej, ⁹ iwán yej mitzinwitaroj wel mitzijliá: “Achi ximoketza iga mamotali inin toknín.” Iwán tia timopinajtiti iga tia timotaliti kan motaliá námol. ¹⁰ Kuá' mitzinwitarowaj, ximotali kan motaliá námol; iga kuá' mawiki yej mitzinwitaroj, mamitzijli: “Amigo, ximotali kan motaliá yej máj tayakanto'.” Ijkín mitzye'itaskej poxsan yej kixnantoskej mesa.

[‡] 13:32 13:32 Español: zorro. [§] 13:35 13:35 Jesús kijtoj “amókal”, yej nij kijtojneki “amoweyitiopan”. Jer 22:5

¹¹ Porque yej igánajsan moweyimati, inón yawij kalımpamatitij, iwán yej moalımpamati, yawij kiweyimatitij.

¹² Jesús kijlij nõ inón yej ta-invitarowa:

—Kua' tikchıwa ilwi' o se cena, amo xikinvaro yej íwan timoye'ita, niga mokniwan, niga moparientejmej, niga movecinojmej yej motapialiáj; iga yejemej wel mitzinvitaroskej iwán ijkón mitzmakuepaskej.

¹³ Kua' titatamakasneki, xiknotza iga mawıtzeķan yej ayá' motapialiáj, maķepomej, koķomej iwán pachamej. ¹⁴ Iwán tipoxpaktos iga yejemej awel mitzmakuepaskej; e' tej yawij mitzmakuepatij kua' yej ye'nemij ojpa-isaskej ķan miktokej.

Se taga' kichıwa weyi-ilwi'

¹⁵ Kua' kıká' inın, se yej ķıxnantoya mesa kijlij Jesús:

—Pakto' yej takua ipan ilwi' yej kichıwiliáj inoķej yej motemakaj iga Dios marreınaro ipan yejemen.

¹⁶ Iwán Jesús kijlij:

—Se vej se taga' kichij komati tákual, iwán tatıtan iga makinotzatij mia' gente. ¹⁷ Iwán kua' takuáloya, kitıtan imonsoj iga ijkın makijlıtija: “Xiwıķıkanya, iga óno'ya nochi.” ¹⁸ E' inochi pewakej iga ijkın kijtojkej; yej achto kijtoj: “Achi xineđisculparo, nikówago' se tajlı iwán kipıa iga nia nikitati.” ¹⁹ Se' kijtoj: “Nikówago' cinco yunta iwán nia nikitati ken tekıpanowaj. Nimitztajtaniliá iga amo ximoyolmıkti iga awel ompa nonos.” ²⁰ Iwán se' kijtoj: “Nimonamıktijo' inón iga awel niati.” ²¹ Iwán inón monsoj yajki kipowılıto iteko inewi kensan kijlijkej. Iwán tetaj kuejkwesiwi', iwán kijlij imonsoj: “Xaj tajkoaltepe' iwán ipan ojtimej, iwán xikijli iga mawıtzeķan yej ayá' motapialiáj, maķepomej, koķomej iwán pachamej.” ²² Máj máj monsoj kijtoj: “Noteko nikchija ken tine-ıljij, iwán kitolówa-o' máj ķan motalilo.” ²³ Tetaj kijlij imonsoj: “Xaj ipan callejmej, ipan ojtimej iwán xikteki'yolyamanakan sekin iga makalakıķan iga matemi nókal. ²⁴ Nimitzijliáj iga nisé de inoķej yej achto nikijlijķaj, yawij takuati.”

Makisentlı iyalmaj iga se kitoka Cristo

²⁵ Mıa' gente kitokaya Jesús, iwán yéj mokuropa' iga kijtoj:

²⁶ —Siga agaj wı' iga neķoka, iwán ayá' neķokiliá máj que itaj, máj que iye', máj que isiwa', máj que ipilowan, iwán máj que iyıķınej, iwán manetoka, malej iga este makimıktıķan iga nej, inón awel moķıwa nodiscıpoloj. ²⁷ Yej kinekis manetoka, e' ayá' kikechpanowa icruz,* awel moķıwas nodiscıpoloj. ²⁸ Siga se de amejemen kichıwasneki se torre, ķix ayá' achto kitas ke' tomın kiwıgas iga makita ken kiyekawılıtij? ²⁹ Siga san makıpewalti iwán awel makıyekawılıti, nochi yej kitas yawi kipınajtıti. ³⁰ Iwán kijtoskej: “Inın taga' san kipewaltij iwán awel kiyekawılıtij.” ³¹ Kua' se rey yawi momıjmıktıti iwán se' rey, ķix ayá' achto kitas siga wel kitanıliá siga kimatito' iga isoldadojmej ono' diez mil, iwán yej iwán yawij momıjmıktıtij onokej veinte mil? ³² Siga momachılıá iga yawi kipoloti, kua' se' rey maónoo' wejka, kitatıtanılij iga amo mamomıjmıktıķan. ³³ Ijkón nokta, a'san neși' de amejemen yej ayá' makıķajteķa inewi yej kipıa, awel moķıwa nodiscıpoloj.

* **14:27** 14:27 “Kikechpanowa icruz”: anka kijtojneki motemaka iga wel makıķoķıwıķan, este mamiki iga kitoka Cristo.

Kua' iga ista' kikajtewa ikoko'ka

³⁴ Jesús nọ kijtoj:

—Ista' pox yekti; e' siga ay'ya istaweli', ¿kénó' tawelialtij? ³⁵ Ayo' yekti iga nité, motajkáliya. Yej kipiá inakasmej, makikakikán. †

15*Borregoitzin yej poliwika*

¹ Nochi yej kicobrarowayaj impuestos* iga Roma iwán yej nanamólnemiáj yayaj iná' Jesús iga kikakitij. ² Fariseojmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley, ijkín kipopowayaj Jesús:

—Inín komemawíá yej ayá' ye'nemij, iwán este iwán sentakuaj.

³ Iwán Jesús kipowa' se kan mamixkuñtilo, kijtoj:

⁴ —Siga se de amejemen makiipiá cien borrego iwán se makipolo, ¿ix ayá' ómpao' kikajtewas inón noventa y nueve ipan sakayoj, iwán yaj kitemoti yej poliwí' este kan casis? ⁵ Iwán kua' kásisya, pakis iwán kikechpánojya iga miwigas. ⁶ Iwán kua' ásisya ichan, kinechkoj iyamigojmej iwán ivecinojmej, kijtoj: “Matipakikan, iga inán nikási'ya noborregoj yej nikpolojka.” ⁷ Pues nej nimitzjiliáj iga máj pakiloj ipan cielo kua' se yej kichíwaya yej ayekti moyolpata, que iga inomej noventa y nueve yej ye'nemij iga moyolpatákeja.

Tomín yej poliwika

⁸ ‘Siga se siwa' makiipiá diez tomín iwán se makipolo, ¿ix ayá' kixotaltij ti'ti iwán tachpanas kalijti', iyolpan kitemoj este kan casis? ⁹ Iwán kua' kásisya, kinechkoj iyamigajmej iwán ivecinajmej, kijliskej: “Matisempakikan iga nikási'ya notomín yej nikpolojka.” ¹⁰ Ijkonсан nọ pakij iyangelejmej Díos kua' se yej kichíwaya yej ayekti moyolpata.

Tepiltzin yej kitoloj itomín iga ayompa nemi'

¹¹ Iwán kijtoj nọ Jesús:

—Se taga' kipiaya ome ipilowán, ¹² iwán yej tetzoyo' kijlij itaj: “Notaj, xinemákaya yej mochíwas notatki.” Iwán itaj kimá' ke' kitocárowaj sejsé. ¹³ Iwán ayá' wejkatí', yej tetzoyo' kinamá' inewi yej kimakakaj, iwán yajki wejka ipan se'ya estado. Iwán ompiga kitoloito itomín iga ayá' ye'nemiá. ¹⁴ E' kua' motatámija, íkuá'san nọ pox apistajtiá' ipan inón estado iwán pewa' iga mayana. ¹⁵ Iwán yajki chan se taga' yej de ompa iga kitajtaniłito tekípánol, iwán kitítan rancho iga makicuidaroti koyamemej. ¹⁶ Iwán kinekiá magui' makíkuaya algarroba† yej itákualpa koyamemej, e' ayagaj kimakaya. ¹⁷ Iwán ijkín kijtoj ipan iyalmaj: “¡Notaj kipiá mia' itekipanowanimej iwán ompa ichan kipiáj komati tákual, e' nej nigaj nemi nimayanmiki! ¹⁸ Nej niati sej chan notaj, iwán kua' nasiti nikijlij: Notaj, nikhij yej ayekti iyixtaj Díos iwán nọ nimitzjilij yej ayekti. ¹⁹ Ayo' kajasi iga xine-ita ken mopiltzin; e' achó' xineqmemawí malej kenya se motekipanowani.” ²⁰ Máj máj ojkuí' iga yajki chan itaj.

† **14:35** 14:35 Yej kitoka Cristo, e' ayá' de mela', ken ista' yej ayá' koko'. * **15:1** 15:1 Xikita glosario “Impuestos”. † **15:16** 15:16 Algarroba ken kuaxinékuil, se kuawi' yej momati Palestina. Inimej algarroba kikuayaj koyamemej wán toknimej yej amatopialiyaj. Judiyojmej ni aljn akiye'itayaj koyamemej, inón iga inín patrón nesi iga ayéj judío. Iga se makicuidaro koyamemej poxsan ayéj ye'tekípánol iga se judío, wán máj ayekti iga makikua itákual koyamemej.

'Iwán kuá' asitiyay, tətaj wéjkasan kita' ipiltzın iwán kíknelij. Iwán motalojtiajki, kixnamikito, kikechnapaloj iwán este kipipitzoj. ²¹ Iwán tępiltzın kijlij itaj: "Notaj, nikchij yej ayékti iyixtaj Dios iwán nq nimitzchıwılij yej ayékti, iwán ayo' kajasi iga xine-ita ken mopiltzın." ²² E' itaj ijkin kitekimá' itekipanowanimej: "Xikuajliguılikan yej máj ye' tóztol iwán xiktaajakılıtan; iwán xiktalılıkan se anillo ipan imájpil iwán xikakılıtan iga'." ²³ Iwán xikuitij tırojtızın yej máj tomakti', iwán xikmiktıkanya iga matitakuakan iga tiawij tikilwichıwılijtij. ²⁴ Iga inın nopiltzın, ken kuá' miktoyay, iwán inán sej isa'. Poliwickaya, iwán inán sej walaı." Iwán pewakej iga kilwichıwılijkej.

²⁵ 'E' inón sewo' tępiltzın yej máj təkoko, ayá' onoya, nemiá ipan kuayoj. Iwán kuá' asitiwıziaya ichan, kikagui' iga nento' ilwi' iwán nemi mıjtıtılo. ²⁶ Kuá' inón kikagui', kinótza' se chokotızın, kijlij: "¿Tétaj mochıwa?" ²⁷ Iwán kijlij: "Asi' sej mokinın yej yájkaya. Iwán motaj tatekimá' iga mamomikti se tırojtızın yej máj tomakti', iga ye'asi' sej ipiltzın." ²⁸ Iwán poxsan kuesiwi' iyiknın yej máj təkoko, iwán ayo' kinekiá makalaki kalijti'. Máj máj kısa' itaj, iwán kijlıto iga makalaki. ²⁹ Tępiltzın yej təkoko kijtoj: "Nej ikyay nimitzpaléwıto', iwán nochipa nikchıwa ken tine-ıjlıá. Iwán ayı' tinemaka nisé chıvojtızın' iga mani-ilwichıwakan iwán noamıgojwan. ³⁰ E' inán asi' inın mopiltzın yej nemitoyay iwán siwatkej, yej kitoloj inewi yej tikmakaka, iwán inán tikmiktilij se tırojtızın yej máj tomakti'." ³¹ Itaj kijtoj: "Ta' xinekaki nopiltzın, tej nochipa tono' notenoy, iwán inewi yej nej nikpiá, tej motatki. ³² E' inán yekti iga mati-ilwichıwakan iwán matıpakıkan iga mokinın ken kuá' mikikay, iwán sej isa'. Poliwickaya, iwán inán sej walaı."

16

Se taga' yej takajkayawa

¹ Jesús nq kipowılij idiscıpolojmej:

—Onoya se taga' yej poxsan motapıalıaya, kipiaya nq se iyencargadoj, iwán inón iyencargadoj yajkij kitełwıtoı iná' ipatrón iga nemi kimal-gastarowılıá itomın. ² Iwán ipatrón kinótza', kijlij: "¿Té iteki in yej ne-ıjlıá iga tej? Xinematılti de inochi motekıpanól yej tikchij iga ay'ya máj tonos iga tino-encargadoj." ³ Iwán inón encargado kijtoj ipan ıyalmaj: "¿Té nikchıwas?, nopatrón némiya nekıxtıá iga nej iyencargadoj ipan itekıpanól. Ayá' wel nıktekıpanowa tıjlı, iwán nıpıná iga manıktaj-tantınemi tomın. ⁴ Nikmátiya te nia nikchıwati, iga manıkpıá a'yéj maneomemawıkan ipan ichamej kuá' ay'ya nıkpıás tekıpanól." ⁵ Iwán kinótza' sejsé sejsé yej kideberowayaj ipatrón. Yej áchtosan kitajtan, kijlij: "¿Ké' tikdeberowa nopatrón?" ⁶ Iwán yej kijtoj: "Nikdeberowa cuatro mil litros de aceite." Inón yej encargado kijlij: "Xikui morrecıboı iwán nımanın xıkiıkuilo iga dos mil litros tikdeberowa." ⁷ Iwán kitajtan sewo': "In tej, ¿ké' tikdeberowa?" Iwán kijlij: "Cien koya'kóxtal de harina." Iwán el encargado kijlij: "Xikui morrecıboı iwán nımanın xıkiıkuilo iga ochéntajsan tikdeberowa." ⁸ Malej iga el encargado takajkayaj, ipatrón kıye'ita' ken kichij iga kimati kén iga wel mopaléwıá.

Wan kijtoj sej Jesús:

‡ 15:29 15:29 Xikita glosario "Chivo".

—Yej ayá' kixmatij toTęko, máj kimatij ken iga mopalęwiáj que yej kixmatij toTęko. ⁹ Nej nimitznonotzaj iga amotomın yej de inın tajlı, xikuikań iga xikpalewikań tokńimej, iga ijkón kuá' anmikiskej, támisya tomın iga amejemęn, iwán onos yej mitzomemawiskej ipan cielo.

¹⁰ 'Yej ye'nemi kuá' kipiá alın, nọ ye'nemis kuá' kipiás komati; yej takajkayawa kuá' kipiá alın, nọ takajkayawas kuá' kipiás komati. ¹¹ Siga ayá' ankichıwaj yej yekti wın tomın yej ono' ipan inın tajlı, ayagaj wel mitzmakaskej yej máj valerowa ipan cielo ¹² Siga ipan yej ayéj amotatki ayá' ankichıwaj yej yekti, ayagaj wel mitzmakaj tejté iga amotatki.

¹³ 'Ayagaj wel kipiá ome ipatrón, iga sęsanwa' in yej kiyę'itas, iwán se' kijiyas, o sę kitokas iwán se' kikajęwas. Inón iga awel ankitokaj Dios siga mitzyoltilanań tomın.

¹⁴ Fariseojmej yej poxsan kipiasnekij tomın kikaktoyaj inewi inımej tájtol, iwán kipinajtiayaj Jesús. ¹⁵ Iwán Jesús kijlij fariseojmej:

—Amejémęnya nokta yej ankijtowaj iyıxtaj tokńimej iga anyę'nemij, e' Dios kixmati amoalmajmej; yej tajtaga' kipoxyę'itaj, Dios ayá' kiyę'ita.

Iley Moisés iwán kén iga reinarowa Dios

¹⁶ 'Este kuá' onóyao' Juan yej tabautizarowa, inón vej onóyao' iley Moisés iwán yej tanęxtilijkej profętajmej. Inán mopowa ye'notıciáj kén iga reinarowa Dios, iwán mia' kalakisnekij.

¹⁷ 'Máj fácil iga cielo iwán tajlı mapoliwi, que iga amo mamocumpliřo inochi iley Moisés.

Jesús tamachtıá iga amo mamokawalo

¹⁸ 'Nochi taga' yej kiyokakawa isiwa' iwán monamiktıá wın se' siwa', kichıwa yej ayękti; iwán yej monamiktıá iwán siwa' yej kikajto' iwęwej, nọ kichıwa yej ayękti.

Lázaro iwán sę taga' yej poxsan motapialiaya

¹⁹ 'Onoya sę taga' yej poxsan motapialiaya, kakiaya yejsan ye'tzótzol yej mńsajti' iwán nochipa kichıwaya weyi-ilwi'. ²⁰ Onoya nọ sę taga' yej ayá' motapialiaya, itoká' Lázaro, yej palantoya ikajlo' inoyan, iwán motalıaya talpan ipan ikaltęn inón yej motapialiaya. ²¹ Iwán kinekiá makikua ipotzkilka tákual yej xixjını ipan imęsaj inón yej motapialiaya; iwán pelomej kina'techowayaj iga kipajpalowilıtij ikajlo' kan palanto'. ²² E' sę día migui' yej ayá' motapialiaya, iwán angelejmej kiwigakej ipan cielo itęnoj Abraham. Iwán yej motapialiaya nọ migui' iwán kitokkej. ²³ Inón yej motapialiaya kiknoçijtoyaj ipan ti'ti yej ayı' sęwis, węjkasan kita' Abraham, iwán Lázaro itęnoj. ²⁴ Iwán tzajzi': "Notaj Abraham, xine-iknełi, xiktıtani Lázaro iga makapacho imajpılıpuntaj ipan a'ti, iwán mawiki makisesęlıki nolęguaj iga nemi ne-iknoçıwa poxsan inın tiwelon." ²⁵ E' Abraham kijtoj: "Nopiltzın, xikejlamiki iga tej kuá' tisatoya, timotapialiaya, Lázaro poxsan mo-iknoçij. Inán yęj yolpakto' nigaj, iwán tej inán timoknoçıwa. ²⁶ Iwán awel nokta sę yawi ompıgapa, iga ono' sę axapowęwej yej teyokatıá iga amo matimona'teçokan, inón iga yej kineki mayawi ompı, ayá' wel, niga yej de ompı awel wıtzej niřiga." ²⁷ Iwán yej motapialiaya kijtoj: "Nimitzjılıá, notaj Abraham iga xiktıtani Lázaro çan notaj, ²⁸ iga nikpiá cinco nokńıwan, iga makıtatapowıtij iga amo mawıtezkan nigaj kan moknoçıwalo." ²⁹ E' Abraham kijlij:

“Ompiga ono' yej kijkuiloj Moisés iwán profetajmej, jinón makikakikán!”
 30 Yej motapialiaya kijtoj: “Kena notaj Abraham, e' siga agaj de inimej yej miktókeja mayawi, kiptaskej kén iga nemij.” 31 E' Abraham kijlij: “Siga ayá' kicredowaj yej Moisés iwán profetajmej kijkuilojkej, ayá' nō kitajtōlkuiskej se yej mikto' malej iga maojpa-isa.”

17

Xikperdonaro moknĭn

1 Jesús kijlij idiscipolomej:

—Nochĭpa onos yej kiyōltĭlana se iga makichĭwa yej ayēkti; e' ĭpoxsan kinōchĭwaskej yej matachĭwalti yej ayēkti! 2 Máj yēkti katka makimōtakān lámārko wān se weyite'ti makĭpĭlĭkān ipan ikech, que iga yéj itechko se de inimej yej nētokaj makichĭwalti yej ayēkti. 3 Ximocuidarōkān.

'Siga moknĭn mitzchĭwiliá yej ayēkti, xiknōnōtza; siga moyōlpata, xikēlkawili yej mitzchĭwiliĭj. 4 Malej iga mitzchĭwiliá yej ayēkti siete yej ipan se día, iwán siete vej mamitziĭlĭki: “Ay' inán nikchĭwas ĭjkōn.” Xikēlkawili yej mitzchĭwiliĭj.

Yej wel mochĭwa iga moconfiarōlo ipan Dios

5 Itatĭtanimej kijlijkej toTēko:

—Xinepalewĭkān iga máj manimoconfiarōkān pan tej.

6 Iwán toTēko kijtoj:

—Siga anmoconfiarowaj malej alĭn ke' se ĭyōl ajonjolĭn, wel ankĭliayaj kuawēwej: “Xiwiwita nigaj iwán xixwati ipan lámār”, iwán inón kuawi' mitztajtōlkuiskej.

Kén makichĭwa se esclavo

7 'Siga se de amejemen kipiá se esclavo* iwán kuā' ásigo' iga yajka mĭlpan, iga támi'ya arādojtoya o kicuidarōjtoya ganādojmej, ĭix tikĭlij: “Ximopanōlti iwán ximotāli iga xitakua”? 8 Ayá', májwa' tikĭliá: “Xiktāli momāndĭl wān xinechĭwili iga manitakua iwán manāti. Iwán tej sej titakuaj iwán tātis.” 9 Anka ayá' tikĭlij: “Gracias”, iga moesclawoj kichĭj ken tiktekimá'. 10 ĭjkōn nō amejemen, kuā' ankitamĭskej iga ankichĭwaj inewi yej Dios mitztekimakaj, xikĭjtōkān: “Ni-esclawojmej yej awel máj te nikchĭwaj, iga nikchĭjkej yejsan nētekimakakej.”

Jesús kipajtiá diez tajtaga' yej palānto' inakayomej

11 Kuā' Jesús nemi yawi Jerusalén, panōtĭajki kān mĭxnānto' itālmej Samaria iwán Galilea. 12 Kuā'san asi' ipan se altepetzĭn, mĭxnān iwán diez tajtaga' yej palāntojkej ikajlōmej iga kipiayaj lepra, e' mokejketzkej wējkasan de kān onoya Jesús 13 iwán tzajtzikej:

—ĭJesús, Tamachtĭani, achi xine-iknēlĭkān!

14 Kuā' Jesús kita', kijlijkej:

—Xākān iná' sacerdotējmej.

Mĭej nemi yayaj, achitĭakej. 15 Iwán se de yejemen, kuā' mo-ita' iga achitĭa'ya, mokuēpa', este tzájti'pa iga kiweyimātĭltĭjtĭwalaj Dios. 16 Motankuāketza' ĭyĭxtaj Jesús, motzontōga' este ipan tajli, iga kimá' gracias. Inĭn taga' katka de Samaria.† 17 Iwán Jesús kijtoj:

* 17:7 17:7 Xikita glosario “Esclavo”. † 17:16 17:16 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

—¿Ix ayá'taj deįmeį yeį pajtikeį? ¿Kān onokeį inoįmeį sewo' nueve?
 18 ¿Ix inįnsan isełti yeį ayéį israelita mokuępa' iga kiweįmatįłtko Dios?

19 Iwān kijlij taęa':

—Ximoketza iwān xaja; tiyeįktia'ya iga timoconfiaroį ipan Dios.

Kēn ąn iga reinaroį Dios

20 Fariseoįmeį kitajtankeį Jesús iga kéman peįwas iga reinaroį Dios. Iwān yeį kijtoį:

—Kua' peįwas iga reinarowa Dios, ayéį ken teįté yeį mo-itapa. 21 Ayá' yawi mo-įjtoti: "Nigaj ono'", o "Ompa ono'"; iga Dios reinarówaya ipan amoalmajmeį.

22 Iwān Jesús kijlij idiscipoloįmeį:

—Wį'o' kua' ankinekiskeį xonokaį waį nej yeį iPiltzįn Taęa', e' ayá' anne-itaskeį. 23 Sekin mitzįjłiskeį: "Nigaj ono'", o "Ompa ono'." E' amo xaęaį iwān niga xiktokakaį. 24 Iga įjkōn ken kua' mo-ita iga tapetaįni iwān kitawia noįaį cielo, įjkōn kua' nia niwįtzeti, nej yeį iPiltzįn Taęa'. 25 E' achto yawįj ne-įknoęhįwatįj poįsan, iwān yeį inān onokeį ayá' neįajtłkuiskeį. 26 Ken moęhįj kua' onoya Noé, įjkōnsan nō moęhįwas inōn dįa kua' nimokuępas nej yeį iPiltzįn Taęa'. 27 Nemi takualowaya iwān nemi ałilowaya, monaįmiktiayaį iwān kināįmiktiayaį isiwapilowaį, este ipan inōn dįa kua' Noé kala' ipan weįi ákał. Iwān wałaj poį recio tiawa' iwān inoęhįn aįmikikeį. 28 Įjkōnsan nō moęhįj kua' onóyao' Lot: nemi takualowaya iwān nemi ałilowaya, takowayaį iwān tanamakayaį, tōkayaį iwān mokałtiayaį; 29 e' kua' Lot kįsa' ipan ałtepe' Sodoma, wetzi' ti'ti iwān azufre yeį wałaj ipan cielo, iwān kimiktįj noęhi. 30 Įjkōn yawi moęhįwatį kua' nej yeį iPiltzįn Taęa' niwį'.

31 'Įkua', siga aęaj onos iyįxko kaji ipan ipetayo, ay'ya matemo iga matakįjkięti; siga aęaj onos imįłpan, ay'ya mamokuępa ięaį. 32 Xikeįłāįmikānsan yeį isiwa'pa Lot. 33 Yeį ayá' kinekis mamiki iga neįtoka, yawi mopoįpolōti; e' yeį mikis iga neįtoka, noęhįpa onos nowaį.

34 'Nimitzįjłiāį iga ipan inōn yówal kua' niwį', oęn senkoęhtoskeį; se kiwįgaskeį, iwān se' kikaįtęwaskeį. 35 Oęn siwałkeį tapayaįtoskeį; se kiwįgaskeį, iwān se' kikaįtęwaskeį. 36 Oęme taęa' sen-onoskeį mįłpan; se kiwįgaskeį, iwān se' kikaįtęwaskeį.

37 Kua' kikaįkikeį inįn, kitajtankeį:

—¿NoTęko in inōn kaį moęhįwas?

Iwān Jesús kijtoį:

—Kān onos yeį mikto', ompa moneękōskeį moęximeį.

18

Kān mamįxkuįtįlo de se yeį węweįmi' iwān se Juez

1 Jesús kipowilįj idiscipoloįmeį kaį mamįxkuįtikān, kinęxtilįjkeį iga noęhįpa makiteįnewįkaįn Dios iwān amo mamosemakakaįn. 2 Kįtoį:

—Ipan se ałtepe' onoya se juez yeį ayá' kimaįmawilįya Dios niga kitajtłkuia' aęaj. 3 Ipan inoįsan ałtepe' onoya nō se siwa' yeį mi' iwéį, teįyaya kitati el juez iwān kįjliaya: "Xineįpałewi iga maniktaįnili yeį ne-įjiya." 4 Áwil wéįkaja iwān el juez ayá' nemi kichįwa nité, e' máį, máį, kįtoį: "Maleį iga ayá' nikmaįmawilįa Dios niga nikaįtłkuįliāį aęaj, 5 e' inįn

yej wəwəjm', nəkuejkuesojtinemi, nia nikmanawiti iga ayo' mawjwiki, amo santá' nemela'kuejkuesoj."

⁶ Iwán toTəko kijtoj:

—Inón yej kijtoj juez yej ayá' ye'nemi. ⁷ ¿In Dios ix ayá' kimanawij nō yej kitapejpen, yej tanotztokej nochipa?, in Dios, ¿ix wejkaʷas iga kimanawij?

⁸ Nimitzijliáj iga ayá' wejkaʷas iga kimanawjskej. E' kua' nej yej iPiltzjin Taga' niwí', ¿ix nikasíki-o' ipan inin tajli yej moconfiarowaj ipan nej?

Kan mamixkuñtilo de fariseo iwán yej kicobrarowa impuestos iga Roma

⁹ Jesús kipowa' inin se' kan mixkuñtilo iga inomej yej momachliáj iga ye'nemij, malej iga ta-ijiyaj:

¹⁰ —Ome taga' yajkij tiopan orađotoj, se fariseo katka iwán sewo' inón yej kicobrarowaya impuestos iga Roma. ¹¹ Fariseo ejkati-oradoj, kijliá Dios: "Tej tinoTaj, nimitzmaka gracias iga nej ayéj ken sekin, tachtekij, ayá' ye'nemij, iwán yawij iwán siwatkej. Nej ayéj ken inin yej kicobrarowa impuestos iga Roma. ¹² Nej nimayunarowa ome yej ipan semana iwán nimitzmaka diez ipan cada cien inewi yej niktaniá."

¹³ Yej kicobrarowaya impuestos iga Roma kawí' este ken nepa iwán ayá' mixewiaya iga ajkotachaya, majwa' moelwitekiá iwán kijtowaya: "¡Dios, xine-ikneli iga nej nikchijto' yej ayekti!"

¹⁴ Kijtoj nō Jesús:

—Nimitzijliáj iga kua' inin taga' tami' oradoj, yajki ichan iwán Dios kiye'ita'ya, e' inón fariseo Dios ayá' kiye'ita'. Yej moweyimati, yawij kalimpamatitij, e' yej moalimpamati, yawij kiweyimatitij.

Jesús kiye'ijliá kōkonetzitzin

¹⁵ Kiwigayaj nō kōkonetzitzin iná' Jesús, iga makitajtanili Dios iga maye'onokan; e' kua' discipolomej kitakej, pəwakej iga kajajwakej yej kiwigayaj kōkone'. ¹⁶ Iwán Jesús kinotzkej iwán kijtoj:

—Xikawakan in kōkone', kama manətechokan, amo xikojtakuilikan; iga yej mochiwawa ken inimej kōkone', kajasi iga Dios marreinaro ipan yej.

¹⁷ Nimitznojma-ijliáj iga yej ayá' motemakas iga Dios makimandarō ken se yej aya yolej, awel kalakis kan reinarowa Dios.

Sə taga' yej motapialíá tajtowa iwán Jesús

¹⁸ Sə yej mandarowa kitajtan Jesús:

—Tamachtiani yej tiye'nemi, ¿té nikchijas iga manono nochipa iwán Dios?

¹⁹ Jesús kijtoj:

—¿Te iga tine-ijliá iga niye'nemi? Sésanwa' in yej kichiwa yej yekti, inonwa' Dios. ²⁰ Tikmátiya yej Dios tatekimaka iga mamochiwa: "Yej namiktito' amo mayawi wan se', amo xitamikti, amo xitachteki, amo xitakajkayawa, xikye'ita motaj iwán moye'."

²¹ Taga' kijlij:

—Inón nochipa nikchijto' desde ga aya niyolej.

²² Kua' inón kika' Jesús, kijtoj:

—Mitzpolowao' sešan: xiknamaka inewi yej tikpiá iwán xikmaka yej ayá' motapialíá, iwán ijkón tikpiás yej Dios máj kiye'ita; iwán xiwiki iga xinətoka.

²³ E' kua' taga' kika' inin, moknōmati' iga poxsan kipiaya tomjn. ²⁴ Kua' kita' iga moknōmati', kijtoj Jesús:

—¡Pox difícil iga yej motapialíaj mamotemakakan iga Dios marreinao ipan yejemen! ²⁵ Máj wel panowa se camello* ipan ixapoyo akoxaj que se yej motapialíaj mamotemaka iga Dios marreinao ipan yéj.

²⁶ Yej kikakikej, tatajtankej:

—Iwán, ¿a'taj wel momanawij?

²⁷ Jesús kijtoj:

—Yej awel kichíwa tajtaga', Dios wel kichíwa.

²⁸ Pedro kijlij:

—NoTeko, nejemej nikajtejkej inewi yej notatkímejpa iga nimitz-tokákeja.

²⁹ Yéj kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj siga agaj iga san kineki iga Dios marreinao ipan yéj, kikajtewa íkal, o kikajtewa isiwa', o iyikniwan, o itaj iwán iye' o ipilowan, ³⁰ inón yawi kipiati yej yékti ipan inín tajli, iwán ipan se' vida nochipa onos iwán Dios.

Jesús ki-ojpa-ijtowa iga yawi mikiti

³¹ Jesús kinotza' iyokamej doce idiscipolomej iwán kijlijkej:

—Nimitzijliáj iga matiakan Jerusalén, iwán yáwiya mochíwati inewi yej kijkuilojkej profetajmej iga nej yej iPiltzín Taga'. ³² Puej yawij nejtitanitij itenojmej yej ayéj de Israel, iwán yawij nepinajtítij, iwán kuajkuantas yej ayékti ne-ijliskej, iwán nechichaskej. ³³ Nemasaskej iwán yawij nemiktítij; e' ipan eyi día nia ni-ojpa-isati kan nimiktos.

³⁴ Yejemen ayá' kentenderojkej yej kijtoj, iwán aya wel kimatiáj te kijtojneki itájtól, iwán ayá' kentenderowayaj.

Jesús kachitialiá se pacha ipan altepe' Jericó

³⁵ Kuá' Jesús asitiájkiya altepetenoj Jericó, se pacha ewatoya ojtenoj kitajtantoya tomin. ³⁶ Kuá' kíká' iga poxsan nemi panolo, tatajtán té mochíwa. ³⁷ Kijlijkej iga Jesús de Nazaret nemi panowa ompa. ³⁸ Iwán tzajtzi', kijtoj:

—¡Jesús, iPiltzín David, achi xine-ikneli!

³⁹ Iwán yej tayakantiayaj, kajajwayaj yej pacha iga ay'ya matzajtito, e' yéj tzajtzi' máj:

—¡IPiltzín David, áchikej xine-ikneli!

⁴⁰ Jesús moketza' iwán tatítan iga makiwajliguilikan. Kuá' iná'ya onoya, Jesús kitajtan:

⁴¹ —¿Té tikneki manimitzchíwili?

Pacha kijtoj:

—NoTeko, nikneki manitachá.

⁴² Jesús kijlij:

—¡Xitachaya! Iga timoconfiaroj ipan nej, ti-achitiá'.

⁴³ Íkuá'san tachá' in pacha iwán kitóga'ya Jesús, iwán kiweyi-matiltijiajki Dios. Nochi kita' inín iwán nó kiweyimatiltijkej Dios.

19

Jesús wán Zaqueo

* 18:25 18:25 Xikita glosario "Camello".

¹ Jesús kala' ipan altepe' Jericó iwán panotíaya ompa. ² Chantitoya ompa se rícojtaga' itoká' Zaqueo. Zaqueo ijefejmej katka yej kicobrarowaya impuestos iga Roma. ³ Yéj kinekiá makixmati Jesús, e' ayá' kixasiá iga pox onolo' iwán Zaqueo chapati' katka. ⁴ Iwán motalojtiajki iga tayakan, tejkawito ipan amakuawi' iga makita, iga Jesús ompa yawi panoti. ⁵ Kuá' Jesús asi' ompa, ajkotachá', iwán kijlij:

—Zaqueo, xitemo nimanín iga aman nia nikawiti mochan.

⁶ Zaqueo temoj imanín iwán pagui' iga komemawij Jesús. ⁷ Kuá' kitakej inín, nochi pewakej iga kipopowaj Jesús iga yajki kawito chan se yej ayompa nemi. ⁸ Iwán Zaqueo moketza', kijlij toTeško:

—Ta' xikita noTeško, nia nikmakati la mitad notomín yej amotapialiaj; iwán siga agaj nikichtekilij tejté, nia nikuepilíti cuatro vej máj.

⁹ Jesús kijlij:

—Aman Dios mitzmanawij tej wan mofamíliaj iga timoconfiaroj pan yéj, kensan Abraham moconfiaroj. ¹⁰ Nej yej iPiltzín Taga', niwálah niktemoko iwán nikmanawíko yej polijtokej.

Kan mamixkuítulo ken kichijkej wan tomín

¹¹ Kuá' kikakikej inín, Jesús kipowa' no se kan mixkuítulo, iga na'ya onoya ipan altepe' Jerusalén iwán la gente kijtojkej iga ayá' wejkatís, wí'ya reinaróki Dios. ¹² Kijlijkej:

—Onoya se taga' yej ye'nemi iwán yajki wejka ipan se'ya país iga makitalíkan iga rey iwán sej mokuepas. ¹³ Kuá' aya yawi, kinotza' diez itekipanowanimej iwán kimá' komati tomín sejsé de yejemen, kijlijkej: “Xiktekipanokan inín tomín este que manimokuepa.” ¹⁴ E' ipaisanojmej kijiyayaj iwán kitítankej yej makijlitij: “Ayá' niknekij iga inín taga' manemandarokan.” ¹⁵ E' taga' kitálíkej iga rey, iwán mokuropa' ipan ipais. Kuá' asi', tatán iga makinotzatij tekipanowanimej yej kimakakej tomín, iga makimati ke' kitankej sejsé de yejemej. ¹⁶ Yej achto asi', kijlij: “Noteko, motomín piwi' diez vej máj.” ¹⁷ El rey kijtoj: “Yektia; tej tiye'tekipanowani; iga tikchij yej yekti ipan inón alín, nia nimitztalíti iga xikmandaro diez altepe'.” ¹⁸ Iwán asi' se' iwán kijlij: “Noteko, motomín piwi' cinco vej máj.” ¹⁹ Inón no kijlij: “Tej tia tikmandaroti cinco altepe'.” ²⁰ E' se' asi' iwán kijtoj: “Noteko, nigaj ono' motomín. Niktzotzolkimilojtoya; ²¹ puej nimitzmajmawilij iga tiyoltakuakti', iga tikui yej ayá'pa tiktekipanowán itapixka kan ayá' titoga'.” ²² Iwán kijlij el rey: “Tej ayéj tiye'tekipanowani, iga yejsan kijtoj moten, nia nimitzjuzgaroti. Siga tikmatia' iga nej niyoltakuakti', nikui yej ayá'pa niktekipanowán itapixka kan ayá' nitoga', ²³ ¿te ígataj ayá' tikawato notomín ipan banco, iga kuá' nimokuepas nochan, makitani se' alín?” ²⁴ Iwán rey kijlij yej ompa onoyaj: “Xikuilíkan inón tomín iwán xikmakakan yej kipiwíltij diez vej máj.” ²⁵ Yejemej kijlijkej: “Annoteko, ¡e' yéj kipiáy diez vej máj!” ²⁶ Yéj kijtoj: “Pues nimitzijliáj iga yej kipiá, yawij máj kimakatij; e' yej ayá' kipiá, este yej alín kipiá, yawij kikuilítij. ²⁷ Iwán yej ne-ijiyaj, yej ayá' kinekiáj iga manikgubernarokan, xikuajligakan nigaj iwán xikmiktikán no-ixtaj.”

Jesús kalaki Jerusalén

²⁸ Kuá' Jesús tami' kijtoj inín, ójkui'ya iga yajki Jerusalén. ²⁹ Kuá' asitiáyaja altepe' Betfagé iwán Betania, iná' tepe' yej itoká' Olivos, kitítan ome idiscipolomej, ³⁰ kijtoj:

—Xaƙan ipan altepetzın yej máj nijgasan ono', iwán kuá' an-asiskej, anyawij ankasitij se burro ilpito', yej aya agaj kitejkawiliá. Xikxitomakan iwán xikuajligakan. ³¹ Siga agaj mitztajtaniy te iga ankixitomaj, xikijlikan iga toTeƙo kineki.

³² Idiscipolomej yajkij iwán kasitoy kenya nokta kijtoj Jesús. ³³ Kuá' nemi kixitomaj in burro, itekomej kitajtankej:

—¿Te iga ankixitomaj?

³⁴ Yejemèn kijlikej:

—Iga toTeƙo kineki.

³⁵ Iwán kiwigakej kan ono' Jesús iwán kipechtijkej burro iga yejemej itzotzolmej iwán ompa kitejkawiltijkej Jesús. ³⁶ Ken iga Jesús nemi yaya, la gente kipatawilijtiajkij itzotzolmej ipan ojtí. ³⁷ Iwán kuá' asikej kan pewaya iga temowaj ipan tepe' yej itoka' Olivos, inewi idiscipolomej pewakej iga koyowilijkej iga pakij iwán kiweyimatiltijkej Dios iga nochi yej kichij yej ayi'pa mo-ita. ³⁸ Kijtowayaj:

—¡Mamoweyimatilti Rey yej kititani toTeƙo Dios! ¡Matikweyimatiltikan Dios iwán matiye'onokan iyixtaj!

³⁹ Iwán sekin fariseojmej yej onoyaj tatƙalan, kijlikej Jesús:

—Tamachtiani, xikijli modiscipolomej iga ay'ya matzajzitokan.

⁴⁰ E' Jesús kijtoj:

—Nimitzijliáj siga inimej ay' tajtowaj, temej tzajtziskej.

⁴¹ Kuá' Jesús asitiájkiya Jerusalén, iwán kita' inón altepe', choga', ⁴² kijtoj:

—¡Siga ankimatiáj iga aman wel anye'onoskej iyixtaj Dios, anye'onóyaja! E' inán inón iyanto', awel ankitaj. ⁴³ Wí' día kuá' yej mitzijiyaj noyan mitzyawaloskej, nijnijí mitztzakuiliskej ⁴⁴ iwán mitzxiitniliskej amokalmej. Mitzmimiktiskej iwán ayá' ƙawis nisé te'ti yej manenekpanijto; iga ayá' ankiye'itakej kuá' Dios walaƙ mitzmanawikoj.

Jesús kikixtiá tanamakanimej ipan weyitiopan

⁴⁵ Iwán Jesús kala' ipan ipatiojyo weyitiopan iwán pewa' kikiƙixtij yej ompa tanamakatoƙaj iwán yej ompa takojtoƙaj, ⁴⁶ iwán kijtoj:

—Ipan itájtol toTeƙo ijkulijto': "Nókal yawi motokawiti ƙajli ƙan oradólo"; e' amejemèn ankikueptoƙej ƙan mýanaj yej tachtekij.

⁴⁷ Iwán nochipa Jesús tamachtiaƙa ipan weyitiopan. E' ijefejmej sacerdoƙejmej, iwán yej tamachtiaj ipan iley Moisés iwán yej mandarowaj ƙitemowayaj kén iga makimiktikan Jesús. ⁴⁸ E' ayá' ƙasiáj ken kichíwayaj, iga inochin ƙikakisnekiáj yej Jesús kijtojtoƙa.

20

¿Ix Dios yej kititan Jesús?

¹ Se día kuá' Jesús tamachtijtoƙa ipan weyitiopan wan kipojtoƙa ye'noticiaj, asikoj ijefejmej sacerdoƙejmej, yej tamachtiaj ipan la ley iwán yej ƙimandarowaj judiyojmej. ² Iwán kijlikej:

—Xine-ijlikan te moteki in tej iga tikchíwa ijkín. ¿A' mitztekimá' iga wel xikchíwa inín?

³ Iwán Jesús kijtoj:

—Nej nq nia nimitztajtaniy. Xine-ijlikan: ⁴ ¿a'yéj kititan Juan iga matabautizaro?, ¿ix Dios kititan, o tajtaga'?

⁵ Iwán pewakej iga mosepantajtaniy:

—Siga tikiñliáj iga Dios kit̄tan, yawi kijt̄oti. “¿Te ígataj ayá' ankita-t̄olt̄kakikej?” ⁶ Iwán awel tikijt̄owaj iga kit̄tan tajtaga' iga tokñimej wel tetemiktiáj, iga nochi kimatij iga Juan Dios kitajt̄olmakaya.

⁷ Iwán kijt̄ojkej iga ayá' kimatij a'yéj kit̄tan Juan iga matabautiz̄ar̄oki.
⁸ Iwán Jesús tajtoj sej:

—Nej n̄o ayá' nimitz̄ijliáj a'yéj netekimaka iga manikch̄iwa ijk̄in.

Kan m̄ixkuñtilo de tekipanowanimej yej kich̄iwaj yej ayékti

⁹ Iwán Jesús p̄ewa' kipowa' in̄in kan mam̄ixkuñtilo:

—Se taga' kit̄o' ūvayjoj,* iwán kit̄akewaltij† tekipanowanimej iga makitekipan̄očan, iwán in̄on taga' k̄isa', wej̄kawato. ¹⁰ Kuá' t̄águi'ya uva, kit̄tan se im̄onsoj iga tekipanowanimej makimakakan yej yéjpa kikuis. E' yejemej kimagakej iwán kit̄tankej ijk̄an. ¹¹ Iwán it̄eko m̄ijli kit̄tan se' im̄onsoj, e' in̄on n̄o kijlijkej kuajkuantas, kimagakej iwán n̄o kit̄tankej ijk̄an. ¹² Iwán kit̄tan sewo', e' tekipanowanimej n̄o kimagakej in in̄on tat̄tan iwán n̄o kik̄ixtijkej.

¹³ 'Iwán it̄eko ūvayjoj kijt̄oj: “¿Té nikch̄iwas? Nia nikt̄itaniti nopilt̄zin yej nikpoxch̄okiliá; anka yéj kirrespet̄ar̄oskej.” ¹⁴ E' kuá' tekipanowanimej kitakej, mosepan-ijlijkej: “In̄inyawa' in yej yawi moch̄iwati it̄eko in̄in tajli yej itajpa kikajt̄ewas, matikmikt̄ikanya nokta iga mak̄awi it̄al iga tejemej.”

¹⁵ Kik̄ixtijkej ipan ūvayjoj iwán kimikt̄ijkej.

Iwán Jesús tatajt̄an:

—Amejemen, ¿kén ankita? It̄eko ūvayjoj, ¿té an kich̄iwilij in in̄omej?

¹⁶ Puej yāti iwán yawi kimikt̄iti in̄omej tekipanowanimej iwán sékinwa' in kimakas ūvayjoj.

Kuá' kikakikej in̄in, kijt̄ojkej:

—¡Amo Dios monek̄ilt̄ij!

¹⁷ E' Jesús kitach̄ilij in̄omej iwán kijt̄oj:

—¿Té kijt̄ojneki in yej ijk̄uilijto' ijk̄in?:

Te'ti yej ayá' kikuikej yej kalch̄iwaj,

in̄on in̄an yej máj moneki.

¹⁸ A'san wetzis ipan in̄on te'ti, popostekis; iwán siga te'ti wetzi ipan agaj, moch̄iwas ken pin̄ol.

Kim̄awetz̄ilt̄ijneki Jesús

¹⁹ Kuá' kimatikej iga in̄in tájt̄ol yejemej nemi kikajkaktiáj, ijfejmej sacerdot̄ejmej iwán yej tamacht̄iáj ipan iley Moisés kinekiáj makik̄itz̄k̄ikan Jesús iga makip̄resōw̄ikan. E' ayá' kich̄ijkej nit̄e iga kimajmawiliayaj la gente. ²⁰ Kit̄tankej yej makipiakan Jesús yej nésiajki' ye'nemij iga san makim̄awetz̄ilt̄ikan Jesús, yejemej kinekiáj iga Jesús makijto tejt̄e kansan wel makiwigakan iná' gobernador. ²¹ Tatajt̄ankej yej tapipiáj:

—Tamacht̄iani, nikmatij iga yej tej tikijt̄owa iwán yej tej titan̄extiliá mela'ciertoj iwán tej ayá' titayokajuzgar̄owa. Tej sí titan̄extiliá iga se manemi ken Dios te-ijliá. ²² Xine-ijlijkan: ¿Ix yékti iga matikixt̄awakan to-impuestoj rey César‡ de Roma, o ayá'?

²³ Jesús kimati' iga in̄omej kim̄awetz̄ilt̄ijnekiáj iwán kijt̄oj:

* **20:9** 20:9 Xikita dibujo p. X [Mc 12:1]. † **20:9** 20:9 Ikuayo uva pox wej̄kawa, wel t̄aki 20 años o máj, ijk̄on iga wel kit̄akewaltij ūvayjoj. ‡ **20:22** 20:22 Xikita glosario “César”.

—¿Te iga anneprobárowaj? ²⁴ Xinenextilíkan se tomín. ¿A'yéj ixaya' iwán a'yéj itoka' yej nigaj ijkuilijto'?

Kijtojkej:

—Rey César.

²⁵ Jesús kijtoj:

—Puej xikmakakan rey César yej yéjpa itatki iwán xikmakakan Dios yej itatki Dios.

²⁶ Awel kimawetziltijkej iga yej kijtoj iyixtaj la gente, e' poxsan kiyé' itakej yej kijtoj iwán até kijtojkej.

Kua' ojpa-isaloj

²⁷ Iwán sekin yej kijliáj saduceojmej,^S yajkij kitatoj Jesús. Inomej saduceojmej tamachtíáj iga ayá' ojpa-isaj yej miktokej, inón iga kitajtankej ijkin:

²⁸ —Tamachtiani, ijkuilijto' ipan iley Moisés ijkin: siga se taga' yej namiktito' miki, iwán ayá' kikajtewa nisé ipiltzín wán isiwa', iyiknín yej mi' mamonamikti iwán viuda iga ken makipiá ipilowán inón yej mi'.

²⁹ Onoyaj siete tajtaga' yej sesan itajmej iwán sesan iyemej. Yej təkoko achto monamiktij, e' migui' kua' aya pilwaj. ³⁰ Iwán imámil monamiktij nō iwán inonsan siwa', iwán nō migui' kua' aya pilwaj. ³¹ Iwán iyoypamámil nō monamiktij iwán. Iwán newi los siete ijkonsan nō kichijkej iwán mikikej, nisé de yejemej akipiá' ipiltzín. ³² Iwán máj máj siwa' nō migui'.

³³ In kua' ojpa-isaskej yej miktokej, ¿katiapa an de inón siete mochíwas iwéj in inón siwa', iga namiktitoya iwán inochimej?

³⁴ Jesús kijtoj:

—Ipan inún tajli tajtaga' iwán siwatkej monamiktíáj. ³⁵ E' yej kajasiskej iga maasikan ipan se' vida iga ojpa-isaskej, ay'ya monamiktíскеj, niga kinamiktíскеj ipilowán. ³⁶ Ay'ya wel mikiskej puej yawij mochíwatij ken angelejmej, iwán yawij mochíwatij ipilowán Dios iga ojpa-isákeja. ³⁷ E' iga yej miktokej ojpa-isaskej, Moisés tenextilíá kan ijkuilijto' de inón witztakoj yej wewelontoya, ompa ijkin kinotza' toTeko: "IDios Abraham, iwán iDios Isaac iwán iDios Jacob."* ³⁸ Dios ayéj iDios yej miktokej, sino que iDios yej isatokej. Iga Dios, nochi isatokej.

³⁹ Iwán sekin yej tamachtíáj ipan iley Moisés kijlijkej:

—Ómpaya ken tikijtoj, Tamachtiani.

⁴⁰ Iwán ay'ya máj mixewijkej iga kitajtankej.

¿A'yéj itajwéwejpa Cristo yej kitapejpen Dios?

⁴¹ Jesús tatajtán:

—¿Te iga kijtowaj iga el Cristo ipiltzín David? ⁴² Puej Davidsan kijtoj ipan libro de los Salmos, kijtoj:

ToTeko Dios kijlij nōTeko:

"Ximotali iladoj noye'ma' kan nimandarowa,

⁴³ este que maniktali mokxitampa yej mitzijiyaj."

⁴⁴ ¿Kén wel Cristo yej itatitan Dios ma-ipiltzín David, esi David nō kijliá iga iTeko?

Jesús kajajwa yej tamachtíáj ipan iley Moisés

⁴⁵ Nochi kikaktoya, iwán Jesús kijlij idiscipolojmej:

^S 20:27 20:27 Xikita glosario "Saduceo". * 20:37 20:37 Kua' ijkin kijtoj Dios, ikayay mikikej inimej tajtaga'.

46 —Amo mamitzkajkayawakan yej tamachtiaj ipan iley Moisés, puej kiye'matij iga makinentikan sotantzótzol, iwán kinekij makisaludarokan tajkoaltepe'. Yejemen motalijnekij tiopan-ijti' pan ye'asientoj kan motaliáj yej máj tayakantokej, iwán ijkonan nō kinekij makichiwakan kan takualo. 47 Iwán kichtekiliáj ikalmej wiudajmej iwán iga amo manesi iga ayompa nemij, pox wejkawaj iga oradowaj. Yejemej Dios máj yawij kicastigarotij.

21

Iyofrendaj se yej wewejmi' yej ayá' motapialia

1 Jesús kitachlijtoya yej motapialiaj kuá' nemi kakiayaj iyofrendajmej ipan se cajon kan moana tomjn. 2 Iwán kita' nō se yej wewejmi' yej ayá' motapialia, nemi kacia ome tomjn de cobre yej ayá' pox valerowa. 3 Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga injn wiuda yej ayá' motapialia, kakij máj que nochi; 4 puej nochi kitalijkej yej kisobrarowaj; e' yéj, malej ayá' motapialia, kima' inewi yej kipiaya iga takuaya.

Jesús kijtowa iga weyitiopan xixitjn

5 Sekin tatapojtoyaj de weyitiopan iga pox monsj temej yej iga chijto'. Iwán nō kijtojtoyaj de yej kimajmakakej iga mamonsajtachá weyitiopan. Iwán Jesús kijtoj:

6 —Inán ankitztokej, e' wí' se día kuá' akawis nisé te'ti yej manekpanijto. Nochi yawij moxixitjnati.

Yej mo-itas kuá' aya poliwiło

7 Iwán kitajtankej:

—Tamachtiani, ¿in injn, kéman mochiwas? ¿Té an mo-itas kuá' ay'ya wejkatis iga yawi mochiwati?

8 Jesús kijtoj:

—Amo agaj mitzkajkayawaskej; iga mia' yawij witzetij iwán mopaj-pantiskej iga nej, siempa ayéj. Ijkin kijtoskej: “Nejya el Cristo”, iwán “Na'ya iga poliwiło.” E' amejemen amo xiktokakan. 9 Kuá' ankikakiskej iga kanaj némiya momijmiktilo, iwán ipan se país mokuejkuesolo, amo ximajmawikan, puej injn wí' achto, e' aya yéj iga poliwiło.

10 Iwán kijtoj sej:

—Mokuejkuesoskej se nación iwán se', iwán se país momijmiktiskej iwán se'. 11 Pox molinas tajli, iwán pox apistajtiás, onos noyan kokolis, iwán pox majmawiloj iga mo-itas ipan cielo yej ayi'pa mo-ita.

12 'E' kuá' aya mochiwa injn, mitzkitzkiskej iwán mitziknochiwaskej. Mitzwigaskej ipan tiopamej iga mamitzjuzgarokan, mitzakiskej kuákalko, mitzwigaskej itenoj reyjemej iwán iyixtaj gobernadormej iga annetokaj.

13 Íkuá'ya wel antajtoskej de nej. 14 Xiksentalikán amoalmajmej iga amo xikejlan tokan te ankijtoskej iga ximotajtowilikán. 15 Porque nej nimitztajtolmakaskej iga xikmatikan te ankijtoskej iwán nisé yej mitzijiyaj wel mitztenkuepiliskej. 16 E' amejemej amótajsan, amokniwan iwán yej iwán anmoye'itaj mitznexiskej iga annetokaj. Iwán sekin de amejemen mitzmiktiskej. 17 Iwán nochi mitzijiyaskej iga annetokaj. 18 E' nisé amotónkal yej ono' ipan amotzontekon yawi poliwiiti. 19 Nochipa ximoconfiarotokan ipan toTeko iwán yéj mitzmanawiskej.

²⁰ 'Kua' ankitaskej Jerusalén kiyawalójtó'ya soldadojmej, xikmatikān iga yáwija kixixitínatij. ²¹ Iwán yej onokej ipan estado de Judea, mayákanya ipan tepeyoy; yej onokej ipan altepe' Jerusalén, makísakan, iwán yej onokej imilpamej, amo mamokuepakān pan altepe'. ²² Iga inomej días Dios kicastigaroj yej ayompa nemij, iga yawi mochiwati inewi kensan ijkuilijto' ipan itájtōl Dios. ²³ ¡Pox moknomatiskej siwatkej yej i'kua' xoloyojkej o yej nemi tachichitiáj! Iga Dios poxsan yawij kicastigarotij yej chantitokej Israel iga kikuesowiliáj. ²⁴ Sekin kimiktiskej iga espada iwán sekin yawij kiwigatij preso ipan sekin paismej; yej ayéj de Israel yawij kitataksatij yej chantitokej Jerusalén. Inín kichiwaskej este kua' kijtoj Dios.

Kua' wí' Jesús yej iPiltzín Taga'

²⁵ Jesús nō kijtoj:

—Nesis yej ayi'pa mo-ita ipan el sol, ipan metzti* iwán ipan sítalimej; iwán ipan tajli la gente ay'ya yawij kimatitij tē yawij kichiwatij iwán momajtiskej iga pox tikuinto' lámān iwán maréjal. ²⁶ La gente tapoliwiskej iga majmawiskej iga kejlantoskej tē nokta yawi mochiwati ipan inín tajli; iwán este sítalimej mojolinaskej. ²⁷ Iwán ne-itaskej nej yej iPiltzín Taga' iga niwi' ipan mixti, nitawijtiwi' iga noweyipoder. ²⁸ Kua' pēwas mochiwa inín yej nimitzijlįkejo', máj ximanimarokān, iwán xajkotachakān iga nā'ya wí' yej mitzmañawjskej.

²⁹ Kipowilįkej nō sē kān mįxkujtılo:

—Ta' xikitakān higuerajkuawi† o se' namolkuawi'. ³⁰ Kua' ankitaj iga selkayokısay, ankimatij iga wí'ya tōnalis. ³¹ Ijkonсан nō, kua' ankitaskej iga mochiwas inín yej nimitzijlįkejo', xikmatikān iga nā'ya wí' reinarokı Dios.

³² 'Nimitznojma-įliáj iga yawi mochiwati nochi inín, kua' aya mikij yej inán onokej. ³³ Inín cielo iwán tajli poliwisekej, e' yej nikijtoj, nochi yawi mochiwati.

³⁴ 'Xiye'tajlantokān; amo xikyolmakakān iga ankichiwaj yej mitzyolılānāy yej ayękti, amo xitawānakān iwán amo mamitzyolmiktįkān yej ankipiasnekij, iga kua' tajuzgaroloj amo mitzwejasikij ³⁵ ken sē yej wetzi ipan trampa. Yej chantitokej ipan inín tajli, inewi kiwejasikij. ³⁶ Amejemēn xikchįtokān yej yękti iwán xiktēñewįtokān Dios nochipa iga wel mamitzmañawįkān ipan nochi yej yawi mochiwati, iwán iga wel xonokān no-įxtaj, nej yej iPiltzín Taga'.

³⁷ Jesús nochipa tamachtįya weyitiōpan, iwán tayowakān kawiá ipan tepe' yej itōkā' Olivos. ³⁸ Iwán nochi yayaj weyitiōpan isajpa iga kikakıtij.

22

Kikįtzkįnekij Jesús

1 Ay' yej kua' iga mochiwa ilwi' kua' mokua pañ yej ayá' kipiá levadura yej kijliáj nō iyilwiyo la Pascua,* ² ijefejmej sacerdotějmej iwán yej tamachtįáj ipan iley Moisés kitēmowāyaj ken iga wel makimiktįkān Jesús, e' awal kichįwayaj iga kimajmawiliāyaj la gente.

³ Iwán Tzitzimi' kala' ipan Judas yej nō kijliāyaj Iscariote, sē de idiscípolojpa Jesús. ⁴ Yéj yajki kitato ijefejmej sacerdotějmej iwán ijefejmej

* **21:25** 21:25 Metzti: luna. † **21:29** 21:29 Xikita glosario "Higo". * **22:1** 22:1 Xikita glosario "Pascua".

policiyajmej† yej mandarowaj weyitiqpan, iga kijlito iga yéj yawi kipalewiti iga makikitzkikan Jesús. ⁵ Yejemej pakikej iwán kijlijkej Judas iga yawij kimakatij tomin; ⁶ Judas motemá' iga kichiwias, iwán kitemowaya kén iga makikitzkikan Jesús kuá' ayagaj ono'.

La Santa Cena

⁷ Asi' día kuá' pewa' iyilwiyo la Pascua, kuá' mokua pan yej ayá' kipiá levadura iwán kimikiatáj borregoitzin iga mokua. ⁸ Jesús kititan Pedro iwán Juan, kijlijkej:

—Xakan xichiwatij tákual iga tisentakuaskej ipan iyilwi la Pascua.

⁹ Yejemej kitajtankej:

—¿Kán tikneki manikchiwakan?

¹⁰ Jesús kijtoj:

—Kuá' ankalakiskej Jerusalén, anyawij ankasitij se taga' kiwiga a'ti ipan se akomi'. Xiktokakan este kan kalakis kalijti'. ¹¹ Iwán xikijlikan iteko kajli: “Tamachtiani mitztajtani: ¿Ipan katiapa cuarto nicenaroj ipan iyilwi la Pascua iwán nodiscipolojmej?” ¹² Yéj yawi mitznexilitij se weyi cuarto pan segundo piso kan óno'ya nochi yej ankinekiskej; ompa xichiwakan tákual.

¹³ Yejemen yajkij iwán kasikej nochi ken Jesús kijlijkej, iwán kichijkej tákual iga kilwichiwiliáj la Pascua.

¹⁴ Kuá' asi' hora, Jesús iwán iyapostolejmej kixnankej mesa. ¹⁵ Jesús kijtoj:

—¡Poxsan niknektoya matisentakuakan ipan la Pascua miej aya nimiki!

¹⁶ Iga nimitzijliáj iga ayo' máj nikchiwias, este que mamochiwa kan reinarowa Dios.

¹⁷ Iwán kikui' vaso yej kipiaya vino iwán kimá' gracias Dios, iwán kijtoj:

—Xikuikan inin vaso iwán ajachi xikonikan; ¹⁸ nimitzijliáj iga ayo' nia nikoniti vino este que mawjki marreinaroqi Dios.

¹⁹ Iwán kikui' pan iwán kimá' gracias Dios, kitatajkoloj iwán kimajmakakej sejsé de yejemej, kijlijkej:

—Ininwa' nocuerpoj yej nikmaka iga nimikis iga amejemen. Xiktekikuakan inin iga amo xine-ekawakan.

²⁰ Ijkonsan no kichij iwán vaso yej kipiá vino, kuá' támi'ya cenarokej, kijtoj:

—Inin yej nemi ankoniáj, kijtojneki noesyoy yej yawi toyawiti iga amejemej iga nikchiwa nuevo pacto iga wel anye'onoskej iyixtaj Dios.

²¹ 'E' inán yej yawi ne-ichtakanextiti, nigaj iwán nemi nisentakua.

²² Nimitzijliáj iga nej yej iPiltzin Taga' yawij nemiktijitij ken icyay mo-ijkuiloj, e' ¡Dios poxsan kinkochiwias yej yawi ne-ichtakanextiti iga manemiktikan!

²³ Iwán pewakej iga mosepantajtaniy iga a'yéj an in yej kichtakanextiti Jesús.

A'yéj an máj tayakanto'

²⁴ Iwán idiscipolojmej mosejsepan-ijlijkej iga katiapa de yejemej máj tayakanto'. ²⁵ E' Jesús kijtoj:

—Ipan inin tajli, reyeymej yej mandarowaj poxsan kitajtaksa igentej, e' yejemensan mojliáj iga kipalewiáj igentej. ²⁶ E' amejemen amo xichiwakan ijkón, majwa' yej tayakanto', mamochiwa ken yej máj

† 22:4 22:4 Xikita glosario “Policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiqpan”.

chokótzino'; iwán yej mandarowa, inón achto makipaléwi tokñimej.
²⁷ Puej, ¿a'yéj máj tayakanto', yej ewato' iga takua o yej taservirowa iga kitáliá tákual? ¿Ix aya'taj máj tayakanto' yej kixnanto' mesa? Puej nej nigaj nono' iwán amejemej ken se yej taservirowa.

²⁸ 'Amejemen nochipa amonoyaj nowan kuá' poxsan nej tejté neyolmiktijtoya. ²⁹ Inón iga nej nimitzmakaj iga xitagobernarokan ken noTaj nemá' iga manitagobernaro. ³⁰ Iwán amejemen antakuaskej iwán an-átiskej ipan nomešaj kan nitagobernaroj iwán nia nimitzmakatij iga xikjuzgarokan inomej doce tribu[‡] yej walkej ipan ipilowan Israel.

Jesús kijtowa iga Pedro yawi kijtoči iga ayá' kixmati

³¹ Kijtoj sej toTeko:

—Simón, Simón, ta' xikita, Tzitzimi' kineki mamitztejtzelokan ken kitzejtzelowaj trigo iga makisa itasolyo. ³² E' nikténéwija Dios iga tej, iga amo xikajtewa iga timoconfiarowa ipan nej. Kuá' timomela'confiaroja, xikpaléwi mokniwan iga nochipa mamocfiarojtokan ipan nej.

³³ Simón kijlij:

—NoTeko, nej niksentalija noalmaj iga mania mowan ipan cárcel, iwán este manimiki iwán tej.

³⁴ Jesús kijtoj:

—Pedro, nimitzijliá iga amansan nokta, kuá' ayapa takuika kayo, eyi vej tikijtoj iga ayá' tine-ixmati.

Ay'ya wejka iga kikitzkiáj Jesús

³⁵ Jesús kitajtan idiscipolojmej:

—Kuá' nimitztitankaj iwán ayá' ankiwigakaj tomín, niga amomórral iwán niga amogakmej, ¿ix mitzpolojkej tejté?

Yejemen kijtojkej:

—Nité.

³⁶ Iwán kijlijkej sej:

—Inán sí, yej kipiá imórral makiwiga, iwán yej kipiá kan kakiá itomín, nõ makiwiga; iwán yej ayá' kipiá iyepadaj,[§] makinamaka ikuach iga makikowa. ³⁷ Iga nimitzijliáj iga yáwisan mochíwati ipan nej yej ijkuilijto': "Kijtowaj iga motoka iwán yej ayompa nemij." Puej yej ijkuilijto' iga nej, inewi mochíwas.

³⁸ Yejemej kijtojkej:

—NoTeko, nigaj ono' ome espada.

Iwán yéj kijtoj:

—Ómpasan yej ankichijtokej.

Jesús kitenewiá Dios

³⁹ Iwán Jesús yajki ken iga nochipa yaya ipan tepé' yej itoká' Olivos, iwán idiscipolojmej kitokakej. ⁴⁰ Kuá' ási'ya ompa, kijlijkej:

—Xi-oradókan iga amo mamitztanilíkan Tzitzimi'.

⁴¹ Iwán Jesús yajki achi máj wejka, ke' kan se kaxitiá iga kabentarowa te'ti, motankuaketza' iwán tajtoj wan Dios. ⁴² Kijtoj:

—Notaj, siga tikneki, xinemanawi iga amo mane-iknochiwakan; e' amo mamochíwa ken nej nikneki, mamochíwa ken tej tikneki.

[‡] 22:30 22:30 Xikita glosario "Tribu". [§] 22:36 22:36 Xikita glosario "Espada".

⁴³ Kuꜥ' kijtoj inón, kixnextiljiko se ángel yej wꜥalaj pan cielo iga kiyolchikawako. ⁴⁴ Jesús máj kitenewij Dios iga pox tayokoxtoya, iwán iyitón chichipikaya ipan tajli kenya esti.

⁴⁵ Kuꜥ' moketza' iga tami' orádoj, yajki kan onoyaj idiscipolojmej, iwán kasitoy kojkochokej iga pox moknoꜥmatij. ⁴⁶ Iwán kijlijkej:

—¿Te iga ankojkochokej? Ximoketzakan iwán xi-orádoꜥkan, iga amo mamitzañiljikan Tzitzimi'.

Kikitzkiáj Jesús

⁴⁷ Tajtojtóyao' Jesús, kuꜥ' asiko mia' gente yej kiwajli' Judas, se de inón doce idiscipolojmej. Judas tayakantiaya iwán kinꜥtechoj iga kipipitzoto Jesús. ⁴⁸ Jesús kijlij:

—Judas, ¿ix tinepitzowapa iga tinenextiá iga manekitzkikan, nej yej iPiltzin Taga'?

⁴⁹ Yej onoyaj iwán Jesús, kitztoyaj yej nemi mochíwa, kitajtankej:

—NoTeko, imaniktzojtzontekikanya iga espada!

⁵⁰ Iwán se de yejemej kinagastzonte' se itekipanowani yej ijéfejpa sacerdoꜥtejmej, kitekilij inakas yej iládojpa iye'má'. ⁵¹ Jesús kijtoj:

—Xikajtewakan; ómpaya matami.

Iwán kinagaschijchin inón taga', iwán kiyektialtij. ⁵² Iwán Jesús kijlij ijefejmej sacerdoꜥtejmej, policiyajmej yej de weyitiópampa iwán yej kimandarowaj judiyojmej yej walkej iga kikuikoj:

—¿Ix anwalkej annekuikej ken kuꜥ' se yej tachte'? ¿Ix inón iga anki-wajligakej espada iwán kuawi'? ⁵³ Nochipa nonoya amowan weyitiopan, iwán ayá' annekitzkijkej, e' así'ya hora iga amejemej, iga inán Tzitzimi' mandarowa.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

⁵⁴ Kikitzkijkej Jesús iwán kiwigakej chan ijefej sacerdoꜥtejmej; iwán Pedro kiwejkatokatiaya. ⁵⁵ Iwán titalijkej tajkopatioj, iwán kiyawalojkej inón ti'ti; Pedro no ompa motalij iwamej. ⁵⁶ Iwán se sirvienta kuꜥ' kita' este ewato' iná' ti'ti, kitachilijtiká' iwán kijtoj:

—Ininwa' no nemiá iwán Jesús.

⁵⁷ E' Pedro kijtoj iga ayá', kijtoj:

—Nej ayá' nikixmati.

⁵⁸ Ayá' wejkatí', se' kita' iwán kijlij:

—Tej no de yejémempa.

Pedro kijtoj:

—Ayá' ej, ayéj nej.

⁵⁹ Kipiá' ken se hora, se' kijlij:

—Mataj inin no onoya iwán yéj. Kéntaj neši iga de Galilea.

⁶⁰ Pedro kijtoj:

—Ej, anikmati de te titajtowa.

Kuꜥ' nokta tajtojtoya Pedro, takuiga' se kayo. ⁶¹ ToTeko mokuepa' iwán kitachilij Pedro. Iwán Pedro kejlaj yej toTeko kijlij: “Kuꜥ' aya takujka kayo, tia tikijtoꜥi eyi vej iga ayá' tine-ixmati.” ⁶² Iwán Pedro kisa' ompa iwán pox choꜥa' este kualo' iyalmaj.

Kipinajtiáj Jesús

⁶³ Tajtaga' yej kicuidarotoyay Jesús, kipinajtiayaj iwán kimagayaj. ⁶⁴ Kixtzakuayaj iga tzótzol iwán kixaygatatzinayaj, iwán kitajtaniáj:

—iSiga tiprofetaj, ta' xikijto a'yéj mitzmaga'!

⁶⁵ Iwán kuajkuantas kijlijkej yej ayékti.

Jesús ono' iyixtaj yej mandarowaj judiyojmej

⁶⁶ Kuá' tanési'ya, monechkojkej yej kimandarowaj judiyojmej, ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan iley Moisés iwán kiwigakej Jesús iyixtajmej. Iwán ompa kitajtankej:

⁶⁷ —Ta' xine-ijlikan, ¿ix teja in Cristo?

Jesús kijtoj:

—Siga nimitzijliáj iga kena, ayá' annetajolkuiskej. ⁶⁸ Iwán siga nimitztajtaniskej, ayá' annęcontestaręskej, niga annemajkawaskej. ⁶⁹ E' nej yej iPiltzın Taga' amansan nia nimotaliti iladoj iye'ma' Dios yej nochi wel kichjwa.

⁷⁰ Iwán nochi kitajtankej:

—¿Ix tejtaj in iPiltzın Dios?

Jesús kijtoj:

—Nejya nokta, ken amejemen ankijtojkej.

⁷¹ Iwán yejemej kijtojkej:

—Ay' tiknekij agaj máj mate-ijli de yéj; tomatika nokta tikakikej yej kijtoj.

23

Jesús kiwigaj kan mandarowa Pilato

¹ Nochi moketzkej, iwán Jesús kiwigakej kan mandarowa Pilato. ² Iwán iyixtaj pewakej iga kitelwiáj Jesús:

—Inın taga' nikasitoj kan kikajkayajtinemi nokņimej, kijtowa iga amoki' manikixtawakan impuesto iga rey César, iwán kijtowa iga yéjwa' in Cristo, se rey.

³ Pilato kitajtan:

—¿Ix teja in iRrey judiyojmej?

Jesús kijtoj:

—Ijkonya ken tej tikijtowa.

⁴ Iwán Pilato kijlij ijefejmej sacerdotejmej iwán la gente:

—Inın taga' ayá' nikasiliá siga kichij yej ayékti.

⁵ E' yejemej majsan kijtojkej:

—Ijkon ken tamachtijtinemi, kikajkayajtinemi nochi ipan estado de Judea. Pęwa' ipan estado de Galilea iwán asi' este nigaj.

Jesús ono' iyixtaj Herodes

⁶ Kuá' Pilato kika' inın, tatajtan siga inın taga' de Galilea. ⁷ Iwán kuá' Pilato kimati' iga Jesús de Galilea, estado kan mandarowa Herodes,* kitıtan Jesús iná' Herodes. Inęmej día Herodes nę nemiá Jerusalén. ⁸ Kuá' Herodes kita' Jesús, poxsan yolpagui' iga kipox-itasnekiá, puej kipoxkakiá kan kipowaj de Jesús, iwán kichaya iga makichjwa iyixtaj tejté yej ayı'pa mo-ita. ⁹ Kitajtajtan mia' vej, e' Jesús ayá' kijtoj nité. ¹⁰ Ompa nę onoyaj ijefejmej sacerdotejmej iwán yej tamachtíaj ipan la ley, poxsan kitelwijtoyaj. ¹¹ Herodes iwán isoldadojmej kajawilkuikej Jesús, iwán iga kipınajtijkej, kajakiltijkej tzótzol yej patiyoj ken yej kakiá se rey. Iwán Herodes kitıtan sej kan ono' Pilato. ¹² Iwán ikuá'ya Pilato iwán Herodes moye'itákeja iga mo-ijiyayaj.

* 23:7 23:7 Xikita glosario "Herodes".

Mojtowa iga mamiki Jesús

¹³ Pilato kinechkoj ijefejmej sacerdotejmej iwán la gente iwán yej mandarowaj. ¹⁴ Iwán kijlijkej:

—Amejemej annewajliguillikej inón taga' iwán anne-ijliáj iga takajkaya-jtinemi: e' nej niktájtanya amo-ixtaj iwán ayá' nemi nikasiliá yej kichij yej ayekti ken amejemej ankijtowaj. ¹⁵ Niga Herodes akasilij, puej tetítanilij sej. Kenitaj iga ayá' kichij nité yej kajasi iga mamomikti. ¹⁶ Niasan nikiknoçhiwati iwán nia sej nikmajkawati.

¹⁷ Kuá' iyilwi la Pascua, Pilato nochipa kimajkawaya se preso yej kitapejpenaya la gente. ¹⁸ E' inochi gente tzajtzikej:

—¡Inón xikmikti! ¡Xikmajkawá Barrabás!

¹⁹ Inón Barrabás kakijkaj ipan cárcel iga kichij revolución ipan altepe' icontraj gobernador iwán iga tamiktij. ²⁰ Pilato kimajkawasnekiá Jesús iwán sej kitajtan la gente, ²¹ e' yejemen tzajtzikej máj recio:

—¡Xikmikti ipan cruz! ¡Xikmikti ipan cruz!

²² Ipan eyi vej iga tatajtan Pilato, kijtoj:

—Puej, ¿tétaj kichij yej ayekti? Nej ayá' nikasiliá nité yej kajasi iga mamiki. Nia nicastigaroti iwán nia nikmajkawati.

²³ E' la gente iwán ijefejmej sacerdotejmej tzajtzikej máj recio iga makimiktikan ipan cruz, este que kitajtolkuikej. ²⁴ Iwán Pilato tatekimá' iga mamochiwa ken kitajtanilijtoyaj. ²⁵ Iwán kimajkaj inón taga' yej yejemen kitapejpenkej yej onoya ipan cárcel iga kichij revolución iwán iga tamiktij. Iwán Pilato kentregárojsan Jesús iga la gente makichiwilikan ken kinekiáj.

Jesús kiclavarowaj ipan cruz

²⁶ Kuá' kiwigakej Jesús iga kiclavarótija ipan cruz, nemi wítziaaya ipan mijoiti se taga' yej itoqa' Simón, yej ichan altepe' Cirene, iwán yéj kimakakej cruz iga makisalojtía itepotztaj Jesús.

²⁷ Kitokatiyay Jesús mia' gente iwán siwatkej yej choçkatiyay iga Jesús, iwán tzajtziáj iga moknomatiáj. ²⁸ E' Jesús kitachilijkej iwán kijlijkej:

—Siwatkej yej anchantitokej Jerusalén, amo xichokakan iga nej; xichokakanwa' iga amejemen iwán iga amopilowan. ²⁹ Porque wí' día kuá' mojttoj: “Pakto' yej ayá' pilowa, siwatkej yej ayí' taonoltij, chichiwalmej yej ayí' tachichitij.” ³⁰ Iwán la gente de inón tiempo pewas iga kijlij tepemej: “Xinetepachokan”, iwán tepetzitjin: “Xine-iyanakan.” ³¹ Siga inón neçhiwiliáj nej, yej anikchij yej ayekti, ¿ix ayá' majya kichiwawaskej yej kichijtokej yej ayekti?

³² Kiwigayaj no omen yej kichijkej yej ayekti iga makisenmiktikan iwán Jesús. ³³ Kuá' asíkeja ompa kan kijliáj Kuaomi', ompa kiclavarojkej Jesús ipan cruz. No kiclavarojkej ipan sej se icruz omen yej kichijkej yej ayekti, se iladoj iye'ma' iwán se' iyopochkampa. ³⁴ Jesús kijtoj:

—NoTaj, xikelkawilikan yej nemi kichiwaj, iga ayá' kimatij te kichijtokej.

Iwán soldadojmej kirrifarojkej itzótzol Jesús iga makitakan aja'yéj kikuís. ³⁵ La gente ompa tachixtoyaj. Iwán este yej mandarowaj kipinajtiyay Jesús, kijliayaj:

—Sekin kimanawij; mamomanawi igánajsan, siga melá' iga yeja in Cristo yej Dios kitapejpen.

³⁶ Soldadojmej no kipinajtiyay Jesús. Kitechojkej iwán kimakakej iga makoni xoko'vinoj. ³⁷ Kijlijkej:

—Siga tej in iRëy judiyojmej, mogañaj ximomañawi.

³⁸ Iwán onoya se tajkuólol ikuapan ipan tájtól griego, latin iwán hebreo, kijtowaya: “ININWA' IN IRREY JUDIYÓJMEJ.”

³⁹ Se yej kichij yej ayëkti, yej nō pipilojtoya ipan cruz, kimañlij Jesús:

—iSiga tej in el Cristo, ximomañawi iwán xinemañawikan nō nejemelj!

⁴⁰ E' sewo' kajajwa' in inón, kilij:

—¿Ni alín ayá' tikmajmawiliá Dios? Tikmatito' iga nemi nō mitzcas-tigarowaj. ⁴¹ Tejemelj kajasi iga nemi teçastigarowaj, iga nemi tikixtawaj yej tikchijkej yej ayëkti; e' inín taga' ayá' kichij yej ayëkti.

⁴² Iwán kijtoj sej:

—Jesús, xineeñlamiki kuá' tiaj kan titagobernaoj.

⁴³ Jesús kijtoj:

—Nimitzijliá iga ámansan tonos nowan kan paréj tayëkan ipan cielo.

Miki Jesús

⁴⁴ Tajkodía takomiti' noyan ipan tajli este las tres tiqtakpan. ⁴⁵ Ay'ya tonaya iwán tastalyo' ay'ya neñiá. Tzótzol' yej iga tajkotzaktoya weyitiqpan de Jerusalén tzayani' itajkoyan. ⁴⁶ Jesús tzajtzi' recio iwán kijtoj:

—iNotaj, ipan momá' niktaliá noespírito!

Kuá' kijtoj inín, migui'.

⁴⁷ Kuá' ijefej soldadojmej kita' yej nemi mochíwa, kiweyimatiñtij Dios, kijtoj:

—Mataj melá' inín taga' ayá' kichij yej ayëkti.

⁴⁸ Nochi yej ompa onoyaj, iwán kitakej yej mochij, pox moknoñmatitiajkij.

⁴⁹ Inewi iyamiñojwan Jesús, iwán siwatkej yej kitokatinemiáj este ipan estado de Galilea, wejkanan kitachijlijtoyaj.

Kitokaj Jesús

⁵⁰ Onoya se taga' pox te-ijiknín iwán ye'nemiá, itoqá' José. Yéj ichan altepe' Arimatea, ipan el estado de Judea, inón taga' nō senmandarowaya iwán ijefejmej judiyojmej. ⁵¹ E' yéj ayá' kinekiá makichíwa ken kichijkej nochi jefejmej kuá' kijtojkej iga mamiki Jesús. Inín José kichaya iga marreñaro Dios. ⁵² Yajki kitato Pilato iga kitajtaniñto icuërpoj Jesús iga makitoka. ⁵³ Kuá' kitemówija ipan cruz, kikikimiloj iga sábana iwán kakij ipan se animajtexapo' kan aya agaj motoka. ⁵⁴ Inín mochij kuá' mopreparadólo iga moçtapa moşewilo iwán inón hora pewasnekiáy.

⁵⁵ Iwán siwatkej yej kitokatinemiáj Jesús este ipan estado de Galilea, yajkij kitatoj kan motó' iwán kitakej kén nokta kitalijkej icuërpoj Jesús.

⁵⁶ Kuá' mokuépkeja ichamej kichijkej yej ajwiya' iwán pomada; siwatkej mosejkej ipan día kuá' moşewilo ken iga kitekimakaj iley Moisés.

24

Ojpa-isa Jesús kan miktoya

¹ Isájpasan domingo, siwatkej yajkij sej posantoj. Kiwiñakej yej ajwiya' yej yejémejsan kichijkej iwán senyajkij iwán sékino' máj siwatkej.

² Kuá' asikeja ompa, weyite'ti yej kitentzaktoya animajtexapo', kimimilójkeja. ³ Iwán kalakkej, e' ayo' kasikej icuërpoj in toTëko Jesús.

⁴ Momajtijtikawikej iwán ay'ya kimatiáj te kichíwayaj, kuá' kitakej omën

tajtaga' ejekatokej itennojmej, este pepetani itzotzolmej. ⁵ Siwatkej poxsan momajtijkej iwán motzontolojkej; e' inomej tajtaga' kijtojkej:

—¿Te iga ankitemowaj yej isato' kan ono' yej miktokej? ⁶ Ay'ya nigaj ono', yejwa' ojpa-isa'ya. Xikejlamikikansan yej mitzilijkej kua' onoyao' ipan estado de Galilea. ⁷ Kijtoj iga iPiltzin Taga' wetziasan ipan imamej yej kichiwaj yej ayekti iwán kimiktiskej ipan cruz, iwán ipan eyi día ojpa-isas sej.

⁸ Iwán siwatkej kejlankej yej kijtoj Jesús. ⁹ Kua' mokuépekeja iga onoyaj kan animajtexapo', kipowilijkej inewi yej sucederoj inón once apóstolejmej iwán yej iwamej onoyaj. ¹⁰ Inín itokamej yej kipowilijkej apóstolejmej: María Magdalena, Juana, María yej iye'pa Jacobo, iwán sekin máj siwatkej. ¹¹ E' apóstolejmej kijtojkej anka lokajtiákeja, iwán ayá' kitajtolkuikej.

¹² E' Pedro moketza' iwán motalojtiajki iga yajki posantoj. Iwán kua' tachato texapoko, ayá' kita' nité, petz iyókaya onoya istá'tzótzolmej yej iga kimilijtoya Jesús iwán yajki sej ichan, yolmajmatiajki iga yej kita'.

Jesús mixnextiá ipan Emaús ojtí

¹³ Ipansan inón día omen discipolomej nemi yayaj se altepe' yej itoka' Emaús. Kipiaya ken once kilómetros este Jerusalén. ¹⁴ Kipojtiajay inewi yej mochij. ¹⁵ Kua' nokta tãtapojtiayaj, Jesús kina'techoj inón omen, iwán némiya senyayaj. ¹⁶ E' yejemej ken tejté kixtzaktoyaj iga amo makixmatikan a'yéj in inón taga'. ¹⁷ Jesús tatajtãn:

—¿Té ankipojtiawij, iwán te iga anmoknomatij?

¹⁸ Iwán se de yejemej yej itoka' Cleofas kijtoj:

—Nochi kimati yej mochij Jerusalén inimej días. ¿Ix tejsan yej ompa tonoya yej atikmati?

¹⁹ Yéj tatajtãn:

—¿Té sucederoj?

Yejemèn kijlijkej:

—Yej kichiwilijkej Jesús yej ichan Nazaret, se profeta katka yej kichij yej pox yekti iga ipoder iwán iga itájtól, ijkón Dios kipoxye'ita' iwán la gente nõ kiye-ita'. ²⁰ Ijefejmej sacerdotejmej iwán yej mandarowaj kentregarojkej iga mamiki ipan cruz. ²¹ Nejemej nikchixtoyaj iga yéj kimãnawiaya el país de Israel. Anwa' kipiáy eyi día iga panoj inewi inón. ²² E' sekin siwatkej yeguín nemajmajtijkej iga yajka posantoj kua' tanestiwi'o' ²³ iwán ayá' kasikej icueroj Jesús. Iwán walkej nepowilijkoj iga kixnextilijkej omen angelejmej iwán kijlijkej iga Jesús isato'. ²⁴ Sekin nokniwan yajkij nõ posantoj, iwán yajkij kasitoj animajtexapo' kenya nokta siwatkej kijtojkej, e' ayá' kitakej Jesús.

²⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Amejemen pox ankuatkuaktikej iwán ayá' wel ankitajtolkuij profetajmej. ²⁶ E' Dios kine' iga Cristo makiknochiwakan antes iga mayawi ipan cielo.

²⁷ Iwán pewa' iga kinejnextilijkej itájtól Dios kan tajtowa de Cristo, pewa' pan ilbroj Moisés iwán kinextilijtiajkij pan inewi ilbrojmej profetajmej.

²⁸ Kua' asitiájkija ipan altepe' kan yayaj, Jesús kichij ken kua' yaya máj wejka. ²⁹ E' yejemej kijlijkej:

—Xikawi iwán nejemej, iga tióta'ya, némiya takomitiá.

Iwán Jesús kala' kalijti' iga kaḡi' iwamej. ³⁰ Kuḡ' kixnantókeja mesa, kikui' paḡ iwán kuḡ' tami' oraḡoj, kipoposte' iwán kimajmakakej. ³¹ Iwán ikuḡ'ya ixtapowikej iwán kixmatikeja iga Jesús: e' yéj sanpolijtewa'.

³² Iwán mosepan-ijlijkej:

—Inón iga este yekti tukmachiliayaj ipan toalmaj kuḡ' tetatapowiaya ipan ojtí iga tenextilijtiwiztiaya itájtól Dios.

³³ Iwán ikuḡ'san sej ojkuikej iga yajki Jerusalén iwán kasitoj nechkatokej once apóstolejmej iwán icompañerojwan. ³⁴ Iwán kijtojkej yej nechkatoyaj:

—Mataj kena ojpa-isa' sej toTeko, porque kixnextilija Simón.

³⁵ Iwán inomej omēn nō kipowakej yej kisucederojkej ipan ojtí. Iwán kijlijkej iga kixmatikej Jesús este kuḡ' kimajmakakeja paḡ.

Jesús kixnextiliáj idiscipolomej

³⁶ Mieḡ inón kipojtoyaj, Jesús miḡnextiḡo tatajkoyan iwán kisaludarojkej ijkín:

—Tamelá xonokaḡ.

³⁷ Yejemej poxsan momajtijkej, kijtojkej iga kitztoyaj ánimaj. ³⁸ E' Jesús kijtoj:

—¿Te iga anmajmatokej?, iwán ¿te iga ijkón ankejlamikij? ³⁹ Ta' xikitakaḡ nomamej iwán nokximej. Nej nokta. Ta'ki' xinechijchimikaḡ iwán xine-itakaḡ: ánimaj ayá' nakayoj iwán ayá' omiyoj, e' nej ni-omiyoj iwán ninakayoj iwán anne-itztokej.

⁴⁰ Kuḡ' kijtoj inón, kinextij imamej iwán iyikximej. ⁴¹ E' yejemej iga paḡtoyaj iwán iga moyolmajitjtoyaj, ayá' kicredowayaj. Iwán Jesús kijtoj:

—¿Ix ankipiáj achi tákual?

⁴² Kimakakej tájkol ta-ixkaltopoj iwán tájkol pánaḡ. ⁴³ Iwán yéj kikui', iwán kikuaj kaḡ kitztokej. ⁴⁴ Iwán kijtoj:

—Ininya nokta yej nimitzpowilijkej kuḡ' nonóyao' amowaḡ: iga mamochiwa ipan nej inewi yej ijkuilijto' ipan iley Moisés iwán ipan ilibrojmej profetajmej iwán ipan libro de los salmos.

⁴⁵ Iwán kichij iga makentenderokaḡ itájtól Dios. ⁴⁶ Iwán kijtoj:

—Ijkuilijto' iga Cristo mikiasan iwán ojpa-isaya sej ipan eyi día. ⁴⁷ Iwán inin ye'noticiaj mopowas ipan notoka' desde Jerusalén iwán ipan nochi paismej. Mopowas iga mamoyolpatakaḡ iga Dios wel makelkawili yej kichijaw yej ayekti. ⁴⁸ Amejemēn ankítakej inimej yej mochi. ⁴⁹ Iwán nia nimitztitanilijti yej noTaj kijtoj iga mitzmakaskej. E' amejemēn xikaḡikaḡ nigaj, ipan altepe' Jerusalén este que xikpiakaḡ poder yej wí' ipan cielo.

Jesús tejkwí ipan cielo

⁵⁰ Iwán Jesús kiwiḡa' idiscipolomej na' altepe' Betania iwán kajajko' ima' iwán kitenewij Dios iga maye'onokaḡ. ⁵¹ Kuḡ' kitajtanilija Dios iga maye'onokaḡ, majkejtiajki iga yajki ipan cielo. ⁵² Iwán yejemej kiweyimatilijkej Jesús iwán paḡtiájkija iga yajki Jerusalén. ⁵³ Iwán nochipa onoyaj weyitioppan iga kiweyimatilijtoyaj Dios. Ijkónyawa'.

Itájtɔl Jesucristo yej kijkuiloj San Juan

Dios mochiŋ taga'

¹ Kuə' pəwa' nochi, onóyaya in Tájɔtɔl,* iwán inón Tájɔtɔl onoya iwán Dios iwán yéj in Dios. ² Puej kuə' pəwa', yéj onoya iwán Dios. ³ Ipan yéj, Dios kichij nochi yej ono'; ateyi nité yej ono' yej inón Tájɔtɔl ayá' kichij. ⁴ Yéj kichij iga nochi yej isato' maonokan, wan kitawíaya pan iyalmajmej nochi gente. ⁵ Inín tawilyo'† tawía kan takómi iwán takómitilyo' awel kisewía.

⁶ Onoya se taga' itóka' Juan, yej Dios kitítan, ⁷ wəłaj kinojma-ijtoŋo itekiyo inón tawilyo', iga nochi makicredokan ipan tawilyo'. ⁸ Juan ayéj inón tawilyo', kitítankejsan iga ye'tajtoŋo de tawilyo'. ⁹ Inón mela'tawilyo' yej kitawía nochi gente, itóka' Jesucristo, némi-o' asiá ipan inín tajli.

¹⁰ Inón Tájɔtɔl onoya ipan tajli; iwán malej iga Dios kichij ipan Jesucristo nochi yej ono', yej chantitokej ipan tajli akixmatikej. ¹¹ Jesús wəłaj ipan itəl, e' judiyomej yej igéntejpa akomemawijkej. ¹² E' yej komemawijkej iwán moconfiarojkej ipan yéj, yéj kichij iga inimej mamochiwakan ipilowan Dios. ¹³ Ayéj ken ipilowan namoltetajmej yej nacerowaj iga ijkón kineki taga', sino que inimej ipilowan nokta Dios.

¹⁴ Iwán inón Tájɔtɔl mochiŋ taga', iwán chantitoya iwán nejemən, poxsan te-ijknin iwán ayi' takajkayawa. Iwán nikitakej iweyipoder, inonwa' iweyipoder iselpiltzin toTaj. ¹⁵ Juan tajtoj de yéj, iwán kijtoj:

—De inín nitajtoj kuə' nikijtoj iga yej wi' despuéj de nej, achto que nej, iga onóyaya kuə' nej aya nono'.

¹⁶ Dios temaka yej yekti, ayéj se vej, mia' vej, iga təpoxchokiliá. ¹⁷ Dios kimá' iley Moisés iga yéj matenxtili, e' ipan Jesucristo tenxtilij kén iga təchokiliá iwán ayá' təkajkayawa. ¹⁸ Aya i' nokta agaj kita Dios; iselpiltzin, yej mela'setito' iwán toTaj, yéj tenxtilij kén in Dios.

Juan yej tabautizarowa tajtowa de Jesucristo

¹⁹ Judiyomej yej ichamej Jerusalén kitítankej sacerdotejmej iwán levitajmej‡ iga mayakan kan ono' Juan iwán kitajtankej:

—¿A'yéj in tej?

²⁰ Iwán Juan kinojma-ijtoj:

—Nej ayéj niCristoj.§

²¹ Iwán sej kitajtankej:

—¿A'taj yej in tej? ¿Ix tiprofetaj* Elías?

Juan kijtoj:

—Ayéj.

Iwán kitajtankej:

—¿Ixtaj tej in inón profeta yej momatiá iga asiá?

Kijtoj:

* **1:1** 1:1 Ken tenxtiliá ipan versiculo 14, Tájɔtɔl kijtojneki Jesucristo. Iga itájtɔl yej agaj kijtowa, se' wel kimati yej nemi keɓamiki. Ijkón kuə' mojtowa iga Jesucristo in Tájɔtɔl, kijtojneki iga yéj nokta tenxtiliá ken Dios keɓamiki. † **1:5** 1:5 Tawilyo' nq kijtojneki Jesucristo. ‡ **1:19** 1:19 Xikita glosario "Levita". § **1:20** 1:20 Xikita glosario "Cristo". * **1:21** 1:21 Xikita glosario "Profeta".

—Ayéj.

²² Iwán kijlijkej:

—¿A'taj yéj nokta in tej? Niknekij manikmatiltikan yej nejtitankej. ¿Té wel anne-ijliáj de tej?

²³ Juan kijtoj:

—Nej inón yej ijkín kijtowa ipan desierto:† “Xiktapowilikan toTeko se weyi-ojti yej melakti” —ijkón ken kijtoj el profeta Isaías.

²⁴ Yej tajtotoyaj iwán Juan, kititankej fariseojmej,‡ ²⁵ iwán tatajtankej:

—Sigataj ayéj tiCristoj, niga ti-Elías, niga ti profetaj ¿Te ígataj titabautizarowa?§

²⁶ Juan kijtoj:

—Nej nitabautizarowa iga a'ti; e' iwán amejemen ono' se yej ayá' ankixmatij ²⁷ iwán netokatiwi', malej iga yéj tayakanto' máj que nej. Nej aneajasi ní alín iga manikxitomili imekayo iga'.

²⁸ Inochi inún mochij pan altepe' Betania, iyikampa weya' Jordán ikísáyampa tónati', kan Juan tabautizarojtoya.

Té itekiyo Jesús

²⁹ Ipanya se' día, Juan kita' Jesús iga kiná'techojtiwi', iwán kijtoj:

—Ta' xikitakan, ininwa' in yej Dios iCorderoj* yej wel kiperdonarowa yej ayékti yej kichij la gente. ³⁰ De yéj nitajtoj kuá' nikijtoj: “Notepotztaj wj' se yej achto que nej, iga onóyaya achto que nej.” ³¹ Nej nō ayá' nikixmatiá; e' nej nitabautizarojtiwala' iga a'ti, iga nokta la gente de Israel makixmati.

³² Juan nō kijtoj:

—Nej nikita' iyEspíritoj Dios temoj ipan cielo ken se jojtoko, iwán saliwito ipan yéj. ³³ Nej aya nikmatiá a'yéj; e' yej nejtitan iga manitabautizaroki iga a'ti, ne-ijlij: “Yej tikitas ipan yéj temowa iyEspíritoj Dios iwán moketza iyakapan, inónyawa' in yej tabautizarowa iga iyEspíritoj Dios.”

³⁴ Nej niknojma-íta'ya, iwán nej nikijtowa iga yéj nokta iPiltzín Dios.

Yej áchtopa idiscipolomej Jesús

³⁵ Ipanya se' día, Juan onoya ómpasan sej iwán ome yej kitokatinemiáj.

³⁶ Kuá' kita' nemi panowa Jesús, Juan kijtoj:

—i'Ta' xikitakan, inépawa' in Dios iCorderoj!

³⁷ Iyomextjín yej kitokatinemiáj Juan, kikakikej iga ijkón kijtoj, iwán kitokakej Jesús. ³⁸ Iwán Jesús tachá' tatepotztaj, iwán kita' iga kitokatiawij, iwán kijlijkej:

—¿Té ankitemowaj?

Yejemén kijtojkej:

—Tamachtiani, ¿kan inán tichantito'?

³⁹ Jesús kijtoj:

—Xiwtzekan xikitakij.

Iwán yajkij iwán kitakej kan onoya. Inón hora las cuatro tiotakpan iwán ompa tayowatiakej.

⁴⁰ Andrés yej iyiknín Simón Pedro, se de inón omen yej kikakikej Juan iwán kitokakej Jesús. ⁴¹ Andrés, lo que kichij, achto yajki kitemo to iyiknín yej itoka' Simón iwán kijlij:

† 1:23 1:23 Xikita glosario “Desierto”. ‡ 1:24 1:24 Xikita glosario “Fariseo”. § 1:25 1:25 Xikita glosario “Bautizar”. * 1:29 1:29 Cordero ken tikita borregohtzín. Xikita glosario “Borrego” wan “Cordero”.

—Nikasíkeja in Mesías —yej kijtojneki Cristo.

⁴² Iwán Andrés kiwiga' Simón kan onoya Jesús, iwán kuá' Jesús kita' kijlij:

—Tej tiSimón, ipiltzın Jonás, e' inán tia timotokawıti Cefas —yej kijtojneki Pedro.

Jesús kinotza Felipe wan Natanael

⁴³ Ipanya se' día, Jesús kiyolmá' iga yawi ipan ital Galilea, iwán kasi' Felipe iwán kijlij:

—Xinetoka.

⁴⁴ Inın Felipe ichan katka altepe' Betsaida, kansan no chantitoyaj Andrés iwán Pedro. ⁴⁵ Felipe yajki kitemoto Natanael, iwán kijlij:

—Nikasíkeja inón taga' yej Moisés ikyay kijkuiloj ipan libro de la ley, de Yéj no kijkuilojkej profetajmej. Inonwa' nokta Jesús yej ipiltzın José yej ichan altepe' Nazaret.

⁴⁶ Kijtoj Natanael:

—¿Ix wel kisa tejté yej yekti ipan altepe' Nazaret?

Felipe kijtoj:

—Ta'ki' xikitaki.

⁴⁷ Kuá' Jesús kita' iga kina'techojtiaya Natanael, kijtoj:

—Nigaj wı' se yej mela'israelıtaj, yej ayı' takajkayawa.

⁴⁸ Iwán Natanael tatajtan:

—¿Kén iga tine-ıxmati?

Iwán Jesús kijlij:

—Nej achto nimitzita' kuá' Felipe aya mitznotza, kuá' tonoya itampa higuerajkuawi'.[†]

⁴⁹ Natanael kijtoj:

—Tamachtıanı, tej iPiltzın Dios, tej tiRrey ipan Israel.

⁵⁰ Jesús kijtoj:

—¿Ix tinęcredowa iga san nimitzijlij iga nimitzita' itampa higuerajkuawi'? Tia-o' máj tikitati yej ayı'pa mo-ita que yej inán nimitzijlij.

⁵¹ No kijtoj Jesús:

—Nimitznojma-ıjliáj, iga amejemen anyawij ankitatij iga cielo tapojto', iwán iyangelejmej Dios tejkawiskej iwán temoskej ipan nej yej iPiltzın Taga'.[‡]

2

Monamiktilo Caná de Galilea

¹ Kuá' panoj eyi día, monamiktılı' ipan altepe' Caná, ipan ital Galilea. Iye' Jesús ompa onoya. ² Jesús iwán idiscipolojmej* no motalkej kan monamiktılı. ³ Tami' vino, iwán iye' Jesús kijtoj:

—Ay'ya kipiáj vino.

⁴ Jesús kijtoj:

—Nomáw, inón tejemej ayá' tikmatij. Aya kajasi iga manimonęxti a'yéj nej.

⁵ Iwán María kijlij yej kikıxtijtoyaj vino:

—Xikchıwakın nochi kensan Jesús mitzijliáj.

[†] 1:48 1:48 Xikita glosario "Higo". [‡] 1:51 1:51 Xikita glosario "IPiltzın Taga'". * 2:2 2:2 Xikita glosario "Discipulo".

6 Ompa onoya seis aqomi' de te'ti, kan judiyojmej kakiáj a'ti iga moewiltiayaj iga ijkón kitekichíwayaj. Ipan sejsé aqomi' kitolowaya ken cien litros a'ti. 7 Jesús kijlij yej kikixtitoyaj vino:

—Xiktemikan iga a'ti inimej aqomimej.

Iwán kakilijkej a'ti este yejye'temi', 8 iwán Jesús kijtoj:

—Inán xikixtikán alín, iwán xikuiguilíkan yej mencargarowa inín ilwi'.

Ijkón kichijkej. 9 Iwán yej kitálkej iga makita te moneki ipan inón ilwi', kimachilij a'ti yej mochij vino, niga kimati' kan walaj; petz yej kikixtitoyaj vino kimatiáj iga yejemen kajakijkej a'ti. Iwán yej mencargarowa ipan inón ilwi', kinotza' chokotzin yej monamiktía, 10 iwán kijlij:

—Nóyansan kan monamiktulo, ocho mooniá vino yej máj yékti, iwán kuá' te-ikniwan konijkeja poxsan, mooniaya sej namolvinoj. E' tej tikena' vino yej máj yékti, este inán-o' nemi mooniá.

11 Inín yej Jesús kichij Caná ipan estado de Galilea, áchto-o' kichij milagro kan kinextij iweyipoder; iwán idiscipolomej kicredojkej ipan yéj.

12 Kuá' móchija inón, yajki ipan altepe' yej itóka' Capernaum, yajki iwán iye', iyikniwan iwán idiscipolomej; iwán ayá' pox mia' día ompa onoyaj.

Jesús kikiixtiká yej tanamakaj tiopan

13 Kuá' na'ya iyilwi la Pascua† yej kitekichíway judiyojmej, Jesús yajki ipan weyi-altepe' Jerusalén. 14 Iwán pan ipatioyoy weyitiopan‡ kasito yej kinamakaj torojmej, borregojmej iwán jojtokomej, iwán yej ewatoyaj iga kipatatoyaj namoltomín iga tiopantomín.§ 15 Kuá' inón kita', Jesús kikuí' tájkol reata iga tamajmaga' iwán kikixtij nochi ipan ipatioyoy tiopan, iwanya iborregojmej iwán itorojmej. Iwán yej kikambiárowayaj tomín kitatajalilijkej talpan in tomín iwán kitzijtzinkuepilijkej imesajmej. 16 Yej kinamakaj jojtokomej kijlij:

—¡Inochi inín xikixtikán nigaj! ¡Amo xikchíwakan iga íkal noTaj mamokuepa ken kajli kan monamaka kuajkuantas!

17 Iwán idiscipolomej kejlankej yej ijkuilijto' pan itájtól Dios kan kijtowa: “Poxsan nikneki íkal noDios, inón iga poxsan nikuesiwi.” *

18 Iwán judiyojmej tatajtankej:

—¿Te wel annenextiliáj iga manesi iga wel tikchíwa inín yej tikchij?

19 Iwán Jesús kijtoj:

—Xikxiñakan inín tiopan, iwán eyi día newiguilij iga sej nikojpachíwas.

20 Iwán judiyojmej kijtojkej:

—Cuarenta y seis años tekipanolo' iga mochij inín tiopan; ¿ix eyi día mitzwiguilij iga sej tikojpachíwas?

21 E' inón tiopan yej Jesús kijtojtoya, kijtojneki icuerpoj. 22 Inón iga, kuá' Jesús ojpa-isa' kan miktoya, idiscipolomej kejlankej inín yej kijtoj, iwán kicredojkej itájtól Dios yej ijkuilijto' iwán tajtólmej yej Jesús kijtoj.

Jesús kixmati nochi

23 Kuá' Jesús onoya Jerusalén, kan mo-ilwichíwiliá la Pascua, mia' kicredojkej ipan yéj iga kitayaj kichijchíwaya milagro. 24 E' Jesús ayá' moconfiárowaya ipan yejemej, iga Jesús kixmatiáj nochi inomej. 25 Malej

† 2:13 2:13 Xikita glosario “Pascua”. ‡ 2:14 2:14 Xikita glosario “Weyitiopan”. § 2:14 2:14 Tiopantomín se'pa tomín iga kikowaya yej ki-ofreçerowiliayaj Dios. Awel mokowaya iga namoltomín. * 2:17 2:17 Sal 69:9

iga ayagaj kijlij kén kejlámiki la gente, yéj kimatiya ken kejlámiki nochi gente.

3

Jesús iwán Nicodemo

¹ Onoya se taga' itoká' Nicodemo, yéj fariseo* katka, se de ijefejmej judiyojmej. ² Nicodemo yajki tayowakan kipaxalowilito Jesús, iwán kijlij: —Tamachtiani, nikmatij iga Dios mitztjitan iga xinemachtikan, iga ayagaj wel kichíwa milagro ken yej tej tikchíwa siga Dios ayá' ono' íwan.

³ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliá nokta, yej ayá' ojpanacerowa, awel kita kan reinarowa† Dios.

⁴ Nicodemo tatajtan:

—¿Kén wel maojpanacero se taga' yej wéweja? ¿Ix wel sej ojpakalaki iyijitiko iye' iga maojpanacero?

⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliá, yej ayá' nacerowa iga a'ti iwán iga Espíritu, awel kalaki kan reinarowa Dios. ⁶ Taga' wan siwá' kitaj ipilowan; e' petz iyEspíritoj Dios wel kichíwa iga ximochíwa ipiltzín Dios. ⁷ Amo ximadmiraño iga nimitzijliá: “Mitzpolowaj iga amonochín xi-ojpanacerokan sej.” ⁸ Ejeka' nóyansan panowa, tikaki iga nawati, e' ayá' tikmati kan wí' niga kan yawi. Ijkonan no inochi yej nacerowaj iga iyEspíritoj Dios.

⁹ Nicodemo sej ki-ojpatajtan:

—¿In on, ken an iga mochíwa?

¹⁰ Jesús kijtoj:

—¿Tej yej tikmachtiá israelitajmej, iwán ayá' tikmati in inín? ¹¹ Nej nimitznojma-ijliá iga nejemej nikijtowaj yejsan nikmatij, iwán niknojma-ijtowaj yej nikitákeja, e' amejemen ayá' ankiradowaj yej nejemej nimitzijliáj. ¹² Siga ayá' anneradowaj kuá' nej nimitzijliáj de yej ono' ipan inín tajli, ¿kén anyawij anneradowij siga nimitztatapowiáj de yej ono' ipan cielo?

¹³ 'Aya agaj tejkawi ipan cielo, sino que yej temoj ipan cielo; ken tikijtowaj nej yej iPiltzín Taga'. ¹⁴ Ijkón ken Moisés kuá' ipan desierto kajko' pan kuawi' se kowa' yej chijto' iga tepos,‡ ijkón nej yej iPiltzín Taga' yawij neajkokuitij, ¹⁵ iga inochi yej mamocnifarokan ipan nej, amo mapoliwikán, majwa' nochipa maonokan wan Dios.

Ken iga Dios kipoxchokiliá la gente

¹⁶ Dios poxsan kichokilij inochimej yej onokej ipan inín tajli, este kimá' iselpiltzín, iga inochi yej makirédo ipan yéj amo mapoliwi, majwa' nochipa maono wan Dios. ¹⁷ Dios ayá' kitjitan iPiltzín ipan inín tajli iga makijto iga makicastigaro la gente, majwa' iga makimanawi.

¹⁸ Yej kicredowa ipan iPiltzín Dios, ayo' kicastigaroskej iga kichij yej ayekti; e' yej ayá' kicredowa, Dios kítjoja iga yawi kicastigaroti iga kichij yej ayekti iga ayá' kicredowa ipan iselpiltzín Dios. ¹⁹ Yej ayá' kicredowaj, ono' iga yawij mikitij, iga kuá' walaj yej tatawiko ipan inín tajli, máj kinekkej maonokan kan takomichkan iga kichíwayaj yej ayekti. ²⁰ Inochi yej kichíway yej ayekti kijiyaj yej yekti, iwán ayá' kiná'techowaj tawilyo'

* 3:1 3:1 Xikita glosario “Fariseo”. † 3:3 3:3 Xikita glosario “Kén iga Dios reinarowa”. ‡ 3:14 3:14 Num 21:9

iga amo mamō-ita yej kichijtokej. ²¹ E' yej kichijtokej ken kijtowa itájtɔl Dios, kiná'techowaj tawilyo' iga manesi iga kichijtokej ken kineki Dios.

Juan yej tabautizarowa tajtowa sej de Jesús

²² Kua' tami' kijtoj inín, Jesús yajki iwán idiscipolomej ipan itál Judea, kan kawí' iwamej iga tabautizarojtoya. ²³ Juan nɔ tabautizarojtoya ipan altepe' yej itoká' Enón, iná' altepe' Salim, iga ompa onoya weya'; iwán la gente yayaj iwán mobautizarowayaj. ²⁴ Inín mochij kuá' Juan aya kipresojwiáj.

²⁵ E' sekin yej kitokatinemiáj Juan pewakej iga motenkítzkijkej iwán sekin judiyojmej, iga san kén iga moewítilo iga maye'onolo iyixtaj Dios. ²⁶ Iwán yajkij kijlitoj Juan:

—Tamachtiani, yej onoya mowan asentápal weya' Jordán, ikisáyampa tonati', de inón yej annetatapowijkej de yéj, inán nemi tabautizarowa iwán nochí gente kitoka.

²⁷ Juan kijtoj:

—Ayagaj wel kipiá nité siga Dios ayá' kimaka. ²⁸ Amejemen nokta anekakikej iga niknojma-ijtoj iga nej ayéj niCristoj, nejwa' se yej kitítankej achto que yéj. ²⁹ Kan monamiktilo, chokótzinwa' in yej kipiá takotzin; iwán yej chokotzin iyamigoj yej ompa nɔ ono', san takaki, poxsan páki iga kikakto' nemi tatapowa chokotzin. Ijkonsan nɔ nej inán nipoxyolpaki. ³⁰ Inán yéj sej yawij kiweyimatiltitij, iwán nej yawij nealimpamatitij.

Yej wí' ajko

³¹ 'Ipiltzin Dios yej wí' ajko inón yej nochí kimandarowa. Yej ono' ipan tajli inón de nigaj, iwán kijtowa de yej ono' ipan tajli. E' yej wí' ipan cielo inón kimandarowa nochí, ³² iwán kijtowa yejsan kita' iwán yej kikagui'; e' ayagaj kicredowa yej yéj kijtowa. ³³ E' siga agaj kicredowa, kinextiá iga yej Dios kijtowa ijkonya nokta; ³⁴ pues yej Dios kitítan, kijtowa tájtɔl yej Dios kijtowa, iga Dios nokta kimaka iyEspíritoj. ³⁵ TeTaj kichokiliá iPiltzin, iwán kimá' iga wel makimandaro inochi yej ono'. ³⁶ Yej kicredowa ipan tePiltzin, nochipa yawi onoti wan Dios; e' yej ayá' kineki kicredowa ipan tePiltzin, ayá' yawi onoti wan Dios, sino que Dios yawi kicastigaroti poxsan.

4

Jesús tajtowa wan se siwa' de Samaria

¹ Fariseojmej kimatikej iga Jesús máj komati gente kitokatinemiáj iwán tabautizarowaya máj sej que Juan ² (malej iga ayejwa' in Jesús yej tabautizarowaya, sino que idiscipolomej). ³ Kuá' Jesús kimati' yej mojtowaya, kisa' Judea wan yajki sej Galilea.

⁴ Inón ojtí kan nemi yaya, panowaya ipan itál Samaria. ⁵ Inón iga asi' ipan se altepe' yej itoká' Sicar yej ono' ipan itál Samaria, na'san itál José yej pox ikay kimá' itaj yej itoká' Jacob. ⁶ Ompa onoya pozo yej Jacob kichij. Jesús siawi' iga nejnen, motalij qosojtenoj ken tajkodía. ⁷ Walaj se siwa' de Samaria atakuiko, iwán Jesús kijlij:

—Achi xinemaka a'ti manikoni.

⁸ Íkuá' idiscipolomej yájkija ipan altepe' kikowatoj te kikuaj.

⁹ Siwa' de Samaria kijtoj:

—¿Te iga tinetajtaniliá a'ti iga xikoni, tej tijudiyoj, iwán nej nisiwá* de Samaria?

(Iga judiyojmej iwán samaritanojmej† ayá' moye'itayaj.) ¹⁰ Jesús kijtoj:

—Siga tikmatíá katka yej Dios tamaka iwán a'yéj nej yej nemi nimitztaniliá a'ti, tej tinetajtaniliaya, iwán nimitzmakaya a'ti yej isato'.

¹¹ Siwá' kijtoj:

—Esi atikpiá ga te tikixtiá a'ti, iwán pozo poxsan wejkatan. ¿Kán tia tikasiti a'ti yej isato' iga xinemaka? ¹² Notajwewejmej Jacob nekawilijkej inín pozo, yéj nō nigaj kikixtiaya a'ti iga koniaya iwán ipilowan iwán iyolkamej. In tej, ¿ix majya sej que yéj?

¹³ Jesús kijtoj:

—Nochi yej koniáj injmpa a'ti, sejo' atanekiskej; ¹⁴ e' yej makoni a'ti yej nej nia nikmakati, ayí'o' atanekis. Iga inón a'ti yej nikmakas, kistos ipan yéj ken se atzontekon yej kichíwa iga wel maono nochipa wán Dios.

¹⁵ Siwá' kijtoj:

—Áchiwa' xinemaka in inōmpa a'ti, iga ay'ya mani-ataneki iwán ay' manikixtiki nigaj.

¹⁶ Jesús kijtoj:

—Xaj xiknotzati mowewej iwán xiwiki sej.

¹⁷ Siwá' kijtoj:

—Ayá' niwewejyoj.

Jesús kijlij:

—Ómpaya ken tikijtoj iga ayá' tiwewejyoj; ¹⁸ iga tikasikaya cinco mowewej, iwán yej inán tikpiá ayéj mowewej. Ómpaya nokta ken tikijtoj.

¹⁹ Kuá' inín kikagui' siwá', kijtoj:

—Nej nikita iga tej tiprofetaj. ²⁰ Notajwewetkej, samaritanojmej, kiweyimatiltijkej Dios nigaj ipan inín tepe'; e' amejemen anjudiyojmej ankijtowaj iga Jerusalensan petz ómpasan wel moweyimatiltiá Dios.

²¹ Jesús kijtoj:

—Tej xincredo, yawi asiti hora iga amejemen anyawij ankiweyimatiltitij toTaj, ay'ya anwizeskej ipan inín tepe' niga anyáskejo' Jerusalén.

²² Amejemen ansamaritanojmej ayá' ankimatij a'yéj ankiweyimatiltiáj; e' nejemen nikmatij a'yéj nemi nikweyimatiltiáj, puej Dios kitapejpen judiyojmej iga pan nejemej makisa yej tasalvarowa. ²³ E' asis hora, iwán inanya nokta kuá' yej kimela'weyimatiltiáj toTaj, yawij kichiwatij ijkón ken kineki iyEspíritoj Dios. Iga toTaj ijkón kineki makichiwakán yej kiweyimatiltiáj.

²⁴ Diqswa' Espíritu, iwán yej kiweyimatiltiáj makichiwakán ken kajasi, ijkón ken kineki Dios iyEspíritoj.

²⁵ Siwá' kijtoj:

—Nej nikmati iga yawi wízteti in Mesías —yej kitojneki Cristo—; iwán kuá' yéj mawiki, nochi neñojma-ijliskej yej ayá' nikmatij.

²⁶ Jesús kijtoj:

—Inónwa' nej, yej nemi tatapowa mowan.

²⁷ Iwán íkuá' asikej idiscipolójmej, iwán san tajtachixtikajkej iga kitakej Jesús tatapojto iwán siwá'. E' ayagaj mixewij iga makitajtani te kinekiá inón siwá', o te kipojtoyaj. ²⁸ Siwá' kikaitej iyakón iwán yajki altepe', iwán kijlij la gente:

* 4:9 4:9 Judiyojmej akiye'itaya iga taga' matajto wán siwá' pan calle. † 4:9 4:9 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

29 —Xikitatij se taga' yej nenojma-ijlij inochi yej nikchij. ¿Ix ayé an ininya in Mesías?

30 Iwán kiskej ipan altepe' iga yajkij kan onoya Jesús. 31 Mieĵ discipolomej kitejteki'ijlijtoyaj Jesús:

—Tamachtiani, achi xitakua.

32 E' yéj kijtoj:

—Nej nikpiá tákual yej amejemen ayá' ankixmatij.

33 Iwán idiscipolomej pewakej iga mosesepantajtanij:

—¿Ix ayá' an kiwajliguilijkej tejté yej kikuaj?

34 E' Jesús kijtoj:

—Iga manikchiwa ken kineki yej netitan, iwán maniktamili itekipánol; inonwa' in notákual. 35 Amejemen ankijtowaj: “Políwi-o' cuatro meses iga la cosecha”; e' nej nimitziĵliáj: Xikitakan mjilimej, chika'ya yej motojtoga' iwán welja moteki. 36 Yej kinechkowa yej kikixtiá pan mjili,‡ Dios yawi kimakati yej yekti. Iwán yej kicredowaj, nochipa onoskej wan Dios iga yej kipowa itájtol Dios iwán yej kinechkowa yej kikixtiá pan mjili, masempakikan. 37 Iga melá' nokta ken yej mojtowa: “Sewa' in yej kitoka, iwán se' in yej kinechkowa yej kikixtiá pan mjili.” 38 Nej nimitztitankej amejemen iga xikosecharokan kan ayá' antekipanojkej; séwo'wa' in yej tekipanojkej, e' amejémenwa' in yej ankiteki yej yejemen kitokkej.

39 Mia' yej chantitokej ipan inón altepe' de Samaria kicredojkej Jesús iga iĵkín kijtoj siwa': “Ne-ijlij inochi yej nikchij.” 40 Iwán kuá' asikej yej walkej Samaria, kitejteki'ijlijkej Jesús iga makáwi-o' iwán yejemen. Yéj káwi' ompa ome días, 41 iwán mia' máj kicredojkej iga kikakikej yej yéj kijtowaĵa. 42 Iwán kijlijkej siwa':

—Inán nicredowaj, ayejsan iga inón yej tej anne-ijlijkej, sino que iga nejemen nō nikakikej iwán nikmatij iga yéj nokta in Cristo yej kisalvarowa nochi gente yej ono' ipan inĵn tajli.

Jesús kachitialiá gobierno itekipanowani ipiltzĵn

43 Kuá' pánoja inón ome días, Jesús kĵsa' Samaria iwán yajki ipan ital Galilea. 44 Porque Jesús kijtoj iga nisé profeta ayá' kiye'itaj ipan ialtepe'. 45 Kuá' asi' Galilea, yej ompa chantitoyaj ki-omemawijkej Jesús, iga la gente nō yajkaj Jerusalén iga kilwichiwilitoyaj la Pascua iwán kitakej inochi yej ikuá' kichij Jesús.

46 Jesús yajki se altepe' yej itoka' Caná yej ono' estado de Galilea, kan kichij vino iga a'ti. Iwán ompa onoya se taga' yej itekipanowani el rey. Inón taga' ichan altepe' Capernaum wan wetitoya ipiltzĵn. 47 Kuá' inón tekipanowani kimati' iga Jesús kĵsa'ya Judea iwán así'ya Galilea, yajki kitato iwán kitejteki'ijlij iga mayawi ichan iga maki-achitiali ipiltzĵn, yej mikisnekiaya. 48 Jesús kijtoj:

—Amejemen ayá' ankirédowaj, siga ayá' ankitaĵ tejté yej ayi'pa mo-ita.

49 E' inón tekipanowani kijtoj:

—NoTeko, nimanĵn xaj, mieĵ aya miki nopiltzĵn.

50 Jesús kijtoj:

—Xaj mochan; mopiltzĵn isato'.

Inón taga' kicredoj yej Jesús kijlij, iwán yajki. 51 Mieĵ asitiaya ichan, itekipanowanimej kĵxnamikitoj iwán kijlijkej:

‡ 4:36 4:36 Inĵn kijtojneki, yej kipowaj ye'notĵciaĵ iga makicredokan ipan Jesús.

—¡Mopiltzín isato'!

⁵² Yéj kitajtán itekipanowañimej te hora pewa' iga yéktiya kimachilij ipiltzín, iwán kijlijkej:

—Yá!wa a la una de la tarde pojpoliwi' iga kawantoya.

⁵³ Tetaj kejlan iga inón hora nokta kuá' Jesús kijlij: “Mopiltzín isato'”; iwán yéj iwán inochi ifamiliáj kicređojkej ipan Jesús.

⁵⁴ Iga ininya ome vej Jesús kichij milagro kuá' yajki Galilea iga kisa' Judea.

5

Jesús kachitialiá se yej takuqwayaxto' yej ichan Betesda

¹ Máj máj judiyojmej nemi ilwichiwayaj ken kitekimakaj itájtól Dios, iwán Jesús yajki sej Jerusalén kan nento' ilwi'. ² Ipan inón altepe', itenoj puerta yej itoqa' borregoimej* onoya se ayawalwéj, ipan hebreo† itoqa' Betesda, kipiá cinco itasejkanyo. ³ Ompa wejwetztoyaj komati yej wetitokej, pachamej, koxomej iwán sekin yej awel molinayaj yej kichixtoyaj mamolina a'ti. ⁴ Iga kuá'san iyángel‡ Dios temowaya ipan a'ti iwán kipepeyawaltiya; iwán yej achto kalakiá ipan a'ti, kuá' pachiwía iga pepeyawaya, achitिया san katiapa kokolis makipiá. ⁵ Ompa onoya se taga' yej wetitoya treinta y ocho años. ⁶ Kuá' Jesús kita' iga ompa wetzto', kimati' iga ikyaay ompa ono', kitajtán:

—¿Ix tikneki xi-achitiá?

⁷ Yej wetito' kijtoj:

—NoTéko, ayagaj ne-akiá atampa kuá' pepeyawaya a'ti. Kuá' nikneki manikalaki, sewo' achto kalaki.

⁸ Jesús kijlij:

—Ximoketza, xikui motapech iwán xaja.

⁹ Ikuá'san in inón taga' achitiá', kikui' itapech iwán pewa' nejnen. E' como inón día mosewilo, ¹⁰ judiyojmej kijlijkej yej achitiá':

—Inón día mosewilo; ayékti iga xikuiga motapech.

¹¹ Inón taga' kijtoj:

—Yej neachitiltij, ne-ijlij: “Xikui motapech iwán xaja.”

¹² Yejemen kitajtánkej:

—¿A'yéj in inón yej mitzijlij: “Xikui motapech iwán xaja”?

¹³ E' inón taga' ayá' kimatiá a'yéj kachitiltij, iga Jesús kajkakala' tatzatžalan, inón iga akixmati'. ¹⁴ Iwán Jesús kasi' weyitiopan in inón yej kachitiltij, iwán kijlij:

—Ta' xinékaki, inán ti-achitia'ya, ay'ya xikchiwa yej ayékti, iga amo majya sej tiwetias.

¹⁵ Iwán inón taga' yajki, iwán kijlij judiyojmej iga Jesuśwa' in yej ki-achitiltij. ¹⁶ Inón iga judiyojmej kitemowayaj Jesús iwán kimiktijnekiáj, iga taachitiltiya ipan día kuá' mosewilo. ¹⁷ E' Jesús kijtoj:

—NoTaj nochipa tekipanowa, iwán nej nō nitekipanowa.

¹⁸ Inón iga judiyojmej majya kimiktijnekiáj Jesús, ayejsan iga ayá' kichiyaya ken tatekimaka la ley iga amo matekipano ipan día kuá' mosewilo, nō kijtoyaya iga iTaj Dios, ijkón kijtojneki iga yéj nō Dios.

* 5:2 5:2 Weyi-altepe' Jerusalén tzaktoya iga tekólal wān kipiaya mia' kan kalakilo, sejsé de inimej kipiaya itoqa'. † 5:2 5:2 Xikita glosario “Hebreo”. ‡ 5:4 5:4 Xikita glosario “Ángel”.

Ken iga reingrowa iPiltzın Dios

¹⁹ İwán Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga nej yej iPiltzın Dios noselti awel nikchıwa nité; nikchıwasan petz yejsan nikita iga kichıwa noTaj. Inochi yej kichıwa noTaj, nō nikchıwa nej yej nitēPiltzın. ²⁰ NoTaj nepoxchokiliá iwán nenextiliá inochi yej kichıwa; iwán yáwi-o' máj nenextilıti mia' yej ayagaj wel kichıwa, iga inōn ankitaskej, te anmoyolmajtıskej. ²¹ Iga ijkōn ken noTaj kixitiá yej miktokej iwán kimaka vida, nō nej yej tēPiltzın yej nej niknekis, nikmakas vida. ²² TeTaj ayá' tajuzgarowa, nej yej iPiltzınya nemá' iga wel manitajuzgaro, ²³ iga inochi gente maneweyimatılti nej yej tēPiltzın kensan noTaj nō kiweyimatıltiáj. Yej ayá' kiweyimatıltiáj tēPiltzın, ayá' nō kiweyimatıltiá noTaj yej neıtın.

²⁴ 'Nimitznojma-ijliáj: Yej kikaki yej nikıjtowa iwán kicredowa ipan yej neıtın, nochipa yawi onoti wān Dios; ayo' mojtōj iga makicastigarokān iga kichij yej ayēkti, mikıkaya wān ojpa-ısa'ya sej. ²⁵ Nimitznojma-ijliáj, iga yawi asiti la hora, iwán ámansan nokta, kua' yej miktokej^s yawij kikakitij notájtōl nej yej iPiltzın Dios; iwán yej kicredoskej yawij isatij. ²⁶ Iga noTaj Dios wel tamaka vida, nō nemá' nej yej iPiltzın iga manitamaka vida. ²⁷ İwán nemá' poder iga wel manitajuzgaro, iga nej iPiltzın Taga'. ²⁸ Amo ximoyolmajtıkān iga inın nikıjtowa, iga yawi asiti kua' nochi yej miktokej yawij kikakitij notájtōl ²⁹ iwán kıkısaskej kajkān tōktokej. Yej kichijkej yej yekti, yawij ojpa-isatij iwán nochıpaya onoskej wān Dios; e' yej kichijkej yej ayēkti, yawij ojpa-isatij iga yawij kicastigarotij.

Monextiá iga Jesús mandarowa

³⁰ 'Nej awel nikchıwa nité yej nejsan nikneki. Nitajuzgarowa ijkōn ken netekimaka noTaj, iwán yej nej nikchıwa ijkōnya nokta, iga ayá' nemi nikchıwa ken nej nikneki, sino que nemi nikchıwa ijkōn ken kineki toTaj yej neıtın. ³¹ Siga nejsan katka manikıjto iga ómpaya ken nikchıjto', wel mojtowa iga nemi nitakajkayāwa. ³² E' ono' sewo' yej ye'tatapowa iga nej, iwán nej nikmati iga inōn yej nemi ye'tajtowa iga nej, ayá' takajkayāwa. ³³ Amejemen ankitıtankej yej makıtajtanıtij Juan, iwán yej yéj kijtoj, melá' nokta. ³⁴ E' nej ayá' nikneki iga agaj maye'tajto de nej, inın nikıjtowa iga xicredokān yej kijtoj Juan wān ximosalvarokān. ³⁵ Juan kua' tamachtij, itájtōl ken tikita katka se ti'ti yej wewelontoya iwán tawıaya, iwán amejemen ankinekikej xıpakıkan iga inōn ti'ti yej ayá' wejaj mitzawıjtojaj. ³⁶ E' nej nikpiá kān niktaksaltıá notájtōl, máj yekti que yej kijtoj Juan. Yej nej nikchıwa, inōn yej toTaj ne-ijlij iga manikchıwa, iwán inōn yej nikchıwa, kinextiá iga kena, toTaj neıtın. ³⁷ İwán toTaj yej neıtın, nō ye'tajtowa iga nej, iwán amejemen ayı' ankikakij itájtōl, nıga ayı' ankitaj, ³⁸ nıga ankipiáj itájtōl ipan amoalmajmej iga ayá' ankirēdowaj ipan nej yej neıtın toTaj. ³⁹ Amejemen anmoye'machtıáj itájtōl Dios, iga amejemen anıjıtowaj iga wel ompa ankasij yej mitznexıtiliáj kēn wel xonokān nochipa wān Dios; ompa kān ijkuılıjto' tajtowa de nej, ⁴⁰ e' amejemen ayá' ankinekij xınetechokān iga xonokān nochipa wān Dios.

⁴¹ 'Nej ayá' nikneki agaj maye'tajto de nej. ⁴² İwán nej nimitzıxmattij, iwán nikmati iga ayá' ankinekij Dios. ⁴³ Nej neıtın noTaj, iwán amejemen ayá' annetajtolkuij; iwán siga se' mayokawıki yej ayagaj

kitʔtan, inón sí ankitajtʔlkujʃskej. ⁴⁴ ¿Kén wel anñeçredʔskej, siga amejémensan ankinekij iga toknimej mamitzweyimatiʔtikan, iwán ayí' annemij ken kajasi iga Dios mamitzye'itakán? ⁴⁵ Amo ankiçtʔskej iga nej nimitztelwʃskej iyixtaj noTaj; yejwa' mitztelwʃáj Moisés, yej amejemen ípan anmoconfiarojtokej. ⁴⁶ Siga katka amejemen xicredʔkan yej Moisés kijto, nej nõ katka anñeçredʔwayaj, iga yej kijkuiloj Moisés tajtowa de nej. ⁴⁷ E' siga ayá' ankiçredʔway yej yéj kijkuiloj, ¿kén anyawij ankiçredʔtij yej nimitziʃliáj?

6

Jesús kitamaka cinco mil tajtaga'

¹ Kua' Jesús tami' tajtoj, yajki iyikampa lago de Galilea, yej nõ itoqa' lago de Tiberias. ² Mia' kitokatinemiáj iga kitakej kichij milagro kuá' kachitaitijtnemi' yej wətitokej. ³ Iwán Jesús tejkaj ípan tepe' iwán ompa motalij iwán idiscipolojmej. ⁴ Na'ya katka iga la Pascua,* yej iyilwi judiyojmej. ⁵ Kua' Jesús kita' iga pox komati yej nemi asij, kijlij Felipe:

—¿Kán tişskej tikowatij tákual iga inochi inimej gente?

⁶ Inón kijtoj iga makikaki te kijtoj Felipe, iga Jesús kimatiá te yawi kichiwati. ⁷ Felipe kijtoj:

—Ke' se kitaniá ocho meses ni alín ayá' kimaka iga matikowakan tákual iga matikmajmakakan ajachi inimej gente.

⁸ Iwán Andrés yej iyiknín Simón Pedro, yej nõ idiscipoloj Jesús, kijtoj:

⁹ —Nigaj ono' se choochin, kipiá cinco pan de cebada iwán ome topo; e' inún ni alín ayá' kimaka iga poxsan timiakejmej.

¹⁰ Iwán Jesús kijtoj:

—Xikijlikan inochi mamotalikan.

Ompa onoya sakatzitzin, iwán motajtalijkej ken cinco mil tajtaga'.

¹¹ Iwán Jesús kikui' inomej pan, kuá' támi'ya kimá' gracias Dios, kimajmá' idiscipolojmej iga yejemej makimajmakakan yej ejewatoyaj. Ijkonсан nõ kichij iwán topo, kimajmakakej este ke' kinekikej. ¹² Kuá' ixwíkeja, Jesús kijlij idiscipolojmej:

—Inochi kixnechkokan yej ay' kikuajkej, iga amo mapetzpoliwi nité.

¹³ Yejemen nochi kikuikkej, iwán kitemijkej doce chikiwimej itatajkolka yej ay'ya mokuaj de inón cinco pan de cebada. ¹⁴ Kuá' la gente kita' iga Jesús kichij milagro, kijtojkej:

—Kena, inún profeta yej momatiá iga yawi wʃtzeti ípan inún tajli.

¹⁵ E' como Jesús kimati' iga kinekiáj makiteki'wigakan iga makitalikan de rey, kisa' ompa, iwán yajki iyixko tepe', iga kinekiá maono iseti.

Jesús nejnemi iyixko a'ti

¹⁶ Kuá' tayowátí'ya, idiscipolojmej Jesús yajki laguna, ¹⁷ tejkajkej ípan se ákal iwán pewakej apanowaj iga maasikan Capernaum. Inón hora mela'takomichkanya nokta, iwán Jesús aya asiá. ¹⁸ Iwán íkuá' pewa' ejeka' yej pox tajpalej iwán mopapalakachowaya a'ti. ¹⁹ Kuá' nejnénkeja ípan ákal ken cinco o seis kilómetros, kitakej Jesús iga nejnentiwi' iyixko a'ti iga kina'techojtíwi' ákal, iwán majmawikej. ²⁰ Jesús kijtoj:

—¡Nej niJesús, amo ximajmawikan!

* 6:4 6:4 Xikita glosario "Pascua".

²¹ Iwán yejemen taqmemawijkej iga kitejkawiltijkej Jesús ipan ákal, iwán nimaninsan asikej ompiga kan nemi yayaj.

La gente kitemowa Jesús

²² Ipanya se' día, yej kawikej iyikampa a'ti, kimatikej iga Jesús idiscipolomej yajkij ipan inón setzín ákal yej ompa onoya, iwán Jesús ayá' yaya iwamej. ²³ Míej se' ákalmej asikej yej kiskej ipan altepe' Tiberias, asikej na'san kan takuajkej kuá' toTéko kimá' gracias Dios iga tákual. ²⁴ Inón iga kuá' la gente kitakej iga ompa ateyi Jesús, niga idiscipolomej, tejtejkajkej ipan ákalmej iwán yajkij Capernaum iga kitemoťoj.

Jesús kenkuq' pan yej tamaka vida

²⁵ Kuá' yejemen asikej iyikampa laguna, kasikej Jesús iwán kitajtankej: —Tamachtiani, ¿keman tiwalaj nijiga?

²⁶ Jesús kijtoj:

—Nej nikijtowa iga amejemen anetemojtinemij iga san antakuajkej este amixwikej, ayéj iga anikredojkej yej ankitakej iga nikchíwa milagro. ²⁷ Amo xitekipanokan iga san tákual yej tami, sino que iga tákual yej kichíwa iga xonokan nochipa wan Dios. Inompawa' in tákual yej nia nimitzmakatij, nej yej iPiltzín Taga', iga Dios yej tóTajpa kijlij iga ijkón makichíwa.

²⁸ Kitajtankej:

—¿Te nikchíwaskej iga manikchíwakan ken Dios kineki?

²⁹ Jesús kijtoj:

—Dios kineki iga xicredokan ipan inón yej yéj kititan.

³⁰ Iwán kitajtankej:

—¿Te milagro wel annenextiliáj iga manikitakan iga manimitzcredokan? ¿Te wel tikchíwa? ³¹ Ikyá notajwewejmej kikuajkej maná' ipan desierto, ken kijtowa kan ijkuilijto': "Dios kimá' inomej iga makikuakan pan yej walaj ipan cielo."

³² Jesús kijtoj:

—Nej nimitzijliáj: Ayéj Moisés yej tamajmaka pan yej wj' ipan cielo, sino que noTaj yej tamajmaka in mela'pan yej wj' ipan cielo. ³³ Iga inón pan yej Dios tamaka, inón yej temoj ipan cielo, iwán kimaka vida nochi gente.

³⁴ Iwán yejemen kijtojkej:

—NoTéko, nochipa xinemakakan inompa pan.

³⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Nejwa' in inón pan yej tamaka vida. Yej netoka ayí' yawi mayanati; iwán yej necredowa, ayí' yawi atanekiti. ³⁶ E' ken nimitzijlijkeja, ayá' annecredowaj, malej iga anne-itákeja. ³⁷ Nochi yej toTaj nemaka, netokaj; iwán yej netokaj, aniksenkokajtewaskej. ³⁸ Iga nej ayá' niwalaj ipan cielo iga san manikchíwaki kensan nikneki, sino que iga manikchíwa ken kineki yej netitan. ³⁹ Iwán ijkín kineki toTaj yej netitan; iga amo manikpolo nisé yej yéj netitanilij, sino que manikojpa-ixiti kewan kuá' yéj wj' tajuzgaroki. ⁴⁰ Yej netitan kineki iga inochi yej kitachiliá iPiltzín Dios, iwán kicredowa ipan yéj, nikeman ay'ya mikis, iwán nej nia nikojpa-ixititi kuá' Dios wj' tajuzgaroki.

⁴¹ Inón iga judiyojmej pewakej kipopowakej Jesús, iga sanki' kijtoj: "Nej nipan yej temoj ipan cielo." ⁴² Iwán kijtojkej:

—¿In inún ayejtaj Jesús yej ipiltzín José? Tejemèn tikixmatij itaj iwán aye'. ¿Iwán inán kijtowa igaki' temoj ipan cielo?

⁴³ Iwán Jesús kijtoj:

—Ay'ya xinepopojtokan. ⁴⁴ Ayagaj wel netoka siga ayá' kiwajliga toTaj yej netitan; iwán nej nia nikojpa-ixititi kua' Dios wí' tajuzgaróki. ⁴⁵ Ipan amamej kan kikuilojkej profetajmej, kijtowa: “Dios yawi kimachtiti inochi.” Nochi yej kikaki toTaj, momachtia ípan, iwán netoka.

⁴⁶ 'Ayéj iga ágaja kita' toTaj; nikita'san nej yej niwajaj de Dios. ⁴⁷ Nej nimitzijliáj, yej necredowa, nochipa yawi onoti wan Dios. ⁴⁸ Nejwa' in pan yej nitamaka vida. ⁴⁹ Amo-ikyapatajwan kikuajkej maná ipan desierto, iwán malej ijkón, mikikejsan; ⁵⁰ e' nej nitajtowa de inón pan yej temowa ipan cielo; yej kikua inón pan, ayá' mikis. ⁵¹ Nejwa' in inón pan yej isato'; yej temoj ipan cielo. Yej kikua inún pan, yawi onoti nochipa wan Dios. Inún pan yej nia nikmakati, inúnwa' nonakayo. Nia nikmakati iga makipia vida nochi gente.

⁵² Judiyojmej pewakej iga mosesepan-ijliáj:

—¿Kén matemaka inakayo iga matikuakan?

⁵³ Jesús kijtoj:

—Nej nimitzijliáj, siga ayá' ankikuj nonakayo nej yej iPiltzín Taga' iwán ayá' ankoniáj noesy, awel amisatoskej iyixtaj Dios. ⁵⁴ Yej kikua nonakayo iwán koniáj noesy, nochipa yawi onoti wan Dios; iwán nia nikojpa-ixititi kua' Dios wí' tajuzgaróki. ⁵⁵ Iga nonakayo mela'takual nokta, iwán noesy melá' nokta yej mooniá. ⁵⁶ Yej kikua nonakayo iwán koniáj noesy, setito' nowan, iwán nej nisetito' iwán. ⁵⁷ ToTaj yej netitan isato', iwán nej nisato' iga yéj; ijkonsan nq yej kikua nonakayo, onos iga nej. ⁵⁸ Nej ayéj ken inón pan yej kijliáj maná yej kikuajkej amo-ikyapatajwan, malej iga kikuajkej, e' mikikejsan. Nej pan yej temoj ipan cielo. Yej kikua inúnbapa pan, yawi onoti nochipa wan Dios.

⁵⁹ Jesús ijkón tamachtij tiopan ipan altepe' Capernaum.

Tájtól yej kichíwa iga nochipa matonokan wan Dios

⁶⁰ Kuá' kikakikej kén iga Jesús tamachtia, mia' yej kitokatinemiáj Jesús kijtojkej:

—Inún yej kijtowa ayagaj kojasi; ¿A' wel kitajtólkuilij?

⁶¹ Jesús kimati' iga yej kitokatinemiáj kipopojtoyaj, tatajtan:

—¿Ix mitzkuesowaj iga ijkón nitamachtij? ⁶² ¿Te ankijtowayaj siga xine-itakan nej yej iPiltzín Taga', nemi nitejkawi kan ahto nonoya?

⁶³ Espiritojwa' in yej kichíwa iga matonokan; iselti tonakayo akichíwa nité, iwán tajtólmej yej nimitzijlikej wajaj ipan Espiritu iwán tamaka vida. ⁶⁴ E' ónogo' sekin de amejemen yej ayá' kicredowaj.

E' Jesús kimatiáy aja'yéj yej ayá' kicredowayaj, iwán a'yéj yawi kinextiti iga makikitzkikan. ⁶⁵ Iwán kijtoj:

—Inón iga nimitzijlijeja iga ayagaj wel wí' kan nono', siga toTaj ayá' kiwajliga.

⁶⁶ Iwán íkuá'ya, mia' yej kitokatinemiáj Jesús kikajtejkej, iwán ay'ya nemiáj iwán Jesús. ⁶⁷ Jesús kitajtán doce idiscipolomej:

—¿Amejemen nq anyajnékija?

⁶⁸ Simón Pedro kijtoj:

—NoTeġo, ɿa'ya se' maniktokakan? Motájtɔl neñextiliáj kén iga wel manonokan nochipa wən Dios. ⁶⁹ Nejemən nicređójkeja, iwán nikmatij iga tej tiCrjstoj yej iPiltzın Dios yej isato'.

⁷⁰ Jesús kijtoj:

—ɿIx aya'taj andocejmej nimitztapejpenkej? Iwán se de amejemen tzitzimi'.

⁷¹ Kuá' inın kijtoj, Jesús nemi tajtowa de Judas Iscariote, ipiltzın Simón, iga Judas yawi kinextiti iga makikıtzkıkın, malej iga yéj se de inón doce idiscıpoloj Jesús.

7

Iyikniwan Jesús akicredowayaj

¹ Kuá' nochi inın panoj, Jesús nemiá ipan ital Galilea; ayá' kinekiá maono ipan ital Judea, iga ompa judiyojmej kimiktıjnekiáj Jesús. ² E' como asitiyay iyilwi ranchojtitzın*, se ilwi' yej kichıwayaj judiyojmej, ³ iyikniwan kijlijkej:

—Amo xikawi nigaj; xaj Judea iga yej mitztokaj yej ompiga onokej, no makitakan yej tikchıwa yej ayi'pa mo-ita. ⁴ Siga agaj kineki makıxmatikan, ayá' kichıwa tejté ichtákasán, e' siga tikneki mamitızxmatikan, yej tikchıwa, xikchıwa kan nochi mamitızta.

⁵ Niga iyikniwan ayá' kicredowayaj. ⁶ Iwán Jesús kijtoj:

—Aya asi nohoraj, e' iga amejemen malej iga námol hora, nochi yekti.

⁷ Yej ayá' necredojtokej, amejemen awel mitzıjıyay, e' nej, kena ne-ıjıyay, iga niknextiliáj iga kichıjtokej yej ayekti. ⁸ Amejemən xakan ilwitaj; nej ayá' nia iga aya asi nohoraj.

⁹ Kuá' tami' inın kijtoj, Jesús kawi' Galilea.

Jesús yawi ipan iyilwi ranchojtitzın

¹⁰ E' kuá' yájkıja iyikniwan, Jesús yajki no ilwitaj, malej iga ayagaj kita', ken kuá' ichtakayajki. ¹¹ Judiyojmej kitemowayaj Jesús ilwitaj, iwán kıjtowayaj:

—ɿIx kan an ono' in inón taga'?

¹² Iwán poxsan mia' tıtapowayaj de Jesús. Sekin kıjtowayaj: “Inın taga' pox kichıwa yej yekti”, e' sekin kıjtowayaj: “Inın ayá' kichıwa yej yekti; takajkayawa.”

¹³ E' la gente ichtákasán tajtowayaj de Jesús iga kimajmawiliayaj judiyojmej yej mandarowayaj.

¹⁴ Kuá' nawiya día iga nentoya ilwi',† Jesús kala' tiopan-ıjti' iwán pe' iga tamachtıá. ¹⁵ Judiyojmej madmiradowayaj, iwán kıjtowayaj:

—ɿKén kichıwa in inın taga' iga pox wel tamachtıá? Ayá' momachtij.

¹⁶ Jesús kijtoj:

—Ken nimitzmachtıáj ayéj nejsan nikıjtowa, iga ıjkón kıjtowa yej neıtın.

¹⁷ Siga agaj kineki makichıwa ken kineki Dios, yawi kıxmatiti siga yej nitamachtıá wı' de Dios o nejsan nikıjtowa. ¹⁸ Siga nogánajsan niknekiá manimoweyimati, nejsan nimotajtowiliaya. E' nikneki mamoweyimatılti yej neıtın. Inón iga yej nikıjtowa, ıjkonya nokta iwán ayá' nitakajkayawa.

¹⁹ ɿIx ayejtaj Moisés mitzmakakej la ley? Iwán nisé de amejemen ayá' kichıwa ken ıjkıulıjto'. ɿTe iga annemiktıjnekiy?

* 7:2 7:2 Xikita glosario “Tabernaculos o iyilwi ranchojtitzın”. † 7:14 7:14 Lev 23:33-36

20 La gente kijtojkej:

—¡Tinemi wən Tzitzimi'! ¿A'yéj mitzmiktijneki?

21 Jesús kijtoj:

—Igasan nikchij yej yekti ipan día kuə' mosewilo, ayá' ankiye'itakej.

22 E' Moisés mitznextilijkej iga ximocircuncidarokan,[‡] (malej iga ayéj achto Moisés yej tatekimá' iga mamocircuncidarolo, yajkij amo-ikyapatajwən), inón iga amejemen ankiocircuncidarowaj se choochin malej iga ipan día kuə' mosewilo. 23 Iwán inán amejemen iga san ankichiwaj ken kijtowa iley Moisés, ankiocircuncidarowaj se choochin ipan día kuə' mosewilo, ¿te ígataj mitzkuesowaj iga nitaachitiltij ipan día kuə' mosewilo? 24 Amo xitajuzgarokan san ken ankitaj, kuə' agaj ankijuzgarowaj, xitaye'juzgarokan.

Jesús kijtowa kan walaj

25 Sekin yej chantitoyaj Jerusalén, pewakej tatajtankej:

—¿Ix ayéj inin in yej kitemojtinemij iga makimiktikan? 26 Ta' xikitakan, ne tatajto' kan onolo', iwán ayagaj kijliá nité, in yej mandarowaj, ¿ix an kimela'kredójeja iga inin taga' in Cristo? 27 E' tejemen tikmatij de kan wí; iwán kuə' mawiki Cristo, ayagaj yawi kimatiti de kan wí'.

28 Kuə' Jesús kikagui' inin, tamachtijtoya tiopan-ijti', iwán tajtoj recio:

—¡Wantaj ankijtowaj iga anne-ixmatij wən ankimatij kan niwalaj! E' ayá' niyokawalaj, sino que neñtan se yej ayí' takajkayawa, yej amejemen ayá' ankixmatij. 29 Nej sí nikixmatij iga ipan yéj nikísa', iwán yéj neñtan.

30 Iwán kinekiáj makikitzkikan, e' ayagaj kimañalilij iga Dios aya kine'.

31 Mia' yej kicredojkej ipan yéj, iwán kijtojkej:

—Kuə' mawiki Cristo, ¿ix majya yawi kichiwati milagro que inin taga' kichíwa?

Fariseojmej kitekimaka policiyajmej iga makipresojwikan Jesús

32 Fariseojmej kikakikej yej la gente kipojtoyaj de Jesús; iwán fariseojmej iwán ijefejmej sacerdotejmej kititankej policiyajmej[§] yej tacuidarowaj weyitiopan iga makikitzkikan Jesús. 33 Iwán Jesús kijtoj:

—Ayá' niwejkawas iga amowan nia nonoti, iwán niati sej kan ono' yej neñtan. 34 Amejemen annetemoskej, e' ayá' anneasiskej, iga awel anyaskej kan nej nonos.

35 Judiyojmej pewakej iga mosesepantajtani:

—In inin, ¿kan an yati iga ay'ya wel tikasiskej? ¿Ix an yati kimachtiti judiyojmej yej chantitokej ipan itaj griegojmej, inomej yej papayintinemij iwán kimachtij no griegojmej? 36 ¿Ix te an kijtojneki in inon yej kijtoj: “Annetemoskej, e' ayá' anneasiskej, iga awel anyaskej kan nia nonoti”?

Weyamej yej kipiá a'ti yej isato'

37 Kuə' así'ya día iga tami ilwi', inón día yej máj weyi-ilwi'; inón día, Jesús moketza' iwán tajtoj recio:

—Siga agaj ataneki, mawiki kan nono' iwán maati. 38 Xicredokan notajtól iwán ipan amoalmajmej kistos ken weyamej yej kichiwaj iga xonokan nochipa wən Dios. Ijkón kijtowa kan ijkuilijto' itajtól Dios.

39 Iga inón kijtoj Jesús, kijtoj iga yej kicredoj itajtól, kipiás iyEspíritu Dios; ikua' aya wiziá iyEspiritoj Dios, iga Jesús aya kiweyimatiñiyaj ipan cielo iga aya ojpa-isa.

‡ 7:22 7:22 Xikita glosario “Circuncisión”.

§ 7:32 7:32 Xikita glosario “Policijamej yej

tacuidarowaj weyitiopan”.

Moyojoykatilo

⁴⁰ Sekin yej ompa onoyaj kuꝝ' kikakikej in̄n, kijtojkej:

—In̄n taꝝa' profeta nokta yej tikchixtoyaj.

⁴¹ Sekin kijtowayaj:

—In̄nya in Cristo.

E' sekin kijtojkej:

—¿Ix wel Cristo ma de Galilea? ⁴² Kan ijkuilijto' kijtowa iga Cristo yawi k̄isati ipan ipilówampa ipilowan rey David iwán nacerōj Belén, ipansan in̄n altepe' kan ichan David.

⁴³ In̄n iga moyojoykatilo' iga itechko Jesús. ⁴⁴ Sekin kinekiáj makipresojuwikan Jesús, e' ayagaj mixewij.

Tekiwajmej akicredowaj Jesús

⁴⁵ Policiyajmej yajkij kan onokej fariseojmej iwán ijefejmej sacerdotejmej, iwán kitajtankej:

—¿Te iga ayá' ankiwajligakej?

⁴⁶ Policiyajmej kijtojkej:

—¡Ayí' nikakij agaj matajto ken in̄n taꝝa'!

⁴⁷ Iwán fariseojmej kijtojkej:

—¿Amejemen noya mitzkajkayajkej? ⁴⁸ ¿Ix ágaja de tojefejmej o de tejemejpa fariseojmej kicredōja ipan yéj? ⁴⁹ E' in̄imej yej kitokaj Jesús akixmatij iley Moisés, in̄n iga Dios yawi kicastigarōti.

⁵⁰ Nicodemo yej se vej yajka tayowa kitatōya Jesús, yej nō katka fariseo, kijtoj:

⁵¹ —Toley tatekimaka iga awel tikijtowaj iga mamiki se taꝝa' siga ayá' achto tikakij wan tikmatij te kikometeroj.

⁵² Iwán kijlijkej:

—¿In tej nō tigalileo? Ximomachti kan ijkuilijto', iwán tikitas iga nisé profeta ayá' walaꝝ de Galilea.

Siwa' yej najnamolnemi

⁵³ Iwán sejsé de yejemej yájkija ichamej.

8

¹ E' Jesús yajki ipan tepe' yej itōka' Olivos. ² Ipan se' día, yowalti' yajki tiopan. Iwán nochi gente kitechoj, iwán Jesús motalij iwán pewa' tamachtij. ³ Iwán yej tamachtiáj ipan la ley iwán fariseojmej, kiwajliguulijkej Jesús se siwa' yej kimawetziltijkej wan se taꝝa' yej ayá' iwán namiktito' iwán kitalkaj itajkoyan la gente, ⁴ iwán kijlijkej Jesús:

—Tamachtiani, in̄n siwa' nikmawetziltijkej iwán se taꝝa' yej ayá' iwán namiktito'. ⁵ Iley Moisés tetekimaka iga ijkipa siwa' matiktemiktikan. ¿In tej, ken tikijtowa?

⁶ In̄n kijlijkej kansan makimawetziltikan, iga ijkón wel makitelwikan. Iwán Jesús mokototzōj iwán pewa' tajkuilōj ipan tajli iga imájpil. ⁷ E' como kitajtantóyajsan, moketza' iwán kijtoj:

—Agaj de amejemej yej momachiliá iga ayí' kichij yej ayékti, in̄n achto makipatanaliti te'ti in̄n siwa'.

⁸ Iwán sej mokototzōj iwán majo' tajkuilōj ipan tajli. ⁹ E' yejemej kuꝝ' in̄n kikakikej, momachilijkej iga aye'nemij, iwán sejsé sejsé k̄istiajki. Achto k̄iskej yej wewétkeja. Iwán kuꝝ' nóchiya k̄iskej, Jesús k̄awi'san

iwán siwá' iga ompay kikajtejkej. ¹⁰ Iwán Jesús mocketza' iwán como kita' iga petz síwá'san onoya, kijlij:

—Siwá', ¿kán onokej in yej mitzmiktijnekiáj? ¿Ix ayagaj kijtoj iga ximiki?

¹¹ Siwá' kijtoj:

—Ayagaj, noTéko.

Jesús kijtoj:

—Nej nō ayá' níkiytowa iga ximiki; inán xaja iwán ayo' xikchíwa yej ayékti.

Jesús yej tetáwiá pan toqłmaj

¹² Jesús tajtoj sej iwán la gente, iwán kijtoj:

—Nej yej níktáwiá nochi gente pan iyálmajmej; yej netoka ayí' nemis kán takomichkán, majwa' kipiás yej kitáwiá ipan iyálmaj iwán kipiás nokta vida.

¹³ Fariseojmej kijtojkej:

—Tejsan timotajtowiliá, iwán iga mogánajsan timotajtowiliá, avalerowa.

¹⁴ Jesús kijtoj:

—Malej iga nejsan nimotajtowiliá, e' kena valerowa, iga níkmati kán niwáłaj iwán níkmati kán nia, e' amejemen ayá' ankimatij kán niwáłaj niga kán nia. ¹⁵ Amejemej antajuzgarowaj ken kiyé'ita taga'. Nej ayagaj níkjuzgarowa, ¹⁶ e' siga nitajuzgarowa, níkhíwa ken kajasi iga ayá' níkhíwa nosélti, sino que iwán noTaj yej neńitan, iwán nitajuzgarowa. ¹⁷ Ipan amoley ijkulijto', iga kuá' ome kítakej te mochij iwán sansé kijtowaj yej kítakej, inón yej kijtowaj, ijkonya. ¹⁸ Nej nimotajtowiliá, iwán noTaj yej neńitan mochíwa se' yej neńitajtowiliá.

¹⁹ Iwán kitajtankej:

—¿Kán ono' moTaj?

Jesús kijtoj:

—Amejemej ayá' ane-ixmatij, iwán ayá' nō ankixmatij noTaj, siga ane-ixmاتیáj, nō ankixmاتیáj noTaj.

²⁰ Inín tajtolmej kijtoj Jesús kuá' nemi tamachtiá weyitiopan, itenoj cajontzın kán moakiá tomın iga ofrenda. E' ni agaj ayá' kíkítzkij, iga Dios aya kine'.

Kán nej niáj amejemen awel anyawij

²¹ Jesús kijlij sej judiyojmej:

—Nej niáti, iwán amejemej annetemoskej, e' anyawij anmikitiy iga ankichijtokej yej ayékti wán ayá' mitzperdonarowılıskej yej ankichíwaj. Kán nej nia, amejemej awel anyawij.

²² Iwán judiyojmej kijtojkej:

—¿Ix anka kejlámiki iga momiktij, anka inón iga kijtowa iga awel tiáskej kán yéj yawi?

²³ Jesús kijtoj:

—Amejemen nigaj amochán ipan inín tajlı, nej nochán ajko. Amejemej de inín tajlı, iwán nej ayéj de inín tajlı. ²⁴ Inón iga nimitzijlijkej iga amejemej anyawij anmikitiy iga ankichijtokej yej ayékti wán ayá' mitzperdonarowılıskej yej ankichíwaj. Siga amejemej ayá' ankicredoskej iga nej

niCristoj,* anmikiskej wān ayá' mitzperdonarowiliskej yej ankichiwaj yej ayekti.

²⁵ Iwán kitajtankej Jesús:

—¿A'taj yej in tej?

Jesús kijtoj:

—Inonšan ken nimitzijliķkej achto. ²⁶ Ónogo' komati yej wel nimitzijliáġ yej ayompa ankichiwaj. E' yej neġġitan ayá' takajkayāwa iwán nikijliá ġa gente kensan nikagui' kijtowa yej neġġitan.

²⁷ E' yejemej ayá' kimatikej iga nemi tajtowa de Dios yej iTaj. ²⁸ Inón iga Jesús kijtoj:

—Kuaġ' amejemej anyawij anneajkokuitij ipan cruz, nej yej iPiltzġn Taga', ikuā' ankimatiskej a'yéġ nej. Ayá' nikchġwa yej nej nikneki, nikijtowa kensan noTaj neġextilij. ²⁹ Iga yej neġġitan ono' nowān; noTaj ayá' neġsemaka, iga nochġpa nikchġwa yej yejpa kiye'ita.

³⁰ Kua' Jesús kijtoj inġimej tájtġl, mia' kicreġoj ipan yéġ.

Ipilowān Dios iwán yej kichġtokej yej ayekti

³¹ Jesús kijlij judiyojmej yej kicreġojkej ipan yéġ:

—Siga amejemej amoconfiarojtoskej ipan notájtġl, anmochġwaskej anomela'discipolomej. ³² Iwán ankġxmatiskej yej melá' nokta, iwán ken kuaġ' ayo' nité mitzilpitoskej.

³³ Yejemej kijtojkej:

—Nejemej ipilowān ipilowāmpa Abraham iwán ayġ' nimochġwaskej agaj iyesclavoj;† ¿te iga tej fikġjtowa iga neġxitomaskej?

³⁴ Jesús kijlij judiyojmej:

—Nimitzijliáġ iga inochi yej kichġwa yej ayekti, ilpito' iga inón yej kichġwa yej ayekti. ³⁵ Se esclavo ayá' nochġpa onos ipan se kajli. E' se tepiltzġn, kena, kajasi maono nochġpa pan se kajli. ³⁶ Inón iga, siga nej yej iPiltzġn Dios nimitzxitomaj, amejemeġn anmela'xitontoskej. ³⁷ Nikmati iga amejemej ipilowāmpa Abraham. E' annemikġġnekij iga ayá' ankichiwaj ken nikġjtowa. ³⁸ Nej nikġjtowa yej neġextilij noTaj, iwán amejemej ankichiwaj yej amotaj mitzneġtilijkej.

³⁹ Yejemej kijtojkej:

—Notáġmejwa' Abraham.

Iwán Jesús kijtoj:

—Siga katka amejemej ipilowān Abraham, ankichġwayaj ken yéġ kichġj.

⁴⁰ E' inān amejemeġn annemikġġnekij iga san nimitzijliķkej yej melá', yej Dios neġextilij. ¡Abraham ayġ' iġkón kichġj! ⁴¹ Amejemej ankichiwaj ken kichġwa amotaj.

Iwán yejemej kijtojkej:

—Nejemej ayéġ nipeġpemej. Nikpiáġ sesan notajmej, inonwa' Dios.

⁴² Jesús kijtoj:

—Siga melá' iga Dios amotaj, amejemej annenekiaġ, iga nej neġġitan Dios. Ayá' niyokawāġaj, sino que Dios neġġitan. ⁴³ ¿Te iga ayá' ankentenderowaj yej nikġjtowa? Iga ayá' nokta ankikakisnekij notájtġl. ⁴⁴ Amejemej amotaj tzitzimi', iwán ankichġwasnekij ken amotaj kineki. Tzitzimi' nochġpa tamikġiá iwán takajkayāwa. Ayġ' kijtowa yej melá' nokta, wān

* **8:24** 8:24 Español: Soy yo; judiyojmej kimatiáġ iga Dios nġ motġkawġj: "Yo Soy". Ex 3:14; 6:2. Jesús kuaġ' kijtowa "Yo Soy", monexġiá iga yéġ el Cristo yej Dios kiġġtan. † **8:33** 8:33 Xikġta glosario "Esclavo".

kuə' takajkayawa momela'nex̄tiá ken iga yéj nokta. Yéjwa' takajkayawa nokta iwán kich̄wa iga matakajkayawalo. ⁴⁵ E' nej nimitzijliáj yej melá' iwán amejemej ayá' anñeçredowaj. ⁴⁶ ¿A'yéj de amejemej wel ñeñex̄tiliá iga nikchij yej ayékti? Iwán siga nej nikijtowa yej melá', ¿te iga ayá' anñeçredowaj? ⁴⁷ Yej itatki Dios, kikaki itájtɔl Dios. E' iga amejemej ayéj de Dios, inón iga ayá' ankikakij notájtɔl.

Cristo onoyay kuə' aya onoya Abraham

⁴⁸ Iwán judiyojmej kijtojkej:

—Ómpaya ken nikijtowaj iga tej tisamaritanoj‡ iwán tikpiá iyespíritoj tiztizi'.

⁴⁹ Jesús kijtoj:

—Ayá' nikpiá nisé maļespíritoj. Nej nikweyimatiłtiá noTaj iwán amejemej annealimpamatij. ⁵⁰ Nej ayá' niktēmowa iga maneweyimatil̄tikān, e' ono' s̄e yej kineki iga maneweyimatil̄tikān, iwán yéj tajuzgarowa. ⁵¹ Nimitznojma-ijliáj siga agaj kich̄wa ken nej nikijtowa, nikēman ayá' mikis.

⁵² Iwán judiyojmej kijtojkej:

—An sí nikmatij iga tikpiá maļespíritoj. Abraham iwán nochi profetajmej mikikej iwán tej tikijtowa: “Siga agaj kich̄wa ken nej nikijtowa, nikēman ayá' mikis.” ⁵³ ¿In tej, ix majya sej que to-ikyapatajwewej Abraham? Porque yéj migui', iwán profetajmej n̄o mikikej, ¿a'taj yéj timomachiliá in tej?

⁵⁴ Jesús kijtoj:

—Siga nejsan nimoweyimatil̄tiá, ijkón ayá' movalerowa. E' noTaj yej neweyimatil̄tiá, inonsan yej ankijtowaj iga amoDios. ⁵⁵ E' amejemej ayá' ankixmatij. Nej sí nikixmati; iwán siga nikijtoj iga ayá' nikixmati, n̄o tewān nitakajkayawas ken amejemej. E' nej sí nikixmati iwán nikch̄wa ken yéj kijtowa. ⁵⁶ Abraham, yej amo-ikyapatajmej, pagui' iga kitasnekiá iga niwiztiá; iwán kita', iwán poxsan yɔlpagui'.

⁵⁷ Judiyojmej kijlijkej Jesús:

—Aya tikpiá niga cincuenta años, ¿iwán tikijtowa iga tikita'ya Abraham?

⁵⁸ Jesús kijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj iga kuə' aya teyá Abraham, nej nonoyay.

⁵⁹ Iwán kikuikej te'ti iga kitemiktiayaj Jesús; e' Jesús miyan, iwán kisa' ipan weyitiopan; panoj tatzałan iwán yajki.

9

Jesús kachitialiá s̄e pacha

¹ Kan panotiaya Jesús, kita' s̄e taga' yej itékiya iga pacha. ² Iwán idiscipolojmej kitajtankej:

—Tamachtiani, ¿te iga an itékiya ga pacha inin taga'? ¿Ix iga itaj o iye' kichijkej yej ayékti, o iga yéj nokta kichij yej ayékti?

³ Jesús kijtoj:

—Ayéj iga yéj kichij yej ayékti, niga itaj niga iye' kichijkej yej ayékti, sino que iga ipan yéj mamonex̄ti yej Dios wel kich̄wa. ⁴ Mij nono' amowan nia nikch̄wati itekipánɔl yej neñitan, iga kuə' yawi tayowatiati, ayágajo'

‡ 8:48 8:48 Xikita glosario “Samaria, Samaritanos”.

wel tekipanoj. ⁵ Mij nono' ipan inin tajli nej kenkuq' niktawia la gente pan iyalmajmej.

⁶ Kuq' Jesús tami' inin kijtoj, chijcha' talpan wan kichij alin soki' iga ichijchal, iwán inon soki' kitallilij ipan iyix yej pacha. ⁷ Iwán Jesús kijtoj: —Xaj ximo-ixpakati ipan ayawalwéj yej itoka' Siloé —Siloé kijtojneki “yej kitjtankej”.

Pacha yajki iwán mo-ixpaga', iwán kuq' mokuropa', welja tachaya. ⁸ Iwán yej najna'san ichamej iwán yej kixmatiajya iga pacha, kijtojkej:

—¿Ix ayéj inin yej motaliaya iga kitajtania tomín?

⁹ Sekin kijtojkej:

—Kena, yéjya.

Sekin sej kijtojkej:

—Ayéj yéj, e' ijkompasan ken yéj.

E' yej katka pacha kijtoj:

—Nejya yej katka nipacha.

¹⁰ Iwán kitajtankej:

—¿Te mitzchwilijkej iga wel xitachá?

¹¹ Yéj kijtoj:

—Inon taga' yej itoka' Jesús, kichij alin soki' iwán netallilij ipan noyix iwán ne-ijlij: “Xaj ipan ayawal yej itoka' Siloé iwán ximo-ixpaka.” Nej nijajki iwán kuq' nimo-ixpaga', welja nitachá.

¹² Iwán kitajtankej:

—¿Kan ono' inon taga'?

Iwán yéj kijtoj:

—Anikmati.

Fariseojmej kitajtani pacha yej achitia'

¹³ Iwán yej katka pacha kiwigakej iyixtaj fariseojmej. ¹⁴ E' kuq' Jesús kichij soki' iga kachitiatij pacha, inon dia katka kuq' mosewilo, ¹⁵ inon iga fariseojmej sej kitajtankej yej katka pacha kén iga ixtapowi'. Yej katka pacha kijtoj:

—Netallilij soki' ipan noyix, iwán nimo-ixpaga' inán welja nitachá.

¹⁶ Sekin fariseojmej kijtojkej:

—Inon taga' yej kichij ijkón, ayéj Dios kitjan, iga tekipanowa malej iga dia kuq' mosewilo.

E' sekin kijtojkej:

—¿Kén wel kichiwaw milagro se taga' yej ayompa nemi?

Iwán ayá' sansé kijtowayaj, ¹⁷ iwán sej ki-ojpatajtankej inon yej katka pacha:

—Tej, ¿te tikjtowa de inon yej mitzixtapoj?

Iwán yéj kijtoj:

—Nej nikjtowa iga yéj profeta.*

¹⁸ E' judiyojmej ayá' kicredowayaj iga inon taga' pacha katka, iwán inán welja tachá, este que kinotzkej itaj iwán iye'. ¹⁹ Iwán kitajtankej:

—¿Ix inin in amopiltzin yej ankijtowaj itekiya iga pacha? ¿Kén iga inán welja tachá?

²⁰ Itaj iwán iye' pacha kijtojkej:

—Nikmatij iga inin nopiltzin, itekiya iga pacha. ²¹ E' ayá' nikmatij ken kichij iga inán welja tachá, niga no nikmatij a'yéj kixtapoj. Yéj

* 9:17 9:17 Xikita glosario “Profeta”.

xiktajtaničan, yéjwa' yóleja, wel imatika mitzijliáj ken kichij iga inán ay'ya pacha.

²² Itaj iwán iye' ijkín kijtojkej iga kimajmawiliayaj judiyojmej, iga judiyojmej motajtołtíjkaja iga kikixtiayaj ipan tiopan yej kijtowaya iga Jesús el Mesías. ²³ Inón iga itaj iwán iye' kijtojkej: “Yéj xiktajtaničan, yéjwa' yóleja.”

²⁴ Iwán judiyojmej sej kinotzkej yej katka pacha, iwán kijlijkej:

—Xinejojma-ijlikan iyixtaj Dios; nejemej nikmatij iga inón taga' kichijto' yej ayékti.

²⁵ Yej katka pacha kijtoj:

—Nej anikmati siga kichijto' yej ayékti o ayá', yej sí nikmati iga nej katka nipacha iwán inán welja nitachá.

²⁶ Sej kitajtankej:

—¿Te mitzchíwili? ¿Kén iga mitzixtapoj?

²⁷ Yéj kijtoj:

—Nimitzijlíjkejakej, e' amejemej ayá' aneçredowaj, ¿te iga ankinekij iga sej manikojpa-ijto? ¿Ixtaj nq ankinekij xiktokakan?

²⁸ Judiyojmej kajawakej yej katka pacha, iwán kijlijkej:

—Tej sí tiktoka nokta in inón taga'. E' nejemej niktokaj Moisés.

²⁹ Nejemej nikmatij iga Dios tajtoj iwán Moisés, e' inón taga' anikmatij kan walaaj.

³⁰ Taga' yej katka pacha kijtoj:

—¡Nej inín sí anikojasi! Amejemej ayá' ankimatij kan walaaj iwán nej ne-ixtapoj. ³¹ Tikmatij iga Dios ayá' kikaki yej kichíwa yej ayékti, kikákisan yej kiweyimatiłtiáj iwán kichíwaj ken kineki Dios. ³² Nikeman ayí' mokaki iga se yej itékiya iga pacha, agaj wel makixtapo. ³³ Siga katka inín taga' ayá' walaaj de Dios, awel nité kichíwaya.

³⁴ Iwán judiyojmej kijtojkej:

—Tej yej motékiya iga tikchíjto'ya yej ayékti, ¿tikneki xinemachtikan?

Iwán kikixtijkej ipan tiopan.

Yej tacháj mochíwaj ken pachamej

³⁵ Jesús kimati' iga kikixtijkej ipan tiopan inón yej pacha katka, iwán kuá' Jesús kasi', kitajtan:

—¿In tej, ix ticredowa ipan iPiltzın Dios?

³⁶ Yej pacha katka kijtoj:

—Nokoko, xine-ijli a'yéj on iga nej manicredo ipan yéj.

³⁷ Jesús kijtoj:

—Tikíta'ya, nej yej nemi nitatapowa mowañ.

³⁸ Iwán inón taga', motankuaketza' itenoj Jesús, iwán kijtoj:

—Nicerdowa, noTeško.

³⁹ Jesús kijtoj:

—Nej niwalaaj ipan inín tajli iga maniknexti katiapa yej yékti iwán katiapa yej ayékti. Nej niwalaaj iga yej pachamej matachakan, iwán yej iga tacháj, mamochíwakān ken pachamej.

⁴⁰ Iwán sekin fariseojmej yej onoyaj itenoj Jesús, kuá' inín kikakikej, kitajtankej:

—¿In nejemej, nq nipachamej?

⁴¹ Jesús kijtoj:

—Siga amejemej katka ampachamej, Dios ayá' mitzitayaj iga ankichijkej yej ayękti. E' iga ankijtowaj iga antacháj, Dios mitzitaj iga ankichjtokej yej ayękti.

10

Kan mixkuñtilo pan borregoymej

¹ Jesús sej kijlij fariseojmej:

—Nimitznojma-ijliáj iga yej ayá' kalaki ipan ipuertajyo kólal kan onokej borregoymej, majwa' kalaki se' lado, inonwa' yej tachteki, iwán tamaga iga kikui yej ayéj itatki. ² E' yej kalaki ipan puerta, inonwa' in pastor yej kicuidarowa borregoymej. ³ Yej tacuidarowa pan puerta, kitapowiliá puerta iga makalaki pastor, iwán borregoymej kitajtłkakij. Pastor kinotza ipan itokamej, iwán kikikixtiá kólalko. ⁴ Iwán kuá' kikikixtija inochi borregoymej, in pastor tapanowa, iwán borregoymej kitokaj iga kitajtłkakij. ⁵ E' ayá' kitokaj se' yej akixmatij, majwa' senchollowaj, iga ayá' kitajtłkakij yej námol.

⁶ Jesús kinęxtilij kan mamixkuñtikán, e' yejemej akimatikej tę kijtojneki.

Jesús yej kiye'cuidarowa borregoymej

⁷ Inón iga Jesús sej kijlij fariseojmej:

—Nimitznojma-ijliáj iga nej ken nipuertaj kan kalaki borregoymej.

⁸ Inochi yej walkej achto que nej, inómejwa' yej tachtekij iwán tamagaj iga kikuij yej ayéj itatkimej; e' borregoymej ayá' kitajtłkakikej. ⁹ Nej nipuertaj, yej ipan nej kalaki, momanawia, ken tikita inón borrego yej kisa iwán kalaki iwán kasi saka'.

¹⁰ 'Yej tachteki wı' iga san tachtekiki, tamiktiá iwán tapolowa, e' nej niwalaj iga xiye'onokan nochipa, wan amo mamitzpolokan nitę. ¹¹ Nej yej nikye'cuidarowa borregoymej. Pastor yej kiye'cuidarowa borregoymej este motemaka iga mamiki. ¹² E' yej tekipanowa iga san tataniá, kuá' kita wı' se weyi koyo',* ompa kikajtęwa borregoymej, iwán cholowa, iga ayéj pastor iwán iga ayéj itatki borregoymej. Iwán weyi koyo' kitatalochtiá borregoymej, iwán sempayinij. ¹³ Inón taęa' cholowa iga yęj kinékisan tomın, ayéj borregoymej.

¹⁴ 'Nej yej nikye'cuidarowa borregoymej, inón iga nikixmati noborregoymej iwán noborregoymej nę ne-ixmatij. ¹⁵ Ijkón ken noTaj ne-ixmati nej nę nikixmati noTaj; iwán nej nimotemaka iga manimiki iga noborregoymej. ¹⁶ Nikpiá nę se' noborregoymej, yej ayá' ono' ipan inın kólal, iwán nia nę nikuajligati ipan inın kólal. Ijkón yejemej nę netajtłkakiskej, iwán onos sesan kólal iga borregoymej iwán sesan pastor.

¹⁷ 'Inón iga noTaj neęokiliá, iga nimotemaka iga nimiki iga noborregoymej iwán sej ni-ojpa-isas. ¹⁸ Ayagaj wel nemiktiá, sino que nej nimoyokatęmaka iga nimiki. Nej wel nimotemaka iga manęmiktikan iwán wel sej ni-ojpa-isa. Ijkón netekimá' noTaj.

¹⁹ Kuá' judiyojmej kikakikej inón tajtłmej, sej moyojyokatijkej. ²⁰ Mia' kijtowayaj:

—¿Te iga ankichiwiliáj caso, yejwa' kipiá maęspıritoj iwán lęokjtitto'?

²¹ E' sekin kijtowayaj:

* 10:12 10:12 Español: lobo. Lobo ken weyi koyo'.

—Ayagaj yej kipiá mañespiritoj wel ijkón tajtowa. ¿Ix wel se mañespiritoj kixtapowa pachamej?

Judiyojmej ta-ijiyaj

²² Inón vej sektaj, iwán Jerusalén nemi kilwichiwiliayaj weyitiopan. ²³ Jesús onoya weyitiopan, iládoj kalten yej itoka' Salomón, ²⁴ iwán judiyojmej kiyawalojkej Jesús, iwán tatajtankej:

—¿Este kēman nikmela'matiskej a'yéj in tej? Siga tej tiCristoj xineñojma-ijlīkan nokta.

²⁵ Jesús kijtoj:

—Nimitziylīkeja iwán ayá' aneñeñejojkej. Yej ankitaj nikchīwa iga ijkón nokta nețekimaka noTaj, inón kimela'nex̄tiá a'yéj in nej. ²⁶ E' amejemej ayá' anikreñowaj iga ayéj anoborrejojmej, ijkón ken nimitziylīkeja. ²⁷ Noborrejojmej nețajtolkakij, iwán nej nō nikix̄matij iwán nețokaj. ²⁸ Nej nikchīwa iga nochipa maonokan iwán noTaj, iwán ayagaj nekuilij. ²⁹ Nochi noborrejojmej neṁá' noTaj, yéj máj kipiá poder ige nochī, iwán ayagaj wel kikuilīa yej kipiá ipan imá'. ³⁰ Nej iwán noTaj seșan.

³¹ Iwán judiyojmej sej kikuikej te'ti iga kipatanaltiliáj Jesús. ³² Iwán Jesús kijtoj:

—Nikchija mia' yej yekti amo-ix̄taj iga ipoder noTaj; ¿iga katiapa de inón yej nikchij annetemitiñekij?

³³ Judiyojmej kijtojkej:

—Ayá' niawij nimitzewitij iga tikchij yej yekti, sino que iga timaltajtoj iga Dios; tej titaga' iwán tikijtowa iga tiDios.

³⁴ Jesús kijlij judiyojmej:

—Ipan amoley ikuilijto' yej Dios kijtoj: “Amejemen andiqsmej.” † ³⁵ Tikmatij iga yej kijtowa itájtōl Dios ijkonya nokta, iwán Dios kitokawij diosmej inomej yej kikakikej itájtōl. ³⁶ Siga Dios nețapejpen iwán nețitan ipan inın taji, ¿kén ankijoskej iga nimaltajtoj iga nikijtoj iga nej iPiltzin Dios? ³⁷ Siga ayá' nikchīwa yej kichīwa noTaj, amo xineñeñokan. ³⁸ E' siga nikchīwa yej kichīwa noTaj, malej ayá' aneñeñowaj nej, e' xicreñokan yej nikchīwa, iga xikmela'matikān nokta iga noTaj ono' nowan iwán nej nono' iwán noTaj.

³⁹ Sej kiwigasnekiáj preso, e' Jesús choloj.

⁴⁰ Iwán Jesús yajki ipan weya' Jordán ikisáyampa toñati', iwán ompa kawī', kan Juan tekitabautizarowaya. ⁴¹ Mia' gente yajkij kitatoj, iwán kijtowayaj:

—Melá' iga Juan ayá' kichij nisé milagro, e' nochī ken kijtoj Jesús, ompaya nokta.

⁴² Mia' kicreñoj Jesús ompa kan onoyaj.

11

Miki Lázaro

¹ Onoya se taga' yej wețitoya yej itoka' Lázaro. Isiwa-ikñimej itoka' María iwán Marta, Lázaro iwán isiwa-ikñimej ichamej Betania. ² Inın María yej isiwa-ikñin Lázaro yej wețitoya, ininya María yej kitoyawilij aceite yej ajwiya' ipan iyikxi toTeķo iwán kiwaķiltij iga itzónkal. ³ Inomej ome siwatkej tatitankej iga ijkín makijliti Jesús:

† 10:34 10:34 Sal 82:6

—NoTeko, moamigoj yej tikpoxchokiliá, wetito'.

⁴ Kuá' Jesús inón kikagui', kijtoj:

—Inín kokolis ayá' kimiktij, inonwa' iga mamoweyimatilti Dios kuá' monextiá yej yéj wel kichíwa iwán iga nō mamonexti iga nej iPiltzín Dios.

⁵ Malej iga Jesús kipoxchokiliaya Marta, María iwán Lázaro, ⁶ kuá' kijlijkej iga Lázaro wetito', Jesús káwigo' ome día ompa kan onoya. ⁷ Iwán kijlij idiscipolojmej:

—Tiakan sej Judea.

⁸ Idiscipolojmej kijlijkej:

—Tamachtiani, ikín judiyojmej mitztemiktijnekiáj, ¿inán sej tiajneki ompiga?

⁹ Jesús kijtoj:

—¿Ix ayá'taj ankimatij iga día kipiá doce hora? Siga se nejnemi ipan día, ayá' mokxiwiteki iga tawilpan. ¹⁰ E' siga se nejnemi tayowakan, mokxiwiteki iga ayá' tawilpan.

¹¹ Iwán Jesús kijtoj:

—Toamigoj Lázaro kóchi'ya, e' nia nikixititi.

¹² Discipolojmej kijtojkej:

—NoTeko, siga kóchi'ya, inón kitojneki iga yawi achitiati.

¹³ E' Jesús inín kijtoj iga Lázaro mígui'ya, iwán idiscipolojmej kejlantoyaj anka kochtoya. ¹⁴ Iwán Jesús kinojma-ijtoj:

—Lázaro mígui'ya. ¹⁵ Nipaki iga ayá' ompa nonoya, iga ijkón máj yekti iga amejemey xincredokan. E' tiakan matikitatij.

¹⁶ Iwán Tomás yej kijliáj Kuatej, kijlij sekin yej nō discipolojmej:

—Tiakan nō iga matimikikan wan Jesús.

Jesús wel ki-ojpa-ixitiá yej mikto'

¹⁷ Kuá' asi' ompiga, Jesús kimati' iga Lázaro kiwígaya nawi día iga kitokakej. ¹⁸ Betania onoya itenōj Jerusalén, mo-itztoyaj ken eyi kilómetro; ¹⁹ iwán mia' judiyojmej yajkij kipaxalowiltoj Marta iwán María iga kiyolchikawatoj, iga mígui' iyiknín. ²⁰ Kuá' Marta kimati' iga Jesús nemi asi, yajki komemawito, e' María kawi' kaliyti'. ²¹ Iwán Marta kijli Jesús:

—NoTeko, siga nigaj katka tonoya, noknín ayá' mikiá. ²² E' malej ijkón, nej nikmati iga Dios yawi mitzmakati nochí yej tej tiktajtaniłj.

²³ Jesús kijtoj:

—Moknín yawi ojpa-isati.

²⁴ Marta kijtoj:

—Kena, nej nikmati iga yawi ojpa-isati kuá' yej miktókeja ojpa-isaskej ipan último día.

²⁵ Iwán Jesús kijtoj:

—Nejwa' in yej nitaojpa-ixitiá iwán yej nitamaka vida. Yej kicredowa ipan nej, malej iga mamiki, ojpa-isas, ²⁶ iwán nochí yej isatokej iwán kicredowaj ipan nej, ayá' mikiskej nikeman. ¿Ix ticredowa yej nikijtowa?

²⁷ Marta kijtoj:

—Kena noTeko, nej nicredowa iga tej el Cristo yej iPiltzín Dios, yej witzia ipan inín tajli.

Jesús choka itenōj kan motoga' Lázaro

²⁸ Kuá' tami' inín kijtoj, Marta yajki kinotzato María yej iyiknimpá iwán ki-ichtaka-ijlij:

—In Tamachtiani nígaja ono' iwán mitznqtza.

²⁹ Kuą' María inón kíkagui', nimanın mocketza' iwán yajki kan ono' Jesús. ³⁰ Jesús aya asiá ipan inón altepe', onoya ompa kan Marta kixnamikito. ³¹ Kuą' kitakej María mocketza' iwán kistewa', judiyojmej yej onoyaj çan María iga kiyolchikawaj, kitokakej, yejemej kijtojkej anka yawi kan motoga' Lázaro iga çokati.

³² Kuą' María asi' kan ono' Jesús, motankuaketza' itenoj iwán kijlij:

—NoTeço, siga nigaj tonoya, noknın ayá' mikiá.

³³ Kuą' Jesús kita' iga çokato' María iwán judiyojmej yej iwán walkej, Jesús poxsan moknqmati' este kualo' iyalmaj. ³⁴ Iwán Jesús tatajtan:

—¿Kan ankitokakej in Lázaro?

Yejemej kijtojkej:

—NoTeço, xiwiki xikitaki.

³⁵ Iwán Jesús çoga'. ³⁶ Judiyojmej kijtojkej:

—Ta' xikitakan ken iga kipoxçokiliaya Lázaro.

³⁷ E' sekin de yejemej kijtojkej:

—In inın yej kitachaltij yej pacha, çix awel katka tejté kichij iga Lázaro amo mamiki?

Ojpa-isa Lázaro

³⁸ Jesús sej çoga' iyalmaj, kitechoj animajxapo', inón xapo' tentzaktoya iga se weyite'ti. ³⁹ Jesús kijtoj:

—Xikanakan inón te'ti.

E' Marta yej iyknın yej migui', kijlij Jesús:

—NoTeço, anka machaya an in noknın, iga kiwigaya nawi día iga migui'.

⁴⁰ E' Jesús kijtoj:

—¿Ix ayá' nimitzijlij, siga ticredowa tia tikitati iweyipoder Dios?

⁴¹ Iwán kenakej te'ti kan kitalkaj yej mikto'. Iwán Jesús ajkotachá' ipan cielo iwán kijtoj:

—NoTaj, nimitzmaka gracias iga tinekagui'. ⁴² Nej nikmati iga nochipa tinekaki, e' nikijtoj inın iga inımej gente yej nij onokej makicredokan iga tej tinețitan.

⁴³ Kuą' tami' inın kijtoj, tzájtzi'pa iga kijtoj:

—¡Lázaro, xikisa ompa!

⁴⁴ Lázaro yej miktoyay, kisa', majma-ilpitoya iwán ijikxiilpitoya iga tzótzol iwán xaygatzaktoya iga tzótzol. Jesús kijtoj:

—Xikxixitomakan iwán mayáwiya.

Motajtołtiáj iga kipreșojwiáj Jesús

⁴⁵ Iwán mia' judiyojmej yej senyajki iwán María kuą' kitakej yej kichij Jesús, kicredojkej ipan yéj. ⁴⁶ E' sekin de yejemej yajki kitatoj fariseojmej, iwán kipowilijkej yej kichij Jesús. ⁴⁷ Iwán fariseojmej iwán ijefejmej sacerdotejmej monechkojkej wan yej kimandarowaj judiyojmej iga motatapowijkej iwán kijtojkej:

—¿Te tikçıwaskej? Inın taga' nemi kichıwa mia' milagro. ⁴⁸ Siga ijçonsan tikajewaj, nochı gente yawi kicredoti ipan yéj, iwán yej mandarowaj Roma wıtzey iga kixixitınakij toweyitiopan iwán topaıs.

⁴⁹ E' se de yejemej yej itoka' Caifás yej inón año onoya iga ijefej sacerdotejmej, kijtoj:

—Amejemej ayá' ankimatij nité, ⁵⁰ niga ankimatij iga máj yekti mamiki se taga' iga nochı gente, e' amo mapoliwi nochı tokniwan.

⁵¹ E' Caifás ayejsan iga yéj kiyoka-ijtoj; iga yéj katka ijefej sacerdotejmej inón año, kijtoj ijkón iga Dios kitajtölmá' iga Jesús yawi mikiti iga inewi judiyojmej. ⁵² Ayejsan iga judiyojmej, sino que yawi mikiti iga makinechko nochi ipilowan Dios yej papayintokej noyan pan tajli. ⁵³ Inón iga este ikua', yej kimandarowaj judiyojmej motajtöltijkej iga makimiktikan Jesús.

⁵⁴ Inón iga Jesús ay'ya monexiaya iyixtaj judiyojmej, sino que kisa' ipan inón itäl Judea iwán yawi yajki itenoj desierto ipan se altepe' yej itoka' Efraín. Iwán ompa kaw'i iwán idiscipolójmej.

⁵⁵ Ay'ya wejka iga judiyojmej kichiwaj ilwi' yej kijliáj Pascua,* iwán mia' gente de mia' altepemej yajkij Jerusalén iga kichiwaj yej moneki† iga wel makiweyimatiltikan Dios, inón kichiwayaj kuá' aya pewa iyilwi la Pascua.

⁵⁶ Kitemojtinemiáj Jesús, iwán kuá' onoyaj tiopan, mosesepantajtaniáj:

—¿Kén ankjutowaj? ¿Ix wí' an ilwitaj, o ayá'?

⁵⁷ Fariseojmej iwán ijefejmej sacerdotejmej tatekimakakej iga si agaj kimati kan ono' Jesús, makijto, iga makikitzkikan.

12

Sé siwá' kixixatowa Jesús

¹ Poliwiáo' seis día iga mochíwa ilwi' yej kijliáj la Pascua. Jesús yajki Betania kan chantitoya Lázaro, inón yej ki-ojpa-ixitij kan miktoya. ² Ompa kichijkej tákual iga komemawijkej Jesús; Marta kitajtaliaya tákual, iwán Lázaro se de inomej yej takuajtoyaj iwán Jesús ipan mesa. ³ Iwán María kiwajli' ken medio litro aceite yej ajwiya' yej chijto' de se xochi' yej itoka' nardo, yej poxsan patiyoj iwán kitoyawilij Jesús ipan iyikxi, iwán kiwáqiltlij iga itzónkal. Iwán noyan kalijti' taajwiya'aya. ⁴ Iwán Judas Iscariote, yej ipiltzin Simón, se de idiscipolój Jesús yej yawi kinexiti Jesús iga makikitzkikan, kijtoj:

⁵ —¿Te iga ayá' monamá' inón yej ajwiya' iga mamopalewi yej amotapialiáj? Inón ipatiyo ke' se kitaniá ipan trescientos días.

⁶ E' Judas kijtoj inón, ayéj iga kineki mamopalewi yej amotapialiáj, sino que iga tachteki, como yéj kinechkowa'ya tomín, kichtekiá yej ompa kenaya. ⁷ Iwán Jesús kijtoj:

—Xikajtewa, iga yéj nemi machtowia' iga netajtalilia yej netaliliskej kuá' netokaskej. ⁸ Yej amotapialiáj, nochipa onos amowan, e' nej ayá' nochipa nij anepiaskej.

Motajtöltiáj iga makimiktikan Lázaro

⁹ Mia' judiyojmej kimatikej iga Jesús ono' Betania, iwán yajkij ompiga, ayejsan iga kitatoj Jesús, no kitatoj Lázaro yej Jesús ki-ojpa-ixitij kan miktoya. ¹⁰ Iwán ijefejmej sacerdotejmej motajtöltijkej iga no yawij kimiktij Lázaro, ¹¹ iga itechko yéj, mia' judiyojmej kikajtejkej iga kitokaj sacerdotejmej iga kitokaja Jesús.

Jesús asi weyi-altepe' Jerusalén

¹² Mia' gente yajki Jerusalén iga kilwichjwiliáj la Pascua; ipan se'ya día kimatikej iga Jesús yawi asiti ipan inón altepe'. ¹³ Iwán kimajmatekkej soya' iwán yajkij kixnamikitoj Jesús, tzajztiaijki:

* **11:55** 11:55 Xikita glosario "Pascua". † **11:55** 11:55 Małtiayaj wan kitajtanilijkej perdón. Lev

—¡Mamoweyimatĩlti Dios! ¡Mamoweyimatĩlti yej kitĩtani toTęko Dios!
¡Mayę'tajtolo iga iRęy Israel!

¹⁴ Jesús kasi' sę burro iwǎn tejkej ípan, ken kijtowa kan ijkuilijto' itǎjtol Dios:

¹⁵ Amo ximajmawikan yej anchantitokej ípan ǎltepe' Jerusalén;
xikitakan iga wǎ' moRrey,
tejkatiwǎ' ípan sę burro.

¹⁶ Kuǎ' inǎn kichij Jesús idiscipolomej ayǎ' kentenderowayaj, e' máj máj kuǎ' Jesús yájkiya ípan cielo, kejlǎnkej iga nochi inǎn ijkuilijtoya de yęj, inǎn iga ijkǎn mochij.

¹⁷ La gente yej onoyaj kuǎ' Jesús kinǎtza' Lázaro xapoko iwǎn kitakej kén iga ki-ojpa-ixitij, kipowayaj yej kitakej. ¹⁸ Inǎn iga la gente kǎxnǎmikitoj Jesús, iga kimatikej iga kichij inǎn milagro. ¹⁹ Iwǎn fariseojmej mosepan-ijlijkej:

—Ankitákeja, awel tę tikchǎwaj. Ta' xikitakan, nochi gente kitoka Jesús.

Sekin grięojmej kitemowaj Jesús

²⁰ Yajkij nǎ sekin grięojmej iwǎn inǎmej gente yej yajkij Jerusalén ilwitaj iga kiweyimatiłtitoj Dios. ²¹ Inǎmej grięojmej kitechojkej Felipe, yej de Betsaida, estado de Galilea, iwǎn kitajtankej:

—Ej, nikneki manikitakan Jesús.

²² Felipe yajki kijlǎto Andrés iwǎn iyǎmextimej yajkij kijlǎtoj Jesús.
²³ Iwǎn Jesús kijtoj:

—Ási'ya hora iga iPiltzǎn Taga' yawij kiweyimatiłtiti. ²⁴ Nimitziłliáj siga sę iyǎl trigo ayǎ' wetzi ípan tajli iwǎn miki, seguǎrowasan iga ono sęsan; e' siga miki yawi piwiti komati iyǎl. ²⁵ Yej igańajsan mochǎkiliá, yawi poliwiti, e' yej ípan inǎn tajli motemaka iga makisufriro iga nej neřoka, nochipa yawi onoti wǎn Dios. ²⁶ Siga agaj kineki matekipano iga nej, manętoka; iwǎn kan nej nonos, ompa nǎ onos yej tekipanowa iga nej. Siga agaj tekipanowa iga nej, noTaj yawi kiyę'itati.

Jesús kijtowa iga yawi mikiti

²⁷ 'Inǎn pox nitayǎkoxtó'; ¿teń nia nikijtoń? ¿Ix manikijto: "NoTaj, xinęmanawǎ ípan inǎn yej yawij neřchǎwilǎtij inǎn"? E' iga inǎn nokta niwǎłaj. ²⁸ NoTaj, xikchǎwa iga makiweyimatiłtkan motǎka'.

Iwǎn moká' sę tájtol ípan cielo yej kijtoj:

—Nǎkchija iga mamoweyimatĩlti, iwǎn sej nia nikweyimatiłtiti.

²⁹ Yej ompa takatoyaj, kijtowayaj iga tatikuńi', iwǎn sekin kijtowayaj:

—Sę ǎngel kinǎtza'.

³⁰ Iwǎn Jesús kijtoj:

—Ayęj iga nej mokagui' inǎn tájtol, sino que iga amejemej. ³¹ Ámanya nokta, Dios yawi kijuzgarǎti nochi yej onokej ípan inǎn tajli, iwǎn ǎman yawi kikǎxtǎtij tzitzimi' yej mandǎrowa ípan inǎn tajli. ³² Iwǎn kuǎ' neajkokuiskej ípan cruz, nochi yawi neřęęđoti.

³³ Iga inǎn yej Jesús kijtoj, kijtoj kén iga yawi mikiti. ³⁴ Iwǎn la gente kijtoj:

—Kan ijkuilijto' la ley kijtowa iga Cristo nochipa onos. ¿Te igaťaj tikijtojowa iga iPiltzǎn Taga' yawij kajkokuitij ípan sę cruz? ¿A'yęj in inǎn iPiltzǎn Taga'?

³⁵ Iwǎn Jesús kijtoj:

—Yej tawíá ónoso' iwán amejemej, e' ayá' wejkaŵas iga onos amowaŋ. Xinemikaŋ miej ankipiajo' inón yej tawíá, iga amo mamitztechokaŋ yówal; iga yej nejnemi takomichkaŋ akimati kaŋ yawi. ³⁶ Xicređokaŋ ipan yej mitztawíáj, miej ónogo' amowaŋ, ijkón annemiskej kaŋ taxotlapan.

Kua' tami' inón kijtoj, Jesús yajki kaŋ awel kasikej.

Judiyojmej akicređowaj ipan Jesús

³⁷ Malej iga Jesús kichija mia' milagro iyixtaj yejemej, ayá' kicređojkej ipan yéj ³⁸ iga mamochiwa ken kijuuloj el profeta Isaías:

NoTeko, ¿a'yéj kicređoj notájtól?

¿A'yéj kinextilij toTeko ipoder? *

³⁹ Inón iga awel kicređowayaj iga ijkín nō kijuuloj Isaías:

⁴⁰ Dios kipajpachatilij iwán kiyoltakuawilij,

iga amo matachakaŋ iga iyixmej,

niga makentenderokaŋ iga iyalmajmej,

niga mawjtzekaŋ notenoj iga manikachitiltikaŋ.†

⁴¹ Isaías kijtoj inón iga kita' iweyipoder Jesús, iwán tajtowa de yéj.

⁴² E' malej ijkón, mia' judiyojmej kicređojkej Jesús, este yej máj tayakantokej, e' ayá' momela'nextiayaj iga kimajmawiliayaj fariseojmej iga amo makikixtukaŋ tiopan. ⁴³ Akicređojkej ipan Jesús iga máj kinekiáj iga la gente makiye'itakaŋ, que Dios makiye'ita.

Itájtól Jesús yawi kijuzgaroti la gente

⁴⁴ Jesús tajtoj recio:

—Yej kicređowa ipan nej, ayá' ipansan nej kicređowa, nō ipan noTaj yej neŷitan. ⁴⁵ Yej nej ne-ita, nō kita yej neŷitan. ⁴⁶ Nej yej nitawíá, niwálaw ipan inín tajli iga yej neçređowa amo maono kaŋ takomichkaŋ. ⁴⁷ E' siga agaj kikaki notájtól iwán ayá' kichíwa ken nikijtowa; ayéj nej yej nikjuzgarowa iga nej ayá' niwálaw iga nitajuzgaroko, sino que iga nitasalvaroko. ⁴⁸ Yej aneye'ita iwán ayá' netajtolkuí, óno'ya a' kijuzgarowa: notájtól yej nikijttoj, inón yawi kijuzgaroti ipan último día. ⁴⁹ Iga yej nikijtowa, ayá' nejsan niktenchiwa; noTaj yej neŷitan neŷtekimaka iwán neŷextiliá te manikijto. ⁵⁰ Nikmati iga inón yej tatekimaka noTaj, kichíwa iga yej kicređowaj nochipa maonokaŋ waŋ yéj. Yej nikijtowa, nikijtowa ken noTaj neŷtekimaka.

13

Jesús kixcipaka idiscipolojmej

¹ Kua' moštápaya iyilwiyo la Pascua, Jesús kimatiáy iga ási'ya hora iga yawi kikajtewati inín tajli iga yáwiya kaŋ ono' toTaj. Yéj nochipa kichokilij yej kitokatinemiáj, yej onoyaj ipan inín tajli, iwán iga mikis neŷis iga kipoxchokiliá inimej yej yéj itatki.

² Nemi cenarowayaj. Ompa nō onoya Judas Iscariote yej ipiltzimpa Simón. Tzitimi' áchtoya kijlij Judas ipan iyalmaj iga makinexiti Jesús iga makikitzkikaŋ. ³ Jesús kimatiáy iga toTaj kima'ya nochi poder, kimatiá iga yéj kiŷitan iwán yawi sej kaŋ ono' Dios. ⁴ Moketza' kaŋ nemi cenarowa, kikixtij isotantóztól iwán motajko-ilpij iga toalla. ⁵ Iwán kakij a'ti ipan

* 12:38 12:38 Is. 53:1 † 12:40 12:40 Is. 6:10

se xikal iwán pewa' kixxipaka idiscipolomej, iwán kijikxiwatztiajki iga tóztzol yej iga tajko-ilpitoya.

⁶ Kuá' asi' itenoj Simón Pedro, Pedro kijtoj:

—NoTeko, ¿ix kajasi iga tej xine-ikxipaka?

⁷ Jesús kijtoj:

—Inán ayá' tikentenderowa yej nemi nikchíwa, e' kēman tikentenderoj.

⁸ Pedro kijlij:

—Ayí' nimomakas iga xine-ikxipaka.

Jesús kijtoj:

—Siga ayá' nimitzixxipaka, awelwa' timochíwa tinodiscipoloj.

⁹ Simón Pedro kijtoj:

—NoTeko, ámosanwa' xine-ikxipaka; nõ xinemapaka iwán nõ xinekuapaka.

¹⁰ E' Jesús kijtoj:

—Yej máltijo' kinékisan mamó-ikxipaka iga inoyan ejto'. Iwán amejemen an-ejtokej, malej iga ayá' amonochin.

¹¹ Kijtoj iga ayá' inochin ejtokej, iga kimatiá a'yéj yawi kinextiti iga makikitzkikan.

¹² Kuá' tami' ta-ijikxipaga', Jesús sej kakij isotantzóztzol, iwán sej kixnan mesa iwán kijtoj:

—¿Ix ankentenderowaj yej nimitzchwilijkej? ¹³ Amejemēn anne-ijliáj iga nej amoMaestroj iwán iga amoTeko, iwán ómpaya iga ijkón anne-ijliáj. ¹⁴ Siga nej amoMaestroj iwán amoTeko, nimitzixxipakakej, ijkonsan nõ amejemen ximosepan-ikxipakakan. ¹⁵ Nej nimitznextilijkej ken xikchíwakan, iga ijkonsan nõ xikchíwakan ken nimitzchwilijkej.

¹⁶ Nimitznojma-ijliáj iga nisé tekipanowani awel mochíwa majya sej que ipatrón, iwán nisé yej kititankej ayá' majya sej que yej tatitan. ¹⁷ Siga ankentenderowaj inin yej nimitzijlijkej iwán ankichíwaj, anyolpaktoskej.

¹⁸ 'Inin ayá' nemi nimitzijliáj amonochin, iga nikye'ixmati aja'yéj niktapejpen. E' yawi mochíwati yej kijtowa kan ijkuilijto': "Yej takua nowan, ne-ijiyay." ¹⁹ Áchtoya inin nimitzijliáj iga kuá' mochíwas, amejemen xikmatikan a'yéj nej. ²⁰ Nimitznojma-ijliáj iga yej ki-omemawía yej nej niktitani, nej neomemawía, iwán yej neomemawía, ki-omemawía yej nejtitan.

Judas yawi kinextiti Jesús iga makikitzkikan

²¹ Kuá' tami' inin kijtoj, Jesús poxsan moyolmiktij, iwán kinojma-ijtoj:

—Nimitznojma-ijliáj, iga se de amejemen yawi nenextiti iga manekitzkikan.

²² Iwán discipolomej mosēsepantachilijkej iga ayá' kimatiáj de a'yéj nemi tajtowa. ²³ Se de idiscipoloj, yej Jesús kipoxchokiliaya, takuajtoyaj itenoj; ²⁴ iwán Simón Pedro kimanotza' iga kitajtan de a'yéj nemi tajtowa.

²⁵ Iwán inón discipulo máj kina'techoj Jesús, iwán kitajtan:

—NoTeko, ¿a'yéj?

²⁶ Jesús kijtoj:

—Nia nitapaloti iga tájkol pan, iwán yej nikmakas, inonya nokta.

Iwán tapaloj iga tájkol pan iwán kimá' Judas Iscariote, yej ipiltzin Simón.

²⁷ Kuá' Judas kikai' pan, Tzitzimi' kala' ipan iyalmaj. Iwán Jesús kijtoj:

—Yej tia tikchíwati, xikchíwaya sémiya.

²⁸ E' ni agaj yej kixnəntoyaj mesa akimati' te iga ijkón kijlij. ²⁹ Judas kinentiya kuetaxbolsaj kan kenaya tomın, sekin kijtojkej anka Jesús nemi kijliá iga makikowa tejté yej moneki ipan ilwi' o makimaka tejté yej ayá' motapialiáj. ³⁰ Kuá' Judas kikui'ya in pan, kisa'. İkuá'wa' takómiya.

Yej Jesús tatekimaka

³¹ Kuá' Judas kisa'ya, Jesús kijtoj:

—Inán monextiá iweyipoder iPiltzın Taga', iwán iweyipoder Dios monextiá ipan yej. ³² Siga iPiltzımpa Taga' kinextiá iweyipoder Dios, Dios kinextij iweyipoder iPiltzın, iwán inənwa' yáwiya kinextiti. ³³ Nopilowantzitzın, ayo' máj nonos amowan. Amejemen aneṭemoskej; e' inənsan yej nikijlij judiyojmej, inənsan nə nimitziyliáj amejemen: Ayá' wel anyaskej kan nej nia. ³⁴ Nimitzmakaj inın nuevo mandamiento: ximosepanchokilikan. İjkón ken nej nimitzchokiliáj, amejemen nə ximosepanchokilikan. ³⁵ Siga anmosepanchokiliáj, nochi kimatis iga amejemen annodiscipolojmej.

Pedro kijtoj iga akixmati Jesús

³⁶ Simón Pedro kitajtan Jesús:

—Noṭeko, çkan tia?

Jesús kijtoj:

—Kan nej nia; inán awel tinətokas, e' kəman tinətokas.

³⁷ İwán Pedro kijtoj:

—Noṭeko, çte iga inán awel nimitztokas? Nej niksəntálija noalmaj iga manimiki iga tej.

³⁸ Jesús kijtoj:

—çIx melá' iga tiksəntálija moalmaj iga timikis iga nej? Nimitzno-
jma-ijliá iga kuá' ayapa takuika kayo, tia tikijtoti eyi vej iga ayá'
tine-ixmati.

14

Jesús kijtowa iga yej ojti yej yawi kan ono' toTaj

¹ Kijtoj Jesús:

—Amo xitayokoxtokan, ximoconfiarokan ipan Dios iwán ipan nej nə. ² İpan ikal noTaj pox ono' kan wel mochantilo, siga ayéj ijkón, nimitziyliayaj katka. Niáo'wa' nikchiwati kan ximochantikan. ³ Kuá' niayya iwán nimitzchiwiliskeja kan amonoskej, niwi' sej iga nimitzkuikij, iga kan nonos nej, ompa nə xonokan amejemen. ⁴ Amejemen ankimatij kan nia, iwán ankixmatij ojti.

⁵ Tomás kijtoj:

—Noṭeko ayá' nikmatij kan tia; çkén nikmatiskej in inón ojti?

⁶ Jesús kijtoj:

—Nejwa' in inón ojti, nej yej anitakajkayawa, wan nitamaka vida. Ayagaj wel asi kan ono' toTaj Dios siga ayá' moconfiarowa ipan nej. ⁷ Siga katka xine-ixmatikan, nə ankixmatiáj noTaj; iwán inán ankixmátija, iwán ankitákeja.

⁸ Felipe kijtoj:

—Noṭeko, xinenextilikanwa' in toTaj, iwán ayo' máj nimitztajtantoskej.

⁹ Jesús kijtoj:

—Felipe, ikay ninemi iwán amejemen, ¿iwán áyataj tine-ixmati? Yej ne-íta'ya, kita' nō toTaj; ¿te ígataj tine-ijliá iga manimitznextilikān toTaj? ¹⁰ ¿Ayá' ticredowa iga nej nisetito' wān toTaj iwán toTaj setito' wān nej? Yej nimitzijliáj, ayá' nejsan niktenchiwa, toTaj yej iwán nisetito', netajtolmaka. Nochi yej nikchiwa, yéjwa' in yej kichijto'. ¹¹ Xinecredokān iga nej nisetito' wān toTaj, iwán toTaj setito' wān nej; siga ayá' ancredowaj, xicredokān ipan yej ankitaj nikchiwa. ¹² Nimitznojma-ijliáj, yej necredowa, yawi nō kichiwati yej nej nikchiwa; iwán yawi kichiwati majya sej que nej nikchij, iga nej nia kān ono' toTaj. ¹³ Iwán nochi yej ankitajtaniliskej toTaj iga anmoconfiarowaj nopan, nej nimitzmakaskej, iga ipoder toTaj mamonexti ipan nej yej iPiltzjn. ¹⁴ Nej nikchiwas nochi tesan amejemen annetajtaniliskej iga anmoconfiarowaj nopan.

Jesús kijtowa iga kititanis el Espíritu Santo

¹⁵ Jesús nō kijtoj:

—Siga amejemen annehokiliáj, xikchiwakān ken nimitztekimakaj. ¹⁶ Iwán nia niktajtanilīti toTaj iga mamitztitanilikān se' yej mamitz-palewikān, iwán mamitzolchikawakān iga nochipa maono amowan: ¹⁷ inin iyEspiritoj Dios yej ijkonya nokta ken tanextiliá. Yej akixmatij Dios awel kipiaskkej iyEspiritoj, iga ayá' kitaj iwán akixmatij; e' amejemen ankixmatij iga yéj ono' iwán amejemen iwán nochipa onos ipan amejemen. ¹⁸ Ayá' nimitzsenkokajtewaskej; niwī' sej iga nonos iwán amejemen. ¹⁹ Aljn poliwi iga la gente ay'ya máj ne-itas, e' amejemen anne-itaskej; iwán iga nej nisato', amejemen nō an-isatoskej. ²⁰ Íkuā' amejemen ankimatiskej iga nej nisetito' wān noTaj, iwán nej nisetito' iwán amejemen, iwán amejemen ansetitokej wān nej. ²¹ Yej kimati iwán kichīwa ken nitatekimaka, neši iga nechokiliá nokta, iwán noTaj kichokilij inon yej nechokiliá iwán nej nō nikchokiliá, iwán nimonextij iyixtaj kén nokta in nej.

²² Judas (ayéj yej kitokawíaj Isariote) kijtoj:

—NoTeko, ¿te iga tia timonextiti no-ixtajmej iwán ayéj iyixtajmej la gente yej amitixmatij?

²³ Jesús kijtoj:

—Yej nechokiliá, netajtolkaki; iwán noTaj yawi kichokilīti, iwán noTaj iwán nej niwitzej iga nisen-onokij wān yéj. ²⁴ Yej ayá' nechokiliá, ayá' netajtolkui; yej inán nemi nimitzijliáj ayéj nejsan nikyoka-ijtowa, sino que noTaj yej netitan netajtolmaka.

²⁵ 'Nemi nimitzijliáj nochi inin miej nónogo' amowan; ²⁶ e' iyEspiritoj Dios yej mitzolchikawaj, yej toTaj mitztitaniliskej iga makikui notekipánol, yawi mitznextilitij nochi, iwán mitzejlantiskej inewi yej nimitzijlijkej.

²⁷ 'Nej niaya, e' nikchiwas iga xonokān tamelá. Ijkon iga amonoskej tamelá, ayéj ken onokej inomej yej ayá' kixmatij Dios. Amo ximoyolmiktikān niga ximajmawikān. ²⁸ Annekakikeja iga nimitzijlijkej iga niaya, iwán niwī' sej iga nonoki iwán amejemen. Siga melá' iga annekij, ampakiáj iga ankimatij iga nia kān ono' toTaj iga yéj majya sej que nej. ²⁹ Inin áchtoya nimitzijliáj iga kuā' mochīwas, ximoconfiarokān pan nej.

³⁰ 'Ay'ya máj nitajtoj iwán amejemen; iga wī'ya Tzitzimi' yej mandarowa ipan inin tajli. Malej iga nej ni aljn awel te nechīwiliá, ³¹ ijkon nokta yawi

mochiwati, iga la gente yej ayá' kixmatij Dios, makimatikan iga nikpoxneki toTaj iwán nikchíwa ken iga yéj nețekimá'. Ximoketzakan, matiákanya.

15

Imekayo uva iwán imajma'

1 Kijtoj Jesús:

—Nejwa' kenkuá' imela'mekayo uva,* iwán noTaj kenkuá' yej kicuidarowa inón imekayo. ² Nomajma' yej ayá' takilyowij, kima-jmachijiwaj; e' yej kita iga taki, kitejtekiá imajmatzitzin kajkan kineki iga máj mataki. ³ Amejemen kenkuá' imajma' uva yej kitejtekiá imajmatzitzin iwán anye'onókeja iga inón yej nimitzmachtijkej. ⁴ Ijkón xisetitokan iwán nej, ken nej nisetito' iwán amejemen. Ken ima' uva awel taki iséltisan siga ayá' salijto' ipan imekayo; ijkonsan no amejemen, awel ankichiwaj nité yej yekti, siga ayá' ansetitokej wan nej.

⁵ 'Nejwa' in uvajmeka', iwán amejemen imajma'. Yej setito' wan nej, nej nisetito' iwán yéj iwán poxsan taki. Siga ayá' amonokej nowan, awel ankichiwaj nité. ⁶ Yej ayá' setito' iwán nej, yawij kitajkalitij, iwán wakis ken tikita imajma' kuawi' yej monejnechkowa iwán kitatiáj.

⁷ 'Siga amejemej ansetitokej iwán nej, iwán ankichiwaj kensan nimitznextilijkej, xiktajtankan yej ankinekij iwán noTaj mitzmakaskej. ⁸ NoTaj poxsan kiweyimatiá kuá' amejemen ankichiwaj yej yekti, iwán ijkón neși iga annemela'tokaj. ⁹ Nej nimitzpoxchokiliáj ken noTaj nepoxchokiliá; nochipa xikchiwakan ken nimitzijliáj iga nimitzpoxchokiliáj. ¹⁰ Siga ankichiwaj ken nimitzijlijkej, nochipa nimitzchokiliskej, ijkón ken noTaj nechokiliá iga nikchíwa yej yéj nețekimaka.

¹¹ 'Nimitzijliáj nochi inin iga xipaktokan ken nej, ijkón anmela'paktoskej. ¹² Ininwa' in nimitztekimakaj iga xikchiwakan: ximosepanchokilikan ken nej nimitzchokiliáj. ¹³ Ayagaj máj wel kinextij iga kichokiliá iyamigojmej sino que yejsan momaka iga mamiki iga yejemej. ¹⁴ Amejemen anmochiwaskej anoamigojmej siga ankichiwaj yej nimitztekimakaj. ¹⁵ Ay'a nimitzijliskej iga annosiwojmej, iga siervo ayá' kimati yej kichíwa ipatrón. Nimitzijliáj iga anoamigojmej, iga nimitznextilijkeja nochi yej noTaj ne-ijlij. ¹⁶ Ayéj amejemen yej annetapejpenkej; sino que nej yej nimitztapejpenkej iga nimitzijliáj iga xakan iwán xikchiwakan yej yekti ken tikita se uvajmeka' yej pox taki iwán itakilka ayá' nimanin palanis. Ijkón toTaj mitzmakaskej nochi yej ankitajtaniłskej iga anmoconfiarowaj pan nej. ¹⁷ Inin yej nimitztekimakaj iga xikchiwakan: iga ximosepanchokilikan sewo' iwán se'.

Yej ayá' kixmatij Dios kijiyaj Jesús iwán yej kitokaj

¹⁸ 'Siga yej ayá' kixmatij Dios mitzijiyaj, xikmatikan iga nej achto ne-ijiyakej. ¹⁹ Siga amejemen aya katka ankixmatiáj Dios, yej ayá' kixmatij Dios mitzchokiliayaj, ken kichokiliáj yej de yejémempasan. E' nej nimitztapejpenkej kan amonoyaj itzalan yej ayá' kixmatij Dios, inón iga yejemej mitzijiyaj iga ay'a ankichiwaj ken yejemej. ²⁰ Xikejlamikikan inin yej nimitzijlijkej: "Nisé tekipanowani máj mandarowa que ipatrón." Siga nej ne-ijiyakej, amejemen no yawij mitzijiyatij; siga inomej kichijkej

* 15:1 15:1 Xikita glosario "Uva".

ken ninknextilijkej, nq kichiwaskej ken ankinextiliskej. ²¹ Nochi inin yawij mitzchiwilitij iga annetokaj, iga ayá' kixmatij yej netitan.

²² 'Siga ayá' niwiztia iga nikpowiliayaj notajtól, ayá' kimatiáj siga kichijtokej yej ayekti, e' inán awel kijtowaj iga ayá' kichijtokej yej ayekti. ²³ Yej nej ne-ijiya, nq kijiya noTaj. ²⁴ Ayá' nesia siga kichijtokej yej ayekti siga nej ayá' nikchijka iyixtajmej milagrojmej yej ayagaj wel kichywa, e' kitakeja yej nikchij; e' malej ijkón, ne-ijiyaj iwán nq kijiya noTaj. ²⁵ E' inin mochij iga mamochiwa ken ijkulijto' ipan iley yejemej: "Ne-ijiyakej malej ayá' nemi nikchywa yej ayekti."

²⁶ 'Nia niktajtaniłiti toTaj iga mamitztitanili iyEspiritoj. Inón iyEspiritoj mitzpalewiáj iwán mitzjolchikawaj iga mitznextiliáj yej mela'ciertoj de nej, ²⁷ iwán amejemen nq ankipowaskej de nej, iga este kuá' pewa' iga nij ninemi, ansenemikej nowan.

16

¹ Jesús kijlij idiscipolomej:

—Inin nimitzijliáj iga amo xikajtewakan iga ximoconfiarokan ipan nej. ² Yawij mitzkixtiti ipan amotiopamej, iwán kuá' agaj de yejemej mitzmiktiskej, yejemej kejlantoskej iga ijkón kichiwaj, nemi kichywa in Dios kineki. ³ Inin kichiwaskej iga aya kixmatij toTaj niga nej. ⁴ Nimitzijliáj inin, iga kuá' ijkón mochawas, xikejlamikikan iga nej nimitzijlijeja.

Yej kichywa el Espíritu Santo

'Inin animitzijlijekej achto iga nonoya amowan. ⁵ E' inán nia iga manono iwán yej netitan; iwán nisé de amejemen ayá' netajtani kan nia. ⁶ Majwa', amoknomatikej iga yej nimitzijlijekej. ⁷ E' ayá' nimitzkajkawaj: yekti iga mania, iga siga ayá' nia, el Espíritu Santo yej mitzjolchikawaj ayá' wí' iga maonoki amowan; e' siga nia, nia nimitztitanilitij. ⁸ Kuá' yéj wí', yawi kinextiliti la gente iga kichijtokej yej ayekti iwán kinextiliskej iga ono' se ojtí kan ye'nemilo iwán iga Dios yawi tajuzgaroti. ⁹ Kichijtokej yej ayekti iga ayá' moconfiarowaj nopan; ¹⁰ kimatiskej katiapa in ye'ojti iga nej nia kan ono' toTaj, iwán amejemen ay'ya anne-itaskej. ¹¹ Kimatiskej iga Dios yawi tajuzgaroti, iga yej mandarowa noyan ipan inin tajli óno'ya iga yawij kicastigarotij.

¹² 'Majo' nimitzijlijneki, e' amejemen inán aya wel ankentenderowaj. ¹³ Kuá' wí' iyEspiritoj Dios, yéj mitzmachtiskej nochi yej mela'ciertoj, iwán ayá' tajtoj kensan yéj kineki, yawi kijtoti inewi yejsan kikakis, iwán yawi mitzmatilitij nochi yej mochawas. ¹⁴ Yéj yawi neweyimatiliti, iga kikuis yej nej notajtól, iwán mitznextiliskej amejemen. ¹⁵ Inewi yej kipiá toTaj, notatki nq; inón iga nikijtoj iga el Espíritu kikuis notajtól iwán mitznextiliskej amejemen.

Yej moknomatij, pakiskej

¹⁶ 'Alin poliwi iga ay'ya ane-itaskej, e' panoj se' alin tiempo anyawij sej anne-itatij iga nia kan ono' toTaj.

¹⁷ Iwán sekin idiscipolomej mosepantajtankej se' iwán se':

—Ix te an te-ijlijneki iga te-ijliá? "Alin poliwi iga ay'ya ane-itaskej, e' panoj se' alin tiempo anyawij sej anne-itatij", iwán te iteki on, "Nia kan ono' toTaj." ¹⁸ ¿Te an kijtojneki in inón "alin tiempo"? Ayá' tikmatij de te nemi tajtowa.

¹⁹ Jesús kimati' iga kitajtannisnekiáj, iwán kijlijkej:

—Nej nimitzijlijkej iga poliwi alín iga ayo' anne-itaskej iwán panoj se' alín tiempo sej anne-itaskej. ¿Ix inín in yej anmotajtantokej amejemen?

²⁰ Nimitznojma-ijliáj iga anyawij anchokatiy iwán anmoknoomatiskej, e' yej akixmatij Dios yawij pakitij. E' malej iga anmoknoomatitoskej, anyawij ampakitij. ²¹ Kuá' se siwa' yawi taonoltiti, pilkualoto', iga ási'ya hora; e' kuá' nacéroja xolo' kelkáwaya iga pilkualo', iga pákto'ya iga kíta'ya ixolo'. ²² Ijkón no amejemen amoknoomatij inán; e' nej nimokuepas iga nimitzitakij sej, iwán anyolpakiskej, iwán ayagaj wel mitzkawaltiskej iga ampakij.

²³ Ipan inón día ay'ya anejtjaniskej nité. Nimitznojma-ijliáj iga toTaj yawi mitzmakatiy inewi yej xiktajtanilikán iga anmoconfiarowaj ipan nej. ²⁴ Este inán ayá' nemi ankitajtaniy nité ipan notoka'; xiktajtanikan, iwán mitzmakaskej iga ximela'pakikan.

Jesús kitániliá nochi yej ono' ipan inín tajli

²⁵ Jesús kijtoj:

—Nimitzijlijkej nochi inín kan ximixkujtikan, e' yawi asiti hora iga ay'ya nimitzmachtiskej kan ximixkujtikan, iga nimitzmela'tatapowiskej de toTaj.

²⁶ Inón día amejemen ankitajtaniliskej ipan notoka', iwán ayá' nikijtowa iga nia niktajtaniliti toTaj iga amejemen, ²⁷ iga toTaj mitzpozchokiliáj. Mitzchokiliáj iga amejemen annechokiliáj, iwán ankičredoijkej iga nej niwálaw de Dios. ²⁸ Nikísa' iyixtaj toTaj iga niwálaw ipan inín tajli, e' inán nikajtewa inín tajli iga nia sej kan ono' toTaj.

²⁹ Iwán idiscipolomej kijtojkej:

—Inán sí nemi anne-ijliáj yej wel nikentenderowaj, ayejo' kan manixkujtikan. ³⁰ Inán nikitaj iga nochi tikmati, iwán ay' kineki iga agaj mamitztajtani, inón iga nicrodowaj iga tiwálaw kan ono' Dios.

³¹ Jesús kijtoj:

—¿Inán ankičredówaja? ³² Pues ásiya la hora, iwán inanya nokta kuá' amejemen ampapayiniskej iwán nijnijiga anyaskej, iwán annesenkokajtewaskej. E' ayá' noselti nonos, toTaj ono' nowan.

³³ Nimitzijliáj inín iga xonokan tamelá iga anšetitókeja nowan. Ipan inín tajli amejemen yawij mitzinkochiwatij; e' xiksentalikan amoalmaj ipan nej, nej niktánilija nochi yej ono' ipan inín tajli.

17

Jesús oradowa iga idiscipolomej

¹ Kuá' tami' inín kijtoj, Jesús tachá' cielojkóbapa iwán kijtoj:

—NoTaj, ási'ya hora. Xikweyimatilti moPiltzin, iga nej yej moPiltzin no manimitzweyimatilti. ² Puej tej tikchij iga moPiltzin makiplá poder ipan inewi gente, puej tej tikmá' iga wel makijto iga nochi yej tej tikmá' nochipa maonokan wan tej. ³ Iga se maono nochipa mowan, kineki mamitzičmati, tej yej moséltisan timela'Dios, iwán nej Jesucristo yej tej tiktitan.

⁴ 'Nej nimitzweyimatiltija nij ipan inín tajli, iwán niktámija yej tinečitan manikčiwaki. ⁵ NoTaj, inán xinemaka inón poder yej nikpiaya kuá' nonoya mowan kuá' aya teyá tajli.

⁶ 'Inimej yej tiktapejpen ipan inín tajli iwán tinemá' iga manetokakan, nikmatiltijkeja a'yéj tej. Tejpa katka motatki, iwán tej tinemá', iwán

kichijkej ken kijtowa motájtɔl. ⁷ Inán kimatij iga inewi yej nikpiá, tej tinemá'. ⁸ Puej nikpowilij motájtɔl yej tej tinemá', iwán yejemen kiye'kuikej. Kicredójeja iga tej nokta tinejtitan.

⁹ 'Nimitztajtaniliá iga yejemen; ayá' nimitztajtaniliá iga yej ayá' mitzixmatij, sino que iga inomej yej tinemá' iga tej motatki. ¹⁰ Inewi yej notatki, tej no motatki, iwán yej motatki, notatki nɔ; neweyimatiltiáj iga yejemen moconfiarowaj ipan nej.

¹¹ 'Nej ay'ya máj nonos ipan inín tajli; e' yejemej kena, káwijo' ipan inín tajli, iwán nej nia iga manono mowan. NoTaj yej mitzajasi iga mamitzweyimatiłtikan, iga mopoder xikomemawı yej tinemá', iga maonokan sesan iyalmajmej kensan tej iwán nej. ¹² Kuá' nonoya iwamej ipan inín tajli, nicuidarowaya iga mopoder inomej yej tej tinemá', iwán nikomemawıyay. Iwán nisé de yejemen apoliwi', petz inon yej walał iga yawi mela'poliwiti, iga masochıwa ken kijtowa kan ijkuilijto' motájtɔl.

¹³ 'Inán nia kan tej tono'; iwán nikijtowa inín miej nónoɔ' ipan tajli, iga yejemej nɔ mapakikan ken nej nipakto'. ¹⁴ Nej nikpowilijeja motájtɔl, e' yej amitzixmatij kijiay yej mitzixmatij, iga yejemej ayo' kichıwaj ken yej ayá' mitzcredowaj, kensan nej nɔ ayá' nikchıwa ken yej ayá' mitzcredowaj. ¹⁵ Ayá' nimitztajtaniliá iga xixixti ipan inín tajli, sino que xikmanawıkan iga Tzizimi' amo makina'techo yejemej. ¹⁶ Ijkón ken nej ayá' nikchıwa ken yej amitzcredowaj, yejemen nɔ ayá' kichıwaj ken yej amitzcredowaj. ¹⁷ Motájtɔl mela'ciertoj; xikchıwa iga kuá' kikakij, makisentalıkan iyalmajmej iga makichıwakán ken tej tikneki. ¹⁸ Ken nej tinejtitan kan onokej yej ayá' mitzixmatij, ijkón nɔ niktitanij yejemen kan onokej yej ayá' mitzixmatij. ¹⁹ Niksentaliá noalmaj iga manikchıwa ken tej tikneki. Nikchıwa iga yejemen, iga yejemej nɔ makisentalıkan iyalmajmej iga makichıwakán ken kijtowa motájtɔl yej mela'ciertoj.

²⁰ 'Ayá' nimitztajtaniliá iga yejemejsan, nɔ iga yej necredóskejo' kuá' kikakiskej motájtɔl yej kipowaskej. ²¹ Nimitztajtaniliá iga yejemej maonokan sesan iyalmajmej kensan tej tinoTaj, tisetitokej. Iwán makipiakan sesan iyalmajmej ipan tejemej, iga yej aya mitzixmatij makicredokan iga tej tinejtitan. ²² Nikmakakej inonsan poder yej tej tinemá', iga maonokan ken sesan, ijkón ken tej iwán nej tisetitokej. ²³ Nej nono' ipan yejemen, iwán tej tono' ipan nej, iga yejemej mamela'setiakan, iwán ijkón yej ayá' mitzixmatij, makimatikan iga tej tinejtitan, iwán tikpoxchokiliáj yejemej kensan nej tinechokiliá.

²⁴ 'NoTaj, inımej yej netokaj, tej tinemá', nikneki maonokan kan nej nonos, iga makitakan inón weyipoder yej tinemá'; iga tinechokilij desde kuá' aya mochıwa inın tajli. ²⁵ NoTaj, yej nochipa tikchıwa yej yekti, yej amitzcredowaj, ayá' mitzixmatij; e' nej nimitzixmatij, iwán inımej yej netokaj kimatij iga tej tinejtitan. ²⁶ Niknextilijeja a'yéj tej, iwán ijkón nia nikchijtoti, iga ken tej tinechokiliá, ijkonsan nɔ yejemen makichokilıkan sekin iwán masetitokan wan nej.

18

Kikıtzkiáj Jesús

¹ Kuá' tami' inın kijtoj, Jesús kısa' iwán idiscipolomej iga yajkij iyıkampa atzın yej itoká' Cedrón. Ompa onoya se huerto kan Jesús kala' iwán

idisciplolomej. ² Iwán Judas yej yawi kinextiti Jesús iga makikitzkikan, nõ kixmatiá inõn huerto iga mia' vej Jesús ompa monechkoy iwán idisciplolomej. ³ Iwán Judas asiko iwán komati soldadojmej iwán sekin policiyajmej* yej tacudarowaj weyitiopan yej kititankej ijefejmej sacerdotejmej iwán fariseojmej, kinentiayaj iyepadajmej,† iwán mechomej iwán candilmej. ⁴ E' Jesús kimatiaya te yawij kichiwilitij, iwán tatajtan:

—¿Ayéj ankitemowaj?

⁵ Yejemèn kijtojkej:

—Jesús de Nazaret.

Jesús kijtoj:

—Nejya nokta.

Judas yej nemi kinextiá Jesús iga makikitzkikan, ompa nõ onoya iwán yejemej. ⁶ Kuá' Jesús kijtoj: “Nejya nokta”, tzincholokkej iwán wejwetzikej este ipan tajli. ⁷ Jesús sej tatajtan:

—¿Ayéj ankitemowaj?

Yejemèn kijtojkej:

—Jesús de Nazaret.

⁸ Jesús kijtoj:

—Nimitzijlíjkeja iga nej nokta. Siga nej annetemowaj xikajtewákanya inimej iga mayakan.

⁹ Inín mochij iga mamochiwa yej Jesús kijlij iTaj: “Yej tinemá', nisé ayá' nikpoloj.” ¹⁰ Iwán Simón Pedro kipiaya se espada, kikixtij, iwán kitekiliy inakas yej iládojpa iye'má' se yej itoka' Malco, yej itekipanowanij ijefej sacerdotejmej. ¹¹ E' Jesús kijlij Pedro:

—Xikakí sej moespada' pan ikajlo'. Siga toTaj kinekis iga mane-iknoqhiwakán, ¿ix ayá'taj mane-iknoqhiwakán?

Jesús ono' iyixtaj ijefej sacerdotejmej.

¹² Iwán soldadojmej iwán icomandantejmej iwán judiyojmej ipoliciyajmej, kikitzkijkej Jesús iwán kilpijkej. ¹³ Kiwigakej ichan Anás yej imontaj Caifás, yej inõn año onoya iga ijefej sacerdotejmej. ¹⁴ Inín Caifás inõnsan yej kijlij judiyojmej iga máj yekti mamiki sesan taga' iga inochi gente.

Pedro kijtowa iga akixmati Jesús

¹⁵ Simón Pedro iwán se' discípulo kitokatiayaj Jesús. Inõn se' discípulo kixmatiá ijefej sacerdotejmej, inõn iga kala' iwán Jesús ipan ipatioj ijefej sacerdotejmej. ¹⁶ E' Pedro kawí' kaltënoj. Inõn iga inõn sewo' discípulo yej kixmati ijefej sacerdotejmej kisa' iwán tajtoj iwán takotzjin yej tacudarojtoya pan kaltë, iwán ijkõn iga wel kala' Pedro. ¹⁷ Takotzjin kitajtán Pedro:

—¿Ayéj tej se idisciploloj Jesús?

Pedro kijtoj:

—Ayéj, ayéj nej.

¹⁸ Puej sektaj katka, tekipanowanimej iwán policiyajmej yej tacudarowaj weyitiopan, titálkej, iwán ompa moskojtoyaj. Pedro nõ ompa ejkatoya iwamej iga moskojtoya.

Ijefej sacerdotejmej kitajtani Jesús

* **18:3** 18:3 Xikita glosario “Policiyajmej yej tacudarowaj weyitiopan”. † **18:3** 18:3 Xikita glosario “Espada”.

¹⁹ Ijefej sacerdotejmej pewa' kitajtani Jesús iga de te tamachtiaya iwán ajá'yéj idiscipolomej. ²⁰ Jesús kijtoj:

—Nej nitajtoj iyixtaj nochi gente; nochipa nitamachtij tiopamej iwán ipan weyitiopan yej ono' Jerusalén kan monechkowaj nochí judiyojmej, iwán até nikichtaka-ijtoj. ²¹ ¿Te iga nej tinetajtani? Xikajtani yej nekakikej, iwán yejemen makijtōkan te nikijtoj. Yejemen kimatij te nikijtoj.

²² Kuá' Jesús kijtoj inín, se policia yej kicuidarowa weyitiopan, yej ompa onoya, kixaygatatzin, iwán kijlij:

—¿Ijkón tiktenkuepiliá ijefej sacerdotejmej?

²³ Jesús kijtoj:

—Siga ayompa nitajtoj, xikijto te nikijtoj yej ayekti; e' siga ompay ken nikijtoj, ¿te iga nemi tinemaga?

²⁴ Iwán Anás kititan Jesús, ilpitiajki kan mandarowa Caifás, yej ijefejpa sacerdotejmej.

Pedro sej kijtowa iga ayá' kixmati Jesús

²⁵ Mij Pedro ómpasan ejkatoya iga moskojtoya titenoj, kitajtankej:

—¿In tej ayéj se idiscipolōj Jesús?

Pedro kijtoj iga ayá' kixmati Jesús, kijtoj:

—Ayá', ayéj nej.

²⁶ Iwán kitajtan itekipanowaní ijefejpa sacerdotejmej ipariēntej inón taga' yej kinagastajkolōjka Pedro:

—¿Ix animitzita' iga iwán tonoya ipan huerto?

²⁷ Pedro kijtoj sej iga akixmati, iwán íkuá'ya takuiga' kayo.

Jesús ono' iyixtaj Pilato.

²⁸ Iwán kikixtijkej Jesús ichan Caifás iga kiwigakej ipan palacio kan ono' gobernador yej itōka' Pilato. Íkuá' tanēstiwitziayay, judiyojmej ayá' kalakikej ipan palacio igaki' wel kimopaj[‡] iga ompa onokej yej ayéj judiyojmej, iwán ijkón awel cenarowayaj pan iyilwi la Pascua. ²⁹ Inón iga Pilato kisa' iga tajtoj iwamej; iwán kijtoj:

—¿In inín taga' te kichij yej ayekti?

³⁰ Yejemej kijtojkej:

—Siga inín katka ayá' kichij yej ayekti, ayá' katka nimitzwajliguiliayaj.

³¹ Pilato kijtoj:

—Xikuigakan amejemen iwán xikchijwilikan ijkón ken tatekimaka amoleymej.

Judiyojmej kijtojkej:

—E' nejemej nijudiyojmej nemandarówajsan[§] nō iwán awel nitateki-makaj iga agaj mamiki.

³² Ijkón mochij yej Jesús kijtoj iga ken iga yawi mikiti. ³³ Pilato sej kala' ipan palacio, kinotza' Jesús iwán kitajtan:

—¿Ix tejya in irrey judiyojmej?

³⁴ Jesús kijtoj:

—¿Ix pan tejsan ijkón tinetajtani o agaj mitztatapowij de nej?

³⁵ Pilato kijtoj:

[‡] **18:28** 18:28 Se judío yej onoya wan agaj yej ayéj judío awel kikuaya inón cena yej kijliá la Pascua iga kijtojkej iga yej ayéj judío, Dios akiye'ita, wan ken kimopa iga sen-onokej iwán. Inón iga akalakiáj ipan palacio iga Pilato ayéj katka judío. [§] **18:31** 18:31 Romanojmej mandarowayaj ipan itaj judiyojmej.

—Tikmati iga ayéj nijudiyoj. Yej mogéntejpa iwán ijefejmej sacerdotejmej mitzkawakoj nij no-ixtaj. ¿Tetaj tikchij yej ayékti?

³⁶ Iwán Jesús kijtoj:

—Kañ nirreinařowa ayéj ipan inín tajli. Siga ijkón katka, yej neřtokaj wel nemanawiařay iga amo manekitzkikan judiyojmej. E' norreinoj ayá' ono' nigaj.

³⁷ Iwán Pilato kijtoj:

—¿In tejtaj se rey?

Jesús kijtoj:

—Nej nirrey, ken tej tikiřtowa. Nej inón iga ninaceroj iwán niwajaj ipan inín tajli iga nikijřoko yej melá' nokta. Nochi yej kixmatij iwán kijtowaj yej mela'ciertoj, neřtajřolkakij.

³⁸ Pilato kijtoj:

—¿Te iteki in yej mela'ciertoj?

Mojtowa iga miki Jesús

Kua' tami' kitajtajan, Pilato sej kisa' iga tajřoto iwán judiyojmej, iwán kijtoj:

—Nej ayá' nikasiliá siga inín řaga' kichij yej ayékti. ³⁹ E' amejemen nochipa ankitekimajkawaj se preso kua' iyilwiyo la Pascua, řinán, ix ankinekij manikmajkawa irrey judiyojmej?

⁴⁰ Iwán sej nochi řajřizej:

—¡Inón amo xikmajkawa! ¡Xikmajkawa Barrabás!

E' Barrabás se yej tachteki.

19

¹ Iwán Pilato tatekimá' iga makimagakan Jesús. ² Soldadojmej kitajlijkej ipan itzontekon Jesús se corona* de witzti yej kiyawalchijkej iwán kakijřizej se řtózol yej este ken taja'čhapoti'. ³ Iwán kina'tečhojkej iga kijřitoj:

—¡Nimitzweyimatiřtiáj tej iřrey judiyojmej!

Iwán kixayřatatzinkej.

⁴ Pilato kisa' sej, iwán kijtoj:

—Ta' xikitakan, nikijřtij iga xikmatikan iga ayá' nikasiliá siga kichij yej ayékti.

⁵ Iwán kisa' Jesús iwán icoronaj yej chijto' iga witzti ipan itzontekon iwán kakijřiya řtózol yej řiliti' yej este ačhapoti'. Pilato kijtoj:

—¡Nija ono' in inín řaga'!

⁶ Kua' kitakej ijefejmej sacerdotejmej iwán policiyamej, peřwakej iga řajřizej:

—¡Xikmikti ipan cruz! ¡Xikmikti ipan cruz!

Pilato kijtoj:

—Puej xikuřgákanya iwán xikmiktikan ipan cruz amejemen, nej ayá' nikasiliá siga kichij yej ayékti.

⁷ E' judiyojmej kijřojkej:

—Nejemen nikpiáj se ley, inón ley kijtowa iga yawi mikiti, iga igánajsan mořliaya iga yéj iPiltřin Dios.

⁸ Kua' inín kika' Pilato, majya majmawi'. ⁹ Kala' sej al palacio iwán kitajan Jesús:

* 19:2 19:2 Xikita glosario "Corona".

—¿Kántaj in tej močan?

E' Jesús até kijtoj.

¹⁰ Iwán Pilato kijtoj:

—¿Iwán aya'taj tinenotza? ¿Ix ayá' tikmati iga nej wel nitatekimaka iga mamitzmiktikan ipan cruz iwán wel nō nimitzmajkawa?

¹¹ Jesús kijtoj:

—Awel tikchíwa nité ipan nej siga Dios ayá' kineki; inón iga yej nij nekawakoj mo-ixtaj, máj kichijkej yej ayékti que tej.

¹² Desde íkuá' Pilato kitemowaya ken iga makimajkawa Jesús; e' judiyojmej tzajtzikej:

—¡Siga tikmajkawa, tej ayéj iyamigoj el rey César![†] ¡Nochi yej mochiwa rey, mochiwasneki iyenemigoj el rey César!

¹³ Kuá' Pilato inín kiká', tatekimá' iga makikixtikán Jesús, iwán Pilato motalij ipan iweyi-asientoj kan mandarowa, ompa kan ipan hebreo itōká' Gabata, yej kijtojneki piso de te'ti. ¹⁴ Inón mochiw kuá' kipolowaya se día iga mochiwa iyilwi la Pascua, ken tajkodía. Iwán Pilato kijlij judiyojmej:

—¡Nigaj ono' amorrey!

¹⁵ E' yejemen tzajtzikej:

—¡Mamiki! ¡Mamiki! ¡Xiclaváropa ipan cruz!

Pilato tatajtán:

—¿Ix nikmiktía ipan cruz amorrey?

E' ijefej sacerdotejmej kijtoj:

—Nejemen ayá' nikpiáj se' rey, petz iséltisan rey César.

¹⁶ Iwán pilato kentregaroj Jesús iga makimiktikan ipan cruz, iwán yejemej kiwigakej.

Jesús kiclavárowaj ipan cruz

¹⁷ Iwán Jesús kisa', kiwigaya icruz iga yajki kan itōká' Kuaomi', ipan hebreo kijliáj Gólgota. ¹⁸ Ompa kiclavárojkej Jesús ipan cruz. Nō kiclavárojkej itenōj ome tajtaga' ipan sejsé icruz, se de cada lado, Jesús onoya tatajkoyan. ¹⁹ Pilato tatítan iga makitálijitij se tajkuilōl ipan icruz, yej kijtowaya: “JESÚS DE NAZARET, IRREY JUDIYOJMEJ.” ²⁰ Kan kiclavárojkej Jesús ipan cruz, na'san weyi-altepe' Jerusalén, inón iga mia' judiyojmej kitajtoltijkej inón tajkuilōl yej ijkuilijtoya ipan hebreo, ipan griego iwán ipan latín. ²¹ Inón iga ijefejmej sacerdotejmej kijlijkej Pilato:

—Amo xikijkuiilo “iRrey judiyojmej”; máj yekti xikijkuiilo “Inín mojliá iga iRrey judiyojmej.”

²² E' Pilato kijtoj:

—Yej nikijkuiiloja, ijkonya makawi.

²³ Kuá' kiclavárojkeja Jesús ipan cruz, nawi soldadojmej mor-repartowilijkej itzotzolmej Jesús. Ijkón nō kichíwayaj wan isotantzótzol, e' como inón tzótzol ayá' sasalijtoya, sešán iga ijkititoya desde ajko wan este tani, ²⁴ soldadojmej mosepan-ijlijkej:

—Amo matiktzatzayanakan; matik-rifárokán iga matikitakan a'yéj kikuis.

Ijkón mochiw ken ijkuilijto' itájtōl Dios kan kijtowa: “Motatajkolowilijkej notzótzol iwán kirrifárojkej nosotantzótzol.”[‡] Ijkón kichijkej soldadojmej.

[†] 19:12 19:12 Xikita glosario “César”. [‡] 19:24 19:24 Sal 22:18

²⁵ Iye' Jesús iwán isiwa-iknïn iye' onoyaj itenoj cruz kan Jesús onoya, nò onoyaj María yej isiwa' Cleofas iwán María Magdalena. ²⁶ Kuà' Jesús kita' iye' iwán iná' ono' idiscípuloj yej máj kichòkiliya, kijlij iye':

—Nomáj, inepa xikita ken mopiltzïn.

²⁷ Iwán kijlij inón idiscípuloj:

—Xikneki noye' ken moye'.

Iwán desde ikuà', ichan inón discípulo ki-omemawij María.

Miki Jesús

²⁸ Kuà' nochi panoj inïn, Jesús kimati' iga nóchiya mochij, iwán iga mamochiwa ken ijkuilijto', kijtoj:

—Nataneki.

²⁹ Ompa onoya se jarro yej tentoya iga xokò'vinoj, iwán kapachojkej tejté yej ken ichka' ipan xokò'vinoj, iwán kilpijkej ipan se ima' kuawi' yej itòka' hisopo^s iwán kitenwiltijkej iga makichichina. ³⁰ Kuà' Jesús konij xokò'vinoj, kijtoj:

—Móchija nochi.

Iwán motzompiløj, ikuà'ya migui'.

Se soldado kisolowa Jesús isekatan iga ilanzej

³¹ Kipolowaya se día iga mochíwa iyilwi la Pascua, iwán judiyojmej ayá' kinekiáj iga animajmej makawikan ipan icruzmej ipan día sábado, iga inón día kipoxweyimatíaj. Inón iga kijlijkej Pilato iga matatekimaka iga makipojpostekilikán iyikximej yej onokej ipan icruzmej iga máj nimanïn mamikikan iwán makitemowikanya. ³² Iwán soldadojmej yajkij, iwán kipopostekilijkej iyikximej yej achto taga', iwán se' taga' yej onoya nò ipan icruz iná' Jesús. ³³ E' kuà' kina'techojkej Jesús, kitakej iga miktò'ya, inón iga ayá' kijikxipostekikej.

³⁴ E' se soldado kisoløj isekatenøj iga ilanzej, iwán kisa' esti iwán a'ti. ³⁵ Inïn kipowa yej kita', iwán ijkonja ken kijtowa, yéj kimati iga ijkonja nokta yej kijtowa iga amejemen nò xicredokan. ³⁶ Inïn mochij iga mamochiwa ken ijkuilijto': "Ayá' kipopostekilijkej nisé iyomiyo." ³⁷ Iwán se' kan ijkuilijto' itájtòl Dios kijtowa: "Kitaskej yej kisoløjkej."

Kitokaj Jesús

³⁸ Kuà' nochi inïn mochij, José yej ichan altepe' Arimatea, kitajtaniij Pilato iga wel makiwiga icuerpoj Jesús iga makitòka. José nò kitokaya Jesús, malej iga ichtákasán iga kimajmawiliaya judiyojmej. Pilato kijlij iga wel kiwiga' icuerpoj Jesús, iwán José yajki kikuito. ³⁹ Asi' nò Nicodemo yej se yówal yajka tajtotoya iwán Jesús, kiwajli' ken treinta kilos yej ajwiya', nelijto' iga mirra iwán áloes.* ⁴⁰ Ijkón iga José iwán Nicodemo kikuikkej icuerpoj Jesús, iwán kikikimiløjkej iga venda yej kakalijto' iga yej ajwiya', ken iga kitekichíwayaj judiyojmej iga kitokaj animajmej. ⁴¹ Ompa kan kimiktijkej Jesús ipan cruz onoya se huerto, iwán ipan huerto onoya se animajtexapo'[†] yej kichíjkejo', kan aya agaj kitokaj. ⁴² Ompa kakijkej icuerpoj Jesús, iga inón animajtexapo' na'san onoya, iwán pèwasnekiáj inón día kuà' mosewiáj judiyojmej.

§ **19:29** 19:29 Xikita glosario "Hisopo". * **19:39** 19:39 Mirra iwán áloes kikuikkej iga kembalsamərowaj animaj. † **19:41** 19:41 Xikita dibujo pan página 266.

20

Ojpa-isa Jesús

¹ Ipan domingo, María Magdalena yajki isájpasan posantoj, kuá' takómi-o'; iwán kita' iga ay'ya teyá weyite'ti yej kitentzaktoya animajtexapo'.* ² Iwán motalojtiajki kan ono' Simón Pedro iwán se' discípulo, inón yej Jesús kipoxchokiliaya, iwán kijlijkej:

—¡Kichtékkeja toTeko ompa kan onoya ipan animajtexapo', iwán inán atikmatij kan kiwigakej!

³ Pedro iwán sewo' discípulo yajkij kan ono' animajtexapo'. ⁴ Iyomextimej mosentalojtiajkij; e' sewo' motaloj máj nimanín que Pedro iwán máj achto asi' kan ono' animajtexapo'. ⁵ Iwán motolój iga kitachlij, iwán kita' iga ompa ono' tzotzolmej yej iga kíkimilijtoya Jesús, e' inón discípulo ayá' kala' este ta-ijti'. ⁶ Iwán Simón Pedro asi' nō iwán kala' ipan animajtexapo'. Yéj nō kita' iga ompa ono' tzotzolmej, ⁷ iwán tzótzol yej iga kikuakimilójkej Jesús, ay'ya onoya sekan iwán se' tzotzolmej, iyokay kimilijtoya. ⁸ Iwán kala' ipan animajtexapo' se' discípulo yej achto asi' iwán kita' nō yej mochij iwán kicređoj. ⁹ Puej aya kentenderowayaj yej kitojwa itájtōl Dios iga Jesús ojpa-isas kan miktos. ¹⁰ Iwán inōmej discipolójmej yajkij sej ichamej.

Jesús kixnextiliá María Magdalena

¹¹ E' María chokatikawi' fuera itenōj animajtexapo' iwán motolój iga tachá' xapo-ijti'. ¹² Iwán kita' omēn angelejmej yej este ijchkatí' itzotzolmej, ejewatokej kan kitalkaj icuerpoj Jesús; se ewato' kan katka ikuapan iwán se' iyikxitan. ¹³ Angelejmej tatajtankej:

—In tej, ¿te iga tichokato'?

Yéj kijtoj:

—Iga kiwigakej noTeko, iwán anikmati kan kikawatoj.

¹⁴ Tami' kijtoj inin, kuá' tachá' itepotztajpa, ompa kita' Jesús, e' ayá' kimatiá siga Jesús. ¹⁵ Jesús kitajtan:

—In tej, ¿te iga tichokato'? ¿A'yéj tiktemowa?

Yéj kijtoj anka yej kicuidarowaya huerto, iwán kijlij:

—Nokój, siga tej tikuiga' animaj, xine-ijli kan tikawato iga mania manikuiti.

¹⁶ Iwán Jesús kijlij:

—¡María!

Yéj mokuropa' iwán kijlij ipan hebreo:

—¡Raboni! —yej kijtojneki Tamachtiani.

¹⁷ Jesús kijtoj:

—Xinemajkawa iga aya nitejkawi kan ono' noTaj. E' xaj iwán xikijli nokniwan iga nia kan ono' noTaj iwán amoTaj nō amejemen, noDios iwán amejemen nō amDios.

¹⁸ Iwán María Magdalena yajki kimatiltito discipolójmej iwán kijtoj:

—Nikita' toTeko.

Iwán kijlijkej nochi yej toTeko kijtoj.

Jesús kixnextiliá idiscipolójmej

* 20:1 20:1 Xikita dibujo p.

¹⁹ Inonsan domingo, kuꝛ' tayoway, discipolomej nechkatoyaj iwꝛn kaltzaktoyaj iga kimajmawiliyay judiyojmej. Jesús kala' iwꝛn moketza' itajkoyan discipolomej, iwꝛn kijtoj ijkín:

—¡Tamelá xonokan!

²⁰ Tami' kijtoj inín, kinęxtilijkej kan kisolojkej, ipan imamej iwꝛn isekatenoj. Iwꝛn yejemen pakikej kuꝛ' kitakej toTęko. ²¹ Iwꝛn Jesús kijtoj sej:

—Tamelá xonokan. Ijkón ken toTaj neęitan, nej nę nimitzęitanij amejemen.

²² Iwꝛn Jesús kipitza' yejemen, iwꝛn kijtoj:

—Manimitzmakakanya iyEspíritoj Dios. ²³ Yej amejemen ankiperdonrowilįskej agaj yej kichij yej ayękti, Dios nę kiperdonaręj; yej ayá' ankiperdonrowilįskej, inón Dios nę ayá' kiperdonaręj.

Tomás kita toTęko iga ojpa-įsa'ya

²⁴ E' Tomás sę de inęmej doce idiscipolomej, yej kijliayaj Kuętej, ayá' ompa onoya kuꝛ' asi' Jesús. ²⁵ Iwꝛn sekin discipolomej kijlikej:

—Nikitákeja toTęko.

E' Tomás kijtoj:

—Siga ayá' nikitaliá imamej kan panoj clavojmej, iwꝛn ayá' nikakiá nomájpil kan kisoloj clavojmej, iwꝛn siga anikakiá nomá' kan kisolojkej isekatan, ayá' nicrędowa.

²⁶ Kuꝛ' panoj ocho días, discipolomej sej nechkatoyaj kalijiti, iwꝛn íkuꝛ' Tomás ompa nę onoya. Malej iga tzajtztaktoya kaltęn, e' Jesús kala', moketza' tajkoyan kan onokej yejemen iwꝛn ijkín kijtoj:

—Tamelá xonokan.

²⁷ Iwꝛn kijlij Tomás:

—Xikaki nigaj momájpil, iwꝛn xikita nomamej; iwꝛn xikuajliga momá' iwꝛn xikaki noękatan. Amo xiyoltakuakti', sino que xicrędo ipan nej.

²⁸ Iwꝛn Tomás kijtoj:

—¡TinoTęko iwꝛn tinoDios!

²⁹ Jesús kijtoj:

—Tomás, inán ticrędowa iga tine-ita'. ¡Pakij yej necrędowaj malej iga ayá' ne-itaj!

Tejas in inın libro

³⁰ Jesús kichijo' mia' milagro iyįxtaj idiscipolomej, e' ayá' ijkuilijto' ipan inın ama'. ³¹ E' inın mo-ijkuiljoj iga xicrędokan iga Jesús in Cristo, iPiltęin Dios, iga ankiprędowaj ipan yęj, wel nochipa xonokan wan Dios.

21

Jesús kįnęxtiliá siete idiscipolomej

¹ Kuꝛ' tami' inın, Jesús kįnęxtilij sej idiscipolomej ipan lagunajten. Inón laguna itęka' Tiberias. Ijkín kichij: ² Sekan onoyaj Simón Pedro, Tomás yej kijliayaj Kuętej, Natanael yej de Caná del estado de Galilea, ipilowan Zebedeo iwꝛn sewo' máj omen discipolomej. ³ Simón Pedro kijtoj:

—Nia nitopojmati.

Yejemej kijtojkej:

—Nejemej nę niawij mowan.

Tejkajkej ipan se ákał, iwán yajkij; e' inón yówal ayá' kikítzkijkej nisé.
 4 Kuá' tanestiwítziayay, Jesús nesiko ipan ațen, e' idiscipolomej ayá' kimatiáj siga yéj. 5 Iwán Jesús kijtoj:

—Nokniwán, ¿ix achá ankikítzkijkej topojo?

Yejemén kijtojkej:

—Ni se.

6 Iwán Jesús kijtoj:

—Xikmotaķan amorredej ilađoj moye'kampa amoákał iwán ankikítzkiskej.

Ijķón kichijkej, iwán ay'ya wel kikixtiayaj ređej iga komati topojo kipiaya.

7 Iwán inón discipulo yej Jesús kipoxchokiliaya, kijlij Pedro:

—İnónwa' toTeko!

Kua' kika' Simón Pedro iga toTeko, motaajakij, iga ayá' kakijtoya itzótzol, iwán momota' atampa. 8 Sekin discipolomej asikej ipan playa iwán ákał, kitilantiajkij ređej yej kipiaya komati topojo, puej onoyaj ken cien metros iga ațen. 9 Kua' temójkeja ipan ákał kasitoj Jesús kipiá pań iwán nemi kixka se michin pań tékol. 10 Jesús kijtoj:

—Xikuajligakan achi topojo yej ankikítzkijkej'.

11 Simón Pedro tejkaj ipan ákał iwán kiwawatatzoj este ipan playa inón ređej yej kiwajligaya ciento cincuenta y tres wejweyi topojo; malej iga komati, e' ređej ayá' tzayani' 12 Iwán Jesús kijtoj:

—Xitakuákija.

Iwán nisé de idiscipolomej amixewiaya iga kitajtaniáj a'yéj in yéj, iga kimatiáj iga toTeko. 13 Iwán Jesús tana'techoj, kiku' pań iwán kimajmakakej yejemén; ijķonsan no kichij iwán topojo.

14 Iga inın eyi veja iga Jesús kixnextilij idiscipolomej kuá' ojpa-isa'.

Jesús tajtowa iwán Simón Pedro

15 Kuá' tami' takuajkej, Jesús kitajtan Simón Pedro:

—Simón, ipiltzın Jonás, ¿ix tinechokiliá máj que inımej? Pedro kijtoj:

—Kena noTeko, tej tikmati iga nimitzchokiliá.

Iwán Jesús kijtoj:

—Xinecuıdařowılıwa' noborregoťtızın.*

16 Sej kitajtan, iga inın ome vejya:

—Simón, ipiltzın Jonás, ¿ix tinechokiliá?

Pedro kijtoj:

—Kena noTeko, tej tikmati iga nimitzchokiliá.

Jesús kijtoj:

—Xicuidařo noborregoťmej.

17 Iga inın eyi veja kitajtan:

—Simón, ipiltzın Jonás, ¿ix tinechokiliá?

Pedro moknoťmati' iga eyi veja kitajtaniđ iga si kichokiliá; iwán kijlij:

—NoTeko, tej nochi tikmati; tej tikmati iga nimitzchokiliá.

Jesús kijtoj:

—Xicuidařo noborregoťtızın. 18 Nimitznojma-ijliá iga kuá' ti-chokóťzıno', timotaajakiaja iga tiaya kan tej tikneki; e' kuá' tiwéweja,

* 21:15 21:15 Kuá' Jesús kijtoj "noborregoťtızın", kijtojneki nochi yej ipan kicredowaj iwán kitokaj.

tikmelawas moma' iwán se' mitztaajakiltij iwán mitzwigas kan ayá' tikneki.

¹⁹ Iga inin kijtoj, Jesús nemi kijtowa kén iga Pedro yawi mikiti iwán ijkón kiweyimatiłtj Dios. Iwán Jesús kijtoj:

—;Xinetoka!

Discípulo yej Jesús kipoxchokiliá

²⁰ Kuá' Pedro tachá' itepotztajpa, kita' iga kitokatiwalaj inón yej Jesús kipoxchokiliaya, inonsan yej ewatoya itenoj kuá' cenaroytoyaj iwán kitajtan: “NoTeko, ¿a'yéj in yej yawi mitznexiti iga mamitzkitzkikan?”

²¹ Kuá' Pedro kita', kitajtan Jesús:

—NoTeko, in inin ¿te yawi kipasaroti?

²² Jesús kijtoj:

—Siga nikneki ma-isato este kuá' nej niwı', inón tej atikmati. Tej xinetoka.

²³ Iwán mopowa' iga inón discípulo ayá' mikis. E' Jesús ayá' kijtoj iga ayá' mikis, sino que kijtoj: “Siga nikneki ma-isato este kuá' nej niwı', inón tej atikmati.”

²⁴ Nejsan in inón discípulo yej nikpowa nochi inin yej nikita', iwán nikijkuiloj. Iwán nikmati iga ayá' nitakajkayawa.

²⁵ Ónogo' máj yej Jesús kichij; siga mamó-ijkuilo katka sejsé sejsé, anka ipan inewi tajli akitoloj amamej yej mo-ijkuiloj. Ijkónyawa'.

Ken kichijkej iyapostolejmej Jesús Hechos

Jesús kijtowa iga wí' el Espíritu Santo

¹ Teófilo yej nimitzpoxye'ita, ipan yej achto nolibro, nimitzjikulowilij nochí ken iga Jesús kichij wān tamachtij este iga pēwa' itekipánol, ² iwān este iga tejkaj ipan cielo. Kuā' aya yawi ipan cielo kitapejpen iyapostolejmej* wān iga el Espíritu Santo kitekimakakej tē makichiwakan. ³ Kuā' Jesús ojpa-isa' kān miktoya, yěj imatika mīxnextij iyixtaj yejemej, iwān cuarenta día kīxnextilijtoya iga makitakan iga melá' iga isato'. Kitatapowiyaj kén iga reinarowa† Dios.

⁴ Měj Jesús sen-onoyaj iwān iyapostolejmej kijlij iga aya makisakan Jerusalén, kijtoj:

—Xikchakan este iga maasi yej toTaj kijtoj iga yawi mitzmakatij, ijkón kensan nimitzijlijkej. ⁵ Melá' iga Juan tabautizaroj‡ iga a'ti, e' amejemēn ayo' kē' poliwi iga Dios yawi mitzbautizarotij iga el Espíritu Santo.

Jesús tejkawi ipan cielo

⁶ Yej ompa nechkatoyaj iwān Jesús, kitajtankej:

—NoTēko, ¿ix amanya tikchīwas iga sej isēlti mamomandaro topajs Israel?

⁷ Iwān Jesús kijtoj:

—Inonwa' ayá' kajasi iga amejemēn xikmatikan keman mochiwas, petz toTaj kimati keman yawi kichiwati. Inón yéjsan wel kichīwa. ⁸ E' kuā' el Espíritu Santo onos ipan amejemēn, ankipiáskeja poder, iwān ankisaskej iga antatapowaskej de nej. Anyatij Jerusalén iwān nōyan ipan estado de Judea, iwān este Samaria,§ iwān este kān māj wejwejka ipan nochí tajli.

⁹ Kuā' tami' kijtoj inón, mēj kitajtachilijtoyaj, Jesús pe' tejkaj iga yajki ipan cielo; iwān se mixti kitzakuako iwān ayo' māj kitakej. ¹⁰ Iwān mēj ajajkotachixtoyaj iga Jesús nemi tejkawi, íkuā'ya nesikoj itēnojmej omēn tajtaga' yej este ijista' itzotzolmej, ¹¹ iwān kijlijkej:

—Tajtaga' de Galilea, ¿te iga antajtachixtokej ipan cielo? Inīnsan Jesús yej amo-ixtaj tejkaj ipan cielo, yawi sej witzeti kensan inān ankitakej yajki.

Apostolejmej kitapejpenaj Matías iga ipatka Judas

¹² Iwān kiskej ipan tepe' yej itōka' Olivojtoj iga yajki Jerusalén. Ayá' pox wejka nejnenkej, ken se kilómetro, kē'san la ley tatekimakaya iga wel manejnemilo ipan día kuā' mosewilo. ¹³ Kuā' asikej Jerusalén, tejkajkej ipan segundo piso ipan kajli kān kawiáj. Ompa onoyaj Pedro, Jacobo, Juan, Andrés, Felipe, Tomás, Bartolomé, Mateo, Jacobo yej Alfeo ipiltzīn, Simón yej ipartidoj nacionalista, iwān Judas yej iyiknīn Jacobo. ¹⁴ Nochi yejemej nochipa monechkowayaj iga oradowayaj iwān iyikniwān Jesús iwān María yej íye'pa Jesús iwān sekin siwatkej.

* 1:2 1:2 Xikita glosario "Apóstol". † 1:3 1:3 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa". ‡ 1:5 1:5 Xikita glosario "Bautizar". § 1:8 1:8 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

¹⁵ Inomej días Pedro moketza' tajkoyan kan nechkatokej ken ciento veinte yey kitokaj toTeko, wan kijtoj:

¹⁶ —Nokniwan, sanyasan mochiwaya yey ijkuilijto' yey el Espíritu Santo áchtoya kitajtolmá' David, iga tajtoj de Judas yey kojkuilij inomej yey kikitkijkej Jesús. ¹⁷ Judas tejemempa katka, iwán tisentekipanojtoyaj iwán. ¹⁸ Yéj kikowa' se tajli iga inón tomin yey kimakakej iga kichij yey ayekti, iwán ompa tzontoktiajki, este talaxpoxoni', kisa' nochi ikuitáxkol. ¹⁹ Kuá' yey chantitokej Jerusalén kimatikej, kitokawijkej inón tajli Acéldama, yey ipan itajtolmej yejemen kijtojneki Tajli yey Esyoj. ²⁰ Iga ipan Salmos kijtowa ijkín:

Íkal makawi iselti,
ayo' agaj mamochanti ompa.
Iwán kijtowa no:

Se' makikui yey yejpa katka itekipánol.

²¹ 'Nigaj iwán tejemej onokej tajtaga' yey nemiáj nochipa iwán tejemej kuá' toTeko Jesús onoya towan, ²² este iga Juan kibautizaroj iwán este iga tejajk ipan cielo. Yekti iga se de yejemej mamoseñili wan tejemej iga no makipowa iga ojpa-isa' toTeko Jesús.

²³ Iwán kitapejpenkej omén de yejemej: Matías wan José yey no kipiaya se' ome itoká': Barsabás iwán Justo. ²⁴ Ijkín kitenewijkej Dios:

—NoTeko, tej yey tikixmati nochi noalmajmej, xinenextilikan de inimej omén katiapa tiktapejena ²⁵ iga matekipano ken apóstol, yey katka itekipánol Judas yey kipoloj iga kichij yey ayekti iwán yajki kan kajasi.

²⁶ Iwán kichijkej rifa iwán kitanij Matías. Iwán desde íkuá' mosetiliya iwán inomej once apostolejmej.

2

Asi el Espíritu Santo

¹ Kuá' asi' iga mochiwa ilwi' yey kijliáj Pentecostés,* nochi yey kitokaj Jesús, sékansan onoyaj. ² Kuá' kikakikej wejtikuiniko yey wáaj ipan cielo ken se ejeka' yey pox tajpalej. Iwán nawatitoya noyan kalijti' kan ejewatoyaj. ³ Iwán nesiko ken tilenguaj, xoxxotato ipan sejsé sejsé de yejemej. ⁴ Iwán el Espíritu Santo asi' ipan yejemen, iwán pe' tajtojkej ipan sese'pa tájtól kensan el Espíritu Santo kitajtoltiayaj.

⁵ Inomej días Jerusalén onoyaj judiyojmej yey kitekiweyimatiñtiayaj Dios, yey noyan walkej ipan paismej. ⁶ Kuá' kikakikej tatikuñto', monechkolq' iwán ayo' kimatiáj te kichijwayaj, iga kikaktokej nemi tajtowaj ipan sejsé itajtolmej yejemej. ⁷ Madmiradojkej, iwán este moyolmajtijkej, iwán mojliayaj:

—In inimej, ¿ayejtaj de Galilea in yey nemi tajtowaj? ⁸ ¿Kéntaj welij tikakij nemi tajtowaj ipan sejsesa totájtól? ⁹ Nigaj onokej yey walkej Partia, Media, Elam, Mesopotamia, Judea, Capadocia, Ponto iwán tajli yey itoká' Asia, ¹⁰ Frigia iwán Panfilia, Egipto, wan altepemej África yey ono' iyikan Cirene. No yey walkej Roma yey nigaj chantitokej; sekin de yejemej mela'judiyojmej, sekin yey kicredojkej ken kicredowaj judiyojmej. ¹¹ Onokej no yey walkej Creta iwán Arabia; e' tonochin tikakij ipan totajtolmej tepowiliáj yey Dios kichijwa yey pox yekti.

* 2:1 2:1 Xikita glosario "Pentecostés".

12 Inochin moyolmajitjtoyaj este ay'ya kimatiáj te kichjwayaj, iwán motajtaniáj:

—¿Nochi inin, te an kijtjneki?

13 E' sekin kipinajtiayaj iwán kjtowayaj:

—Inimejwa' tawamej.

Pedro kitatapowia la gente

14 Iwán Pedro moketza' iwán inomej once apostolejmej; kijtj recio:

—Judiyojmej iwán nochi yej anchantitokej Jerusalén; xikmatikan iwán kixye'kakikan inin yej nia nimitzijlitij. 15 Inimej ayá' tawamej ken amejemen ankjtowaj, ¿ix ayá' ankítaj iga yowáltigo'? Las nuevejo'.

16 Ininwa' nemi mochiwa yej el profeta† Joel ikyaya kijtj ijkín:

17 Kijtj Dios; kuá' ayo' wejka iga nitajuzgaroki,

nia nikmakati noEspíritoj nochi gente,

amookichpilowan iwán amosiwapilowan nia niktajtölmakati,

iwán chokomej kitaskej yej nej Dios niknextiliskej,

iwán yej wewetkej temikiskej.

18 Inomej días nikmakas noEspíritoj tajtaga' wan siwatkej yej netokaj, iwán yawij tajtotj de nej.

19 Nia niknextiti nopoder ajko ipan cielo,

iwán tani ipan tajli onos yej tanextilia:

esti, ti'ti iwán mixti de pokti.

20 El sol ay'ya tawjj,

iwán metzti‡ mochiwas ken tikita esti,

inon mochiwas kuá' aya asi inon día kuá' poxsan majmawiloj iga wj' toTeko.

21 E' nochi yej kitenevia itoka' toTeko, momanawiskej.

22 'Noknimej yej no an-israelitajmej, xikakikan yej nia nimitzijlitij: Dios kiyé'ita' Jesús yej ichan Nazaret. Iwán amo-ixtaj Jesús kichij mia' milagro, iwán yej pox yekti iga Dios kipalewij. Inin amejemen ankimátija.

23 Dios kejlantoya desde ikya iga Jesús makiknochiwakan wan mawetzi pan imamej yej kijiay. Amejemen ankikitzkijkej iwán ankikawatj ipan imamej tajtaga' yej poxsan ayompa nemij, wan kimiktijkej Jesús ipan cruz.

24 E' Dios sej kixitij, ijkón iga kikixtij kan miktoya, porque Jesús wel ojpa-isa' kan miktoya. 25 El rey David tajtoj ijkín de Jesús:

Nochipa toTeko ono' no-ixtaj;

iga yéj ono' noná', nité anekuekuechkaltia.

26 Inon iga nipoxyolchikajto' iwán nitakuika iga nipakto',

malej iga se día nimikis, niye'ono' iga nimoconfiarowa ipan Dios.

27 Ayá' tinekajtewas kan ono' yej miktokej;

ayá' no tiknekis iga nej yej nochipa nimitzweyimatiltia, mapalani nonakayo.

28 Tinenextilij ojtimej yej newiga kan wel niye'onos,

iwán poxsan niyolpakis iga tonó' nowan.

29 Pedro no kijtj:

—Nokniwan, nochi kimati iga to-ikyapatajwewej David migui' iwán motoga', iwán este inán tikmatij kan tokto'. 30 E' David yajki profeta, iwán kimatitoyaj iga Dios kinojma-ijlij iga ipan se de ipilowan ipilowampa yawi

† 2:16 2:16 Xikita glosario "Profeta". ‡ 2:20 2:20 Metzti: luna.

kisati Cristo[§] yej yawi mochiwati rey. ³¹ Inón iga David, este ikay kenku^a' kitztoyay, kijtoj iga Cristo yawi ojpa-isati iwán ayá' kawis kan onokej yej miktokoj iwán ayá' palanis inakayo. ³² Pues Dios ki-ojpa-ixitij ininya Jesús, iwán inón nonochimej nikmela'itakej. ³³ Jesús yajki ipan cielo iga Dios kiwigá' iwán motalij iládoj iye'ma', iwán toTaj Dios kimá' iyEspíritu Santo kensan kijtoj. Inín yej inán amejemen nemi ankita^j iwán ankikakij wj' de yéj. ³⁴ E' ayéj David yej tejkaj ipan cielo; puej yejsan kijtoj ijkín: ToTeko kijlij noTeko:

"Ximotali iládoj noye'ma' kan nimandarowa,

³⁵ este que maniktali mokxitampa yej mitzijiay."

³⁶ 'Amonochimej an-israelitajmej, xikmatikan iga inón Jesús yej ankimiktijkej ipan cruz, Dios kitelij iga mamochiwa toTeko iwán iga mamochiwa Cristo.

³⁷ Kuá' inón kikakikej, pox moknomatikej iwán kitajtankej Pedro iwán sekin apostolejmej:

—Nokniwan, ¿te wel manikchiwakan?

³⁸ Iwán Pedro kijtoj:

—Xikajtewakanya iga ankichiwaj yej ayekti wan xikna'techokan Dios iwán ximobautizarokan sejsé de amejemen ipan itoka' Jesucristo, iga mamitzperdonarowilikan yej ankichijkej yej ayekti; iwán Dios mitz-makaskej iyEspíritu Santo. ³⁹ ToTeko Dios mitzijliáj, iga inín mitz-makaskej amejemen iwán amopilowan, iwán inomej yej wejka onokej; sanké' toTeko kinotzas.

⁴⁰ Ayejsan ijkón tanonotza' Pedro, majo' no tanonotza' ijkín:

—Ximomanawikan iga Dios amo mamitziknochiwakan ken kinkochiwasej inomej yej kimiktijkej Jesús.

⁴¹ Yej kitajtolkulij Pedro, mobautizarojkej; yej ikuá' kicredojkej Jesús, asi' este ken tres mil. ⁴² Iwán inochin kichiwaj yej kensan apostolejmej kinextiliayaj, iwán sesan iyalmajmej kipiayaj, sekan kichiwaj la Santa Cena* wan sen-oradowajaj.

Ken iga nemij yej achto kitokaj Jesús

⁴³ Iwán inochin madmiradojkej iga kitayaj iga Dios kinextiaya ipoder ipan apostolejmej kuá' kichiwaj yej mia' milagro. ⁴⁴ Iwán inochin yej kicredojkej toTeko sesan iyalmajmej kipiayaj iwán nochi yej itatkimej kisempiyaj. ⁴⁵ Iwán kinamakayaj nochi yej itatkimejpa, iwán itominyo mopartirowiliayaj ke'san iga se kipolowa. ⁴⁶ Iwán nochipa monechkowaj yej weyitiopan,[†] iwán sentakuajaj ichamej sekin, inochin paktoyaj iwán ayagaj moweyimatiá. ⁴⁷ Kiweyimatiltiyaj Dios iwán nochi gente kiyé'itaya yej kichijtokej; iwán toTeko cada día kichiwaj iga makomatiakan yej momanawijkej iga moconfiarojkej ipan Jesús.

3

Kachitialiá se yej awel nejnemi

¹ Pedro iwán Juan nemi senyayaj weyitiopan tiqta' las tres, iga inón hora nokta kiteñewiayaj Dios. ² Ompa tiopan onoya se taga' yej itekiya nokta iga awel nejnemi, nochipa katka kikawatij tiopan, ipan kalten yej itoka' Monsajti' iga kitajtaniliaya tomin yej ompa kalakiáj. ³ Kuá' inón yej awel

§ 2:30 2:30 Xikita glosario "Cristo". * 2:42 2:42 Xikita glosario "Santa Cena". † 2:46 2:46 Xikita glosario "Weyitiopan".

nejnemi kita' Pedro iwán Juan iga nemi kalakij tiqpan, kitajtaniłijkej tomjn. ⁴Entonces Pedro iwán Juan kitachilijkej inón yej awel nejnemi, iwán Pedro kijlij:

—Xinetachilikan.

⁵Yej awel nejnemi tachixtikisa', yéj kijtoj anka yawij kimakatij tejté. ⁶E' Pedro kijtoj:

—Anikpiá plata niga oro, e' yej nikpiá nia nimitzmakati: Jesucristo yej de Nazaret nochi wel kichíwa iwán yéj nejtitan, inón iga nimitzijliá, ximoketza wán xinejnemi.

⁷Pedro, kikitizkilij iye'ma' iwán kiketza', iwán ikua'san tojtomi' inochi iyikxi. ⁸Iwán inón yej awel nejnejmi witóni'pa iga moketza', iwán pe'ya nejnen, senkalákkeja tiqpan iwán Pedro wán Juan, wíwitoninemiá iwán kiweyimatiltitjinemiá Dios. ⁹Nochi kitakej iga nejnemiaya iwán kiweyimatiltiya Dios. ¹⁰Kixmatiáj iga inonya taga' yej motaliaya ipan tiqpan ikaltenyo yej itoqa' Mõnsajti' iga kitajtaniá tomjn, iwán poxsan madmiradojkej wán moyolmajtijkej iga inón kitakej.

Pedro kitatapowía la gente ipan tiqpan icorredõryo

¹¹Inón yej awel nejnejmiá, ayo' kinekiá makikajte'wa Pedro iwán Juan, iwán nochi gente madmiradojkej iwán yajkij weyitiópampa kan ikaltenyo yej itoqa' Salomón kan yejemen onoyaj. ¹²Inón kita' Pedro, kijtoj:

—Nokñimej yej nõ an-israelitajmej, ¿te iga anmoyolmajtiáj? ¿Te iga nejemen anetachiliáj kenkuá' nejemej nikachitaltijkej inún taga'? ¿Ix nikachitaltijkej iga nejemej niwelitij o iga niye'nemij iyixtaj Dios? ¹³Ayéj ijkón, majwa' inõnsan iDios to-ikyapatajwán Abraham, Isaac iwán Jacob kichij inún iga kipoxye'ita Jesús yej iPiltzjn. Inón Jesús yej amejemen ankijiyakej iwán ankikawatoj ipan ima' Pilato yej gobernador. Kuá' Pilato kinekiá makimajkawa, amejemen ayá' ankinikej. ¹⁴Amejemej katka xiktajtowilikan iga makimajkawakan Jesús yej ayá' kichij yej ayekti, majwa' ankiytojkej iga makimajkawakan se' taga' yej tamiktij. ¹⁵Ijkón iga ankimiktijkej inón yej temaka vida. E' Dios ki-ojpa-ixitij kan miktoya, inón nejemej niknojma-itakej. ¹⁶Iga nimoconfiarowaj iga Jesús wel nochi kichíwa, achitiá' inún taga' yej inán ankitaj iwán ankixmatij. Igasan nimoconfiarowaj ipan Jesús inón nokta iga mela'achitiá' in inún taga' yej ono' amo-ixtaj.

¹⁷'Nokñiwán, nikmati iga kuá' amejemen iwán yej mitzmandarowaj ankimiktijkej Jesús, ayá' ankimatiáj te nemi ankichíwayaj. ¹⁸E' ijkón Dios kichij iga mamochíwa ken ikya kijtojkej profetajmej iga Cristo yawij kikonchíwatij. ¹⁹Inón iga xikajte'wakanya iga ankichíwaj yej ayekti wán xikna'techokan Dios, iga mamitzperdonarowilikan yej ankichijkej yej ayekti. Iwán toTeko kichíwas iga xiye'onokan. ²⁰Iwán Dios nõ mitztitaniliskej Jesús yej el Cristo yej íkyaya kitapejpen iga mitztitaniliayaj. ²¹Malej iga inán Jesucristo káwiso' ipan cielo este que Dios makiyejye'tali nochi, ken kijtoj ipan iprofetajmej yej ye'nemikej yej ikay onoyaj. ²²Ijkón Moisés kijlij to-ikyapatajwán: "ToTeko Dios yawi mitztitanilitij se profeta yej de amejemempa, ijkón ken nej nejtitan. Xikchíwakan nochi yej yéj mitzijliskej, ²³iga nochi yej ayá' kitajtolkuis inón profeta, ay'ya wel onos kan onoskej ipilowán Dios."

²⁴'Iwán nochi profetajmej desde Samuel iwán yej despueja tajtojkej, nõ kijtojkej yej inán nemi mochíwa. ²⁵Yej Dios kijlij profetajmej

iga kichiwás, inón iga amejemen xiye'onokan. Dios kichij se pacto iwán to-ikyapatajwewetkej, kuá' ijkín kijlij Abraham: "Nej nichiwás iga pan mopilowan ipilowampa, nochi gente yej onokej ipan inún tajli maye'onokan." ²⁶ Kuá' Dios ki-ojpa-ixitij iPiltzín, amejemej achto mitztitanilijkej iga mamitzyolchikawakan iwán iga xikajtewakan iga ankichiwaj yej ayekti.

4

Pedro iwán Juan onokej iyixtaj yej mandarowaj

¹ Mij Pedro iwán Juan tatapojtojajo' iwán la gente, asikej sacerdotejmej iwán saduceojmej* iwán ijefej policiyajmej† yej kicuidarowaj weyitiopan. ² Kuesitoyaj iga Pedro iwán Juan tanextilijtoyaj iga kena, ojpa-isaskej yej miktokej iwán inón monextij kuá' ojpa-isa' Jesús. ³ Kikitzkijkej Pedro iwán Juan e' iga tiótá'ya katka kiwigakej ipan cárcel, iwán senyówal ompa onoyaj, kikixtijkej este iga tanesi'. ⁴ E' mia' yej kikakikej yej kipojtoya Pedro, kicredojkej; iwán yej kitokaj Jesús masi' ken cinco mil, petz tajtága'san iyoka siwatkej.

⁵ Ipan se'ya día, monechkojkej Jerusalén ijefejmej judiyojmej, totajwewetkej yej mandarowaj iwán yej tamachtiáj ipan la ley. ⁶ Ompa no onoya Anás yej kimandarowa sacerdotejmej, Caifás, Juan, Alejandro, iwán inewi iyikniwan sacerdotejmej yej mandarowaj. ⁷ Iwán kikuitoj Pedro iwán Juan, iwán kitalkej tajkoyan, iwán ijkín kitajtankej:

—¿A' mitzijlijkej iga wel antamachtiáj ijkín? ¿A'yéj mitzimakakej poder iga wel antaachitialiáj?

⁸ Iwán el Espíritu Santo kitajtolmá' Pedro, kijtoj:

—Amejemen yej anmandarowaj, iwán notajwewetkej de Israel: ⁹ ya que amejemen annetajtaniy te iga nichiwilijkej yej yekti inún taga' yej wetitoya iwán ankinekij xikmatikan kén iga achitiá', ¹⁰ niknojma-ijtowa amo-ixtaj iga makimati nochi israelitajmej, iga inún taga' yej to-ixtaj ono', achitiá' iga ipoder Jesucristo de Nazaret, inón Jesús yej amejemej ankimiktijkej ipan cruz iwán Dios ki-ojpa-ixitij kan miktoya. ¹¹ Amejemej yej ken ankachiwaj, inún Jesús ken se te'ti yej ankitajkalkej, e' inún te'ti kitakej iga majya sej yekti iwán kikuikej iga ipan pewa' iga mochij kajli. ¹² Petz Jesús wel temañawia; iga Dios tetitanilij Jesús iwán ateyi se' ipan inún tajli, yej ipan wel timoñawiaj.

¹³ Kuá' yej mandarowaj kitakej iga Pedro iwán Juan pox tajtolmatij, admiradojkej iga kimatiáj iga Pedro wan Juan, ñamolmej yej ayá' pox momachtijkej; wan kicredojkej iga nemiáj wan Jesús. ¹⁴ Ompa ejkatoya iwán yejemen inón taga' yej achitiá', inón iga awel te kijliayaj.

¹⁵ Entonces kitekimakakej Pedro iwán Juan iga makisakan kan monchkojaj yej mandarowaj iga kinekiáj yejemñsan maqawikan iga matatapowakan. ¹⁶ Kijtowayaj:

—¿Te yej tiawij tikchwilijitij inimej tajtaga'? Nochi de Jerusalén kimatiy iga kichijkej inún milagro, inón awel tikijtowaj iga ayá'. ¹⁷ E' iga ayo' máj mapiji inún tajtol ipan altepe', matikmajmajtikán iga ayo' agaj makipowilikán de Jesús.

* 4:1 4:1 Xikita glosario "Saduceo". † 4:1 4:1 Xikita glosario "Policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiopan".

18 Iwán kinotzkej, kitekimakakej iga ayo' nokta matajtoqan niga mata-machtikan de Jesús. 19 Pedro iwán Juan kijtojkej:

—Amejemen, ¿kén ankitaj?, ¿ix máj yekti iyixtaj Dios manimitzta-
jtolkujlikan amejemen o maniktajtolkujlikan Dios? 20 Puej nejemej awel
nikajtewaj iga nikijtowaj yej nikitakej iwán nikakikej.

21 Iwán yej mandarowaj kimajmajtijkej Pedro wan Juan iwán ki-
majkajkej. Akasikej kén iga wel makiknochiwakan iga nochi gente
kiweyimatiltiaya Dios iga inón taga' yej achitiá'. 22 Inón taga' yej ipan
yéj mochij milagro iga achitiá', kipiayay máj de cuarenta años.

Yej kitokaj Jesús kitajtaniliáj Dios iga makipalewikan

23 Kuá' Pedro iwán Juan kimajkájkeja, yajkij kan onokej yej kicredowaj
Jesuscristo, iwán kipowilijkej inewi yej kijtojkej ijefejmej sacerdotejmej
iwán wewetkej yej mandarowaj. 24 Kuá' inón kikakikej, inochin
kisentenewijkej Dios, kijtojkej:

—NoTeko, tej tiDios yej tikchij cielo, tajli, lámár iwán inewi yej ono'.

25 Tej iga moEspíritu Santo tiktajtölmá' David yej mitztoka, kijtoj:

¿Te iga kuejkuesiwilo ipan paismej,

¿Te iga gente kejlámikij iga kichiwaj yej ayekti yej niga kipalewiáj?

26 Reyejmej yej onokej ipan inún tajli inochin monechkojkej,
yej mandarowaj ipan altepemej mosenechkojkej,
yajkij icontraj toTeko wan icontraj Cristo yej kititan.

27 'Melá' iga nigaj ipan inún altepe' mosenechkojkej Herodes‡ iwán Pon-
cio Pilato iwán la gente de Israel iwán yej ayéj de Israel, motalkej icontraj
moPiltzin Jesús yej tej tiktapejpen iga marreinaro. 28 Iga inón, yejemej
kichijkej nochi yej tej tikejlantoya iga ijkón yawi mochijwati. 29 NoTeko
xikita iga nemiktijnekij iwán xinepalewikan iga amo manimajmawikan iga
manikpowakan motájtöl. 30 Iwán iga mopoder maachitikan yej wetitokej
iwán mamochiwa weyi milagrojmej ipan itoqa' moPiltzin Jesús yej ayí'
kichij yej ayekti.

31 Kuá' tami' oradojkej, ompa kan nechkatoyaj takuekuechka'; iwán
inochimej kipiayaj nokta el Espíritu Santo, iwán ay'ya majmawikej iga
kipowaj itájtöl Dios.

Nochi yej kipiayaj isentatkimej

32 Nochi yej kicredojkej toTeko sesan iyalmajmej kipiayaj. Ayagaj
motatkinekiá tejté yej kipiaya, majwa' inewi yej kipiayaj, kijtowayaj
iga nochi isentatkimej. 33 Iwán apostolejmej kipowilijkej nochi gente
iga toTeko Jesús ojpa-isa', iwán kicredojkej. Dios poxsan kipalewiayaj
inochimej. 34 Ateyá ni agaj de yejemen yej amakipiá tejté, iga inochimej yej
kipiayaj italmej o ikalmej kinamakayaj, iwán itominyo kiwigayaj 35 iwán
kimakayaj apostolejmej, iwán yejemej kimajmakayaj nochi tokniwan
sanké' kipolowayaj. 36 Ijkón kichij se levita[§] yej itoqa' José, yej naceroj
ipan tajkótál* yej itoqa' Chipre. Apostolejmej kitalilijkej José se' itoqa',
kitokawijkej Bernabé, yej kijtojneki Yej Tayolchikawa; 37 inún taga' kipiaya
se ital iwán kinamá', iwán itominyo kikawiljito apostolejmej.

‡ 4:27 4:27 Xikita glosario "Herodes". § 4:36 4:36 Xikita glosario "Levita". * 4:36 4:36 Xikita glosario "Tajkótál o Isla".

5

Ananías iwán Safira kichiwaj yej ayékti

¹ E' se taga' yej itoká' Ananías iwán Safira yej isiwa', kinamakakej italmej. ² Inín taga' kikui' achi inón tomín, iwán achi kikawilítoj apostolejmej ken tikita achonya nokta iga kinamakakej. Iwán isiwa' nochi kimatiá. ³ Iwán Pedro kijtoj:

—Ananías, ¿te iga kala' Tzitzimi' ipan moalmaj iwán tikne' xikajkayawa el Espíritu Santo iga tikui' achi itomínyo inón tajli yej tiknamá'? ⁴ ¿Ix ayéj motatki katka in tajli? Iwán siga tiknamá', ¿ix ayéj motatki nq in tomín? ¿Te iga ijkón tikchij? Ayéj nejemej annekajkayajkej, Diqswa' in tikne' xikajkayawa.

⁵ Kuá' inón kiká' Ananías, mikiwétzi'ya. Iwán nochi yej kimatikej, poxsan majmawikej. ⁶ Iwán asikej sekin chokomej, kikimilojkej iga tzótzol iwán yajkij kitokatoj.

⁷ Panoj ken eyi horas, kalakito isiwa' Ananías, yéj aya kimatiá iga mígui'ya iwéj. ⁸ Pedro kitajtan:

—Ta' xine-ijli, ¿ix achón iga ankinamakakej in amótal ke' ankijtowaj?

Iwán siwa' kijtoj:

—Kena, achón.

⁹ Iwán Pedro kijlij:

—¿Te iga anmotajtoltijkej iga ankinekikej xikajkayawakan iyEspíritoj toTeko? Ta' xikita, ne wítzej yej kitokatojay mowéj; inán tej nq yawij mitzwígatij.

¹⁰ Iwán íkuá'san mikiwétzi' iyikxitenoj Pedro. Kuá' kalakkej chokomej kasitoj siwa' míkto'ya, iwán kikíxtijkej iwán kitokkej itenoj iwéj. ¹¹ Iwán inochimej yej kicredojtoyaj Jesucristo iwán nochi yej kimatikej yej mochij, poxsan majmawikej.

Dios kichíwa mia' milagro

¹² Iga Dios kipalewíj apostolejmej, kichíwayaj mia' milagrojmej iyixtaj la gente. Inochín yej kicredowayaj toTeko monechkowayaj weyitiqpan, itenoj puerta yej itoká' Salomón. ¹³ Ni agaj yej ayá' kicredowaya Jesucristo mixelwíaya iga masen-onokan iwamej, e' la gente poxsan kiyé' itayaj inomej toknímej. ¹⁴ Yej kicredowayaj toTeko, majya miakiayaj, tajtaga' iwán siwatkej. ¹⁵ Este kikíxtiayaj ipan calle yej wetitokej, kitekayaj ipan tapech iwán ipan peta', iga kuá' panoj Pedro, malej itónal maasi ipan sekin de yejemej. ¹⁶ Iwán mia' nq yej najna'san iyaltepemej, yayaj Jerusalén, kiwigayaj iyenfermojmej iwán yej kinkochijtoyaj maespíritojmej iwán nochi achitiakej.

Pedro wan Juan kiwigaj preso

¹⁷ Iwán ijefej sacerdotejmej iwán nochi saduceojmej yej iwán onoyaj, kixitayaj apostolejmej. ¹⁸ Iwán kikítzkijkej apostolejmej iwán kipresojwijkej. ¹⁹ E' se iyánel* toTeko yajki tayowakan kitapowilítoj cárcel, iwán kikíxtijkej, kijlijkej:

²⁰ —Xakan, ximoketzatij weyitiqpan iwán xiktatapowítij la gente ken iga wel manejnemikan ipan iyojwi Dios.

²¹ Iga inón kikakikej, ipan se'ya día isájpasan kalakkej weyitiqpan iwán pewakej tamachtijkej.

* 5:19 5:19 Xikita glosario "Ángel".

E' ijefej sacerdotejmej iwán yej iwán ompa onoyaj, kinechkojkej nochi yej kimandarowaj israelitajmej, iwán tatekimakakej iga mamokuiti apostolejmej kanki' onokej çarcelijti'. ²² Kititankej policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiöpan. E' kuá' asitoj ipan cárcel, akasíkejo', iwán mokuepkej iga tamatilitötoj. ²³ Kijtojkej:

—Nikasitoj cárcel yé'tzakto' iwán ipan kalten ejejkatokej policiyajmej. E' kuá' niktapojkej, ompa ayagaj onoya.

²⁴ Kuá' inón kikakikej ijefej sacerdotejmej iwán ijefej policiyajmej yej tacuidarowaj weyitiöpan iwán inömej sacerdotejmej yej nõ mandarowaj, mojliayaj: atikmatij keman tamatis inün. ²⁵ Íkuá' asito së taga' iwán kijtoj:

—Tajtaga' yej ankakikaj ipan cárcel onókeja weyitiöpan, némiya tamachtíaj.

²⁶ Ijefej policiyajmej iwán policiyajmej yej takuidarowaj, yajkij kikuitor tamelá iga kimajmawiliayaj la gente iga wel kitemiktiáj. ²⁷ Kuá' kaxititöj, kiwigakej iyixtaj yej kimandarowaj judiyojmej, iwán ijefej sacerdotejmej kijlij apostolejmej:

²⁸ —Nejemen nimitzijlíkeja iga ayo' nokta xitamachtikan yej kichij Jesús. ¿Iwán tē anchihijkej? Amejemen antamachtijtinénkeja noyan Jerusalén iwán ankinekij xinepantikan iga nejemej nikmiktijkej inón taga'.

²⁹ Iwán Pedro iwán sekin apostolejmej kijtojkej:

—Máj yékti manikchiwakan ken kijtowa Dios, que manikchiwakan ken kijtowaj tajtaga'. ³⁰ IDios to-ikyapatajwan, ki-öjpa-ixitij Jesús; inón yej aniclavarojkej ipan së cruz iga ankimiktijkej. ³¹ Dios kiwiga' ajko iwán kitajlij iládoj iye'má', kitajlij iga mamandaro iwán matasalvaro. Ijkon israelitajmej wel makikajewakan iga ayompa nemij iga Dios makiperdonaro yejemej. ³² Inón nejemej niknojma-itakej iwán nimitzpowiliáj, iwán nõ mitznextiliáj el Espíritu Santo. Inón Espíritu, Dios kimaka yejsan kichíwa ken yéj kijtowa.

³³ Kuá' inón kikakikej, kuejkuesiwikej iwán kinekiáj makimiktikan.

³⁴ Iwán ompa kan nechkatoyaj yej mandarowaj onoya së fariseo† yej itöka' Gamaliel yej tamachtíaj ipan iley Moisés, inón taga' poxsan kiye'itayaj. Moketza' iwán kijtoj iga achi alün makisakan apostolejmej. ³⁵ Iwán Gamaliel kijlij yej mandarowaj:

—Nokniwan de Israel, cuidáj tejté anchiwiliáj inimej tajtaga'.

³⁶ Xikejlamikikan ken ikya kichij Teudas, yéj kiyölmakatoya iga mamandaro. Iwán kitokakej ken cuatrocientos tajtaga'; e' yéj kimiktijkejsan, iwán nochi yej kitokayaj papayínikej iwán ompa nochi tami'. ³⁷ Máj despuéj, kuá' nemi mocensarölo, Judas yej de Galilea poxsan mia' kinechköj yej kitokayaj; e' yéj nõ kimiktijkej, iwán yej kitokayaj inochimej papayínikej. ³⁸ Inón iga nimitzijliáj iga xikajewakan kama manemikan inimej tajtaga', amo tē xikchiwilikan. Porque siga nemi kichíwaj kensan yejemen kinekij, yawisan tamiti. ³⁹ E' siga kichíwaj yej Dios kineki iga mamochíwa, amejemen awel tē anchiwiliskej. Achi xitamajmawilikan, amo santá' ankikuejkuesojtoskej Dios.

⁴⁰ Iwán nochi kitajtolkuilij inón taga'. Iwán kinotzkej apostolejmej, kimagakej iwán kitekimakakej iga ayo' máj matatapowakan ipan itöka' Jesús; iwán kimajkajkej. ⁴¹ Iwán apostolejmej kiskeja iyixtaj yej mandarowaj, poxsan päktiajkij iga Dios kita' iga wel kijyöwiáj kuá'

† 5:34 5:34 Xikita glosario "Fariseo".

kiknoĉhijkej iga moconfiarojkej ipan Jesús. ⁴² Iwán nochipa tamachtiajay iwán kipowayaj itájtol Jesucristo. Yayaj ipan weyitiopan, iwán no tamachtijtinemiáj ipan kajlimej.

6

Kitapejpenaj siete diaĉonojmej

¹ Iwán inón vej yej kitokaj Jesucristo nemi máj miakiayaj. Iwán yej tajtowaj hebreo* nochipa tamajmakayaj tákual. Iwán yej tajtowaj griego motelwijkej wan yej tajtowaj hebreo. Kijtojkej iga kuá' momajmakayaj tákual, ayá' kiyé'atenderowaj siwatkej yej tajtowaj griego yej mikikeja iwewejmej. ² Iwán inomej doce apostolejmej kinechkojkej nochi yej kitokaj Jesús iwán kijtojkej:

—Akajasi iga manikajtewakan iga nikpowaj itájtol Dios iga san tákual manikmajmakakan tokniwan. ³ Inón iga nokniwan, xiktapejpenakan siete tajtaga' yej ankitaŷ ye'nemij, iwán yej kimatij te kichiwaj, iwán yej kipiáj nokta el Espíritu Santo iga yejemen makichiwakan inin tekipánol. ⁴ Nejemem nikteneŷijtoskej Dios, iwán nitamachtijoskej ipan itájtol.

⁵ Iwán nochi kiyé'itakej yej kijtojkej apostolejmej. Iwán kitapejpenkej Esteban, se taga' yej poxsan moconfiarowaya ipan Dios, iwán kipiaya nokta el Espíritu Santo. No kitapejpenkej Felipe, Prócoro, Nicanor, Timón, Parmenas iwán Nicolás de Antioquía yej ayéj judío, yéj íkyaya kicredoŷ ken iga tanextiliajay judiyojmej. ⁶ Iwán kiwigakej itenoj apostolejmej, yejemej kitalijkej imamej ipan itzontekomej inomej siete tokniŷmej iwán ki-oradowilijkej.

⁷ Iwán itájtol Dios mia'ya nemi kicredowaya, iwán yej kitokaj Jesús poxsan miakiakkej ompa Jerusalén. Este no mia' sacerdoŷtejmej yej judiyojmej kicredoŷkej Jesús.

Kipresowiáj Esteban

⁸ Dios kimá' poder Esteban iga makichywa milagrojmej iga la gente makicredoŷkan Jesús. ⁹ E' sekin judiyojmej yej asij tiopan yej itoŷka' "Esclaŷojmej yej itekomej kimajkájkeja", iwán sekin yej de Cirene, de Alejandría, de Cilicia, de Asia, pewakej iga motenkiztkiáj iwán Esteban. ¹⁰ E' awel kitanilijkej iga el Espíritu Santo kipaleŷij Esteban iga kimá' tájtol yej ómpaya nokta ken kijtoj. ¹¹ Iwán inomej kixtawakej sekin iga makiŷtoŷkan iga Esteban malŷajtowa iga iley Moisés, iwán malŷajtowa iga Dios. ¹² Ijkón kichijkej iga makuejkuesiwikan la gente iwán nochi wewetkej yej mandarowaj iwán yej tamachtiaj ipan la ley iwán ki-onkawijkej Esteban; kikitkizkijkej iwán kiwigakej iyixtaj kan monechkowaj yej kimandarowaj nochi judiyojmej. ¹³ Iwán no kitemojkej yej tapantiáj, kijtojkej:

—Inin taga' atami iga malŷajtowa iga inin toweyitiopan kan moweyimati Dios, iwán tajtowa icontraŷ iley Moisés. ¹⁴ Nikakikej kijtojto' iga Jesús de Nazaret yawi kixitinati inin weyitiopan iwán yawi kipatati ken tiktékichiwaj ken Moisés tenextilij iga matikchiwakan.

¹⁵ Yej mandarowaj iwán nochi yej ompa ewatoyaj, kuá' kitachilijkej Esteban, kitakej iga ixaya' kenya se ángel.

* 6:1 Xikita glosario "Hebreo".

7

Esteban motajtowiliá

¹ Ijefej sacerdotejmej ijkín kitajtan Esteban:

—¿Ix melá' iga ijkón?

² Iwán yéj kijtoj:

—Nokniwán iwán annotajwewetkej, xinekakikán yej nia nimitzijlijtj. Inón toDios yej nochi wel kichíwa, kixnextilij to-ikyapatajwewej Abraham kuá' onoya ipan tajli yej itóka' Mesopotamia, kuá' aya yawi mochantjti altepe' Harán. ³ Iwán Dios kijlij: “Xikajtewa mótal iwán mokniwán iwán xaj ipan inón tajli yej nej nia nimitznextilítj.” ⁴ Iwán Abraham kisa' pan país yej itóka' Caldea iwán yajki mochantjito altepe' Harán. Kuá' Abraham mi'ya' itaj, Dios sej kikixtij ompa iwán kiwajli' kan inán amejemen anchantitokej. ⁵ E' ayá' kimá' ital yej ma-itátkipay; ni alín nokta ayá' kimá' kan wel matakxa. E' Dios kijlij iga yawi kimakati yej mochiwas itatki, iwán kuá' mikisya, kawis iga ipilowán ipilowampa, malej íkuá' Abraham aya kipiaya ipilowán. ⁶ Iwán Dios kijlij iga yej ipilowán ipilowampa yatij mochantjiti ipan se' tajli yej ayéj itatkimej. Ompa yawij onotij iga esclavojmej iwán kinkochitoskej cuatrocientos años. ⁷ Iwán Dios nō kijlij: “Nej nia nicastigaroti yej mitzesclavojtiliskej. Iwán mopilowán ipilowampa yawij kiasatij ompa, iwán witezéj neweyimatiltikij nigaj.” ⁸ Dios motajtoltij iwán Abraham, kimá' inón costumbre yej mojlía circuncisión* iga manesi iga motajtoltij iwán. Inón iga kua' Isaac kipiaya ocho días iga naceroj, Abraham kicircuncidarōj, iwán ijkonsan nō kichij Isaac iwán ipiltzín yej itóka' Jacob. Iwán ijkonsan nō kichij Jacob iwán ipilowán, inomej doce ipilowán yej mochiijkej iga tetajmej ipan nación de Israel.

⁹ Inomej ipilowán Jacob yej yajki to-ikyapatajwán kijiyakej itzoyomej yej itóka' José, iwán kinamakakej, iwán inomej yej takojkej kiwigakej Egipto. E' Dios onoya iwán José ¹⁰ wán kimanawij kuá' kinkochiyawaj. Dios kinextilij ken wel makichíwa iga wel makiye'ita Faraón el rey de Egipto. Inón iga Faraón kitálij José iga mamochíwa gobernador ipan Egipto iwán nō mandarowaya çan Faraón.

¹¹ Iwán poxsan apistajtiá' iwán tayokoyayaj noyan ipan ital Egipto iwán Canaán, wán totajwán akasiajo' tē kikuayaj. ¹² Kuá' Jacob kimati' iga Egipto ono' trigo, kititán ipilowán yej to-ikyapatajwán matakawatij. Ijkón iga achto vej yajki Egipto. ¹³ Entonces kuá' se' vej yajki yejemen, José motenxíttonya iyixtaj iyikniwán, wán íkuá'ya el rey Faraón kimati' katiapa itaj wán iyikniyeme José. ¹⁴ Iwán José tatitán makikuitij Jacob yej itajpa iwán inochi iyikniwán; iga inochimej masi' setenta y cinco. ¹⁵ Ijkón iga Jacob yajki mochantjito Egipto iwán ompa migui', iwán ompa mikikej nō ipilowán yej to-ikyapatajwán. ¹⁶ Iwán iyomiyomej Jacob kiwigakej ipan tajli yej itóka' Siquem, iwán kitokakej ipan animajtexapo' yej Abraham kikowilij ipilowán Hamor.

¹⁷ 'Kuá' ayo' wejka iga mochiwas yej Dios kijlij Abraham iga yawi kichiwati nokta, judiyojmej poxsan piwikej Egipto. ¹⁸ Ompa Egipto pe' mandarōj se' rey yej akixmatiá José. ¹⁹ Inín rey kikajkayaj totajwán iwán kinkochijkej, kitekimakakej iga makisenkokajtewakan seli' chooililín iga mamimikikán.† ²⁰ Íkuá' naceroj Moisés. Yéj kuá' séligo', Dios poxsan

* 7:8 7:8 Xikita glosario “Circuncisión”. † 7:19 7:19 Ex 1:22

kiye'ita'. Itaj iwán iye' kiskaltijkej eyi mes ompa ichamej. ²¹ Kuá' tatekimakakej iga kikajtéjkeja iselti iga mamiki, isiwapiltzín el rey de Egipto kasi' iwán kiskaltij ken ipiltzín. ²² Inón iga Moisés momachtij ken momachtíaj egipciojmej. Yéj mandarowaya poxsan iwán nochí ken tatekimakaya mochíwaya.

²³ 'Kuá' kipiaya cuarenta años, Moisés yajki kipaxalowilto iyikniwán, inomej yej de Israel. ²⁴ Ompa kita' se egipcio kimagatoya se yej iyiknímejpa. Iwán kimanawito iwán kimiktij inón egipcio yej tamagatoya. ²⁵ Yéj kijtoj anka iyikniwán kimatiskej iga Dios kitítan iga makimanawikán, e' yejemen ayá' kimatikej. ²⁶ Iwán ipan se'ya día, Moisés kasito omen israelita nemi momagaj, iwán kitakawaltiyaj, kijlijkej: "¿Te iga anmomagaj? Esi de amejémmpasan." ²⁷ Kuá' kíká' inón yej tamagatoya, este kiyagatopej Moisés, kijlij: "Tej ayagaj mitztalij iga tijefej o tijuez iga xinetakawaltikán. ²⁸ ¿Ix tikneki no xinemikti ken yalwa tikmiktij inón egipcio?" ²⁹ Kuá' Moisés inón kíká', choloj iwán yajki mochantito ipan tajli yej itoká' Madián. Ompa onoya ken yej wejkachanej iwán kipiá' omen ipilowan.

³⁰ 'Kuá' pánoja cuarenta años, Moisés onoya ipan desierto[‡] iná' tepe' yej itoká' Sinaí. Ompa kixnextilij se ángel ipan se witztako' yej wewelontoya. ³¹ Moisés momajtij iga inón yej kitztoya, iwán kuá' kitechoj iga makiye'ita, kíká' itájtól toTeko, kijlij: ³² "Nej yej iDiospa amo-ikyapatajwewetkej, Abraham, Isaac, iwán Jacob." Iwán Moisés kuekuechkatoya iga majmawiá, iwán ayo' mixewiaya iga kitachiliaya. ³³ Iwán toTeko kijlij: "Xikixti moga' yej tikakijto', porque nij kan titaksato', nej nono". ³⁴ Nikitzto' ken iga kinkochiwaj nogentej yej onokej Egipto, nikaki iga este tejentan. Inón iga niwalaj iga nikmanawikoj. Inán xiwíki iga nia se nimitztitaniti Egipto."

³⁵ 'Malej iga yejemen kimajlijkej Moisés, kuá' kijlijkej: "¿A'yéj mitztalij iga tijefej o tijuez?" E' Dios kitítan ken jefe iga makimanawiti igentej. Kitítan iyángel makixnextilíti Moisés ipan witztako'. ³⁶ Moiseswa' in yej kikixtij Egipto to-ikyapatajwán. Yéj kichij milagro ompiga Egipto iwán ipan inón Chiliti lámár iwán ipan desierto kan nemiáaj cuarenta años. ³⁷ Inonsan Moisés kijlij israelitajmej: "Dios yawi mitztitanilitij se profeta yej de amejémmpasan, ken nej netítan. Xikakikán yej yéj mitzijiáaj." ³⁸ Inún Moisés yej onoya iwán la gente ompiga ipan desierto, iwán el ángel yej kinotza' ipan tepe' Sinaí. Iwán onoya wán to-ikyapatajwán, Moisés yej kimakakej itájtól yej tamaka vida iga tejemej sej matemakakan.

³⁹ 'E' inomej totajwán ayá' kinekikej makichiwakan ken kijtowa, majwa' kinekíaj sej mamokuepakán Egipto. ⁴⁰ Iwán kijlijkej Aarón: "Niknekij xinechíwilkán diosmej iga mateojkuiltitijtiakan tejemej. Porque atikmatij te kichij inón Moisés yej tekixtij Egipto." ⁴¹ Iwán kichijkej ken se torojtzín iga idiosmej iga makiweyimatlítikán, iwán kikuikej mia' yolqamej iga kimiktijkej tepostorojtzín iwán yejemen pakikej iga kichijkej inón. ⁴² Iwán Dios kikajtej yejemen, kismakákeja iga makiweyimatlítikán sitalimej. Ijkin ijkuilitjo' ipan ilibroj profetajmej:

Amejemen de Israel, ¿ix amejemen ankimiktijkej yolqamej iga annemakakej ofrenda

kuá' amonoyaj ipan desierto cuarenta años?

⁴³ ¡Ayá'! Majwa' ankinentiayaj ikuetaxtiqpan dios Moloc,

‡ 7:30 7:30 Xikita glosario "Desierto".

iwán ankinentiayaj sġalin yej kijliáj dios Renfán.
Inomej imágenes yej amejémensan ankichijkej iga xikweyimatiłtikan.
Inón iga niawij nimitzkiłtġitj kan amonokej; nimitzwigaskej este iyikampa país de Babilonia.

⁴⁴ Ipan desierto to-ikyapatajwan kġiayaj se kuetaxtiopan^S kan kanayaj inón ome patachte'ti kan ijkuilġtoya la ley. Inón kuetaxtiopan kichij Moisés kensan Dios kinextilij iga makichġwa. ⁴⁵ To-ikyapatajwan kimakakej inón kuetaxtiopan ipilowan iwán kaxitijkej este nigaj. Senwalkej iwán Josué iga kitalkuġlikoj se' gente yej nigaj chantitoyaj. Inomej gente Dios kikġitij iga kimakakej ital totajwan. Ijkonja iga kawiko inón kuetaxtiopan este iga mandaroj el rey David. ⁴⁶ Dios poxsan kiye'ita' el rey David iwán yej kine' makichiwili se' íkal Dios yej iDiospa Jacob, kan wel maono. ⁴⁷ E' rey Salomón in yej kichij Dios íkal. ⁴⁸ Malej iga Dios yej kipoxpiá poder; ayá' mochantiá ipan tiopamej yej kimachġwajpa tajtaga'. Ken kijtoj se profeta:

⁴⁹ Ipan cielo nimotaliá iga nimandarowa,
iwán ipan tajli nimokxitetoniá.

¿Katiábapa nókal nechġiwilġskej?

¿Kan wel nimosewġj?, kijtowa toTeġo.

⁵⁰ ¿Ixtaj ayéj nej nikchij iga nomá' nochi yej ono'?

⁵¹ Esteban kġitojo' nġ:

—E' amejemēn nochġpa anyoltakuaktikej, amonakas iwán amoalmaj ken yej ayá' kġxmatij Dios. Nochġpa ankichġwaj yej ayá' kineki el Espíritu Santo. Amejemēn kensan amo-ikyapatajwan. ⁵² Amo-ikyapatajwan kġnoġhijkej nochġ profetajmej, este kimijmiktijkej yej kijtojkej iga yawi wġzeti Cristo, yej ye'nemi. Iwán kuá' walaj, amejémensan sej anketregarojkej iwán ankimiktijkej. ⁵³ Malej iga angelejmej mitzmakakej iley Dios, e' amejemēn ayá' ankichijkej ken kijtowa.

Miki Esteban

⁵⁴ Kuá' kikakikej yej kijtojtoya Esteban, poxsan kuejkuesiwiķej este kigueguetzekaltijkej itamej iga kġiyaj Esteban. ⁵⁵ E' yej kimela'piaya el Espíritu Santo, ajkotachá' ipan cielo iwán kita' kan Dios tawġto', wan kita' ompa ejkato' Jesús iladoj iye'má' Dios. ⁵⁶ Iwán kijtoj:

—¡Ta' xikitakan! Nikitzto' tapojto' cielo, iwán ompa ono' Jesús* iladoj iye'má' Dios.

⁵⁷ E' yejemej monajnagastzakkej iga imamej, tzejtziķej iwán kisempolġojkej Esteban. ⁵⁸ Kiwawatatojtiķitġitġkej ipan altepe' iga kitemiktġtoj. Iwán inomej yej nemi tatemiktġáj kġawatoyaj isotantzotzolmeġ† iyġkxitenoj se taga' yej itoġa' Saulo iga makticuidarowilġkan. ⁵⁹ Mieġ nemi kitemiktġáj, Esteban kiġewġj Dios, kijtoj:

—NoTeġo Jesús, xġkomemawġi noespġritoj.

⁶⁰ Iwán motankuaketa'z, iwán tajtoj recio, kijtoj:

—NoTeġo, amo xġwelkuġli yej ayekti yej nemi neġhġwiliáj.

Kuá' tami' inón kijtoj, mígui'ya.

Š 7:44 7:44 Xikita glosario "Kuetaxtiopan". * 7:56 7:56 Esteban kijtoj "iPiltġjn Taga'", toġa' yej Jesús kijtoj kuá' motoġkawġj. Lc 5:24 † 7:58 7:58 Anka iga sektaj kinentiayaj sotantzotzol, wan kġitġitġkej iga máj wel matatemiktġkan. Ayéj iga onoyaj ipetzġamej.

8

Saulo kitəmowa iga kiknoçhiwa yej kicređowaj Jesús

¹ Saulo kiye'ita' iga kimiktijkej Esteban.

Inonsan día pəwakej iga paréj kitəmojkej iga kiknoçhiwaj yej kicređojtokej Jesús yej ichamej Jerusalén. Nochi papayinikej, ono' yej yajki ipan itəl Judea iwán Samaria. Apóstolėjmejsan kajkej Jerusalén. ² Sekin tajtaga' yej kicređojtokej Dios, kitokkej Esteban, iwán poxsan çhokakej. ³ Iwán Saulo kiknoçhiwaya yej kicređojtokej Jesús, kalakiá ipan sejsé kajli iga kiwawatatzotikixtiaya tajtaga' iwán siwatkej iwán kiwigayaj preso.

Mopowa ye'noticiaj Samaria

⁴ E' yej cholojkej Jerusalén, noyan san kan yajki kipowayaj itajtł Dios yej tasalvarowa, ⁵ Se de yejemen yej itokə' Felipe, yajki se altepe' yej ono' ipan itəl Samaria,* iwán ompa pəwa' kipowa' itajtł Cristo. ⁶ Ompa monechkolowaya iwán nochi kikakiáj yej kijtowaya Felipe, iwán nə kitayaj iga kichiwaya milagro. ⁷ Mia' yej kipiaya məlespíritoj achitiakej, iwán məlespíritojmej kua' kışayaj ipan inomej este tzajtzikışayaj. Iwán nə achitiakej yej takuawayaxtoyaj iwán yej koxomej. ⁸ Inón iga poxsan paktoyaj ipan inón altepe'.

⁹ E' onoya nə se taga' yej itokə' Simón yej motamatiliá iwán kikajkaya-jtoya la gente de Samaria, kinekiá iga makita la gente iga yéj ayéj nəmql.

¹⁰ Kitajtłkakiá yej máj aya yolej este yej máj yóleja, kijtowayaj:

—Inın Simón kinentiá nokta iweyipoder Dios.

¹¹ Kitajtłkuçliayaj iga inón itamatilis, ilyaya kikajkayajtokej. ¹² E' kuə' kicređojkej inón ye'noticiaj yej Felipe kipowa' ken iga reinarowa Dios, iwán iga mamosalvarokan ipan itokə' Jesucristo, mobautizarojkej tajtaga' iwán siwatkej. ¹³ Kicređoj nə inón Simón, iwán mobautizaroj, iwán kitokatinemiáy Felipe, madmiradojtoya iga kitaya iga kichiwaya milagros.

¹⁴ Kuə' apostolejmej yej onoyaj Jerusalén kimatikej iga yej ichamej Samaria kicređojkeja itajtł Dios, kitıtankej mayakan ompiga Pedro iwán Juan. ¹⁵ Asitoj ompiga, orađojkej iga inomej yej kicređojkej Jesús iga makipiakan el Espíritu Santo. ¹⁶ Porque aya wıziá iyEspíritoj Dios niga ipan se de yejémempa, onóyajsan bautizado ipan itokə' toTəko Jesús. ¹⁷ Iwán Pedro iwán Juan kitəlkej imamej ipan inomej, iwán inomej kipiákeja iyEspíritoj Dios.

¹⁸ Kuə' Simón kita' iga wəłaj iyEspíritoj Dios iga apostolejmej kitəlįkejsan imamej ipan inomej, Simón kinekiá makixtəwa apostolejmej; ¹⁹ kijtoj:

—Xinemakakan nə inón poder iga a'san ípan maniktəlili nomə' makipiá nə iyEspíritoj Dios.

²⁰ Iwán Pedro kijlij:

—Ximiki wən motomın iga tikowasneki imakokə Dios. ²¹ Tej ayá' mitzajasi iga xikpiá; iyıxtaj Dios tej tikçijto' yej ayekti. ²² Xikajtəwaya iga tikçiwə yej ayekti, iwán xiktajtanili Dios siga wel mitzəlkawilįj inón yej tikejlan ipan moalmaj. ²³ Nimitzita iga ipan moalmaj titapox-ıxita, iwán tikçijto' yej ayekti, inón kenkuə' mitzilpito'.

²⁴ Iwán kijtoj Simón:

* 8:5 8:5 Xikita glosario "Samaria, Samaritanos".

—Amejemēn xikteñewiḵan Dios iga nej iga amo mamochiwa inōn yey anne-ijlijkej.

²⁵ Kuḗ' apostolejmej tami' ṭatapowakej ipan itájtōl Dios, mokupekej Jerusalén. Ipan ojti kipojtiwaḷkej ye'notiċiaj ipan mia' alpeṭetzitziñ yey onokej ipan ital Samaria.

Felipe iwán se taga' de Etiopía

²⁶ Después se iyáñgel toṭeko kijlij Felipe:

—Ximoketza, iwán xaj tanibapa ipan ojti yey kisa Jerusalén iwán yawi altepe' Gaza.

Inōn ojti panowa ipan desierto. ²⁷ Ijḵón Felipe moketza' wañ yajki ompiga; iwán ipan ojti masi' iwán se taga' yey ichan ipan tajli Etiopía. Inōn taga' poxsan tayakantoya, yéj kenilijtoya itomñ la reina de Etiopía yey itōḵa' Candace. Inōn taga' yajka Jerusalén iga kiweyimatiṭitōya Dios. ²⁸ Inōn taga' némiya yaya ichan; ewatiaya ipan ikuacarretaj, kileerojtiaya inōn libro yey kijkuiloj el profeta Isaías. ²⁹ IyEspíritoj Dios kijlij Felipe:

—Xiktecho inōn kuacarretaj iwán xisenyawu iteñoj.

³⁰ Kuḗ' Felipe kitechoj, kika' iga kileerojtiaya inōn libro yey kijkuiloj Isaías, iwán kitajtan:

—¿Ix tikmati te kijojneki in yey tikleerojtiá?

³¹ Iwán kijtoj inōn taga':

—¿Kén nia nikmatiti si ayagaj ne-ijliá te kijojneki?

Iwán kijlij Felipe iga matejkawi iga mamotali iteñoj.

³² Kan kileerojtiaya ijḵín ijkuilijto':

Kiwigakej kimiktitoj ken se borrego;†

iwán ken borregojtziñ kuḗ' kitejtekiá itzojmiyo, atzajtzi, ijḵonsan yéj nō atajtoj.

³³ Kalimpamatikej, ayá' kitajtoḷkuilij yey kijuzgarowa.

¿Iwán a' tajtowa iga ipilowan?,

iga kimiktijkej ipan inñ tajli.

³⁴ Iwán inōn taga' de Etiopía kitajtan Felipe:

—Achi xine-ijli de a'yéj tajtowa inñ profeta. ¿Ix iga yéjsan o iga sewo'?

³⁵ Iwán Felipe pewa' tajtoj de inōn yey kileerojtiaya inōn taga' de Etiopía, iwán kipowilij ye'notiċiaj de Jesús. ³⁶ Kan nemi yawij, asitoj kan ono' a'ti. Kijtoj inōn taga':

—Nij ono' a'ti; ¿ix awel tinebautizaroj?

³⁷ Felipe kijtoj:

—Siga tikmela'credowa iga inewi moalmaj, wel.

Iwán kijtoj:

—Nicredowa iga Jesucristo iPiltziñ Dios.

³⁸ Iwán kiketzeltaj ikuacarretaj; iwán iyomextimej yajki a-ijti'. Iwán ompaya Felipe kibautizaroj inōn taga'. ³⁹ Kuḗ' kiskeja a-ijti', iyEspíritoj toṭeko kiwiga' Felipe. Inōn taga' ayo' máj kita' Felipe; e' taga' kikui' iyojwi este paċtiajki. ⁴⁰ Felipe asito sej este ipan altepe' yey itōḵa' Azoto, iwán panotiajki ipan sejsé altepe' iga kipojtinemi' ye'notiċiaj de Jesús este que asi' altepe' Cesarea.

† 8:32 8:32 Xikita glosario "Borrego".

9

Saulo pewa iga kitoka Jesús

1 Saulo kijtojóyasan iga yawi kimiktiti yej kitokaj Jesús. Inón iga yajki kitato ijefej sacerdotejmej,* 2 kitajtanito amamej kan makijto iga yejemej kitekimakaj iga mayawi Damasco iga makitemoti ipan itiopamej judiyojmej yejsan kitokaj iyojwi Jesucristo. San a casis, kiwigas preso este Jerusalén, tajtaga' o siwatkej. 3 E' kuá' nemi yaya ipan ojti iga asitiyay Damasco, wáaj ipan cielo se ti'ti yej kiwejtawiko. 4 Saulo wetzi' este talpan, kika' a'pa ijkín kijlij:

—Saulo, Saulo, ¿te iga tine-iknochiwa?

5 Saulo kijtoj:

—¿A'yejtaj in tej?

Iwán kijlij:

—Nej niJesús. Nejwa' in yej nemi tine-iknochiwa. Iga ijkón tikchiwa, tejsan momatika nemi timo-iknochiwa, ken kuá' se toro kitaliksa ipuntaj kuawi' yej iga momajmajiá.

6 Iwán Saulo este kuekuechka' iga majmawi, kijlij:

—NoTeko, ¿tetaj tikneki manikchiwa?

ToTeko kijlij:

—Ximokétzaya, xaj Damasco. Ompiga yawij mitzizlijitj te tia tikchiwati.

7 Inomej tajtaga' yej nemi yayaj iwán Saulo pox momajtijtikajkej iga kikakikej a'pa tajtoj, e' akitakej ni agaj. 8 Iwán Saulo moketzá' kan wetztoya, kuá' mixtapoj, ayo' wel tachaya. Iwán kimawilantiajkij. Ijkón kaxititaj Damasco. 9 Ompa onoya eyi día, awel tachaya, atakuaj niga konij nité.

10 Ompa Damasco onoya se yej itoka' Ananías yej kitoka Jesucristo, wan toTeko kixnextilij, kijlij:

—¡Ananías!

Iwán yéj kijlij:

—Nigaj nono' noTeko.

11 Iwán toTeko kijlij:

—Xi-ójkuiya, xaj ipan calle yej itoka' Melakti'. Ompa chan Judas, xiktemoti se de Tarso yej itoka' Saulo, yéj inán nemi netenewiá. 12 Nikixnextilija iga kalakito se taga' yej itoka' Ananías iwán kitalilij ima' iga sej matachá.

13 Kuá' inón kika' Ananías, kitenkuepilij:

—NoTeko, e' inón taga', mia' toknimej ne-ijlijkej kén iga yéj poxsan kinkochij inomej yej Jerusalén mitztokaj. 14 Iwán inán wáaj no este nigaj. Este kiwajli' se ama' kan ijefej sacerdotejmej kitekimá' iga wel makiwigakan preso yej mitzweyimatiltiáj.

15 E' toTeko, kijlij:

—Xaja, iga yéj niktapejpen iga makipowa notájtól. Makipowiliti yej ayéj de Israel iwán irreyejmej, iwán no yej de Israel. 16 Nej nia niknextiliti iga yéj yawij poxsan kinkochiwatij iga netoka.

17 Iwán Ananías yajki ipan inón kajli kan onoya Saulo. Kuá' kala', kitalilij ima', iwán kijlij:

—Saulo, tinoknin, toTeko Jesús yej mitzixnextilij ipan ojti kan nemi tiwiztiá, netitan iga wel sej xitachá, no iga xikpiaya el Espiritu Santo.

* 9:1 9:1 Inin ijefej sacerdotejmej, ichan Jerusalén.

18 Íkuḁ'san kojkopé' ipan iyixmej tejté ken topoj iyajwayo; ijkón iga welya sej tachá'. Iwán yajki mobautizaroto; 19 tami' inón, takuaj wán kiku' sej itájpál.

Saulo kipowa itájtɔl toTɛko ipan Damasco

Iwán aho' ompa káwi' wán tokniwán yej kitokaj Jesucristo yej ichamej Damasco. 20 Íkuḁ'san pewa' iga kipowa itájtɔl Jesucristo ipan itiopamej judiyojmej, kijtojtinemiá iga Jesús, Dios nokta iPiltzín. 21 Iwán nochi yej kikaktoyaj madmiradowayaj, kijtowayaj:

—¿Ix ayejtaj inín taga' yej Jerusalén kitemojtinemiá iga makiknochiwa yej kitenewiá itoká' Jesús? ¿Ix ayéj yejsan no yej wálay nigaj iga makijilpitiwiga katka itenoj ijefejmej sacerdotejmej?

22 E' Saulo máj kiyolmakaya iga kipowa toTɛko itájtɔl ipan altepe' Damasco. Kinojma-ijtowaya iga makimatikan iga Jesúsya nokta in el Cristo yej Dios kitapejpen; judiyojmej este akojasiáj ken iga makitenkuepilikan.

Saulo kicholowiliá judiyojmej

23 Kuḁ' pánoja mia' día, judiyojmej motajtojtikej iga makimiktikan Saulo; 24 e' yéj kimati' iga kimiktijnekiáj. Kichixtoyaj kajkan kisaló ipan altepe' semilwi' iwán senyówal iga makimiktikan; 25 e' yej kitokaj Saulo, tayowakan kakikej ipan se panchikiwéj, iwán kipipilojtitemowijkej ipan muro yej iga koláltitoya altepe', ijkón iga choloj.

Saulo asi Jerusalén

26 Kuḁ' Saulo asito Jerusalén, kinekiá mamosenechkokan iwán yej no kitokaj Jesús; e' inochimej kimajmawiliayaj iga akicredowayaj siga yéj no kitókaya Jesús. 27 E' Bernabé kiwiga' kan ono' apstolejmej. Iwán kipowa' kén iga ipan ojti toTɛko kixnextilij Saulo, iga toTɛko kinotza', iwán kén iga kuḁ' onoya Damasco, Saulo amajmawi' iga kipowa' itájtɔl Jesús. 28 Ijkón Saulo káwi' Jerusalén, yayaj iwamej kansan kinekiá. 29 Amajmawiá iga kipowaya itájtɔl toTɛko, este motenkitzkiaya iwán judiyojmej yej tajtowayaj griego. E' yejemen kinekiáj makimiktikan. 30 Kuḁ' yej kitokaj Jesús kimatikej iga kimiktijnekiáj Saulo, kiwigakej Cesarea iwán kititankej iga mayawi Tarso.

31 Iwán tokniwán yej kicredojtoyaj Jesús yej onoyaj noyan Judea, Galilea iwán Samaria, tamelá onoyaj iga ay'ya kinkochiwayaj, majya kisentaliayaj iyalmajmej ipan Dios. Ye'nemiáj ken tatekimaka toTɛko iwán nemi miakiayaj iga el Espíritu Santo kipalewiayaj.

Eneas yektia

32 Kuḁ' Pedro kipaxalowilijtinemiá yej kitokaj Jesús, yajki no kitato yej chantitokej altepe' Lida. 33 Ompa kasito se taga' yej itoká' Eneas yej wetztoya ipan itapech ocho años, awel moketzaya iga takuawayaxtoya.

34 Iwán Pedro kijlij:

—Eneas, Jesucristo mitzachitiáltija. Ximoketza iwán xi'yetáliya kan tiwetztoya.

Eneas nimanín moketza'. 35 Iwán nochi kitakej yej chantitokej altepe' Lida wán ipan tajli de Sarón, iwán kitokákeja toTɛko Jesús yej el Mesías.

Dorcas oja-isa

³⁶ Ipan altepe' Jope onoya se siwa' yej kitoka Jesucristo, itoka' Tabita. Ipan griego kijtojneki Dorcas.[†] Yéj nochipa kichijtoya yej yekti; kipałewiaya yej ayá' motapialiayaj. ³⁷ Iwán inomej días wetiá' wan migui'. Kua' kálti'keja, kiwigakej ajko ipan se' piso. ³⁸ Iwán Jope ayá' wejka iga Lida; kua' yej kitokaj Jesus kimatikey iga Pedro ono' Lida, kititankej omen iga ijkín makijliti:

—¿Ix wel semisan tiaj Jope nowamej?

³⁹ Iwán Pedro motemá', yajki iwamej. Kua' asikej Jope, kiwigakej kan ono' animaj, iwán nochi yej wewejmikikej chojchokatókejpa iga kiyawalojkej Pedro, kinextilijkej wipilmej iwán kuachtimej yej Dorcas kichij kua' aya miki. ⁴⁰ Iwán Pedro kikikijixtij nochi yej ompa onoyaj iwán motankuaketzá' iga kitenewij Dios; iwán kitachilij animaj, kijtoj:

—Tabita, ximoketzá.

Iwán kitapoj iyix, kita' iga ompa ono' Pedro, motalij. ⁴¹ Iwán Pedro kimakitkij iga kiketza'. Iwán kinotzkej yej kitokaj Jesús, wan yej wewejmikikej, iga makitakan iga Tabita isa' sej. ⁴² Inón momati' noyan ipan altepe' Jope, iwán mia' kicredojkej ipan toTeko Jesucristo. ⁴³ Iwán Pedro wejka achi kaw' ipan inón altepe' chan se yej itoka' Simón, yej kichjwa kuajkuantas iga kuetax.

10

Pedro iwán Cornelio

¹ Ipan altepe' Cesarea onoya se taga' yej itoka' Cornelio yej ikapitan cien soldado romanojmej, inomejwa' kijliayaj Italiano. ² Inón taga' wan nochi yej ono' ichan kicredowayaj wan kimajmawiliayaj Dios. Nō kipałewiaya mia' judiyojmej yej amotapialiayaj iwán nochipa kitenewiaya Dios. ³ Se tiota' ken las tres, kixnextiliko se iyángel Dios, kinojma-ita' kalakiko kan yéj ono', kijlij:

—¿Cornelio!

⁴ Iwán yéj kitachilijtikisa' el ángel wan kimokatajtan:

—¿Anka tejté iga?

El ángel kijtoj:

—Dios mitzkaki kua' tiktenewiá iwán mitzita kua' tikpałewiá yej ayá' motapialiáj. ⁵ Inán xiktítani sekin tajtaga' iga mayakan Jope, iga makinotzatij Simón, yej itoka' nō Pedro, ⁶ ono' chan sewo' Simón yej tekipanowa iga kuetax, yej chantito' lamartenoj. Yéj yawi mitzijliti yej tia tikchjwati.

⁷ Kua' yájkia el ángel yej tajtojtoya iwán, Cornelio kinotza' omen itekipanowanimej iwán se soldado yej kiyé'itaya, yej nō kicredowa Dios.

⁸ Iwán kua' támi'ya kipowilij nochi kén iga kita', kititan iga mayakan altepe' Jope.

⁹ Ipan se'ya día miej nemi yawij ipan ojtí iwán asitiáyaja Jope, Pedro tejkaj iyixko kajli* ken tajkodía iga kitenewiá Dios. ¹⁰ Iwán poxsan mayanaya, kinekiá magui' matákuaya. Kua' nemi kichjwiliáj itákual, Dios kinextilij Pedro tepa iteki en visión. ¹¹ Kimela'ita' iga cielo tapowi', pilojtiwitzia te tani se ken tikita weyimántial, ijilpitiwitzia ipan naw' inakas. ¹² Ipan inón weyimántial onoya sese'pa yolkamej; yej kipiáj naw' i

[†] 9:36 9:36 Ipan mela'tájtól Dorcas kijtojneki Masatjzn. * 10:9 10:9 Ikalmej judiyojmej itechoj kikuiáj iga mejekawiyaj kua' pox tadotóni wan iga oradowayaj.

iyikximej, yej moelwawatatzowaj iwán yej patanjij.† 13 Iwán kikagui' se tájtłł yej kijlij:

—Pedro, ximoketza, xikmikti iwán xikua.

14 E' Pedro kijtoj:

—NoTęko, awel, iga nej ayi' nikua yej kijtowa motájtłł iga amokua.

15 Iwán inón yej kinotza', sej kijlij:

—Yej Dios kijtowa iga wel mokua, tej amo xikijli iga ayękti.

16 Ijkón mochiј eyi vej, iwán inón weyimántiał sej tejkaj ipan cielo.

17 Kuą' Pedro tayokoxtoya iga akimatiá te kijtojneki inón yej Dios kinextilij, asitoj tajtaga' yej Cornelio kititan. Tatajtantiwalkej kań ichań Simón, este asikej ipan ikalten. 18 Tanotzkej, tatajtankej:

—¿Ix nigaj ono' se yej itoķa' Simón yej nę itoķa' Pedro?

19 Kuą' Pedro kejlántogo' inón yej kita', el Espiritu Santo kijlij:

—Ta' xikaki; eyi tajtaga' mitztemowaj. 20 Ximokętzaya, iwán xitemo. Amo te xikejłamiki, xaј iwamej iga inomej nej niktitan.

21 Iwán Pedro temoj, kitechoj inomej tajtaga' yej Cornelio kititan. Kijlij:

—Nejwa' in yej annetemowaj; ¿te iga anwalkej?

22 Iwán yejemen kijtojkej:

—Niwalkej iga nețitankej el capitán Cornelio. Yęj poxsan ye'nemi iwán kiweyimatiłtia Dios. Nochi judiyojmej kipoxye'itaj Cornelio iwán kipoxnekij. Se iyáńgel Dios kitekimá' iga mamitznotzaki iga xajki' ichań, iga makikaki yej tej tia tikijłiti.

23 Iwán Pedro kijlij iga makalakikań kalijti', iwán ompa kańwikej iga kochkej.

Kuą' tanęsi'ya, Pedro yajki iwán yejemen; yajkij nę sekin yej kitokaj Jesús yej ompa ichamej Jope.

24 Ipan se' día asitoj Cesarea kań Cornelio kichixtóyaja iwán sekin iyikńiwampa wań iyamigojmej yej iwán moye'itaj, yej yę kijlij iga ompa maonokań. 25 Kuą' Pedro asito, Cornelio kixnańmikito, iwán motankuaķetza' iyixtaj iga katka makiweyimatiłti. 26 E' Pedro kiketza', kijlij:

—Ximoketza. Nej nę niťaga' kensan tej.

27 Iwán tatapojtiajkij te kalijti', ompa kasitoj mia' yej nechkatokej.

28 Iwán Pedro kijtoj:

—Amejemen ankimátija iga nej yej nijudiyoj, noley neńextiliá iga awel manimonechko iwán yej ayęj judío, niga manikalaki ichań; e' Dios neńextilij iga amo manikijli ni agaj iga akajasi iga makinaťtecho Dios.

29 Inón iga kuą' neńotzatoj, niwalaj; ayá' nikijtoj iga ayá' nia. Inań nikmatisneki te iga anńeńotzakej.

30 Cornelio kijtoj:

—Kipiá nańi días, ken las tres tiťtakpan, nigaj nochań nimayunańojtoya iwán niktęnewijtoya Dios ken tiktekichiwaj,‡ iwán ne-ixńextiliko se řaga', nikita' iga kinentiá itzótzol yej este pepetani. 31 Iwán neńotza', ne-ijlij: “Cornelio, Dios mitzkaki kuą' tikteńewiá iwán mitzitzto' iga tikpalewiá yej amotapialiáj. 32 Inań xiktitan yej mayakań Jope iga makikuitij Simón yej itoķa' nę Pedro. Ono' chań sewo' Simón yej kicurtirowa kuetax, yej chańtito' lamartęnoj. Kuą' ásisya, mitzťatapowjij.” 33 Inón iga imanań

† 10:12 10:12 Iley Dios kijtowa iga judiyojmej awel kikuaj sekin inįmpa yolkańej. Lev 11 ‡ 10:30 10:30 Judiyojmej teki-oradowayaj a las nueve yowalti' wań a las tres tiťtakpan.

nimitztaṭitanilij, iwán yeḱtia iga tiwáaj. Inán nigaj nonokej nonochin iyixtaj Dios wán niknekij manikakikan nochi yej Dios mitztekimá' iga xine-ijlikan.

Pedro kipowa itájtɔl Jesús çan Cornelio

³⁴ Iwán Pedro pewa' tajtoj:

—Inán sí nikmela'mati iga Dios ayá' sesan kiye'ita, ³⁵ kiye'ita yej kimajmawiliáj iwán kichjwa yej yeḱti, judío o a'san neṣi yej ono' ipan tajli. ³⁶ Dios kinotza' ipilowan ipilowampa Israel, kipowilijkej iga wel onoj tamelá iyixtaj siga moconfiarowaj pan Jesús yej Mesías, yej tonochin toṬeko. ³⁷ Amejemen ankimatij yej mochiḱ noyan ipan itál judiyojmej, pewa' Galilea kuá' Juan kipowa' itájtɔl Dios iwán tabautizaroj. ³⁸ Ankimatij nō ken iga Dios kimá' Jesús de Nazaret iyEspíritu Santo iga wel makichijtinemi yej yeḱti iwán makachitaltijtinemi nochi yej tztizimi' kinkoçhijtoya. Jesús kichjwaya inón iga Dios onoya íwán.

³⁹ 'Nejemej sí nikitakej inochi yej kichijtinemi' Jesús ipan estado de Judea wán ipan altepe' Jerusalén. Ompa kimiktijkej, kiçlavarójkejpa ipan kuacruz. ⁴⁰ Inin Jesús, Dios ki-ojpa-ixitij ipan tercer día, iwán kichij iga mane-ixnēxtilikan nejemej. ⁴¹ Ayá' inochin kixnēxtilijkej, ne-ixnēxtilijkej nejémensan yej ikay neṭapejpenkej iga manikpowakan iga isato' Jesús. Nejemen nisentakuajkej iwán nisen-atikej iwán yéj, kuá' ojpa-ísa'ya kan miktoya. ⁴² Iwán neṭitankej iga manikpowakan, manikijlitij nochi iga Dios kitálij Jesús iga makijuzgaro yej isatokej iwán yej miktokaj. ⁴³ Iwán te ikay profetajmej tajtowa iga Jesús, kijtowa iga nochi yej kisentaliáj iyalmaj ipan Jesús, kiperdonarowa yej kichijkej yej ayekti.

Dios kimaka iyEspíritoj yej ayéj judiyojmej

⁴⁴ Taṭapojtóyao' Pedro, kuá' wáaj el Espíritu Santo ipan inochin yej takaktoyaj. ⁴⁵ Iwán judiyojmej yej kitokaj Jesús yej wáajkej wán Pedro, san tajtachixtikajkej iga Dios nō kimá' iyEspíritu Santo yej ayéj judiyojmej, ⁴⁶ iga kikakiáj iga tajtojtokej ipan sesé'paya tájtɔl iwán kiweyimatiṭitoyaj Dios. ⁴⁷ Iwán Pedro kijtoj:

—¿Ix wel agaj kijtowa iga amo mamobautizaroḱan ipan a'ti inimej yej Dios kimajma'ya nō iyEspíritu Santo kensan tejemēn temajmá'?

⁴⁸ Iwán tatekimá' iga mamobautizaroḱan ipan itōḱa' Jesucristo. Kuá' tami' mobautizarojkej, kijlijkej Pedro iga makáwi-o' aḱho' días máj iwán yejemēn.

11

Pedro tajtowa iwán yej kitokaj Jesús yej çantitokej Jerusalén

¹ Apostolejmej iwán yej kitokaj Jesús yej onoyaj Judea, kimatikej iga nō kicredójkeja itájtɔl Dios yej ayéj judiyojmej. ² Kuá' Pedro asi' Jerusalén, judiyojmej yej tatekimakaj iga mamocircuncidarōḱan* yej ayéj judiyojmej, pe' ta-ijjko-ijlijkej, ³ kijtojkej:

—Tejemejpa tijudiyojmej, ¿te iga tikpaxalowilito inomej yej ayéj judiyojmej, iwán este titakuaj iwamej?

⁴ Iwán Pedro kipowa' inochi yej mochiḱ este kan pewa', kijtoj:

* 11:2 11:2 Xikita glosario "Circuncisión".

5 —Nej nonoya Jope, iwán kuá' niktənewijtoya Dios, yéj ne-ixnəxtilij tejté. Nikita' ken sə weyimántiá, temotiwáaj ipan cielo, ijilpitiwáaj ipan nawi inajnakastan, temoj este kan nej nonoya. 6 Niktachlijitika'wí' iga manikita' tē kipiaya, ompa nikita' yolka'mej yej kipiá nawi iyikxi, yej tekuaj, yej moelwawatatzowaj iwán yej patanij. 7 Iwán níká' sē tájtəl ne-ijlij: “Ximoketza Pedro, xikmiksi iwán xikua.” 8 E' nej nikijlij: “Awel noTeko, iga nej ayí' nikua yej kijtowa motájtəl iga amokua.” 9 Iwán sej níká' inón tájtəl yej wáaj ipan cielo, ne-ijlij: “Yej Dios kijtowa iga wel mokua, tej amo xikijli iga ayékti.” 10 Ijkón nikita' eyi vej, iwán nochi sej tejkaj ipan cielo. 11 Íkuá'san asikej kalijti' kan nonoya eyi tajtaga' yej wálkej Cesarea iga netəmokoj. 12 IyEspíritoj Dios ne-ijlij iga manía, e' amo manimajmawi. Nə yajkaj inimej seis yej kitokaj Jesús, iwán nikalakkej çan sē taga' 13 yéj nepowilijkej ken iga ichan kita' sē iyáŋgel Dios ejkatoya iwán kijlij: “Agaj xiktítani ipan áltepe' Jope iga makinotzatij Simón yej nə itoká' Pedro; 14 yéj yawi mitzijliti ken iga wel ximomanawi, tej iwán inochi mofamíliaj.” 15 Kuá' pē' niktətapowijkej, el Espíritu Santo wáaj iyakapamej, kensan tejemej nə kuá' achto asi' ipan tejemej. 16 Íkuá'ya nikeljan yej kijtoj toTeko: “Juan tabautizarowa iga a'ti, e' amejemen mitzbautizaroskej iga el Espíritu Santo.” 17 Siga Dios kimakakej yejemej yej tejemej nə temakakej yej ticredojkej toTeko Jesucristo, ¿tə noteki in nej iga amo manikçhwa ken kineki Dios?

18 Iwán kuá' yej de Jerusalén yej kitokaj Jesús kikakikej inón, ate-o' kijtojkej, iwán kiweyimatilitijkej Dios, kijtojkej:

—¡Mataj nə yej ayéj judiyojmej Dios kine' iga nə makikajtəwakan iga kichiwaj yej ayékti iga nə maonokan nochipa itenoj!

Yej ichamej áltepe' Antioquia yej kitokaj Jesús

19 Kuá' kimiktijkeja Esteban, pəwakej kinkochijkej yej kitokaj Jesús, sekin cholojkej iwán yajkij Fenicia, Chipre iwán Antioquia.† Ompa kipowilijkej itájtəl Dios yejsan judiyojmej, e' yej ayéj judiyojmej ayá' kipowilijkej. 20 E' sekin yej kitokaj Jesucristo yej ichamej Chipre iwán Cirene asikej pan áltepe' Antioquia iwán nə kitətapowijkej yej ayéj judiyojmej, kipowilijkej ye'noticiaj de Jesús yej toTeko. 21 Ipoder toTeko onoya wan yejemej. Iwán mia' kicredojkej toTeko iwán kikajtejkej ken ikya kicredojtoyaj.

22 Kuá' tokniwan de Jerusalén yej kicredojtokej toTeko, kimatikej nochi inin yej mochij, kititankej Bernabé iga mayawi Antioquia. 23 Kuá' ompa pigasito, kita' kén iga Dios kiye'ita' inomej, iwán poxsan yolpagui'. Kinonotzkej iga makicredokan toTeko iga nochi iyalmajmej iwán makichiwakan ken yéj kineki. 24 Bernabé poxsan te-ijiknin, kipiaya el Espíritu Santo, iwán poxsan moconfiarojtoya ipan Dios. Iwán mia'ya gente kicredojkej toTeko iga yéj kitətapowij.

25 Iwán Bernabé yajki Tarso iga kitəmoto Saulo; iwán kuá' kasi' kiwiga' Antioquia. 26 Ompa monechkojtoyaj sē año iwán tokniwan iwán kimachtijkej mia' gente; ompa Antioquia achto vej kitokawijkej cristiənojmej yej kitokaj Jesucristo.

† 11:19 11:19 Fenicia ken estado, Chipre tajkótəl iwán Antioquia áltepe'. Xikita mapa pág. X

²⁷ Inón tiempo sekin profetajmeĵ kĵskej Jerusalén iga yajkij Antioquia.
²⁸ Se de yejemej yej itoĵa' Agabo moketztkiĵa' ĵan nechkatoyaj yej kitokaj Jesús, iwán kĵtoj ken iga Dios iyEspĵritoj kitajtolmá' iga yawi apĵstajtiati noĵan. Inĵn mochij kuā' gobernaroĵtoya rey Claudio. § ²⁹ Entonces yej kitokaj Jesús yej ichamej Antioquia kĵtojkej iga yawij kitĵtanilĵtij tomĵn iga kĵpalēwiáj yej kitokaj Jesús yej ĵantĵtokej Judea, ĵe'ya iga se wel kimaka. ³⁰ Iwán iĵkĵn kĵhĵjkej, iwán inón tomĵn kĵĵawatoj Bernabé iwán Saulo, kimakakej iyanciĵnojmeĵ* inoĵmej yej kĵcĵdowaj Jesucristo yej onokej Judea.

12

Miki Jacobo iwán kĵreĵojwiáj Pedro

¹ Inón vej el rey Herodes* pĵwa' iga kĵĵtkij sekin yej kitokaj Jesucristo iga kĵkĵĵiwaj. ² Iwán iga espada kimĵtkĵkej Jacobo yej Juan iyĵkĵn. ³ Iwán kuā' el rey kita' iga noĵi judiyoĵmej kĵye'itakej iga kimĵtkĵkej Jacobo, tatekimá' iga nĵ mamokĵtki Pedro. Inón mochij kuā' nentoya ilwi' yej kĵĵliáj Pascua† kuā' mokuā ĵan yej ayá' kĵipi levadura.‡ ⁴ Kuā' kĵĵtkĵĵkeja Pedro, Herodes kĵreĵojwiáj, ompa kĵcuidaroĵtoyaj naĵwi grupo soldadoĵmej, ipan cada grupo onoya naĵwi soldadoĵmej. Herodes keĵlantoya iga kiwĵgaya iyĵxtaj la gente kuā' pánoĵya iyilwiyo la Pascua. ⁵ Iwán Pedro onoya preso, e' paréj kĵcuidaroĵtoyaj. E' tokĵiwan yej kitokaj Jesucristo ayá' siawiáj iga kitēĵewĵtoyaj Dios iga makĵpalēwi Pedro.

Dios kĵĵxtiá Pedro ipan cárcel

⁶ Inonsan yówal antes iga Herodes makiwĵga Pedro iyĵxtaj la gente, Pedro kochtoya itajkoyan oĵe soldado, majma-ilpĵtoya iga oĵe cadena, iwán sekin soldadoĵmej kĵcuidaroĵtoyaj ikaltēnyo cárcel. ⁷ Iwán weĵkĵsako se iyángel toĵĵko, este tawĵlpanya onoyaj carcelĵti'. Iwán inón ángel kĵĵhĵchin Pedro ipan iyájkol iga kĵĵtij iwán kĵĵlij:

—Nimanĵn ximokéztaya.

Iwán inoĵmej cadena yej iga ma-ilpĵtoya, xĵĵxĵtomi'. ⁸ Iwán el ángel kĵĵlij:

—Ximotajko-ĵlpiya iga mocintorĵn iwán xĵkajákiya moga'.

Kuā' Pedro kĵĵhĵja iĵkĵn, el ángel kĵĵlij:

—Xĵkaki mosotantzótzol iwán xinĵtoka.

⁹ Pedro kĵsa' iwán kitokatiĵya el ángel, e' ayá' kitawelcĵdowaya yej el ángel nemi kĵĵiwa. Yéj kĵĵtowaya anka kitēmiktoya.

¹⁰ E' kuā' kita' kĵpatilĵkeja yej áĵtopa guardia, kuā' kita' se'ya kĵpatilĵkej, iwán kuā' asĵkeja ĵan kalten de tepos yej ono' calleĵtenoj, inón kalten yokatapowi', kĵskej, iwán kuā' kĵpatilĵkej se calle, el ángel ómpaya kĵkajtej Pedro. ¹¹ Íkuā'ya Pedro kimati', iwán kĵtoj:

—Inán sí niknojmamati' iga toĵĵko kitĵtan iyángel iga manēmanawi ipan imā' Herodes iwán de inochi yej judiyoĵmej kĵnekiáj manēĵĵwilĵkan.

¹² Mieĵ inón keĵlantoya, Pedro yajki ĵan María, yej iye' Juan yej itoĵa' nĵ Marcos, ompa nechkatoyaj mia' yej kitēĵewĵtoyaj Dios. ¹³ Kuā' Pedro kaltzotzon ipan puerta yej ono' oĵtenoj, se takotzĵn yej itoĵa' Rode yajki

‡ **11:27** 11:27 Xikita glosario "Profeta". § **11:28** 11:28 Claudio katka itoĵa' rey o emperador, wan kĵĵliáj César iga kĵgobernoĵ noĵi ital Roma. Xikita glosario "César". * **11:30** 11:30 Xikita glosario "Anciano". * **12:1** 12:1 Xikita glosario "Herodes". † **12:3** 12:3 Xikita glosario "Pascua". ‡ **12:3** 12:3 Xikita glosario "Levadura".

kitato a'yéj tanotztoya. ¹⁴ Kuá' kitajtolkagui' iga Pedro, ayá' kikaltaoj, sino que iga yolpagui', motalojtiajki kalijti' iga tamatiłtito iga Pedro óno'ya ipan kalten. ¹⁵ Iwán kijlijkej:

—Tej anka ay'ya titajlanto'.

E' yéj kijtowa'ya iga kena. Iwán yejemen kijtojkej:

—Anka ayéj yéj; anka iyángel.

¹⁶ E' Pedro tanotztóyasan ipan kalten. Iwán kuá' kikaltaowilijkeja iwán kitakej, momajtijkej. ¹⁷ E' Pedro tamañotza' iga ayo' matajtojtokañ, iwán pe' kipowa' kén iga toTeño kikixtij ipan cárcel; iwán kijtoj:

—Inín xikmatiltikañ no Jacobo^S iwán yej kitokaj Jesús.

Después kisa' ompa; yajki se' lado.

¹⁸ Kuá' tanesi', soldadojmej ay'ya nokta kojasiáj te kichíwayaj iga ayá' kimatiáj kañ yajki Pedro. ¹⁹ Herodes tatekimá' iga makitemotij, e' como ayá' kasikej, kuá' támi'ya kitajtankej in soldadojmej, tatekimá' iga makimijmiktikañ soldadojmej igaki' itechkomej choloj Pedro. Iwán Herodes kisa' Judea iwán yajki mochantito Cesarea.

Miki Herodes

²⁰ Herodes kikuesowilijtoya la gente yej chantitoyaj altepemej Tiro iwán Sidón, e' inomej gente kikowayaj te kikuaj ipan ipaís el rey Herodes. Inón iga sekin de yejemej yajkij kitatoj se taga' yej itoka' Blasto yej kipiaya itekipánol kañ mandarowa Herodes, iwán yéj kitajtowilijkej iga maonokañ tamelá. ²¹ Se día Herodes kitatitanilij inomej, iwán inón día Herodes kakij ye'tzotzol iga manesi iga rey; iwán motalij ipan iweyi asiento kañ mandarowa iwán tajtoj iyixtaj la gente. ²² La gente pe' tzajtzikej iga kijtojkej:

—¡Inín yej nemi tajtowa, se nokta dios, ayéj namoltaga'!

²³ Iwán ikuá'san walaj se iyángel toTeño, kichij iga Herodes mamenfermaro iga ayá' kiweyimatiłtij Dios. Iwán máj máj okuilyowi' iwán migui'.

²⁴ E' itájtol toTeño majya momatiá, iwán nøyanya momatitiaya.

²⁵ Kuá' Bernabé iwán Saulo tami' itekipanolmej, yajkij Jerusalén, senyajki iwán Juan yej itoka' no Marcos.

13

Bernabé wañ Saulo yawij wejka iga kipowatij itájtol Dios

¹ Ipan altepe' Antioquia kañ monechko'wayaj yej kitokaj Jesucristo onoya profetajmej* iwán yej tamachtijayaj. Onoya Bernabé iwán Simón (yej kijliayaj Pisti'taga'), iwán Lucio de Cirene, Manaén (yej moskaltijkej sekañ iwán Herodes el gobernador de Galilea) iwán Saulo. ² Se día, kuá' inomej monechkojtoyaj iga kiweyimatiłtij toTeño, iwán mayunarojtoyaj, kijtoj el Espíritu Santo:

—Xinetapejpenilikañ Bernabé iwán Saulo, iga makichíwatij tekipánol yej iga niktotzakej.

³ Iwán kuá' támi'ya oradojkej, iwán mayunarojkej, kitallilijkej imamej ipan itzontekomej, iwán kinawatijkej Bernabé iwán Saulo.

Apstolejmej kipowaj itájtol Cristo ipan tajkótal Chipre

^S 12:17 12:17 Ayéj in apóstol Jacobo yej mi'ya (v 2), inín iyikniñ Jesús. Mt 13:55; Jn 7:3-5; Hch 1:14 * 13:1 13:1 Xikita glosario "Profeta".

⁴ Iwán iyEspíritoj Dios kititankej Bernabé iwán Saulo iga mayakan altepe' Seleucia iwán ompa tejkajkej ipan weyi ákal iga yajkij tajkótal† Chipre. ⁵ Kuá' asikej Salamina kan moketza ákalmej, pewakej iga kipowaj itájtól Dios ipan itiopamej judiyojmej. Juan ompa no nemiá iga kipalewijnemiá inomej. ⁶ Nejnenkej noyan ipan inón tajkótal este asikej ipan altepe' Pafos. Ompa kasikej se judío yej itoqa' Barjesús. Motamatiliá iwán takajkayajtinemiá, kijtowa ya iga Dios kitajtolmakaya. ⁷ Inón yej motamatiliá moye-itaya iwán el gobernador Sergio Paulo. Inón gobernador poxsan kuayamani', wan kinotzkej Bernabé iwán Saulo, iga kinekiá makikaki itájtól Dios. ⁸ Yej motamatiliá, ipan tájtól griego no itoqa' Elimas. Elimas ayá' kiye'ita' inomej iwán akine' iga el gobernador makicredo itájtól Dios. ⁹ Iwán Saulo yej no itoqa' Pablo, poxsan kipiaya nokta iyEspíritoj Dios, kitachijitkaj' ¹⁰ iwán kijlij:

—¡Teja yej poxsan titakajkayajto' iwán tikchijto' yej ayekti, tej motaj Tzizimi' yej kijiya nochi yej yekti! ¿Te iga tiktzakuiliá iga sekin amo makicredokan Dios? ¹¹ Inán yawi mitzcastigaroti toTeoko; tia tipachatiati. Wejkawas iga atikitas tonati'.

Iwán ikuá'san pachatiá', mela'takompachijtikawi'. Kitemojtinemi' a'yéj wel makimawilantiá. ¹² Kuá' el gobernador kita' inón yej mochij, kicredoj iga madmiradoj kén iga kipowakej itájtól toTeoko.

Pedro wan Bernabé onokej Antioquia yej ono' ipan estado de Pisidia

¹³ Iwán Pablo iwán yej senemiáj tejkajkej ipan weyi ákal ompa Pafos, yajkij asitoy ipan altepe' yej itoqa' Perge, yej ono' ipan estado de Panfilia. E' Juan kikajtej yejemej, mokuropa' Jerusalén. ¹⁴ Pablo iwán sekin kiskej Perge, iwán asitoy ipan altepe' Antioquia, yej ono' ipan estado de Pisidia. Kuá' asi' día kuá' mosewilo, yajkij ipan itiopamej judiyojmej, kalakkej iwán motalkej. ¹⁵ Kuá' moleéroja iley Moisés iwán yej kijklulojkej profetajmej, yej mandarowaj tiopan kinotzkej Pablo iwán sekin, kijlijkej:

—Noknijmej siga tejté anne-ijlijnekij yej nigaj nonokej iga anñenñotzaj, xine-ijlikan inán.

¹⁶ Iwán Pablo moketza' iwán tamantotza' iga amo agaj matatapojo, iwán kijtoj:

—Xinekakikan, amejemen tajtaga' de Israel iwán yej ankimajmawiliáj Dios: ¹⁷ IDios israelitajmej kitapejpen to-ikyapatajwan, iwán kichij iga mapiwikan poxsan ipilowan kuá' chantitoyaj ipan tajli yej itoqa' Egipto. Iwán imatika kikixtijkej ompiga. ¹⁸ Dios kijyowij cuarenta años ken kichijtinemiáj ipan desierto, ¹⁹ iwán kipoloj siete naciones yej onoyaj ipan ital Canaán, iwán inón tajli kimá' to-ikyapatajwan. ²⁰ Iwán máj máj, cuatrocientos cincuenta años mandarotiwálkej juezmej este iga profeta Samuel onoko. ²¹ Iwán la gente kinekikej iga makipiakan se rey iga makimandarokan. Iwán Dios kitajlij Saúl iga mamandaró cuarenta años, yej ipiltzimpa Cis. Inón Cis irrazaj Benjamín. ²² Después Dios kikixtij Saúl, iwán kitajlij David iga rey. Dios ye'tajtoj iga David, kijtoj: “Nikasi' David, yej ipiltzimpa Isaí, se taga' yej nikpoxye'ita iwán yéj yawi kichiwati ken nej níkneki.” ²³ Jesús yajki se de ipilowan ipilowampa David. Jesús yej Dios kitapejpen iga makimanawi israelitajmej kensan kijtoj. ²⁴ Kuá' aya wí' Jesús, Juan kipowiliaya itájtól Dios nochi israelitajmej. Kijliayaj

† 13:4 13:4 Xikita glosario “Tajkótal o Isla”.

iga makikajtewákanya iga kichiwaj yej ayekti iwán mamobautizarokan. ²⁵ Kuá' Juan ay'ya wejka iga mikis, kijtoj: "Nej ayéj inón yej amejemen ankejlantokej; yéj wj'ó'. Nej ayá' neajasi iga manikxitomili imekayo iga'."

²⁶ 'Nokniwan yej ipilowampa Abraham, iwán amonochin yej anki-majmawiliáj Dios: iga amejemenya nokta mitztitanilijkej inin tájtól yej mitzmanawiaj. ²⁷ Iga yej chantitoyaj Jerusalén iwán yej ompa mandarowaj ayá' kimatikej a'yéj in Jesús. Niga kentenderowajaj itajtólmej profetajmej, yej moleerowa nochipa pan día kuá' mosewilo; ijkón kuá' kimiktijkej Jesús kichijkej ken kijkuilojkej profetajmej. ²⁸ Malej akasilijkej te iga makimiktikan, e' kiteki'tajtanilijkej Pilato iga matateki-maka iga makimiktikan Jesús. ²⁹ Kuá' kichijkeja nochi kensan ijkuilijto' itajtól Dios kan tajtowa de yéj, kitemowijkej ipan cruz, iwán kitokátoja. ³⁰ E' Dios ki-opja-ixitij kan miktoya. ³¹ Iwán mia' días Jesús kixnextilij yej iwán senemiáj Galilea iwán Jerusalén. Inán yejemej yej kitatapowiaj la gente ken iga kitakej.

³² 'Inán nejemej nemi nimitzpowiliáj ye'noticiaj de inón yej Dios kijlij to-ikyapatajwan. ³³ Tejemej ipilowampa yejemej, Dios kichija yej kijtoj iga ki-opja-ixitij Jesús kan miktoya, ijkón ijkuilijto' ipan salmos dos: "Tej tinopiltzin; aman nej nikchij iga wel xono." ³⁴ Dios kijtoj iga yawi ki-opja-ixitij kan mikto' iga amo mapaláni, ijkón kijtowa kan ijkuilijto' pan itajtól Dios: "Nia nimitzmatatij yej yekti ken nikijlij David." ³⁵ Inón iga no ipan se' salmo, kijtowa ijkón: "Tej Dios, ayá' tiksemakas iga mapaláni inakayo motekipanowan yej tikpoxneki." ³⁶ Melá' iga David kimandaraj la gente de inón tiempo, ken kitekimá' Dios iwán máj máj migui', kitokatoj kan toktokej itajwan, iwán paláni inakayo. ³⁷ E' inakayo inón yej Dios kixitij kan miktoya, ayá' paláni'. ³⁸ Nokniwan, inin yej nimitzmatiltiaj: Jesús wel mitzperdonarowiliáj yej ankichijkej yej ayekti. ³⁹ Iley Moisés awel tepalewía kuá' tikchijwaj yej ayekti, e' Dios teperdonarowiliá yej tikchijkej yej ayekti iga ticredowaj ipan Jesús. ⁴⁰ Xikchiwakan iga amo mawiki ipan amejemen yej kijkuilojkej profetajmej, kan kijtojkej ijkón:

⁴¹ Ta' xikitakan amejemen yej ankajawilmatij itajtól Dios, ximomajtikan, iwán xipoliwíkanya;

iga nej yej niDios, nikchijwa ipan inimej días, yej ayí' ankitaj, este ayá' ankicredoskej, malej iga agaj mitzpowiliskej.

⁴² Kuá' Pablo iwán yej iwán nemiáj kiskej ipan itiopamej judiyojmej, la gente kitajtanilijkej iga ipan se'ya día kuá' mosewilo makitatapowikan de inompasan. ⁴³ Kuá' mojmoyawilo'ya tiopan, mia' judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej e' kicredojkej ken tamachtiaj judiyojmej, kitokatiajkij Pablo iwán Bernabé. Iwán yejemej kinonotzkej iga amo makikajtewakan iyojwi Dios yej teneki.

⁴⁴ Ipan se'ya semana, ipan día kuá' mosewilo, monechkoj nochi gente de inón altepe' iga kikakitoj itajtól Dios. ⁴⁵ E' kuá' judiyojmej kitakej komati gente nechkatokoj, kixitakej iwán pewakej kipopowakej Pablo iwán kajawakej. ⁴⁶ Iwán Pablo iwán Bernabé ayá' majmawikej iga tajtojkej; kijtojkej:

—Yekti katka achto amejemen manimitzpowilikan itajtól Dios, amejemen yej anjudiyojmej; e' ayá' ankikakisnékijo' iwán ayá' ankinekij xonokan kan nochipa onoloj wan Dios. Inán niawij niktatapowitij yej ayéj judiyojmej. ⁴⁷ Iga ijkón netekimakakej toTéko, kijtoj:

Tej nimitztapejpen iga xiktawı nochi yej ayéj judiyojmej, iga xikpowilitij nochi yej ono' ipan inın tajlı iga mamomanawıkan.

⁴⁸ Kuá' kikakikej yej ayéj judiyojmej pakıkej, pəwakej kijtöjkej iga itájtöl toTəko pox yekti. İwán kicredojkej inochın yej ijkonya onóyaya iga yejemen yej yawij onotij nochıpa wán Dios. ⁴⁹ İwán ijkón iga itájtöl Dios mopowa' noyan ipan inón tajlı. ⁵⁰ E' judiyojmej tajtojkej iwán sekin sıwatkej yej kiyé'itaj iwánki' kimajmawılıáj Dios. Judiyojmej nq tajtojkej iwán tajtaga' yej tayakantokej yej ompa ichamej, kitejtekimakakej iga makitaloçhtıkan Pablo iwán Bernabé este que makısakan ompa. ⁵¹ İwán Pablo iwán Bernabé kitzejtzelojkej iyikxıtálpınólmej iga makıtakan iga ayompa kichijkej judiyojmej, iwán yajkij asıtöj Iconio. ⁵² E' yej kitokaj Jesús, pox paktöyaj iwán kipiayaj el Espíritu Santo.

14

Pablo iwán Bernabé onokej áltepe' Iconio

¹ İpan áltepe' Iconio, Pablo iwán Bernabé senyajkij ipan itioipan judiyojmej iwán tətəpowakej de Jesús, iwán pox mia' kicredojkej. Kicredojkej nq sekin yej ayéj judiyojmej. ² E' judiyojmej yej ayá' kicredojkej Jesús kijijlijkej yej ayéj judiyojmej iga amo makiye'itakan yej kitokaj Jesús. ³ İnón iga Pablo iwán Bernabé wejkaıkej iga ompa onoyaj, amajmawıkej iga tətəpojkej, iga yejemen moconfıaröjtöyaj ipan toTəko. İwán toTəko kipalewiayaj iga manəsi iga teneki Dios, iwán kimá' poder iga kichıwayaj mia' milagro. ⁴ E' la gente yej çantitokej áltepe' Iconio, yoıyokati-toyaj; sekin kitajtowiliayaj judiyojmej iwán sekin apostolejmej. ⁵ İwán judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej motajtöltijkej iwán yej mandarowaj, motajtöltijkej iga makajawakan iwán makitemiktıkan apostolejmej. ⁶ E' kimatikej Pablo iwán Bernabé; cholojkej, yajkij áltepemej Lıstra iwán Derbe, yej ono' ipan itál Licaonia. Nentinemikej ipan áltepetzıtın yej ómpasan najná' ono', ⁷ ompa nq kipojtinenkej itájtöl Jesucristo.

Kitewıáj Pablo ipan áltepe' Lıstra

⁸ Ompa Lıstra kasıtöj se taga' ewato', qoxo. Awel nejnemi iga itékiya. ⁹ Kuá' Pablo nemi tətəpowaj, inón taga' takaktöya. Pablo kitachılıj iwán kita' iga inón taga' moconfıaröj iga wel maachıtıá. ¹⁰ İwán kitzajtzılııpa iga kijlij:
—Xımoye'ketza.

İwán taga' moketza', este tzikuıni' iwán pəwa'ya iga nejnen. ¹¹ Kuá' kitakej yej kichij Pablo, pe' tzajtzıkej; tajtojkej ipan itájtöl yej de Licaonia, kijtöjkej:

—ıMataj temójkeja in dıosmej ken tajtaga'! ıNıja onokej iwán tejemen!

¹² İwán Bernabé kitökawıjkej dıos Júpiter, iwán Pablo kitökawıjkej dıos Mercurio,* iga yejwa' in yej tajtowaya. ¹³ İwán isacerdötej Júpiter yej kipiaya itioipan ipansan taten áltepe', kiwiguilıkej təröjmej iwán koskamej de xochı'. İwán sacerdote iwán la gente kinekiáj makiweyimatıltıkan, makimijmiktilıkampa təröjmej. ¹⁴ Kuá' inón kimatikej apostolejmej Bernabé iwán Pablo, kitzatzayankej itzotzolmej, yajkij kan nechkatökej la gente, este tajkoyan, iwán tzajtzıkej:

* **14:12** 14:12 Júpiter iwán Mercurio katka idıosmej romanojmej. Grięojmej kitökawıjkej inómejsan dıosmej Zeus wán Hermes.

15 —¡Ayombrej amejemen! ¿Te iga ijkón nemi ankichiwaj? Esi nejemen nō nitajtagamej kensan amejemen, inón iga niwalkej nimitzijlikoj iga xikajtewakan iga ankichiwaj yej ajayekti iwán xiktokákanya inón Dios yej isato', yej kichij cielo, tajli iwán lám̄ar iwán nochi yej ono' ipan inún tajli. 16 Ikyá Dios kisemá' nochi gente iga manemikan ken yejemej kinekij, 17 malej iga nochipa tenextiliayaj a'yéj in yéj iga techiwiliayaj yej yékti. Dios tewetziltiliá kiawá' iga mamochiwa yej tiktokaj. Temaka komati yej matikuakan iga matipakikan.

18 E' malej apostolejmej ijkón kijtojkej, alín poliwiá iga awel kikawaltiayaj iga makimiktikan torojmej iga makiweyimatiltikan.

19 Iwán asikej sekin judiyojmej de Antioquia iwán de Iconio, inomej kiyolyamankej la gente yej ompa ichamej iga makitemiktikan, iwán kitewijkej Pablo. Yejemej kijtojkej anka kimiktíjkeja iwán kiwawatatzojkej, kikixtijkej ipan altepe'. 20 Kuá' yej kitokaj Jesucristo kiyawalojkej Pablo, yéj moketza' iwán yajki sej ipan altepe'. Kuá' tanesi', Pablo iwán Bernabé yájkija altepe' Derbe.

21 Kuá' kipójkeja itájtōl Jesús ipan altepe' Derbe, ompa mia' kicredojkej. Iwán yajki sej altepemej Listra, Iconio iwán Antioquia. 22 Ompa kanimarojtinenekej tokniwan yej kitokaj Jesús, kijlijtinenkej iga nochipa mamocnfiarokan pan toTēko; kijlijkej iga poxxan kinkochiwaskej iga wel makalakikan kan reinarowa Dios. 23 Iwán nō kitálkej ancianojmej† yej mamandarokan sejsé kan monechkowaj yej kitokaj Jesucristo. Kuá' tami'ya oradojkej iwán mayunarojkej, kikajtéjkeja ipan ima' toTēko yej ipan kicredojkej.

Pablo wān Bernabé yawij sej Antioquia yej ono' ipan itāl Siria

24 Nō panojkej pan estado de Pisidia iwán asikej ipan estado de Panfilia. 25 Kipojkej itájtōl Jesucristo ipan altepe' Perge, iwán yájkija altepe' Atalia. 26 Ompa tejkejkej ipan weyi ákal iga mokuepkej sej altepe' Antioquia. Ipan inón altepe', toknimej yej kitokaj Jesucristo kititankej Pablo wān Bernabé iga mayakan wejka iga makipowatij itájtōl Dios, iwán kitajtanilijkej Dios iga makicuidarokan. Inón vej tami' kichijkej inón tekipánōl, inón iga mokuepkej sej.

27 Kuá' Pablo wān Bernabé asikej Antioquia, kinechkojkej yej kitokaj Jesucristo iwán kipowilijkej nochi ken Dios kichij iwán yejemen, iwán kén iga Dios kichij iga yej ayéj judiyojmej nō makicredokan. 28 Iwán Pablo iwán Bernabé wejkejkej iga ompa onoyaj iwán tokniwan yej kitokaj Jesucristo.

15

Monechkōlo Jerusalén

1 Inón tiempo asikej Antioquia sekin tajtaga' yej walkej ipan tajli de Judea. Ijkín kijlijkej yej kitokaj Jesucristo:

—Awel anmomanawiskej siga ayá' anmocircuncidaroskej* ijkón ken tatekimaka iley Moisés.

2 Pablo iwán Bernabé motenkizkijkej iwán inomej yej walkej Judea. Después Pablo iwán Bernabé iwán sekin tokniwan kitapejpenkej iga

† 14:23 14:23 Xikita glosario “Anciano”. * 15:1 15:1 Xikita glosario “Circuncisión”.

mayakaŋ Jerusalén iga matajtotij iwán apostolejmej iwán yej iyan-
cianojmej† inomej yej kicredowaj Jesucristo ipan inón altepe'.

³ Tokniwan yej kitokaj Jesús yej chaŋtitokej Antioquia, kititankej; wan
kuá' panojkej ipan italmej Fenicia iwán Samaria kipojkej ken iga yej ayéj
judiyojmej kikaitejkej ken ikya kichiwaj iga kitokákeja Dios. Iwán kuá'
inón kikakiaj tokniwan yej kitokaj Jesús, poxsan paŋkikej.

⁴ Kuá' Pablo iwán Bernabé asikej Jerusalén ki-omemawijkej yej kitokaj
Jesús, apostolejmej iwán ancianojmej. Pablo iwán Bernabé kipojkej nochi
yej Dios kichij iwán yejemen. ⁵ E' sekin fariseojmej yej nō kicredojtokej
Jesús, moketzkej iwán kijtojkej:

—Nō mamocircuncidarōkan yej kicredowaj Jesús yej ayéj judiyojmej
iwán mamotekimaka iga makichiwakan ken kijtowa iley Moisés.

⁶ Iwán monechkojkej apostolejmej iwán ancianojmej iga tajtojkej de
inón. ⁷ Kuá' wéjkaja iga taŋapowakej, Pedro moketza', iwán kijtoj:

—Nokniwan, amejemen ankimátija ken iga Dios ikya netapejpen
iga manikpowili yej ayéj judiyojmej ye'noticiaj yej tasalvarowa iga nō
makicredōkan Dios. ⁸ Iwán Dios, yej kixmati nochi iyalmaj, tanextilij
iga nō kinekij inomej gente iwán kimakakej iyEspírito kensan tejemen
nō temakakej. ⁹ Dios ayá' tejémensan teje'ita, nō yejemen kiyé'itaj. Iga
yejemen moconfiarojkej ipan Jesús, kajkej ken tikita yej ayá' kichijkej
yej ayékti. ¹⁰ Inán, ¿te iga ayá' ankitawelcredowaj yej Dios kichij, iwán
ankitekimakaj tokniwej yej kitokaj Jesús iga makichiwakan yej niga
tejemej awel tikchiwaj, niga to-ikyapatajwan awel kichijkej? ¹¹ Majwa'
tejemej ticredowaj iga toTēko Jesús temānawij iga tepoxnegui', ayéj iga
tikixtawaj; ijkonan nō yejemen momānawiaj iga kicredowaj.

¹² Iwán ayagaj tajtoj. Tajtakaktikajkej kuá' pe' taŋapowakej Bernabé
iwán Pablo. Kipojkej kén iga Dios kipalewijkej iga makichiwakan
milagrojmej ipan inomej yej ayéj judiyojmej iga mamixkuitiŋkan iwán
makicredōkan. ¹³ Kuá' tami' taŋapowakej Bernabé iwán Pablo, Jacobo
kijtoj:

—Nokniwan, ta' xinekakikan: ¹⁴ Simón Pedro tepowilij kén iga Dios
achto wej ki-omemawij inomej yej ayéj judiyojmej iga nō mamochiwakan
itatki. ¹⁵ Inín nemi mochiwa ijkon ken kijkuilojkej profetajmej. Ijkin
kijtowa kan ijkuilijto':

¹⁶ Nej amoteko Dios,

iwán niwi' sej.

Nikchiwas iga marreinaŋoj sej
se ipiltzin yej ipilowampa David.

¹⁷ Iga nochi manetemoŋkan,

iga yej ayéj judiyojmej makitenewi notōka'.

¹⁸ Ijkon kijtowa toTēko, yej desde ikayay kijtoj iga mochiwas.

¹⁹ Jacobo nō kijtoj:

—Inón iga nej nikijtowa iga yej ayéj judiyojmej amo matiktekimakakan
iga makichiwakan yej akipalewiaj; yejemej kikaitejkeja yej ikya kichiwaj
iga kitokaja Dios. ²⁰ Majwa' matikijkuilowilikan iga amo makikuakan
naka' yej momiktiliapa idolojmej, iwán amo agaj mamasi iwán yej ayá'
iwán namiktito', iwán amo makikuakan inakayo yolkamej yej mokeh-
mekānajpa, iwán amo nō makikuakan esti. ²¹ Porque desde ikya ono'

† 15:2 15:2 Xikita glosario "Anciano".

ipan sejsé ǎltepe' yej tañextiliá ken ijkuilijto' ipan iley Moisés, cada día kuá' mosewilo molegowa ipan itioptomej judiyojmej.

Kitítaniliáj se ǎma' yej ayéj judiyojmej

²² Apóstolejmej iwán ancianojmej iwán nochi yej kitokaj Jesucristo kijtojkej iga mamotapejpena sekin de yejémempasan iga masenyakan Antioquia iwán Pablo iwán Bernabé. Iwán kitapejpenkej Judas, yej itoqa' nō Barsabás, nō kitapejpenkej Silas. Yejemen achi máj tayakantokej ipan yej kitokaj Jesús. ²³ Iwán yejemen kiwigakej ama', ijkín kijtowa:

“Nejemej apóstolejmej, ancianojmej iwán amokniwan yej nō kitokaj Jesús, nimitztítaniliáj saludos amejemen anokniwan yej ayéj anjudiyojmej, yej anchántitokej Antioquia iwán yej anchántitokej ipan italmej Siria iwán Cilicia. ²⁴ Nikmatikej iga yájkajki' ompiga sekin de nijpamej, e' ayéj nejemej niktítankej. Yajkij mitzyolpatatoj iga mitzijlitoj iga ximocircuncidarokan wan xikhijtokan ken kijtowa iley Moisés. ²⁵ Nejemen nitatapowakej, iwán nikye'itakej iga niktapejpenkej sekin yej kitokaj Jesús yej yawij mitzitati, senyawij iwán toknímej yej nikpoxnekij, Bernabé iwán Pablo. ²⁶ Inímej tajtaga' kisentálkej iyalmajmej malej kanaj kimijtijnékija iga kitokaj toTēko Jesucristo. ²⁷ Inōn iga nimitztítaniliáj Judas iwán Silas. Yejemej imatikamej yawij mitztatapowitij de inin yej nimitzijl-ikej. ²⁸ Iyespíritoj Dios nenextilijkej iwán nejemej nikye'itaj iga amo mamitztekimakakan iga xikhijwakan nochi yej tatekimaka iley Moisés, xikhijwákanan inin yej niawij nimitzijlitij: ²⁹ Ayo' xikuakan naka' yej momiktiliajpa idolojmej, iwán amo nō xikuakan esti, niga inakayo nō animal yej mokechmekanapa, iwán amo agaj mamasi iwán yej ayá' iwán namiktito'. Siga ankichijwaj ken nimitzijliáj, anye'nemiskej. Xiye'onokan.”

³⁰ Iwán inomej yej kitapejpenkej yajkij Antioquia, ompa kinechkojkej toknímej yej kitokaj Jesucristo iwán kimakakej ama'. ³¹ Kuá' yej kitokaj Jesús kilegrojkej inōn ǎma', poxsan yolpakikej iga kiyolchikajkej. ³² Wan como Judas iwán Silas nō profetajmej, kanimarojkej iwán kiyolchikajkej yej kitokaj Jesús kuá' kitatapowijkej. ³³ Kuá' inomej yej walkej Jerusalén wejkájkeja iga onokej Antioquia, yej kitokaj Jesús kinawatijkej iga maye'yakan sej kan onokej yej kitítankej. ³⁴ E' Silas kijtoj iga makáwi-o' ompa. ³⁵ Nō Pablo iwán Bernabé kawikej Antioquia. Yejemen wan komati toknímej tamachtijkej itájtōl toTēko.

Pablo yawi sej wejka iga kipowati itájtōl Jesucristo

³⁶ Kuá' achá wejkatí' iga ompa onokej, Pablo kijlij Bernabé:

—Matiakan matikpaxalowilitij yej kitokaj Jesús noyan ipan ǎltepemej kajkan tikpojkej itájtōl toTēko iga matikitakan ken onokej.

³⁷ Iwán Bernabé kinekiá iga mayawi nō Juan, yej itoqa' nō Marcos; ³⁸ e' Pablo ayá' kine' iga mayawi Marcos iwamej, iga Marcos ikya takajtej ipan tajli de Panfilia, ay'ya tapalewij iga kipowaj itájtōl Dios. ³⁹ Iwán awel motajtolkuilijkej iwán mokaakajtejkej. Bernabé yájkisan iwán Marcos. Tejkajkej ipan weyi ákal iga yajkij tajkótāl[‡] Chipre, ⁴⁰ e' Pablo kitapejpen Silas. Iwán yej kitokaj Jesús kitajtanilijkej toTēko iga maye'yakan iwán makipalewikān. ⁴¹ Iwán panojkej ipan tajli de Siria iwán Cilicia iga kanimarōjtinenekej kajkan monechkowaj tokniwan yej kitokaj Jesucristo.

[‡] 15:39 15:39 Xikita glosario “Tajkótāl o Isla”

16

Timoteo yawi wɔn Pablo wɔn Silas

¹ Pablo iwán Silas asikej ipan altepemej yej itoqa' Derbe iwán Listra, ompa kasikej se yej itoqa' Timoteo yej nɔ kitoka Jesús, ipiltzin se siwa' judía yej nɔ kitoka Jesús, e' itaj irrázajpa griego. ² Iwán tokniwɔn de Listra iwán de Iconio ye'tajtowayaj de Timoteo. ³ Pablo kine' iga Timoteo mayawi iwán, e' achto kicircuncidaroj iga makiye'itakaan judiyojmej yej de ompígapa, iga nochi kimatiáj iga itaj Timoteo irrázajpa griego. ⁴ Iwán kajkan panotiayaj ipan altepemej, kijliayaj iga makichiwakan tokniwɔn kensan kijtojkej apostolejmej iwán ancianojmej* yej onokej Jerusalén. ⁵ Iwán tokniwɔn yej kitokaj Jesús kimela'sentalijkej iyalmajmej ipan yéj, iwán cada día máj komatiayaj.

Dios kinextiliá Pablo iga mayawi ipan estado yej itoqa' Macedonia

⁶ IyEspíritoj Dios akimakaltij iga mamopowa itájtɔl Dios ipan el estado de Asia. Inón iga panojkej ipan estado de Frigia iwán estado de Galacia. ⁷ Iwán asikej kan tanto' estado de Misia. Kejlankej iga mayakan estado de Bitinia, e' iyEspíritoj Jesús akimakaltij iga mayakan ompiga. ⁸ Iwán sanpanojkej Misia iwán asikej altepe' yej itoqa' Troas kan moketza akalmej. ⁹ Ompa tayowakan Pablo kita' se visión. Kita' iga ejkato' se taga' del estado de Macedonia, kijlij: "Xaj Macedonia iga xinepaléwitij." ¹⁰ Kuá' Pablo kita' inón visión, nimanin nimajabiarojkej,† iga nikmatikej iga Dios nemi neñotzaj iga ompiga manikpowatij itájtɔl Jesucristo.

Pablo iwán Silas onokej Filipos

¹¹ Ompa Troas nitejkajkej ipan weyi ákal iga niajkij ipan tajkótal‡ yej itoqa' Samotracia. Iwán ipan se'ya día nasikej altepe' Neápolis. ¹² De ompa niajkij Filipos, inón weyi-altepe' yej ono' ipan estado de Macedonia, ompa ayá' nipoxwejkajkej. ¹³ Se día kuá' mosewilo, nikiskej ipan weyi-altepe' iwán niajkij ipan aten kan nochipa oradólo. Nimotajtalkej, iwán nikpowilijkej itájtɔl Jesucristo siwatkej yej ompa monechkojkej. ¹⁴ Iwán ompa onoya se siwa' yej wálaj altepe' Tiatira yej itoqa' Lidia, yej kinamakaya axokotzótzol yej este xolakti'. Inón siwa' nɔ kiweyimatiátiaya Dios. Takaktoya, iwán toTeško kichij iga inón siwa' makitajtolkui Pablo. ¹⁵ Iwán mobautizaroj iwán inochi ifamiliáj. Después kine' manikakan ichan; neteki'ijlijkej:

—Siga ankitaj iga nicrodoja toTeško Jesús, xakan nochan iwán ompa xikawikan.

Iwán neteki'ijlijkej iga ompa manikawikan.

¹⁶ Iwán se día kuá' nemi niayaj kan ni-oradóti, nimasikej iwán se takotzin yej kipiaya espíritu yej tanextiliaya yej mochiwaso'. Kipiaya itekomej yej kikojtoyaj. Iga takotzin taadivinarowaya itekomej kitaniayaj komati tomín. ¹⁷ Inón takotzin netokatiayaj kan nemi niayaj iwán Pablo; kijtojtiaya recio:

—Inimej tajtaga' yej kiservirowaj mela'Dios yej ono' pox ajko, yejemen mitzijliáj katiapa ojti xiktokakan iga ximosalvarokan.

* **16:4** 16:4 Xikita glosario "Anciano". † **16:10** 16:10 Lucas, yej kijkuiloj inón libro de Hechos, senemiá iwamej inón vej. ‡ **16:11** 16:11 Xikita glosario "Tajkótal o Isla".

18 Ijkón kichijtoya mia' días este que Pablo kuejkuesiwi', iwán kijlij inón espíritu yej onoya ipan inón takotzín:

—Nimitztekimaka ipan itoká' Jesucristo iga xikisa ipan inín takotzín.

Iwán ikua'san kisa' inón espíritu.

19 Kuá' itekomej inón takotzín kitakej iga ay'ya wel kitataniliskej, kikitkijkej Pablo iwán Silas, iwán kiwigakej tajkoaltepe', kan ono' yej mandarowaj. 20 Kuá' asikeja iyixtaj juezmej, kijtojkej:

—Inimej judiyojmej nemi kikuejkuesowaj togentej. 21 Iwán tanextiliáj iga mamochiwa ken yejemej kichiwa, inón tejemen awel tikchiwa iga tejemej tirromanojmej. §

22 Iwán la gente ki-onkawijkej Pablo iwán Silas. Iwán yej mandarowaj tatekimakakej iga makixtilikan itzotzolmej iwán makimagakan iga kuatakó'. 23 Kuá' póxsanya kimagakej, kakijkej ipan cárcel. Iwán yej kicuidarowa presoymej kijlijkej iga makiye'cuidarokan iga amo choloskej. 24 Kuá' inón kika' yej kicuidarowa presoymej, yajki kakitoj kan máj ta-ijti' ipan cárcel, kijixi-ilpijkej iga cadena ipan kuawi' yej pox eti'.

25 E' tajkoyówal, Pablo iwán Silas oradojtoyaj iwán kitakuikilijtoyaj Dios, iwán sekin presoymej yej ompa onoyaj takaktoyaj, 26 iwán paréj wejmolinakej tajli. Iwán mojolinkej itaketzalyomej cárcel. Iwán ikua' tapowikej nochi kaltemej, iwán xixxitomikej nochi cadena yej iga ijilpi-toyaj presoymej. 27 Kuá' isatewa' yej kicuidarowa presoymej, kita' iga tapójtó'ya cárcel, iwán kikixtij iyepadaj,* momiktiáyaya, iga yéj kijtoj anka cholójkeja presoymej. † 28 E' Pablo kitzajtzilij:

—Amo ximomikti, nigaj nonokej nonochin.

29 Iwán yej kicuidarowaya presoymej kitajtan ti'ti, iwán motalojtkalakito kan onokej Pablo iwán Silas, kuekuechkatiajki, motankuaketzato itenojmej. 30 Iwán kikixtij Pablo iwán Silas, iwán yej kicuidarowa cárcel tatajtan:

—¿Té nikchiwas iga manimosalvaro iga Dios amo mane-iknochiwa?

31 Yejemej kijtojkej:

—Xicredo toTeko Jesucristo iwán timosalvaroj, tej, mosiwa' wan mopi-lowan.

32 Iwán kipowilijkej itájtól Dios inón yej kicuidarowa presoymej iwán inochin nq yej onokej ompa ichan. 33 Iwán inonsan yówal inón yéj kicuidarowa presoymej kipa'kijlij ikajlo' Pablo iwán Silas kan kimagakej. Después mobautizaroj iwán nochi yej ono' ichan. 34 Iwán kiwiga' ichan kitamakatoj. Inón yej kicuidarowa presoymej iwán inochi yej ono' ichan pakikej iga kicredójkeja Dios.

35 Kuá' tanési'ya, yej mandarowaj kititankej policijajmej iga kijlitoj yej kicuidarowa presoymej iga makimajkawakan Pablo iwán Silas. 36 Iwán yej kicuidarowa presoymej kijlij Pablo:

—Yej mandarowaj netekimakakej iga manimitzmajkawakan. Iwán welja anye'yawij.

37 E' Pablo kijlij policijajmej:

§ 16:21 16:21 Xikita glosario "Roma". * 16:27 16:27 Xikita glosario "Espada". † 16:27 16:27 Inón tiempo, se yej kicuidaroj presoymej kimiktijkej siga kika'tej iga macholokan presoymej.

—Nejemēn niciudadanojmej romano.‡ Iwān iyixtaj la gente neyokamagakej iwān neakijkej ipan cárcel kuā' aya mojtowa siga ayompa nikchijkej. ¿Iwān inān kinekij manēmajkawakan ichtákasan? ¡Ijkón awe! Mawjtzekan yejemej iga manēkixtijkān.

³⁸ Iwān policiyajmej inōn yajkij kijlitoj yej mandarowaj. Kuā' yej mandarowaj kimatikej iga Pablo iwān Silas nō ciudadanojmej romano, majmawikej. ³⁹ Iwān yej mandarowaj yajkij kitatoj Pablo iwān Silas iga kijlitoj iga amo makiwelkuilikān iga kiprešojwijkej. Kijlijkej iga makisákanya ipan inōn altepe'. ⁴⁰ Kuā' kiskej ipan cárcel, yajkij çan Lidia. Ompa t̄atapojkej iwān tokniwān iga kaniṃarojkej, iwān yájkija.

17

Mokuejkuesoło altepe' Tesalónica

¹ Pablo iwān Silas panojkej ipan altepemej yej itōka' Anfipolis iwān Apolonia. Iwān asikej Tesalónica. Ompa onoya sē itiopan judiyojmej. ² Pablo, ken iga nochipa kichiwaya, yajki tiopan iga t̄atapowatoj iwān inomej gente. Eyi semanas ijkón kichijtoya cada día kuā' mosewilo. ³ Kuā' t̄atapowaya, itájt̄ol kitaksaltiyāya kan ijkuilijto' itájt̄ol Dios, kan kijtowa iga Cristo yawi kinkoçhiwatij iwān yawi mikiti iwān yawi sej ojpa-isati. Pablo kijlijkej:

—Inṃsan Jesús yej nemi nimitzijliáj, yéjyawa' in Cristo.

⁴ Iwān sekin judiyojmej kicređojkej iwān senemikej iwān Pablo iwān Silas. Nō kicređojkej mia' griegojmej yej kiweyimatiłtiáj Dios. Iwān nō kicređojkej mia' siwatkej yej tayakāntokej ipan inōn altepe'. ⁵ E' judiyojmej yej akicređowayaj ipan Jesús ta-ixitakej, iwān kitemojkej tajtaga' yej ayá' ye' nemij yej akipiáj tē kichiwaj, kinechkojkej mia' gente de inōn altepe' iga kiyokachijkej iga ooyowaj iwān iga takuejkuesowaj. Iwān yajkij çan Jasón iga makikixtijkān Pablo iwān Silas iga makiwigakan iyixtaj la gente. ⁶ E' como ayá' kasikej ompa, kiwawatatzojtiajkij Jasón iwān sekin tokniṃej iyixtaj yej mandarowaj ipan inōn altepe'; ijkín t̄azajt̄zikej:

—Pablo wān Silas tayoyolxelojtinemij noyan ipan inṃn tajli, inān este nigaja nō asikej, ⁷ iwān Jasón ki-omēmawij ichān. Nochi yejemej ayá' kichiwaj ken tatekimaka torrey César,* iga kijtowaj iga ono' se' rey yej itōka' Jesús.

⁸ Kuā' inṃn kikagui' la gente iwān yej mandarowaj este yolchichiyakej. ⁹ E' Jasón iwān sekin kixtajkej iga wel makimajkawakāno' iwān kimajka-kkej.

Pablo iwān Silas asij altepe' Berea

¹⁰ Iwān tayowakan yej kitokaj Jesús nimanṃn kikixtijkej Pablo iwān Silas iga mayakan Berea. Kuā' asitoj ompiga yajkij itiopan judiyojmej. ¹¹ Inṃmej judiyojmej poxsan te-ijikniṃej ayéj ken de Tesalónica, iga yolpakikej iga kicređojkej yej kipowa' Pablo, iwān nochipa momachtayaj ipan itájt̄ol Dios iga makimatikan siga ijkonya ken kinextilijkej. ¹² Ijkón iga mia' judiyojmej kicređojkej, iwān nō mia' tajtaga' iwān siwatkej yej tayakāntokej yej irrázajpa griego. ¹³ E' kuā' judiyojmej de Tesalónica

‡ 16:37 16:37 Ciudadano romano sē yej naceroj Roma, o yej kipíá' ama' kan neši iga kipertenecrowa Roma. La ley de Roma kimānawiyāya iciudadanojmej. * 17:7 17:7 Xikita glosario "César".

kimatikej iga Pablo nō nemi kipowa itájtōl Dios ipan áltepe' yej itōka' Berea, yajkij ompiga iga kijichtakawitoj la gente iga amo makiye'itakān Pablo. ¹⁴ E' tokniwan kitātankej Pablo iga mayawi lamartenoj, miē Silas iwān Timoteo kawikejo' Berea. ¹⁵ Yej kojmakatoj Pablo kikawatoj este ipan áltepe' Atenas. Iwān ompay mokuepkej; Pablo kijlij yej kojmakatoj iga makijlikān Silas iwān Timoteo iga sémiya ompigaya makasitij.

Pablo ono áltepe' Atenas

¹⁶ Miēj Pablo kichixtoya Silas iwān Timoteo ipan áltepe' Atenas, tatatzkay iyalmaj iga ompa kita' poxsan idolojmej. ¹⁷ Inōn iga kitātapowiayaj judiyojmej ipan itiopan, iwān ompa nō kitātapowiayaj sekin yej kiweyimatíaj Dios. Iwān nochipa kitātapowiaya gente yej monechkowayaj plaza. ¹⁸ Iwān sekin yej momachtíayaj yej kijliayaj epicúreos,† iwān sekin yej momachtíayaj yej kijliayaj estoicos,‡ pēwa' tatapowakej iwān Pablo. Kijtowayaj:

—¿Ix tē ān te-ijljineki in inīn taġa' yej pox tajtowa?

Iwān sekin kijtowayaj:

—Ñesi ken tepowiliá de sé'paya diosmej.

Ijkōn kijtojkej iga Pablo kitātapowiayaj itájtōl Jesús iwān kijtowa nō iga oja-isalo. ¹⁹ Iwān kiwigakej kān kitōkawíaj Areópago, kān nochipa monechkowayaj sekin yej tamachtíayaj, iwān kitajtankej Pablo:

—¿Ix wel nikmatskej tē iteki yej nemo' annenextiliáj? ²⁰ Iga nemi annepowiliáj yej ayi'pa nokta nikakij, iwān niknekij manikmatikān tē nokta kijtojneki.

²¹ Iga nochi yej ichān Atenas iwān tilitkmej yej ompa chantitoyaj poxsan kiyolmakayaj iga makikakikān yej áyapa i' mokaki.

²² Iwān Pablo mokeztza' iyixtaj yej monehkojkej iwān kijtoj:

—Amejemen de Atenas, nej nikita iga poxsan ankičredojskej ipan diosmej. ²³ Kuá' nej nipanoj iwān nitachá' kān amejemen anmonechkowaj iga ankiweyimatiltíaj amodiosmej, nikasi' nō sē altar§ kān ijkulijto' inīn tájtōl: “DIOS YEJ AYÁ' MO-IXMATI”. Pues de inōn Dios yej amejemen ankiweyimatiltíaj malej iga ayá' ankixmatij, inōnyawa' nokta nemi nimitzpowiliáj.

²⁴ Dios yej kichij inīn tajli iwān nochi yej ono' ípan, yéj itatki cielo iwān tajli. Ayá' mochantíaj ipan tiopamej yej tajtaġa' kichiwaj. ²⁵ Yéj akipolowa nité iga matikpalewikān. Iga yejwa' in yej kichíwa iga matonokān iwān wel matimijneltikān iwān yéj temaka nochi yej tejemej tikpiáj.

²⁶ Ipan sē taġa' Dios kichij iga mapiwilo noyan ipan inīn tajli. Iwān yéj kijtoj kēman sē nación yawi onoti iwān kān yawij mochantitij. ²⁷ Dios ijkōn kichij iga makitemokān malej ken tamamatemojtinémijpa iga makasikān, malej iga Dios ayá' wejka ono' ipan sejsé de tejemej. ²⁸ Iga Dios tonokej, tinejnemij, iwān tonoskej. Achi ijkōn kįtoja sē yej de amejēmēmpa yej wel kichíwa moňsajtájtōl, kijtoj: “Tejemen nō ipilowān Dios.” ²⁹ Siga tejemen ipilowān Dios, awel tikuiskej iga toDiosmej tejté yej chijto' de oro o de plata o de te'ti, yej kichíwa taġa' kensan yéj kejlāmiki. ³⁰ Desde ikay Dios ayá' kiknočhij la gente ken iga kajasiá iga yejemej aya kimatiáj itájtōl. E'

† 17:18 17:18 Epicúreos kitokakej sē taġa' yej kimachtij iga wel sē nochipa paki. ‡ 17:18 17:18 Estoicos kitokakej sē taġa' yej kimachtij iga sē amo makichjwasan ken kineki iyalmaj, sino maye'nemi. § 17:23 17:23 Xikita glosario “Altar”.

inán tatekimaka iga nochi gente noyan kan onolo', makikajtewakan iga kichijtokej yej ayekti. ³¹ Iga Dios kitapejpen se día kuá' yawi kijuzgaroti inochi gente kensan iga kichijkej. Dios kitapéjpenya se taga' yej yawi tajuzgaroti, inón monextij kuá' ki-ojpa-ixitij kan miktoya.

³² Kuá' kikakikej iga ojpa-isaj yej miktokej, sekin kajawilmatikej iwán sekin kijtowayaj:

—Anka se' día niawij nimitzkakitij de inñsan sej.

³³ Iwán Pablo kisa' kan nechkatoyaj. ³⁴ E' sekin kitokakej Pablo iwán kicredojkej itájtól Jesús. Se de yejemej itoqa' Dionisio, yéj de inomej yej mandarowaj yej monechkojkej ipan se tepe' yej kijliáj Areópago, iwán se siwa' yej itoqa' Dámaris, iwán sekin máj nq kicredojkej.

18

Pablo ono' altepe' Corinto

¹ Kuá' nochi inñ panoj, Pablo kisa' Atenas, iwán yajki Corinto. ² Ompa kasi' se taga' judío yej itoqa' Aquila, yej naceroj ipan ital Ponto. Aya kipiaya días iga asikej, walkej de Italia iwán isiwa' yej itoqa' Priscila. Kjskej Italia iga rey Claudio César tatekimá' iga makisakan Roma nochi judiyojmej. Iwán Pablo yajki kipaxalowilitoj. ³ Iwán como inómpasan tekipánol kipiaya ken yejemen iga kichiyawaj kajli de kuetax, inón iga ompa kawí' iwán yejemej iga sentekipanowaj. ⁴ Iwán cada día kuá' mosewilo, Pablo yaya itiopan judiyojmej. Ompa kipowaya itájtól toTeko iga kinekiá makiyolyamana judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej.

⁵ Kuá' Silas iwán Timoteo asikej iga walkej ipan estado de Macedonia, Pablo kikajtej se' tekipánol iga kipetzpowáyan itájtól Dios; kijliaya judiyojmej iga Jesús nokta in el Cristo yej yejemej kichixtoyaj. ⁶ E' yejemej motalkej a contra iwán kuajkuantas kijlijkej Pablo. Iwán Pablo kitzejtzeloz itzótzol iga makimatikan iga ayompa kichijkej iwán kijtoj:

—Siga ampoliwiskej iyixtaj Dios, amejemen amotechko; nej ayo' nikmati. Amansan nia nikpowiliti ye'noticiaj yej ayéj judiyojmej.

⁷ Pablo kisa' tiopan iwán yajki chan se taga' yej itoqa' Ticio Justo, yej ichan tiopantenoj, yéj nq kiweyimatiñtiaya Dios. ⁸ Iwán Crispo, yej mandarowa tiopan, iwán inochi yej ono' ichan kicredojkej toTeko. Iwán nq mia' de Corinto, kuá' kikakikej itájtól Dios, kicredojkej wan mobautizarojkej. ⁹ Iwán se yówal toTeko ijkín kijlij Pablo ipan visión:

—Amo ximajmawi; xa xikpowa notájtól iwán amo xitensewi. ¹⁰ Iga nej nono' mowan, iwán ayagaj wel tejté mitzchijwilij yej ayekti, ipan inñ weyi-altepe' ono' mia' yej yawij necredotij.

¹¹ Iwán Pablo ompa kawí' Corinto se xiwi' iwán tajko iga kipowilitoia la gente itájtól Dios.

¹² E' kuá' Galión gobernarrowaya ipan estado de Acaya, judiyojmej ki-onkawijkej Pablo. Kiwigakej kan tajuzgarolo, ¹³ iwán kijlijkej el gobernador:

—Inñ taga' kiyolyamana la gente iga se'pa makiweyimatiñtikan Dios, ayo' ken kijtowa toley.

¹⁴ Pablo tajtowayaj kuá' Galión kijlij judiyojmej:

—Siga kichij tejté yej pox ayekti, ijkón sí nimitztajtólkuñliayaj amejemen yej anjudiyojmej; ¹⁵ e' como iga san tajtolmej iwán tokamej iwán de amoleymej, ómpaya amejemen xikitakan, nej inón awel nikjuzgarowa.

16 Iwán kikixtijkej ompa kan tajuzgarolo. 17 Wan nochi griegojmej kikitziqikej Sóstenes yej mandarowa tiopan iwán kimagakej ompasan iyixtaj gobernador. E' Galión mochi kenkuá' ayá' kitzto'.

Pablo mokuépa sej altepe' Antioquia

18 Pablo kawigo' mia' días ompa Corinto. Después monawatijkej iwán yej kitokaj Jesús iwán tejkaj ipan weyi ákal iwán yajki ital Siria, senyajki iwán Priscila iwán Aquila. Ompa altepe' Cencrea mokuatetexoj Pablo. Ijkon kichij yej kijtoj iyixtaj Dios iga tejté kichijwaya.* 19 Kuá' asikej altepe' Éfeso, ompaya kawikej Priscila iwán Aquila. Pablo yajki tiopan iwán itapowa' iwán judiyojmej yej ompa monechkowayaj. 20 Yejemen kijlijkej iga makáwi-o' ompa, e' yéj ayo' kine'. 21 Sino que monawatij iwamej, kijtoj: —Nia Jerusalén, iga ompa manetecho ilwi'; e' siga Dios kineki niwi' sej nimitzitakij.

Después tejkaj ipan weyi ákal, yajki, kisa' Éfeso. 22 Kuá' asi' altepe' Cesarea, Pablo yajki Jerusalén kisaludarotoj tokniwan yej kitokaj Jesús, iwán yákiya altepe' Antioquia. 23 Kuá' achá wejkaj iga ompa ono', yajki kipaxalowilito tokniwan yej onokej ital Galacia iwán yej onokej ital Frigia, iwán ipan sejsé altepe' kipalawijkej iga máj mamofiarokan yej kitokaj Jesucristo.

Apolos kipowa itájtol Dios altepe' Éfeso

24 Inón tiempo asi' ompa Éfeso se judío yej itoka' Apolos. Yéj íchan katka ipan altepe' yej itoka' Alejandría. Poxsan wel predicarowaya iwán poxsan kimatiá itájtol Dios. 25 Yéj machtitoya ipan toTeko iyojwi iwán kipoxyolmakaya iga taye'nextiliá itájtol Dios kan tajtowa de Jesús, malej iga kimatiasan ken iga tabautizaroj Juan. 26 Apolos pewa' iga tajtoj tiopan-ijti' ken kuá' nochi kimati; e' kuá' kikakikej Priscila iwán Aquila kén iga tamachtitoya, kinotzkej, iwán kiwigakej kan iseltimej iga kinextilijkej yej aya kimatiá de iyojwi Dios. 27 Kuá' Apolos kine' mayawi ipan estado de Acaya, tokniwan de Éfeso yej kitokaj Jesús kichiwilijkej se ama' iga tokniwan de ompiga maki-omemawikan Apolos. Kuá' Apolos asi' Acaya pe' tamachtij. Ijkon poxsan kipalawijkej tokniwan yej Dios kichokilij iga makicredokan. 28 Porque Apolos motenkiztkij wan judiyojmej yej akicredojkej ipan Jesús, iwán awel kitenkuepiliayaj. Iwán iyixtaj la gente Apolos kinextiliayaj iga itájtol Dios kijtowa iga Jesús in el Cristo yej yejemej kichixtoyaj.

19

Pablo ono' Éfeso

1 Mij Apolos onoya Corinto, Pablo panoj ipan tepeyoj iwán asi' altepe' Éfeso, ompa kasi' mia' yej kitokaj Jesús. 2 Iwán Pablo tatajtan:

—¿Ix Dios mitzmakakej iyEspíritu Santo kuá' anikredojkej ipan Jesús? Yejemej kijtojkej:

—Nejemen ayá' nikakiáj siga ono' el Espíritu Santo.

3 Pablo kitajtan tokniwan:

—¿Kéntaj anmobautizarojkej?

* **18:18** 18:18 Anka Pablo kijlij iyixtaj Dios iga mawejkawa iga akoniaya vino niga motzonkixtiaya, e' atikmatij te iga.

Yejemən kijtojkej:

—Kensan tabautizaroj Juan el Bautista.

⁴ Pablo kijtoj:

—Kena, Juan kibautizaroj yejsan kikaštejkej iga kichiwaj yej ayekti, e' kijliayaj iga makicređokan ipan itoqa' yej wi'o' tatepotztaj, ken tikijtowaj ipan Jesús yej el Cristo.

⁵ Kuə' inon kikakikej, mobautizarojkej ipan itoqa' toTečo Jesús; ⁶ iwán kuə' Pablo kitalij ima' ipan sejsé de inomej, iyEspíritoj Dios walaj ipan yejemej, iwán sesé'paya iga tajtojkej ay'yéj ipan itajtölmej, iwán kijtojkej kensan Dios kitajtölmakakej. ⁷ Iga inochimej, ken doce tajtaga'.

⁸ Pablo yayajtoya tres meses itiöpan judiyojmej, ompa kipowaya itájtöl Dios iwán ayá' majmawiá. Iwán kuə' tajtowaya, kiyolyamanaya la gente iga kinextiliayaj ken iga reinarowa Dios. ⁹ E' sekin moyoltakuawilijkej iwán ayá' kicređojkej, majwa' iyixtaj la gente kijtojkej iga kijiyaj itájtöl Jesucristo. Pablo kikaštej yej maštajtowaj, iwán kiwiga' yej kitokaj Jesús kan tamachtiá se yej itoqa' Tiranno, iwán ompa kitatapowiyaj cada día.

¹⁰ Iwán ijkón kichijtoya dos años, ijkón yej chantitoyaj ipan tajli de Asia kikakikej itájtöl toTečo Jesús, yej judiyojmej iwán yej ayéj. ¹¹ Iwán Dios kipalewaj Pablo iga kichij milagrojmej. ¹² Malej se panyitöj o se tzóztöl yej Pablo kichijchimiá, kitaliyaj ipan yej wetitokej iwán achitayaj, iwán mašpíritojmej kisayaj.

¹³ E' sekin judiyojmej yej nejnenka' yej kikixtiliáj la gente mašpíritojmej, nō kiyejyekojkaj iga kitēnewiáj itoqa' toTečo Jesús iga makikixtikān mašpíritojmej, kijtowayaj:

—Ipan itoqa' Jesús yej Pablo kipowa, nimitztekimakaj iga xikisakan.

¹⁴ Ijkón kichiwaj siete ipilówampa Esceva, se judío yej ijéfejpa sacerdotejmej. ¹⁵ E' kuə' kichijkej, mašpíritoj kijtoj:

—Jesús nikixmati, iwán nō nikmati a'yéj in Pablo; e', ¿a'yéj in amejemen?

¹⁶ E' inon taga' yej kipiaya mal espíritu mopatanaltij iyakapamej, iwán como yéj máj tajpalej, nochi kitanilij, iwán paréj kimagakej iwán cholojtikškeja ipejpetzkamej iwán espatitájkija. ¹⁷ Nochi kimatikej yej chantitokej Éfeso, judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej iwán pox momajtijkej. Ijkón iga itoqa' toTečo Jesús majya kiweyimatiłtijkej.

¹⁸ Iwán mia' yej kicređowayaj Jesús, wtziaayaj iga motēnixitomayaj iga kichijkej yej ayekti. ¹⁹ Iwán mia' yej motamatiliáj kiwigakej ilibrojmej, kitatöj iyixtajmej la gente. De inomej libro ipatiyo masi' ken cincuenta mil tomjn de plata. ²⁰ Ijkón iga itájtöl toTečo noyan momatitiya iwán nešia iga kipiá poder.

²¹ Kuə' pánoja nochi injn, Pablo kejlān iga yawi estado de Macedonia iwán Acaya iwán yawi este Jerusalén. Kuə' pánoja noyan ipan altepemej kejlān nō iga yawi Roma. ²² Iwán kitān Macedonia omen yej kipalewiáj, Timoteo iwán Erasto, e' Pablo achö' kaw'i Asia.

Mokuejkuesqlo qltepe' Éfeso

²³ Inon tiempo Éfeso monechqolo' iwán mokuesojkej iga mopowa' yej aya j' mopowaya de iyowji Jesucristo. ²⁴ Mokuesojkej itechko se taga' yej itoqa' Demetrio, yej kitekipanowaya plata. Injn taga' kichiwaya kaltzitzjn de plata kensan tachaya itiöpan se diosa yej itoqa' Diana, iwán poxsan

tatañiayaj yej tekipanowayaj iwán Demetrio. ²⁵ Iwán inomej kinechkoj, iwán sekin yej nõ kipiáj inõmpasan tekipánõl. Demetrio kijlijkej:

—Nokniwã, amejemen ankimatij iga ipan inin tekipánõl titataniáj. ²⁶ E' amejemen ankitaj iwán ankikakij iga Pablo kijtojtinemi iga diõsmej yej kichiwajpa taga' ayéj diõsmej; iwán mia'ya gente kicredõltijkej, ayejsan nigaj Éfeso sino que casi nõyan ipan inin tajli de Asia. ²⁷ Inõn poxsan ayekti, wel tikpolowaj totekipánõl, iwán itiõpan kan ono' weyi diõs Diana ay'ya agaj kiweyimatis. Inån nochi yej çantitokej ipan tajli de Asia iwán inewi de inin tajli kiweyimatiñtiáj, e' siga ijkõn ken kijtowa Pablo, nochi kelkawaskej Diana.

²⁸ Kuã' inõn kikakikej yej ompa nechkatoyaj, kuesiwiwej poxsan, iwán tzejtzikejpa iga kijtojkej:

—iMamoweyimatilti Diana yej idiõsmej efesiojmej!

²⁹ Iwán nochi ipan weyi-ãtepe' ayo' kimatiáj te kichiwajaj. Kikitziõto Gayo iwán Aristarco õmen tajtaga' de Macedonia yej senemiáj iwán Pablo. Iwán kiwawatatzõtjiajkij este ipan wékal kan motekinechkoõlo. ³⁰ Pablo kinekiáj makalaki ompa iga matajto iwán la gente, e' tokniwã yej kitokaj Jesús ayá' kikalaktijkej. ³¹ Nõ sekin yej mandarowaj Asia yej iyamigojmej Pablo, tatitankej iga amo mayawi kan chapantolo'. ³² Ompa kan nechkatolo', sekin tzejtziáj iga kijtowajaj tejté iwán sekin tzejtziáj iga se'pa kijtowajaj iga kuejkuesitoyaj, iwán mia' ayá' kimatiáj te iga ompa nechkatoyaj. ³³ E' sekin yej ompa chapantoyaj kimatiñtikej Alejandro te nemi mochiwa, iwán yej judiyojmej kitopejkej iga kitãlkej tatajkoyan. Iwán Alejandro kajko' imã' iga ayo' matzejtzitolo iga makitajtowilkan judiyojmej iyjxtaj la gente. ³⁴ E' kuã' kimatikej iga Alejandro nõ judío, nochi tzejtzitoyaj ken dos horas. Kijtojtoyaj:

—iMamoweyimatilti Diana idiõs efesiojmej!

³⁵ Iwán tajkuilowãni yej ompa ichan, kuã' kiyoltãlija yej tzejtzitoyaj, kijtoj:

—Nokniwã de Éfeso, amejemen ankimatij iga nõyan momati iga inin ãtepe' kicuidarowa itiõpan weyi diõsa Diana iwán imagen yej wãlaj ipan cielo. ³⁶ Ayagaj wel kijtowa iga ayá'. Inõn iga ay'ya xi-õyojtokan, amo xikchiwakãn nité siga aya ankimatij te nemi mochiwa. ³⁷ Iga inimej tajtaga' yej ankiwajligakej, até nemi kijtowaj yej ayekti, niga nemi mañtajtowaj de tejemen todiõs Diana. ³⁸ Siga Demetrio iwán yej iwán tekipanowaj, kitelwijneki agaj, inõnya iga ono' juezmej iwán kan tajuzgarõlo iwán wel motajtowiliáj itenojmej yejemej iga makimakakan yej kinekij. ³⁹ E' siga se'pa yej ankitajtani, mamochiwa kuã' monechkowaj yej mandarowaj ipan inin ãtepe'. ⁴⁰ Porque iga ijkín tikchiwaj, wel tepantiáj iga tikuejkuesowaj la gente iga inõn yej mochiõ aman. Iwán awel timotajtowiliskej siga tetajtaniskej te iga nemi mokuejkuesõlo.

⁴¹ Kuã' tami' inin kijtoj, mojmoyawilõ'ya.

20

Pablo yawi Macedonia iwán Grecia

¹ Kuã' pachíwi'ya iga mokuejkuesõlo', Pablo kinõtza' yej kitokaj Jesucristo iga kinõnõtzejkej. Iwán kinajnapalõ tokniwã iga monawati-kej, iwán yãkya estado de Macedonia. ² Kipaxãlowilõto ãtepejmej

vej onokej Macedonia iga kitatapowijtinemi' vej kitokaj Jesús iga amo makikajtewakan iyojwi Dios, iwán asito ipan país de Grecia. ³ Ompa onoya tres meses, ay'ya ke' poliwiá iga majkiltiya pan weyi ákal iga yawi Siria, kuá' kimati' iga sekin judiyojmej kinekiáj makikitzkikan. Inón iga ayo' yajki Siria, ikxinejnen iga yajki sej Macedonia. ⁴ Íwán senyajki inimej tajtaga': Sópater vej ichan Berea, iwán Aristarco iwán Segundo vej ichamej Tesalónica, Gayo vej ichan Derbe, iwán Timoteo iwán yajki nō Tíquico iwán Trófimo vej chantitokej ipan ítal Asia. ⁵ Inimej tokniwan tayakankej iga yajki nechatoj ipan altepe' Troas. ⁶ Nejemej, kuá' pánoja iyilwi kuá' mokua pan vej akipiá levadura, nimajkiltijkej Filipos ipan weyi ákal. Iwán este ipan cinco días nikasitoy ipan altepe' Troas tokniwan vej ompí nechatoj. Ompa nikajkej siete días.

Pablo kipaxlowiliá altepe' Troas iga monawatiá

⁷ Ipan achto día de la semana nimonechkojkej wan tokniwan vej kitokaj Jesús iga sekan nikujkej la Santa Cena.* Pablo kimachtijtoya tokniwan. E' como kimatiá iga yawi kisati mostapa, inón iga tatapojtoya este tajkoyowal. ⁸ Ompa ajko ipan se' piso kan ninechkatoyaj, paréj taxojxotatoya. ⁹ Iwán se chokotzin itoqa' Eutico ewatoya ipan ventana este ipan tercer piso. E' como Pablo pox wejkej iga tatapojtoya, chokotzin pox kochisnekiá iwán mokochkuilij iwán wetzi'. Iwán kuá' kiketajtoj, míkto'ya. ¹⁰ Iwán Pablo temoj, kiná' techoj wan kinapaloj. Iwán kijtoj: —Amo ximajmawikan; isato'.

¹¹ Iwán Pablo tejkaj sej ajko iwán kikui' pan wan kitatajkoloj, iwán kimajmá' tokniwan, iwán tamachtijtoya este ijkón tanesi', iwán yajkiya. ¹² E' inón chokotzin vej wetzi', kiwigakej ichan isatiajki, iwán nochi pakikej.

Pablo kisa Troas iga yawi altepe' Mileto

¹³ Nejemej nitapanojkej iwán niajkij ipan weyi ákal este ipan altepe' vej itoqa' Asón iga ompa nikuitewaskej Pablo, iga yéj kine' matalnejnémipa, áchtoya ijkón nimojlijkej. ¹⁴ Iwán ompígaya Asón, nimasikej wan Pablo, ómpaya tejkaj ipan weyi ákal iwán niajkij este ipan altepe' Mitilene. ¹⁵ Ompa nikiskej, iwán ipan se'ya día nipanojkej itenoy tajkótal† vej itoqa' Quío. Iwán ipan se' día nasikej ipan altepe' vej itoqa' Samos, ompa kan moketza ákalmej. Nō nimoketzkej altepe' Trogilio, iwán ipan se'ya día nasitoy altepe' Mileto. ¹⁶ Ijkón nikchijkej iga Pablo ayá' kine' mawejkawa poxsan ipan tajli vej itoqa' Asia, ayá' kine' mayawi Éfeso iga kinekiá magui' maásiya Jerusalén iga maono ompa siga wel kuá' mochíwas ilwi' vej kijliáj Pentecostés.‡

Pablo monawatiá wan vej ichamej Éfeso

¹⁷ Kuá' asikej Mileto, Pablo tatjan iga mawitzekan vej tayakantokej vej kitokaj Jesucristo vej chantitokej Éfeso. ¹⁸ Kuá' asikej, Pablo kijtoj:

—Amejemen ankimatij ken iga ninemi' este kuá' achto nasi' Asia.

¹⁹ Nochipa nonoya amowan iwán nikchij ken netekimaka toTeko, iwán ayá' nimoweyimati. Ne-iknochijkej wan este nemiktijnekiáj sekin judiyojmej. ²⁰ E' ayá' nikajtej iga nimitznextiliáj nochi vej mitzpalewiáj.

* **20:7** 20:7 Xikita glosario “Santa Cena”. † **20:15** 20:15 Xikita glosario “Tajkótal o Isla”. ‡ **20:16** 20:16 Xikita glosario “Pentecostés”.

Nimitzmachtijkej tajkoaltepe' kan anmiakejmej anntakaktoyaj iwán nq amochajchamej. ²¹ Niknextiliaya judiyojmej iwán nq yej ayéj judiyojmej iga makikajtewákanya iga kichiwaj yej ayékti wán makina'techokan Dios iwán makicredokan toTeko Jesucristo. ²² Inán netekimaka el Espíritu Santo iga manía Jerusalén, e' nej ayá' nikmati te yawij nechíwilítij ompiga. ²³ Nikmátisan iga el Espíritu Santo ne-ijliá iga ipan nochi altepemej kansan niatí yawij nepresojwítij iwán yawij ne-iknochwátij. ²⁴ E' nej nité ayá' neyolmikiá malej iga manimiki; san nikneki maniky'e'tami notekipánol yej toTeko Jesús nemá'. Inón tekipánol iga manikpowa ye'notíciay yej tenextiliá iga Dios tepoxchokiliá, iwán nipaki iga inón nikchjwa.

²⁵ 'Iwán inán nikmati iga nisé de amejemen yej nimitzpowilijkej ken reinarowa Dios, nikeman ayo' anne-itaskej. ²⁶ Inón iga nikneki manimitzijlikan iga ayéj nej notechko siga agaj ayá' kicredoj. ²⁷ Nej nochi nimitzijlikkej ken Dios kineki iga xikmatikan, nité ayá' iyantikawi'. ²⁸ Inón iga xikitakan ken iga xiye'nemikan. Ijkonsan nq xikitakan iga maye'nemikan tokniwan yej kitokaj Jesucristo. Porque amejemen el Espíritu Santo mitztalkej iga xikitakan tokniwan yej toTeko Jesucristo kikowa' iga iyesyoy. ²⁹ Pues nej nikmati iga kuá' nimitzkajtewáskeja, wítzeskej sekin yej kinekiskej mamitzpojpolokan amejemen yej ankitokaj toTeko. Ayompa mitzmachtiskej iga xikísakan pan ye'ojti, ken tikita mitzkuajnekij ken lobojmej^s kikuaj borregoymej. ³⁰ Iwán onoskej de amejemensan yej yawij mitzmachtitij, e' takajkawáskejpa kansan makitokakan tokniwan yej kitókaja Cristo. ³¹ Inón iga ximocuidarokan iwán xikejlamikikan iga eyi años, semilwi' iwán senyówal este nichokaya iga nimitznqontztoyaj sejsé de amejemen.

³² 'Inán nokniwan nimitztaliáj ipan ima' Dios iga mamitzomemawikan iga yéj poxsan mitzchokiliáj. Amo xikelkawakan itájtól yej tepalewiá iwán te-ijliá iga Dios poxsan techokiliá iwán mitzmaskej yej yékti kuá' tonoskej sekan wán nochi toknimej yej yéj kitapejpen. ³³ Ayí' nikne' manikuili agaj itomín niga itzótzol. ³⁴ Majwa', amejemen ankimatij iga nej nitekipanoj iga wel manikpiá yej nepolowa iwán iga yej iwán nisenemiáj. ³⁵ Ijkón nochipa nimitznextilijkej iga se matekipano. Ijkón wel tikpalewiáj yej akipiáj nité, amo matikelkawakan itájtól toTeko Jesús, kan kijtoj: "Máj páki yej tamaka, que yej kimakaj."

³⁶ Kuá' tami' inón kijtoj, Pablo motankuaketza', iwán sen-oradojkej iwamej. ³⁷ Nochi chokakej, kikechnapalojkej, iwán kipipitzojkej Pablo. ³⁸ Iwán poxsan moknqmatikej iga Pablo kijtoj iga ayo' máj kitaskej. Iwán kojmakatoj este kan tejkej ipan weyi ákal.

21

Pablo yawi Jerusalén

¹ Kuá' nikajtéjkeja tokniwan yej kitokaj Jesucristo, nitejkajkej ipan weyi ákal iwán niajkij ipan altepe' yej itóka' Cos. Ipan se'ya día niajkij ipan se'ya altepe' yej itóka' Rodas. Iwán después nasitoy ipan altepe' yej itóka' Pátara. ² Ompa Pátara nikasikej se weyi ákal yej yawi Fenicia, iwán ipan nitejkajkej iwán niajkija. ³ Kuá' nemi nipanowaj nikitakej tajkótal* yej itóka' Chipre, inón tajkótal kawí' noopochkampamej, iwán niajki este

Siria. Iwán nitemojkej alpepe' Tiro porque inón weyi ákal kan niayaj ompa kitatemowijkej. ⁴ Ompa nikasitoy tokniwan yej kitokaj Jesucristo, iwán nikajkej iwamej siete días. Iwán el Espíritu Santo kitajlantijkej inomej tokniwan iga makijlikan Pablo iga amo mayawi Jerusalén. ⁵ E' kuá' pánoja siete días, nikiskej ompa. Iwán nochi tokniwan iwán isiwamej iwán ipilowan, neojmakatoy este playa. Ompa nimotankuáketzkej iga ni-oradojkej. ⁶ Iwán nimonawatijkej este nimonapalojkej iwán nitejkájkeja ipan weyi ákal; iwán tokniwan yájkija ichamej.

⁷ Nikiskej Tiro iwán nasitoy ipan alpepe' yej itóka' Tolemaida, ompa tamati' iga ninemiáj ipan weyi ákal. Ompa niksaludarotoy tokniwan yej kitokaj Jesucristo, iwán se día ompa nikawikej iwamej. ⁸ Ipan se'ya día, Pablo iwán yej iwán nonoyaj nikiskej wan nasikej alpepe' Cesarea. Ompa niajkij chan Felipe yej kipowa ye'noticiaj de Jesucristo, yejwa' se de inomej siete diaconoymej yej kitapejpenkej apostolejmej; iwán nikajkej ichan. ⁹ Felipe kipiaya nawi itakomej yej Dios kitajtolmakayaj. ¹⁰ Iwán kuá' mia'ya días ompa nonokej, asito se profeta yej walaj Judea, itóka' Agabo, ¹¹ walaj nepaxalowilkoj. Iwán kikui' icintoron Pablo, mokxi-ilpij iwán moma-ilpij Dios inon kijtoj:

—IyEspíritu Dios kijtowa iga Jerusalén judiyoymej ijkín yawij kilpitij yej itatki inin cintoron, iwán yawij kentregarotij ipan ima' yej ayéj judiyoymej.

¹² Kuá' inón nikakikej nejemej iwán inomej yej ompa ichamej Cesarea, nikijlijekej Pablo iga ayo' mayawi Jerusalén. ¹³ E' Pablo kijtoj:

—¿Te iga anchokaj?, ijkón annehokismakaj. Nej niksentálijja nokta noalmaj ayejsan iga mane-ilpikan sino que no niksemaka noalmaj iga manemiktikan ompiga Jerusalén iga niktoka toTeKo Jesús.

¹⁴ Iwán como awel nikyolyamankej, ijkón nikajtejkej iwán nikijlijekej:

—Mamochiwa ken kineki toTeKo.

¹⁵ Kuá' nochi panoj inin, nimajabiarojkej wan niajkij Jerusalén.

¹⁶ Senyajkiy nowamej sekin tokniwan de Cesarea yej kitokaj Jesús. Yaya no se taga' yej naceroy tajkotal Chipre yej itóka' Mnasón. Mnasón ikay kicredojo' Jesús iwán ompa nikajkej ichan.

Pablo kipaxlowiliá Jacobo

¹⁷ Kuá' nasikej Jerusalén, yej kitokaj Jesucristo neqmemawijkej iwán poxsan pakikej. ¹⁸ Ipan se'ya día niajkij wan Pablo iga nikpaxalowilitoy Jacobo, ompa no nechkatoyaj nochi ancianoymej.† ¹⁹ Pablo tasaludaroj iwán kipowa' nochi ken iga Dios kichij iga kicredoijkej no kesiá yej ayéj judiyoymej kuá' yej kipowa' itajtol Dios. ²⁰ Kuá' kikakikej inón, kiweyimatlitijkej Dios, iwán kijlijekej Pablo:

—Ta' xikitawa' noknin, nigaj ono' miles yej judiyoymej yej kicredójkeja ipan Jesús, iwán yejemej kijtówajo' iga mamochiwa ken tatekimaka iley Moisés. ²¹ Inomej kimatlitijkej iga tej tikmachtijtinemi nochi tokniwan yej ayéj judiyoymej, teji' tikijtowa iga ayo' mamochiwa ken tatekimaka Moisés, iwán titatekimaka iga ayo' makicircuncidarokan ipilowan, niga ayo' makichiwakan ken tejemej tiktékichiwaj. ²² ¿Tej, té tikijtowa? Porque la gente yawij monechkotij kuá' kimatiskej iga nigaj tono'. ²³ Máj yekti ijkín xikchiwa ken nimitzijliáj: Onokej nigaj iwán nejemej nawi tokniwan yej yawij kichiwatij ken motajtolitijkej wan Dios. ²⁴ Xikuigakan inimej nawi

† 21:18 21:18 Xikita glosario "Anciano".

tokniwan, iwán xichíwa ken kijtowa la ley iga ximochipawakan.‡ Iwán tej xixixtawa iga yejemej mamokuatagalokan. Ijkón yawij kitatij iga ayéj cierto yej mitzpantiáj; kitaskej iga tej tikchíwa ken kijtowa iley Moisés. 25 E' iga inomej yej ayéj judiyojmej, yej nq kicredojkej ipan Jesús, nejemej nikijkuilowilíjkeja iga ininsan makichíwakan: Amo makikuakan naka' yej momiktliapa idolojmej, iwán amo nq makikuakan esti, niga inakayo yolka' yej mokechmekanapa, iwán amo agaj mamoteka iwán yej ayá' iwán namiktito'.

Pablo kikítzkiáj ipan weyitiopan iga kipresojwiáj

26 Iwán Pablo yajki iwán inomej nawí tajtaga', iwán ipan se' día kichijkej ken kijtowa iley Moisés iga mamochipawakan§ iyixtaj Dios iwán kala' weyitiopan-ijti'. Después yajki kijtoto kēman yawi tamiti iga inón kichijoskej, iga sejsé de yejemej yawi kimakati iyofrendaj.

27 E' kuá' asiaya siete día, sekin judiyojmej yej walkej ipan tajli de Asia kitatej iga Pablo ono' weyitiopan iwán kiyokachijkej iga makuejkuesiwikan nochi gente, iwán ki-onkawijkej Pablo 28 iwán tzajtzikej:

—¡Nokniwan de Israel, xinēpalēwikan! Porque inín taga' tamachtinemi noyan iga ayá' tiye'nemij tejemen tjudiyojmej, iga ayēkti iley Moisés iwán ay' kiye'ita toweyitiopan. Iwán ayejsan iga inón, sino que inán nq kakij weyitiopan-ijti' sekin griēgojmej.* Iga ijkón kichíwaj yej ayēkti kan moweyimatiltiá Dios.

29 Ijkón kijtowayaj iga kitakej senemiáj iwán se yej itōka' Trófimo yej ichan Éfeso, yejemej kijtojkej anka senkalakkej ipan weyitiopan.

30 Iwán la gente kuejkuesiwikej, motalojkej iga kikítzkitoj Pablo. Kiwawatatzojtikixtijkej weyitiopan-ijti', iwán nimanín kitzajtzakkej kaltemej. 31 Kimiktiáyaja Pablo kuá' kimatiltijkej comandante yej kimandarowa soldadojmej iga nochi gente de Jerusalén kuejkuesitokej.

32 Iwán comandante kinechkoj isoldadojmej iwán soldadojmej yej máj tayakantokej. Iwán motalojtiajkij kan monechkołó'. Kuá' kitakej iga némiya asij soldadojmej, ayo' máj kimagakej Pablo. 33 Iwán comandante yej kimandarowa soldadojmej kikítzkij Pablo iwán tatekimá' iga mamoiłpi iga ome cadena. Iwán tatajtān a'yéj in, iwán te kichij. 34 E' la gente tzajtzitoyaj, iwán ayá' sansé kijtowayaj, sekin kijtowayaj se', iwán sekin se'pa kijtowayaj. Iwán akojasiá te kijtojtoyaj la gente iga oyojtoyaj. Iwán tatekimá' iga makiwígakan Pablo iwékal soldadojmej kan chantitokej.

35 Kuá' asitoj kan iyescalerajyo wékal, soldadojmej kajkoktiajkij Pablo iga amo te makichíwikan iga poxsan kuesitoyaj. 36 Porque itepotztajmej nochi tzajzitiwizíj. Kijtowayaj:

—¡Mamíkiya!

Pablo motajtowiliá iyixtaj la gente

37 Kuá' némiya kakiáj Pablo ipan iwékal soldadojmej, kijlij comandante: —¿Ix wel nitajtoj mowan?

Iwán comandante kijtoj:

‡ 21:24 21:24 Atikmatij te kichijkej, anka kichijkej ken iga tanēxtiliá ipan Números 6:1-21.

§ 21:26 21:26 Xikita v 24. * 21:28 21:28 Inimej taga' kijliáj griēgojmej iga walkej de se' país yej itōka' grecia iwán judiyojmej ayá' kiye'itakej. Nq kijliayaj griego a'san neši yej tiliti'. Yej ayéj judío awel kalakis tiopan, siga makalaki, kimiktijkej.

—¡Mataj wel nō titajtowa griego! ³⁸ Mataj tej ayéj inōn egipcio yej ikya kipewaltijka guerra iwán kiwiga' ipan desierto cuatro mil yej tamiktiáj.

³⁹ Pablo kijtoj:

—Nej nijudiyoj. Nej ninaceroj Tarso, sē altepe' yej ayéj námōl yej ono' ipan ítāl Cilicia. E' nimitztajtaniá iga achi manitajto iwán la gente.

⁴⁰ Iwán comandante kijlij iga wel. Entonces Pablo moketza' ompa kån onoya ipan iyescalerajyo wékal. Iwán kajko' ima' iga la gente ay'ya matzajtizotkån. Iwán ni agaj ayo' tajtoj iwán Pablo tajtoj ipan hebreo, kijtoj:

22

¹ —Nokniwån iwán tētajwån, xikakikån ken iga nia nimotajtowilīti amo-ixtaj.

² Kuā' kikakikej iga nemi tajtowa ipan hebreo, ay'ya nokta semi te kijtojkej, san takaktikajkej. Iwán Pablo kijtoj:

³ —Nejwa' nijudiyoj. Ninaceroj altepe' Tarso yej ono' ipan ítāl Cilicia, e' nimoskaltij nigaj Jerusalén iwán nemachtij Gamaliel. Ijkón nimomachtij ken iga motoka la ley yej Dios tamá', kimá' to-ikyapatajwån. Nochipa nikyōlmaka iga manikchjwa ken kineki toDios, ijkón kensan inån amejemēn ankichjwaj. ⁴ Ikya nej niktēmojtinemiáj iga nikmiktiajaj yej kitokaj iyojwi Jesús iwán nikpřesojwiayaj tajtaga' iwán siwatkej. ⁵ Ijefej sacerdotējmej iwán wewetkej yej tayakantokej ipan topajs kimela'matij iga inīn nichjwaj. Yejemej nemakakej ama' iga manikuiguili yej mandarowaj Damasco. Niajki ompiga iga niktēmōto yej kitokaj Jesús iga manikuajligakån Jerusalén iga manikiknochjwakan.

Pablo kipowa ken iga moyōlpata'

⁶ 'E' kuā' nemi nia ipan ojtī iwán nasitiayaj Damasco, ken tajkodiá newejtawiko sē ti'ti yej wālj ipan cielo. ⁷ Iwán niwetzi' este talpan. Iwán nikagui' ā'pa ijkīn ne-ijlij: “Saulo, Saulo, ¿te iga tine-tēmojtinemi iga tine-iknochjwa?” ⁸ Iwán nej niktajtan: “¿A'yéj in tej, noTēko?” Iwán ne-ijlij: “Nej niJesús de Nazaret yej nemi tine-iknochjwa.” ⁹ Yej iwán nisenayaj kitakej inōn ti'ti iwán majmawikej; e' ayá' kikakikej itájtōl yej nenōtza'. ¹⁰ Iwán niktajtan: “¿NoTēko, te nichjwas?” Iwán toTēko ne-ijlij: “Ximoketza, iwán xaj Damasco. Ompiga yawij mitzijlītij nochī te tia tikchjwati.” ¹¹ E' como inōn ti'ti nepachatilij, yej iwán ninemiáj newilántiajkij este Damasco.

¹² 'Ompa onoya sē taga' yej itōka' Ananías, yéj nochipa kichjwa ken kijtowa iley Moisés, nochī judiyojmej yej ompa ichamej Damasco ye'tajtowayaj iga inōn Ananías. ¹³ Ananías wālj ne-itako. Kuā' asi' ne-ijlij: “Nokniñ Saulo, sejya xitachá.” Iwán ikua' san sej nitachá, iwán nikita'ya Ananías. ¹⁴ Iwán ne-ijlij: “IDios to-ikyapatajwån mitztapejpen ikayaj iga xikmati te kichjwasneki iwán tej, iwán iga xikixmati Jesús yej ayí' kichjwa yej ayékti iwán iga xikaki imatika tajtowa. ¹⁵ Porque tej tia titajtōti de yéj iyixtaj nochī gente iwán tikpowas yej tikita' iwán yej tiká'.” ¹⁶ Ne-ijlij: “¿Teo' máj tikchá? Ximoketza iwán ximobautizaro, xiktajtanili toTēko Jesús iga mamitzelkawili yej tikchij yej ayékti.”

Pablo kipowa ken iga kititankej kån onokej yej ayéj judiyojmej

17 'Kua' niájkiya Jerusalén, niajki weyitiopan iga ni-oradoto, iwán nikita' se visión. 18 Nikita' toTeko iwán ne-ijlij: "Xikísaya nimanín Jerusalén, porque ayá' mitztajtolkuiskej kua' titajtoj de nej." 19 Nej nikijlij: "NoTeko, yejemej kimatij iga nej niaya ipan nochi itiopamej iga nikpresojwiayaj iwán nikmagayaj yej mitzcredojtokej. 20 Iwán kua' kimiktijkej Esteban yej kipowaya motájtól, ompa nonoya iwán no nikijtowaya iga makimiktikan. Iwán inomej yej tamiktijkej, nej nicuidarowilijtojaj itzotzolmej." 21 E' toTeko ne-ijlij: "Xaja, porque nia nimitztitaniti wejka iga xiktatapowitij yej ayéj judiyojmej."

Kikitzkiáj Pablo

22 Ompa tamati' iga santakaktoyaj la gente, pe' tzajtzikej iga kijtojkej:

—¡Mamikiya! ¡Inín taga' akajasi iga maono!

23 Majsan tzajtziáj, kitezjelowayaj itzotzolmej iwán kipatanaltiyaj talpínol.* 24 Comandante tatekimá' iga Pablo makakikan ipan iwékal soldadojmej, iwán tatekimá' iga makimagakan iga wel makijto te iga nokta ijkón kitzajtziáj. 25 E' kua' kilpitókeja in Pablo iga yáwija kimagatij, kijlij capitán yej kimandarowa sekin soldadojmej:

—¿Ix yekti iga anneyokamagaj kua' aya ankimatij siga ayompa nikchij? Nej niciudadano romano. †

26 Kua' inón kikagui' capitán, yajki kitato comandante, iwán kijlij:

—¿Tetaj nemi tikchiwa? Matajki' ininwa' taga' se ciudadano romano.

27 Entonces inón comandante yej máj mandarowa yajki kitajtanito Pablo, kijlij:

—¿Ix melá' iga tej ciudadano romano?

Pablo kijtoj:

—Kena.

28 Entonces inón comandante kijtoj:

—Nej newiguilij komati tomín iga manimochiwa ciudadano romano.

Pablo kijtoj:

—E' nej ijkón nokta ninaceroj iga notaj nō ciudadano.

29 Iga inón kijtoj, yej kimagayaj Pablo kikajtéjkeja iwán este inón comandante momajtij iga kimati' iga Pablo cuidadano romano iwán iga kilpitoyaj iga cadena.

Pablo iyixtaj yej kimandarowaj judiyojmej

30 Ipan se'ya día, comandante kinekiá makimati te iga judiyojmej kitelwijkej Pablo, iwán kixiton kan ilpitoya iga cadena, iwán kinechkoj yej kimandarowa sacerdojmej iwán nochi judiyojmej yej mandarowaj. Entonces kikixtij Pablo kan ilpitoya, iwán kiwigakej kan nechkatokej.

23

1 Pablo kitachilij yej kimandarowaj judiyojmej, iwán kijtoj:

—Nokniwan, nej nikmati ipan noalmaj iga este inán, niye'nemi iyixtaj Dios.

2 Entonces Ananías yej kimandarowa sacerdojmej tatekimá' iga yej onoyaj iná' Pablo makitentatzinakán. 3 E' Pablo kijtoj:

* 22:23 22:23 Ijkón kichijkej iga manesi iga akiye'itayaj yej kijtoj Pablo. † 22:25 22:25 Ciudadano romano se yej naceroj Roma o yej kipiá' ama' kan nesi iga kiperteneceroj Roma. La ley de Roma kimanawiyaya iciudadanojmej.

—Dios yawi mitzmagati tej. Ígasan timoweyimati iga tiye'nemi, sien ayá'. Siga tej ompa tewato' iga titajuzgarowa kensan kijtowa la ley, ¿te iga titatekimaka iga manemagakān?, ayá' ijkōn kijtowa la ley.

⁴ Yej ompa onoyaj kijtojkej:

—¿Iwán ijkōn tiktenkuepiliá ijefej sacerdotejmej yej kiservirowa Dios?

⁵ Iwán Pablo kijtoj:

—Nokniwān, nej anikmatíá siga inín in yej kimandarowa sacerdotejmej. Pues ijkōn kijtowa kān ijkuiijto': "Amo xikmalijli yej kimandarowa mogentej."

⁶ Entonces Pablo kita' iga ompa onoyaj saduceojmej* iwān sekin fariseojmej.† Iwān tajtoj recio:

—Nokniwān, nej nō nifariseo, iwān notajwān nō fariseojmej. Nemi annejuzgarowaj iga nicredowa iga ojpa-isaskej yej miktokej.

⁷ Kua' inōn kijtoj Pablo, fariseojmej iwān saduceojmej pe' iga mokuēkuejkuesojkej iwān moyojyokatijkej. ⁸ Porque yej saduceojpa kijtowaj iga ay'ya ojpa-isaskej yej mikikej. Kijtowaj iga ateyi angelejmej niga espítojmej; e' yej fariseo kena kicredowaj inimej. ⁹ Iwān nochi tzajtzikej iga tajtajtojkej; iwān sekin fariseojmej yej tamachtíaj ipan iley Moisés moketzkej iwān kijtojkej:

—Inín taga' ayá' nemi kichíwa yej ayekti. ¿Qué tal si se espíritu o se ángel kimá' iga ijkōn matajtoj? Amo tiāskej icōntraj Dios.

¹⁰ E' como némiya máj kuejkuesiwilo, comandante majmawi' iga wel kitajtajkōtzayanaj Pablo. Iwān kitekimá' isoldadojmej iga makiwigakān sej Pablo ipan iwékal soldadojmej.

¹¹ Iwān inōnsan yówal Pablo kixnextilij toTēko iwān kijlij:

—Pablo, amo ximajmawi. Kensan tajtajtoj Jerusalén iga nej, ijkōnsan nō tia tajtajtoj Roma.

Kejlamikij iga kimiktiáj Pablo

¹² Kua' tanési'ya, sekin judiyojmej motajtojkej iga yawij kimiktijij Pablo. Iwān kijtojkej iyixtaj Dios iga ayá' nokta yawij takuatij niga koniskej nité este que makimiktikān Pablo. ¹³ Máj de cuarenta tajtaga' yej ijkōn kijtojkej. ¹⁴ Yajkij kitatoj ijefejmej sacerdotejmej iwān yej kimandarowaj judiyojmej, kijlijtoj:

—Nejemej nimotajtojkejja iwān nikijtojkej iyixtaj Dios iga ayá' nokta niawij nitakuatij siga aya nikhimiktíaj Pablo. ¹⁵ Inān amejemen iwān nochi yej anmandarowaj, xikijlikān comandante iga mōsta mamitzwajliguilikān Pablo, ximopajpantikān iga ankimatisnekij máj yej kichij; iwān nejemej nikhixtóskeja iga niawij nikhimiktijij ipan san-ojti.

¹⁶ E' ipiltzín isiwa-iknūn Pablo, kimati' iga kimiktijnékija Pablo. Yajki kimatiltito este kān presojitto'. ¹⁷ Entonces Pablo kinotza' se capitán yej kimandarowa soldadojmej iwān kijlij:

—Xikuja inín chokotzín kān ono' comandante, porque yéj yawi kijlijti tepa iteki.

¹⁸ Entonces in capitán kiwiga' inōn chokotzín kān ono' comandante iwān kijlij:

—Pablo, yej ono' preso, ne-ijlij iga manimitzwajliguili inín chokotzín, porque tepa mitzijlijneki.

* 23:6 23:6 Xikita glosario "Saduceo". † 23:6 23:6 Xikita glosario "Fariseo".

19 Inón comandante kiwilantiajki inón chokotzın iga kiwiga' kan iyokamej, iwán kitajtan:

—¿Te tıne-ıljıneki?

20 Inón chokotzın kijoı:

—Judıyoımej motajoltıkej iga yawıj mitztatıtanılııj iga moıta xıkuıga Pablo iná' yeı kimandarowaj judıyoımej, kansankı' makımatılıkan te nokta kichıj. 21 E' amo xıktajtolkuılı. Porque máj de cuarenta tajtaga' yeı yeıemempa kojchaskej. Kıjtójkeja iyıxtaj Dios iga atakuaskej nıga konıskej nité este que makımıktıkan Pablo, iwán inán kichıxtokej iga makımatıkan te tia tikıjtıteı.

22 Iwán comandante kijoı iga welja yawı chokotzın; e' kılıj iga amo agaj makılı nité yeı kijoıtoyaj.

Pablo kııtıanıı iyıxtaj el gobernador Félix

23 Entonces inón comandante kınıtza' ome yeı nı kimandarowa soldadoımej iga makıtekımaka mamalıstarokan doscientos soldadoımej yeı neıneıtıaskej iwán setenta soldado yeı mayakan ipan kawayoı, iwán doscientos yeı makıwıgakan ilanajımej[‡] iga mayakan altepe' Cesarea tayowakan las nueve. 24 Iwán kılıjıkej nı iga makıxılajtıkan se kawayoı kan Pablo teıkatıáj. Iwán tatekıma' iga makıtakan iga Pablo maye'asıtı itenoı gobernador Félix. 25 Iwán inón comandante kııtanıı wın yeıemeı se ama':

26 “Annogobernadorımej Félix yeı nımitzpoıye'ıtaj, mitzsaludarowa Claudio Lisias. 27 Inın taga' kıkııtkııkej judıyoımej iga kımıktıáyaja. Iwán kuá' nıkmadı' iga nı ciudadano romano, nıajkı iwán nosoldadoımej iwán nıkmánawıj. 28 Iwán nıkuıga' itenoı yeı kimandarowaj judıyoımej iga manıkmadı te ıga kıkııtkııkej. 29 Iwán nıkmadı' iga kıkııtkııkej iga san itechko ııleımej, e' akajası iga mamomıktı nıga mayawı kuákalko. 30 E' kuá' nıkmadı' iga judıyoımej motajoltııkeja iga yawıj kımıktııı, inán ompıga nımitztıtanılıá. Iwán nıkıılıj yeı tatelwıáj iga makııtokan motenoı te kıkıesowaj. Xıye'ono.”

31 Iwán soldadoımej kichııkej kensan kıtekımakakeı iwán tayowakan kıwıgakeı Pablo, este ipan se altepe' yeı itoká' Antıpatrıı. 32 İpan se'ya día inımeı soldadoımej yeı ıkııneıneıtıajkıı ómpaya mokuıepkeı, yájkııa seı ıwékal soldadoımej, iwán yeı nemiáj ipan kawayoı yajkıı iwán Pablo. 33 Kuá' asııkeja Cesarea, ama' kımakakeı el gobernador, iwán ompa nı kıkawatoı Pablo. 34 Kuá' el gobernador tamı' kıleroı inón ama', tataıtan kan ııhan Pablo. Kuá' kımadı' iga Pablo ııhan estado de Cılıcia, 35 kılıjı:

—Nımitzkakıs kuá' wııteskej yeı mitztelwıııkej.

Iwán tatekıma' iga makakııııo' kuákalko ipan ipalacıoı Herodes.

24

Pablo motajtowılıá iyıxtaj Félix

1 Kuá' pánoıa kııno días, Ananıas, yeı kimandarowa sacerdoıteımej yajkı Cesarea iwán seıın ancıanoımej* iwán se yeı tataıtowılıá yeı itoká' Tértulo. Inımeı yajkıı itenoı el gobernador ıga kıtelwııtoı Pablo. 2 Kuá' ómpaya kıwajlııgakeı Pablo, Tértulo pewa' ıga tatelwıá. İıkıın kılıjı Félix:

‡ 23:23 23:23 Xıkıta glosarıo “Lanza”. * 24:1 24:1 Xıkıta glosarıo “Ancıano”.

—Señor gobernador, nimitzmakaj gracias, porque iga tej inán nonokej tamelá. Iwán iga tikmati ken iga titamandarowa, noyan ye'onolo'. ³ Nochi inín yej tikchiwa poxsan nikye'itaj iwán poxsan nimitzagradecerowaj tej weyi tekiwaj Félix. ⁴ E' aniknekij máj manimitzatrasarokan, nimitztaj-taniliáj achi xinekakikan. ⁵ Pues nikasikej inín taga' tayojoykatijtinemi noyan ipan inín tajli iwán kichíwa iga mamoyoyokatikan judiyojmej, iwán yéjwa' in yej ken tzontekon de inomej yej kitokaj Jesús de Nazaret, yej motokawíáj nazarenos. ⁶ No kichijnekiá yej pox ayékti iyijitiko noweyitiopamej de nejemen, inón iga nikítzkijkej iwán niknekiáj manikjuzgarokan ken kijtowa inón ley yej Moisés nemakakej. ⁷ E' comandante Lisias kala' iwán neteki'tilanilijkej iga nekuulijkej, ⁸ kijtoj iga yej kitelwiáj Pablo mawítzekan motenoj. Inán tej momatika wel tiktajtani iga xikmati te iga nikelwíáj.

⁹ Iwán judiyojmej yej ompa onoyaj kijtowayaj iga ijkón nokta. ¹⁰ Iwán el gobernador kimanotza' Pablo iga matajto, iwán Pablo kijtoj:

—Kena, nipaki iga manimotajtowili mo-ixtaj, nej nikmati iga tej desde ikyay tonon' iga juez ipan inín país. ¹¹ Tej momatika wel titatajtani iga kipiao' doce día iga nasi' Jerusalén iga nikweyimatiltiko noDios. ¹² Iwán ayagaj neasito nimokuesojto' iwán agaj, niga nikuejkesojtoya la gente, niga ipan weyitiopan, niga ipan itiopamej, niga kanaj ipan altepe'. ¹³ Inímej gente awel mitznextiliáj kan neasitoj nemi nikchiwa inón yej nepantiáj. ¹⁴ E' kena, nikijtowa iga niktoka iyojwi Jesucristo, inón yej yejemej kijtowaj iga ayompa tamachtía. Nikservirowa iDios notajwan iwán nicredowa nochí yej ijkulijto' ipan la ley iwán yej kijkluiojkej profetajmej. ¹⁵ Iwán nikchiwo' iwán agaj, kensan inímej yej nepantiáj kichixtokej, iga kemas Dios yawi ki-ojpa-ixititij yej miktokej, yej kichijkej yej yékti iwán no yej kichijkej yej ayékti. ¹⁶ Inón iga nikneki nochipa maniyolchiptito iyixtaj Dios iwán iyixtaj la gente.

¹⁷ 'Mía' xiwi' ninentinemi' wejwejka, inán niwalaj ipan nopaís nikujli' tomín iga nikmakaj yej amotapialiáj iwán nikmakako ofrenda noDios. ¹⁸ Inón nikchijtoya kuá' sekín judiyojmej yej ichamej ipan estado de Asia neasitoj weyitiopan-ijti', nemi nimochipawa' ken kijtowa iley Moisés, e' ayá' nimiakejmej niga ni-oooyojtoyaj. ¹⁹ Inomej judiyojmej katka nigaj maonokan iga manetelwikan motenoj siga kitakej iga nemi nikchiwa yej ayékti. ²⁰ Siga ayéj ijkón, inímej makijtokan siga neasilijkej tejté yej ayékti kuá' nonoya itenoj yej kimandarowa judiyojmej. ²¹ O anka netelwíáj iga nikijtoj recio iyixtaj yejemej: "Aman annejuzgarowaj iga nicredowa iga ojpa-isaskej yej miktokej."

²² Kuá' inón kika' Félix, iga kipoxmati de iyojwi Jesucristo, kijtoj:

—Ijkono' makawi este que maasi in comandante Lisias iga yáwi-o' nepowiliti ken kita' yej ankichijkej.

²³ Iwán Félix kitekimá' capitán iga Pablo ompa makipiakan, e' achi makichíwa ken kinekis wan kuá' asij yej kipaxalowiliáj wel mapanokan iga makiyolchikawakan.

Pablo tajtowa iyixtaj Félix iwán Drusila

²⁴ Kuá' pánoja achi mia' días, Félix iwán Drusila yej isiwa'pa yej no judío, walkej kan ono' Pablo. Entonces Félix tatitan iga makinotzati Pablo iwán kikakikej yej kijtoj iga kén se wel mamocofiaro ipan

Jesucristo. ²⁵ Taṭapowa' ken iga se ṭaḡa' maye'nemi, iwán ken iga se wel mamoyoltakuawili iga amo makichíwa yej ayekti, iwán ken iga Dios yawi tajuzgaroti kēman. Kuḡ' inón kíká' Félix, momajtij. Kijtoj:

—Inán xaja. Kuḡ' até nikchijtos nimitztaṭitanilij sej iga xiwiḡi.

²⁶ Félix kinekiá iga Pablo makimaka tomín iga wel makimajkawa. Inón iga kinotza' mia' vej iga mataṭapowa iwán. ²⁷ Kuḡ' pánoja ome años kisa'ya Félix iga gobernador iwán kawí' Porcio Festo. E' Félix kinekiá makiye'itan judiyojmej, inón iga kikajtej preso Pablo.

25

Pablo iyixtaj Festo

¹ Festo asi' altepe' Cesarea iga móchija gobernador. Iwán kuḡ' pánoja eyi días kisa' Cesarea iga yájkíya Jerusalén. ² Ompa yej ijefejmej sacerdotejmej iwán judiyojmej yej máj tayakantokej yajkij kan onoya Festo iga kitelwitoj Pablo. ³ Kijlijkej iga achi matatekimaka iga Pablo makiwiḡakan Jerusalén. Inomej kejlantoyaj iga Pablo makimiktikan ipan ójtisan. ⁴ E' Festo kijtoj iga Pablo presojtito' Cesarea. Iwán kijtoj iga awejkwawas imatika yaj ompiga. ⁵ Ijkin kijtoj:

—Mayakan nowan yej mitzmandarowaj, iwán siga inón ṭaḡa' kichij tejté yej ayekti, ompigaya makitelwikan.

⁶ Festo onoya Jerusalén ken ocho o diez días iwán mokupea' Cesarea. Ipan se'ya día yajki motalito kan tajuzgarowa iwán tatekimá' iga mamouiti Pablo. ⁷ Kuḡ' asi' Pablo, kiyawalojkej inomej judiyojmej yej walkej Jerusalén. Kijtojkej iga kichij kuajkuantas yej ayekti kansan makimawetziltikan, e' awel nokta kinextijkej iga kichij tejté. ⁸ Pablo ijkin motajtowilij:

—Nej ayá' nemi nikchíwa nité yej ayekti, niga icontraj ileymej judiyojmej, niga icontraj weyitiopan, niga icontraj rey César yej kigobernarowa Roma.

⁹ E' Festo kinekiá makiye'itakan judiyojmej. Entonces kitajtan Pablo:

—¿Ix tianeki Jerusalén iga ompiga manikita ix ijkonya ken nemi mitzpantiáj?

¹⁰ Pablo kijtoj:

—Nija nono' kan rey César mitztaṭij iga xitajuzgaro, kajasi iga nigaj manejuzgarokan. Tej tikmati iga judiyojmej ayá' nemi nikchíwiliá yej ayekti. ¹¹ Siga nikchij yej ayekti yej kajasi iga manemiktikan, puej manemiktikan; e' siga nemi nepantiajsan, ijkon ayagaj wel maneyokawiga ipan imamej judiyojmej. Niktajtani iga manejuzgaro imatika rey César.

¹² Festo tajtoj iwán yej tanonotzaj iga makimati te kichíwas, wan kijlij Pablo:

—Tiktajtan iga mamitzjuzgaro rey César, pues nia nimitzṭitaniti ompiga kan ono' yéj.

Pablo iyixtaj rey Agripa

¹³ Kuḡ' panoj sekin días, rey Agripa* iwán Berenice yej isiwa' yajkij Cesarea iga kipaxalowiltoj Festo. ¹⁴ Como ompa onoyaj mia' días, Festo kipowilij Agripa te iga Pablo ono' preso, kijlij:

* 25:13 25:13 Xikita glosario "Herodes".

—Nigaj ono' se taġa' yej Félix kikaġtej preso. ¹⁵ Kuḡa' nonoya Jerusalén ne-itatoj yej kimandarowaj sacerdotejmej iwán ancianojmej† yej kimandarowaj judiyojmej. Neġajtaniġiayaj iga manikijto iga kajasi iga mamomikti Pablo. ¹⁶ Nej nikijlij iga yej mandarowa Roma ayí' tatekimaka iga mamomikti agaj siga yej kiġelwiáġ aya motajtowiliá iyixtaj yej tatelwiáġ. ¹⁷ Inón iga kua' inomej walkej nigaj, ay'ya máġ te nikijtoj sino que kuḡa' tanesi' niaġki kaḡ nitajuzgarowa, iwán nitatekimá' iga makiwajligakaḡ inón taġa'. ¹⁸ E' kuḡa' ómpaya onokej yej tatelwiáġ, ayá' kijaġkej nité ken nej nikaġlantoya. ¹⁹ Sino que kiġelwiayaj iga kén iga yéġ kicredowa Dios, iwán iga se yej itoġka' Jesús yej migui'. Iwán Pablo kijaġtowa iga inín Jesús isato'. ²⁰ E' como nej ay'ya nikmatia' te nikchiwaya, nikaġtan Pablo siga kinekia' iga mayawi Jerusalén iga ompiga makijuzgaroḡan iga inón yej kiġelwiáġ. ²¹ E' yéġ kitajtan iga makijuzgaro el rey César, iwán nitatekimá' iga mapreġojtito este kuḡa' nikaġtanis iyixtaj César.

²² Iwán Agripa kijaġtoj:

—Nej no nikakisneki ken iga taġapowa inón taġa'.

Iwán Festo kijaġtoj:

—Moᡣta tikakis.

²³ Ipan se'ya dia asitoj Agripa iwán Berenice iwán sekin yej mandarowaj ipan weyi-altepe' no kitokatiayaj yej kimandarowaj soldaġojmej. Kilwichiwilijaġkij este iġkón kalakkej kaḡ mandaroġo. Iwán Festo tatekimá' iga makiwajligakaḡ Pablo. ²⁴ Festo kijaġtoj:

—Rey Agripa, iwán amejemen yej nij amonokej, nija ono' in inín taġa'. Mia' judiyojmej yej de Jerusalén iwán no yej de nigaj Cesarea kiġelwijkej iwán este tzaġtzikej iga neġajtaniġiayaj iga mamomikti. ²⁵ E' nej anikasiliġ teġte yej ayekti yej kajasi iga mamomikti, e' como yéġ kitajtan iga makijuzgaro rey César Augusto, inón iga nia nikaġtaniliġi teġ. ²⁶ E' como anikasi teġ nikijkuilowiliá rey César iga anikasiliá nité yej ayekti kichij inín taġa', inón iga nimitzwajliguiliġkej amejemen. Nimitzwajliguiliá teġ nokta Rey Agripa. Teġ xikita siga kichij teġte yej ayekti, iġkón welja teġte nikijkuilowiliġ. ²⁷ Porque akajasi iga manikaġtanis se preso siga anikmatia' te nokta kichij.

26

Pablo motajtowiliá itenoj el rey Agripa

¹ Iwán Agripa kijaġlij Pablo:

—Wel ximotajtowili.

Iwán Pablo kajko' ima', iwán pe' taġtoj, kijaġtoj:

² —Nipaġi iga nono' motenoj rey Agripa, iga wel manimotajtowili de inochi yej nepantiáġ judiyojmej. ³ Porque teġ tikmati nochi ken nochipa kichijwaj judiyojmej iwán no tikixmati ileymej. Inón iga nimitztaġtaniliá aġo' xineġaki.

Pablo kipowa ken iga nemia' kuḡa' aya kicredowa Jesucristo

⁴ 'Nochi judiyojmej ne-ixmatij este kuḡa' aya niyoġlej. Kimatij ken iga ninemi' ipan notaġ waḡ ipan Jerusalén. ⁵ Iwán kimatij iwán wel kinojma-ijaġtowaġ siga kinekij, iga nejwa' nokta nifariseoj este iga nichokótziġno'. Inómeġpa fariseojmej yej máġ kichijwaj ken neġmachiáġ

† 25:15 25:15 Xikita glosario "Anciano".

noleymej nejemej nijudiyojmej. ⁶ Inán nığaj nono' iga nejuzgarowaj iga san nikchixto yej Dios kijlij no-ikyapatajwan iga yawi ki-ojpa-ixititi yej miktokej. ⁷ Nonochimej de Israel, nikchixtokej iga yawi mochiwati inón yej kijtoj Dios. Inón iga judiyojmej kiweyimatiá Dios iwán kichiwaj ken yéj kineki, semilwi' iwán senyówal. Inán gobernador Agripa, sekin judiyojmej nej netelwijkej iga nikchixto' nọ ipan inón yej kijtoj Dios. ⁸ ¿Ix amejemen ayá' ankicredowaj iga Dios wel ki-ojpa-ixitiá yej miktokej?

Pablo kipowa ken kinkochiwaya yej kitokaj Jesucristo

⁹ Nej nọ ikyá nikijtoyawá iga manikchiwa nochi yej wel iga manik-knochiwakan yej moconfiarowaj ipan Jesús de Nazaret. ¹⁰ Iwán ijkón nikchij Jerusalén. Ijefejmej sacerdotejmej kiye'itakej wan kijtojkej iga manikpresojwikan yej kitokaj Jesucristo; iwán kuá' kimiktiayaj nọ nikijtoyawaj iga mamomikti. ¹¹ Iwán mia' vej nej nikinkochiwayaj kansan makikajtewakan iga moconfiarowaj ipan Jesucristo. Inón nikchiwaya nọyan ipan tiqpamej iwán poxsan nikijiyayaj iwán niktemowayaj este ipan altepemej yej onokej ipan se'ya país.

Pablo sej kipowa ken iga kicredoj Jesucristo

¹² 'Iga inón nokta nej niayaj weyi-altepe' Damasco. Niknentiáyaya ama' kan netekimakakej ijefejmej sacerdotejmej ken manikchiwa. ¹³ E' ipan ojtj, tej tinorrey, ken tajkodía, nikita' ipan cielo kisa' se ti'ti yej tawía majya sej que tonati', netawij nej iwán yej iwán nisenyayaj. ¹⁴ Iwán nisenwetzikej nonochin este talpan, iwán nikagui' se tájtól, nenotza' ipan hebreo; ne-ijlij: "Saulo, Saulo, ¿te iga tine-iknochíwa? Tejsan momatika nemi timo-iknochíwa, ken kuá' se toro kililksa ipuntaj kuawi' yej iga momajmajtiá." ¹⁵ Iwán nej nikijlij: "¿A'yéj in tej, noTeko?" Iwán toTeko kijtoj: "Nej niJesús yej tej nemi tine-iknochíwa. ¹⁶ Inán ximoketza. Nimitzixnextilij iga xikchiwa ken nimitzijliá iwán iga xiknojma-ijto yej inán tikita' iwán yej niao' nimitznextiliti. ¹⁷ Kan inán nimitztitani xaj, nia nimitzmanawiti ipan imamej judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej. ¹⁸ Nimitztitani kan onokej yejemej iga ken kuá' xikixtapokan iga ayo' manemikan kan takomichkan sino que manemikan ipan tawilpan, iwán ayo' makimandarokan Tzitzimi', sino que makitokakan Dios; iwán iga mamocfiarokan ipan nej iwán ijkón nikperdonarowiliáj yej kichiwaj yej ayékti. Ijkón onoskej ken itatki Dios."

Pablo kichíwa ken kita'

¹⁹ 'Inón iga rey Agripa, nej nikchij ken ne-ijlij inón yej nikita' yej walaj ipan cielo. ²⁰ Iwán pewa' iga nikpowa' itájtól Dios ipan altepe' Damasco. Después niajki Jerusalén iwán nọyan ipan itaj Judea. Iwán niktatapowijkej nọ yej ayéj judiyojmej. Nej nikijlijkej iga makikajtewakan iga kichiwaj yej ayékti, iwán makicredokan Dios, iwán makichiwákanya yej yékti iga manesi iga kipatákeja iwdajmej. ²¹ Inón iga judiyojmej nekizkijkej ipan weyitiqpan, iwán kinekiáj manemiktikan. ²² E' Dios nepaléwíj, iwán este inansan niktatapowíj la gente, yej motapialiáj iwán yej ayá' motapialiáj. Nikpowa kansan kijtojkej profetajmej iwán Moisés iga yawi mochiwati. ²³ Yejemen kijtojkej iga Cristo kinkochiwayaj iwán kimiktiayaj iwán yéj yej achto ojpa-isas, iwán yawi kipowati itájtól yej ken kuá' tetawía iga wel mamosalvarokan judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej.

Pablo kiyq̄lyam̄nasneki el rey Agripa iga makitoka Cristo

²⁴ Kua' inón kijtoj Pablo iga motajtowilij, Festo kijtoj recio:

—iTej, Pablo, anka ay'ya titajlanto'! Iga póxsanya timomachtij, inón iga ay'ya titajlanto'.

²⁵ E' Pablo kijtoj:

—Ayéj iga ay'ya nitajlanto', rey Festo; majwa' nemi nikijtowa yej ayá' nemi niktenchjwa w̄an yej mela'ciertoj. ²⁶ Nigaj ono' rey Agripa, yéj kimati nochi de inimej, inón iga animajmawi iga nikijtowa iyixtaj iga nikmati iga yéj nq̄ kimati nochi, porque in̄jn ayá' mo-ichtakachij. ²⁷ In tej rey Agripa, ¿ix ticredowa yej kijtojkej profetajmej? Nej nikmati iga ticredowa.

²⁸ Agripa kijtoj:

—Al̄n poliwiá iga tineyq̄lyamana iga nq̄ maniktoka Cristo.

²⁹ Pablo kijtoj:

—Dios makijto iga al̄n o komati, amo tejsan, sino que inochi nq̄ yej nigaj nekaktokej mamochiwakan ken nej, e' amo ma-ilpitokan iga cadena.

³⁰ Kua' tami' inón kijtoj Pablo, el rey iw̄an el gobernador iw̄an Berenice, mokejktzejkej iw̄an nochi yej ompa ewatoyaj ³¹ iw̄an yajkiy iyokamej iga motatapq̄w̄jtoj, mosepan-ijlijkej:

—In̄jn taga' ayá' kichij nité yej ayekti yej kajasi iga mamomikti niga mamopresojiwi.

³² Iw̄an Agripa kijlij Festo:

—In̄jn taga' wel katka momajkawaya siga ayá' kijtojka iga makijuzgaro rey César.

27

Pablo yawi weyi-áltepe' Roma

¹ Kua' motajtołtjkeja iga neṭitaniskeja Italia, Pablo iw̄an sekin presojmej kititankej iw̄an se capitán yej itoqa' Julio yej kimandarowaj sekin isoldadojmej rey César. ² Nitejkajkej ipan weyi ákal kan moketzaj ákalmej, inón áltepe' itoqa' Adramitio. Inón weyi ákal némiya k̄saya iga yawi aṭen Asia. Tejkaj nowamej se yej itoqa' Aristarco yej ichan Tesalónica, yej ono' ipan estado de Macedonia. ³ Ipan se'ya día nasikej se áltepe' yej itoqa' Sidón kan moketzaj weyi ákalmej ompa inón capitán yej itoqa' Julio, kiy'e'ita' Pablo, kimá' permiso iga makipaxalowiljiti iyam̄gojmej, iga yejemej maki-omemawikan. ⁴ Después nik̄skej Sidón, iw̄an nipanojkej na' tajkótaj* Chipre iga ompígapa ayá' nik̄ixtajmakaj ejeka' yej paréj tajpalej. ⁵ Nipanojkej ipan lám̄ar, itenoj áltepej yej itoqa' Cilicia iw̄an Panfilia. Iw̄an nasitoy ipan áltepe' yej itoqa' Mira yej ono' ipan itaj Licia.

⁶ Iw̄an yej kimandarowa soldadojmej kasi' se weyi ákal de Alejandría yej yawi Italia. Iw̄an ipan inón neṭejkawiltijkej. ⁷ Mia' días noyolpamej niajkij. W̄an nasikej Gnido e' ijkonya í'pasan niajkij iga poxsan ejekataj. E' como nik̄ixnamikiajpa ejeka' inón iga nipanojkej iyixtaj áltepe' Salmón, nikyawalojkej tajkótaj yej itoqa' Creta. ⁸ Iw̄an ijkón i'san niajkij, nikweya'kuikej aṭen este que nasikej ipan se áltepe' yej itoqa' Buenos Puertos, yej ono' itenoj áltepe' yej itoqa' Lasea.

* 27:4 27:4 Xikita glosario "Tajkótaj o Isla".

⁹ E' como nikpolojkej mia' tiempo iga i'san niwalkej ay'ya wel máj niawij ipan weyi ákal iga asitiwi' invierno kuá' poxsan ejekataj. Inón iga Pablo tanqotza', ¹⁰ ijkín kijtoj:

—Nokniwan, nikita siga majsan tiawij, wel motzinkuepa weyi ákal. Poliwiw weyi ákal iwán yej kiwiga, iwán wel nq tejemej ti-amikij.

¹¹ E' capitán yej kimandarowa soldadojmej akitaajtolkuij Pablo, máj kitajtolkuilij yej iteko weyi ákal iwán capitán yej kinentiaya ákal. ¹² Iwán ompa Buenos Puertos kan moketza ákalmej, kitakej iga awel onoskej kuá' pox ejekataj. Iwán nochi kijtojkej iga anka máj yekti iga makisakan ompa iwán mayakan altepe' Fenice kan moketza weyi ákalmej. Fenice ono' ipan tajkotal Creta wan kipiá ome kan wel kisaj ákalmej, se al noroeste iwán se al suroeste iwán ompa wel kipanoltiskej kuá' ejekataj wan sektaj.

Ejeka' yej pox tajpalej ipan lámar

¹³ Iwán nemi pewaya se tonalejekatzin, inón iga kijtojkej welja sej ojkuiaj. Ojkuikej, yajkij aten yej ono' Creta. ¹⁴ E' aya wejka yawij kuá' tzinti' se ejeka' yej poxsan tajpalej yej itoka' Nordeste wan kitopej ákal. ¹⁵ Iwán como inón weyi ákal kixnamiktiayapa ejeka', ay'ya wel máj niakij, niakijnsan ken iga ejeka' kitopejtía weyi ákal. ¹⁶ Nipanojkej iyikan se tajkotaltzin yej itoka' Claudia. Ompa weyi ákal ayá' poxsan kiwitekiá ejeka'. Weyi ákal kitilantiwitziaya se akaltzin kan se wel momanawia iwán yoli' nikakijkej akaltzin akaljiti' iga amo maawetzi akaltzin. ¹⁷ Kuá' nikakijkeja in inón akaltzin, kitajko-ilpijkej inón weyi ákal iga maréjal amo makitapaná. Iwán kitemowilijkej tzotzolmej yej ajko pajpatajtiayaj ipan weyi ákal iga amo poxsan makitopewa ejeka' iga majmawikeja iwán iga amo kuakawiti weyi ákal ipan xalyoj yej itoka' Sirte. Iwán yajkij san ken inón weyi ákal kitopejtiajki ejeka'. ¹⁸ Ipan se'ya día, nentóyasan ejeka' yej tajpalej iwán pewa' iga kipajpatanaltijkej ipan lámar yej kiwigaya weyi ákal. ¹⁹ Ipan eyi días, nejemej nikijkixtilijkej inekiyomej weyi ákal iwán nikpatanaltijkej ipan lámar. ²⁰ Mia' día tamixtzaktoya anikitayajo' tonati' niga sitalimej, iwán ayo' nikmatiaj siga nimomanawiyaj iga póxsanya nentoya ejeka' iwán tiawá'.

²¹ Kuá' kiwigaya mia' días iga ayo' nitakuayaj, Pablo moketza' tajkoyan kan onolo', kijtoj:

—Nokniwan, maséj annecredojkej ken nimitzijlijkej iga amo matkisakan Creta iga san timoknochwakoj iwán timotapolowilkoj.

²² Inán nimitzijliáj iga amo ximajmawikan, ayagaj yawi mikiti, weyi ákal, kena yawi xixitini. ²³ Pues yowan ne-ixnextilikoya se iyánel Dios, inón Dios yej noTeko yej niktoka. ²⁴ Iwán el ángel ne-ijlij: “Amo ximajmawi Pablo, iga tiati itenoy el rey César, iwán iga tej Dios yawij kimawitij nq inomej yej mowan amonokej ipan weyi ákal.” Ijkón ne-ijlij el ángel.

²⁵ Inón iga nimitzijliáj xipakikan, nej nimoconfiarowa ipan Dios iga yawi mochwati ijkón ken ne-ijlij. ²⁶ E' ejeka' yawi tetajkalitij ipan se tajkotal.

²⁷ Nikuigáyaja catorce días iga nemi niawij. Nonoyaj ipan lámar yej itoka' Adriático, nijnijiga newigayaj ejeka'. Tajkoyówal yej tekipanowaj ipan weyi ákal kitakej iga na'ya kiwiga talten. ²⁸ Kimotakej ipan lámar yej iga wel makimedjrokan iwejkatanka; kipiaya treinta y seis metros. Achi máj nejnenkej sej kimedjrojkej. Ompa sí kipiáyasan veintisiete metro.

²⁹ Iga majmawiaj iga wel motawitekij ipan te'ti, kimajkawilijkej nawi

anclas[†] itzinkóbapa weyi ákál iga ayo' manejnemi. Iwán ijkón majmatoyaj, kichakej este que matanəsi. ³⁰ Marinerojmej[‡] kinekiáj macholokan. Inón iga pewa' iga kitemowiáj akáltzin kan momanawilo, kichichijtoyaj ken kuá' yawij kimajkawatij ancla ikuapan weyi ákál. ³¹ E' Pablo kijlij capitán yej itoká' Julio iwán isoldadojmej:

—Siga marinerojmej ayá' kawiskej ipan weyi ákál, amejemen awel anmomanawiskej.

³² Iwán soldadojmej kitekilijkej reatajmej yej iga ilpitoya akáltzin iga mawétziya ipan a'ti.

³³ Isajpa kuá' tanestíwı' o', Pablo tanonotza' iga nochi matakuaqan, kijtoj:

—Kiwígaya catorce días iga anemi ankoçhij niga ankiçkuj nité. ³⁴ Inón iga nimitzijiáj iga xitakuqan, iga ijkón wel anmomanawiskej. Nimitzijiáj iga nisé amotzónkal yawi poliwiiti.

³⁵ Kuá' inón kijtoj, Pablo kikuı' se pan iwán kimá' gracias Dios iyixtaj yej ompa onokej, kiposte' iwán pe' iga takuaj. ³⁶ Iwán nochi moyolkuikej iwán takuajkej no. ³⁷ Iga nochi yej nonoyaj ipan weyi ákál doscientos setenta y seis. ³⁸ Kuá' ixwikeja, kimojmotakej trigo lamarijti' iga maajkatiá weyi ákál.

Awetzi weyi ákál

³⁹ Kuá' tanəsi', marinerojmej ayá' ta-ixtalijkej. Kitakej iga ono' playa kan xomoltito' lámaz. Iwán kijtojkej siga ompa wel kinejma'wigayaj weyi ákál. ⁴⁰ Kitekilijkej ancla irreatajyo iga welya mayawi weyi ákál, anclajmej ómpaya kawikej, iwán kikaxanilijkej renojmej yej iga kitenkuepaltiajpa weyi ákál. Kitejkwiltilijkej weyi ákál itzotzolyo yej yawi ikuapan. Ijkón iga niktechojtiajkij playa. ⁴¹ Nasitoy kan máj tajpalej iga mosekantiá ome corriente iwán weyi ákál kuakawito itzontekon ipan xalyoj yej ono' atampa. Niga weljo' molın. Iwán yej itzinkóbapa, pe' xixitini' iga tajpalej maréjal. ⁴² Soldadojmej kimiktijnekiáj prenojmej iga amo agaj maapatanticholo. ⁴³ E' yej kimandarowa soldadojmej akine' iga makimiktikan Pablo. Inón iga tatekimá' iga amo makimiktikan prenojmej, majwa' tatekimá' iga yej wel apatani, yejemen ocho mamomotakan a-ijti' iga wel maasikanya ipan tajli. ⁴⁴ Iwán sekin, majkiltijkej ipan tablajmej o ipan itatajkolka weyi ákál. Ijkón nochi asikej ipan tatén.

28

Pablo ipan tajkótal Malta

¹ Kuá' nonochimej nimomanawijkeja, nikmatikej iga inón tajkótal* itoká' Malta. ² Yej ompa ichamej poxsan neomemawijkej nejemen. Kitalkiej ti'ti, iwán ne-ijlijkej iga manimoskokan nonochimej, iga tiawataj iwán sektaj. ³ Iwán Pablo kipejpen kuajkuáwil yej wakto', iwán nemi kakiaya tiko. Ompa kistewa' se kowa' ipan kuajkuáwil iga kimachlij iga nemi totoniá, iwán kimatankuaj Pablo. ⁴ Iwán yej ompa ichamej, kuá' kitakej iga kowa' pipilojtiká' ipan ima' Pablo, mojlilijkej yejémensan:

† 27:29 27:29 Ancla se tepos yej chijto' ken akawalon yej tejtentito' imajma', kilpiliáj reata iwán kimotaj atampa iga kiketzaltia' ákál. ‡ 27:30 27:30 Marinerojmej: ijkón kijlij tajtaga' yej kinentiayaj ákál. * 28:1 28:1 Xikita glosario "Tajkótal o Isla".

—Anka inón taga' tamiktij, malej momañawij ipan lám̄ar, e' anka todios yej tajuzgarowa akineki iga ma-isátoo'.

⁵ E' Pablo kitzejtzeloj ima', iwán kowa' wetzi' tiko wán até kichiwilij. ⁶ Inomej gente kejlantoyaj iga yawi posawayati ima' o miktiwetzis. Kichakej, e' kuá' kitakej iga até nemi kichiwiliá, kipatakej ken iga kejlamikiáj wán kijtojkej iga Pablo se dios.

⁷ Ompa kan inón sucederoj, na'san onoya ital se taga' yej itoka' Publio. Yéj yej kimandarrowaya inón tajkótal. Neomemawijkej nejemen, iwán niye'onoyaj ichan eyi días. ⁸ Iwán itaj Publio wetztoya iga kawantoya, iwán kimakatoya kisaslis. Pablo yajki kitato, iwán kuá' tami' ki-orádoj, kitálilij ima' iwán kachitiltij. ⁹ Iga inón kichij, walkej nō sekin yej ichamej inón tajkótal yej wetitokej, asikej kan ono' Pablo iwán achitiaej.

Pablo asi qtepe' Roma

¹⁰ - ¹¹ Nonoyaj eyi mej ipan inón tajkótal. Iwán pox neye'itakej, iwán kuá' niáwija nimajkiltitij, nemajmakakej nochi yej niknekiskej ipan ojti. Nikuikej weyi ákal yej nō ompa onoya kuá' sektaj. Inón weyi ákal walaj altepe' Alejandria wán motokawij Cástor iwán Pólux. ¹² Iwán nasitoj kan moketza ákalmej, itoka' Siracusa, ompa nikawikej eyi día. ¹³ Iwán niajkij tatén tatén este que nasikej kan moketzaj ákalmej, ompa itoka' Regio. Ipan se'ya día, nentoya tonalejeka', iwán ipan se'ya día nasitoja ipan altepe' Puteoli. ¹⁴ Ompa nimasikej iwán sekin yej kitokaj Jesucristo. Yejemen ne-ijlijkej iga manikawikan iwamej se semana. Iwán despuéj niájkija Roma. ¹⁵ Yej kitokaj Jesucristo yej ichamej Roma ne-ixnamikikoj ipan ojti, iga kimatitoyaja iga niawij nasitij. Ne-ixnamikitoj iwamej kan kijliáj Foro de Apio iwán Tres Tabernas. Kuá' Pablo kita' tokniwán, pagui' iwán kimá' gracias Dios. ¹⁶ Kuá' nasikeja Roma, el capitán kentregaroj presoymej ijefej yej tacuidarowaj. E' Pablo kiyokatijkej, kitálkej sesan soldado yej makitzto.

Pablo kipowiliá itájtōl Jesús yej ichamej Roma

¹⁷ Kuá' kiwigaya eyi día iga nasikej, Pablo kinechkoj judiyojmej yej ompa ichamej Roma yej máj tayakantokej iwán kijlijkej:

—Nokniwán, malej iga nej ayá' nikchiwilij yej ayekti judiyojmej, niga nikmalijlij ken tamachtiajay to-ikyapatajwán, e' neqitzkijkej Jerusalén iwán nekajtejkej ipan imamej romanojmej. ¹⁸ Iwán kuá' netajtajtankej, kinekiáj manemajkawakan iga ayá' neasilijkej tejté yej kajasi iga manemiktikan. ¹⁹ E' judiyojmej akinekikej manemajkawakan, inón iga niktajtan, manejuzgaro el rey César, malej iga nej anikpiá nité yej nikijtowa icontraj nogentej. ²⁰ Inón iga nimitznotzkej. Niknekiá manimitzitanakan iwán manimitzatapowikan iga tikmatij iga tejemej yej ti-israelitajmej tikchixtokej iga timomanawiskej kuá' wi' toTēko, inón nikpowa, iwán inón iga ne-ilpitokej iga cadena.

²¹ Iwán kijlijkej:

—Nejemej ayá' nemi nemakaj nisé ama' yej mawiki de Judea yej matajto iga tej, iwán nisé tokniwán judiyojmej anemi wi' ne-ijlikij iga tikchij yej ayekti. ²² Niknekiá manikawikan te tikijtowa tej iga nikmatij iga nōyansan maltajtowaj de inón nuevo grupo yej nemi tikchiwa.

²³ Ijkón iga kitálkej se día iga yawij monechkotij. Iwán poxsan asilo' kan Pablo onoya, iwán desde yowalti' iwán este tiōta' tajtojtoya ken iga Dios reinarowa. Kinekiá makiyolyamanakan ipan iley Moisés

iwán yej kijekuilojkej profetajmej iga makicredokan Jesús. ²⁴ Iwán sekin kitajtolkuikej Pablo iwán sekin ayá'. ²⁵ Iwán como ayá' sesan iyalmajmej kipiayaj, pewayej iga kijekiskej. Iwán Pablo kijtoj:

—Ompaya ken el Espíritu Santo kijlij to-ikyapatajwan ipan profeta Isaías, kijtoj:

²⁶ Xaj xikijlij inomej gente:

Ankikakiskej, e' ayá' ankimatiskej tē kijtojneki.

Ankitaskej, e' ayá' ankixmatiskej.

²⁷ Iga inimej poxsan moyoltakuawilijkej,

ayá' ye'takakij,

ijixtzaktokej;

iga amo matachakan iga iyixmej,

niga matakakikan iga inakasmej,

niga ipan iyalmajmej wel makentenderokan,

niga mawjtzekan notenoj iga manikachitiltikan.

²⁸ Inán sí, xikmatikan iga yawi mopowiliti itajtł Dios iga mamosalvarokan yej ayéj judiyojmej. Yejemen kena yawij kikakitij.

²⁹ Kuá' Pablo tami' kijtoj inón, judiyojmej poxsan mosepankuesojtiajkij.

³⁰ Pablo kawí' ome años ipan inón kajli yej kitakejtoya iwán yéj ki-omemawiyaya nochi yej yawi kitatij. ³¹ Iwán ayagaj tē kijliaya iga kipowaya ken iga reinarowa Dios iwán tanextiliaya itajtł toTęko Jesu-cristo.

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Roma Romanos

Pablo kijkuilowiliá tokniwan yej kitokaj Cristo yej ichamej Roma

¹ Nej niPablo, nikchíwa ken netekimaka Jesucristo.* Dios nenotza' iwán netapejpen iga manimochíwa iyapóstol† iga manikpowa ye'notíciáj yej tasalvarowa.

² Dios ipan profetajmej‡ ikyay tamatiltij iga asis inín ye'notíciáj, ijkón ijkulijto' ipan itájtól Dios, ³ ompa pan ye'notíciáj tajtowa de toTéko Jesucristo yej Dios iPiltzín, yej naceroko pan ipilówampa ipilowan el rey David. ⁴ Iwán Dios kijtój iga Jesucristo yéj iPiltzín iwán kimá' poder, ken iyEspíritoj Dios tanextilij iga ki-ojpa-ixitij kan miktoya. ⁵ Jesucristo netapejpen iga manimochíwa iyapóstol iga manía ipan nochi paismej iga makicredokan, iwán makichíwakán nochi ken Dios kineki. ⁶ Iwán amejéménwa' in sekin de inomej yej Dios kinotza' iga ximochíwakán itatki Jesucristo.

⁷ Nimitzijkuilowiliáj amonochín amejémén yej anchántitokej ipan weyi-altepe' Roma. Amejémén yej Dios mitzneki, iwán mitztapejpenkej iga ximochíwakán itatki. Dios yej toTaj wán toTéko Jesucristo mamitzmakakan yej yekti iwán makichíwa iga xonokán tamelá.

Pablo paxaljneki Roma

⁸ Achto nikmaka gracias Dios ipan itoká' Jesucristo iga nochi amejémén, iga noyan mojtowa iga anmoconfiarojtokej ipan Cristo. ⁹ Dios kita iga ayí' nikajtewa iga niktajtaniliá iga mamitzpalewíkan amejémén. Nikyolmaka iga nitekipanowa iga Dios iga nikpojtó' ye'notíciáj de iPiltzín. ¹⁰ Nochipa niktajtaniliá Dios siga yéj kineki, wel manía manimitzpaxalowilitij. ¹¹ Iga pox nimitzitasnekij iga wel manimitzpalewíkan pan Dios itájtól, iga máj ximoconfiarokan pan Dios; ¹² ken tikijtowaj, matimosepan-palewíkan iga majya sej matimoconfiarokan ipan toTéko.

¹³ Nokniwan, xikmatikan iga mia' vej nikne' manimitzitatij, e' este inán awelsan nia. Niájneki pan amoaltepe' Roma iga manikpowa itájtól Dios iga makicredokan mia', kensan nikchij kajkán nikpowilij sekin yej ayéj judiyojmej. ¹⁴ Nikmachiliá ken nikdeberowa Dios, inón iga manikuiguli Dios itájtól nochi gente, yej griegojmej iwán yej ayéj, yej tejté iteki o ayá'. ¹⁵ Inán pox nikyolmakato' iga manikpowati ye'notíciáj iga nochi yej anchántitokej Roma.

Itájtól Dios tasalvarowa

¹⁶ Ayá' nipinawa iga nikpowa ye'notíciáj, iga inón tájtól ipoder Dios iga kisalvarowa nochi yej yéj kicredowa; achto judiyojmej iwán no yej ayéj. ¹⁷ Ipan inín ye'notíciáj tenextiliá iga san ticredowaj iwán timoconfiarowaj ipan Cristo, teye'ita Dios. Kan ijkulijto' ijkín kijtowa: "Yej kichíwa ken kineki Dios, Dios kiye'ita iwán yawi onoti nochipa wán yéj."

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Cristo". † **1:1** 1:1 Xikita glosario "Apóstol". ‡ **1:2** 1:2 Xikita glosario "Profeta".

Tonochimej ayompa tikchijtokej

18 Inón iga Dios kinex̄tiá desde ipan cielo iga kikuesowilijto' inomej yej kichijtokej yej ayek̄ti, iga ijkón kichijwaj, kitzakuiliáj iga sekin makixmatikan Dios. 19 Yejemej kimatij yej wel momati de Dios, iga Dios imatika kinex̄tilijkeja; 20 puej Dios awel tikitaj, e' wel tikixmatij pan yej kichij. Este kuá'san Dios kichij inín taji, ompa monojma-ita' iga yéj nokta Dios iwán nochi wel kichijwa; inón iga yejemej awel motajtowiliskej. 21 Puej malej iga kimatiayaj iga ono' Dios, e' ayá' kiweyimatiłtijkej ken Dios, niga kimakakej gracias. Majwa' kejlamikij yej ajayek̄ti, iwán yolpoliwiwej ken se yej ayá' ye'tajlamiki. 22 Kijtowaj iga nochi kimatij, e' xetoktikej. 23 Kikajtekej yej mela'Dios, yej nochi wel kichijwa, wan ayi'pa miki, iga kiweyimatiłtiáj idolojmej yej tamachíwal. Ono' idolo yej tacháj ken taga', e' taga' mikisan, ono' idolo yej tacháj ken toto', ono' idolo yej tacháj ken yej moelwawatzowaj iwán ono' idolo yej tacháj ken yolkamej yej nawi iyikxi.

24 Inón iga Dios kisenkokajtej inomej iga makichiwakan yej pox ayek̄ti, yej kejlamikij iga makichiwakan. Iwán yejémensan mosepanchijwiliwej yej poxsan ajayek̄ti yej este tipinawaj iga tikitaj. 25 Inomej ayá' kikuikew iy-ovej Dios, majwa' mokajkayajkej ipan yej ayéj ye'ojti iga kiweyimatiłtijkej yej Diospa kichij, en lugar iga makiweyimatiłtikán Dios, yej nochi kichij, yej kajasi iga mamoweyimatiłti nochipa. Ijkónyawa'.

26 Inón iga Dios kisenkokajtej inomej iga makichiwakan ken kineki iyalmajmej, iga siwatkej ayo' motekayaj iwán taga', iga motekáyaya iwán yej siwa' nō iga kichijwaj yej ayek̄ti. 27 Iwán ijkonsan nō tajtaga' kikajtekej iga motekaj iwán siwa', iga motekaj iwán itaga-ikniwan iga kichijwaj yej ayek̄ti. Poxsan moelwijiwej se' iwán se', iwán Dios kicastigarōj inomej iga mosepanchijwiliáj yej ayek̄ti.

28 Iwán yejemen ay'ya kinekikej nité wan Dios. Dios kisenkokajtej inomej iga makichiwakan kensan kineki iyalmajmej iga makichiwakan yej ayek̄ti. 29 Nochipa kichijwaj nochi yej ayek̄ti, masij wan yej ayá' iwán namiktitokej, motekaj iwán itaga-ikni, kipoxnekij tom̄n, namolnemij, ta-ixitaj, tamiktiáj, mokesowaj, takajkayawaj iwán kejlamikij iga kichijwaj yej ayek̄ti. 30 Tapopowaj, tapantiáj, kijiyaj Dios, taajajwaj, moweyimatiłtij, mokichmatij, pox welitij iga kichijwaj yej ayek̄ti, akichijwaj ken kitekimakaj itajmej. 31 Xetoktikej, kijtowaj tejté iwán akichijwaj, ayéj te-ijikniwej, poxsamej iwán ayá' ta-ikneliáj. 32 Yejemej kimatij yej Dios tatekimaka iga mamochiwa, kimatij iga yej kichijwaj yej ayek̄ti, kajasi iga mamikikana, e' malej ijkón, majsan kichijwaj, wan este kiyé'itaj kuá' kitaj agaj kichijwa yej ayek̄ti.

2

Dios tajuzgarowa ken kajasi

1 Kuá' tikijliá se' iga kichij yej ayek̄ti, mogánajsan timotikomota iga tej nō tikchijto' ijkón ken se' nemi tikjuzgarowa. Inón iga ay'ya wel timotajtowilij, a'san neši en tej. 2 E' tikmatij iga Dios kichijwa ken kajasi kuá' kijuzgarowa inomej yej ijkón kichijwaj. 3 Tej yej tikijliá sekin iga kichijwaj yej ayek̄ti iwán tej nō tikchijwa ijkón, tej an tikijtowa anka wel timjyanas iyixtaj Dios kuá' tajuzgarōj 4 ¿Anka tikijiya yej Dios mitzmaka iga Dios pox tachokiliá wan ayá' nimanin kuesiwi? ¿Ix atikmati iga pox

ta-icneliá iga mitznextiliá iga xikajtewa iga tikchíwa yej ayekti? ⁵ E' tej timoyoltakuawiliá, iwán ayá' tikneki tikajtewa iga tikchíwa yej ayekti. Inón iga nemi tikuesowa Dios iwán mogánajsan nemi timochiwiliá iga mamitzjuzgarokan kua' keman Dios wí' iga tacastigaroki ken kajasi. ⁶ Iwán yawi kixtawati sejsé kensan kichij. ⁷ Ono' yej nochipa kitemowaj iga kichíwaj yej yekti iga Dios makiye'ita. Dios yawi kitaliti inomej iga iyixtaj maye'onokan nochipa iwán nochipa onoskej wán yéj. ⁸ E' Dios kuesiwi iwán yawi kicastigaroti yej ayompa kichijtokej iwán iga ayá' kinekij makichiwakan ken Dios kineki, majwa' kichíwaj yej ayekti. ⁹ Yawij kikhochiwatij iwán yawij moyolmiktitij nochi yej kichíwaj yej ayekti; achto judiyojmej iwán nq yej ayéj. ¹⁰ Dios yawi kitaliti iga iyixtaj maye'onokan, iwán mapaktokan wán maonokan tamelá nochi yej kichíwaj yej yekti; achto judiyojmej iwán nq yej ayéj.

¹¹ Iga Dios ayá' sesan kiye'ita. ¹² Inochi yej kichíwaj yej ayekti, yej ayá' kixmatikej iley Moisés ijkón mikiskej; iwán yej kixmatikej iley Moisés iwán kichíwaskej yej ayekti; iga inón ley yawij kijuzgarotij. ¹³ Iga Dios awel kiye'itas inomej yej iga san kikakij iley Moisés, yéj kiye'ita yej kichíwaj ken kijtowa inón ley. ¹⁴ Kua' inomej gente yej ayéj judiyojmej, kichíwaj ken kijtowa la ley, malej iga ayá' kixmatij inón ley. Yejémsan iseltimej kichíwaj ken la ley tatekimaka; ¹⁵ iga ken nemij kinexxiáj iga ijkuiljito' se ley ipan iyalmajmej, iwán momachiliáj siga kichijkej yej yekti o ayekti. ¹⁶ Inín mochíwas inón díá kua' Dios kimakas iga Jesucristo makijuzgaro inewi yej kichtakachijkej nochi tokniwán, kensan kijtowa ye'notíciáj yej nej nikpowa.

Judiyojmej iwán ley Moisés

¹⁷ Tej yej timokichmati iga tjudiyoj, iwán tikchíwa ken kijtowa iley Moisés, iwán timoweyimati iga tiye'ono' iwán Dios. ¹⁸ Tej yej tikijtowa iga tikmati katiá yej Diospa kineki iga mamochíwa, iwán la ley mitznextiliá iga wel tikye'tapejpena katiapa yej yekti. ¹⁹ Timomachiliá iga wel tikye'ojkuiltiliá yej ayá' ye'nemij iwán ken tiktawíá yej onokej ken kan takomichkan. ²⁰ Tikijtowa iga wel tikmachiá yej ayá' kixmatij itájtqł Dios, iwán yej némi-o' pewa kixmati iyojwi Dios, iga san tikpiá la ley iwán timomachiliá iga tej yej wel titamachiá nokta. ²¹ Tej yej tikmachiá se', çix ayá' achto tej ximomachi? Tej titamachiá iga amo matachtekilo, çin tej, te íga titachteki? ²² Tej tikijtowa iga ayekti iga yej namiktito' mayawi wán se', çin tej, te íga ijkón tikchíwa? Siga tej tikijiya idoloymej, çte iga titachteki ipan itiopamej idoloymej? ²³ Timoweyimati iga tikpiá la ley, e' tikajawilmati Dios iga ayá' tikchíwa ken tatekimaka la ley. ²⁴ Yej ígawa' ijkín kijtowa kan ijkuiljito': "Amotechko amejemen iga yej ayéj judiyojmej kipopowaj Dios."

²⁵ Melá'wa' siga timocircuncidarowa,* mitzpaléwiá achi, e' siga tikchijto'san ken tatekimaka iley Moisés; e' siga ayá' tikchíwa nochi, ken tikita ayá' timocircuncidaroj. ²⁶ Iwán siga yej ayá' ono' circuncidado makichíwa ken tatekimaka la ley, inón mo-itas ken tikita yej mocircuncidaroj, malej iga ayá' ono' circuncidado. ²⁷ Iwán yej ayá' ono' circuncidado, iga ayá' tekto' ikajlq', iwán makichíwa ken tatekimaka la ley, yéj yawi mitzjuzgaroti iga ayá' tikchíwa ken kijtowaj la ley, malej iga tikpiá la

* 2:25 2:25 Xikita glosario "Circuncisión".

ley iwán tonó' circuncidado. ²⁸ Sə ayéj judío iga san ijkón nesí, malej se mamocircuncidaro, iga mamoteki ipan ikajlo'. ²⁹ Majwa' yej mela'judiyoy kicredowa Dios este ipan iyalmaj, wən yej ono' circuncidado ayejsan ipan ikajlo' sino que nō este ipan iyalmaj, iwán inón awel kichíwa la ley, sino que iyEspíritoj Dios. Yej ijkón ono', Dios kiye'ita malej iga tajtaga' ayá' kiye'itaj.

3

¹ ¿Tə motañiliá siga se majudiyoy?, ¿o tə motañiliá siga se maono circuncidado?* ² Poxsan, iwán ono' mia' yej wel nimitznəxtiliá iga ijkón nokta; achto nimitzijliáj iga Dios kiye'ita' judiyoymej iwán kimá' iley. ³ ¿Tə kichij siga sekin de yejemej kikajtəwaj iga moconfiarowaj ipan Dios? ¿Ix iga inonsan Dios kikajtəwas iga kichíwas yej kijtoj? ⁴ ¡Ayéj ijkón! Majwa' Dios kichíwa nochi kensan kijtoj, malej iga nochi tajtaga' matakajkayawakan; iga kan ikuilijto' itájtəl Dios kijtowa: Pan motájtəl nesis iga ompay ken tikijtowa, iwán tiktənilij yej mitztəlwiskej.

⁵ Kuá' tikchíwaj yej ayəkti, tiknəxtiáj iga Dios kajasi makuesiwi iwán matecastigaró. ¿Ix wel iga inón tikijtowaj iga Dios kichíwa yej ayəkti kuá' təcastigarowa? (Nemi nitajtowa ken se taga' tajlamiki.) ⁶ ¡Ayéj ijkón! Siga Dios katka kichíwaya yej ayəkti, ¿kén wel kijuzgarój nochi yej onokej ipan inin tajli?

⁷ Ono' sekin nō yej ayá' ye'tajlamikij yej kijtowaj: “Kuá' nej nitakajkayawa, máj nesí iga kajasi iga Dios mamoweyimatilti iga yéj ayí' takajkayawa. Wel ən nikijtowa, ¿te iga Dios mane-itaó' ken se yej ayəkti kichíwa?” ⁸ Siga ijkón, ¿te iga ayá' tikijtoskej iga matikchíwakan yej ayəkti iga mawiki yej yəkti? Ken nejemej sekin nepantiáj iga ijkón nitamachtíáj. Inomej yej ijkón nepantiáj, kajasi iga Dios makicastigaró.

Ateyi nisé yej maye'nemi

⁹ ¿Kéntaj? ¿Ix tejemen judiyoymej yej máj tiye'nemij que yejemej? ¡Ayéj ijkón! Nimitznəxtilijkeja iga kensan judiyoymej kensan yej ayéj, nō kichijtokej yej ayəkti. ¹⁰ Kan ikuilijto' itájtəl Dios kijtowa:

Ateyi nisé yej ye'nemi, nisé nokta;

¹¹ Ateyi ni agaj yej kimatisneki yej yəkti, niga yej kitemowa Dios iga makitoka iyojwi.

¹² Inewi kiskej ipan ye'oiti, iwán inochi momela'pojpolojkej. Ateyi yej kichíwa yej yəkti, ateyi nisé nokta.

¹³ Itoskamej ken tikita animajxapo' yej tentapojto'; iga ompa kisasj ken iga takajkayawaj.

¹⁴ Itajtölmej yej kisasj ipan itəmej kwaló ken tikita kowa' iyayo.

¹⁴ San kijtojtokej yej ajayəkti iwán san tayolmiktijtokej.

¹⁵ Nimanjnsan kuesiwij este wel tamiktiáj;

¹⁶ san kan iga yawij, tapolowaj iwán tayolmiktíáj,

¹⁷ iwán ayá' kixmatij ojti yej tənəxtiliá iga matonokan tamelá.

¹⁸ Ni alin ayá' kimajmawiliáj Dios.

¹⁹ Nochi inin ikuilijto' ipan itájtəl Dios. Tikmatij iga yej kipiáj iley Dios makichíwakən ken kijtowa. E', como ayá' kichíwaj, ayagaj wel kijtowa iga

* 3:1 Xikita glosario “Circuncisión”.

ye'nemi, iga ipan inın ley nesi iga tonochın ayompa tinemij wın kajasi iga Dios matecastigaro. ²⁰ Ayagaj wel ye'ono iyıxtaj Dios iga san kichıwa ken kijtowa la ley, iga la ley tenextiliajsan iga tonochın tikchıwaj yej ayekti.

Se wel momanawıa iga san moconfıarowa ipan Jesucristo

²¹ E' inın Dios tenextiliá ken iga wel tiye'onoj iyıxtaj yéj, ayéj iga tikchıwaj ken kijtowa la ley; inın wel timomachtıaj kan ijkuilijto' pan la ley iwın kan kijkuilojkej profetajmej. ²² Yej moconfıarowa ipan Jesucristo, Dios nochi kiye'ita, a'san nesi yej kicredowaj ipan yéj. ²³ Tonochın tikchıjkej yej ayekti iwın inın iga timoyokatijtokej wın Dios. ²⁴ E' Dios kiyokachij iga matiyé'onokan iyıxtaj iga san techokiliá. Te-iknelij iwın temanawij iga Jesucristo migui' iga tejemej. ²⁵ Dios kitınan iPiltzın iga mikiko; kitoyaj iyesyo iga totechko iga wel mateperdonarowili yej tikchıjkej yej ayekti. Inın teperdonarowiliá iga san ticredowaj ipan Cristo. Ijkón Dios kichij yej yekti iga kiperdonarowaj yej ikay la gente kichijkej yej ayekti. ²⁶ Inın iga Cristo migui' tenextiliá iga nochi yej ayekti kichijkej la gente, kiperdonarowilıjkeja. Iwın momela'mati iga ijkonıya nokta ken Dios tajuzgarowa, iga ayo' kejlanto' yej ayekti yej kichijkej yej inın moconfıarowaj ipan Jesucristo.

²⁷ ¿Kántaj kawı iga pox timokichmatij iyıxtaj Dios? Támi'ya. ¿Te iga an? Ayéj iga tikchıjkej ken kijtowa la ley, majwa' iga ticredójkejsan. ²⁸ Ijkón tikawıj; se wel ye'ono iyıxtaj Dios iga kicredowa Jesucristo, ayéj iga kichıwa ken kijtowa la ley.

²⁹ ¿In Dios, ix iDiossan judiyojmej? ¿Ix ayéj iDios nı yej ayéj judiyojmej? Kena, yejemen nı. ³⁰ Iga Dios sesan ono' iwın kichıwas iga nochi mayé'onokan iyıxtaj yéj iga san moconfıarowaj ipan, até kichij siga judiyojmej o ayéj. ³¹ Iga timoconfıarowaj ipan Cristo, ¿ix ay'ya te iteki la ley? ¡Ayéj ijkon! Majwa' tiknextıaj te nokta iteki la ley.

4

Matimıxkuıtıkan pan yej kichij Abraham

¹ ¿Inın te tikijoskej, te motanılij to-ikyapatajwewej Abraham? ² Siga Dios kiye'ita' Abraham iga san yej kichij, kajasi iga mamoweyimati, e' Abraham ayı' moweyimati' iyıxtaj Dios. ³ Puej ¿te kijtowa kan ijkuilijto' itájtoł Dios? "Dios kiye'ita' Abraham ken se yej akichij yej ayekti iga moconfıarowaj ipan Dios." ⁴ E' siga se tekipanowa, itomın ayá' san kipetzmakaj, majwa' kajasi iga makimakakan iga tatánija. ⁵ E' siga agaj yej nıga te kichıwa iga mayé'nemi iwın kicredowa ipan Dios iga yéj wel kiye'itas, Dios kiye'ita iga san kicredowa ipan yéj. ⁶ Ijkonsan nı kijtowa David iga mapaki yej Dios kiye'ita, malej iga ayá' kichij nité iga makiye'ita. ⁷ David kijtoj:

Yolpaktókeja yej Dios kiperdonarowılıja yej kichijkej yej ayekti iwın kelkawılıja yej ayompa kichijkej.

⁸ Yolpaktó' taga' yej toTeko ay'ya kejlamikiliá inın yej ayekti kichij.

⁹ ¿Ix yolpaktókej inómejsan yej onokej circuncidado, o nı yolpaktókej yej ayá' onokej circuncidado? Tikitákeja iga Dios kiye'ita' Abraham ken se yej akichij yej ayekti iga moconfıarowaj ipan Dios. ¹⁰ E' ¿keman ijkon kita'? ¿Ix kuá' Abraham onoyay circuncidado, o kuá' aya? Áchtosan, kuá' aya mocircuncidarowa. ¹¹ Iwın Abraham mocircuncidarowaj iga manesi

iga Dios ki-omemáwija ken se yej ye'nemi, iga san moconfiaroj ipan Dios. Ijkón iga Abraham mochij ken tetajwéj de inochi yej moconfiarowaj ipan Dios, malej iga ayá' onokej circuncidado; ijkón Dios kita nochi inomej ken kuá' ayá' kichijkej yej ayékti. ¹² Abraham nō tetajwewej de inomej yej onokej circuncidado, e' yej nō moconfiarowaj kensan totajwewej Abraham moconfiaroj kuá' aya onoya circuncidado.

Dios kichíwa yej kijtoj iga se moconfiarówasan ipan

¹³ Pues Dios kijlij Abraham iwán ipilówampa ipilowan iga yejemen yawij kimakati nochi tajli iga mamochíwa itatkimej. E' inin mochij ayéj iga Abraham kichijtoya ken kijtowa la ley, sino que iga moconfiaroj ipan Dios, iwán Dios kita' Abraham kenkuá' ayá' kichij nité yej ayékti. ¹⁴ Siga katka yejsan kichíwaj ken kijtowa la ley kimakaskej yej Dios kijtoj, báldejsan iga timoconfiarowaj ipan Dios. Iwán ay'ya valeroj yej Dios kijtoj iga temakas. ¹⁵ Iga atikchíwaj ken kijtowa la ley, kajasi iga matecastigarokan; e' kan ateyi la ley, ayagaj itechko iga akichíwa ken tatekimaka la ley.

¹⁶ Inón iga yej Dios kijlij Abraham iga kimakaskej nochi ipilowan ipilówampa, san kipetzmakaskej iga Abraham moconfiaroj ipan yéj. Ijkón nochi ipilowan ipilówampa Abraham kimatij iga kimakaskej yej Dios kijtoj; ayéj iga yejsan kichíwaj ken kijtowa la ley, sino que nō iga nochi yej kicredowaj ken kicredoj Abraham. Yéj mochij tetaj iga nochi tejemej. ¹⁷ Itájtōl Dios tajtowa de Abraham: "Tej nimitztalij iga itetajwewej mia' naciomej." Inin itájtōl, Dios kimá' Abraham iga Abraham kicredoj ipan Dios yej wel ki-ojpa-ixitiá yej miktokej, iwán iga itájtōl kichíwa yej aya teyi.

¹⁸ Malej iga nesiá iga isiwa' akitaya ipiltzín, Abraham kicredoj iga mochíwas nochi yej Dios kijlij. Ijkón iga mochij "tetaj iga mia' paismej", ijkón ken Dios kijlij: "Poxsan piwis ipilowan mopilowan." ¹⁹ Abraham ayá' kikaitej iga moconfiaroj ipan Dios, malej iga kipiayay ken cien años, iwán yéj kimatiá iga yéj iwán Sara ayo' wejka iga mikiaja wan poxsan yolejkej iga makipiakan ipilowan. ²⁰ Yéj ayá' kijtoj iga akicredowa yej Dios kijlij, majwa' moconfiaroj poxsan ipan itájtōl Dios iwán kiweyimatiiltij, ²¹ kimela'mati iga Dios wel kichíwa inewi yej kijlij. ²² Inón iga Dios kita' Abraham ken se yej ye'nemi iyixtaj iga moconfiaroj ipan yéj.

²³ Iwán ayejsan iga Abraham inin mo-ijkuiolo iga Dios kita' ken se yej ye'nemi iyixtaj; ²⁴ sino iga tejemen nō. Puej Dios nō te-ita ken yej tiye'nemij iyixtaj iga timoconfiarowaj ipan yéj, yej ki-ojpa-ixitij Jesús toTēko. ²⁵ Dios kine' iga makimiktikan Jesús iga yej tikchijkej yej ayékti, iwán ki-ojpa-ixitij iga matiye'onokan iyixtaj yéj.

5

Wel tiye'onokej iyixtaj Dios

¹ Inán welja teye'ita Dios iga timoconfiarowaj ipan yéj, tonókeja tamelá wan yéj iga yej kichij toTēko Jesucristo iga tejemen. ² Inán iga timoconfiarojkej ipan Cristo, tikmatij iga Dios te-ikneliá iga welya tiye'onoj iyixtaj. Iwán tipakij iga tikmatij iga wí' día kuá' tikitaskkej yej yékti yej Dios temakas. ³ Iwán ayejsan iga inón tipaktokej, sino que nō tipakij kuá' te-iknochíwaj, iga tikmatij iga kuá' te-iknochíwaj ompa timomachtiaj ken iga wel matikijyowikan kuá' te-iknochíwaj. ⁴ Iwán iga tikijyowiá kuá'

te-iknqçiwaj, Dios teye'ita, iwân siga teye'ita Dios, wel tikmatij iga kēman tonoskej iwân. ⁵ Iwân iga tikmatij iga kēman tonoskej iwân, ayá' tipinawaj iga tikmatij iga temá' iyEspíritoj yej tenextiliá ken iga yéj tepoxchokiliá.

⁶ Kuá' awel timomanawiyaj toganaj, ikuá'wa' in Cristo migui' iga tejemen yej tikçiwaj yej ayekti. ⁷ Ayí' agaj kiyolmaka iga mamiki iga se', niga wel miki iga se yej ye' nemi; anka wel ono se yej wel mamiki iga se yej mela'ye' nemi nokta. ⁸ E', Dios tenextiliá iga tepoxchokiliá iga Cristo migui' iga tejemen, malej iga tikchijtokej yej ayekti. ⁹ Inán Dios teye'ita iga Cristo kitoyaj iyesy kuá' migui' iga tejemen; majya sej Cristo wel temanawij kuá' Dios kuesiwis wān kicastigarōj yej ayompa nemij. ¹⁰ Siga kuá' tejemej aya teye'itaya Dios, Cristo kichij iga teye'itaya iga mi' iga tejemej, kuanti máj iga inán teye'itaya, nq tesalvarowa iga Cristo ojpa-isa' sej. ¹¹ Ayejsan iga inón, sino que nq tipaktokej ipan Dios iga ticredowaj pan toTēko Jesucristo, iwân iga Cristo kichij iga matonokān tamelá wān Dios.

Adán iwân Cristo

¹² Ijkōn inán, iga itechko se taga' yej akichij ken Dios kine', ómpaya pēwa' iga moçiwā yej ayekti ipan inún tajli, inón iga mikilo, iwân inán nochi miki iga nochi kichiwaj yej ayekti. ¹³ Achtosan kuá' aya onoya ley, moçijtoyay yej ayekti ipan inún tajli; e' kuá' ateyi ley, ayagaj wel kitelwiá iga kichijto' yej ayekti. ¹⁴ Desde iga onoya Adán este iga Dios kimá' ley in Moisés, mikikej nochi gente. Mikikej malej iga ayá' kiyokachijkej yej Dios kijto iga amo mamochiwa; Adán, kena, kiyokachij yej Dios kijto iga amo mamochiwa.

Wel mojtowa iga Adán achi ijkōmpasan ken Cristo. ¹⁵ E' yej kichij Adán awel tikijtowaj iga ijkōmpasan iwân inón yej Dios tepetzmakōkawij. Iga itechko Adán mia' mikikej, e' majya sej Jesucristo iselti kichij iga Dios mateye'ita iwân temakōkawij iga tesalvarowa. ¹⁶ Inón yej Adán kichij yej ayekti, awel tikijtowa iga ijkōmpasan ken imakōka Dios yej temaka iga tesalvarowa. Iga se yej Adán kichij yej ayekti, mojtowa iga kajasi iga nochi mamocastigaro; e' imakōka Dios kichiwā iga wel teye'ita, malej iga tikchijkej mia' yej ayekti ¹⁷ Puej siga itechko sesan taga' yej kichij yej ayekti, nochi gente miki; iga yej kichij se' taga' yej itōka' Jesucristo, majya sej wel tepalewiá iga ayí' timikiskej iga Dios te-ikneliá.

¹⁸ Ijkōn ken itechko Adán iga kichij yej ayekti, nochi gente mikij, ijkōnsan nq iga Cristo yej kichij yej pox yekti, kichij iga Dios makiye'ita nochi gente wān maonokān iwān nochipa. ¹⁹ Ken tikijtowaj igasan se taga' ayá' tacredoj iga kichij yej ayekti, nochi kimopa'; ijkōnsan nq iga se taga' yej itōka' Jesús tacredoj, kichij iga Dios makiye'ita pox miakejmej.

²⁰ Dios kimá' iley Moisés iga matikmatikan iga tikçiwaj yej ayekti. E' malej iga pox neši iga moçiwā yej ayekti, majya sej Dios kinextij iga te-ikneliá. ²¹ Ijkōn iga nochi tejemen tikçiwaj yej ayekti, iwân inón iga nochi timikij; e' inán iga Dios pox te-ikneliá iwân teye'ita iga timoconfiarowaj pan toTēko Jesucristo, nochipa tonoskej wān yéj.

6

Tisenmikikeja iwân Cristo, ijkōnsan nq iwān tisen-ojpa-isaskej

¹ ¿Tē tikijtoškej? ¿Ix tikteki'chijtoskej yej ayekti iga Dios majo' mateperdonaro? ² ¡Ayá'! Tejemen ken kuá' timikikeja iga tikajtēkeja iga tiktekichiwaj yej ayekti; ¿kén weljo' matikchijtoškānsan yej ayekti?

3 ¿Ix ayá' ankimatij iga yej timobautizarojkej* iga ticredojkej ipan Cristo Jesús, nō ken kuá' tisenmikikeja iwān? 4 Iga kuá' timobautizarojkej, íkuá' timosentokkej iwān. Ijkōn ken toTaj ki-ojpa-ixitij Cristo iga iweyi poder, ijkōn inān teojpa-ixitij iga matiye'nemikanya pan iyojwi.

5 Siga kuá' timobautizarojkej, tisenmikikeja iwān Cristo, ijkōnsan nō iwān tisen-ojpa-isaskej. 6 Tikmatij iga to-ikyapanemilis moclavaroj wān Cristo ipan cruz, iga inōn yej teyoltlanaya iga matikchiwakan yej ayekti mamikiya iga ayo' máj matikchijtokan yej ayekti. 7 Yej mi'ya, ayo' kichíwa yej ayekti. 8 Siga tisenmikikeja iwān Cristo, tikmatij nō iga tonoskej iwān. 9 Tikmatij iga kuá' Cristo ojpa-isa'ya kan miktoya, ayo' sej mikis nikēman. 10 Cristo miguí' sesan vej iga makiperdonaro nochi yej mochíwa yej ayekti; e' inān iga sej isato', kichijto' ken Dios kineki. 11 Ijkōnsan nō amejemen ximomachilikān kenkuá' anniktókeja iga ayo' wel ankichíwaj yej ayekti, e' xisatokān iga xikchíwakan ken kineki Dios, iga ansetitokej wān Cristo Jesús yej toTēko.

12 Amocuēpoj kēman mikis, e' inān mitztekimakasnekij iga xikchíwakan yej ayekti, inōn iga amo ximoyolyamanakan iga xikchíwakan yej ayekti ken mitzyoltlanaj amocuēpoj. 13 Ni alín amocuēpoj amo makichíwa yej ayekti. Majwa' xikchíwakan yej Dios kineki iga manēsi iga annikikeja wān an-ojpa-isákeja sej. Ximomakān iga nochi amocuēpoj makichíwa yej yekti ken Dios kineki. 14 Ijkōn ay'ya wel mitztekimakaj amocuēpoj iga xikchíwakan yej ayekti iga ayo' mitztekimakatokej la ley, sino que inān amonokej iga Dios mitzikkneliáj.

Matimixkuítikan ipan toknimej yej tēkoyojkej, yej kijliáj esclavo†

15 ¿Kén tikijtoskej? ¿Ix tiawij tikchíwatij yej ayekti iga ay'ya tētekimaka la ley, iwān iga san Dios te-ikneliá? ¡Ayéj ijkōn! 16 Amejemen ankimatij siga ankitemowaj iga agaj mamochíwa amotēko, amonoskej ken iyesclavojmej iwān ankichíwaskej ken yéj mitztekimakaj; siga mitztekimakaj iga xikchíwakan yej ayekti, annikiskej. E' siga ankichíwaskej iga Dios maono iga amoTēko, ankichíwaj ken yéj kiye'ita. 17 Nikmaka gracias Dios, malej iga ikayay ankitekichijtoyaj yej ayekti, e' inān ankimela'credókeja iga inochi amoalmaj kensan mitzmachtijkej. 18 Inān ken kuá' anxitimikeja iga ay'ya ankichijtokej yej ayekti, inān ankichíwaja ken mitztekimakaj amoTēko Dios. 19 (Nimitzijkuilowiliáj ijkōn iga ximixkuítikan ipan toknimej yej esclavojmej iga amejemen máj wel xikentenderokān nochi.) Ijkōn ken ikya ankiyolmakakej iga ankichijkej kuajkuantas yej ayekti iga amocuēpojmej, ijkōn inān ximomakān iga xiye'nemikan, iwān xonokān petz san iga Dios.

20 Kuá' amejemen an-ilpitóyajo' iga nochipa ankichijtoyaj yej ayekti, ayá' katka ankichíwayaj ken kineki Dios; 21 e' ¿te anmotānilijkej ipan yej ikya ankichijkej, yej inān mitzpinajtíaj? Nitē. Yej nemij ipan inōn ojtí, yawij mikitij. 22 E' inān ayo' an-ilpitokej iga ayo' ankitekichijtokej yej ayekti, majwa' ankichíwaja ken kineki Dios. Inín sí, mitzpalēwiáj iga inān annemiskej ken kineki Dios, wān después nochipay amonoskej iwān Dios. 23 Yej kichíwa yej ayekti, motānilíá iga mamiki, e' yej temakokatiá Dios, inōn iga nochipa matonokān iwān iga tisetitókeja wān Cristo Jesús yej toTēko.

* 6:3 6:3 Xikita glosario "Bautizar". † 6:14 6:14 Xikita glosario "Esclavo".

7

Mixkuñtilo ipan yej namiktitokej

¹ Nokniwan yej ankiñmatij la ley, ankimátija iga la ley kimandarowa se meñ iga isátogo'. ² Wel timixkuñtiáj ipan se siwa' yej namiktito'; la ley kijtowa iga awel yawi wan se' taga' meñ ónogo' iwewej, e' siga miki iwewej, la ley kixitoma iga wel mamonamikti wan se'. ³ Siga se siwa' kitoka se' taga' meñ isátogo' iwewej, kijliskej iga najnamolnemi; e' siga miki iwewej, siwa' xitomi de la ley, iwán wel monamiktia iwán se' taga' iwán ayá' mojtowa iga najnamolnemi.

⁴ Ijkonan no amejemen nokniwan, ken ansenmikikeja wan Cristo, ay' mitzjuzgarowaj la ley. Inán amejemen itatki se'ya, inonwa' toTeko yej ojpa-isa' kan miktoya, inón iga matikchijtokanya ken Dios kineki. ⁵ Meñ tikchijtoyaj yej ayompa kensan kinekiá toalmaj, la ley tetajlantiko iga máj tikelewijkej yej ayekti iga matikchiwakan iga tocuerpoj, iwán ijkón tewiga' kan matimikikan. ⁶ E' inán iga tisenmikikej wan Cristo, ay'ya tejujzarowa la ley. Inán timoyolpatákeja iwán tikchijwaj ken kineki iyEspíritoj Dios, iga ay'ya tonokej ipan ima' inón ley yej ikyay ijkulijto'.

Ipan nej chantito' yej ayekti

⁷ ¿Tetaj tikijtoskej inán? ¿Ix ayekti in la ley? ¡Ayá! Ayéj ijkón. E' nej ayá' katka nikixmatia yej ayekti siga ayéj iga la ley. Nej ayá' nikmatia siga ayekti iga manikpiasneki yej ayéj notatki siga la ley ayá' ijkón kijtowaya: "Amo xikpiasneki yej ayéj motatki." ⁸ E' el pecado momatij de la ley, iwán itechko yej tatekimaka la ley, pan nej kixitij iga manikyolmaka iga manikchjwa nochi yej ajayekti. Siga ateyi la ley, el pecado ken mikto' iga até wel kichjwa. ⁹ Ikyá nej aya nikixmatia la ley wan nitawelonoya; e' kuá' nikixmati' la ley, ken kixitij iga manikchjwa yej ayekti, iwán nimigui' iga neyokatij wan Dios. ¹⁰ Iwán nikasi' iga inonsan ley yej katka manemaka vida, majwa' nemiktij iga neyokatij wan Dios. ¹¹ Iga el pecado momatij de yej tatekimaka la ley, nekajkayaj iwán iga inonsan yej tatekimaka, nemiktij iga neyokatij wan Dios.

¹² Inán tikijtowaj iga la ley nokta walaj de Dios, iwán nochi yej tatekimaka pox yekti, Dios kiyé'ita wan tanextilia ken iga se maye'nemi. ¹³ La ley yekti, e' inantaj, ¿ix iga itechko la ley iga nimigui'? ¡Ayéj ijkón! Nej notechko iga nimigui' iga nikchij yej ayekti kuá' la ley neñextilij yej yekti; iwán ijkón iga ipan la ley neñi iga yej ayekti nikchjwa, poxsay sej ayekti neñi.

¹⁴ Tikmatij iga la ley wí' de Dios; e' nej ninakayoj wan nochipa neyoltilana iga nikchjwa yej ayekti. ¹⁵ Nej anikojasi yej nikchjwa, iga ayá' nikchjwa yej nikneki, majwa' nikchjwa yej nikijiya. ¹⁶ Malej iga ayá' nikchjwa yej yekti yej nikchjwasneki, kena, nikmati iga pox yekti la ley. ¹⁷ Ijkón ayo' nej yej nikchjwa, sino que yej ayekti yej chantito' pan noalmaj neyoltilana. ¹⁸ Iwán nej nikmati iga ayá' chantito' yej yekti pan noalmaj, iga nochipa neyoltilana iga manikchjwa yej ayekti; puej nej nikchjwasneki yej yekti, e' awel nikchjwa. ¹⁹ Anikchjwa yej yekti ken nikneki, majwa' nikchjto'san yej anikneki. ²⁰ Iwán siga nikchjwa yej ayá' nikneki, ayo' nej yej nikchjwa, sino que yej ayekti yej chantito' pan noalmaj.

²¹ Ijkón inán nikmati; malej iga nej niknektio' manikchjwa yej yekti, nej nikchjto'san yej ayekti. ²² Ipan noalmaj nikye'ita iley Dios; ²³ e' nikita iga

chantito' ipan nej ken tejté yej nețekimakato' yej akineki manikchiwa ken nikeljami; inonwa' yej ayekti yej chantito' pan nej yej neprešojwijo'.

²⁴ ¡Nimoknoṃati ken nono'! ¿A' neṃanawij de inṃ nocuerpoj yej ken mıkto'ya? ²⁵ ¡Gracias nikmaka Dios iga toTeṃo Jesucristo neṃanawij!

Ijkón inán, nikneki iga manikchiwa yej kijtowa iley Dios, e' ipan nocuerpoj ono' se' ken tejté yej nețekimakato' iwán nechiwaltiá yej ayekti.

8

IyEspíritoj Dios teojmaka

¹ Inón iga, Dios ayí' kicastigaroj yej sețitokej waṃ Cristo Jesús, yej ayo' nemij ken yejemej kinekij, sino que nemij ken kineki iyEspíritoj Dios.

² Iga isețitokej waṃ Cristo Jesús, iyEspíritoj Dios temaka vida iga ay'ya tikchiwaj yej ayekti; tešalvaroj iwán ay'ya tețekimaka inón ley yej kijtowa iga timikiskej iga tikchiwaj yej ayekti. ³ Iga Dios kichij iga tejemej yej iley pa Moisés awel kichijwaya. Inón ley awel tepalewiá iga tikchiwaj yej tatekimaka, iga nochipa toalmaj kineki matikchiwakan yej ayekti. Dios kiṭitan iPiltzın yej mochiṭ taga' yej nešía kensan tejemej, yej ayekti tikchiwaj,* iga mamiki iga totechko. Dios ipan icuerpoj iPiltzın kipoloj nochí yej ayekti tikchiwaj. ⁴ Inón kichij iga tejemej wel matikchiwakan ken kijtowa la ley, puej ayo' tikchiytokej ken tiknekij tejemej sino que ken kineki iyEspíritoj Dios.

⁵ Puej yej kichijtokej yej kiyoltilantokej yej ayekti, kejlantokej iga kichijwaj ken yej yejemejpa kinekij; e' yej kichijtokej ken kineki iyEspíritoj Dios, kejlantokej iga kichijwaj ken kineki Dios. ⁶ Siga matikchijtokan ken teyoltilana yej ayekti, inón temiktiá, e' siga matikchijtokan ken kineki el Espíritu Santo, nochipa tonoskej waṃ Dios iwán tonoskej tamelá. ⁷ Iga yej kejlamiṭiṭisan yej ayekti, inómejwa' kijiyaṭ Dios; iga akichijwaj ken kineki iley Dios, niga welitiṭ kichijwaj. ⁸ Inón iga, yej kichijtokej yej kiyoltilanaj yej ayekti, Dios awel kiy'e'ita.

⁹ E' amejemen ay'ya ankichijtokej ken mitzyoltilanaj yej ayekti, sino ken kineki iyEspíritoj Dios, iyEspíritoj Dios ono' ipan amejemen. Yej ayá' kipiá iyEspíritoj Cristo, inón ayéj de Cristo. ¹⁰ Malej iga amocuerpoj mikis iga ankichijwaj yej ayekti, e' siga Cristo chantito' pan amejemej, amoespíritoj isato' iga anye'onokej iyixtaj Dios. ¹¹ Iwán siga chantito' pan amejemej iyEspíritoj Dios, inón yej ki-ojpa-ixitij Jesús kan miktoya; inonšan nō Dios yej ki-ojpa-ixitij, nō mitzojpa-ixitiskej iga iyEspíritoj yej chantito' pan amejemej.

¹² Ijkón nokniwan, inán Dios kineki iga matikchiwakan ayéj ken toalmaj kineki iga matikchiwakan yej ayekti. ¹³ Siga amejemen ankichijtokej ken amoalmaj kineki iga xikchiwakan yej ayekti, anyawij anmikitiṭ iga anyokatitoskej de Dios; e' siga iyEspíritoj Dios mitzkawaltiá iga ayo' xikchiwakan yej ayekti, nochipa amonoskej waṃ Dios.

¹⁴ Ipilowan Dios momakaj iga kitokaj ken kinextiliá iyEspíritoj Dios. ¹⁵ Puej iyEspíritoj Dios yej mitzmakakej, ayéj se espíritu yej mitzesclawojtiliá iga seṭ ximajmawikan, sino que Espíritu yej kichijwa iga ximochijwakan ipilowan Dios. Iwán inṃ Espíritu kichijwa iga matikijikan Dios: ¡Nopáj! ¹⁶ Inṃšan Espíritu mošetiliá iwán toespíritoj iwán kijtowa

* 8:3 8:3 Ayéj iga Jesús kichij yej ayekti; Heb 4:15 kijtowa iga Jesús ayí' kichij yej ayekti.

iga tejemen ipilowanya Dios. ¹⁷ Iwán iga tejemen ipilowan Dios, kajasi iga nõ matemakakan yey itatki Dios, yey kijtoj iga temakas, iwán tosentatki mochjwas wan Cristo, siga inán iwán tiksensufrirowaj, wel nõ tonoskej ipan cielo kan ono' yej.

¹⁸ Puej nikmati iga inán tejemej yey tiksufrirowaj, ni alín ayá' kaxiliá iwán inón, kuá' keman tisen-onoskej wan Jesús. ¹⁹ Inochi yey ono', yey kichij Dios kichixtokej iga magui' maásiya inón día kuá' Dios kichjwas iga manesi aja'yéj ipilowan. ²⁰ Iga inochi yey ono', yey kichij Dios yéj kijtoj iga amo maye'onokan,† ayéj iga kinekij, sino iga Dios ijkón kijtoj; e' weljo' sej kēman moye'talij ²¹ iga nochi yey kichij Dios ay' yawij mikitiy niga palaniskej, wan paktoskej nõ kensan ipilowan Dios. ²² Tikmatij iga inán nochi yey Dios kichij tenatokej iwán kimachiliáj ken se siwa' yey pilkualoto' iga taonoltiá. ²³ Iwán ayejsan nochi yey Dios kichij yey kualotokej, sino que tejemen nõ, e' tikpiaja iyEspíritoj Dios yey achto temá'. Iwán tikmatij iga inón kijtojneki iga temákasó' máj. Tikmachiliáj iga poxsan tikualotokej, iwán tikchixtokej iga kēman techjwas ipilowan Dios, ikuá' timomachiliskej ijkanja iga tikpiaskej se'paya tocuerpoj. ²⁴ Iga tikchixtokej Dios tikmatij iga timomanawijkeja; e' siga se kichixto' yey kitzto'pa, inón ayo' kichixto'. Yey se kitzto'ya, ¿téjaso' iga makichixto? ²⁵ E' siga tikchixtokej yey aya tikitaj, mela'wa' iga atisiawij iga tikchixtokej.

²⁶ Ijkonsan nõ iyEspíritoj Dios tepalewiá kuá' timosemakasnékija. Iga kuá' titajtowaj wan Dios ayá' tikmatij te tiktajtaniliáj, e' iyEspíritoj Dios tetajtowiliá iyixtaj Dios, te ken tēnapa iga kijtowa yey tejemej atikojasij kēn tikijtowaj. ²⁷ Iwán Dios yey kixmati te tikejlanotokej, kimati te nemi kijtowa iyEspíritoj Dios; iga iyEspíritoj Dios kitajtowiliá yey kicredowaj Dios, ijkón iga Dios kineki iga maye'onokan.

Nochipa tiktaniáj iga Cristo tepalewiá

²⁸ Tikmatij iga Dios tekipanowa iga nochi maye'kisa inomej yey kichokiliáj, inomej yey Dios kitapejpen iga mamochjwa ken yéj nochipa kejlanoto'. ²⁹ Iga yejemej yey Dios ikayay kixmati', áchtoya nõ kitapejpen iga mamochiwakan kensan Jesucristo yey iPiltzjn Dios, iga Jesucristo mamochjwa tekoko pan nochi tokniwan. ³⁰ Iwán yey desde áchtoya Dios kitapejpen, kinotza' nõ, iwán yey kinotza', nõ ki-omemawij, iwán yey ki-omemawij, nõ kitajij iga maono itenoj yéj.

³¹ Inán, ¿te kikitjoskej de inín? Siga Dios de tejemempa, ¿a'yéj yey wel techjwilij yey ayekti? ³² Dios kine' iga mamiki iPiltzjn iga nochi tejemej; ¿kén iga ayá' yawi nõ temakati nochi yey yéj kipiá? ³³ ¿A'yéj wel kitelwij yey Dios kitapejpen? Ayagaj, iga Dioswa' in yey kijtowa a'yéj ye'nemi; ³⁴ ¿A'yéj wel teçastigaroj? Ni agaj, iga Crístojwa' in yey migui' iga tejemen, ayejsan iga inón, sino que ojpa-isa' iwán ono' iladoj iye'ma' Dios iga tetajtowilijto'. ³⁵ ¿A'yéj wel kikawaltij iga Cristo matechokili? Ayagaj, niga nité wel kikawaltij iga Cristo matechokili. ¿Ix wel kuá' teçastigarowaj, o kuá' tejté teyolmikijto', iwán kuá' tetemojtinemij iga mateçastigarokan, o kuá' apistaj, o kuá' ayo' tikpiáj totzótzol, o kuá' temiktijnekij? ³⁶ Ken kijtowa kan ijkuilijto':

Iga san nimitztokej, nochipa nemiktijnekij.
Ne-itaj ken borregojmej‡ yey yawij kimiktijtij.

† 8:20 8:20 Gn 3:17 ‡ 8:36 8:36 Xikita glosario "Borrego".

³⁷ E' ipan nochi inín, nochipa tiye'kísaj iga tepalewiá Cristo yej techokiliá.
³⁸ Inán nikhmela'mati iga ateyi nité yej wel kikawaltij iga Dios matechokili.
 Niga matemiktikan, niga kuá' tísatokej, niga angelejmej,[§] niga Tzitzimi'
 iyangelejmej, niga yej ono' inán, niga yej wi'o',³⁹ niga yej ajko ono', niga
 yej ono' taltampa. Nité yej Dios kichij, awel kikawaltia iga Dios mateneki
 ken yéj tenextilij ipan Cristo Jesús yej toTeko.

9

Ken iga Dios kitapejpen la gente de Israel

¹ Nej niktoka Cristo, iwán iyEspíritoj Dios nenextilia pan noalmaj
 iwán ne-ijliá iga ayá' nemi nitakajkayawa; nemi nimitzijliáj nokta iga
² poxsan nimoknomati, iwán nochipa kualoto' noalmaj. ³ Niknekiá
 katka manikpalewikán nokniwán israelitajmej yej de nejémempasan.
 Este katka Dios ayo' maneye'ita iwán manikajtewa iyojwi Cristo, e' siga
 katka inón kipalewiayaj yejemej iga makina'techokán Dios. ⁴ Yejemej
 israelitajmej, iwán Dios kitapejpen iga mamochiwakan ipilowan. Dios
 kinextilij ipoder iga onoya iwamej kuá' kichij pacto iwán yejemej. Dios
 kimá' iley Moisés. Dios kinextilij ken iga makiweyimatiltikan kuá'
 monechkowaj tiopan, iwán kijlij yej yawi kimakatij. ⁵ Yejemej ipilowan
 ipilowampa to-ikyapatajwewetkej, ipan inomej walaj Cristo, iwán yéj Dios
 yej kimandarowa nochi, nochipa mamoweyimatilti. Ijkónyawa'.

⁶ Ayéj iga Dios ayá' kichij ken kijlij israelitajmej; iga ayéj nochi gente
 yej israelitajmej imela'pilowan Dios, iga ayá' nochi moconfiarowaj ipan
 Dios ken iyikyapatajwewejmej Israel* yej nq itoqa' Jacob. ⁷ Niga nochi
 ipilowan Abraham ayéj nochi imela'pilowan; sino que Dios ijkón kijlij:
 "Petz mopiltzín Isaac yawi kipiwi'ti mopilowan."† ⁸ Inín te-ijlijneki iga
 ijkón ken Isaac naceroj iga Abraham moconfiaroj ipan yej kijtoj Dios;
 tejemej nq ipilowan Dios ayéj iga tejemej ipilowan Abraham, majwa'
 iga timoconfiarowaj ipan yej kijtoj Dios. ⁹ Dios kijlij Abraham yej yawi
 mochiwati: "Se xiwi' sej niwi', iwán ikuá' Sara kítasya se ipiltzín."‡

Dios wel kichíwa ken kiyé'ita

¹⁰ Amo xikelkawakan yej mochij wán kuatejmej yej ipilowan Rebeca
 wán Isaac yej to-ikyapatajwewej; ¹¹⁻¹³ kuá' aya katka onoyaj kuatejmej,
 niga kichijkaja yej yékti niga yej ayékti, e' Dios kijlij Rebeca: "Yej tēko
 yawi kichiwati ken kineki tētzojo'." Inón nq senyawí wán se' kan
 ijkuilijto', kijtowa: "Nikne' Jacob, e' Esaú nikijiya'." Ijkón nesi iga Dios
 wel kitapejpena ken kineki, ayéj iga agaj kichíwa tejté, sino que iga Dios
 kiyokanotza'.§

¹⁴ Inán ¿té tikijtskej? In Dios, ¿ix kichíwa yej ayékti? ¡Ayéj ijkón!
¹⁵ Iga Dios kijlij Moisés: "Nia nikchokiliti yej nej nikneki manikikneli, iwán
 nikiknelij yej nej nia nikikneliti."* ¹⁶ Inón iga ayejsan iga agaj makineki,
 niga mamoteki'topewa iga makalaki, tájma'wa' Dios yej yéj kikhneliá.
¹⁷ Iga kan ijkuilijto' kijliá Faraón: "Nimitztalij iga rey iga nimitznextilij
 nopoder iwán iga ipan inín tajli noyan mane-ixmatikan." ¹⁸ Inón iga

§ **8:38** 8:38 Xikita glosario "Ángel". * **9:6** 9:6 Israel; taga' yej nq itoqa' Jacob. † **9:7** 9:7 Gn 21:12 ‡ **9:9** 9:9 Gn 18:10 § **9:11-13** 9:11 Gn 25:23; Mal 1:2,3 * **9:15** 9:15 Ex 33:19

Dios kíkneliá a'ya iga yéj kíknelijneki, iwán kiyoltakuawiliá, a'ya iga yéj kiyoltakuawilijneki.

¹⁹ Iwán tej tine-ijlij: "Siga ijkón, ¿te iga Dios kijtowa iga itechko taga'? ¿A'yéj wel kijtowa iga amo mamochiwa ken Dios kineki?" ²⁰ ¡E' tej taga! ¿Te moteki in tej iga ximokueso iwán Dios? ¿Ix wel an se komi' makijli yéj kichij: "¿Te iga ijkín tinechij?"† ²¹ Pues yéj kichíwa komi' wel kichíwa ken yéj kineki, iwán ipan inónsan kónsoki' wel nō kichíwa yéj námōl awel kikui, iwán se' yéj a'san nesi wel kikui.

²² ¿Iwán te tikijtoskej?, Dios kine' matanextili ken tacastigarowa iwán iga nochi makitakan ipoder, inón iga Dios ayá' kikuesowilij yéj kajasiá iga makicastigarokan onóyaja ga poliwiskej. ²³ Ijkón kichij iga kinextij iweyipoder ipan tejemen yéj te-iknelij, yéj desde áchtosan tetapejpen iga matonokan kan yéj ono'.

²⁴ Dios tenotza', akita siga tijudiyojmej o ayéj. ²⁵ Ken ijkulijto' ipan ama' yéj kijkluloj Oseas: Yéj ayéj katka nopilowan, nia nikijliti iga nopilowan.

Yéj aniknekiá, niknekis.‡

²⁶ Iwán ompa kan mitzijlijkej: "Amejemen ayéj nopilowan",

ompa yawij mitzijliti ipilowan Dios yéj isato'.§

²⁷ E' iga israelitajmej, Isaías kijtoj ijkín: "Malej iga israelitajmej pox miakej ken tikita xajli yéj ono' lamartenoj, petz alín kawiskej yéj yawij mosalvarotij. ²⁸ Ayá' wejkatís toTéko yawi kijuzgaroti nochi yéj onokej ipan inón tajli."* ²⁹ Ken Isaías ikya kijtoj:

Siga toTéko yéj nochi wel kichíwa, ayá' katka kikajtewayá alín toknimej iga tejemej matonokan,

tipoliwikaja ken yéj chantitoyaj altepe' Sodoma† iwán Gomorra.‡

Judiyojmej akentenderojkej

³⁰ ¿Te tikijtoskej? Iga yéj ayéj israelitajmej yéj ayá' kitēmowayaj iga maye'onokan iyixtaj Dios, yéjemejwa' in yéj máj yé'onokej iyixtaj Dios iga moconfiarowaj. ³¹ E' israelitajmej yéj kitokayaj la ley, yéj katka maye'onókanya iyixtaj Dios, awel kichijkej ken kijtowa inón ley. ³² ¿Te iga?

Iga ayá' kitēmojkej iga maye'onokan iyixtaj Dios iga san moconfiarowaj ipan Cristo, majwa' kinekiáj iga Dios makiye'ita yéj kichíwayaj. Inón iga ken mokxiwitekikej ipan te'ti, iwán inónwa' te'ti kijtojneki Cristo. § ³³ Ken kijtowa kan ijkulijto':

Nej niktaliá ipan altepe' Sion* se te'ti kan mokxiwitekilo, se te'ti yéj tawetzilítia.

Yéj moconfiarowa ipan inón te'ti ayá' mopinajtij.†

10

¹ Nokniwan, noalmaj kineki iga israelitajmej mamosalvarokan, iwán kuá' niktēnewiá Dios, inón niktajtaniá. ² Niye'tajtowa iga yejemej, poxsan kiweyimatiá Dios, e' ayá' kimatij ken iga makiye'chíwakan. ³ Iga ayá' kimatij ga Dióssan yéj kichíwa iga se maye'ono iyixtaj yéj, majwa' yéjémensan kitēmowayaj imatikamej iga maye'onokan iyixtaj Dios, e' ayá'

† 9:20 9:20 Is 29:16 ‡ 9:25 9:25 Os 2:23 § 9:26 9:26 Os 1:10 * 9:28 9:28 Is 10:22, 23

† 9:29 9:29 Dios kitatij yéj chantitoyaj altepemej Sodoma iwán Gomorra iga kichijkej yéj ayekti.

Gn 19. ‡ 9:29 9:29 Is 1:9 § 9:32 9:32 Is 18:14 * 9:33 9:33 Sion se' itōká' Jerusalén. † 9:33

9:33 Is 28:16

kichijawaj ken yéj kijtowa. ⁴ Iga wəłaj Cristo, kitamiko iley Moisés, inən nochi yej moconfiarowaj pan Cristo ye'onoskej iyixtaj Dios.

⁵ Iga se maye'ono iyixtaj Dios iga kichijwa ken kijtowa la ley, Moisés ijkín kijuiloj: "Yej kichijwa ken kijtowa la ley, iga inón mosalvaroj."*

⁶ E' yej kisentaliá iyalmaj pan Dios iga maye'ono iyixtaj, ayi' tatajtani:

"¿A'yéj tejkawis ipan cielo? — inún kijtojneki iga matiktemowikan Cristo,

⁷ niga ayi' tatajtani: ¿A'yéj temoj kan onokej iyalmajmej yej mikrokej?" —

inún kijtojneki iga matikojpa-ixitikan sej Cristo ken kua' miko'o'. ⁸ ¿Wəñ

tətaj kijtojneki? "Itájtəl Dios monə'san ono', iga ono' ipan moten iwən

ipən moalmaj." Ininwa' in itájtəl yej ipən matimoconfiarokən, yej

nejemej nikpowaj.† ⁹ Siga tikijtowa iga Jesús toTəko, iwən ipən moalmaj

ticredowa iga Dios ki-ojpa-ixitij kan miktoya, mitsalvaroj. ¹⁰ Puej iga

toalmaj ticredowaj, iwən ijkón iga tiye'onoj iyixtaj Dios, e' iga totən

tiknojma-ijtowaj iga Jesús toTəko iwən ijkón iga Dios tesalvarowa.

¹¹ Kan ijkulijto itájtəl Dios kijtowa: "Nochi yej kisentaliá iyalmaj

pan yéj, ayá' mopinajtij."‡ ¹² Dios kiye'ita judiyojmej wən yej ayéj

judiyojmej; puej tonochin tikpiáj sesan toTəko, iwən ə'san neši kipałewiá

yej kitajtaniá. ¹³ Iga ijkín kijtowa itájtəl Dios kan ijkulijto': "Nochi yej

kitenewiá itokə' toTəko yawi mosalvaroti."§ ¹⁴ E' ¿kén yawij kitenewitij

toTəko Jesucristo siga ayá' nemi kicredowaj ipan yéj? ¿Iwən kén

kicredoskej ipan yéj siga aya nemi kikakij de yéj? ¿Iwən kén yawij kikakitij

siga ayagaj nemi kitəpəwəwəj de yéj? ¹⁵ ¿Kén yaskej kipowatij ye'noticiaj

siga ayagaj kititanij? Ken kijtowa kan ijkulijto' itájtəl Dios: "iPox

mənsaj kua' asij yej kipowaj ken iga matonokən tamelá, yej temətiltikoj

ye'noticiaj!"*

¹⁶ E' ayá' nochi kicredojkej ye'noticiaj. Ken kijtowa profeta Isaías:

"NoTəko, ¿ix agaj nətajtolkuilijkej yej nikpojkej?"† ¹⁷ Ijkón yej mocon-

fiarowaj ipan Cristo, achto kikakij itájtəl. Iga makikakikan, kineki agaj

makipowa inón ye'noticiaj.

¹⁸ E' nimitztajtani: ¿Ix ən kikakikej in itájtəl Dios? ¡Kena, kikakikej!

Kan ikyay ijkulijto' kijtowa:

Itájtəl yejemen mokagui' noyan ipan tajli,

iwən itájtəl əsi'ya este ipan itajtamiyan inún tajli.‡

¹⁹ E' sej nitatajtani: In israelitajmej, ¿ix ən aya kimatij? Moisés áchtoya

kijtoj:

Nia nikchijwati iga xiyolkuesiwi iga se país yej ayéj niga país;

nikchijas iga ximokuejkuesokən wən se país yej pox yoltakuakti'.§

²⁰ Isaías sej mixelwiá iga kijtowa:

Yej ayá' nețemowəyaj, neasikej;

iwən nikixnextilijkej yej ayá' nețemowəyaj.*

²¹ Iwən kua' tajtowa de israelitajmej, Isaías kijtowa: "Semilwi'

niməpatajtoya iga niknotztoyaj yej pox yoltakuaktikej iwən akineki

manətokakən."†

* 10:5 10:5 Lv 18:5 † 10:8 10:8 Dt 30:12-14 ‡ 10:11 10:11 Sal 34:22 § 10:13 10:13 Jl 2:32

* 10:15 10:15 Is 52:7 † 10:16 10:16 Is 53:1 ‡ 10:18 10:18 Sal 19:4 § 10:19 10:19 Dt

32:21 * 10:20 10:20 Is 65:1 † 10:21 10:21 Is 65:2

11

Dios ayá' kisenkokajtej israelítajmej

¹ Inán nitatajtani: ¿Ix an Dios kitepo'má' israelítajmej? ¡Ayéj ijkón! Nej nō ni-israelítaj yej ipilōwampa Abraham ipilowan, iwán itribujpa Benjamín. ² Dios ayá' nemi kitepo'maka yej yéj kitapejpen, inón yej pox ikyay kixmati. ¿Ix ayá' ankimatij kan ijkuilijto' ipan itájtōl Dios yej kichij Elías, kén iga yéj kua' kitenewij Dios kitelwij israelítajmej? Kijtoj: ³ “NoTeko, kimijmiktijkeja moprofetajmej, inewi moaltar kixixitinkej, iwán nejsan nikawi' noselti, e' nej nō nemiktijnékija.”* ⁴ E' Dios kijlij: “Nikpiao' siete mil tajtaga' yej netokaj, yej ayá' motankuaketzaj iyixtaj ídolo yej kijliáj dios Baal.”† ⁵ Puej ijkōnsan nō inán, achō' kawikej sekin israelítajmej yej Dios kiknelij iwán kitapejpen. ⁶ Iwán siga san kitapejpen iga yéj ijkón kiknelij, ayejwa' iga se kichij yej yekti; porque siga se makichiwapa yej yekti, ayejwa' iga ta-ikneliá Dios.

⁷ Inán, ¿kén tikijtoskej? Israelítajmej ayá' kasikej yej kitemowayaj, e' yej Dios kitapejpen, kena kasikej. Sekin moyoltakuawilijkej. ⁸ Ken kijtowa kan ijkuilijto' itájtōl Dios: “Dios kikuatapololtij inomej; kimá' iyixmej, e' kixtzakua' iga amo matachakan iwán kimá' inakasmej, e' ayá' takakij, iwán este inán ijkón onokej.”‡ ⁹ David nō kijtowa: Kua' nemi ilwichiwaj, mamawetzikan ken tōtō' yej kawi ipan kuakakax iga makikitzkikan iga makicastigarokan.§

¹⁰ Iyixmej, mapajpachatiakan, iga amo matachakan, matepotzwijkoliwikan iwán ijkón makawikan.*

Kén iga mosalvarowaj yej ayéj judiyojmej

¹¹ Nimitztajtani inán: ¿Ix an mela'wetzikej in israelítajmej wan ayí' moketzaskej? ¡Ayá'!, e' kua' israelítajmej ayá' kichijkej ken kijtowa Dios, iga inón mosalvarojkej yej ayéj israelítajmej, iga inán mamixkuítikan israelítajmej iga makicredokan nō. ¹² Iwán siga pan yej ayompa kichijkej judiyojmej, moye'chijkej nochi tokniwan yej onokej ipan inón tajli, iwán siga kan wetzikej judiyojmej, moye'chijkej yej ayéj judiyojmej, ¡majya sej moye'chijwaskej siga judiyojmej inochimej sej makitokakan Dios!

¹³ E' nimitzzijljinekij tejté amejmen yej ayéj anjudiyojmej. Nej iyapóstol Dios iwán yéj netitan iga itájtōl manikpowili yej ayéj judiyojmej, pox nikye'ita iwán nikyolmaka iga nikchiwa yej netekimakakej. ¹⁴ Nikneki iga tokniwan yej de nejemenpasan judiyojmej makichivasnekikan yej amejmen ankichiwaj iga ankixmatij Cristo, iwán ijkón wel mamosalvarokan.

¹⁵ Puej siga kua' judiyojmej moyokatijtoyaj wan Dios, ompa pewa' iga yej ayéj judiyojmej wel moyoltaliáj wan Dios, ¿ix aya'taj majya sej kua' yejemej mamokuepakā? Iga ijkón kichijwaskej, ken ojpa-isaskej sej kan miktoyaj.

¹⁶ Puej siga agaj kimaka iga ofrenda Dios yej áchtopa pan yej mochíwa iga itixyo trigo, inón kijtojneki iga nochi tixti nō Dios kiye'ita. Iwán siga agaj kimaka iga ofrenda Dios inelwayo se kuawi', nō nochi imajmā' inón kuawi' Dios kiye'ita.

¹⁷ Sekin judiyojmej yej ken imela'majmā' oljowjkuawi',† kima-jmātzontekkej iga Dios ay' kiye'ita'. Iwán tej ken se imajmā' oljowjkuawi'

* 11:3 11:3 1 R 19:14 † 11:4 11:4 1 R 19:18 ‡ 11:8 11:8 Is 29:10 § 11:9 11:9 Sal 69:22

* 11:10 11:10 Sal 69:23 † 11:17 11:17 Xikita glosario “Olivo”.

vej momati ipan kuayoj vej ípan mitzinjertarojkej. Ijkón iga tej tixwato' ipansan inón inelwayo iwán wel tonó' iga san inón iyayo. ¹⁸ E' amo ximomachili iga tej majya sej que imela'majma' olivo, vej kitójneki judiyojmej. Siga timomachiliá iga tej majya sej, xikejlamiki iga ayéj mopan ixwato' inelwayo, sino tej tixwato' pan inelwayo mela'olivoj.

¹⁹ Anka tikijtoj: "Kena, e' imajma' kitzojzontekkej iga nej mane-injertarokan ipan olivojkuawi." ²⁰ Ijkón; e' kitzojzontekkej iga ayá' moconfiarojkej ipan Dios, iwán tej ompa tonó' iga san timoconfiaroj ipan Dios. Inón iga amo ximoweyimati, sino que achi xikmajmawili Dios. ²¹ Siga Dios ayá' kíknelij imela'majma' olivo, welsan nq tej ijkón mitzchijwilij. ²² Ta' xikita kén iga Dios pox ta-ikneliá, e' nq kikuesowa vej ayá' kichíwa ken yéj kijtowa. Ijkón kichij wán inomej vej wetzikej, e' tej pox mitziknelij. Dios mitzikneliao' miej timoconfiarowa ipan yéj; e' siga ayá', tej nq yawij mitzontekitij. ²³ E' siga judiyojmej sej kicredowaj, yejemej sej ki-injertaroskej pan olivojkuawi'; iga Dios kipiá poder iga sej makichíwa. ²⁴ Siga tej vej ayéj tjudiyoj, mitzontekkej ipan kuayojolivoj, iwán mitzinjertarojkej ipan ye'olivojkuawi', malej iga tej ayéj de inómbapa kuawi', majya sej judiyojmej, vej imela'majma' olivojkuawi', yawij ki-injertarotij kan achto onoyaj!

Kén iga yawij mosalvarotij judiyojmej

²⁵ Puej nokniwan, nikneki xikmatikan vej aya momatiá, vej Dios kichíwasneki, iga amo ximomachilikan iga poxsan antamatij: israelitajmej ayá' momela'yoltakuawilijkej inochimej, e' ijkón onoskej este que mamasí vej ayéj judiyojmej, vej yawij kicredotij ipan Cristo. ²⁶ Kua' inón mochíwas, ikuá' nochi israelitajmej mosalvaroskej, puej kan ikuilijto' kijtowa:

Yej tasalvarowa yawi wítzeti de Sion,[‡]

iwán vej ayékti kichijkej israelitajmej, yawij kiperdonarotij. §

²⁷ Iwán inín nichíwas wán yejemen, kua' nikperdonarowilij vej kichijkej vej ayékti.

²⁸ Iga judiyojmej akicredojkej ye'noticiaj, kijiyakej Dios, ijkón inán mitzojtapowilijkej amejemen vej ayéj anjudiyojmej iga wel xicredokan ye'noticiaj. E' Dios kinéki-o' in judiyojmej iga Dios kitapejpen iyikyapatajmej. ²⁹ Puej vej Dios temaka, ayo' sej tikuiliá, niga vej kinotza', ayá' ompay kisenkokajtewa. ³⁰ Amejemen ikya ayá' ankichijkej ken kineki Dios, e' iga judiyojmej ayá' kichijkej ken Dios kineki, inón iga inán amejemen Dios mitzikneliá. ³¹ Ijkónsan nq yejemen inán ayá' kichíwaj ken Dios kineki, e' iga san Dios makinextili iga wel kíkneliá yejemen, kensan nq amejemen mitziknelijkej. ³² Dios kikajtej nochi iga makichíwakán vej ayékti, iga inán Dios nochi wel makikneli.

³³ ¡Poxsan weyi itamatilis Dios iwán Yéj pox kojasi vej kichíwa! Ayá' wel tikojasij ken yéj kejlámiki, niga wel tikentenderowaj vej yéj kichíwa.

³⁴ Puej, ¿a'yéj kimati vej toTeko kejlámiki? ¿O a'yéj kimachtij? ³⁵ ¿Ix ono' an agaj vej achto kimá' tejté toTeko iga yéj inán kenkua' kixtawa vej kimakakej? ³⁶ Nochi itatki Dios, iga yéj nochi kichij iga yejsan. ¡Nochípa mamoweyimatilti Dios! Ijkónyawa'.

‡ 11:26 11:26 Sion se' itoká' Jerusalén.

§ 11:26 11:26 Is 59:20,21

* 11:34 11:34 Is 40:13,14

12

Xiksentałiqan amoqlmaj ipan Dios

¹ Nokniwan, Dios te-ikneliá, inón iga nimitztajtaniłiáj iga amejemen nochipa xiye'nemikañ ipan iyojwi. Iga ijkón ankichiwaj, ken tikita ankimakaj Dios se ofrenda yej isato'. Inón Dios kiye'ita, ijkón nokta kajasi iga matikye'weyimatiłtikan. ² Ayo' xikchiwakan ken kichijtokej tokniñmej yej ayá' kixmatij Dios, majwa' ximomakakan iga Dios mamitzyolpatakan iga se'ya ken antajlamikij, ijkón ankimanimej yej Dios kineki iga xikchiwakan, yej pox yekti, yej kiye'ita Dios.

³ Nikmati iga Dios poxsan ne-iknelij iga nełalij iga iyapóstol, inón iga nimitzjiliáj iga sejsé de amejemen, amo agaj mamomachili iga majya sej que se'. Majwa' sejsé de amejemen ximomachilikan kén amonokej, ke'san Dios mitzchjwaltiáj iga ximoconfiarokan ipan yej. ⁴ Ijkón ken tejemej ayá' tikpiáj petz tokxi wan toma', sino que tikpiajo' máj sekin miembros iwán nochi inomej ayá' sesan itekipanqlmej kipiáj, ⁵ ijkónsan nq tejemen, malej iga timiakejmej, e' pan Cristo sesan timochiwaj, iwán tonochin tisetitokej ipansan se.

⁶ Dios temá' sese'pa yej wel tikchiwaj, kensan yej kiye'ita temá'. Siga Dios tetajtqlmaka iga matikijtokan itajtql, matikchiwakan san ke' iga timoconfiarowaj pan yej. ⁷ Siga Dios temá' iga wel matikchiwakan tejté iga agaj, matikye'chjwakan. Siga Dios temá' iga wel titamachtiáj, inón nokta matikchijtokan. ⁸ Siga Dios temá' iga wel titayolchikawaj, inón matikchijtokan. Siga Dios temá' iga wel matitamakokawikan tejté, matikyolmakakan iga tikchiwaj. Yej ono' iga ken tzonekon pan tejté kan Dios kitalij, makiye'chjwa itekipánql; yej kipalewiá yej amotapialiáj, mapaki iga kichjwa.

Kén makichjwa yej kitoka Cristo

⁹ Ximomela'sepanchokilikan wan amokniñmej. Xikijiyakan yej ayekti iwán xikchiwakan yej yekti. ¹⁰ Ximosepanchokilikan wan amokniñ ken sesan amotaj; xikita mokniñ majya sej que tej.

¹¹ Amo ximosemakakan, xikyolmakakan yej ankichiwaj, te xiyolpaktokan iga xikchiwakan yej Dios kineki.

¹² Mieñ anchixtokej toTeško, xipaktokan. Kuá' tejté mitzyolmikiáj, xikijyowikan iwán amo xikajtewakan iga ankitenewiáj toTeško.

¹³ Xikpalewikan tokniwan yej kitokaj Dios yej amotapialiáj. Xikomemawikan wejkachanej yej akipiáj kan kochij.

¹⁴ Xiktajtaniłikan Dios iga maye'onokan yej mitziknochiwaj iwán ayá' xikmaljlikan.

¹⁵ Xipakikan wan yej paktokej, iwán xisenchokakan wan yej nemi chokaj.

¹⁶ Xonokan ken sesan amoqlmaj wan amokniwan. Amo ximoweyimatikan, ximomachilikan kensan inomej yej ayá' motapialiáj. Amo pansan amejemen ximomachilikan iga poxsan antamatij.

¹⁷ Siga agaj mitzchjwiliáj yej ayekti, amo nq ijkón xikchiwilikan. Nochipa xiktemokan yej yekti iga xikchiwilikan nochi tokniwan. ¹⁸ Xikchiwakan este kan máj anwelitij iga xonokan tamelá iwán nochi. ¹⁹ Nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, amo ximomatikan kua' agaj mitzchjwiliáj yej ayekti, xikajtewilikan iga Dios makicastigaro yej mitzchjwilijkej yej ayekti; iga ijkín kijtowa kan ijkulijto': "Najwa' in yej nitacastigarowa;

nej nia nimomaṭṭiti wān inōn yej kichij yej ayekti, kijtowa toṬeko.”*
²⁰ Iwān nō kijtowa: “Siga yej mitzijiya mayāna, xiktamaka, siga ataneki, xikamaka; iga inōn tikchīwas, este xajxaygatatawīas iga pinawas.”† ²¹ Amo ximoyolyamāna iga xikchīwa yej ayekti, majwa' xikṭanili yej ayekti iga xikchīwa yej yekti.

13

¹ Nochi toknīn makichīwa ken tatekimaka tekiwajmej. Iga ateyi nisé tekiwaj yej ayá' kitalij Dios, iwān yej inān mandarowa, Dios kitalij. ² Inōn iga yej ayá' kichīwa ken tatekimaka tekiwajmej, ayá' nemi kichīwa ken Dios tatekimaka. Yej akichīwa ken tatekimaka tekiwajmej, inōn yawij kicastigarotij. ³ Tekiwajmej ayá' onokej iga makimajmajṭikan yej kichīwaj yej yekti, yejemen onokej iga yej kichīwaj yej ayekti. Siga ayá' tikneki xikmajmawilijto tekiwajmej, xitawelono, iwān tekiwajmej mitzye'itaskej. ⁴ Tekiwajmej nemi kichīwaj ken Dios kineki iga xitawelono. E' siga ayá' tiye'nemi, ijkōn sí ximajmawi; tekiwaj ayá' báldejsan mandarowa, wel nō tacastigarowa. Tekiwaj kichijto' ken Dios kineki iga kicastigarowa yej kichīwa yej ayekti. ⁵ Inōn iga matiktajṭolkuikan tekiwajmej, ayejsan iga amo matecastigaro, sino que tikmatitokej ipan toalmaj iga matiye'nemikan nokta. ⁶ Inōn iga amejemen ankixṭawaj yej kijliáj impuestos,* iga Dios ompa kitalij tekiwajmej iga makichīwakān itekipanolmej ken kajasi.

⁷ Nochi yej mo-ixṭawa, xikixṭawakān, san katiapa impuesto yej ono', xik-respetarōkān nochi yej kajasi.

Matimosepanchōkilīkān

⁸ Amo agaj xikdeberōkān ni alīn, majwa' ximosepanchōkilīkān; iga yej kichōkiliá iyiknīn, kichija ken tatekimaka la ley. ⁹ Ijkīn tatekimaka Dios: “Siga tinamiktito', amo xaj wān se'; amo xitamikti, amo xitachteki, amo xitanamōlpanti, amo xikpiasneki yej se' itatki”; e' siga “tikchōkiliá mōknīn kensan tej timochōkiliá”, nemi tikchīwa nochi ken tatekimaka la ley. ¹⁰ Yej kichōkiliá iyiknīn awel kichīwiliá yej ayekti; inōn iga, siga tiknekij toknīn, pan inōn tikchīwaj ken kijtowa nochi la ley.

¹¹ Xikchīwakān nochi inīn iga ankimatij na'ya wī' toṬeko. Akajasi iga matikochtokān, majwa' matisatokān iga majya na' ono' iga ṭemānawīki Dios que kuá' iga achto ticreḏojkej itájtōl. ¹² Ken tikita pox tayōwaya, iwān ayo' wejkáj iga tanēsis; inōn iga matikajṭewakān iga tikchīwaj yej ayekti, yej kichīwa yej ayekti ken kuá' ono' kān takomichkān. Matikchīwakānya yej yekti ken kichīwa yej nemi kān ṭawīlpan iwān nochi kita. ¹³ Matiye'nemikānya ken se' nejnemi kuá' tanesto'. Amo matitawānakān niga matiākan ilwitaj kān ṭawānalo, niga mati-ajapanemikan iwān amo matikchīwakān nité yej ajayekti, amo matitakuejkuesokān, niga matita-ixitakān. ¹⁴ Iga ijkōn ankichīwaj, toṬeko Jesucristo mitzpalēwīáj iga anye'nemij, iwān amo xikejlamikikān iga ankichīwaj yej ayekti ken mitzyoltilānaj amoalmaj.

14

Amo xikpōpowa mōknīn

* 12:19 12:19 Dt 32:35 † 12:20 12:20 Pr 25:21, 22

* 13:6 13:6 Xikita glosario “Impuestos”.

1 Siga se aya momela'confiarowa ipan* Cristo, xikomemawikan iwán amo ximotenkitzkikan iwán igasan ayá' kichíwa yej amejemen ankiye'itaj. 2 Sekin kijtowaj iga wel kikuaj nochi tákual, e' sekin yej aya momela'confiarowaj ipan Dios, kikuaj petz verdura. 3 Yej kiku nochi, amo makipinajti yej akikua nochi, iwán yej akikua nochi, amo makijto iga ayompa kichijto' yej kiku nochi, iga Dios ijkón kiye'ita inón toknín. 4 In tej, ¿te moteki iga tikijtowa iga ayompa kichijto' yej se' itekipanowani? Siga kichij yej yekti o ayekti, inonwa' kimati iteko. Iwán toTeko Dios kena kiye'itas inón toknín, iga Diossan yej wel kichíwa iga matiye'onokan iyixtaj.

5 Ono' sekin yej máj kiye'itaj se día† que se' día, iwán sekin kimatij iga nochi día kensan nochi día. Sejsé makimela'matito iga ijkonya ken kejlanto'. 6 Yej máj kiye'ita se día que se', inonwa' iga kiweyimatiltiá toTeko; iwán yej ayá' máj kiye'ita nisé día, nq kiweyimatiltiá toTeko. Wán yej nochi kikua yej mókuapa, kuá' kikua, kiweyimatiltiá toTeko iga kimaka gracias Dios; wán yej kikuasan petz verdura, akikua naka' iga kiweyimatiltiá toTeko iwán kimaka gracias Dios.

7 Ayagaj de tejemej ono' iga yejsan mamoweyimati, niga agaj mateweyimatilti kuá' timikíkeja. 8 Puej siga tisatokej, matonokan iga matikweyimatiltikan toTeko, iwán siga timikij, mamoweyimatilti toTeko. Inón iga siga tisatokej o timiktoskej, tejemej itatki toTeko. 9 Inón iga Cristo migui' iwán sej ojpa-isa', iga mochij iTeko yej miktokej iwán yej isatokej.

10 In tej, ¿te iga tikijtowa iga ayompa kichijto' mognín? ¿O te iga tikpinajtiá? Tonochin tiawij tonotij iyixtaj Cristo kuá' yéj yawi tejuzgaroti.

11 Kan ijkulijto' itájtól Dios kijtowa ijkín: Niknojma-ijtowa nokta iga inín mochíwas, kijtowa toTeko, iga no-ixtaj yawij motankuaketzatij nochi,

iwán nochi kitenewij notoká' iga yawij kiweyimatiltitij.‡

12 Inón iga sejsé de tejemej tiawij tikijtotij iyixtaj Dios yej tikchijkej.

Amo xikwetziłti mognín ipan iyojwi Dios

13 Inón iga ayo' matikijtokan iga toknín ayompa kichijto'. Majwa' xiksentalikan amoalmajmej iga amo kichijwakan nité yej makixipolo mognín niga makixiti ipan iyojwi toTeko. 14 Nej nikmati iga toTeko Jesús nenextilij iga ateyi tákual yej ayá' nokta mokua; e' siga agaj kejlámiki iga iley Moisés te-ijliao' iga se tákual ayekti iga mokua, amo makikua. 15 Iwán siga yej tej tikua, iga inón tikyolmikiá mognín, ayekti tikchíwa iga ompa neši ayo' tikneki mognín. Cristo migui' iga inón mognín, iwán amo xichíwa iga san yej tikua, mapoliwi mognín. 16 Amo xichijwakan iga mamaltajtolo iga inón yej amejemen ankiye'itaj iga ankichijwaj. 17 Iga inán Dios reinarowa§ pan tejemen, ayéj máj importante tákual niga yej mooniá, majwa' matiye'nemikan, matonokan tamelá iwán matipaktokan. Inón kichíwa iyEspíritoj Dios pan tejemen. 18 Yej ijkón kichíwa iga kitoka Cristo, Dios kiye'ita iwán toknimej nq.

* 14:1 14:1 Español: “débil en la fe”, kijtojneki iga anka némi-o' pewa iga moconfiarowaj ipan Jesucristo yej achto katka judiyojmej iwán awal kikuayaj nochi tákual iga ijkón kijtowa iley Moisés.

† 14:5 14:5 Judiyojmej motekisewiayaj el sábado wán kipiayaj sekin máj día iga kilwichiwiliayaj Dios, e' ayá' nochi yej kitokayaj Jesús ijkón kichijwayaj. ‡ 14:11 14:11 Is 45:23 § 14:17 14:17 Xikita glosario “Kén iga Dios reinarowa”.

19 Inón iga matiktemokan yej kichíwa iga matonokan tamelá, iga ijkón wel timosepampalewiáj iga máj matimoconfiarokan ipan Cristo. 20 Amo matikawaltikan yej Dios nemi kichíwa ipan se' toknín, iga san yej tikua. Nochi tákual yekti, e' siga tikua tákual wan se' mitzita yej kimati iga ayekti mamokua, iga inón tikchíwa, toknín tikchíwaliá yej ayekti. 21 Yekti iga amo mamokua naka', niga mamooni vino, nité amo xikchíwa yej mognín makichíwalti yej ayekti. Amo matikchíwakan nité yej makikxipolo toknín ipan iyojwi toTeko. 22 Ken iga timoconfiarojto', tej ijkón xikchijto iyixtaj Dios. †Mapakto inón taga' yej kimatito' iga yej nemi kichíwa ijkonya nokta! 23 E' siga agaj kikua tejté iwán ayá' kimela'mati iga yekti mamokua, yéj itechko siga kichíwa yej ayekti iga kikua, iga ayá' sesan iyalmaj iga kikua. Iwán nochi yej se' kichíwa kua' kimatito' iga amo makichíwa, inón ayekti nokta.

15

Xikchíwakan ken kiyé'ita amoknín

1 Tejemej yej timoconfiarówaja ipan toTeko, matikpalewikan tokniwan yej aya momela'confiarowaj ipan toTeko. Amo matikchíwakan yejsan tejemej tiknekij. 2 Sejsé de tejemej matikchíwilikan yej toknín kiyé'ita iga maye'ono, iwán matikpalewikan iga mamoonfiaro máj pan Dios. 3 Niga Cristo ayá' kichij yej yéj kine'; majwa' mochij ken kan ijkuilijto' Dios itájtól: "Yej mitzmalijlije, inán nej nō nēmalijlijej."* 4 Puej nochi yej ikay ijkuilijto' itájtól Dios, mo-ijkuiloj iga matimomachtikan iwán tepalewiá iga amo matimosemakakan. Inón tájtól teyolchikawa wan tenexiliá iga kēman Dios temakas yej kijtoj. 5 Dioswa' in yej tepalewiá iga amo matimosemakakan iwán teyolchikawa, yéjwa' in yej niktajtaniliá iga mamitzapalewikan iga xikpiakan sesan amoalmaj, ijkón ken kineki Cristo Jesús, 6 iga amonochin xisentakujkakan iga xikweyimatiltikan Dios yej iTaj toTeko Jesucristo.

Mopowiliá ye'noticiaj yej ayéj judiyojmej

7 Inón iga ximosepan-omemawikan, ijkón kensan Cristo nō teomemawij, iga ijkón Dios makiweyimatiltikan. 8 Puej nimitzijliáj iga Cristo walaj iga makipalewi judiyojmej iga mamochíwa ken Dios ikya kijlij iyikyapatajwan, iga ijkón Dios kinextij iga kichíwa yej kijtoj. 9 Cristo walaj nō iga yej ayéj judiyojmej makiweyimatiltikan Dios iga kinkēliáj, ken kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios:

Inón iga nia nikpowati motájtól ipan paismej, iwán nimitztakujkilij iga nimitzweyimatiltij.†

10 Ono' se' kan ijkuilijto', kijtowa:

Xisempakikan amejemen yej ayéj anjudiyojmej, xipakikan iwán inomej yej itatki Dios.‡

11 Ono' se' kan ijkuilijto', kijtowa:

Nochi paismej, xiktakujkilikan toTeko,

iwán nochi xikweyimatiltikan Dios.§

12 Isaías nō kijkuiloj:

Kisas ipan ipilowan ipilówampa Isaí,*

* 15:3 15:3 Sal. 69:9 † 15:9 15:9 Sal 18:49 ‡ 15:10 15:10 Dt 32:43 § 15:11 15:11 Sal

117:1 * 15:12 15:12 Cristo de la familia de David yej ipiltzin Jesé yej nō itōka' Isaí. Mt 1:6, 1 Sam 16:10-13

se yej yawi kigobernaroti yej ayéj judiyojmej;
yej ayéj judiyojmej moconfiaroskej ipansan yéj.†

¹³ Niktajtaniá Dios yej tepalewía iga wel timoconfiarowaj ipan yéj iga nochi ye'kisas, mamitzyolchikawakan iwán makichíwa iga xonokan tamelá iga pan yéj ankisentalijkej amoalmaj. Inón iga wel máj amoconfiarowaj ipan yéj iga nochi ye'kisas iga mitzpalawíaj iyEspíritoj Dios.

¹⁴ Nokniwan nej nikmati iga amejemen poxsan ante-ijknimej iwán ankimátija itájtól Dios iwán welya anmosepannotzaj. ¹⁵ E' ipan inín ama' nimixewij sej iga nimitzjkuilowilijkej inimej tajtolmej iga amo xikelkawakan. Inín nikchíwa iga Dios ne-iknelij iwán nemá' inín tekipánól ¹⁶ iga nej itekipanowaní Jesucristo. Nikuiguiliá itájtól Dios yej ayéj judiyojmej iga inón notekipánól. Ijkón yej ayéj judiyojmej Dios makikui iga ofrenda yej makiye'ita. El Espíritu Santo mitztapejpenkej iga xonokan ken ofrenda iga Dios.

¹⁷ Iga nej Cristo Jesús netapejpen iwán niyolpakí iga nikchíwa itekipánól Dios. ¹⁸ Yej nikijtowa, petz yej Cristo kichij iga nepalewij iga manikchíwa, iwán manikpowa itájtól iga ijkón yej ayéj judiyojmej makichíwakan ken kineki Dios. Yej ayéj judiyojmej kicredojkej yej nikijtoj wan yej nikchij. ¹⁹ Yejemen kicredojkej iga kitakej milagro wan yej ayi'pa mo-ita yej mochij iga ipoder iyEspíritoj Dios. Noyan nikpówa' ya itájtól Cristo yej tamanawía, nipewa' Jerusalén iwán niajka este ipan ital Ilirico. ²⁰ Ijkón nochipa nikne' manikpowa itájtól Dios yej tamanawía kan aya i' kikakij itoka' Cristo, iga amo manitekipano kan se'ya kipewaltij tekipánól. ²¹ Majwa', mochij ken kijtowa kan ijkuilijto' Dios itájtól:
Yawij kitatij inomej yej ayí' kimatikej de yéj,
iwán kentenderoskej yej ayí' kikakikej de yéj.‡

Pablo yajneki Roma

²² Inón iga nokta ayá' nemi nia nimitzpałowilítij, malej iga mia' vej niajnekiá. ²³ E' inán iga niktámija notekipánól nigaj kan ninemi, ay' te netzakuliá, iwán ikyaya niknektó' iga manono amowan. ²⁴ Kuá' niáj España, niáj nimitzpałowilítij. Nikneki iga ompa manipano iga matisenyolpakikan, malej iga nimaninsan, iwán kuá' ni-ójkuisya, nikijtowa iga achi xinepalewikan. ²⁵ Inán nia Jerusalén, nikuiga tomín iga tokniwan yej amotapialíaj yej ompa onokej. ²⁶ Iga yej chantitokej estado de Macedonia iwán Acaya kejlankéj iga kinechkojkej achi tomín iga kititaniliáj tokniwan yej amotapialíaj yej onokej Jerusalén. ²⁷ Kiyé'itakej iga kichíwaj inín, iwán yejemej nokta kimatantokej in judiyojmej; iga judiyojmej yej kicredowaj Jesús kimakokatijkej nō itájtól Dios yej ayéj judiyojmej, inán yejemej nō makipalewikan iga tomín judiyojmej. ²⁸ Inón iga, kuá' tamis nikchíwas inín, iwán nikmakáskeja tomín, niajya España, e' ompa nipanój iga nimitzpałowilísej. ²⁹ Nikmati iga kuá' niáj ompiga Roma, ayó' tepoloskej nité iga Cristo tesenyolchikawas.

³⁰ Nokniwan, iga timoconfiarowaj ipan toTeko Jesucristo, iwán iga iyEspíritoj Dios kichíwa iga matimochokilikán, nimitztajtaniá iga achi xinepalewikan iga xiktajtaniłikan Dios iga nej. ³¹ Xiktajtaniłikan Dios iga manemanawi ipan inomej yej akicredowaj Dios yej onokej Judea. Xiktajtaniłikan nō iga inín tomín yej nikuiguiliá tokniwan yej onokej Jerusalén

wel manewelkujlíkan. ³² Iwán siga Dios ijkón kineki, nia nipakti-asiti wán amejemen iga nimitzitaskej, iwán ompay timoyolchikawaskej. ³³ Dios yej kichíwa iga matonokan tamelá, maono wán amejemen. Ijkónyawa'.

16

Pablo tanonqtza

¹ Nimitzmatiltiáj iga xikye'itakan la hermana Febe. Yéj kitálkej* iga makipaléwi yej kicredowaj Dios yej chantitokej altepe' Cencrea.

² Xikye'omemawíkan ken kajasi iga mamochíwili yej tiksentakaj toDios, iwán xikpaléwíkan siga tejté kipolowa, iga yéj mia'ya kipaléwíj, iwán nej nq nepaléwíj.

³ Xikijlíkan la hermana Priscila wán el hermano Aquila† iga nikelámikij; iwámej nisentekipanojkej iga nikpojkej itájtól Cristo Jesús. ⁴ Yejemej ayá' majmawikej iga mamikíkan kuá' nemanawíjkej. Inón iga nikmakaj gracias, ayejsan nej, nochi tokníwan kajkan monechkólo yej ayéj judiyojmej, yej kitokaj Dios. ⁵ Ijkonsan nq xikijlíkan tokníwan yej monechkowaj chan Priscila iwán Aquila iga nikelámikij. Nq xikijlíkan noamígoj Epeneto iga nikelámiki, yéj achto yej kicredoj Cristo ipan estado de Acaya. ⁶ Xikijlíkan nq María iga nikelámiki iga yéj poxsan tekipanoj iga amejemen. ⁷ Xikijlíkan nq nikelámiki Andrónico iwán Junias, yejemen nq judiyojmej kensan nej, iwámej nonoyaj çarcelijti'. Poxsan kiyé'itakej apóstolejmej, iwán yejemej máj achto kicredojkej Cristo que nej.

⁸ Xikijlíkan nq nikelámiki Amplias, yéj noamígoj yej nq kitoka toTéko.

⁹ Xikijlíkan nq nikelámiki Urbano, yej iwán nisentekipanojkej iga nikpo-
jkej itájtól Cristo Jesús, iwán Estaquis yej nikpoxchokiliá. ¹⁰ Xikijlíkan nq nikelámiki Apeles, yej monéxtija iga kisentálijto'ya iyalmaj pan Cristo. Iwán xikijlíkan nq nikelámiki tokníwan yej onokej íchan Aristóbulo.

¹¹ Xikijlíkan nq nikelámiki Herodión yej nq judío kensan nej, iwán yej onokej íchan Narciso, yej kitokaj toTéko. ¹² Xikijlíkan nq nikelámiki Trifena iwán Trifosa, yej tekipanowaj iga kipowaj itájtól toTéko, iwán la

hermana Pérsida, yej poxsan tekipanoj ipan iyojwi toTéko. ¹³ Xikijlíkan nq nikelámiki Rufo yej toTéko kitapejpen iwán xikijlíkan nq nikelámiki

iyé', iyé' Rufo ken tikita noyé' nq. ¹⁴ Xikijlíkan nq nikelámiki Asíncrito, Flegonte, Hermas, Patrobas, Hermes iwán tokníwan yej onokej iwámej.

¹⁵ Xikijlíkan nq nikelámiki Filólogo iwán Julia, Nereo wán isiwa-iknín, iwán Olimpas iwán nochi tokníwan yej kitokaj toTéko yej onokej iwámej.

¹⁶ Ximopipitzokan iga ximosaludarokan ken Dios kiyé'ita. Nochi tokníwan yej kitokaj Cristo, nq mitzejlamikij.

¹⁷ Nokníwan, nimitztajtaniliáj iga amo xikwelkujlíkan itajtólmej yej tayojoyokatiáj iwán tapojpolowaj, iga tamachtíaj ayéj ijkón ken mitzmachtijkej. Amo ximotokakan iwámej, ¹⁸ iga inomej ayá' kichíwaj ken kineki toTéko Jesucristo, majwa' kichíwaj ken kinekij yejemej, iwán kiyolyamanaj tokníwan yej aya kojasiy iyojwi Dios, iga tajtólmej yej te tzojtzopéli'san este teyé'asi, e' takajkawaj. ¹⁹ Nochi kimati iga anchijikej ken mitztekimakakej. Inón iga nipakti iwán nikneki iga xikye'tapejpenakan iga anchijíwaj yej yekti, e' xikajtewakan yej ayékti. ²⁰ Iwán Dios yej kichíwa

* 16:1 16:1 Español: diaconisa, xikita glosario "Diácono wán diaconisa". † 16:3 16:3 Hch 18:2

iga matonokan tamelá ay' ke' poliwi, yawi kitaniłiti Tzitzimi' iwán kitalıj amokxitan. ToTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan.

²¹ Mitzejlamikij nq Timoteo yej iwán nisentekipanowa, iwán nq Lucio, Jasón wan Sosípater, yej judiyojmej nq kensan nej.

²² Nej notoka' Tercio, yej nemi nikijkuilowa itajtölmej Pablo pan inın ama', nq nimitzejlamikij ipan itoka' toTeko.

²³ Mitzejlamikij nq Gayo. Nej Pablo nono' íchan Gayo, iwán nij íchan motekinechkowaj nochi tokniwan yej nij kitokaj Cristo. Nq mitzejlamikij Erasto yej kena tomın iga tekiwajmej de inın altepe', iwán mitzejlamikij nq toknın Cuarto.

²⁴ ToTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan amonochın. Ijkónyawa'.

Pablo kiweyimati toDios

²⁵ Inán matikweyimatiłtikán Dios yej kichıwa iga máj ximoconfiarokan ipan yéj. Dios mitzpalewiáj iga ankiçredojkej kuá' nimitzpowilijkej itájtöl Jesucristo yej tamanawía. Inın ijkonsan ken Dios kinextij yej kichıwasnekiá yej aya momatiá, inın iyantoya este pox ikıyay este iga aya ono' inın tajlı, ²⁶ e' inán momatiya. Dios yej nochıpa ono', tatekimá' iga profetajmej makijkuilokan itájtöl Dios iga mamomatiya ipan nochi pajsımej iga makicredokan iwán makichıwakán ken yéj kineki.

²⁷ ¡Dios ateyi se' ken yéj, iwán yéj nochi kimati te kichıwa; mamoweyimatiłti nochıpa iga yej kichıwa Jesucristo! Ijkónyawa'.

Áchtopa ama' yej kijekuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Corinto Corintios

Pablo kijekuilowiliá yej chantitokej altepe' Corinto

¹ Nej niPablo, neñotza' Dios iga kine' manimochiwa iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj se yej yéj nokta kititan. Nej iwán toknin Sóstenes, ² nimitzijekuilowiliáj inin ama' amejemen yej ankitokaj Dios yej amochan altepe' Corinto, yej itátkipa Dios iga ansetitokej iwán Cristo Jesús. Dios mitznótzakej iga xiye'nemikan, kensan yej noyan kitene'wiáj itoqa' toTeko Jesucristo, yej iTekomej wan toTeko nō tejemej. ³ Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzmakakan yej yékti, iwán xonokan tamelá.

Cristo teyolchikawa

⁴ Nochipa nismaka gracias Dios iga amejemen, iga Dios mitz-makokawijek Jesucristo. ⁵ Iga ansetitokej iwán Jesucristo, Dios mitz-makakej nochi yej poxsan yekti, mitzpalawijek iga ankipowaj itájtōl wan ankiye'entenderowaj. ⁶ Inón iga yej mopowa de Jesucristo momela'nextij ipan amejemen. ⁷ Inón iga, miej ankichixtokej iga mawiki toTeko Jesucristo, ayá' mitzpoloskej nité yej Dios temaka. ⁸ Yéj yawi mitzpalawijtotij iga xonokan ipan iyojwí este que yéj mawiki, iga kuá' wí' toTeko Jesucristo amo agaj mamitzijlkan iga ayá' anye'nemij. ⁹ Dios nochipa kichíwa yej kijtowa, iwán yejwa' in yej mitznótzkej iga xonokan iwán toTeko Jesucristo yej iPiltzin Dios.

¿Ix yokatito' in Cristo?

¹⁰ Nokniwan, nimitzijliáj ipan itoqa' toTeko Jesucristo iga xikpiakan sesan amotájtōl, amo xiyojyokatitokan. Majwa' xonokan tamelá iwán sesan xikejlan tokan ken sesan amoqlmajmej. ¹¹ Nokniwan, inin nimitzijliáj iga iyikniwan Cloé ne-ijlijkej iga anmokej kuesojtokej. ¹² Inón nikijtojneki iga sejsé de amejemen sese'pa ankiytowaj; sekin kijtowaj: “Nej niktoka Pablo”; sekin kijtowaj: “Nej niktoka Apolos”; sekin kijtowaj: “Nej niktoka Pedro”; iwán sekin: “Nej niktoka Cristo.” ¹³ ¿Ix yojyokatito' in Cristo? ¿Ix kimiktijek Pablo ipan cruz iga amejemen? ¿O ix anmobautilizarojkej† ipan itoqa' Pablo? ¹⁴ Nismaka gracias Dios iga nisé de amejemen ayá' nikbautilizaroj, nikbautilizarojsan Crispo iwán Gayo; ¹⁵ ijkón ayagaj wel kijtowa iga mobautilizaroj ipan notoka'. ¹⁶ Kena, nō nikbautilizaroj ifamiliaj Estéfanos, e' ayá' nikelamiki si agaj máj nikbautilizaroj. ¹⁷ Iga Cristo ayá' neñitan iga manitabautilizaro, sino que iga manikpowa itájtōl iga mamosalvarolo, e' ayá' nikpowa iga manesi iga poxsan wel nitajtowa, siga nikpowa iga nej maneyé'itakan, iwán ayéj Cristo makiye'itakan, ijkón, báldejsan migui' Cristo ipan cruz.

Cristo nochi wel kichíwa

¹⁸ Yej poliwiskej akojasij te kijtojneki kuá' mopowa iga Cristo migui' ipan cruz, kijtowaj iga xeto'tájtōl; e' iga tejemej yej tiawij timomanawitij,

* **1:1** 1:1 Xikita glosario “Apóstol”. † **1:13** 1:13 Xikita glosario “Bautizar”.

kijtojneki iga Dios nochi wel kichjwa. ¹⁹ Ken kijtowa kan ijkuilijto' ipan itajtłol Dios:‡

Nia nikchjwati iga amo mamochjwa yej kejlantokej yej kijtowaj iga tamatij, ayá' niktajtłolkuilij yej machtitokej.

²⁰ Ono' yej kijtowaj iga tamatij, ono' yej kimatij iga wel tamachtiáj iwán ono' yej kijtowaj iga nochi kimatij ipan inín tajli, e' Dios kijtowa iga inimej tamatilismej, xeto'tajlamikilis. ²¹ Dios, yej kimati te kichjwa, kichij iga yej onokej ipan inín tajli amo makixmatikan iga itamatilismej; majwa' kine' Dios iga makimanawi yej moconfiarowa ipan iga inón ye'noticiaj yej mopowa, malej iga yej ayá' kicredowaj inón ye'noticiaj, nesi ken xeto'tajtłol.

²² Judiyojmej kinekij makitakan milagro, iwán grięojmej kitęmowaj tamatilis; ²³ e' nejemej nikpowaj itajtłol Jesucristo yej migui' ipan cruz. Inimej tajtłolmej ayá' kiyé'itaj judiyojmej, iwán yej ayéj judiyojmej kitaj ken xeto'nemilis; ²⁴ e' iga yej Dios kinotza', judiyojmej iwán grięojmej, kimatij iga ipan Cristo monęxtiá iga Dios nochi kimati iwán nochi wel kichjwa. ²⁵ Malej iga itajtłol Dios wel nesi ken xeto'nemilis, e' majya sej tamati que nochi; iwán yej ipan Dios nesi ayá' kipiá poder, inón yej majya sej wel kichjwa que inochi yej kichjwa taga'.

²⁶ Nokniwan, xikmatikan iga Dios mitznótzkej, malej iga ayá' mia' de amejemen yej antamatiáj ken momachtilo ipan inín tajli, iwán ayá' mia' yej anmandarowaj, niga mia' de amejemen ayéj ipilówampa yej motapialiáj. ²⁷ E' Dios kitapejpen yej iyixtaj la gente nesi iga xetokti' iga makipinajti yej tamatij; Dios kitapejpen yej iyixtaj la gente ayéj te iteki iga makipinajti yej kipiáj poder. ²⁸ Dios kitapejpen yej ipan inín tajli ayá' te itekimej iwán kipinajtiáj, ken tikijtowaj yej nité nokta itekimej, iga inimej makalimpamatikan yej tayakantokej. ²⁹ Ijkón ayagaj mokichmatis iyixtaj Dios. ³⁰ E' Dios mitzsętilijkej wan Cristo Jesús, iga ipan Cristo wel matikmatikan yej yekti; iwán iga matiye'onokan iyixtaj Dios, tiyokatitókeja iga timochjwaskej itátkipa Dios iwán ayo' te-ilpito' yej ayekti. ³¹ Ijkín ijkuilijto': "Siga agaj moweyimatisneki, mamoweyimati iga yej kichij toTęko."

2

Mopowa iga Cristo migui' ipan cruz

¹ Nokniwan, kuá' nimitzitatoyaj iga nimitzpowilijtoj itajtłol Dios, ayá' nitajtoj ken se yej pox ye'tajtowa iga manęsi iga nipoxtamati. ² Kuá' nonoya iwán amejemen, ayá' nikne' manimitzmatilijkan de se', petz de Jesucristo, inón Jesucristo yej migui' ipan cruz. ³ Kuá' nasi' amotenoj, nikmachilij iga ayá' nitajpalej iwán nikuekuechkatoya iga nimajmawi. ⁴ Iwán kuá' nimitztatapowijkej iga nimitzpowilijkej itajtłol Dios, ayá' nikne' manimitzpyoljamanakan iga tajtłolmej ken tajtowaj yej tajtłolmatij. Majwa' iyEspiritoj Dios mitzpyoljamankej iga ipoder. ⁵ Iga amo ximoconfiarokan ipan yej kimati tajtaga', majwa' ipan yej Dios wel kichjwa.

Dios monęxtiá iga iyEspiritoj

⁶ E' kuá' nitatapowaj iwán yej kimela'tókaja iyojwi Dios, nitajtowa ken se yej pox tajtłolmati, e' ayéj iga itamatilis námłł taga' iwán yej gubernarowaj

ipan inón tajli, iga inomej tamatilismej yawij poliwitij. ⁷ Majwa' nitajtowaj de inón tamatilis yej Dios kiyantoya este ikay kuá' aya kichíwa inón tajli, iwán tenextilij iga wel nochipa matisen-onokan iwán kan tawijto' iweyipoder. ⁸ Nisé yej mandarowaj ipan inón tajli kimatiá inón; siga katka kimatiáj, ayá' kimiktijka; ipan cruz toTeko yej nochi temakato' vida. ⁹ E', ken kijtowa itájtol Dios:

Iga yej kitokaj iyojwi, Dios kimakas yej ayí' agaj kita iwán yej ayí' mokaki, ni agaj akejlantoya.

¹⁰ Inón Dios tenextilij iga iyEspíritos, iga iyEspíritos Dios kita inewi, este no kixmati inewi yej Dios kimati.

¹¹ Iga tajtaga', ¿a'yéj wel kimati yej ono' ipan iyalmaj se' taga'? Petz iyEspíritosan inón taga' kimati. Ijkonsan no, petz iyEspíritos Dios kimati yej kejlanto' Dios. ¹² Iwán tejemen ayá' temakakej espíritu yej ono' ipan inón tajli, majwa' Espíritu yej wí' ipan Dios iga matikmatikan yej Dios temá' iga tepoxchokiliá. ¹³ Nejemej nitajtowaj de inón iga tájtól yej iyEspíritos Dios nenextilijke, ayéj tajtólme yej kisa ipansan nejemej. Ijkón iyEspíritos Dios nepalewíáj iga nikmachiáj yej kipiáj iyEspíritos Dios.

¹⁴ Yej ayá' kipiá iyEspíritos Dios, ayá' kineki yej wí' ipan iyEspíritos Dios, iga yéj kita ken xeto'nemilis. Iwán no awel kentenderowa, wel kentenderówasan yej kipiá iyEspíritos Dios. ¹⁵ E' yej kipiá iyEspíritos Dios wel kijuzgarowa inewi yej mochíwa ipan inón tajli iwán yéj ayagaj wel kijliá: "Tej ayompa tikchijto'." ¹⁶ Pues ipan itájtól Dios kijtowa: "¿A'yéj kimati te kejlanto' toTeko? ¿A'yéj wel kimachiá Dios?" Cristo tepalewíá iga matitajlamikikan ken yéj.

3

Yej sentekipanowaj iga Dios

¹ Nokniwan, awel nimitztatapowijke yej kimela'tókaja iyojwi Cristo, sino ken annamolme, iga kenkuá' aya anyolejke ipan inón ojtí.

² Nimitzmachtijke yej iga máj wel xikentenderokan, ken tikita ankokoneme yej anchichijo' iga amejemen kenkuá' aya wel antakuayaj. Iwán este inán ijkón amonokej, ³ iga anchiwajo' ken kineki amoalmaj. Míej anmokejkuesowajo', anmo-ixitaj, anmoyoyokatiáj, nemi anchiwaj yej yej ayá' kixmatij Dios, iga anchiwaj yej kichíwa namoltaga'. ⁴ Iga kuá' se' kijtowa: "Nej niktoka Pablo", iwán se' kijtowa: "Nej niktoka Apolos", iga ijkón nemi anchiwaj yej kichíwa namoltoknín.

⁵ Puej, ¿a'yejtaj in Pablo? ¿A'yéj in Apolos? Nejemen petz itekipanowanimej Dios yej nimitzpowilijke itájtól toTeko yej anki-credojke. Sejsé de nejemej nikchijke notekipanomej ken toTeko ne-ijlijke. ⁶ Nej niktoga' iwán Apolos kaapachoj, e' Dioswa' in yej kiweyaltij. ⁷ Inón iga, niga yej kitoka niga yej kaapachowa ayéj té iteki; e' Dioswa' in yej kichíwa nochi, pues yéj kiweyaltia' tato'. ⁸ Yej tokaj iwán yej taapachowaj inomej petz tekipanowanimej, iwán Dios kixtawas sejsé de yejemen san ke' kichijke. ⁹ Nejemej nisentekipanowaj iga Dios, iwán amejemen ken tikita inón tajli yej Dios nemi kitekpanowa.

Wel no nikijtowa iga amejemen kenkuá' kajli yej Dios nemi kichíwa. ¹⁰ Nej ken ni-albáñil yej kine' Dios iga maniktali bāsejmej, iwán se' nemi kalchíwa ipan inón bāsejmej. E' sejsé makita ken iga kichíwas iga amo ayompa kisas. ¹¹ Ayagaj wel kitaliá se' base kan chíto'ya, inonwa'

Jesucristo nokta; ¹² Iyixko inón base, se wel kichjwa kajli de oro, plata o de te'ti yej mojmõnsajti', de kuawi', de saka' o de ojta'.* ¹³ Itekipánol de sejsé ñesiti kuá' tajuzgaroj Dios; iga inón día wj' wã ti'ti, iwã ti'ti yawi kinexjtiti katiábapa tekípánol yej kichij sejsé. ¹⁴ Siga agaj kichij se kajli yej ayá' tatas, yawij kixtawatij. ¹⁵ E' siga inón kajli yej kichij tatas, yawi kipoloti nochi yej kichijka, malej iga yejsan momañawij kenkuá' se cholojtíkisa ipan tiwelõn.

¹⁶ ¿Ix ayá' ankimatij iga amejemen íkal Dios, iwã iyEspíritoj Dios chantito' ipan amejemen? ¹⁷ Siga agaj kixitjina íkal Dios, Dios nõ kipolõj yej taxitjina, iga itiõpan Dios yéj itatki, iwã inõnwa' kajli amejemen.

¹⁸ Amo agaj mamokajkayawa. Siga agaj de amejemen momachiliá iga tamati ipan námol tamatilis de inñ tajli, mamochili ken yej ayá' kimati nité, iga wel makimati yej Dios tanextiliá. ¹⁹ Pues yej tokñimej de inñ tajli kijtowa iga pox tamatij, inón Dios kita ken xeto'nemilis. Itájtõl Dios kijtowa: "Dios kimawetziltiá yej tamatij kuá' kinekij matakajkayawakan." ²⁰ Nõ kijtowa: "ToTéko kimati iga ayá' valerowa ni alñ yej kejlantokej yej tamatij." ²¹ Inón iga amo agaj mamoweyimati iga kitoka yej tanextiliá taga'. Nochi yej ono', amejemen amotatki. ²² Pablo, Apolos, Pedro, inñ tajli, la vida, la muerte, yej ono' inã iwã yej wj' o', nochi amejemen amotatki. ²³ Iwã amejemen itákipa Cristo iwã Cristo itatki Dios.

4

Itekipánol apõstolejmej

¹ Amejemen xine-itakan nejemej ken yej petz nikpalewiáj Cristo, yej netekimakakej iga manitanextilikan yej iyantoya, yej Dios kejlantoya iga kichjwas. ² Iwã yej kitekimakakej iga makichjwa tejté, manesi iga inón nokta kichjwa. ³ Nej ayá' poxsan nichjwiliá caso kén iga annejuzgarowaj o kén iga nejujzarowaj yej mandarowaj pan inñ tajli. Niga nej, ayá' nimojujzarowa. ⁴ Malej iga noalmaj akimati siga nichjij yej ayékti, e' inón ayá' kijtojneki iga niye'óno'ya iyixtaj Dios. ToTékowa' in yej yawi nejujzarõti. ⁵ Inón iga amo agaj xikjujzarõkan, miej aya asi hora; xichchakan este que mawiki toTéko. Yéj yawi kinexjtiti yej iyantoya kan takomichkan. ToTéko kinexjtij yej sejsé kejlanto' ipan iyalmaj. Iwã Dios kixtawas sejsé kensan iga kichij.

⁶ Nokñwã, inñ nimitzjiliáj iga xiye'onokan, nimitznextiliáj de nej iwã Apolos iga ompa ximixkujtikan iga xichjwakan ken ijkuilijto' itájtõl Dios. Amo xikjtoqan iga nej o Apolos majya sej que se'. ⁷ ¿A'yéj kichjwa iga tej majya sej que sekin? Nochi yej tikpiá, ¿ix ayéj Dios mitzmá'? Siga Dios mitzmá' nochi yej tikpiá, ¿te iga timokichmati, iga yej tikpiá kenkuá' mogañaj tikasi'?

⁸ Nesi amejemen anmotapialiaja, ankipiaja nochi yej ankinekij. Amomachiliaja ken anreymej, iwã nejemej ayo' anne-itasnekij. ¡Yékti katka iga melá' nokta xonokan iga anreymej iga achi nõ manisenreinarõkan wã amejemen! ⁹ Pues nej nikita iga nejemej yej ni-apõstolemej, Dios netalkej ken yej ayá' valerowa. Nonokej ken inõmej tajtaga' yej onókeja iga yawij kimiktij iwã kitayawalõtiáj iga makita la gente

* **3:12** 3:12 Injmej yej iga mochjwa kajli ken oro, plata o te'ti yej mojmõnsajti', kuawi', saka' o ojta' kijtojneki ken iga kichjwa se iyixtaj Dios, siga valerowa o ayá'.

iwán angelejmej.* ¹⁰ Nejemej ne-itaj ken nixeto'mej iga niktokaj Cristo, miěj amejemen ankijtowaj iga poxsan ankimatij de Cristo. Nejemej ne-itaj san nikuękuetanj, e' amejemen pox antajpalejkej. Nejemej pox nepinajtiáj, e' amejemen mitzweymatij. ¹¹ Este inán nimayantokej, naťanekij, anikpiáj notzotzolmej; nemagaj iwán ayá' nikpiáj nokalmej, ¹² iwán nisawij iga nitekipanowaj iga nitataniáj. Ne-ijijliáj kuajkuantas, e' nejemej nikye'ijliáj. Nemiktijnekij iwán nejemej nikijyowiáj. ¹³ Kuá' agaj maľajtowa iga nejemej, nejemej niktawelnoťzaj. Este inán ne-itaj ken inón tásol yej ayá' moneki, ken tejté yej nochi kitajkali.

¹⁴ Inín nimitzjkuilowiliáj ayéj iga nimitzpinajtiáj, sino que iga nimitznoťzaj iga ken anpopilowan yej pox nimitzchokiliáj. ¹⁵ Pues malej iga xikpiakan diez mil yej mitzmachtíáj ipan itáťol Cristo, e' ayá' mia' amotaj ankipiáj, iga nej achto nimitznextilijkej ye'noticij yej tamaňawiá, nej ken amotaj iga anmoconfiarojkej ipan Cristo Jesús. ¹⁶ Inón iga nimitztajtaniliáj iga ximixkuťikan ipan yej nej nikchjwa.

¹⁷ Inón iga nimitztitaniliáj Timoteo yej nikpoxchokiliá ken nopiltzjn, yej akikajtewa iga moconfiarowa ipan toTeko. Yéj yawi mitzejlantij kén iga nej ninejnemi ipan iyowji toTeko, ijkón ken nitanextiliá noyan kan monechkowaj tokniwan. ¹⁸ Sekin de amejemen anmoweyimatij, ankijtowaj an ay'a niáj nimitzitatij; ¹⁹ e', siga toTeko kineki, ayá' wej katis niáj nimitzitatij. Íkuá', nia nikitati te wel kichijaw yej moweyimatij, amo iganan matajtokan. ²⁰ Kuá' Dios reinarowa ipan agaj iwidaj, neši ipan yej kichjwa, ayéj petz táťolsan. ²¹ ¿Te ankinekij amejemen? ¿Ix manimitzajawatij o manimitzye'itatij iga nimitzchokiliáj?

5

Sę yej kitoka Cristo kichjwa yej ayękti

¹ Momati iga se de amejemen motęka iwansan itakpaye'. Inón sí pox ayękti, niga yej ayá' kicredoťtokej Dios kichijaw ijkón. ² Iwán amejemen majwa' anmokichmatij. ¡Majwa' katka ximoknoťmatitokan! Tađa' yej ijkón kichijto' mamokixti kan anmonechkowaj. ³ Malej iga ayá' ompa nono' amowan, e' nimitzejlantokej kenkuá' ompa nono'. Iwán nikjuzđoroja inón yej kichij yej ayękti, kenkuá' ompa nono'. ⁴ Amejemen ximonechkokan ipan itoká' toTeko Jesucristo, xikejłantokan iga kenkuá' nq ompa nonos iwán amejemej, iwán toTeko Jesucristo mitznextiljскеj te wel ankichijaw. ⁵ Iwán inón tađa' yej motęka iwán itakpaye', xikajtewakan ipan imá' Tzitzimi' iga makicastigaró icuerpoj iga wel mamosalwaro iyalmaj kuá' wj' toTeko Jesucristo.

⁶ Amejemen amo ximoweyimatikan iga yej mochij. ¿Ix ayá' ankimatij yej mojtowa: "Alín levadura* kipoşawaltíá nochi tixti kuá' mochjwa pan"? ⁷ Xikixťikan inón tađa' yej ken tikita ikyapa levadura iga amo mitzmopaskej. Ijkón anmochjwaskej ken pan yej mokua ipan iyilwi la Pascua,† yej mochjwa iga tixti yej akipiá levadura, ijkonwa' nokta in amejemen. Iga Cristo kimiktijkej iga totechko, iga yéj mochij ken Cordero‡ yej kimiktijkej ipan iyilwi la Pascua. ⁸ Inón iga, kuá' tikchijaw ilwi' yej kijliáj la Pascua, amo matikuąkan pan yej kipiá levadura. Iga inón

* **4:9** 4:9 Xikita glosario "Ángel". * **5:6** 5:6 Xikita glosario "Levadura". † **5:7** 5:7 Xikita glosario "Pascua". ‡ **5:7** 5:7 Cordero ken tikita borregoťzjn. Xikita glosario "Borrego" wan "Cordero".

nikijtojneki iga amo matinaṃolnemikan. Majwa' matikchijtokampa yej yeḱti waṃ matikijtokaṃ yej mela'ciertoj, ijkón timochiwaj ken paṃ yej akipiá ikyapa lewadura yej kijtojneki yej tikchijwaj yej ayekti.

⁹ Ipaṃ se' ama' yej nimitzijkuilowilijkej, nimitzijlijkej iga amo ximotokakaṃ iwán yej motekaj waṃ yej ayá' iwán naṃiktito'. ¹⁰ Ayá' nikijtojneki iga ximoyokatikaṃ waṃ nochi inomej yej ipaṃ inṃn tajli kichijtokej yej ayekti, ken yej kipoxpiasnekij toṃn, yej tachtekij, yej kiweyimatiátiáj idolojmej; pues iga ximoyojoyokatikaṃ iwamej, amejemen katka xikisakaṃ ipaṃ inṃn tajli. ¹¹ Nimitzijlijkejwa' iga amo ximotokakaṃ iwán inomej yej kijtowaj iga kitokaj Cristo iwán kichijwajo' yej ayekti, kipoxpiasnekij toṃn, kiweyimatiátiáj idolojmej, tapopowaj, tawánaṃo', o tachtekij. Iwán inomej niga xitakuakaṃ iwamej. ¹² Iga awel nikijliáj iga kichijtokej yej ayekti yej akitokaj Cristo. Amejemen xikjuzgarokaṃ yejsaṃ nṓ kitokaj Cristo. ¹³ Porque yej akitokaj Cristo, Dios yawi kijuzgaroti inomej. Xikixtikaṃ inón taga' yej kichijto' yej ayekti iga amo xisen-onokaṃ iwán.

6

Amo matiakaṃ iyixtaj juez yej akicredowa Dios

¹ Kuá' agaj de amejemen kitelwijneki agaj, ¿te iga motelwiti iná' yej mandarowaj yej ayá' kixmatij Dios, kuá' pa wel mayawi iwán tokniwaṃ yej kitokaj Dios? ² ¿Ix ayá' ankimatij iga yej kitokaj Dios yawij kijuzgarotij nochi yej onokej ipaṃ inṃn tajli? Siga amejemen anyawij ankijuzgarotij yej onokej ipaṃ inṃn tajli, ¿ix awel amejemen ankijuzgarowaj kuá' achi mokuejkuesolo? ³ ¿Ix ayá' ankimatij iga teḱemej nṓ tiawij tikjuzgarotij angelejmej? ¿Te iga yej nij mochíwa awel ankijuzgarowaj? ⁴ Kuá' amokuejkuesowaj, ¿te iga anmotelwiti iná' yej ayá' kixmati Dios? ⁵ Nikijtowa inṃn iga xipinawakā. ¿Ix ateyi nisé de amejemen yej wel makijuzgaro kuá' mokuejkuesowaj sekin yej kitokaj Cristo? ⁶ ¿Ix yeḱti iga se tokniṃn tatelwiá iná' yej tajuzgarowaj yej ayá' kicredojto' Dios?

⁷ E' ayekti nokta iga amejemen ximokuejkuesokaṃ, iga ijkón ankichijwaj anmopojpolowaj. ¿Te iga ayá' matikijyowikaṃ kuá' tejté teḱchiwiliáj yej ayekti? ¿Te iga ayá' ximomakakaṃ iga mamitzachtekiakaṃ? ⁸ E' amejemen, majwa' ankichijwaj yej ayekti, iwán ankitachtekiáj amokniwaṃ.

⁹ ¿Ix ayá' ankimatij iga yej ayá' ye' nemij ayá' kalakiskej kaṃ reinarowa* Dios? Amo mamitzakajyawakā; akalakiskej yej motekaj iwán yej ayá' iwán naṃiktito', akalakiskej yej kiweyimatiátiáj idolojmej, niga yej naṃiktitokej waṃ motékajo' waṃ se', niga tajtaga' yej mosiwatiliáj, niga tajtaga' yej motekaj wansaṃ itaga-ikniṃn yej mosiwatiliá, ¹⁰ niga yej tachtekij, niga yej kipoxpiasnekij toṃn, niga yej tawánaṃ, niga yej tamalijliáj, niga yej taxijxikowaj, inimej ayá' kalakiskej kaṃ reinarowa Dios. ¹¹ Ijkón katka ankichijwayaj sekin de amejemen; e' inán Dios mitzperdonarójkeja, mitztapejpenkej iga ximochiwakā ipilowaṃ, iwán anye'onókeja iyixtaj Dios iga yej kichij toṬeko Jesucristo iwán iyEspíritoj Dios.

Matinemikan ken kineki Dios

¹² Mojtowa: "Se wel kichíwa yej kineki." Inón sí kena, e' ayá' nochi teḱe'chíwa. Kena, se wel kichíwa ken kineki, e' nej animomaka iga tejté

* 6:9 6:9 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

vej ayekti mane-ilpito. ¹³ Ómpaya ken ankijtowaj, iga tákual iga tojti iwán tojti iga tákual; e' Dios yawi kipoloti iyomexti. E' ayá' tikpiáj tocuerpoj iga se mamoteka wan vej ayá' iwán namiktito'; tocuerpoj tikpiáj iga matikchiwakan ken kineki toTeko, iga tocuerpoj itatki toTeko. ¹⁴ Ijkón ken Dios ki-ojpa-ixitij toTeko, tejemej no yawi teojpa-ixititi iga ipoder.

¹⁵ ¿Ix ayá' ankimatij iga sejsé de amejemen imiembroj icuerpoj Cristo? ¿Awe! tikuij tájkol de inón icuerpoj Cristo iga matiksetilikan iwán icuerpoj siwa' vej moteka wan sesé? ¿Amo ijkón matikchiwakan! ¹⁶ ¿Ix amejemen ayá' ankimatij iga kuá' se taga' mosekantiliá iwán se siwa' vej moteka wan sesé, inomej omen mochijaw sesan cuerpo? Pues itájtɔl Dios kijtowa: "Iyomextimej mochijwaskej ken sesan cuerpo."[†] ¹⁷ E' kuá' agaj mona'techowa iwán toTeko, sesan mochijwa iwán toTeko ipan iyalmaj.

¹⁸ Amo nokta nikeman ximosentekakan wan vej ayá' iwán annamiktitokej. Tejté se' vej mochijwa vej ayekti vej se kichijwa, ayá' iganaj kichijwantiá icuerpoj vej ayekti, e' vej moteka iwán vej ayá' iwán namiktito', inón sí iganaj kichijwantiá icuerpoj vej ayekti. ¹⁹ ¿Ix ayá' ankimatij iga amejemen amocuerpoj itiopan iyEspíritos Dios; inónsan Espíritu vej Dios mitzmakakej iwán vej ono' ipan amejemen? Amejemen ayéj amotatki in amocuerpoj, ²⁰ iga pox patiyoj iga Dios mitzkokej. Inón iga matikweyimatiłtikan Dios iga tocuerpoj iwán iga toespíritoj, iga iyomexti itatki Dios.

7

Nõnõtzal iga vej monamiktiaj

¹ Inán nia nimitzijłtije de inón vej amejemen annetajankej kuá' anne-ijkulowilijkej. Yekti katka iga taga' amo mamonamikti; ² e' iga amo agaj mamoteka wan vej ayá' iwán namiktitokej, sejsé taga' makipiá se isiwá', iwán sejsé siwa' makipiá se iwewej. ³ Taga' mamoteka iwán isiwá' ken kitajtani iyalmaj, ijkónsan nõ siwa' mamoteka iwán iwéj ken kitajtani iyalmaj. ⁴ Siwa' icuerpoj ayejsan yéj itatki, nõ itatki iwewej. Ijkónsan nõ taga' icuerpoj ay' vej yéjsan itatki, sino que nõ itatki isiwá'. ⁵ Amo ximo-yanilikan amocuerpoj, petz kuá' amomextin ankijoskej iga ayá' amosentekaskej se tiempo iga an-orádojtoskej. Iwán sej ximosentekakan iga amo santá' ayá' ankijyowiskej iwán wel mitztaniliáj Tzitzimi' iga xikchiwakan vej ayekti.

⁶ Inın nimitzijliáj vej wel xikchiwakan, ayéj iga nimitztekimakaj. ⁷ Nej niknekiá iga nochí xonokan ken nej iga ayá' ninamiktito'; e' Dios kichij iga ayá' sansé iga tiwalkej, sekin monamiktiaj iwán sekin sej ayá'.

⁸ Inın nikiłliáj vej aya monamiktiaj iwán nõ iga vej wewejmikej, yekti katka vejemej amo mamonamiktikan, ijkón ken nej. ⁹ E' siga awel kiyowiaj iga iselti onokej, mamonamiktikan, iga máj yekti mamonamiktikan iga amo makichiwakan vej ayekti iga inón san keejlantokej.

¹⁰ E' vej namiktitokeja, nitatekimaka iga siwa' amo makikajtewa iwéj. Inın ayéj nej nokta nitatekimaka, sino que toTeko. ¹¹ E' siga siwa' kikajtewa iwéj, yéj ayo' mamonamikti, o sej makitoka iwéj. Iwán ijkónsan nõ taga' amo makikajtewa isiwá'.

¹² Iwán iga sekin nõ nikiłliáj, inón sí nej nikijtowa, ayéj toTeko, siga se toknın vej kicredowa toTeko, e' isiwá' ayá' kicredowa toTeko iwán

[†] 6:16 6:16 Gn 2:24

kineki manamiktítoo' iwán, toknín amo makikajtewa isiwa'. ¹³ Siga se siwa' iwéj ayá' kicređojto' toTęko, iwán yéj kineki manamiktítoo' iwán, yéj amo makikajtewa iwéj. ¹⁴ Pues taga' yej ayá' kicređojto' Dios, Dios kiye'íta'ya iga namiktito' iwán siwa' yej kitoka Dios; iwán siwa' yej ayá' kicređojto' Dios, Dios kiye'íta'ya iga namiktito' iwán iwéj yej kitoka Dios. Siga ayéj ijkón, amopilowan mochjwaskej ken ipilowan inomej yej ayá' kicređojtokej Dios, e' inán Dios kiye'ítaja amopilowan. ¹⁵ E' siga taga' o siwa' yej ayá' kicređojtokej Dios, kinekij mamokawakan, ijkón makichiwakan. Iga ijkón taga' o siwa' yej kikajtejkej, káwiya iselti, iga Dios tenotza' iga matonokan tamelá. ¹⁶ Porque tej siwa', ¿kén tikmatis siga wel tikmanawij mowéj?, o tej taga', ¿kén tikmatis siga wel tikmanawij mosiwa'?

¹⁷ Sejsé de amejemen maono ken Dios kimá', ijkón kensan Dios kinotza'. Ijkón nitatekimaka noyan kajkan monechkowaj yej kitokaj Dios. ¹⁸ Siga Dios kinotza agaj yej ono' circuncidado,* inón ijkón maono circuncidado; iwán siga Dios kinotza agaj yej ayá' ono' circuncidado, amo mamocircuncidaro. ¹⁹ Até kichij siga ono' circuncidado o ayá'. Inán yej máj moneki, matikhchwakan ken Dios tetekimaka. ²⁰ Sejsé de amejemen maono kensan onoyaj kuá' Dios mitznótzkej. ²¹ Siga ti-esclavoj† kuá' Dios mitznótza' amo xitayokoya; e' siga wel timaxitomi, inón máj yekti. ²² Yej katka esclavo kuá' kicređoj itájtł toTęko, inán xitómi'ya iwán kichíwya ken kitekimaka toTęko; iwán ijkonsan nō siga se taga' ayéj katka esclavo kuá' Dios kinotza', inán móchija kenkuá' iyesclavoj Cristo, iga kichíwa yej Cristo kineki. ²³ Dios mitzkowa' kuá' Cristo mi' ipan cruz, inón iga amo matimomakakan iga taga' matechíwa iyesclavoj. ²⁴ Inón iga nokniwan, sejsé de amejemen xonokan iyixtaj Dios kensan amonoyaj kuá' Dios mitznótzkej.

²⁵ E' iga inomej yej aya monamiktíaj, ayá' tē ne-ijlij toTęko; e' wel nikijtowa tejté, ken se yej ipan wel anmoconfiarowaj iga toTęko ne-iknelij. ²⁶ Nej nikijtowa iga taga' makawi ken iga ono', iga inán nemi tipanowaj ipan kuajkuajtas yej ayekti. ²⁷ Siga tinamiktito' wan mosiwa', amo xikajtewa; siga ayá' tikpiá mosiwa', amo xiktemo. ²⁸ E' siga timonamiktíaj, ayá' tikchíwa yej ayekti; siga se takotzjn monamiktíaj, ayá' nō kichíwa yej ayekti. E' yej monamiktíaj panoskej ipan kuajkuantas yej kiyolmiktiskej, iwán nej ayá' niknekiá ximoyolmiktikan.

²⁹ Nokniwan, ininwa' in yej nimitzijljinekij: Ay' ke' poliwi iga wí' toTęko. Inón iga inán yej namiktitokej maonokan ken tikita yej ayá' siwayojkej. ³⁰ Yej chokatokej manemikan ken tikita ayá' chokatokej. Yej nemi ilwimatij mamomachlikan ken kuá' ayá' paktokej, iwán yej takowaj maonokan ken tikita ayéj itatkimej yej kikojkej. ³¹ Yej motapialíaj ipan inin tajli, maonokan ken kuá' akipiáj nité iga ayá' inón kiyoltilanto', iga yej tikitztokej ipan inin tajli ayo' ke' poliwi iga támisa.

³² Nej nikneki amo xitayokoxtokan. Kuá' se taga' aya namiktito', kejlámiki iga kichíwa ken kineki toTęko iwán kineki iga maye'ono iyixtaj; ³³ e' kuá' namiktito'ya, tayokoya iga kejlámiki yej ono' ipan inin tajli iwán iga makichíwa iga mapakto isiwa'. ³⁴ Siwa' yej namiktito' se'pa iga tajlamiki, iwán yej aya weweyjoj se'pa nō iga tajlamiki. Yej aya weweyjoj

* 7:18 7:18 Xikita glosario "Circuncisión". † 7:21 7:21 Xikita glosario "Esclavo".

kejlāmiki iga kichīwa ken kineki toTēko, iga nochi ivīdaj yokatito' iga matekipano iga Dios, e' yej weweyoj kejlāmiki yej ono' ipan inīn tajli iwān iga makichīwa iga mapakto iwéj.

³⁵ Nimitzijliáj inīn iga xiye'onokan, ayá' nimitztekimakaj iga amo ximonamiktikan, sino que iga xiye'nemikan iwān nochipa xikchijtokan ken kineki toTēko.

³⁶ E' siga agaj kita iga ayekti iga isiwapiltzin yej takotzino' némiya chantakotzintía, makinamikti siga inōn máj kiye'ita, makichīwa ken kiye'ita; wel kinamiktía, iga inōn ayá' kichīwa yej ayekti. ³⁷ E' se', ayágajpa kitekimaka, igánajsan kichīwasneki ken yéj kineki, ipan iyalmaj kejlānto' nokta iga isiwapiltzin ayá' yawi monamiktiti, ijkōn yekti kichīwa. ³⁸ Inōn iga yej kinamiktía isiwapiltzin, kichīwa yej yekti; e' yej ayá' kinamiktía, inōn máj kichīwa yej yekti.

³⁹ Siwá' yej namiktito', ipan la ley kenkuá' ilpito' miej iwéj ónogo'; e' siga iwewej miki, inōn siwá' wel monamiktía iwān san á' kinekis, yej makicredojo to Dios. ⁴⁰ E' inōn máj ye'onos siga ayo' monamiktía. Ijkōn nej nikijtowa, iwān nej nikijtowa iga nō nikpiá iyEspíritoj Dios.

8

Tákual yej mochīwa iga idolojmej

¹ Inān nia nimitzijlītij iga tákual yej mochīwa iga yolqamej yej kimiktiliáj idolojmej; melá' iga inīn nochi tikmatij, e' kuá' sē kimati tejté, wel iga inōn moweyimati. E' iga matikchōkilikan toknimej, máj timopalewiáj ipan iyojwi toTēko. ² Siga agaj momachīliá iga kimati tejté, inōn nité aya kimela'mati. ³ E' siga agaj kichōkiliá Dios, Dios kixmati yéj.

⁴ E', iga tákual yej kichijkej iga yolqamej yej kimiktilijkejpa idolojmej, tikmatij iga idolo ayá' isato', iwān ono' sēsan Dios, ateyi se'. ⁵ Sekin kijtowaj iga ono' yej kijliáj diosmej ipan cielo iwān ipan tajli. Malej iga maono mia' yej kijliajpa idiosmej iwān itekomej, ⁶ iga tejemej ateyi se', ono' sēsan Dios, yej tóTajpa, yej kichij nochi yej ono', iwān tejemej tonokej iga yéj. Ono' sēsan toTēko yej itoká' Jesucristo, iga yéj ono' nochi, este tejemej nō techij.

⁷ E' ayá' nochi kimatij inīn. Sekin yej inān kitokaj Dios, kitekiweyi-matiltiyaj idolojmej, kikuajo' tákual yej mochīwa iga inakayo yolqamej yej kimiktiliáj idolojmej, iga akimatij katiapa yekti iwān katiapa yej ayekti iwān momachīliáj iga ayompa kichīwaj kuá' kikuaj. ⁸ Iga san yej tikuj, ayá' kichīwa iga wel tikná'techowaj Dios. Ayá' máj tiye'onoskej iga tikuj, niga ayo' tiye'onoskej siga ayá' tikuj.

⁹ Inān iga amejemen ankimatij iga wel ankikuaj nochi, xiye'nemikan iga amo ankichiwaltiskej yej ayekti amokniwan yej aya táwel kentenderowaj inīmpa, iga aya motawelconfiarowaj ipan Dios. ¹⁰ Ta' xikaki, siga tej yej tikmátiya inīmpa, timotáliá iga tikua tákual yej chijto' iga inakayo yolqamej yej kimiktilijkej idolojmej, iwān mitzita sē toknīn yej aya motawelconfiarowa ipan Dios, inōn toknīn wel nō mīxewiá iga kikua tákual yej kimiktilijkej idolojmej, malej iga kejlāmiki iga ayompa kichīwa iga kikua. ¹¹ Iwān iga inōn tikchīwa tej yej tikmátiya, tikpojpolowa moknīn yej aya kimati inūmbapa; iwān Cristo nō mi' iga yéj. ¹² Iwān iga ankipojpolowaj tokniwan yej aya motawelconfiarowaj ipan Dios, ijkōn nemi ankichīwaj yej ayekti iyixtaj Cristo. ¹³ Inōn iga, siga notechko noknīn

kichíwa yej ayékti iga san yej nikua, máj yekti amo manikua naka', iga amo agaj manikpojpolo.

9

Yej kajasi iga makimakakan se yej tekipanowa iga Dios

¹ Nej wel nikchíwa ken nikneki. Nej iyapóstol Jesucristo iwán kajasi iga no mane-itakan ken se apóstol iga nikita' Jesús yej toTeko. Ipan amejemen nesi yej nikchij iga annetajtolkuikej kua' nimitzpowlilijkej itájtól toTeko.

² Anka sekin ayá' ne-itaj ken iyapóstol Dios, e' amejemen kajasi iga ijkón xine-itakan; iga amejemen ankitokaj iyojwi toTeko, ompa nesi notekipánól iga nej iyapóstol Dios.

³ Ijkín nikijliá inomej yej nepopowaj: ⁴ Nej kajasi iga manemakakan tákual iwán yej nikoniá, ⁵ iwán nej kajasi iga manikpiá nosiwa' yej kicredojo' Dios iga mayawi nowan kan nipaxaloti, ijkón ken kichíwaj sekin iyapostolejmej Dios, iwán iyiknimej toTeko, iwán Pedro. ⁶ ¿Ix amejemen ankijtowaj iga Bernabé iwán nej, nejémensan nokta yej awel nikajtewaj námól tekipánól iga manikpowakan petz itájtól Dios? ⁷ ¿A'yéj ono' iga soldado iwán iga itomín kikowa itákual? ¿A'yéj kitóka uva iwán ayá' kikua itákilka? ¿A'yéj kicuidarowa borregojmej iwán ayá' koniá chichiwalá' yej kixitiliá borregojmej? ⁸ Iwán amo ankijoskej iga inín nejsan nemi nikijtowa, iga iley Moisés no ijkón kijtowa. ⁹ Ijkín ijkulijto' ipan iley Moisés: "Amo xikten-bosaliti toro iga amo matakua kua' nemi tekipanowa iga kitáksa trigo kua' nemi koya." Dios inín kijtoj ayéj iga petz kejlanto' torojmej, ¹⁰ sino que kijtoj iga matimixkuítikan. Inín ley mo-ijkulioj iga matiye'onokan; ijkón ken yej ki-aradowa tajli iwán yej kitáksa trigo iga koya, kimatij iga motaniliskej tejté kua' támisya itekipánól. ¹¹ Iwán siga nejemen niktókkej itájtól toTeko ipan amoalmajmej, ¿ix awel achi xinemakakan yej nepolowaj, iga ken kua' achi manitapixkakan? ¹² Siga sekin ankimakaj yej mitztajtaniiláj, nejemen máj kajasi iga xinemakakan.

E' nejemen malej iga kajasi manimitztajtaniilkan, e' ayí' nimitztajtaniilijkej nité. Majwa' nikijyowiáj kua' ateyi yej moneki, iga amo nité makitzakuili iga mopowa itájtól Cristo. ¹³ Amejemen ankimátija iga yej tekipanowa weyitiopan,* ompa takuaj. Ken tikijtowaj, yej kimiktiáj yolqamej ipan altar† iga kimakaj Dios iga ofrenda, kikuaj inakayo inomej yolqamej. ¹⁴ Ijkonsan no, toTeko kijtoj iga yej kipowaj itájtól Jesucristo, ipan inón tekipánól matakuaakan. ¹⁵ E' nej ayí' niktajtan tejté iga nikpowa itájtól Dios, nimitzijkuilowiliáj inín ayéj iga xine-ixtawakan. ¡Máj yekti manimiki que agaj manekawalti ken nikchijto'!

¹⁶ E' nej ayéj iga nimoweyimati iga nikpowa ye'notíciáj yej tamánawiá, iga inón nokta netitankej. ¡Lástima iga nej siga ayá' nikpowa ye'notíciáj! ¹⁷ Inón iga, siga nikchíwa iga nikyolmaka, nia nimotanilíti tejté; e' siga nikpowa iga san netekimakaj, málejsan nokta Dios nemá' inín notekipánól. ¹⁸ ¿Te nimotaniliá? Pues nimotaniliá iga nipaki kua' nikpowa itájtól Dios iwán ayá' nicobrarowa nité, malej kajasi manitakua ipan inón tekipánól.

* **9:13** 9:13 Xikita glosario "Weyitiopan". † **9:13** 9:13 Xikita glosario "Altar".

¹⁹ Malej iga nej ayagaj katka iyescławoj, e' nimochij ken kuą' iyescławoj inochi iga manikpalęwi mąj tokniwan iga makitokakan Cristo. ²⁰ Kuą' nono' iwán judiyojmej nimochiwa ken nọ nijudiyoj, iga wel manikyolyamaņa yejemej; ken tikijtowaj, yej kichijtokej ken tatekimaka iley Moisés, nej nọ nikchiwa ken yej kichiwa ken tatekimaka la ley iga manikyolyamaņakan yejemej, malej iga la ley ayá' nemandarowa. ²¹ Iwán iga manikpalęwi yej ayá' kixmatij ken tatekimaka iley Moisés, nọ nimochiwa ken yejemej, malej iga iley Dios nemandarowa, puej nej nemandarowa iley Cristo. ²² Kuą' nono' iwán yej aya táwel moconfiarowaj ipan Dios, nimochiwa nọ ken yejemej, iga wel nọ manikpalęwikan iga mamosalvarokan. Ken tikijtowaj, nej nimochiwa ken sejsé de inomej, iga wel manikmawo sekin. ²³ Nochi inin nikchiwa iga mamoxmati itajtłł Dios yej tasalvarowa, iga wel nọ manikita yej yekti ken kijtowa inin ye'noticiaj.

²⁴ Amejemęn ankimatij iga kan motalłlo nochi motalowaj, e' sęsanwa' in yej kitaniá. Ijkon nọ amejemęn, ximotalokan iga nọ xiktanikan yej Dios temaka. ²⁵ Nochi yej momachtiáj iga motalokkej, kikajtęwaj nochi yej wel kichiwiliáj yej ayekti. Iwán yejemej kichiwaj inon iga san makitanikan se corona^ę yej chijto' iga iyiswayomej laurel, yej nimanin palani; e' tejemęn tiawij tiktanitij yej ayi' nokta tamis. ²⁶ Iwán nej ayá' san nimonamoltalowa; ayá' nitamaga ken inon yej san tanajnamolmaga. ²⁷ Majwa', nikiknochiwa nocuęrpoj iwán niktekimaka iga makichiwa ken nej nikneki, iga amo santá' nikawis mal iyixtaj Dios, kuapa' nej nikmachtij sekin ken iga mamocfiaro ipan toTęko.

10

Tanęqtzalo iga amo matikweyimatiłtikan idolo

¹ Nokniwan, nikneki xikmatikan iga to-ikyapatajwan yayaj inochin itampa se mixti, iwán inochin kipatilijkej Tata'lamar. ² Iwán iga inochin senemiáj itampa mixti, iwán iga sempanojkej ipan lamar, ken kuą' mosenbautizarojkej iga makisentokakan Moisés. ³ Iwán inochin kikuayaj takual yej Dios kimakayaj, ⁴ iwán inochin koniayaj a'ti yej Dios kimakayaj. Iga inochin koniayaj a'ti yej kisaya ipan inon weyite'ti yej yaya iwamej. Iwán inonwa' weyite'ti, Cristo. ⁵ E' mia' israelitajmej akichijkej ken Dios kineki, iwán inon iga mikikej ipan desierto.

⁶ Inochi inon mochij iga matimixkuitiłkan, iga amo matikchiwakan yej ayekti ken yejemęn kichijkej. ⁷ Inon iga amejemęn amo xikweyimatiłkan idolojmej, ken sekin de yejemęn kichijkej. Kijtowa kan ijkuilijto' itajtłł Dios: "Yejemęn motalkej iga takuaj iwán atij, iwán mijtotiłkej."*

⁸ Amo matimotękakan wan yej ayá' iwán tinamiktitokej ken sekin de yejemęn kichijkej iwán weintitres mil mikikej ipansan se dia. ⁹ Amo matikyokachiwakan yej ayekti kansan matikitakan ke' te-ijyowia toTęko, ken sekin de yejemęn kichijkej, iwán mikikej iga kowa' kitajtankuajkej. ¹⁰ Niga xikpopowakan Dios, ken sekin de yejemęn kipopojkej, iwán ipan cielo walał se angel yej tamiktiá iwán inochin kimijmiktijkej.

¹¹ Nochi inin yej mochij iwán to-ikyapatajwan iwán mo-ijkuiloj, iga ompa matimixkuitiłkan tejemej yej inan tonokej kuą' ayo' wejka wi' toTęko. ¹² Inon iga yej momachiliá iga ye'nemi, mamocuidaro iga amo mawetzi.

¹³ Amejemej ampanowaj ipan inómpasan prueba ken sekin kimachijliáj. Iwán wel anmoconfiarowaj ipan Dios, yéj ayá' kineki iga xikpiakan prueba yej ayá' wel ankijyowiáj. Majwa' Dios mitzpalawiskej iga wel xikisakan ipan prueba.

¹⁴ Inón iga nokniwan, ni alín amo xikejlamikikan iga xikweyimatiłtikan idolojmej. ¹⁵ Nimitzijliáj inín iga ankimatij te nemi nimitzijliáj, iwán amejemen wel ankitał sigá yej nikijtowa ómpaya o ayá'. ¹⁶ Kua' tikoniáj vino ipan vaso iwán tikmakaj gracias Dios iga Cristo kitoyaj iyeyso iga tejemen, tisen-onokej wan Cristo. Iwán kua' tiksenkuaj pan yej tiktatakolowaj, timochiwaj sesan ipan icuerpoj Cristo.† ¹⁷ Malej iga timiakejmej, tonochin tikuał inonsan pan, inón iga timochiwaj ken sesan cuerpo.

¹⁸ Ta' ximixkułtikan ipan país de Israel: yej kikuaj inakayo yolkałmej yej kimiktiáj ipan altar iga iyofrendaj Dios, kenkuaj' kisenkuaj wan Dios. ¹⁹ Inín nikijtowa, ayéj iga ídolo kipiá poder niga inakayo yolkał' yej kimiktiliáj idolojmej mochiwa majya sej que námol naka'. ²⁰ Nimitzijliájwa' iga kuał' yej ayá' kixmatij Dios kimiktiliáj yolkał' se ídolo, inonwa' kimiktiliáj małespiritomej, ayéj Dios; iwán nej ayá' nikneki iga amejemen xiktokakan małespiritomej. ²¹ Siga antakuaj iwán amatij kan kilwichiwiliáj małespiritomej, akajasi iga no xitakuakan iwán xatikan kan kejlamikij iga mi' toTełko Jesucristo iga tejemen.‡ ²² ¿Ix tiknekij matikuejkuesokan toTełko iga se' tikweyimatiłtiáj? ¿Ix tejemen máj itajpalejkej que yéj?

Xikchiwakán inewi iga mamoweyimati Dios

²³ Ijkonja ken mojtowa, iga se wel kichwa yej kineki, e' ayá' nochi teye'chiwa. Kena, se wel kichwa yej kineki, e' ayá' nochi tepalewiá iga tiktokaj toTełko. ²⁴ Matikpalewikan sekin, amo tejemensan matimopalewikan.

²⁵ Amejemen xikuakan de inochi yej monamaka kan monamaka naka', niga xitatajanikan iga amo xikejłantokan sigá yełti o ayekti iga mokua. ²⁶ Iga nochi tajlı iwán nochi yej ono' ipan, itatki toTełko.

²⁷ Siga agaj yej ayá' kicredojoť Dios mitzijliá iga xitakuati iwán, iwán amejemen anyajnekij, xikuakan nochi yej mitzmakaskej, niga xitatajanikan iga amo xikejłantokan sigá yełti o ayekti. ²⁸ E' sigá agaj mitzijliáj: "Inín anımal kimiktijkej idolojmej", inón amo xikuakan, iga amo xikyolmikikan yej kijtoj, iga yéj kimatito' iga ayekti. ²⁹ Nemi nitajtowa ken kejlanto' se', ayéj ken tej tikejłanto'.

E' agaj wel tajatjan: "¿Te iga se' mane-ijli iga ayompa nikchiwa kuał' nej nikye'ita?" ³⁰ Siga nıkmaka gracias Dios iga yej nikua, ¿te iga nepopowaj iga nikua? ³¹ Puej sigá antakuaj o amatij o ankichiwaj tejté iteki, xikchiwakán nochi iga mamoweyimatiłti Dios. ³² Amo xikchiwakán tejté iga agaj mamopojpolo: niga judiyojmej, niga yej ayéj judiyojmej, niga yej kitokaj Dios. ³³ Nej nochi yej nikchiwa, nikchiwa iga nochi makiye'ita, ayéj iga nej manimoye'chiwa, sino que iga mia' mamomanawikan.

11

¹ Amejemen ximixkułtikan ipan nej, ken nej no nimixkułtiá ipan Cristo.

† 10:16 10:16 Xikita glosario "Santa Cena". ‡ 10:21 10:21 Xikita glosario "Santa Cena".

Ken iga mochíwa kuq' monechkqlo tiqpan

² Nokniwān, pox yekti ankichíwaj iga nochipa aneejlamikij iwán iga nemi ankichíwaj inochi kensan nimitznextilijkej. ³ E' nikneki xikmatikān iga Cristo tzontekon iga nochi taga', iwán taga' tzontekon iga siwā', iwán Dios tzontekon iga Cristo. ⁴ Siga kan moweyimatiltiá Dios, se taga' mokuatzakua kuq' nemi tajtowa iwán Dios o kuq' kipowa yej Dios kitajtōlmaka, inón kalimpamati Cristo. ⁵ E' siga se siwā' ayá' mokuatzakua kuq' tātapowa iwán Dios o kuq' nemi kipowa yej Dios kitajtōlmaka, inón kalimpamati itzontekon; inón ken tikita motzonkixtij. ⁶ Siga se siwā' ayá' mokuatzakua, máj yéktiwa' mamotzonkixti. E' siga pināwa iga motzonkixtiá, puej mamokuatzákuawa'. ⁷ Taga' amo mamokuatzakua, iga Dios kichij taga' kensan yej, iga makiweyimati Dios. E' siwā' mochij iga makiweyimati taga'. ⁸ Kuq' Dios kichij taga', ayá' kikixtij ipan siwā', sino que siwā' kisa' ipan taga'. ⁹ Siwā' mochij iga taga', ayéj taga' mochij iga siwā'. ¹⁰ Inón iga siwā' mamokuatzakua iga manesi iga ipan yéj mandarowa taga', iwán iga angelejmej makiye'itakān. ¹¹ E' iga tejemej yej tiktokaj Cristo, awel ono taga' siga ateyi siwā', siga ateyi siwā', ateyi taga'. ¹² Porque ijkón ken achto siwā' kisa' ipan se taga', ijkonsan nochi taga' nacerēwa ipan siwā', e' Dios in yej kichij nochi.

¹³ Amejemen xikijtoqān siga yekti siwā' makitenewi Dios ikuapetzkan. ¹⁴ Tejemēnsan timomachiliáj iga se taga' ayá' kajasi makiwejweyalti itzónkal, ¹⁵ e' siwā' kajasi iga makiwejweyalti itzónkal, iga inón itzónkal kipiá nokta iga makuatzakto. ¹⁶ Siga agaj akiye'ita yej nij nikijtoj, makimati que ni nejemej, niga yej kitokaj iyojwi Dios akixmatij se'pa ken niktekichíwaj.

Ayompa kichíwaj kuq' monechkowaj

¹⁷ E' iga inín nimitzijkuilowiliáj, awel nimitzye'ijliáj iga nikmati kuq' anmonechkowaj, ayá' anmoye'chíwaj. ¹⁸ Ne-ijliáj iga kuq' anmonechkowaj tiqpan iga ankiweyimatiá Dios, anmoyojoyokatiáj; iwán anka melá' iga ijkón ankichijtokej. ¹⁹ Pues anka yekti iga ximoyojoyokatiqān iga manesi katiapa yej kimela'cređojto' Dios. ²⁰ Kuq' anmonechkowaj iga ankichíwaj Santa Cena,* ayá' ankichíwaj ken kineki toTēko. ²¹ Porque kuq' antakuaj, sejsēpa machtowiá iga kikua itákual; miej sekin mayantikawij, iwán sekin este tajtawānāj. ²² ¿Ix ayá' anchanejkej iga ompa xitakuāqān iwán xatikān? Iwán ijkón ankalimpamatij yej kitokaj iyojwi Dios, iwán ankichíwaj iga mopinajtiáj yej akipiáj nité. ¿Tē nimitzijliskej? ¿Ix manimitzye'ijlikān? Iga ijkón ankichíwaj, jawel nimitzye'ijliáj!

Ken iga mamochíwa la Santa Cena yej teejlantíá iga migui' toTēko

²³ Inín yej nemi nimitznextiliáj, toTēko nenextilij; inón yówal kuq' Jesús aya kikitzkiáj, kikui' pān iwán kimá' gracias Dios. ²⁴ Kuq' támi'ya kimá' gracias Dios, kitātajkoloj, iwán kijtoj: "Xikuāqān inín; inínwa' nocuerpoj yej motātajkolowa iga amejemen. Xiktekiukuāqān inín iga amo xine-ēlkawakan." ²⁵ Kuq' tamí' takuajkej, kikui' vaso yej kipiá vino, iwán kijtoj: "Inín vaso kijtojneki iga nkichíwa iga noesyō nuevo pacto wān Dios. Nochipa kuq' ankoniskej, nochipa xineejlantokān." ²⁶ Inón

* 11:20 11:20 Xikita glosario "Santa Cena".

iga nochipa kuá' ankikuaskej inĭmpa pañ, iwán xikonĭkañ inĭmpa vino, antanexĭtilijtoskej iga migui' toTeĭko, este que yéj mawĭki.

²⁷ Inón iga yej kikua pañ o koniá vino yej teejlantía iga mi' toTeĭko, e' aya'pa kimajmawiliá Dios, kichĭwa yej ayekti iga kalĭmpamati icuerpoj iwán iyesyó Jesús. ²⁸ Inón iga sejsé mamomachĭli siga ayá' kichĭjto' yej ayekti, miej aya kikua pañ iwán aya koniá vino. ²⁹ Dios yawi kicastigaroti agaj yej kikua pañ wañ koniá vino, siga akimajmawiliá Dios iga inonwa' pañ kijtojneki icuerpoj toTeĭko. ³⁰ Inón iga mia' de amejemen anwetitokej iwán ankuetantokej, iwán no sekin mikikeja. ³¹ E' siga achto matimomachĭliken ken iga tinemij, toTeĭko ayá' wel teĭcastigaroj. ³² E' siga toTeĭko kita iga ayompa tinemij, teĭcastigarowa, iga matimokajkawakan ken tikchijtokej, iga kĕman amo mateĭcastigarokan iwán inomej yej ayá' kixmatij Dios.

³³ Inón iga nokniwan, kuá' anmonechkowaj iga ankichĭwaj la santa cena, ximochákano'. ³⁴ Siga agaj mayana, matakua ichañ, iga Dios amo mamitcastigarokan iga ayompa ankichĭwaj kuá' anmonechkowaj. Kuá' nasis, niao' nimitzijĭltij kén anyawij ankichĭwatij yej aya ankimatij.

12

IyEspíritoj Dios tepalewiá sejsé de tejemej

¹ Nokniwan nikneki xikmatikan yej aya ankimatij yej iyEspíritoj Dios temaka, yej sejsé de tejemej wel tikchĭwaj.

² Amejemen ankimatij iga kuá' aya ankicredojoyaj Dios, mitzchĭwaltiayaj iga xikweyimatiĭliken idolojmej yej niga wel tajtowaj. ³ Inón iga inán xikmatikan iga yej kimalijliá Jesús, ayá' nemi kitajtolmaka iyEspíritoj Dios. Iwán ayagaj wel kijtowa: "Jesús noTeĭko" siga ayá' nemi tajtowa iga iyEspíritoj Dios.

⁴ Ono' sese'pa yej se wel kichĭwa iga tekipanowa iga Dios, e' inonsan iyEspíritoj Dios yej tamaka. ⁵ Ono' sese'pa iga titekipanowaj iga Dios, e' inonsan toTeĭko yej tiktokaj. ⁶ Ono' sese'pa yej wel tikchĭwaj, e' inonsan Dios yej tekipanowa ipan nochi tejemej. ⁷ Sejsé de tejemen Dios temachĭliĭtia iyEspíritoj, iga matikpalewiĭkan nochi yej kicredowaj. ⁸ IyEspíritoj Dios kichĭwa iga sekin wel makimatikan te makijtoĭkan yej melá' nokta, iwán sekin iga inonsan Espíritu wel kĭpalewiá iga se' makentendero yej Dios tanexĭtiliá. ⁹ Sekin iga iyEspíritoj Dios wel moconfiarowaj poxsan ipan Cristo, sekin sej iga inonsan Espíritu kichĭwa iga wel mataachĭliĭliken. ¹⁰ Sekin sej wel kichĭwaj milagrojmej, iwán sekin wel kijtowaj yej Diospa kimakaj iga makijtoĭkan. Sekin sej wel kimatij katiapa yej iyEspíritoj Dios iwán katiapa yej namolespíritoj. Ipan sekin sej Dios kichĭwa iga wel matajtoĭkan ipan sese'pa tájtol, iwán sekin sej wel kichĭwa iga wel makijtoĭkan yej kijtojkej ipan sese'pa tájtol. ¹¹ E' nochi inĭn kichĭwasan iyEspíritoj Dios yej tamajmaka sese'pa yej wel se kichĭwa, kensan yéj kineki.

Tonochĭn tonokej ipan sesan cuerpo

¹² Ijkon ken tocuerpoj sesan iwán kipiá mia' miembro, e' nochi inomej miembro malej iga mia', mochĭwa sesan ipan se cuerpo, ijkonsan no Cristo. ¹³ Nochi tejemej, judiyojmej o yej ayéj, esclavojmej o yej ayéj, kuá'

timobautizarojkej timochijkej ken sesan cuerpo ipan sesan Espiritu, iwán tonochin Dios temá' inonsan Espiritu.

14 Se cuerpo ayá' sesan miembro kipiá, sino que kipiá mia'. 15 Siga ikxi katka makijto: "Nej ayéj nimayi', inón iga nej ayéj de inón cuerpo", iwán nochi tikmatij iga inón ayá' kikajtéwasya iga salijtos ipan inón cuerpo. 16 Iwán siga nakas makijto: "Nej ayéj niixti inón iga nej ayéj de inón cuerpo", malej ijkón ayá' kikajtéwasya iga salijtos ipan inón cuerpo. 17 Siga noyan ipan tocuerpoj maono petz ixti, ¿kén titakakiskej? Siga tonoyan maono nakas, ¿kén tita-ijnekuiskej? 18 E' Dios kitalij sese'pa miembro ken yéj kine' iga mamochiwa se cuerpo. 19 Awel maono cuerpo siga akiipiá mia' miembro. 20 Malej iga tikpiáj mia' tomiembroj, e' sesanwa' in tocuerpoj.

21 Ixti awel kijliá mayi': "Ayá' nikneki xinepalewi iga nochi wel nikchiwa noselti"; niga no tzonekon awel kijliá ikximej: "Ayá' nikneki xinepalewi iga nochi wel nikchiwa noselti." 22 Majwa' inomej imiembroj tocuerpoj yej máj ayá' tajpalej, máj moneki. 23 Iwán tomiembroj yej ayá' máj kajasi iga mamó-ita, inón yej máj motzakua iga tzótzol. Iwán tomiembroj yej ayá' tiknekij manesi, inón yej máj moye'tzakua. 24 Tomiembroj yej máj tiknextiáj, inón yej ayá' máj tiktzakua. Ijkón Dios kichij iga tomiembroj yej ayá' máj moye'ita, inón yej máj moneki, 25 iga amo mayojoyokatito ipan tocuerpoj, sino que sejsé tomiembroj mamosepan-itakan wan se'. 26 Siga kanaj ipan tocuerpoj kualo, tonoyan tikmachiliáj iga kualo; wan siga kanaj ipan tocuerpoj yékti kimachiliá, yékti tikmachiliáj tonoyan.

27 Pues amejemen icuerpoj Cristo, iwán amejemen sejsé mochíwa se imiembroj icuerpoj Cristo. 28 Ijkón Dios kimajmá' itekipanolmej sejsé tokniwan yej kitokaj Cristo: achto apostolejmej; ono' yej kitajtolmaka Dios; de ompa kitoka yej tamachtiáj; de ompa yej kichiwaj milagro, de ompa yej taachtialtiáj, yej tapalewiáj, yej tanextiliáj te mamochiwa iwán yej tajtowaj ipan se'pa tájtól. 29 ¿Ix inochin apostolejmej? ¿Ix inochin kijtowaj tájtól yej Diospa kimakaj? ¿Ix inochin tamachtiáj? ¿Ix inochin kichiwaj milagro? 30 ¿Ix inochin wel kachitialtiáj yej wetitokej? ¿Ix inochin wel tajtowaj ipan se'pa tájtól? ¿Ix inochin wel kijtowaj te kijtojneki yej mo-ijtoj ipan se'pa tájtól? Ayá'. 31 E' amejemen xiktajtanilikán Dios iga mamitzwelitiantikan iga xikchiwakan tejté yej pox yékti. E' nej nia nimitznextilitij se ojti yej majya sej yékti.

13

Matiknekikan toknimej

1 Siga nej katka manitajto ipan mia' tájtól ken tajtowaj tajtaga' iwán ken tajtowaj angelejmej, e' ayá' nikneki nokniñ, nimochiwa ken wewe' yej san petznawati o campana yej san petztzilini. 2 Siga nikijtowa tájtól yej Dios nemaka iga manikijto iwán manikmati yej Diossan kimati, iwán manikmati nochi yej taga' tamachtiá, wan pox nimoconfiarowa ipan Dios este wel nikena tepeyoj kan onokej, e' ayá' nikneki nokniñmej, nej ayéj te noteki. 3 Siga nitamajmaka nochi yej nikpiá, iwán siga nimomaka iga manetatikan, e' ayá' nikneki nokniñ, iga inón nikchiwa ni alin ayá' nepalewiá.

4 Yej kichokiliá iyikniñ, ayá' nimanin kuesiwi; pox te-ijikniñ, ayá' ta-ixita iwán ayá' moweyimati. 5 Ayá' kuajkuantas kijtowa iwán ayá' kineki tejté

inochi iga san yéj; ayá' kuesiwi niga ayá' inonya keejlanto' kuá' tejté kichiwiliáj. ⁶ Ayá' pa'ki kuá' mochiwa yej ayékti, petz kipakiliasan yej mela'ciertoj. ⁷ Yej te-ijiknĭn, ayá' mosemaka iga moconfiarowa ipan Dios, nochi kimati iga Dios kipalewĭj, iwán siga kikuejkuesowaj, ayá' kuesiwi.

⁸ Yej te-ijiknĭn ayĭ' tami iga kichokiliá iyiknĭn. Yawi asiti kuá' Dios ayo' agaj kimakas tájtol iga makijto, niga tajtoloj ipan se'pa tájtol, nochi yej momati moelkawas. ⁹ Inán aya nochi tikmatij, iwán aya nochi tikpowaj yej Dios tetajtolmaka; ¹⁰ e' kuá' nochi tikmatiskej, inón yej inán aya nochi tikmatij, yawi tamiti.

¹¹ Kuá' aya niyolej, nitajtowaya iwán nitajlamikiá ken yej aya yolej; e' kuá' niyolasi', nikajtej nochi yej nikchiwaya kuá' aya niyolej. ¹² Ijkonsan nō inán tejemēn ayá' tiktawelĭxmatij Dios; ken tikita itónal yej ayá' tawelneši ipan teška'; e' ikuá' tikhmela'ixmatiskej. Inán kākánajsan tikmatij, ikuá' sí nia nikmela'ixmatiti in Dios, ijkón ken yéj nokta ne-ixmati. ¹³ Inán ono' eyi yej matikchiwakan; matimoconfiarokan ipan toTe'ko, matikchixtokan iga toTe'ko kichiwās ken kijtoj iwán matikchokilĭkan toknĭn, inĭmej ayĭ' tami, e' de inón eyi, yej máj importante, matikchokilĭkan toknĭn.

14

Yej tajtowa sé'bapa tájtol yej ayá' moentenderowa

¹ Nochi'pa ximochokilĭkan, iwán xiktajtanilĭkan iyEspĭritoj Dios iga mamitzmakakan sejsé de amejemēn yej wel ankichiwaj, e' máj yékti katka iga xikijtokan yej Dios mitztajtolmakaj. ² Puej yej tajtowa ipan sé'bapa tájtol, tajtowa wan Dios, ayéj wan toknĭmej, iwán ayagaj kentenderowa. Yej yéj kijtowa, kijtowa yej iyEspĭritoj Dios kijliá, e' inón ayagaj kimati. ³ E' yej kipowa yej Dios kitajtolmaka, inón kipowiliá sekin iga máj mamocnfiarokan ipan Dios, kinonotzaj iwán kiyolchikawaj. ⁴ Yej tajtowa ipan se'pa tájtol yej ayá' moentenderowa, iséltisan mopalewía iga máj mamocnfiaro ipan Dios, e' yej kipowa yej Dios kitajtolmaka, inón sí kipalewía nochi yej kitokaj Dios.

⁵ Nej niknekiá iga amonochĭn xitajtokan ipan se'pa tájtol yej ayá' anken-tenderowaj; e' yej máj nikneki iga wel xikijtokan yej Dios mitztajtolmakaj; máj yékti iga inĭn xikchiwakan que iga xitajtokan ipan se'pa tájtol, inĭn nō yékti katka, e' siga agaj makijto te kijtojneki yej ankijtowaj. Ijkón yej kitokaj Cristo, máj mamocnfiarokan ipan. ⁶ Siga kuá' nimitzpaxalowiliáj nimitznotzaj ipan se'pa tájtol yej ayá' moentenderowa, ni alĭn ayá' nimitzpalewiáj. Wel nimitzpalewiáj siga manimitzijlĭkan tejté yej Dios nenextilĭj, o manimitznexilĭkan tejté yej aya ankimatij, o manimitzijlĭkan tejté yej Dios netajtolmaka o manimitzmachtĭkan, inón sí mitzpalewiáj.

⁷ Matimixkuĭtikan ipan tejté yej iga tocarolo, ken aka o arpa;* siga monanamolpĭtza o siga monanamoltzotzona ayá' moye'kaki inawatilka. ⁸ Iwán kan momijmiktulo, siga tapĭtzal ayá' ye'nawati, soldadojmej ayá' moketzaj iga yawij tamijmiktĭtij. ⁹ Ijkonsan nō mochiwa wan amejemēn, siga antajtowaj ipan tájtol yej ayá' moentenderowa, ¿kén yawi momatiti te nemi ankijtowaj? ¡Ijkón kenkuá' san antabobobolotzaj! ¹⁰ Ono' mia' ken iga tajtolo ipan inĭn tajli, iwán nochi yej tajtowaj kimatij te nemi kijtowaj. ¹¹ E' siga anikaki te nemi kijtowa ipan itájtol kuá' nemi nenotza,

* 14:7 14:7 Xikita glosario "Arpa".

iga ijkón iyixtaj inón toknĭn nimochĭwa ken wejkachanej wān iga nej nō inón toknĭn mochĭwa ken wejkachanej. ¹² Inón iga siga amejemen pox ankiyołmakaj iga xikpiakan yej iyEspĭritoj Dios temaka, yej sejsé de amejemen wel ankichĭwaj, xikpiasnekikan yej wel kipalewiáj yej kitokaj Dios.

¹³ Inón iga yej tajtowa ipan tájtłł yej akixmati, makitajtanili Dios iga makipalewi iga wel makijto te kijtojneki inón tájtłł. ¹⁴ E' siga niktenewiá Dios ipan tájtłł yej anikixmati, melá' iga nemi niktenewiá Dios ipansan noespĭritoj, e' ayá' niktenderowa te nemi nikijtowa. ¹⁵ ¿Tetaj nikchĭwas? Manitajto wān Dios iga noespĭritoj, e' nō manikmati te nemi nikijtowa. Manitakuĭka nō iga noespĭritoj, e' nō manikmati te nemi nikuĭka. ¹⁶ E' siga tikweyimatĭltijto' Dios ipansan moespĭritoj, toknĭn⁺ yej takakto' awel kijtowa "ijkónyawa" kan nemi titajtowa wān Dios iga tikmaka gracias ipan se'pa tájtłł, iga ayá' kentenderowa. ¹⁷ Anka ómpaya ken tej nemi tikweyimatĭltiá Dios iga tikmaka gracias, e' se' ayá' tikpalewiá iga máj mamocoñiaro ipan Dios. ¹⁸ Nikmaka gracias Dios iga wel nitajtowa ipan se'pa tájtłł máj se que amejemen; ¹⁹ e' kan monechkowaj tokniwān anka yekti manikĭjosan cinco tájtłł yej wel mamoaentendero que manikijto diez ml tájtłłmej ipan tájtłł yej ayá' moentenderowa.

²⁰ Nokniwān, ximochĭwakān ken ankoĭonemej iga yejemej aya kichĭwaj yej ayekti, e' amo xitajlamikikan ken yej aya yolej. Xiye'tajlantokān ken yej yoleja yej kimátiya te kichĭwa. ²¹ Kijtowa kan ijkuilijto' la ley: "Nia niktōtzati nogentej de Israel ipan se'pa tajtłłmej, nikchĭwas iga mitznōtzaskej yej de se' país, e' malej ijkón ayá' netajtolkuiskej, kijtowa toTeko." ²² Yej tajtowa ipan se'pa tajtłłmej yej ayá' moentenderowa, inón kichĭwa iga mamadmiradoĭkan yej ayá' kicreĭowaj Dios, ayéj iga yej kicreĭojtókeja. ²³ Siga nochi yej kitokaj Dios monechkowaj sékansan, iwān nochi tajtowaj ipan se'pa tájtłł yej ayá' moentenderowa iwān kalakij sekin yej ayá' mitzixmatij o ayá' kicreĭojtokej Dios, ¿ix ayá' an kijtōskej iga anloĭkojtiakeja? ²⁴ E' siga se yej aya kicreĭojto' Dios kalakiti kuā' nemi ankijtowaj yej Dios mitztajtolmakaj, iga inón kikakis, yawi mokuĭtiti iga kichijto' yej ayekti. ²⁵ Ijkón yej iyanto' ipan iyalmaj yawi kinextĭti, iwān yawi motankuaketzati iga kiweyimatĭltij Dios, iwān yawi kijtoĭti iga Dios, kena ono' iwān amejemen.

Xikchĭwakān nochi ken kajasi

²⁶ Iwān inān xikakikan yej nimitzijliáj: Kuā' anmonechkowaj, sekin wel antakuĭkaj, sekin wel antamachtiáj, o ankijtowaj yej Dios ikuā' mitznexĭtliáj, o xitajtoĭkan ipan se'pa tájtłł yej ayá' moentenderowa, o xikijtoĭkan te kijtojneki yej sekin kijtojkej ipan sé'bapa tájtłł; e' nochi inón xikchĭwān iga máj ximoconfiaroĭkan ipan Dios. ²⁷ Kuā' antajtowaj ipan se'pa tájtłł yej ayá' moentenderowa, matājtosan ome o eyi, e' sejsēpa matajto; iwān se de amejemen makijto te kijtojneki inón yej kijtojkej. ²⁸ Siga ateyi yej wel kijtowa te kijtojneki inómbapa tájtłł, inomej amo matajtoĭkan ipan se'pa tájtłł kan annechkatokej, sino que sejsé matatapowa iwān Dios ipansan iyalmaj. ²⁹ Siga ono' yej kijtowa tájtłł yej Diospa nemi kimaka, matajtoĭkan este ome o eyi, e' kuā' se de inomej nemi tajtowa, sekin sanmatakakikan iga makitakān siga melá'

† 14:16 14:16 Anka inĭn toknĭn, se yej akentenderowa se'pa tájtłł yej Diospa kimaka.

iga Diqspa itájtɔl o ayéj. ³⁰ Siga sɛ yɛj ɛwato', Dios kimaka itájtɔl iga makijto, inón yɛj achto tajtojtɔjya, ómpasan matamati iga tajtowa. ³¹ Ijkón amonochjɛn amejemɛn yɛj mitztajtɔlmakaj Dios, wel ankijtowaj itájtɔl sejsé sejsé iga amonochjɛn ximomachtjɛn, iwán amonochjɛn ximanimarɔkan. ³² Inɔmej yɛj Dios kimakaj tájtɔl iga makijtoɔkan, yejemej kimatij te hora yawij tajtɔtij, ³³ iga Dios ayá' kiye'ita kuá' nijnijiga oyowalo, sino que yéj kichjwa iga matonokan tamelá.

Matikchjɛwakan ken kichjɛwaj nɔyan ipan tiɔpamej kan monechkowaj yɛj kitokaj Dios, ³⁴ siwatkej amo matatapojtɔkan kuá' nechkatolo' tiɔpan-ijti', ayektɛ iga ijkón makichjɛwakan, sino que makichjɛwakan ken tatekimaka iley Dios. ³⁵ Siga kinekij makimatikan tejtɛ, makitajtanikan iwɛwejmej ichamej, iga ayá' kajasi iga siwá' matajto kuá' nechkatolo' tiɔpan-ijti'.

³⁶ Xikmatikan, iga ayéj amejemɛn yɛj achto ankixmatikej itájtɔl Dios, niga ayéj amejémɛnsan yɛj mitzpowilijkej. ³⁷ Siga agaj momachjiliá iga Dios kitajtɔlmaka, o momachjiliá iga tajtowa iga iyEspiritoj Dios kipalɛwiá, makimati iga yɛj nemi nimitzijkuilowiliáj, inɔnwa' netekimaka toTɛko. ³⁸ E' siga ayá' kiye'ita yɛj nemi nikijkuilowa, amejemɛn nɔ amo xiktajtɔlkakikan.

³⁹ Inón iga nokniwan xikyɔlmakakan iga xikijtoɔkan tájtɔl yɛj Dios mitzmakaj, iwán amo xikijtoɔkan iga amo matajtɔlo ipan se'pa tájtɔl yɛj ayá' moentenderowa. ⁴⁰ E' nochi xikye'chjɛwakan ken Dios kiye'ita.

15

Ojpa-isa Cristo kan miktoya

¹ Inán nokniwan, nikneki xikejlamikikan itájtɔl Dios yɛj tasalvarowa yɛj nimitzpowilijkej; injɛn yɛ'notjciaj yɛj ankicrɛdojkej iwán inán an-cicrɛdojtókejsan. ² Nɔ iga injɛn itájtɔl Dios anmosalvarowaj, siga ankicrɛdojtókejsan ijkón kensan nimitzpowilijkej. Siga ay'ya, báldejsan ankicrɛdojkaj.

³ Achto nimitznɛxtilijkej yɛ'notjciaj yɛj nɛnɛxtiljkejsan nɔ. Nimitzpowilijkej iga Cristo migui' iga totechko, ijkón kijtowa kan ijkuilijto' itájtɔl Dios. ⁴ Iwán kitokakej, iwán sej ojpa-isa' kuá' asi' eyi días, ijkón kijtowa kan ijkuilijto' itájtɔl Dios; ⁵ iwán achto kixnɛxtilij Pedro, iwán despuéj mixnɛxtij iyixtaj doce apɔstolejmej. ⁶ Despuéj kixnɛxtilij máj de quinientos tokniwan ikuá'san, iwán mia' de yejemej onókejo', e' sekin mikikeja. ⁷ Después kixnɛxtilij Jacobo, iwán despuéj nɔ kixnɛxtilij nochi iyapɔstolejmej.

⁸ Iwán nej yɛj últimoja ne-ixnɛxtilij, nej ken kuá' sɛ xɔlo' yɛj nacɛroj kuá' aya iyonolis. ⁹ Nej nikmachjiliá yɛj máj ni-alimpa de inochi apóstol, iwán aneajasi iga mane-ijlɛkan apóstol, iga nej nicastigarowayaj yɛj kicrɛdojtokej Dios. ¹⁰ Inán ken iga nono', nono' iga Dios ne-iknelij, iwán ayá' báldejsan iga ne-iknelij, majwa' nitikipanoj máj que sekin apɔstolejmej; malej iga ayéj nej, sino que ipodɛr Dios yɛj nɛpalɛwiá. ¹¹ Ijkón, até kichij siga nej o sekin apɔstolejmej yɛj kipojkej itájtɔl Dios; nonochimej nikpojkej itájtɔl Dios yɛj amejemɛn ankicrɛdojkej.

Ojpa-isaskej yɛj miktokej

¹² E' siga nimitzpowilijkej iga Cristo ojpa-isa' kan miktoya, ¿te iga sekin de amejemɛn kijtowaj iga ayá' ojpa-isaskej yɛj miktokej? ¹³ Siga

ayá' ojpa-isaj yej mikij, Cristo nõ ayá' ojpa-isa' kañ miktotoya. ¹⁴ Iwán siga Cristo ayá' ojpa-isa' kañ miktotoya, báldejsanwa' iga nikpowaj itájtoł, iwán báldejsan nõ iga anmoconfiarowaj ipan yej. ¹⁵ Siga ijkón, nitakajkawajwa' ipan yej Dios kichij, iga nikijtokeje iga Dios ki-ojpa-ixitij Cristo kañ miktotoya. Siga ayá' ojpa-isaj yej miktotokeje, ayejwa' cierto iga Dios ki-ojpa-ixitij Cristo. ¹⁶ Siga yej mikij ay'ya sej ojpa-isaj, niga Cristo nõ ayá' ojpa-isa'. ¹⁷ Iwán siga Cristo ayá' ojpa-isa', báldejsan iga anmoconfiarojtokeje ipan yej, iwán áyanwa' mitzperdonarowiliáj yej ankichijkeje yej ayekti. ¹⁸ Siga ijkón, yej mikikeja iwán nõ kicređojkeje Cristo, mela'poliwiķejawa'. ¹⁹ Siga timoconfiarowaj ipan Cristo iga matepalewikan petz ipan inin vida, tejemej máj kajasi iga matełstimatikan que inochi gente iga ticređojkeje yej ayompa.

²⁰ E' Cristo kena ojpa-isa' kañ miktotoya, yej yej acho ojpa-isa' kañ miktotoł'. ²¹ Ijkón ken ipan se taga', yej itoka' Adán, pewa' iga mikilo ipan inin tajli, nõ ipan se taga' pewa' iga ojpa-isalo. ²² Ijkón ken Adán itechko inochi gente mikij, ijkón nõ inán nochi yej kitokaj Cristo ojpa-isaskej. ²³ E' sejsapa iga ojpa-isatiáj: Cristo yej acho ojpa-isa', iwán kuá' Cristo mawiki, ojpa-isaskej yej yej itatki. ²⁴ Iwán tamis nochi yej ono' kuá' Cristo kitanilija nochi iyenemigojmej yej espiritojmej yej kipoxpiáj poder. Kuá' Cristo nóchiya kimandarowa, inon poder yej Cristo kipiá yawi kipanoltiliti Dios yej toTaj. ²⁵ Iwán Cristo yawi mandarojtoti, este que makitanili inochi iyenemigojwan, iwán inochi makitaksato; ²⁶ iwán yej ultimoja iyenemigoj, yej Cristo yawi kitaniliti, inonwa' mikilis. ²⁷ Dios kitajlij Cristo iga makitaksato nochi iyenemigojmej. E' kañ ijkulijto' itájtoł Dios kijtowa iga Cristo kitaksatos nochi, mamomati iga kuá' kijtowa "nochi", ayá' kijtowa iga Cristo nõ kitaksato' Dios, iga Dioswa' in yej nochi kigobernarowa. ²⁸ Iwán kuá' Cristo nóchiya kitaksato' iyenemigojmej, entonces imatika Cristo yej tePiltzin, momakas iga makimandarõ Dios, yej kitajlij iga Cristo makitaksato nochi iyenemigojmej. Ijkón Dios nóchiya kimandarõj.

²⁹ Achi manitajto de sé'paya, sekin mobautizarowaj ipan itoka' yej miktotokeje, ¿te iga ijkón kichijaw? Siga yej miktotokeje ayá' ojpa-isaj ¿tejastaj mobautizarowaj ipan itoka' yej miktotokeje?

³⁰ Iwán siga ayá' ojpa-isalo, ¿te iga nochipa nikijyowiáj yej wel nemiktiáj? ³¹ Nochipa nemiktijnekij, inon sí melá' noknijwan, kensan melá' nõ iga nipaki iga ankicređojtokeje toTeķo Jesucristo. ³² Ken tikijtowaj nej nimokitzkija iwán tekuanimej ipan altepe' Éfeso; ¿té nimotanilij iga ijkón nikichij? Siga cierto katka iga yej mikij ay'ya ojpa-isaj, ómpayawa' yej kijtowaj, "Matitakuakan, iwán matatikan, porque keman tiawijisan timikitij."

³³ Amo ximokajkawakan. Ken mojtowa: "Siga timotokaj wan yej ayá' ye'nemij, tenextiliáj yej ayekti iwán tikajtewaj iga tikchijtokeje yej yekti." ³⁴ Amejemen xiye'tajlamikikan iga wel xiye'nemikan iwán amo xikchijwakan yej ayekti. Nej nikmati iga sekin de amejemen ayá' ankixmatij Dios, inin nikijtowa iga xipinawakan.

Ken iga ojpa-isaskej yej miktotokeje

³⁵ Anka agaj an tatajtanis: "¿Ix kén an ojpa-isaskej yej miktotokeje? ¿Ix kémpa an icuerpojmej kipiaskej?" ³⁶ ¡Xeto'tajlamikilis! Kuá' motoka tejté

íyol, inón palani nochi inakayo, íxwasan íyix. ³⁷ Yej motoka ayéj yej íxwátò'ya iga maopja-ixwa, sino que íyol, wel de trigo o de se'pa íyol. ³⁸ Iwán ipan inón íyol, Dios kichíwa ken yéj kineki, iwán sejsé yawi nesiti kensan ikuayo. ³⁹ Ayá' nochi cuerpo íjkómpasan; icuerpoj gente se'pa tachá, iwán animalmej se'pa nò, iwán de totómej se'pa nò, iwán de topojmej se'pa nò. ⁴⁰ Ijkonsan nò ono' cuerpojmej yej ono' ipan cielo wan yej ono' ipan tajli; e' cuerpojmej yej onokej ipan cielo se'pa iga yé'nesij, ayéj ken yej onokej ipan tajli. ⁴¹ Tonatí' se'pa ga tawíá, la luna nò se'pa ga tawíá, sítalimej sésese'pa nò iga tawíáj; iwán sejsé sítalin sésese'pa iga tawíá. ⁴² Ijkonsan nò kuá' ojpa-isaskej yej miktokej. Motoka tejté yej palani, iwán ojpa-isas yej ay'ya miki. ⁴³ Motoka cuerpo yej ayá' moye'ita, iwán kuá' ojpa-isa, pox mónsaj. Motoka yej kuetanti', iwán ojpa-isa yej tajpalej. ⁴⁴ Motoka se cuerpo yej nakayoj, e' iga ojpa-isas, se'pay; onos ken kajasi iga maono ipan cielo. Ijkón ken ono' cuerpo yej nakayoj, nò ono' cuerpo yej kajasi iga maono ipan cielo.

⁴⁵ Ijkin kijtowa kan ijkuilijto itájtól Dios: “Yej áchtopa taga', itóka' Adán, kimakakej vida”; ono' se' Adán yej nò itóka' Cristo, yej tamaka vida iga nochipa matonokan wan Dios. ⁴⁶ E' ayá' walaj achto cuerpo yej kajasi iga maono ipan cielo, achto tikpiáj cuerpo yej nakayoj; iwán despuéj yej tikpiaskej ipan cielo. ⁴⁷ Yej achto taga', chijto' de talpínol; iwán se' taga', yej toTéko, walaj ipan cielo. ⁴⁸ Tonochimej yej tonokej ipan tajli tikpiáj tocuerpoj ken kipiá' Adán, yej chijto' iga tajli. Nochi yej ono' ipan cielo kipiáj cuerpo ken kipiá' Cristo, yej walaj ipan cielo. ⁴⁹ Ijkón ken tonokej ken inón achto taga' yej chijto' iga tajli, íjkón nò tonoskej ken inón yej walaj ipan cielo.

⁵⁰ Nimitzijlijnekij nokniwan, iga yej nakayoj iwán omiyoj awel kalakij kan reinarowa Dios; iga yej palani awel yawi ipan cielo kan onokej yej nochipa onoskej. ⁵¹ E' nikneki xikmatikan yej ayagaj kimatiá: Ayá' tonochimej timikiskej, e' nochi tiawij timochiwatij sé'paya. ⁵² nimanínsan, ken kuá' timichpaj, mopatas ken tonokej. Inín mochíwas kuá' mokakis yej último tapitzas. Nawatis tapítzal iwán yej miktokej yawij ojpa-isatij iwán ayo' mikiskej; iwán tejemej timochíwaskej sé'paya. ⁵³ Pues tonakayo yej palani, mopatas iga yej ayí' palanis, iwán tocuerpoj yej miki, mopatas iga yej ayí' mikis. ⁵⁴ Iwán kuá' tonakayo mopatas iga yej ayí' palani, iwán kuá' tocuerpoj yej miki mopatas iga ay'ya mikis, entonces íkuá'ya mochíwas ken kijtowa kan ijkuilijto: “Ay'ya agaj mikis iga Dios kitanilij yej temiktiá. ⁵⁵ Mikilis ayá' tetaniliá. Mikilis até wel techiwiliá.” ⁵⁶ Yej ayompa kichijtokej kajasi iga mamikikan. Kuá' atikchíwaj ken tatekimaka la ley, tikmatij iga ayompa tinemij. ⁵⁷ E' poxsan tikmakaj gracias Dios iga yej kichij toTéko Jesucristo, íjkón mikilis ay'ya tetanilij iga Cristo mi' iga tejemen.

⁵⁸ Inón iga nokniwan, nochipa ximoconfiarojtokan, xitekipanojtokan nochipa ipan itekipánol toTéko, iga amejemen ankimatij iga inón tekipánol yej ankichíwaj ayéj báldejsan.

16

Ken iga mamonechko tomín iga makipalewíkan tokniwan

¹ Iwán kuá' ankinechkoskej tomín iga toknímej yej kitokaj toTéko, xikchíwakan kensan nikijlijkej makichíwakan tokniwan yej kitokaj Dios

vej onokej ipan provincia de Galacia. ² Cada domingo, sejsé de amejemen makana alin tomjn según ken iga se kitaniá, iwán makento iga ijkón kuá' nasís ayá' ikuá'o' monechkojtos tomjn. ³ Xiktapejpenakán sekín iga mayakán Jerusalén, makiwigakán inón tomjn vej ankimakaskej tokniwan vej onokej Jerusalén. Kuá' nasís, níkmakas sejsé iyamamej yejemej iga ijkón tokniwej de Jerusalén makimatikán iga amejemen amotatitanimej. ⁴ Siga kajasis iga manía, anka niaj nq iwamej.

Pablo kipaxalowlilijneki sekín altepemej

⁵ Kuá' nipaxalojtinemis, nipanój ipan estado de Macedonia, iwán násisya amoaltepé Corinto. ⁶ Anka achi nikawis iwán amejemen, o anka ompiga nikpanoltij nochi mej kuá' tasektaj, iwán wel annepaléwiskej iga anneojmakaskej. ⁷ Ayá' níkneki san manimitzitztewakán kuá' nipanój, sino que níkneki maniwejkawa iwán amejemen siga toTéko kineki. ⁸ E' nia nikawiti nigaj Éfeso, este mapano iyilwiyo Pentecostés.* ⁹ Iga nigaj ken kuá' nekaltapowilijkeja iga mia' wel kicredowa itájtól toTéko kuá' níkpowlíaj, malej ono' mia' vej ne-ijiyaj.

¹⁰ Siga asis ompiga Timoteo, xikitakán iga mayolpacto iwán amejemen, amo te makiyolmikti iga yéj nq tekipanowa iga kipowa itájtól toTéko ken nej níkchiwa. ¹¹ Inón iga ni agaj amo makalimpamati, majwa' xikpaléwikán iga maye'wíki iga mane-itaki, iga nigaj níkchiytokej iwán sekín tokniwan.

¹² Tokniñ Apolos níkteki'ijlij iga mamitzpaxalowlilítij iwán tokniwan, e' inán aya kineki mayawi;† yátiki' kuá' welitis.

Pablo tasaludgowa

¹³ Xisatokán, iwán ximoconfiarojtokán ipan Cristo. Xiye'nejnemikán ipan iyojwi Dios iwán amo ximosemakakán. ¹⁴ Nochi vej ankichiwaj, xikchiwakán iga ankichokiliáj amokniwan.

¹⁵ Inán nokniwan, amejemen ankimatij iga Estéfanas ifamíliaj, yejemej achto vej kicredojkej ye'notíciáj ipan estado de Acaya, iwán kipaléwiáj tokniwan vej moconfiarowaj ipan toTéko. ¹⁶ Ijkónsan nq nimitztajtaniáj iga xiktajtólkakikán Estéfanas iwán nochi tokniwan vej tekipanowaj iga toTéko. ¹⁷ Nipaki iga walkej Estéfanas, Fortunato wan Acaico, yejemej nepaléwijkej kán amejemen awal ankichijkej iga ayá' nigaj amonokej. ¹⁸ Yejemej neyolchikajkej, kensan amejemen nq mitzyolchikajkej, inón iga yejemej kajasi iga kixye'itakán.

¹⁹ Tokniwan vej kitokaj toTéko vej onokej ipan provincia de Asia mitztitaniliáj saludos. Aquila iwán Priscila iwán inochi vej ichan monechkowaj nq mitztitaniliáj saludos ipan itoká' toTéko. ²⁰ Nq inochi tokniwan vej de nijpa mitztitaniliáj saludos. Ximopipitokán iga ximosaludarokán ken Dios kixye'ita.

²¹ Nej, Pablo, nimitztitaniliáj inin saludo vej nomatika níkiykuilowa.‡

²² Siga agaj ayá' kichokiliá toTéko Jesucristo, inón Dios yawi kicastigaroti. ¡Mawiki toTéko!

²³ ToTéko Jesucristo mamitzyolchikawakán. ²⁴ Amonochin amejemen nimitzchokiliáj iga tisetitokej wan Cristo Jesús. Ijkónyawa'.

* **16:8** 16:8 Xikita glosario "Pentecostés". † **16:12** 16:12 O: e' inán Dios akineki mayawi; yátiki' kuá' welitis. ‡ **16:21** 16:21 Neši iga Pablo kijekuiloj inimejsan tájtól imatika, anka se tajkuilowan kijekuiloj ipan ama' nochi lo demás vej Pablo kijohtiajki.

Ōmeya ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Corinto Corintios

Pablo kijkuilowiliá yej chantitokej altepe' Corinto

¹ Nej niPablo, Dios kine' iga manimochiwa iyapóstoł* Jesucristo, ken tikijtowaj se yej yéj nokta kiŭtan. Nej iwán Timoteo nimitziykuilowiliáŭ inŭn ama' iga amejemen yej amonokej Corinto iwán estado de Acaya yej anikredoŭtotokej Dios. ² Dios yej tóTajpa iwán toTeko Jesucristo mamitzyolchikajtokan iwán makichiwa iga xonokan tamelá.

Dios teyolchikawa

³ Matikweyimatiłtikan Dios yej iTaj toTeko Jesucristo, iga yéj yej teTaj nokta yej te-ikneliá iwán nochipa teyolchikajto'. ⁴ Dios teyolchikawa kua' timoknoŭmatij iga tejemen wel no matikyolchikawakan yej no moknoŭmatij, tikyolchikawaj no yejemen, ijkón kensan Dios teyolchikawa. ⁵ Siga poxsan tiksufrirowaj ijkón ken Cristo kisufriroj, ijkonsan no Cristo poxsan teyolchikawa. ⁶ Niksufrirowaj iga amejemen xiyołchikajtokan iwán iga ximosalvarokan. Siga Dios neyołchikawaj, inón iga amejemen xiyołchikajtokan iwán wel xikijyowikan kua' mitziknochiwaskej ken nejemej ne-iknochiwaj. ⁷ Nimoconfiarowaj ipan amejemen, iwán nikmatij siga amejemen no ankisufrirowaj, no Dios mitzyolchikawaj.

⁸ Nokniwan, niknekij manimitzmatiłtikan iga onoya yej neyolmiktijttoyaj kua' nonoyaj ipan provincia de Asia. Nipanojkej ipan se weyi prueba yej este ay'ya wel nikijyowiayaj, iwán nikijtojkaŭ anka niáwija nimikitij. ⁹ Nimomachiliáyaŭ iga yáwija nemiktij. E' inŭn yej nikmachilijkej, nenextilikej iga amo manimoconfiarokan ipan nejemej, sino que manimoconfiarokan ipan Dios yej ki-ojpa-ixitiá yej miktokej. ¹⁰ Dios nemanawijkej iwán nemi nemanawiáŭ kan nemiktijnekij, iwán nimoconfiarowaj iga nochipa nemanawiskej ¹¹ siga amejemen ankitajtaniłiáŭ Dios iga manepalewikan. Siga mia' orađowaj iga nejemej, mia' no yawij kimakatij gracias Dios iga kichiwa yej motajtaniłiá.

Te iga Pablo ayá' yajki Corinto

¹² Nipakij iga nikmatij ipan nołmajmej ayá' nikchijkej yej ayekti iyixtaj la gente, iwán nochipa nikchijkej yej yekti amo-ixtaj, iwán inŭn ayéj noseltimej nikchijkej, sino que Dios nepalewijkej iwán ayí' nimitzkaŭkayajkej. Wel nikchiwaj ijkŭn ayéj iga niktokakej ken kiye'ita tajtaga', sino ken Dios ne-iknelijkej. ¹³ Ipan amamej yej nimitziykuilowilijkej ayá' nikijkuilojkej tejté yej awel ankileerowaj iwán awel an kentenderowaj, majwa' niknekij iga xikmela'entenderokan ¹⁴ ijkón ken an kentenderóŭkeja kaŭanaj. Ijkón kua' mawiki toTeko Jesús, amejemen ampaktoskej iga nejemen, kensan no nejemen nipaktoskej iga amejemen.

¹⁵ Iga nikmatij iga ijkón anneye'itaj, nej nikelantoya iga achto amejemen niayaj nimitzitatij, iwán ijkón nimitzpaxalowiliayaj ome vej, iga ome vej xipakikan. ¹⁶ Nikejlantoya nimitzpaxalowiliayaj kua' némi-o' nia estado

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstoł".

de Macedonia, iwán sej kuq' némiya sej niwí'. Ijkón amejemen wel annepalewiayaj iga manía Judea. ¹⁷ ¿Amejemen an ankijtowaj anka ayá' achto nikye'ejlan yej nia nikchjwati? ¿O ix ankijtowaj iga nej ken inomej yej akixmatij Dios, yej kijtowaj, "kena", malej iga ipan iyalmaj kijtojtó' iga "ayá'?" ¹⁸ Ayéj ijkón. Dios kimati iga kua' nejemej nikijtowaj, "kena", inón nikchjwaskej. ¹⁹ Porque Cristo Jesús, yej iPiltzín Dios, yej nejemej, Silvano, Timoteo wan nej nimitzpowilijkej itájtól, ayí' kijtoj "kena" kuq' kijtojneki iga "ayá'", iwán nochipa kichjwa yej kijtowa. ²⁰ Nochi yej Dios kijtoj iga kichjwas, Cristo kichjwa. Inón iga, kuq' tikweyimatiltiáj Dios ipan itoká' Jesucristo, tikijtowaj, "Inkónyawa".† ²¹ Dios kichij iga amejemen iwán nejemej matimoconfiarojtokan ipan Cristo. Iwán yéj tetapejpen ²² iwán temarcaroj iga manesi iga tejemen imela'tátkiya iwán kitálij iyEspíritoj ipan toalmaj, yej kijtojneki iga Dios yáwi-o' temakati máj.

²³ E' si aya nia Corinto ken nikeljantoya, inón nikchij iga nimitzikenliáj, Dios manemikti siga nimitzkajkawaj. ²⁴ Ayéj iga manimitztekimakakan katiapa yej xicredokan, iga amejemen anxicredojtókeja ipan Cristo. Niáwjsan nimitzyolchikawatij iga amo ximoknoimatikan.

2

¹ Inón iga nikijtoj iga aya manimitzpaçalowilijij iga anikneki ximoknoimatikan. ² Porque siga nimitzikenomatiltiáj, ¿a'ya yéj yawi kichjwati iga maniyolpakto? Ayagaj máj, petz amejemensan. ³ Inón iga nimitzijkuilowilijkej inón se' ama' ken iga nikchij, porque ayá' niknekiá manía iga san xine-iknoimatiltikan amejemen, majwa' amejemen xineyolchikawakan. Nej nikmatiaya siga nej manipaki, amonochin no ampakiskej. ⁴ Kuq' nimitzijkuilowijkej inón ama', poxsan nimoymiktijtoya este nichokaya. Iwán nimitzijkuilowilijkej ayéj iga ximoknoimatikan, sino que iga xikitakan iga poxsan nimitzchokiliáj.

Kiperdonarowaj yej kichij yej ayekti

⁵ E' siga agaj ne-iknoimatiltij, ayejsan nej nechjwilij, amejemen no amonochin, e' ayá' poxsan; nikijtowa "ayá' poxsan" iga anikneki manikpoxjuzgaro. ⁶ E' achonsan ke' aniknochijkej inón toknín ken anmotajtoltijkej kuq' anmonechkojkej, ayo' máj xikiknochjwakan. ⁷ Inán xikperdonarokan iwán xiyolchikawakan, amo santá' poxsan moknoomatis iwán menfermaroj iga poxsan moyolmiktia. ⁸ Inón iga nimitztajtaniliáj iga xikojpanextiljkan iga ankichokiliáj inón toknín. ⁹ Nimitzijkuilowilijkej iga manikita siga inochi ankichjwaj ken nimitztekimakakej. ¹⁰ Siga amejemen agaj ankiperdonarowiliáj tejté, nej no nikperdonarowiliá. Iwán nikperdonarowiliá, siga kichij nokta tejté yej kinekiá mamoperdonaro, inón nikchij iga nimitzikenliáj amejemen iyixtaj Cristo, ¹¹ ijkón Tzitzimi' ayá' yawi tetaniliti, iga tikmatij yej yéj nochipa kichjwaskineki.

Pablo moyolmiktijtoya kuq' onoya Troas

¹² Kuq' nasi' ipan weyi-altepe' Troas iga manikpowa ye'noticiaj iga Cristo tasalvarowa, toTeko kichij iga wel ompa manitekipano, ¹³ e' nimoymiktijtoya iga ayá' nikasi' toknín Tito. Inón iga niknawatijtewa' toknjwan iwán niajki estado de Macedonia.

† 1:20 1:20 "Amén" kijtojneki "ijkónyawa".

Wan Cristo ti-onkısaj ipan nochi

¹⁴ E' gracias a Dios iga nochipa wel tiye'kısaj iga Cristo tepalewía. Dios tepalewía iga tikpowaj itájtól iga sekin makixmatikan Cristo, inón ken tikita tejté yej noyan ajwiyaya. ¹⁵ Iga tejemen ken tikita iyajwiyaxka incienso yej Cristo kimaka Dios, iwán kijnekuij yej momanawiskej wan yej mopoopolowaj. ¹⁶ Iga yej mopoopolowaj, inín iyajwiyaxka, machá ken yej mikto', e' iga yej momanawíaj, inón iyajwiyaxka incienso kichíwa iga se nochipa maono wan Dios. Ayagaj nokta wel kichíwa inimpa tekipánól. ¹⁷ Nejemen ayá' niknamakatinemij itájtól Dios, ken kichíwaj sekin; majwa' niknojma-ijtowaj iyixtaj Dios iga nejemen itatitanimej Dios iga nisetitokej iwán Cristo.

3

Ken iga Dios tye'ita

¹ Kuá' inín nikijtowaj, ¿ix ankikakij iga nemi nimoweyimatij noseltimejsan? Ono' yej kineki ama' yej makijto iga se ye'nemi iga maki-omemawikan, ¿ix ankinekij manimitznextilikan ama' kan netajtowiliáj o amejemen manimitztajtaniłikan ken sekin kichíwaj? ² Amejemenwa' in annocartajmej, amejemen an-ijkullitokej ipan noalmajmej iwán nochi wel kita wan kileerowa. ³ Amejemenwa' ken icartaj Cristo yej nejemen nikijkuliojkej, ayéj iga tinta, sino que iga iyEspíritoj Dios yej isato'; ayá' mo-ijkulioj ipan patachte'ti, sino que ipan iyalmajmej toknjmej.

⁴ Wel nikijtowaj iga melá' nokta nochi inín, iga Cristo nepalewíaj iga nimocofiarowaj ipan Dios. ⁵ Ayéj iga nimokichmatij iga nomatikamej wel nikichíwaj tejté, sino que inochi yej nikichíwaj, Dios nepalewíaj. ⁶ Yéj kichij iga wel manitamachıkan ipan nuevo pacto, e' ayéj iga matikchıwakan tejté yej tatekimaka kan ijkullijto', majwa' matikchıwakan ken tenextiliá iyEspíritoj Dios. La ley yej ijkullijto' kijtowa: Siga tikchıwaj yej ayekti, inonsan nokta ley kijtowa iga matimikikan; e' iyEspíritoj Dios temaka vida.

⁷ Siga inın ley yej ijkullijtoya ipan patachte'ti, wıaj iwán poder iwán este pepetaniá, este israelıtajmej ni alın awel kixaygatachııayaj Moisés iga poxsan petaniá este ta-ıxsewiaya,* malej iga inón yej pepetaniá sewıasan. E' inón ley yej temiktiá kuá' tikchıwaj yej ayekti, wıaj iwán weyi poder, ⁸ ¡majya sej kipiá poder in ye'notıciay yej tewajliguiliá iyEspíritoj Dios! ⁹ Siga kipiá' poder iga wıaj inón ley yej tıcastigarowa kuá' tikchıwaj yej ayekti, ¡majya sej kipiá poder inón yej kichıwa iga tiye'onókeja iyixtaj Dios! ¹⁰ Iwán inón poder yej xıtaya ipan ixaya' Moisés ken kuá' ay'ya valerowa ken inón yej inán poxsan kipiá poder, inón yej nuevo pacto. ¹¹ Siga wıaj iwán weyi poder inón ley yej tamıasan, majya sej kipiá poder inón pacto yej tesalvarowa iwán nochipa onos.

¹² Iwán iga tikmatij iga mela'cıertoj nochi inın, ayá' timajmawij iga tikpowaj itájtól toTeıko. ¹³ Iwán ayá' timoxaygatzakuaj iga se tzótzol ken kichıwaya Moisés iga israelıtajmej amo makıtakan kén iga sewıá inón yej xıtatoya, yej ayá' wel nochipa xıtatos. ¹⁴ E' yejemej ayá' kentenderowayaj. Este inınsan kuá' kileerowaj inón ikyapa pacto ayasan kentenderowaj, iga kenkuá' kıxtzaktokej inón tzótzol. Inón yej kıxtzaktokej aya kopéwi,

* 3:7 3:7 Ex 34:29

inón kopewi siga timoconfiarowaj ipan Cristo. ¹⁵ Este inansan kuá' kileerowaj iley Moisés, ayá'san kentenderowaj, ken kuá' inón tzótzol kixtzaktokej. ¹⁶ E' kuá' sę kicredówaya toTeko, inón tzótzol kopéwiya.† ¹⁷ Porque toTékowa' in Espíritu, iwán kan momati iyEspíritoj toTeko, ay'ya majmawilo. ¹⁸ Inón iga nochi tejemej yej ticredojtokej Cristo, ay'ya ti-ixtzaktokej iga tzótzol iwán nesi ipoder Dios ipan toxaya', toxaya' ken tikita se espejo. Iwán iyEspíritoj toTeko kipatatiá tovıdajmej este que timochıwaj kensan Yéj.

4

¹ Dios ne-iknelijkej iwán kine' iga manikpowakan itájtól, inón iga ayá' nimosemakaj. ² Nejemej ayá' nikchıwaj yej mochıwa ichtákan, yej wel nepınajtıá; iwán ayagaj nikajkayawasnekij. Niga nitanextiliáj sé'paya itájtól Dios. Majwa' iyıxtaj Dios nikıjtowaj yej cierto iwán yej ne-ıxmatij kimatij iga ayá' nitakajkayawaj. ³ E' siga ye'notıciaj yej tasalvarowa yej nikpowaj, ayá' moentenderowa, inón akentenderowaj yejsan yawij poliwitij. ⁴ Iga Tzitzimi', yej mandarojto' ipan inın tajlı, ken kuá' kixtzaktokej yej akicredowaj itájtól Dios. Iwán ijkın akıtaj ken tetawiá in ye'notıciaj yej tajtowa de Cristo; Cristo in yej kinextiá ken nokta in Dios. ⁵ Kuá' nikpowaj itájtól Cristo, ayá' nitajtowaj de nejemej, sino que nikpowaj iga Cristo nokta toTeko. Jesús techokiliá wan yéj neıtıtankej iga manimitzpalewıkan. ⁶ Kuá' Dios pewa' kichij inın tajlı, kıjtıj: "Maxota ti'ti kan takomichkan."* Yejsan nọ kıtılıj yej xota ipan toalmaj, iga ijkın matikıxmatıkan ipoder Dios yej xota ipan ıxaya' Jesucristo.

Matinemıkan ken yej moconfiarowaj ipan toTeko

⁷ Inın tájtól yej Dios temá' ken tejté yej pox valerowa, e' tejemen ken tikita námól akomi', iga manesi iga inón poder wi' ipan Dios, ayéj ipan tejemej. ⁸ Inón iga malej iga ono' yej teyolmiktıá, e' inón panówasan; iwán siga timoyolmiktıjtıtokej, e' malej ijkın ayı' timosemakaj. ⁹ Malej ono' yej temiktıjneki, Dios ayá' tesenkokajtewa. Malej ono' yej tewetzıltııáj este talpan, e' ayá' tepolowaj. ¹⁰ Kansan tıaskej, nóyansan temiktıjneki ken Jesús kichıwilıkej, iga nọ manesi iga ipan tejemej ono' Jesús. ¹¹ Tejemen mıej aya timikij nochipa temiktıjneki iga ticredojtokej toTeko Jesucristo, iwán ijkın nesi iga Jesucristo ono' ipan tejemej. ¹² Ijkın malej ono' yej nemiktıjneki iga nikpowaj itájtól Dios, inón amejemen mitzpalewiáj iga xonokan nochipa wan toTeko.

¹³ Kan ijkuılıto' itájtól Dios kıjtowa: "Nıcređoj itájtól Dios, inón iga nitajtoj." Ijkinsan nọ nejemej, nıcređowaj wan nikpowaj ye'notıciaj. ¹⁴ Porque tikmatij iga Dios yej ki-ıjpa-ıxıtıj toTeko Jesús kan mıktoya, inón Dios no teıjpa-ıxıtıskej ken kichij wan Jesús iwán yawi tewıgıtı itenoj. ¹⁵ Inochi yej nejemen nıksufrırojkej, mochıwa iga amejemen xiye'onokan. Porque mıej máj komati de amejemen anıcređowaj Cristo, máj nọ miakiá yej kimakaj gracias Dios, iwán máj nọ kiweyimatıltııáj Dios.

¹⁶ Inón iga ayı' nimosemakaj, malej iga nocuerpojmej nemi wewejtıá, e' noalmajmej cada día nemi máj nuevojtıá. ¹⁷ Yej inán tiksufrırowaj pánojsan; e' iga tiksufrırowaj alın, inón ayá' tıketı'matıj kuá' tikmatıj iga tonoskej sę día ipan cielo, iwán nıkeman ay'ya timikiskej. ¹⁸ Inón iga ayá'

† 3:16 3:16 Ex 34:34 * 4:6 4:6 Gn 1:3

tiktachiliáj yej mo-ita, sino que yej awel mo-ita, iga yej mo-ita panówasan, e' yej awel mo-ita, inón nochipa onos.

5

¹ Tikmatij iga tocuerpoj ken se kajli kan inán tonokej ipan inín tajli iwán yáwisan xitíniti, e' Dios tepialia se kajli yej ayí' xitínis, iwán inón kajli ayéj tamachíwal. ² Inón iga miej nigaj tonokej ipan inimpa tókal, titenaj; e' tejémənwa' magui' matiákanya ipan inón kajli yej Dios tepialia ipan cielo. ³ Ijkón kuá' tikpiaskej sé'paya tocuerpoj, toespíritoj ayéj iga akipiás icuerpoj, majwa' toespíritoj ken taajakijtos iga amo matonokan topetzkan. ⁴ Miej tonokej ipan inín kajli yej tocuerpoj, titenaj iwán tisiawij, e' ayéj iga tiknekij matimikikan iga tikajtəwaj inín tocuerpoj. Tiknékijwa' matikpiakan inōmpa tocuerpoj yej nochipa onos. ⁵ Dios inón nokta kichíwas iga makipata tocuerpoj, iwán tema'ya iyEspíritoj, ompa tenextilia iga melá' iga kichíwas iga nochipa tonoskej.

⁶ Inón iga timoconfiarojtokej nochipa. Tikmatij iga miej matonokan nigaj ipan inín tocuerpoj, wejka tonokej iga toTəko. ⁷ Iwán malej awel tikitaj, e' timoconfiarowaj ipan yéj. ⁸ Amo matimoknomatikan, malej iga tiknekij matikajtwákanya katka iga nij tonokej ipan inín tocuerpoj, iga matimochantútiya kan ono' toTəko. ⁹ Inón iga nochipa matiktemokan iga tikchíwaj yej toTəko kiye'ita, siga nij tichantitokej o siga tichantitokej kan ono' toTəko. ¹⁰ Porque tonochin tiawij tonotij iyixtaj Cristo kan tajuzgarowa, iga sejsé de tejemen matemakakan yej timotanilijkej, kensan iga tikchijkej ipan inín vida, yej yəkti o yej ayəkti.

Wel tıye'onoj iyixtaj Dios

¹¹ Inón iga nejemen nikmajmawiliáj wan nikweyimatij toTəko, iwán itájtəl nikpowiliáj la gente iga nō makicredokan Dios. Dios nemela'ixmatij nejemen, iwán nikneki iga amejemen nō xine-ixmatikan. ¹² Inín ayéj iga nejémənsan nemi nimoweyimatij, sino que niknekij xiyolpakikan iga nejemej. Ijkón xikmatikan tē ankijliskej inōmej yej moweyimatij iga momachiliáj iga sekin kiye'itaj, malej iga ipan iyalmajmej ateyi yej Dios kiye'ita. ¹³ Siga neši iga nilokojmej, inón iga nitekipanowaj iga Dios. Iwán siga niye'tajlamikij, inón iga amejemen manimitzpalewikan. ¹⁴ Iga Cristo nechokilij, nikchíwaj ken yejsan tatekimaka, puej nikmela'matij iga Cristo migui' iga tonochin, inón iga ken tonochin timikikej.* ¹⁵ Iwán Cristo migui' iga tonochin, inón iga yej tonokej ay'ya matonokan iga tejemej, sino que matonokansan iga Cristo, yej migui' iwán ojpa-isa' iga tejemen. ¹⁶ Inón iga nejemej desde inán, ay'ya nikjuzgarowaj ni agaj petz iga ken neši. Malej iga ikya ijkón nikjuzgarojkej in Cristo, inán ay'ya ijkón nikeljamikij de yéj. ¹⁷ Yej setito' iwán Cristo, ken se'ya toknín mochíwa. Yej ikya kichijtoya, támi'ya; ta' xikita, inán pəwa sé'paya vida.

¹⁸ Inochi inín kichíwa Dios iwán teye'ítaya iga migui' Cristo, iwán yéj tenotza' tejemen iga itájtəl matikpowilikan nochi yej aya kimatij, iga nō wel maye'onokan iyixtaj Dios. ¹⁹ Ininwa' in yej Dios ne-ijlijkej iga manikpowakan; Dios nemi kichíwa ipan Cristo iga maye'onolo iyixtaj, iwán kiperdonarowiliskej inochi yej ayəkti kichijkej. ²⁰ Nejemen itatitanimej Cristo iwán imatika Dios mitznótzaj ipan nejemen. Ipan itoqa'

* 5:14 5:14 Ro 6:2-11

Cristo nimitzijiłá y xicređókanya iga Dios wel mamitzye'itakañ. ²¹ Cristo ayá' kichij nité yej ayékti; e' iga san totechko, Dios kitalij ípan inochi yej tejemej tikhijkej yej ayékti. Ijkón iga tisetitokej wañ Cristo wel tonoj iyixtaj Dios ken kuá' ayá' tikchijkej yej ayékti.

6

¹ Nejemèn nisentekipanowaj wañ Dios, nimitzijiłá y iga inán ankimatij iga Dios mitzikneliáj, amo báldejsan xikmatikañ. ² Porque Dios kijtowa: Kuá' asi' hora iga manimitzikneli, nimitzkaguí';

kuá' nokta tiknektoya iga manimitzmañawi, nimitzpalewíj.*

Inán Dios kineki mamitzomemawíkan; aman wel mitzmañawiáj.

³ Nejemej aniknekij agaj makipopowa notekipanolmej. Inón iga ayá' nikchíwaj nité yej agaj makixti ípan iyojwi toTeko. ⁴ Majwa' nimomela'nexťiáj iga nejemen itekipanowanimej Dios, nikijyowiáj kuá' ne-iknochíwaj, kuá' ayá' nikpiáj nité, iwán kuá' ono' tejté yej neyolmikiťiáj.

⁵ Nemağakej iwán neppurejwíkej. Ne-iknochijkej kuá' neşesempololkej. Poxsan nitekipanowaj, a veces senyówal ayá' nikochij iwán a veces ayá' nitakuağ. ⁶ Malej iga nipanowaj ípan nochi inín, niye'nemij. Nikixmatij itájtól Dios iwán nikijyowiáj nochi yej neyolmikiťiáj. Nite-ijikñimej, iga ípan nejemej ono' iyEspíritoj Dios wañ nikmela'chokiliáj nokta tokñimej.

⁷ Dios nepalewiáj iga nikpowaj ye'noticiaj. Kuá' nimotenkitzkiáj wañ agaj, iga nikmañawiáj ye'noticiaj, nikijtowaj yej mela'ciertoj. ⁸ Ono' kan neye'itaj, kanaj neppowaj, kanaj ye'tajtolo iga nejemej, kanaj ayá' ye'tajtolo iga nejemej, kanaj ne-ijliáj iga nitakajkayawaj, malej iga nejemej nikijtowaj petz yej cierto. ⁹ Malej ne-ixmatij, e' ne-itaj ken ayá' ne-ixmatij. Kanaj nemiktijnekij, e' malej ijkón, nonókejo'. Ne-iknochíwaj, e' ayá' nemela'miktiaja. ¹⁰ Nésiki' nimoknoimatij, e' nochipa niyolpaktokej. Malej animotapialiáj, e' mia'ya ye'onokej iyixtaj toTeko iga nejemej nikpowilijkej de Cristo. Nésiki' ayá' nikpiáj nité, siempa nikpiáj nochi.

¹¹ Nokñiwan yej anchantitokej Corinto, nimitznojma-ijlijkej yej cierto; nochi yej nikpiayaj ípan noalmajmej, ankimatija. ¹² Nejemej ayá' nikajtewaj iga nimitzchokiliáj, e' neşi amejemen ayá' ijkonsan no iga annehokiliáj. ¹³ Nimitzteki'tajtaniłiáj ken tikita nej amotaj, iga xinechokilíkan kensan nejemen nimitzchokiliáj.

Tejemèn ken kuá' itioğan Dios

¹⁴ Amo ximosetilíkan iwán yej ayá' kicređojtokej Cristo. ¿Ix wel sen-onos se yej kichíwa yej yekti wañ se yej kichijto' yej ayékti? ¿o ix wel sen-onos tawilyo' wañ takomitilyo'? ¹⁵ ¿Ix Cristo wel moye'ita wañ Tzitzimi'? Niga yej kicređojto' Dios awel kipiá şesan iyalmaj wañ yej ayá' kicređojto' Dios.

¹⁶ Iwán kan itioğan Dios awel no ono idolomej, porque tejemen ken kuá' itioğan Dios yej isato' iwán yej kijtoj:

Nia nichantitoti iwán yejemen wañ nia ninemiti iwán yejemen; nej nimochíwas idios

iwán yejemen yawi mochíwatij notatki.

¹⁷ Inón iga ijkín kijtowa toTeko:

Xikşakan kan amonokej itzalán yejemej, ximoyokatíkan; amo xikchijchimíkan yej ayékti.

Iwán nej nia nimitzomemawítij.

* 6:2 6:2 Is 49:8

18 Iwán nej nimochiwas amotaj,
iwán amejemen anmochiwaskej nopilowan.
Kijtowa toTęko yej nochi wel kichiwa.

7

1 Nokniwan, inin yej Dios kijtowa iga kichiwa iga tejemej. Inon iga matikajtewakan yej ayękti ken yej welpa temopa iga tikchijaw iwán tikejlamikij. Matikchiwakan iga māj matiyę'nemikan ken kineki Dios iga tikmajmawiliáj.

Pablo kiyę'ita ken kichijkej yej chantitokej Corinto

2 ¡Nejemej nimitztajtaniliáj iga achi xineejlantokan! Ayagaj nemi nichijwiliáj yej ayękti, niga nichijwaltiáj yej ayękti, niga ayagaj nemi nikajkayawaj. 3 Inin nikijtowa ayęj iga nemi nimitzjiliáj iga ankichijtokej yej ayękti; ken nimitzjilijkeja iga nejemej nimitzchokiliáj, malej iga matisen-onokan o matisenmikikan. 4 Poxsan nimoconfiarowa ipan amejemen iwán niyolpaki iga amejemen. Poxsan nipaki malej ne-iknochijawaj.

5 Desde que nasikej estado de Macedonia, ayá' nemi nimosewiáj. Majwa' niksufrirowaj iga nýansan nikasikej yej ne-ijiyaw iwán nimajmawikej. 6 E' Dios yej kiyolchikawa yej mosemakasnekij, neyolchikajkej kua' asi' Tito. 7 Iwán ayejsan iga asi', sino que iga niktoma' iga amejemen poxsan ankiyolchikajkej. Tito ne-ijlijkej iga amejemen poxsan ankinekij xine-itakan, iwán ne-ijlijkej iga anmoknoomatij iwán anneyokoyaj, iwán iga inon nikagui', poxsan niyolpagui'.

8 Malej iga inon ama' yej nimitzijkuilowilijkej mitzikonomatiltijkej, e' inán ayá' nimoyolmiktia iga nikchij. Achto kena neyolmiktij iga nikita' iga inon yej nimitzijkuilowilijkej poxsan mitzikonomatiltijkej, e' pánojsan. 9 Inán niyolpaki, ayęj iga anmoknoomatikej, sino que iga kua' anmoknoomatikej, kichij iga anmoyolpatakej iga ankejlamikikej ken Dios kineki. Amejemen anmoknoomatikej ijkon ken iga kiyę'ita Dios. Iwán nejemen ayá' nimitzchijwilijkej nitę yej ayękti iga ijkon nimitzijkuilowilijkej. 10 Kua' sę moknomati iwán kichiwa ken Dios kiyę'ita, inon kichiwa iga moyolpata iwán ijkon wel mosalwarowa, iwán inon ayá' teyolmiktia. E' yej moknomati iga tejtę yej ono' ipan inin tajli; inon sí, temiktia. 11 Yęktia iga amejemen anmoknoomatikej ken iga Dios kiyę'ita, ¡iwán xikitakan inán este kan an-asikej! Inán ankiyolmákaja iga ankichijaw yej nimitztekimakakej, iwán annetajtowilijkej. Nę ankuesiwikej iga yej mochi yej pox ayękti, wan anmajmawikej. Ankinekij magui' xine-itakanya, wan ankinnochijkej yej kichij yej ayękti. Ijkin ankinęxtijkej iga amejemen atę nemi ankichijaw yej ayękti. 12 Inon iga kua' nimitzijkuilowilijkej inon ama', aya'san nikelantoya ipan yej kichij yej ayękti, niga ipan yej kichijwilijkej yej ayękti, sino que iga manęsi iyixtaj Dios iga anneyokoyaj nejemej. 13 Iga inon poxsan anneyolchikajkej nejemej.

E' ayejsan iga anneyolchikajkej, nę nipaki iga Tito yolpaktó' iga amejemen ankipalęwijkej iga amo mamoyolmiktijto. 14 Nej nikijlij kay Tito iga nikyę'ita ken ankichijaw, iwán Tito ijkon nokta kita' iga ankichijtokej. Kensan nochi yej nejemej nimitzjilijkej mela'cięrtoj, ijkonsan nę Tito kita' iga nochi yej nikijlij de amejemen, nę mela'cięrtoj. 15 Iwán yęj māj

mitzchokiliáj kuá' kejlámiki iga amejemen amonochin ankichijkej yej mitz-tajtaniliayaj, iwán kejlámiki ken iga ankiye'itakej, iwán anki-omemawijkej. ¹⁶ Niyolpaki iga nochipa wel nimoconfiarowa ipan amejemen.

8

Monechkowa tomín iga yej amotapialiáj

¹ Inán nokniwan, niknekij manimitzpowilikan ken iga toknimej yej kicredowaj Dios, yej onokej estado de Macedonia kinextilijkej sekin kén iga Dios te-ikneliá. ² Malej iga yejemen pox onoya yej kiyolmiktijkej, e' yejemen poxsan paktokej; iwán malej iga amotapialiáj, e' kimakaj komati tomín iga iyofrendajmej, ken tikita yej motapialiáj. ³ Iwán nej ompa nonoya iwán nikita' iga kimakakej iyofrendajmej iga inochi iyalmajmej este kan máj welitij kimakakej, este inejnewiyoy. ⁴ Nejeteki'ijlikej igaki' achi manikuigakan tomín yej monechkoj iga kinekij no makipalewikán tokniwan yej onokej Jerusalén.* ⁵ Iwán kichijkej este póxsanya de lo que nejemen ayá' nikmatitoyaj. Achto kijtojkej iga kichiwaskej ken kineki toTeko iwán no kijtojkej iga kichiwaskej ken nejemej niknekij. Ijkón kichijkej ken iga Dios kiyé'ita. ⁶ Kuá' nikitakej inín yej kichijkej toknimej de Macedonia, nikijlikej Tito iga manimitztajtanilikán sej iga xiktamikan iga ankechkowaj ofrenda yej yéj pe' kinechkoj wan amejemen. ⁷ Amejemen nochi wel ankichijwaj; poxsan anmoconfiarowaj ipan Dios, anye'tajtowaj, anmachtitokej, iwán ankiyolmakaj iga ankipalewiáj toknimej wan annechokiliáj nejemej; ijkonsan no xikyolmakakan iga xikmakakan ofrenda.

⁸ Inín nimitzijliáj ayéj iga nimitztekimakaj; sino que iga xikitakan ken iga sekin toknimej ofrendarowaj iwán iga manési iga amejemen melá' iga ante-ijiknimej. ⁹ Porque amejemen ankimátija iga toTeko Jesucristo ye'onoya ipan cielo iwán kuá' wálaj pan tajli, mochij ken yej amotapialiá iga mitzchokiliáj, iwán iga yéj amotapialij, mochij iga amejemen xiye'onokan ipan cielo.

¹⁰ Inín nimitzijliáj iga amejemen ximoye'chiwakán. Yasexiwi' amejemen achto yej an-ofrendarojkej, iwán ankichijkej iga inochi amoalmaj. ¹¹ Ijkón ken ankiyolmakakej kuá' ampejkej iga ankechkowaj tomín, ijkón xiktamikan inán. Xikmakakan ke'san iga anwelitij. ¹² Porque siga agaj kiyolmakato' iga ofrendarojneki, Dios kikui inón ofrenda yej kimaka ke' iga se kipiá. Dios ayá' kitajtaniliá se yej ayá' kipiá.

¹³ Ayéj an iga agaj ankipalewiskej iga tomín, amejemen ay'ya anyawij ankipiatij nité. ¹⁴ Nikijtowa inán amejemen ankipiáj iwán wel ankimakaj achi yejemen; anka keman se' vej wel amejemen sej ayá' ankipiaskej iwán yejemen sej wel mitzpalewiáj, iwán siga katka ijkón ankichiwaskej, ajachonsan ankipiaskej. ¹⁵ Iga ijkín kijtowa kan ijkuilijto' itájtól Dios: "Yej kipejpen máj komati, nochi kitamij; yej alintzin kipejpen, kimá' iga kikuajkej."[†]

Pablo kijtowa iga makiye'itakan Tito

¹⁶ Nikmaka gracias Dios iga Tito no mitzzyokoyayaj kensan no nej nimitzzyokoyaj. ¹⁷ Tito kiyolmakatoya iga mamitzpaxalowilikán, inón iga motemá' kuá' niktajtanilij iga mayawi, wan inán yawi mitzpaxalowilijij.

* 8:4 8:4 Ro 15:26 † 8:15 8:15 Ex 16:18

18 Nimitztitaniliáj se toknɨn wɔn Tito. Inɨn toknɨn kiye'itaj inochi yej kicredowaj Cristo iga yéj tekipanowa iga kipowa itájtɔl Dios yej tasalvarowa. 19 Iwɔn toknɨwɔn yej kicredowaj Cristo kitapejpenkej inɨn toknɨn iga iwɔn manisenyakɔn Jerusalén iga manikuigakɔn tomɨn yej kimakakej toknɨwɔn. Inón tomɨn nawij nikawilitij toknɨwɔn yej onokej Jerusalén. Iga ijkón nikchɨwaskej moweyimatiltiá toTeko iwɔn yawi nesiti iga tejemej tikyɔlmakaj iga titapalewiáj iga tomɨn. 20 Iga ayá' niknekij agaj manepopowakɔn iga kén nemi nikchɨwaj wɔn inɨn komati tomɨn yej ankinechkojkej. 21 Niknekij manikchɨwakɔn yej yekti, ayejsan iyixtaj Dios, sino que nɔ iyixtaj nochi.

22 Nɔ iwɔn yejemej nimitztitaniliáj se' toknɨn yej nikixmatij iga ye'nemi iyixtaj Dios iwɔn poxsan kiyɔlmaka iga tapalewiáj. Inɔn máj kineki manitzpalewɨkɔn iga poxsan moconfiarowa ipan amejemen. 23 Siga agaj tatajtani iga Tito, xikijlikɔn iga iwɔn nisenemi iwɔn nisentekipanowaj iga manimitzpalewɨkɔn amejemen. Siga tatajtani iga inomej omɨn toknɨwɔn, xikijlikɔn iga kititankej toknɨwɔn yej kicredowaj Cristo iwɔn inomej nɔ kiweyimatiltiáj Cristo. 24 Inón iga xiknextilikɔn iga ankichokiliáj toknɨwɔn yej yawij asitij, iga manesi te iga nipakij iga amejemen iwɔn te iga nikijtowaj iga poxsan ante-ijiknimej.

9

Pablo tajkuilowa sej iga monechkowa tomɨn iga yej amotapialiáj

1 Iga ankimakaskej tomɨn toknɨmej yej kicredojokej Cristo, ayo' kajasi manimitzijuilowilɨkɔn 2 iga nikmátiya iga amejemen poxsan ankiyɔlmakaj iga ankipalewiáj toknɨmej. Nikílija toknɨwɔn yej chántitokej estado de Macedonia iga amejemen yej amonokej estado de Acaya yasexíwi'ya ankiyɔlmakatokej iga ankititanij tomɨn, yejemen nɔ majanimarɔjkej iga kikakij ken ankichɨwaj. 3 E' malej ijkón nimitztitaniliáj Tito wɔn omɨ toknɨmej iga makitakɔn ix ankinechkójkeja tomɨn. Ijkón nesis iga ompay ken nitajtojkej de amejemen iga poxsan ante-ijiknimej. 4 Xikejlamikikɔn iga kén katka nepinajtíayaj, iwɔn amejemen máj ampɨnawayaj siga sekin toknɨmej de Macedonia mayakɔn nowɔn iwɔn manimitzasitij aya ankinechkowaj tomɨn. 5 Inón iga nikye'itakej iga mayakɔn yejemen achto que nej. Ijkón yejemen wel mitzpalewiáj iga xiknechkokɔn tomɨn. Iwɔn iga ijkɨn ankichɨwaskej yawi nesiti iga ankimakakej iga inochi amoalmajmej, ayá' ankitejteki'makakej.

6 Xikejlamikikɔn inɨn: Yej kitɔka alɨn táyɔl, alɨn kipixka; yej kitɔka komati, komati kipixka. 7 Sejsé makimaka ke' iga ipan iyalmaj kimachiliá kimakasneki. Amo makimaka siga ayá' kimakasneki, niga makiteki-makákampa. Dios kineki yej pákto'pa kuá' kimaka iyofrendaj. 8 Dios wel mitzmakokawíáj nochi yej yekti iga xikpiakɔn nochipa yej ankinekij, este kawi-o' máj iga wel agaj xikpalewɨkɔn. 9 Kijtowa kɔn ijkuilijto', kɔn tajtowa iga yej tapalewiáj iga tomɨn:

Kimá' komati yej amotapialiáj;

Iwɔn nochipa kichijtos yej yekti.*

10 Dios temaka semilla yej motɔka iwɔn nɔ temaka nochi yej tikuj. Yéj kichɨwas iga piwis yej ankipiáj iga wel xikmakakɔn yej amotapialiáj.

11 Amejemen anmotapialiskej iga wel nochipa xitapalewɨkɔn. Iwɔn

* 9:9 9:9 Sal 112:9

kichiwaw iga tokniwaw makimakakan gracias Dios kuw' nikentregarowa inon tomwın yej annetitaniliaw nejemej. ¹² Iga nikuiguiliaw inın tomwın tokniwaw, ayéj petz kipalewiskej iga kipiasekej yej kipolowaj, sino que kichiwaw iga yejemej maw makimakakan gracias Dios. ¹³ Iwan yejemej kiweyimatiltiskej Dios, puej iga ankipalewiaw ankinextiliaw iga ankichiwaj ken kijtowa itajtł Cristo. No yejemej yawij kiweyimatiltitij Dios iga komati ankimakakej yejemej wan iga yej ankimakakej sekin. ¹⁴ No yawij paktotij iga kitenewiskej Dios iga amejemen iga poxsan mitzchokiliaw iwan iga Dios poxsan mitzizneliaw. ¹⁵ jMatimakakan gracias Dios iga yej temá'. Poxsan yekti este ateyi tajtł iga tikijkuilowaj!

10

Dios kimá' Pablo itekipánł

¹ Nej niPablo nimitztajtaniliaw iga xinekakikan. Nimitztajtaniliaw ipan itokaw' Cristo yej ayá' moweyimati iwan techokiliaw. Malej sekin kijtowaj iga nej pox nimajmawi iga ayá' nimixewiaw iga nimitzajawaj kuw' nono' wan amejemen, e' ki' nimitzkuilowiliaw tajtł yej taajawatiapa kuw' wejka nono'. ² Nikmati iga ono' yej nepopowaj iga nikchijawki' kensan kichiwaj yej akixmatij Dios. Kuw' nasis anka nikajawaskej in inomej, e' amo xikchiwakan ijkón iga no manimitzajawakan. ³ Melá' iga nichantitokej ipan inın tajli, e' ayá' nikchiwaj ken kichiwaj yej ayá' kixmatij Dios. ⁴ Ayá' nimomanawiaj iga tejté yej ono' ipan inın tajli, sino que Dios nemakaj yej iga wel nikxixitınaj nochi yej ajayekti, ijkón niktaniliaw yej kijiay itajtł Dios, iwan ijkón tamis iga nepopowaj nejemej. ⁵ Niktenkuepiliaw yej moweyimatij iga makipolokan. Iwan niktaniliaw nochi yej akinekij iga toknimej makixmatikan Dios. Yej ayompa keklamikij, nikyolyamanaj iga makicredokan Cristo. ⁶ Kuw' nikitaskkej iga amejemen ankichiwaja nochi ken kijtowa Cristo, niawij nicastigarotij nochi yej ayá' taceradowaj.

⁷ Amejemen anikredowaj yejsan wel ankitaj. Si agaj momela'confiarowa iga kitoka Cristo, makimati no iga nejemej no niktokaj Cristo kensan yéj. ⁸ Anka achi nipanowa kuw' nipoxtajtowa iga toTeko nemá' iga manimandaro ipan amejemej. E', inon nemá' iga manimitzpalewikaj iga maw ximoconfiarokan ipan Yéj, ayéj iga manimitzpojpolokan. ⁹ Anikneki xikijtokan iga nimitzmajmajtjneki kuw' nimitzkuilowiliaw. ¹⁰ Sekin kijtowaj iga ipan notajkuilolmej nitaajawajpa, e' kuw' nono' amo-ixtaj nésiki' awel nitaajawwa wan ken iga nitajtowa, ayá'ki' ken yej tajtolmati. ¹¹ Inın makimatitokan inomej toknimej iga kuw' niaw nimitzitatij, ijkonsan iga niyoltakuakti' kensan nes i pan notajkuilolmej yej nimitztitaniliaw este wejka kan nono'.

¹² Nejemej nikeman ayá' nimomachiliskej ken inomej yej moweyimatiltiaw imatikamej. Ayá' ye'tajlamikij iga moweyimatij iseltimejsan, wan mocomparadowaj wan yejemensan. ¹³ Nejemej ayá' nimokichmatij iga yej ayá' nikchijkej. Siga ipan tejté niawij niyolpakitij, niyolpakiskej ipan tekipánł yej Dios nemakakej iga manikchiwakan. Iwan iga inon tekipánł Dios kichij iga manasikan altepe', Corinto te kan amonokej. ¹⁴ Ayá' niawij nimokichmatitij poxsan, sino que ke'san iga nikchijkej. Siga ayéj katka nejemej achto nimitzpaxalowilijkej, awel manimokichmatikan, e' nejemej yej achto nimitzpawilijkej ye'noticiaj de Cristo. ¹⁵ Ayá' no nia moweyimatitij iga tekipánł yej sekin kichijkej, majwa' niknekij maw manitekipanokan

wan amejemen, según ken iga nemi anmoconfiarojtiawij ipan Dios. Inón yej niknekij manikchíwakan. ¹⁶ Nō niknekij manikpowakan ye'notíciay iyikampa Corinto kan aya agaj i' yawi. Ijkón ayagaj wel ne-ijliskej iga nimokichmatitinemij iga se' itekipánol.

¹⁷ Siga agaj kineki mamoweyimati, mamoweyimati iga yej kichij toTēko. ¹⁸ Yej imaṭika moweyimati akajasi iga mamoye'ita, e' yej toTēko kiye'ita, inón kajasi iga makiweyimatilitikan.

11

Pablo kijtowa iga ono' yej ayéj mela'apostolejmej

¹ Maséj achi xine-ijyowikan, malej anka neši iga nixetokti'. Ijkonya xine-ijyowijtokan. ² Dios kichij iga manimitzyokoyakan amejemen. Nikneki iga amejemen nochipa xiktokakan Cristo; amejemen ken tikita se' yej takótzino' yej yawi monamiktiti, yej aya yawi wan se', wan yej ken yej nia nimitzñamiktiti wan sesan yej itōka' Cristo. ³ Iwán nimajmawi iga inón kowawéj yej kikajkayaj Eva, wel nō mitzkajkayawaj, iwán ay'ya anye'tajlamikiskej iwán ankikajtewaskej iga anmomela'confiarowaj ipan Cristo. ⁴ Amejemen ankitajtolkuij nochi yej asij wan mitztatapowiáj de se' Jesús, ayéj yej nejemej nimitzpawilijkej. Iwán ankikuij se'pa espíritu ayéj ye'Espíritoj Dios yej achto ankipiakej, iwán ankiye'kakij se' tájtōl, ayéj inón ye'notíciay yej ankičredojej achto. ⁵ E' nej, ni aljn ayá' nimoalmpamati kuá' antajtowaj de inomej apostolejmej yej poxsan moweyimati. ⁶ Malej ayá' pox wel nitajtowa ken yejemej, e' nikmati máj que yejemej. Inón amejemen mia' vej nimitznextilijkej.

⁷ Kuá' nimitzpawilijkej ye'notíciay de Dios iwán ayá' nimitztajtanilijkej tomin, ¿ix an nikchij yej ayékti iga nimoalmpamati', iga achi nitēpaltekipanoj iga manitakua, iga ijkón wel nimitzpalēwijkej? ⁸ Nikuñlij itomimej se' tokñimej yej kitokaj Cristo; ne-ixtawakej iwán iga inón nimitzpalēwijkej. ⁹ Kuá' nonoya wan amejemej wan niknekiá tejté, ayí' nimitztajtanilijkej iga xinepalēwikan. Tokniwan yej walkej estado de Macedonia newajliguilijkej yej nepolowaya. Nikchij iga amo manimitzkuējkuesokan amejemen iwán ijkón nia nikchijtōti. ¹⁰ Nej nicredowa itájtōl Cristo wan yej nikijtowa mela'ciertoj. Ijkón nikijtowa iga ayí' nikuñlij itomimej yej chantitokej estado de Acaya. ¹¹ ¿Té iga ijkón nikijtowa? ¿Ix iga ayá' nimitzchqkiliáj? Dios kimati iga kena nimitzchqkiliáj.

¹² Nia nikchijtōti ken nemi nikchíwa iga amo wel mamoweyimatikan inomej yej ayompa tamachtíaj, ijkón yej moweyimatisnekij, makichíwakan nō ken nejemej. ¹³ Iga inimejwa' ayéj mela'apostolejmej, yejemejwa' tekipanowanimej yej takajkayawaj, mopajpantiáj iga iyapostolejmej Cristo. ¹⁴ Inón momátiya iga ijkón, iga Tzitzimi' wel mochíwa iga manesi kenya nokta se' iyángel* Dios. ¹⁵ Ijkonsan nō yej kipalēwiáj Tzitzimi', mopajpantiáj ken yej kichíwaj yej yékti. E' kēman kinkochíwaskej iga kichíkej yej ayékti.

Pablo kinkochíwaj iga iyapóstol toTēko

¹⁶ Sej nimitzijliáj iga amo agaj mane-ijli iga ayá' niye'tajlamiki; iwán siga ayá' niye'tajlamiki, amejemen ijkón xineomemawikan, iga ijkón achi manikpowa yej nikchij. ¹⁷ Nia achi nimitzijlitiy tejté, e' inin ayéj

* 11:14 11:14 Xikita glosario "Ángel".

toTeko ne-ijlij iga manikijto. Nikmati iga ayá' ye'nesi siga nomatikasan niye'tajtowa iga nej. ¹⁸ E' ono' mia' yej imatikámejsan ye'tajtowaj iga yejemej, ¿in nej, te iga awel no ijkón nikchíwa? ¹⁹ Amejemen poxsan ankuayamanikej, e' anki-omemawíaj yej ayompa tamachtíaj. ²⁰ Este ankijyowíaj yej mitztekimakaj ken an-esclavojmej,† mitzkuiliáj yej amotakimej, mitzkajkayawaj, mitzpinajtiáj o este ken mitzxaýgatatzinaj iga mitzijixko-ijliáj. ²¹ Nipinawa iga nikijtowa, e' nejemej ayá' nimixewijkej iga ijkón manimitzchíwilikan.

E' siga sekin mixewíaj iga moweyimatij, nej no nia nikchíwati, malej inonwa' xeto'nemilis. ²² ¿In yejemej ix hebreos? Nej no. ¿Ix israelitajmej? Nej no. ¿Ix yejemej ipilówampa Abraham? Nej no. ²³ ¿Ix tekipanowaj iga Cristo? Nej máj nitekipanoj que yejemej, malej nemi nitajtowa ken nixeto'. Nemaakej iga látigo‡ máj que yejemej, nepresojuwíkej mia' vej, iwán nej mia' vej este nemiktijnekiáj. ²⁴ Cinco vej, judiyojmej yej mandarowaj nemagakej treinta y nueve azotes iga látigo. ²⁵ Eyi vej nemagakej iga kuawi' iwán se vej netewijkej. Eyi vej awetzi' weyi ákal kan nemi niaya, iwán alín poliwiá iga ni-amikiá, nipanoj se yówal wan se día ni-aajkitinemiá ipan tajkolamar. ²⁶ Nej poxsan nijnijiga niajka, kanaj este ken ni-amikisnekiaya, kanaj este netachtekjinekiaya, no este nemiktijnekiáj tokniwan yej judiyojmej iwán no yej ayéj. No nemiktijnekiáj ipan weyi-altepe', ipan ojti iwán ipan lámár. No nemiktijnekiáj yej mopajpantiáj iga kitokaj toTeko. ²⁷ Poxsan nitekipanoj iwán nisiawi'. Mia' yówal anikochi', nimayana' wan ni-atanegui', nise-se'migui' iga ayá' máj nitzotzolyoj.

²⁸ Ayejsan iga ipan inón nipanoj, no nochipa neyolmikiá iga anka ayá' ye'onokej nochi tokniwan yej kitokaj Cristo. ²⁹ Kua' agaj ayá' tajpalej, nikmachíliá ken kua' nej no anitajpalej. Iwán nipinawa wan nikuesiwi kua' agaj kichíwaltiá se' iga makichíwa yej ayekti. ³⁰ Iwán siga achi nimokichmatis, nia nimokichmatiti iga nimomachíliá iga nej awel nochi nikchíwa. ³¹ Dios yej iTaj toTeko Jesucristo yej kajasi iga mamoweyimatílti, kimati iga nej ayá' nemi nitakajkayawa. ³² Ipan altepe' Damasco onoya gobernador yej kitálij el rey yej itóka' Aretas. Kua' ompa nonoya, inón gobernador kitálij yej matakuidaro ipan ipuertajyomej imorojyo weyi-altepe' iga manepresojuwikan. ³³ E', sekin netemowijkej ipan panchikiwéj, nekixtijkej ipan iventanajyo imorojyo weyi-altepe' iwán ijkón wel nicholoj, iga ken kua' nonoyay ipan ima' gobernador.

12

Dios kinextiliá Pablo yej ayagaj kimati

¹ Até motaniliá yej igánajsan ye'tajtowa iga yéj, e' nej ijkón nia nikchíwati. Inán nia nimitzpowilítij visiomej yej nikita', iwán yej toTeko Jesucristo nematíltij. ² Nikixmati se taga' yej kitoka Cristo,* yej kiwígaya catorce años iga kiwígakej ipan tercer cielo kan pox ajko. Anikmati siga yajki wan icuerpoj o ipansan iyespíritoj; Dios kimati. ³ E' nikmati iga inón taga' yajki (anikmati siga wan icuerpoj o ipansan iyespíritoj, Dios kimati), ⁴ iwán kiwígakej kan pox tayekán, iwán ompa kiká' tajtolmej yej iyanto',

† **11:20** 11:20 Xikita glosario "Esclavo". ‡ **11:23** 11:23 Látigo ken tikita chilillo yej chjito' iga kuetax. * **12:2** 12:2-5 Kua' Pabló kijtowa "se taga' yej kitoka Cristo", nesi ken de yejsan nemi tajtowa.

inojmej tajtołmej nisé taga' amo makijto. ⁵ Nej wel katka nimokichmatis iga nejwa' in inón taga', e' awel noganaj nimokichmati, san nikijtowa iga nej ken se námql taga' yej ayá' wel nochi kichjwa. ⁶ Malej siga niknekiá manimokichmati, inón ayéj xeto'nemilis iga nemi nikijtowa yej cierto. E' ay'ya máj niye'tajtoj de nej, iga amo agaj makijto máj de lo que kitaj iga nichjwa wan kikakij iga nikijtowa.

⁷ Inojmej visiwojmej yej Dios nenextilij este poxsay sej iga nimadmiradoj. Iwán iga amo manimoweyimati, inán nikualo, ken tikita itatjtan Tzitzimi' nesolowa iga witzti iga ne-iknochjwa. ⁸ Eyi vej niktajtanilij Dios iga makichjwa iga mapachiwi kan nikualoto', ⁹ e' ne-ijlij: "Iga nimitzikeneliá, ayá' mitzpolowa nité; kuá' ay'ya titajpalej, nopoder monextiá ipan tej." Inón iga nimokichmati kuá' ayá' nitajpalej, ijkón ipoder Cristo monextiá ipan nej. ¹⁰ Niyolpaki kuá' nikuękuetanto', kuá' kuajkuantas ne-ijliáj yej ajayękti, kuá' kuajkuantas nepolowa, kuá' nemiktijnekij, kuá' ono' yej neyolmiktia; nochi inún niksufrirowa iga niktoka Cristo. Niyolpaki kuá' nikuękuetanto' iga nikmachiliá iga máj nitajpalej.

Pablo moyolmiktia iga yej kitokaj Cristo yej ichamej Corinto

¹¹ Nimochij ken yej xetokti' iga nimokichmati, e' amejemen ken kuá' annekimakakej iga ijkón manikchjwa. Amejemenwa' katka in xiye'tajtokan iga nej, iga nej achonsan nivalerowa ken inojmej apostolejmej yej moweyimatij; malej nejki' ayéj te noteki. ¹² Kuá' nonoya amowan, nimitznextilijkej iga nej nimela'apóstol iga ankitakej yej nichjij, milagrojmej wan nochi yej mochi iga ipoder Dios wan ayí' nimoremá' niga nikuesiwi'. ¹³ Yej nichjij iga sekin iglesias, nq nichjij iga amejemen. Poliwiasan iga manimitztajtanilikan iga achi xinepalewikan iga tomjn. ¿Siga inón iga nimitzyolmiktijkej, achi xineperdonarokan!

¹⁴ Inán nóchiya nikpiá iga niaj nimitzpałowilij, iga inún másisya eyi vej iga nia, iwán inán ayá' nq nimitztajtaniliskej iga xinepalewikan iga tomjn. Nej ayá' niktēmowa yej amejemen ankipiáj, sino que amejemen nokta, iga tétajwa' in kinechkowa tomjn iga ipilowan, ayéj tepilowan iga tetaj. ¹⁵ Iwán nipaki iga manigastaro yej nikpiá, iwán este nej nemi nitami iga amejemen xiye'onokan. ¿Ix iga máj nimitzchokiliáj, amejemen máj aljn annehokiliáj?

¹⁶ Amejemen ankimatij iga ayá' nikneki ximoyolmiktikan iga xinemakan tomjn. Malej ono' sekin yej kijtowaj iga nikyokachij iga nimitzmařetziltijkej ipan trampa. ¹⁷ E' nej ayá' nimitzkajkayajkej kuá' nimitztjanilijkej toknimej. ¹⁸ Tito niktajtanilij iga mamitzpałowilij wan se' toknijn. ¿Ix mitzkajkayajkej Tito iga mamitzkixtilikan tomjn? Amejemen ankimatij iga Tito wan nej sansé iga ninejnemij iwán iga nitajlamikij.

¹⁹ Anka amejemen ankijtowaj iga nejemej nemi nimotajtowiliáj anmo-ixtaj, ayéj ijkón, majwa' nemi nitajtowaj iyixtaj Dios ken yej itátkipa Cristo. Noknimej, nochi yej nichjijkej, nichjijkej iga manimitzpałewikan iga máj ximoconfiarokan ipan Cristo. ²⁰ Nimoyolmiktia iga kuá' niaj nimitzitatij, anka ayá' nimitzasitij ken nej niknekiá, anka amejemen ayá' nq anne-itaskej ken amejemen ankinekij. Nimajmawi iga nimitzasitij anka anmokejkwesojtoskej, o anka anmo-ixitzoskej, ankuękwesitoskej, anmoyjyokatijoskej, anmo-ijistakawijoskej, anmopopojtoskej, anmoweyimatitoskej wan ayá' tamelá amonoskej. ²¹ Nq nimoyolmiktia iga kuá' sej

nimitzpaxalowilitij, anka noDios kichiwaw iga manipinawa iwán nichokas iga mia' de amejemej ayá'san ankikajtewaj yej ikay ankichijitwalkej yej ayekti, majsan anmotekej wán yej ayá' iwán annamiktitokej. Ankichijaw iyixtaj tokniwán yej ayekti este ay' ampinawa.

13

Pablo tanonotza

¹ Iga niaj sej nimitzitatij, masis eyi vejya iga nimitzpaxalowiliáj. Xikejlamikikan ken kijtowa itájtól toTeko: Iga agaj mamotelwi, kineki ompa maono ome o eyi yej makijtokan iga kitakej yej ayompa mochi. ² Iga sej nimitzpaxalowilitoyaj nimitznonotzkej iga ayá' nia nimitziknelitij amejemen wán sekin siga ayá' ankikajtewaj iga ankichijaw yej ayekti. Malej wejka inán nono', sej nimitznonotzaj ken kuá' nono' amotenoj. ³ Amejemen ankinekij xikitakan siga kuá' nej nitajtowa, melá' iga Cristo netajtolmaka. Cristo ayéj iga awel mitzchiwiliáj tejté iga mamitzcastigarokan, sino que ipan amejemen monextiá iga kipiá poder. ⁴ Melá' iga kuá' kiclawarokkej Cristo ipan cruz, ayá' katka tajpalej, e' inán isato' iga ipoder Dios. Ijkonsan no ken onoya Cristo, nejemej ayá' nitajpalejkej, e' iga nisejtitokej wán Cristo, nisatoskej iga ipoder Dios iga manimitzpalewikán amejemen.

⁵ Amejemensan ximomachilikán siga annoconfiarojtokej ipan toTeko. ¿Ix ayá' ankimatij iga ipan amejemen ono' Jesucristo? Siga ayá' anno-mela'confiarojtokej ipan Cristo, ijkón sí anmopojpolójkeja. ⁶ Nejemej nikijtowaj iga ankimela'matij iga nejemej ayá' nemi nimomapolowaj. ⁷ Iwán niktajtaniliáj Dios iga amejemen iga amo xichiwakan nité yej ayekti. Ayéj iga nejemej manimonextikan iga niye'nemij, sino que iga amejemen xichiwakan yej yekti, malej iga manesi iga nejemej aniwelitiakej. ⁸ Nejemej awel nikchijaw tejté yej kitzakuiliá iga mamokaki itájtól toTeko, welsan nikchijaw tejté iga mapíwi itájtól toTeko yej mela'ciertoj. ⁹ Inón iga, si amejemen máj antajpalejkej, nejemej nipakij iga ayá' nitajpalejkej. Iwán ni-oradowaj iga máj xiye'nemikan ipan iyojwi Cristo. ¹⁰ Nimitzijkulowiliáj inín ama' kuá' aya nia nimitzitatij iga weljo' ximoyolpatakan, ijkón kuá' nasis ayá' nimitzajawaskej. Dios nemá' iga manimandaro iga manimitzpalewikán ayéj iga manimitzpolokán.

Pablo monawatiá

¹¹ Inonsan nimitzijiáj nokniwán iga nimonawatiá iwán amejemen. Nimitztajtaniliáj iga xipaktokan, xichiwakan iga máj xiye'nemikan, sesan amoalmajmej wán sekin, iwán xonokán tamelá, iwán Dios yej tepoxchokiliá onos wán amejemen. ¹² Ximopipitzokan iga ximos-aludarokan ken Dios kiye'ita. ¹³ Nochi tokniwán yej kitokaj Cristo mitzejlamikij.

¹⁴ ToTeko Jesucristo mamitziknelikan, Dios mamitzchokilikán iwán iyEspíritoj maono wán amejemen. Ijkónyawa'.

Ama' yej San Pablo kijkuiloj iga yej kitokaj Jesucristo yej çantitoyaj Galacia Gálatas

Pablo tasaludgrowa

¹ Nej, niPablo, yej itatitan Jesucristo. Neŧapejpen Jesucristo iwán Dios yej toTaj yej ki-ojpa-ixitij Jesús kaŋ miktoya. Ayá' neŧapejpen niga neŧitan taga' iga inin tekipánol. ² Nej iwán nochi tokniwan yej kitokaj Jesucristo yej nij iwán nonokej, nimitzijkuilowiliáj inin ama' amejemen yej ankitokaj Jesucristo yej amonokej ipan estado de Galacia. ³ Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzmakakan yej yeŧti iga xonokan tamelá. ⁴ Jesucristo kichij ken kine' Dios yej toTaj wan motemá' iga mi' iga totechko, iga matemawani iga ay'ya matikçiwakan yej ayekti ken kitekichiwaj yej onokej inán ipan inin tajli. ⁵ ¡Nochipa mamoweyimatilti Dios! Ijçonyawa'.

Ateyi se' ye'noticiaj yej tamawaniá

⁶ Anikojasi te iga amejemen nimaninisan ankikajtėjeja Dios yej mitznotzkej iga Cristo mitzikneliáj, iwán nemi ankitokaj sé'paya tamachtilis yejki' tamawaniá. ⁷ Ayéj iga ono' se' ye'noticiaj yej tamawaniá. Nimitzijliáj inin iga ono' sekin yej mitzkuejkuesowaj iwán kipatasnekij ye'noticiaj de Cristo yej temawaniá. ⁸ E' siga agaj mitzpowiliáj sé'paya ye'noticiaj ayéj ken yej nimitzpowilijkej, inón Dios makiknoçhiwa nochipa, até kichij siga manimitzpowilikan nejemen o se ángel* yej wi' ipan cielo. ⁹ Ken nikijtoja sej, inán sej nikijtowa: A'san neŧi mitzpowiliáj sé'paya ye'noticiaj, ayéj ken nimitzpowilijkej, inón Dios kiknoçhiwas kaŋ tawewelkato'.

¹⁰ Kuá' nikijtowa inin, çix iga maneye'itakan o iga maneye'ita Dios? Ayá' nikneki maneye'itakan. Siga niknéki-o' maneye'ita la gente, nej ayo' katka nikçiwaya ken neŧekimaka Cristo.

Cristo kitapejpen Pablo iga itatitan

¹¹ Xikmatikan nokniwan iga ye'noticiaj yej tamawaniá yej nikpowa, ayéj tájtól yej kejlánkejpa tajtaga'; ¹² iga nej ayá' nemachtij se taga', niga agaj nenextilij, majwa' Jesucristo imatika nenextilij.

¹³ Amejemen ankimatija ken iga ninemiá kuá' nikçiwaya ken tanextiliáj judiyojmej. Amejemen ankimatij ken iga poxsan nikuejkuesitinemiá kuá' niktēmowaya yej kitokaj Dios iga manikpolokan. ¹⁴ Wan nej máj nikchij nochi ken tanextiliáj judiyojmej que sekin yej ikuá'san nimoskaltijkej. Nej nokta yej máj nikchijtoya ken tamachtiayaj no-ikyapatajwewetkej. ¹⁵ E' Dios neŧapejpen este kuá' neŧalaxwítogo' noye' iwán nenotza' iga nepoxiknelij. Iwán kuá' yej ijkón kine', ¹⁶ nej nenextilij iPiltzin iga manikpowa itájtól yej tamawaniá, manikpowili yej ayéj judiyojmej. Wan kuá' inin mochij, ayá' niájkiya niktajtano agaj, ¹⁷ niga niajki Jerusalén iga manikitatij yej ocho Cristo kititan kuá' aya nenotza. Majwa' niajki ipan ítal Arabia, iwán niajki sej altepe' Damasco.

* 1:8 1:8 Xikita glosario "Ángel".

¹⁸ Ayá' niajki Jerusalén este que panoj eyi año; iwán ompa níxmati' Pedro, iwán quince días nisen-onoyaj iwán. ¹⁹ E' ayá' níkita' sekin iyapostolejme† Jesús, petz Jacobo yej iyikniñ toTeko Jesús. ²⁰ Inñ yej nemi nimitzijkulowiliáj, nimitznojma-ijliáj iyixtaj Dios iga ayá' nemi nimitzkajkawaj.

²¹ Máj máj niajki ipan ital estado de Siria iwán estado de Cilicia. ²² Iwán tokniwán yej kitokaj Cristo yej onokej ipan ital Judea aya ne-ixmatiáj, ²³ san kikakiáj iga kijtowaj: “Yej ikya tetemowaya iga te-iknoçhiwa, inán kipojtinemi ye'noticiaj yej ikya kinekiá mapoliwi.” ²⁴ Iwán kiwematiltiyaj Dios iga neyolpata'.

2

Sekin itatjanimej Cristo kqmemawíaj Pablo

¹ Kuá' panoj catorce año, sej niajki Jerusalén iwán Bernabé iwán níkuja' nq Tito. ² Niajki iga Dios nenextilij iga manía ompiga. Ompa Jerusalén, nimonechkojkej wán sekin yej momati iga kimachtiayaj yej kitokaj Jesús. Nimonechkojkej noyokámejsan, wán níkiñlijkej nokta ken iga níkpowa ye'noticiaj yej tamánawia yej níkpowiliá yej ayéj judiyojmej wán yejemej netajtolkuikej. Ijkón níkhij iga amo agaj makijto iga báldejsan tekipánol yej níkhij wán yej níkhijto'. ³ E' yejemej ayá' kitekimakakej iga mamocircuncidaro* Tito malej iga ayéj judío. Tito nq nemiá nowán. ⁴ De inñ nitajtojkej iga sekin yej mopajpantiáj iga kitokaj Cristo, ichtakakalakkej kan nonoyaj, wán kinekiáj iga Tito mamocircuncidaro. Inñmej kalakkej iga tapipiáj, iga makitakan ken iga Cristo Jesús temánawia iga ay'ya te-ilpitokej iley Moisés. Yejemen kinekiáj sej mateçhiwakan ken esclavojmej† iga matikçhiwakan nochi yej kijtowa la ley. ⁵ E' ni alñ ayá' níktajtolkuñlijkej iga níknেকেj iga mela'ye'noticiaj yej mitzmanawiaj nochipa maono wán amejemen.

⁶ Wán yej kixmatij iga tayakantokej, ayá' ne-ijlikej iga manikpata ken iga níkpowa ye'noticiaj. Malej iga ayá' níkmatisneki te iteki in yejemej, iga Dios ayá' sesan máj kiye'ita. ⁷ Majwa' yejemej até ne-ijlikej iga kitakej Dios nemá' notekipánol iga manikpowili ye'noticiaj yej ayéj judiyojmej, kensan Dios kitekimá' Pedro iga makipowili judiyojmej. ⁸ Iga inñsan Dios yej kitñtan Pedro iga makipowili ye'noticiaj yej judiyojmej, nej nq netñtan iga manikpowili yej ayéj judiyojmej.

⁹ Jacobo, Pedro iwán Juan yej máj tayakantokej, kitakej iga Dios nemá' inñ tekipánol, inón iga nemakitçkiñkej nej iwán Bernabé. Inñ kichijkej iga manesi iga neye'itakej, iga manesi iga nq kiye'itaj iga maniakán manitekipanotij kan onokej yej ayéj judiyojmej, miej yejemej yawij tekipanotij wán judiyojmej. ¹⁰ Netajtaniñljejsan iga manikpalewikan yej amotapialiaj, inón nokta yej nochipa níkhijtiwí'.

Pablo kajajwa Pedro

¹¹ E' kuá' Pedro asi' ipan weyi-altepe' Antioquia, níkiñjxko-ijlij iga ayompa kichijtoya. ¹² Achto Pedro takuaya iwán yej ayéj judiyojmej, e' kuá' asikej sekin yej kitñtan Jacobo, Pedro moyokatij wán ayo' takuaya

† 1:19 1:19 Xikita glosario “Apóstol”. * 2:3 2:3 Xikita glosario “Circuncisión”. † 2:4 2:4 Xikita glosario “Esclavo”.

iwamej, iga kimajmawiliaya inomej judiyoymej. ¹³ Iwán sekin judiyoymej yej kitokaj Cristo kichijkej ken kichij Pedro malej iga kimatij iga ayompa. Este Bernabé nq kichij ken yejemej iga atakuaya wan yej ayéj judiyoymej. ¹⁴ Kuá' nikita' iga yejemej ayá' nemi kichijwaj ken tatekimaka mela'ye'noticiaj yej tamanawia, nikijlij Pedro iyixtaj nochi: "Ken tej tijudiyoj, iwán atikchijtoya ken tatekimaka iley Moisés; ¿te iga tiknextiliá yej ayéj judiyoymej iga makichijwakan yej judiyoymej kitekichijwaj?"

Welsan timomanawiaj iga timoconfiarowaj ipan Cristo

¹⁵ Tejemej totékiya iga tijudiyoymej, iwán tikijtowaj iga ayá' tikchijwaj yej ayékti ken kichijwaj yej ayéj judiyoymej. ¹⁶ Tikmatij iga ayagaj wel ye'onos iyixtaj Dios iga kichijwa ken tatekimaka iley Moisés. Wel tiye'onoj iyixtaj Dios iga timoconfiarowaj ipan Jesucristo. Inón iga nq tejemej timoconfiarojkej ipan Jesucristo iga matiye'onokan iyixtaj Dios iga timoconfiarowajsan, ayéj iga tikchijwaj ken tatekimaka la ley. Iga ayagaj wel ye'ono iyixtaj Dios iga kichijwasan ken tatekimaka la ley.

¹⁷ Inán siga tiknekiy matiye'onokan iyixtaj Dios iga timoconfiarowaj ipan Cristo, wan timomakaj de cuenta iga tejemej nq tikchijwaj yej ayékti, inón ayá' kijtojneki iga Cristo tetchijwaltiaj yej ayékti. ¡Ayéj ijkón! ¹⁸ Siga nikijtowa iga la ley ayá' nepalewía iwán sej nimoconfiarowa iga wel nikchijwa ken la ley tatekimaka, iga ijkón nikchijwa nokta yej ayékti. ¹⁹ Kuá' nikchijwasnekiá ken la ley kijtowa, nikita' iga awel nikchijwa ken Dios kiyé'ita. Wan iyixtaj la ley nimigui', iga wel manono iga Dios. ²⁰ Nej nimigui'ya pan cruz wan Cristo; inón iga ayo' nej in yej nisato', Cristo isato' nopan, iwán inán iga nono', nono' iga nimoconfiarowa ipan iPiltzın Dios yej neçokilij iwán migui' iga nej. ²¹ Dios tepoxiknekiá malej iga ayá' teajasi iwán awel niktepo'maka, wan siga agaj wel ye'ono iyixtaj Dios iga kichijwasan ken kijtowa la ley, báldejsanwa' migui' Cristo.

3

Dios temaka iyEspíritoj iga timoconfiarowaj ipan yéj

¹ ¡Amejemen yej anchantitokej Galacia, ni alın ayá' anye'tajlantokej! ¿Ayéj mitzkajkayajkej iga amo xikchijwakan ken kijtowa ye'noticiaj? Kuá' nimitzpowilijkej ye'noticiaj nimitznojma-ijlijkej ken iga kimiktijkej Jesucristo ipan cruz, an kentenderojkej ken kuá' katka amonoyaj kuá' mochij.

² Ta' xine-ijlikan inın: ¿Ix Dios mitzmakakej iyEspíritoj iga ankichijwaj ken tatekimaka iley Moisés, o iga ankređojkej kuá' ankikakikej ye'noticiaj?

³ ¿Te iga ayá' anye'tajlantokej? Kuá' ampewakej iga ankitokaj Cristo, mitz-palewijkej iyEspíritoj Dios, ¿inán ix ankinekij amoséltisan xikchijwakan ken kineki Cristo? ⁴ ¿Ix báldejsan ankijyowijkej iga mitziknoçhijkej iga ankitokaj Cristo? Masej amo katka báldejsan. ⁵ Kuá' Dios mitzmakaj iyEspíritoj iwán kichijwa ipan amejemen yej ayi'pa mo-ita, ¿te iga kichijwa? Ayá' kichijwa iga amejemen ankichijwaj ken la ley tatekimaka, sino que iga ankređowaj ye'noticiaj yej ankikakikej.

⁶ Xikejlamikikan iga Abraham moconfiaroj ipan Dios, iwán iga moconfiaroj, inón iga Dios kita' ken yej ayá' kichij yej ayékti. ⁷ Inón iga amejemen xikmatikan iga yej moconfiarowaj ipan Dios, inomejwa' in ipilowan Abraham. ⁸ Wan Dios kijtowa kan ijkuilijto' itájtql iga kiyé'itas yej ayéj judiyoymej iga moconfiarowaj ipan yéj; ikayay ijkın kijlij Abraham

inín ye'notíciáj: "Iga tej nochi gente ipan tajli yawij ye'onotij." ⁹ Ijkón iga yej moconfiarowaj ipan Dios, Dios kichíwas iga maye'onokan ijkón kensan Abraham ye'onoya iga moconfiaroj ipan Dios.

¹⁰ Yej moconfiarowaj iga wel kichíwaj ken tatekimaka iley Moisés, Dios kiknochíwas iga itájtól kijtowa: "Yej ayá' kichíwa nochi ken tatekimaka iley Moisés, inón Dios kiknochíwas." ¹¹ Xikmela'matikañ iga ayagaj ye'onos iyixtaj Dios iga kichíwa ken tatekimaka la ley; itájtól Dios kijtowa: "Yej moconfiarowa ipan Dios, Dios kiye'ita iwán yawi onoti nochipa wán yéj." ¹² Yej kitoka iley Moisés, nochipa makichíwa ken tatekimaka inón ley, ayéj iga moconfiarowa ipan Dios. Iga itájtól Dios kijtowa: "Siga tikneki iga nochipa xono, xikchíwa nochi yej tatekimaka iley Moisés."

¹³ Malej iga tejemej awel tikchíwaj nochi ken tatekimaka iley Moisés, Cristo temánawij kuá' mi' ipan cruz; kiknochíkej totechko. Ken ijkuilijto' ipan itájtól Dios: "Yej miki pipilójtó'pa ipan kuawi', inón toknín Dios kiye'ita iga kiknochíkej." ¹⁴ Mi' Cristo iga Dios makichíwa iga wel maye'onokan yej ayéj judiyojmej, ijkón ken kijlij Abraham. Iwán tonochín iga timoconfiarowaj ipan Cristo Jesús wel matikpiakan iyEspíritoj Dios yej kijtoj iga temakas.

La ley iwán yej Dios kijtoj iga temakas

¹⁵ Nokniwán, nia nimitznextilitij kan ximixkuítikan ipan yej kichíwaj tokniwán: Kuá' se taga' motajtoltiá iwán agaj iwán kichíwaj se ama' kan neši iga motajtoltiyjeja iwán kifirmarowaj, ayagaj wel kijtowa iga amo mamochíwa niga wel kitáliliá se' tájtól. ¹⁶ Puej Dios kijlij Abraham iwán ipiltzín* ipilówampa iga kimakas yej yekti. Kan ijkuilijto' ayá' kijtowa iga "ipilowan ipilówampa" kenkuá' nemi kijliá mia' gente, sino que kijtowa: "ipiltzín ipilówampa", inón kijtojneki sesan, inonwa' Cristo. ¹⁷ Ininwa' in yej nikijtojneki: Dios motajtoltij iwán Abraham iwán Dios kijtoj iga kichíwas ken motajtoltiyje. Inón iga iley Moisés, yej wáaj kuá' pánoja cuatrocientos treinta años, awel kijtowa iga ómpaya matami ken iga motajtoltiyje. Siga ijkón, báldejsan yej Dios kijtoj iga kichíwas. ¹⁸ Siga Dios temaka yej pox yekti iga tikchíwajsan ken tatekimaka iley Moisés, ayéj katka iga matimoconfiarokan ipan yej Dios kijtoj. E' yej Dios kimá' Abraham, kimá' iga kijlij iga kimakas, ayéj iga Abraham kitánijpa.

¹⁹ Iwán ¿téjastaj in iley Moisés? Inón kimakakej iga manesi iga mochiwa yej ayekti. Inón ley tamaj inón "iPiltzín" yej Dios kijtoj iga wí'. Dios kimá' inón ley angelejmej iga yejemen makimakakan Moisés, wán Moisés kimá' judiyojmej. ²⁰ E' kuá' Dios kijlij Abraham yej kimakas, Dios akitemoj agaj iga makipowilli iga imatika nokta kijlij. Dios sesan wán wel kichíwa iséltisan ken kineki.

Tejas in la ley

²¹ ¿In inín ix kijtojneki iga iley Moisés ono' icontraj yej Dios kijtoj iga kichíwas? Ayéj ijkón. E' siga Dios temakaka se ley yej wel kichíwa iga matonokan, ijkón wel tiye'onoyaj iyixtaj Dios iga san tikchíwaj yej tatekimaka la ley. ²² E' ijkuilijto' ipan itájtól Dios iga nochi gente ilpito' iga kichijto' yej ayekti; ijkón iga petz yej kicredowa ipan Jesucristo wel makipiá yej Dios kijtoj iga tamakas.

* **3:16** 3:16 Ipan griego kijtowa "semilla", yej wel kijtojneki sesan o mia'. Niga Pablo kijtowa iga kijtojneki Cristo.

23 Ku꤁' aya wj' yej ípan timoconfiarowaj, kenku꤁' te-ilpitoya la ley, tikchixtoyaj iga matikixmatikan yej ípan matimoconfiarokan. 24 La ley ken se yej teojmá' iga tewiga' kan ono' Cristo, iga mateye'ita Dios iga timoconfiarowajsan ípan Jesucristo. 25 E' inán iga ási'ya yej ípan timoconfiarowaj, ayo' teojmaka la ley.

26 Iga anmoconfiarowaj ípan Cristo Jesús, amejemen nochi ipilowan Dios. 27 Nochi amejemen anmosetilijkej iwán Cristo iga anmobautizarojkej.† Inán annémija wan Cristo kenku꤁' yéj amotzótzol. 28 Até kichij siga se judío o yej ayéj, esclavo o yej ayéj, taga' o siwa'; iga ansetitokej iwán Cristo Jesús, kenku꤁' sesan amonokej. 29 Siga amejemen itatki Cristo, amejemen ipilowan ipilowampa Abraham, iwán amotatki nq mochjwas yej Dios kijlj Abraham iga kimakas.

4

1 Inán yej nikijtojneki: Mie꤁ aya yolej se tepiltzin yej kimakaskej nochi iga mochjwas itatki, ne꤁i ken se namoltekipanowani yej ono' ichan malej iga yéj nochi itatki. 2 Ono' yej kiskaltia inón tepiltzin iwán ono' yej kita nochi yej itatki, este ku꤁' kijtoj itaj iga kimakas yej kikuis. 3 Ijkonsan nq tejemej, ku꤁' aya tikixmatiáj Cristo, ken ku꤁' aya tiyolejkej, tikchijtoyaj ken kitekimakaj yej kitokaj yej ayéj mela'diosmej. 4 E' ku꤁' asi' tiempo yej Dios kijtoj, kititan iPiltzin, yej onoko ípan se siwa' iwán kichij ken tatekimaka iley Moisés. 5 Wajaj iga texitomako kan tatekimakatoya la ley, iga Dios mateqmemawi ken ipilowan.

6 Iwán inán iga amejemej ipilowanya Dios, kititan iPiltzin iyEspíritoj ípan amoalmajmej; iwán iga iyEspíritoj wel tikijlíaj Dios: "¡TinoTaj, noPáj!" 7 Inán iga tej ipiltzin Dios, inán ayo' mitztekimaka la ley. Iwán iga tej ipiltzin Dios, yawi mitzmakati yej pox yékti iga ticedowa ípan Cristo.

Pablo kinqotza yej mokuepasnekij iga kichijwaj ken tatekimaka la ley

8 E' ku꤁' amejemen aya ankixmatiáj Dios, an-ilpitoyaj iga ankitokayaj yej ayéj mela'diosmej. 9 Inán iga ankixmatij Dios, o matikijtokan, Dios mitzixmatij amejemen, ¿te iga sejo' anmoconfiarojnekij ípan yej ayéj mela'diosmej yej awel te kichijwaj iwán anmotemakaj iga mamitzilpitokan iga ankitokasnekij se? 10 Ankinekij iga Dios mamitzye'itakan iga té ankichijwaj ípan sekin día, meses, fecha iwán año. 11 Nimajmawi iga báldejsan nochi yej nimitzmachtijkej.

12 Nokniwan, nimitzijliáj iga ximochiwakan ken nej, iga nej nq nimochij ken amejemen iga ayo' netekimakato' la ley. Amejemen ayá' annechijwilijkej nité yej ayékti. 13 Ankimátija, ku꤁' achto nimitzpowilijkej ye'noticiaj yej tamanawia, nikawi' wan amejemen iga ayékti nikmachiliaya. 14 Iwán iga ayékti nikmachiliaya, amejemen wel katka ayá' anneye'itayaj, e' malej ijkón amejemen ayá' annejinatijkej niga annesemakakej. Majwa' anqememawijkej ken se iyángel Dios; ken ku꤁' nemi anqememawiaj Jesucristo nokta. 15 ¿Te iga inán ayo' ampakij? Wel nikijtowa inán iga nimitztajtowiliáj, siga wel katka este anqemakayaj amoyix. 16 Iwán inán, ¿ix anne-ijiyaja iga nimitzijlijkej yej ompay nokta?

17 Yej kinekij iga xikchiwakan ken tatekimaka iley Moisés, ayéj iga mitzye'ojmakaj. Yejemej kinekij mamitzyokatikan iwán nejemej, iwán

† 3:27 3:27 Xikita glosario "Bautizar".

yejémejsan xikye'itakaan. ¹⁸ Yekti iga xiknekikān iga xikpalewīkān sekin, siga yej ankichiwiliáj nokta yej yekti, e' xikchīwakān nochipa, ayéj kuā'san nono' amowan. ¹⁹ Amejemen yej nimitznekiy ken nokta annopilowan, sej nimoknochijto' iga amejemen, ken tikita se teye' kuā' kualoto' iga taonoltiá; iwān ijkón nia nimoknochijtoti este que xikmela'tokakan Cristo. ²⁰ ¡Niknekiskiáya magui' sémiya nokta manono amowan iga manimitzt-zojtzopeli'notzakān, puej ayo' nikmati te nikchīwa wān amejemen!

Mamixkujtilo ipan Agar wān Sara

²¹ Amejemen yej ankichīwasnekiy ken tatekimaka iley Moisés, xine-ijlikān inīn: ¿Ix ayí' ankikakikej ken kijtowa inōn ley? ²² Kijtowa iga Abraham kipiá' ome isiwa', se yej imela'siwa' yej itōka' Sara, iwān se' yej isirvientaj Sara yej itōka' Agar. Sejsé isiwa' kita' se ipiltzīn. ²³ E' ipiltzīn sirvienta onoko iga taga' kine', miej ipiltzīn yej ayéj sirvienta onoko iga mochij yej kijtoj Dios. ²⁴ Inīn tātapowalis kān mamixkujtilo. Inōmej ome siwatkej kijtojneki ome pacto yej Dios kichij. Se de inōn pacto mochij ipan tepe' Sinaí, iwān inōn tenextiliá de Agar; nochi ipilowan Agar onoj iga esclavojmej iga kipiáj iteko yej la ley. ²⁵ Agar kijtojneki inōn tepe' yej itōka' Sinaí yej ono' Arabia, inōn kijtojneki Jerusalén yej inān ono' ipan tajli, iga yej ompa chantitokej wān ipilowan kitekimakatokej iley Moisés. ²⁶ E' Sara kijtojneki se' Jerusalén yej ono' ajko ipan cielo, inōnwa' ayéj esclava, iwān tejemej ipilowan. ²⁷ Iga itájtōl Dios kijtowa:

Xipaki tej siwa' yej ayá' tipilowa;
xitzajtzi iga tipaki, tej yej ayí' tipilkualo.
Iga siwa' yej kikajtejkej yawi kipiati máj ipilowan,
máj que inōn siwa' yej wewejoj.

²⁸ Nokniwān, tejemej ken tikita Isaac yej ipiltzīn Sara; tejemej tepilowan yej Dios kijtoj iga onoskej. ²⁹ E' ijkón ken ikya ipiltzīn Agar, yej onoko iga taga' kine', kiknochij ipiltzīn Sara, yej onoko iga kine' iyEspíritoj Dios; ijkón nō inān, yej kichīwasnekiy ken tatekimaka iley Moisés, te-iknochīwaj tejemej yej tonokej iga iyEspíritoj Dios. ³⁰ E', ¿te kijtowa Dios ipan itájtōl? Kijtowa: “Xikixti esclava iwān ipiltzīn, iga ipiltzīn esclava awel kikui yej itatkiiyas ipiltzīn yej ayéj esclava.” ³¹ Inōn iga nokniwān, tejemej ayéj ken ipilowan yej esclava yej kitekimakato' iley Moisés, majwa' tejemej ipilowan yej ayéj esclava iga timoconfiarowaj ipan Cristo.

5

¹ Cristo tēxiton iga ayo' matetekimakato la ley. Inōn iga xixitontokān, iwān ayo' ximotemakān iga sej mamitztekimakatokān la ley.

² Ta' xinekakikān, nej niPablo, nimitzijliáj siga amejemen anmircuncidārowaj, ayá' mitzpalēwiáj iga migui' Cristo. ³ Nimitzijliáj sej iga nochi yej mocircuncidārowa, yawi onoti iga makichīwa nochi ken tatekimaka iley Moisés. ⁴ Amejemen yej ankijtowaj iga anye'onokej iyixtaj Dios iga san ankichīwaj ken tatekimaka la ley, anmoyokatijkej de Cristo iwān ankikajtejkej Dios yej te-ikneliá. ⁵ E' iga nejemej, iyEspíritoj Dios nenextiliáj iga nejemej niawij niye'onotij iyixtaj Dios iga nimoconfiarowaj ipan Cristo. ⁶ Siga tisetitokej iwān Cristo Jesús, até kichij siga tonokej circuncidādoj o ayá', monékisan iga matimoconfiarokān ipan Dios, iwān siga timoconfiarowaj, tiknekísēja tokniwān.

7 Amejemen ómpaya ken ankichijtoyaj. ¿A'yéj mitzkawaltijkej iga ayo' xikchíwakan ken kijtowa mela'ye'notíciáj? 8 Ayéj Dios yej mitzkawaltijnekij, iga Dios nokta yej mitznótzaj. 9 Amo xikelkawakan iga "alín levadura* kipoşawayaltía nochi tixti kuá' mochiwa pan." Ijkón se yej ayompa tamachtía wel kichikokixtiá komati tokniwan. 10 Nej nimoconfiarowa ipan toTeko iga amejemen ankitokaskej ken nimitzmachtijkej, e' Dios yawi kicastigaroti yej mitzkuejkuesowaj, a'san neşis.

11 Nokniwan, siga nej katka manitatekimakátoo' iga mamocircuncidarolo, judiyojmej ayá' ne-iknochiwayaj iwán ayá' kikuejkuesowayaj kuá' kikakij iga nikpowa te iga Cristo migui' ipan cruz. 12 E' inomej yej mitzkuejkuesojtinemij iga ximocircuncidarokan, ¡masejwa' nochi yejemej mamomela'tekikanya!

13 Nokniwan, Dios mitznótzkej iga ayo' mamitztekimakatokan la ley. Malej iga ijkón, amo xikchíwakan ayompa kensan kineki amoalmaj, majwa' ximosepampalewikan iga manesi iga anmonekij. 14 Iga nochi yej tatekimaka la ley wel mochiwa ipan inín yej ijkín kijtowa: "Xikchokili mokniñ kensan tej timochokiliá." 15 Nimitzijliáj, siga anmotankuaj iwán anmokuaj amejémensan, anyawij anmosepantamitij.

Matinemikan ken kineki iyEspíritoj Dios

16 Inín yej nimitzijliáj: Xinemikan ken kineki iyEspíritoj Dios, iwán amo xinemikan ayompa ken kineki amoalmaj. 17 Iga nochi yej ayékti tikchíwasnekij, akiye'ita iyEspíritoj Dios, iwán iyEspíritoj Dios akiye'ita yej ayékti tikchíwasnekij. Iyomextimej ayá' moye'itaj, inón iga amejemej avel ankichijaw yej ankinekij. 18 E' siga iyEspíritoj Dios mitzozmakaj, ayo' mitztekimakatokej la ley.

19 Néşisan yej ayompa kichijaw ken kinekij iyalmajmej, ijkín kichijaw: kochij wan yej ayá' iwán namiktitokej, kichijaw yej pox ayékti, este ayo' piñawaj iga ayompa kichijaw, 20 kiweyimatij idolojmej, taachisarowaj, ta-ijiyaj, pox takuejkuesowaj, kikuilijnekij yej se' itatki, pox kuejkuesiwij, kinekij yejemejsan mamoye'chíwakan, moyojoyokatiáj iwán monechkowaj wansan yej moye'itaj, 21 ta-ixitaj, tamiktiáj, sentawanaj kan pox tajtakuj iga ilwichijaw, iwán kichijaw sékino' yej ijkómpasan. Nimitznónótzaj amejemen kensan achto nimitzijlijkej, yej ijkón kichijaw, ayá' wel kalakiskej kan reinarowa† Dios.

22 E' iyEspíritoj Dios kichíwa ipan toalmaj iga matimochokilikan, matipaktokan, matonokan tamelá, amo nimanín matikuesiwikan, matite-ijikñimej, matikye'chíwilikan sekin, nochipa matikchíwakan ken tikiytowaj iga tikchíwaskej, 23 matiyoltzopelikmej, iwán matimoyoltakuawilikan kuá' tikchíwasnekij yej ayékti. Ateyi nisé ley yej tatekimaka iga amo matikchíwakan ijkín. 24 Iwán yej tiktokaj Jesucristo, tikmiktijkej ipan cruz nochi yej ayékti yej kichíwasneki toalmaj. 25 Ya que iyEspíritoj Dios kichij iga wel matiyé'onokan, matikchíwakan nochi ken teñextiliá.

26 Amo matimoweyimatikan, amo matimokuejkuesokan niga matimosepan-ixitakan.

* 5:9 5:9 Xikita glosario "Levadura". † 5:21 5:21 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

6

Ximosepampalewikan

¹ Nokniwan, siga ankitaj agaj kichij yej ayekti, amejemen yej máj anki-matij ken kineki iyEspíritoj Dios, xikpalewikan iga sej maye'nemi. Tamelá xiknotzakán; amo ximoweyimatikan. Amo santá' tej nq tikchjwasnekis yej ayekti. ² Ximosepampalewikan kuá' ay'ya ankojasij ken ankichjwaj ipan tejté yej mitzqolmiktijtokej. Iga ijkón, ankichjwaj ken tatekimaka iley Cristo.

³ Si agaj momachiliá iga kipiá itekiyo kuá' ayéj te iteki, inón igánajsan mokajkayawa. ⁴ Sejsé imatika mamó-ita ken iga nemi, iwán siga kita iga ómpaya ken kichijto', iyálmajsan makimatito iga ye'ono'. E' amo makijto iga yéj máj ye'nemi que se'. ⁵ Puej sejsé kimati te tekipánol Dios kimá' iga makichjwa.

⁶ Yej nemi momachtiá ipan itájtqol Dios, yej quipiá, achi makimakokati itamachtiani.

⁷ Amo ximokajkayawakan: ayagaj wel kajawilmati Dios. Yej kichjwiliá agaj tejté, inón yawi mokuapati iyakapan. ⁸ Siga agaj kichjwa yej ajayekti, iga inón yej kichij yawi mela'poliwiti. E' yej kichjwa yej yekti ken kineki iyEspíritoj Dios, iyEspíritoj Dios yawi kichjwati iga nochipa maono iyixtaj Dios. ⁹ Inón iga amo matisiawikan iga tikchjwaj yej yekti. Siga ayá' timosemakaskej, wj' dia kuá' temakaskej yej teajasi. ¹⁰ Inón iga kuá' wel, matikchjwilikan yej yekti nochí, iwán inón máj matikchjwilikan tokniwan yej nq moconfiarowaj ipan Cristo.

Pablo tanqotza iwán tanawatiá

¹¹ Ta' xikitakan kejke'pa letrajwewetkej nemi nimitzjkuilowiliáj nomatika. ¹² Inomej yej mitztekimakaj iga ximocircuncidarokan, kichjwaj iga san makiye'itakan, iwán iga amo makijiyakan iga kitokaj Cristo yej mi' pan cruz. ¹³ E' niga yej onokej circuncidado ayá' kichjwaj nochí ken tatekimaka la ley. E' mitztekimakaj iga ximocircuncidarokan iga mamokichmatikan iga mitzchjwaltijkej iga ximotekikan. ¹⁴ E' nej iga nité yej nikchjwa ayá' nimoweyimati, petz nimoweyimati iga niktoka toTéko Jesucristo yej mi' ipan cruz. Jesucristo mi' iga nej, ijkón nochí yej ono' ipan inún tajli ay' neyqtilana ken kuá' míkto'ya iwán nej ken nq nimíkto'ya iga ay' nikchjwa ken mochjwa pan inún tajli. ¹⁵ Iga tisetitokej iwán Cristo Jesús, até kichij siga timocircuncidarowaj o ayá', monékisan iga Dios mateyolpata. ¹⁶ Dios makichjwa iga maonokan tamelá iwán makiknelikan nochí yej kichjwa ken nemi nimitzjiláj, inómejwa' nokta in ipilowan Dios.

¹⁷ Inán nikeman anikneki agaj maneyolmikti; ipan nokajlo' nesi notakal iga ne-iknochijkej iga niktoka toTéko Jesús.

¹⁸ Nokniwan, niktajtaniliá toTéko Jesucristo iga makichjwa yej yekti ipan amejemen. Ijkónyawa'.

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Éfeso Efesios

Pablo kijkuilowiliá yej kitokaj Jesús yej chantitokej altepe' Éfeso

¹ Nej niPablo, iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kitítan, iga Dios ijkón kine'. Nimitzijkuilowiliáj inín ama' yej ankitokaj Dios iwán ankidredowaj Jesucristo yej anchantitokej altepe' Éfeso. ² Dios yej toTaj iwán toTéko Jesucristo mamitzyolchikawakan iwán makichiwakan iga pan amoqlmaj xonokan tamelá.

Dios teyolchikawa iga tiktokaj Cristo

³ Matikweyimatiltikan yej iDios iwán iTaj toTéko Jesucristo iga Dios tema'ya ipan toespíritoj nochi yej yékti yej ono' ipan cielo iga tisetitokej iwán Cristo. ⁴ Dios tetapejpen áchtosan, este kuá' aya mochíwaya inín tajl, iga matisetitokan iwán Cristo, iga matimochiwakan de yéjpasan iwán iga matikchijtokan iyixtaj yej yéj kineki. ⁵ Dios iga tepoxchokilij, kejlán este ikay iga tetapejpen iwán kitítan Jesucristo iga matimochiwakan nokta ipilowan, ijkón Dios kiye'ita. ⁶ Dios poxsan te-iknelij iga teqmema'waj iga yej kichij ipiltzín yej poxsan kineki, ijkón kajasi iga matikweyimatiltijtokan. ⁷ Iga iyesyó Cristo kitoyaj kuá' migui', temañawij iwán teelkawilij yej ayekti tikchijkej, inón kichij iga tepoxiknelij. ⁸ Dios iga tepoxchokiliá, tematiltij yej matikchiwakan iwán iga matikixmatikan iyojwi. ⁹ Tenextilij yej iyantoya, yej yéj kejlantoya iga tejemen, ken yéj kiye'ita' iga ipan Cristo kine' mamochiwa. ¹⁰ Dios yawi kichiwati kuá' yéj nokta kinekis iga kisetiltij nochi yej ono' ipan cielo iwán yej ono' ipan tajl iga Cristo makimandaro.

¹¹ Iwán iga tisetitokej wan Cristo inán timotapialiaja, iga Dios temá' yej yéj itatki, tetapejpentoyay iga Dios ijkón nokta kejlantoya, iga kichíwa ken yéj kiye'ita. ¹² Ijkón Dios kichij iga nejemej nijudiyojmej áchtosan maniksentalikan noqlmajmej pan Cristo iwán manikweyimatiltikan. ¹³ Amejemen nq ankikakikej mela'ye'notíciay yej tasalvarowa iwán ankidredojkej Cristo. Dios mitzmakakej iyEspírito Santo iga manésiya iga amejemen itátkiya yéj, yej ikay kijtoj iga yawi mitzmakatij. ¹⁴ Iga Dios temá' iyEspíritoj, tenextiliá iga yéj yawi temakati majo' yej yéj itatki. Íkuá' kisalvarowa nochi tokniwan yej yejpa itatki iwán nochi kiweyimatiltiáj.

Pablo kitajtaniliá Dios iga makipalewikan yej kitokaj Jesucristo

¹⁵ Inón iga nej, kuá' nikagui' iga amejemen anmoconfiarowaj ipan toTéko Jesucristo iwán anmochokiliáj wan yej kitokaj Dios, ¹⁶ ayá' nika-jtewa iga nikmaka gracias Dios iga amejemen. Nochipa nimitzejlamikij kuá' nitajtowa wan Dios. ¹⁷ Niktajtaniliá iDios toTéko Jesucristo, toTaj yej kipoxpiá poder, iga mamitzmakakan iyEspíritoj iga xikmatikan te xikchiwakan iwán xikixmatikan máj Dios. ¹⁸ Nq niktajtaniliá Dios iga mamitztawikan pan amoqlmajmej iga xikmatikan te iga mitznqtzkej,

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

iwán xikmatikān nō yej pox yekti yej Dios yawi kimakati inōmej yej yéj itatki. ¹⁹ Nikneki xikmatikān iweyi poder yej akipiá kān tanto', inōn tēpalēwiá kuā' tiksentalijtokej toalmaj pan Cristo. Injnsan iweyi poder yej Dios kinextij ²⁰ kuā' kojpa-ixitij Cristo iga miktoya iwán kitālij iladoj iye'mā' ipan cielo. ²¹ Ompa kitālij Cristo iga māj mamandaro que nochi espiritojmej yej kipiáj poder iwán nochi yej mandarowaj pan cielo, ipan inin tajli yej inān ono' iwán yej wj'o'. ²² Dios kitālij Cristo iga makimandaro nochi, iwán nō kitālij iga maono ken tzontekon pan nochi toknīwān yej kitokaj toTēko. ²³ Yej tiktokaj Cristo, tejemej icuerpoj. Yej tiktokaj Cristo atikpolowaj nité iga yéj noyān ono wān nochi kipiá.

2

Dios teyokamānawíá

¹ Cristo mitzojpa-ixitijkej iga anmiktoyaj iyixtaj Dios iga ankichijtoyaj yej ayēkti. ² Inōn ankichijtoyaj ikya, kensan kichijwaj yej akixmatij Dios, san ken kineki Tzitzimi' yej mandarowa ipan ejeka', iwán yej nō kichijwaltíá yej ayēkti inōmej yej akichijwaj ken kineki Dios. ³ Ikya nochi tejemej ijkōn nō tinemiáj, tikchijwayaj san ken kinekiá toalmaj, iwán san ken tikejlamikiáj, inōn iga tejasíá iga Dios matecastigaro kensan sekin. ⁴ E' Dios pox te-ikneliá iga pox tēchokiliá, ⁵ malej iga tejemen timikttoyaj iyixtaj Dios iga tikchijtoyaj yej ayēkti, Dios teojpa-ixitij wān Cristo. Dios ken tēmakōkawiá iga tiye'onoskej wān kiye'ita iga matēmanawí. ⁶ Dios teojpa-ixitij wān Cristo Jesús, iwán teewatoltij itēnoj kān ono' ipan cielo. ⁷ Ijkōn kichij iga makinexti pan mia' xiwi' yej wj'o', iga tepoxye'ita iwán pox te-ikneliá iga timoconfiarowaj ipan Cristo Jesús. ⁸ Dios mitzmanawijkej iga mitzchokiliáj iga ipan anmoconfiarojkej; iwán inin ayéj iga amoganaj ankichijkej, sino que Dios mitzyokamakōkawijkej. ⁹ Inin ayéj iga tejté tikchijkej iga tiktānkej, iga amo agaj mamoweyimati. ¹⁰ Tejemen Dios teojpachij iga matisenemikān wān Cristo Jesús, iga matikchijwakān yej yekti, iga ijkōn yéj áchtosan kejlan ken matinemikān.

Tonokej tamelá ipan Cristo

¹¹ Inōn iga amo xikēlkawakān iga amejemen ayéj anjudiyojmej; judiyojmej mitzijliayaj "incircuncisos"* iga yejemej nochi tajtaga' mojliáj "circuncidados" iga yejemen inōn kitekichijwaj. ¹² Íkuā' amejemen aya ankixmatiáj Cristo, judiyojmej mitzitatej iga anwejkachanejkej, ayá' ankixmatiáj tē motajtolitijkej Dios wān israelitajmej niga yej kijtoj iga yawi kichijwati. Amoselti amonoyaj ipan inin tajli iga ayá' ankixmatiáj Dios wān ayá' ankimatiáj siga wel anmomanawiyaj. ¹³ E' inān iga ansenemij wān Cristo Jesús, amejemen yej amonoyaj wejka iga Dios, ankina'techójkeja iga migui' Cristo iga amejemen. ¹⁴ Cristo kichij iga matonókanya tamelá. Yéj kichij iga judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej mamochijwakān ken sesan, iga Dios kixixitinya inōn yej tayojoyokatijtoya iga mo-ixitayaj. ¹⁵ Kuā' mi' Cristo, ompa tami' iley Moisés wān nochi yej tatekimaka. Yej judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej mochij ken sesan taga' iga kisentokaj Cristo. Ijkōn kichij iga matonókanya tamelá. ¹⁶ Kuā' mi' ipan cruz, Cristo kichij iga matami iga mo-ijiyayaj yej judiyojmej iwán yej ayéj judiyojmej iwán

* 2:11 2:11 Xikita glosario "Circuncisión".

mochijkej ken sesan taga'. Inán wel tonochimej tonoskej tamelá iyixtaj Dios.

¹⁷ Cristo wáaj iwán kipowa' ye'notíciáj ken wel matonokan tamelá iyixtaj Dios tonochimej, yej ayéj judiyojmej yej wejkatitoyaj iga Dios iwán judiyojmej yej ken na'san onoyaj wán Dios. ¹⁸ Iga Jesucristo mi' iga tejemen, tonochin yej tijudiyojmej iwán yej ayéj, inán wel tasij itenoj toTaj iga inonsan iyEspíritoj Dios. ¹⁹ Inón iga inán amejemen ay'ya anwejkachanejkej, niga ayo' amonokej ipan tajli yej ayéj amotatki. Inán ansetiakej iwán inomej yej itatki Dios iwán nō anmochijkeja ipilowan Dios. ²⁰ Wán amejemen inán ken se weyi kajli yej taksato' pan yej tenextilij apostolejmej wán profetajmej,† iwán Jesucristo nokta ken tikita achto te'ti kan tajtaksato' inón kajli. ²¹ Iga tisetitokej wán Cristo, ken yoli' yoli' tejkatiá kajli te que yekáwi se tiopan yej yokachijto' iga toTeko. ²² Ijkonan nō amejemen, iga ansetitokej wán Cristo, amosenechkowaj iga mamitzchjwakan ken se kajli kan maono iyEspíritoj Dios.

3

Dios kititani Pablo iga makipowili ye'notíciáj yej ayéj judiyojmej

¹ Inón iga nej Pablo, nipresojtito' iga nikhjwa ken kineki Cristo Jesús; nitekipanowa iga xiye'onokan amejemen yej ayéj anjudiyojmej. ² Ankimátija iga Dios ne-iknelij iga nemá' inín tekipánol iga manim-itzpalewíkan. ³ Dios nenextilij yej iyantoya iwán nematiltij, ijkon ken nimitzjkuilowilijkeja achi ipan inín ama'. ⁴ Kuá' ankixpowaskej inín, ankimatiskej iga nikmátija yej iyantoya, yej Cristo kichjwako. ⁵ Inón yej to-ikyapatajwán ayá' kimatikej; e' inán Dios, iga iyEspíritoj kinextilij iyapostolejmej iwán iprofetajmej. ⁶ Ininwa' in yej aya momatiá: Jesucristo nō wel kimanawia yej ayéj judiyojmej iga mamochjwakan sesan wán judiyojmej; iyomextin mochjwaskej ken tikita sesan taga' iga Dios kimakas nochi yej kijlij judiyojmej iga yawi kimakatij.

⁷ Malej iga aneajasi, Dios ne-iknelij iwán netalij iga wel manitekipano iga manikpowa ye'notíciáj. ⁸ Nej yej máj até noteki que nochi yej kitapejpen Dios iga itatki; e' yéj kiye'ita iga manikpowili ye'notíciáj yej ayéj judiyojmej. Inón yej'notíciáj tematiltiá yej kichij Cristo iga tejemen, yej pox valerowa iwán ayagaj wel kaxiliá ipatiyo. ⁹ Dios, yej kichij nochi yej tikitaj, kine' iga maniknextili nochi gente ken yéj kichjwas, yej desde ikya ayagaj kimatiá. ¹⁰ Ijkon angelejmej* yej onokej ipan cielo iwán espíritojmej yej kipiáj poder, kitaj ipan toknimej yej kitokaj Dios, iga Dios nokta kipoxmati te kichjwa. ¹¹ Dios kichij ijkon kensan kejlantoya pox ikay, inón kichij iga kititan toTeko Cristo Jesús. ¹² Iga tiktokaj Cristo, inán ayá' tipinawaj iga tikna'techowaj Dios, iga timoconfiarowaj ipan yéj. ¹³ Inón iga nimitzjliáj, amo ximoknomatikan iga nemi ne-iknochjwaj iga amejemen. Inín iga amejemen xiye'onokan.

Ken iga tepoxchokiliá Cristo

¹⁴ Inón iga nimotankuaketa iyixtaj iTaj toTeko Jesucristo, ¹⁵ yej kimaka vida nochi yej ono' pan cielo iwán pan tajli. ¹⁶ Niktajtaniliá toTaj yej nochi wel kichjwa iga mamitzmakakan amotájpál iga iyEspíritoj iga amo

† 2:20 2:20 Xikita glosario "Profeta". * 3:10 3:10 Xikita glosario "Ángel".

ximosemakakan ipan iyojwi. ¹⁷ Nq niktajtanihá Dios iga Cristo maono ipan amejemej iga anmoconfiarowaj ipan yéj, iwán ijkón xikchokilikan Dios wan ximochokilikan iga inochi amoalmajmej. ¹⁸ Ijkón amejemen wan nochi yej kitokaj Dios, wel xikmela'matikan ken iga Cristo tepoxchokiliá. ¹⁹ Niktajtanihá iga xikmatikan ken iga tepochiliá, malej iga ayagaj wel kimati nochi ken iga Cristo tepochiliá, ijkón anmomela'confiarojtoskej ipan Dios.

²⁰ Mamoweyimatilti Dios yej pox wel nochi kichjwa, kichjwa majya sej que yej tiktajtanihá. Awel niga tikojasij yej Dios wel kichjwa ipan tejemej iga tepalewiá. ²¹ ¡Tonochimej yej tiktokaj Cristo Jesús matikweyimatiltikan Dios nochipa! Ijkónyawa'.

4

IyEspíritoj Dios tepalewiá iga sesan timochiwaj

¹ Inón iga nej nipresojtito' iga niktoka toTeko, nimitztajtanihá iga xiye'nemikan ken kajasi manemikan yej Dios kinotza, kensan mitznotzkej amejemen. ² Ximoalimpamatikan, xite-ijiknimej; amo nimanín xikuesiwikan, ximosepanchokilikan iga anmonekij, ³ xiktemokan nochipa iga xonokan tamelá, sesan amoalmajmej ken kineki iyEspíritoj Dios. ⁴ Tejemen yej tiktokaj Cristo tonokej ken sesan cuerpo, ono' sesan Espiritu, ijkón ken Dios mitznotzkej iga ipan sansé xikchixtokan yej mitzsalvarowaj. ⁵ Ono' sesan toTeko, ipansan sesan kan timoconfiarowaj iwán pan sesan toTeko timobautizarowaj.* ⁶ Ono' se Dios yej nochi iTaj, yéj kimandarowa nochi, nochi kichjwa yej yéj kineki iwán ono' noyan.

⁷ E' sejsé de tejemej temá' iga wel matikchjwakan totekiyo' kenya iga Cristo kine'. ⁸ Inón iga itájtól Dios kijtowa: Tejkaj ajko, kiwigaj' nq presoymej, yej iyenemigoymej, iwán kimakokawij tajtaga' yej yekti.

⁹ ¿Té kijtojneki iga "tejkaj"? Kijtojneki iga ocho temoj ipan inín tajli, te iyijtko yajka. ¹⁰ Yej temojka, yejsan sej tejkaj máj ajko iyixko cielo, inón iga yéj inán noyan ono', ipan cielo iwán pan tajli. ¹¹ Yéjsan kitajlij iga sekin maonokan apostolejmej, sekin yej Dios kitajtolmaka, sekin yej kipowiliáj itájtól Dios yej aya kixmatij, sekin pastormej iwán nq sekin yej tamachtiáj. ¹² Ijkón yéj kichij iga nochi yej kitokaj wel matekipanokan pan itekipánol Dios, iga wel nq makipalewikan toknijwan, ¹³ te que tonochin matimochiwakan sesan ipan Dios iwán iga matikxmatikan iPiltzjin. Ijkón ajachi ajachi tiye'tajlantiaskej iwán matiye'nemikan iga tonoskej kensan Cristo. ¹⁴ Ayo' matinemikan ken kokone' yej nijnijiga kiwigaj ejeka' kuá' nejnemij. Ono' nokta yej tamachtiáj iga takajkawaj iwán kinekij matekajkawakan iwán matewigakan pan yej ayéj ye'ojti. Amo ijkón matechwilikan. ¹⁵ Iga timochokiliáj, matikijtokan yej mela'ciertoj, ijkón nochi tikchijtiaskkej ken Cristo tenextiliá, iga yéjwa' in totzontekon. ¹⁶ Cristo ken totzontekon nochi yej tiktokaj, wan tejemen ken icuerpoj. Sejsé tikpiáj totekiyo, wan tisen-onokej, tisentekipanowaj wan nemi tikuij totájpaj iga timosepanchokiliáj.

Yej kitoka Cristo, se'pay manemi

* 4:5 4:5 Xikita glosario "Bautizar".

17 Inín inán nimitzijiááj iwán nimitztajtaniááj ipan itoqa' toTeKo Jesús iga ay'ya máj xikchijtokan ken kichiwaj yej ayá' kixmatij Dios. Yejemen san kixeto'chujwaj ken kineki iyalmajmej. 18 Yejemen ayá' ye'tajlamikij iga onokej ken kan takomichkan, yejemen ayá' kipiááj vida yej Dios temaka tejemen iga yoltakuaktikej, inón iga ayá' niga kixmatij. 19 Yejemen ken ay'ya xaya'yojkej iga ayo' pinawaj, kimela'yolmakákeja iga kichiwaj yej pox ayejyeki iwán inqnsan kiyoltilantokej. 20 E' amejemen, kuá' anki-credojkej Cristo, ayéj ijkón mitzmachtijkej, 21 siga melá'wa' ankikakikej yej mitzpowilijkej de Jesús, iwán siga mitzmachtijkej kensan Jesús tanextiliá. 22 Xikajtewákanya ken ikya ankichijtoyaj; xikixtikán ipan amoalmaj yej mitzyoltilantoyaj iga ankichijtoyaj yej ayékti, inón mitzpojpolojtoyaj iga anmokajkayajtoyaj. 23 Ximomakákanya iga Dios mamitzzolpatakan wán ken iga antajlamikij, 24 iwán xikchijtokanya yej yékti ken kineki Dios iwán nésisya iga melá' anye'némija.

25 Inón iga ayo' xitakajkayawakan, sejsé de amejemen amo makikakajyawa iyiknín, iga tejémempasan iga pansan se cuerpo tisetitokej.

26 Siga ankuesiwij, amo iga inón xikchiwakan yej ayékti iwán amo xikuesitokan semilwi'. 27 Niga ximomakakan iga Tzitimi' makalaki pan amoalmaj.

28 Yej tachtekiá, ayo' matachteki, mapéwaya ga maye'tekipano iga matatani, iga wel makipalewi yej ayá' motapialiá.

29 Amo xikijtokan tájtól yej ajayekti. Majwa' xikijtokan yej ye'tájtól yej makipalewikán yej kitokaj toTeKo. 30 Amo xikchiwakan iga mamoknomati Dios iyEspíritoj. Mitzmakakej iyEspíritoj iga manésiya iga amejemen itátkiya yéj este kuá' wj' Cristo iga mitzsalvarokij.

31 Amo xiyolchichixtokan iga ankuesiwij, amo xitajtawetajtokan, amo xiktatzejzilikan amoknín, niga xikmalijlikán agaj, iwán xikajtewakan nochi yej ayékti. 32 Majwa' xite-ijiknimej, ximo-iknelikan, ximoperdonarowilikan yej anmochiwiliááj, ijkón ken Dios ipan Cristo Jesús mitzperdonawilijkej nochi yej ankichijkej yej ayékti.

5

Ken iga manemikan yej ipilówampa Dios

1 Amejemen ipilowan Dios yej mitzpoznekij; xiktemokan iga xikchiwakan kensan yéj kichjwa. 2 Ximosepanchokilikán, kensan Cristo techokiliá, iwán motemá' iga mi' ga tejemen. Kuá' mi' Cristo, Dios kiye'ita' ken kuá' se yolka' kimiktiliááj iwán ajwiya' kuá' tata.

3 Amejemen yej Diopay itatki, ni alín ayo' xikijtokan iga agaj moteka iwán yej ayá' iwán namiktito', niga nokta xikijtokan yej ajayekti, niga xikejlamikikan iga ankipoxpiasnekij kuajkuantas. 4 Amo xikijtokan tájtól yej tipinawaj iga tikakij, niga xeto'tajtolmej, niga tajtolmej yej pox ayékti iga mamoi-ijto, iga nochi inín ayá' kajasi iga xikijtokan, majwa' xikmakakan gracias Dios. 5 Ankimátija siga agaj moteka iwán yej ayá' namiktito', o kichjwa tejté yej ayékti o kipoxpiasneki kuajkuantas, inqnwa' kenkuá' kiweyimati ídolo iwán ayá' kajasi iga Cristo iwán Dios marreinao* ipan yéj. 6 Amo agaj mamitzkajkayawakan iga xeto'tajtolmej,

* 5:5 5:5 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

inón iga Dios yawi kicastigarotij yej ayá' tagatakakij. ⁷ Amejemen amo ximotokakan iwán inomej yej kichiwaj yej ayékti.

⁸ Amejemen ikya amonoyaj kenkuá' kan tamichkan, e' inán amonókeja kan taxotalpan iga ankixmatij toTeko; xinejnemikanya ken yej nemij nokta kan taxotato'. ⁹ Iga yej kipiá iyEspíritoj Dios pox te-ijiknin, ye'nemi, iwán atakajkayawa. ¹⁰ Xikixmatikan yej kiye'ita toTeko. ¹¹ Amo ximotokakan wan yej onokej ken kan takomichkan iga kichiwaj yej ayá' teonkixtiá, majwa' xiknextilikan iga ayompa kichijtokej. ¹² Te tipinawaj iga tikpowaj yej yejemen kichtakachiwaj. ¹³ E' kuá' nóchiya momati, nité ayo' iyantos, iga inón yej kitawía, kinextiá siga se ye'nemi o ayá'. ¹⁴ Inón iga mojtowa: Xisa, tej yej tikochto'; xi-ojpa-isa iga timikto', iwán Cristo yawi mitztawiti.

¹⁵ Inón iga ximo-itakan ken iga annemij. Amo xonokan ken yej ayá' kixmati yej yékti, sino que ken yej kimati te mochíwa iga nochi maye'kisa. ¹⁶ Amo xiknempolokan kuá' wel agaj ankichiwiliáj yej yékti, iga inimej día pox ono' yej ayékti kichiwaj. ¹⁷ Amo ximoxeto'tilikan; xikmatikan katiapa yej Dios kineki iga xikchiwakan. ¹⁸ Amo xitawanakan, iga yej tawana mopoipolowa, majwa' ximomakakan iga iyEspíritoj Dios mamitznentikan. ¹⁹ Kuá' anmonechkowaj, xikuikakan yej ijkuilijto' ipan salmos, iwán takuj' yej kajasi iga mokuikiliá Dios wan tepalewiá iga timoconfiarowaj pan yéj. Xiktakujikilikan iwán xikweyimatilikan toTeko iga nochi amoalmajmej. ²⁰ Nochipa xikmakakan gracias toTaj Dios iga nochi yej temaka, ipan itoká' toTeko Jesucristo.

Ken manemikan yej kitokaj Cristo

²¹ Ximosepancredokan iwán ijkón nesís iga ankimajmawiliáj Dios.

²² Siwá' yej wewejyoy makicredo iwéj, ijkón kensan kicredowa yej tatekimaka toTeko Jesucristo. ²³ Iga taga' tzontekon iga isiwá', ijkón kensan Cristo tzontekon iga nochi yej kitokaj. Cristo kimanawía yej kitokaj wan yejemen ken icuerpoj. ²⁴ Ijkón ken yej kitokaj Dios kichiwaj ken kineki Cristo, ijkonsan no siwá' nochipa makichíwa ken kineki iwéj.

²⁵ Taga', xichokkili mosiwa', ijkón ken Cristo kichokilij yej kitokaj Dios iwán mi' iga nochi tejemej. ²⁶ Cristo kichij iga tejemej matimochiwakan itátkisan; tepajpa' iga a'ti wan iga itájtól. ²⁷ Inón kichij iga tejemen yej tiktokaj matonokan ken isiwá' Cristo. Wan mate-ita iga tipoxye'nemij iga atikpiáj nité nokta yej yéj akiye'ita wan tonóskejsan iga yéj. ²⁸ Ijkón no se taga' makichokili isiwá' kensan yéj mochokiliá. Yej kichokiliá isiwá', yéj no mochokiliá. ²⁹ Iga ayagaj mo-ijiya igánajsan, majwa' motamaka iwán mocuidarowa, ken Cristo kichíwa wan yej ípan kicredowaj; ³⁰ iga tejemen yej tiktokaj Cristo, icuerpoj nokta, tejemen inakayo iwán iyomiyomej. ³¹ Ijkín kijtowa itájtól Dios: "Inón iga taga' kikajteawas itaj iwán iye' iga mosetilij iwán isiwá', iwán inón ome mochíwas sesan."† ³² Yej inin temachtíáj, pox valerowa iwán ay' iyanto'; nej nikijtowa iga inin tajtowa de Cristo iwán tejemej yej tiktokaj. ³³ E' no nikijtowa iga xichokkili mosiwa' kensan tej timochokiliá, iwán siwá' makiye'ita iwéj.

† 5:31 5:31 Gn 2:24

6

Pablo kinonotza tetajmej iwán tepilowan

¹ Tepilowan, xitagatakikikan kuá' te mitzijliáj amotaj amoye', xikchíwakan iga toTeko ankitokaj, iga inín sí yekti. ² Ono' diez mandamientos; sekin tenextiliá iga Dios kimakas tejté agaj yej ijkón kichíwa. Yej achto mandamiento yej ijkón tenextiliá, ijkín ijkuiiljito': "Xikye'ita motaj iwán moye', ³ ijkón tiye'onos, iwán tiwejkawas iga tonos ipan inín tajli."

⁴ Iwán amejemén tetajmej, amo xikuejkuesokan amopilowan, majwa xiknonotzakan iwán xikojkuiltikan pan iyojwi toTeko.

⁵ Amejemén yej an-esclavojmej,* xikchíwakan yej mitztekimakaj amoteko yej ono' ipan inín tajli, xikye'itakan, xik-respetarokan iwán amo xikajkayawakan, xitekipanokan ken kuá' nemi antekipanowaj iga Cristo.

⁶ Xitekipanokan iga yejemej aya'san kuá' mitzitztokej iga mamitzye'itakan, xikchíwakan ken kuá' Cristo itekipánol nemi ankichíwaj, xikyolmakakan iga xikchíwakan ken Dios kineki. ⁷ Xiyolpakikan iga antekipanowaj ken kuá' nemi antekipanowaj iga toTeko, ayéj iga agaj. ⁸ Ankimátija iga sejsé de amejemén, an-esclavojmej o ayéj, mitzmasukkej toTeko kensan ankichijkej yej yekti.

⁹ Amejemej itekomej esclavojmej, ijkonsan no xikchíwakan wan amoesclavojmej, amo xikijtokan: "Nia nimitzmagati siga atikchíwa motekipánol." Xikejlamikikan iga yejemej iTeko, yejsan no amejemempa amoTeko yej ono' ipan cielo, yej ayá' sesan kiye'ita.

Ken xikchíwakan iga Tzitzimi' amo mamitztanilikan

¹⁰ Iwán inán nokniwan, ximomela'confiarokan ipan toTeko iga yéj nokta mitzpalawiáj iga iweyi poder. ¹¹ Ximotaajakikan iga ken armadura yej kakiáj iga momanawiáj yej yawij kan momijmiktilo; e' inimpa ayá' mo-ita, inín ipoder Dios yej mitzmasukaj iga amo mamitzkajkayawakan Tzitzimi'.

¹² Iga ayá' nemi tikchíwaj iga matiktanilikan agaj yej nakayoj iwán omiyoj, sino que nemi tikchíwaj iga matiktanilikan Tzitzimi' iwán iyangelejmej yej onokej pan cielo, yej mandarowaj ipan inín tajli kan mochijto' yej ayekti.

¹³ Inón iga xikuikanya nochi iga yej amomanawiáj, yej Dios mitzmasukaj, iga wel ximomanawikan kuá' Tzitzimi' mitzchíwilijnekij yej ayekti, iwán kuá' nóchiya ankijyowijkej, anye'isatoskej ipan iyojwi Dios. ¹⁴ Xiye'isatokan; nochipa xikijtokan yej mela'ciertoj iwán ijkón kenkuá' antajko-ilpitokej iga anmomanawiáj, iwán nochipa xikchíwakan yej yekti iwán ijkón kenkuá' anmoeltakuaj iga kuachtí de tepos. ¹⁵ Ken se soldado nochipa kakijto' iga', ijkón no amejemén nochipa xikpowakan itájtol Dios yej kichíwa iga maonolo tamelá.

¹⁶ No ximoconfiarokan pan Dios, iga ijkón ken kuá' ankipiáj amoescudoj† iga ximomanawikan kuá' Tzitzimi' kinekis mamitzmimakan iga mitzknochíwaj. ¹⁷ Iwán no xikejlantokan pan amoalmaj iga amejeméj Diosya mitzmanawijkej, ininwa' ken kuá' se kitaliá ikaskoj ipan itzontekon iga momanawiá. Xiknentikan itájtol Dios pan amoalmaj, inonwa' espada‡ yej iyEspiritoj Dios mitzmasukaj. ¹⁸ Nochipa xikteneşikwan Dios wan xiktajtanicikan ken iyEspiritoj mitztajtolmakaj. Ijkonsan nochipa xikchijtokan, wan xiktajtanicijtokan Dios iga nochi yej kicredojokej pan

* 6:5 6:5 Xikita glosario "Esclavo". † 6:16 6:16 Xikita glosario "Escudo". ‡ 6:17 6:17 Xikita glosario "Espada".

yéj maye'onokan. ¹⁹ Xiktajtaniłikan Dios no iga nej, iga manetajtolmaka iwán kuá' nitajtowa amo manimajmawi, iwán iga wel manikmati te manikjto kuá' nikipowa ye'noticiaj yej nematiltij. ²⁰ ToTeko netitan iga manikpowa ye'noticiaj, inón iga inán nipresojtito'. Achi xiktajtaniłikan Dios iga manepalewi iga amo manimajmawi iga nikipowa ye'noticiaj ken kajasi.

Pablo tanawatiá

²¹ Tíquico, yej tóknimpa yej nikpoxchokiliáj, ayá' kikajtewa iga nepalewiá ipan itekipánol toTeko, yéj yawi mitztatapowitij de nej iwán yej te nemi nikchíwa. ²² Inón iga nimitztitaniliáj Tíquico, iga mamitzijłikan ken nonokej iwán iga mamitzyolchikawakan.

²³ Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo makichíwa iga xiye'onokan iwán xonokan tamelá. ²⁴ Ken iga Dios kiyé'ita makichíwa ipan nochi yej ayí' kikajtewaj iga kipoxnekij toTeko Jesucristo. Ijkónyawa'.

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Filipos Filipenses

Kua' Pablo ono' carcelijti', kijkuilowiliá yej kitokaj Cristo yej ichamej Filipos

¹ Nej niPablo iwán toknin Timoteo yej nikchijwaj ken netekimakaj Jesucristo, nimitzijkuilowiliáj yej amochan Filipos nochi yej ankitokaj Cristo Jesús, nochi pastormej* wan diaconojmej.† ² ToTaj Dios iwán toTeko Jesucristo mamitziknelikan iwán makichiwakan iga xonokan tamelá.

Pablo kitajtaniá iga yej kitokaj iyojwi Dios

³ Nochipa kua' nimitzejlamikij nikmaka gracias noDios, ⁴ iwán poxsan nipaki kua' niktajtaniá Dios iga amejemen, ⁵ iga nikmati iga este kua' achto ankikakikej ye'noticiaj iwán este inán, anepalewiáj iga ankipowaj inón ye'noticiaj. ⁶ Nej nikmati iga Dios inán kipewaltij iga kichíwa iye'tekipánol ipan amejemen, iga ankitokaj iyojwi, iwán Dios inón ye'tekipánol kichijtos este maye'kisa kua' wí' Jesucristo. ⁷ Kajasi iga inón nikijtowa de amejemen iga nimitzpozchokiliáj. Amejemen anepalewijkej ipan tekipánol yej Dios nemá' iga nikpowa ye'noticiaj yej asalvarowa, inonsan tekipánol yej nemi nikchíwa nij kan nipresojtito' iga niknextiliáj yej aya kiredowaj iga mela'ciertoj inón ye'noticiaj. ⁸ Dios kimati iga poxsan nimitzitasnekij. Nimitzchokiliáj ijkonsan ken Jesucristo mitzchokiliáj. ⁹ Kua' ni-oradowa iga amejemen, niktajtaniá Dios iga máj ximosepanchokilikan iwán wel nochi nokta xikmatikan ¹⁰ ken iga wel nochipa xitapejpenakan yej máj yekti yej ankichíwaskej. Ijkon wel anye'nemiskej, iwán ijkon kua' wí' Cristo, ayagaj wel mitzijliskej iga ayompa ankichijkej. ¹¹ Pues amejemej, iga mitzpalewiáj Jesucristo, ankichíwaskej yej yekti iga tokniwan makiweyimatitikan Dios.

Nej nono' iga manikchíwa ken kineki Cristo

¹² Nokniwan, nikneki xikmatikan iga yej nechíwilijkej yej ayekti, inón tapalewij iga máj mopowa' ye'noticiaj. ¹³ Nochi soldadojmej yej onokej ipan palacio, iwán sekin, kimatij iga nipresojtito' iga niktoka Cristo. ¹⁴ Iwán iga momati iga nipresojtito', mia' tokniwan kipowaj itájtól Dios iga kiyolmakaj, ayá' majmawij, iwán máj moconfiarowaj ipan toTeko.

¹⁵ Melá' iga sekin kipowaj ye'noticiaj de Cristo iga ta-ixitaj iwán kijtowaj iga yejemej máj kimatij que nejemej, e' sekin kipowaj ye'noticiaj iga kiyolmakaj iwán kinekij noyan mamomati. ¹⁶ Sekin kipowaj itájtól Cristo iga san manesi iga no kichíwaj inompa tekipánol, ayéj iga kimela'tokaj Cristo, kinekij maneyolmiktikan iga kimatij nono' preso; ¹⁷ e' sekin kipowaj ye'noticiaj iga nechokiliáj, iga kimatij niktajtowiliá itájtól Cristo yej tamánawiá. ¹⁸ E' até kichij siga kiye'powaj o ayá', e' yekti iga tajtowaj de Cristo; iga inón kichíwaj, nej niyolpaki.

* **1:1** 1:1 Español "obispos". Xikita glosario "Obispo". † **1:1** 1:1 Xikita glosario "Díacono wan diaconisa".

Iwán majo' nia niyolpakiti ¹⁹ iga nej nikmati iga ipan inochi nia niye'kísati iga amejemen an-oradowaj iga nej, iwán iga nepaléwiá iyEspíritoj Jesucristo. ²⁰ Nej nikneki nokta iga ayí' manikchiwa tejté yej Cristo akiye'ita, ijkón anipinawas iyixtaj. Majwa' amo manimajmawi iga nikpowa itájtol Cristo iwán nochipa mamonexti ipoder ipan nej, até kichij siga nimikto' o nisato'. ²¹ Siga nono', manikchiwa yej Cristo kineki, iwán siga nimiki, niktaniaya yej nemakas Cristo. ²² E' siga nisato' máj wel nitekpanowa iga toTeko, anikmati katiá niktapejpena. ²³ Iyomextin wel niktapejpena: nikneki magui' manimikiya iga manónoya iwán Cristo, iga nej inón máj yekti katka; ²⁴ e' iga amejemen, máj yekti iga manisato. ²⁵ E' nikmati iga majo' nisatos, nonos iwán amejemen iga nimitzpaléwiskej iga máj xikyolmakakan iga ankitokaj toTeko, iwán xiyolpaktokan iga ammoconfiarowaj ipan yéj. ²⁶ Iwán wel sej nonos iwán amejemen iga xiyolpaktokan iga yej kichij Jesucristo iga nepaléwíj.

²⁷ E' nimitzijliáj iga xiye'nemikan ijkón ken tenextiliá itájtol Cristo. Ijkón siga nimitzitatij o wejka nonos, nikneki manematiltikan iga amejemen ankitokajo' Cristo, iwán sesan amoalmajmej iwán ansentekipanojtokej iga ankipowaj ye'noticiaj yej tamanawia, ²⁸ iwán amo xikmajmawilikan yej mitzijiyaj. Ijkón neši iga yejemej yawij poliwitij, e' kinextiá iga amejemen anyawij anmosalvarotij, inonwa' kichiwaw Dios. ²⁹ E' iga ankitokaj Cristo, ayejsan iga ankipetzcredowaj, sino que no mitziknochiwaj iga yéj ankitokaj. ³⁰ Inán wel tisentekipanowaj iga tikpowaj ye'noticiaj. Ankitakej kén iga ne-iknochiwej wan inán ankimatij iga ne-iknochiwtókejo'.

2

Matimixkujtikan ipan Cristo iga ayá' moweyimati

¹ Nej nikmati iga Cristo mitzpaléwiáj iga wel xikyolchikawakan sekin. IyEspíritoj Dios ono' amowan iga ante-ijiknimej iwán antachokiliáj, ² inón iga nimitztajtaniliáj amonochin iga xichiwakan iga manipoxpakto iga xonokan ken sesan, iwán ximopoxchokilikan, sesan amoalmaj iwán sesan xikejlantokan. ³ Amo xichiwakan tejté kansan manesi iga pox anwelitij, niga ximoweyimatikan, majwa' ximoalmpamatikan, iwán xikijtoqan: "Se' toknin majya sej que nej." ⁴ Ni agaj makitemo yej yekti iga yejsan, majwa' makitemo no iga sekin maye'onokan.

⁵ Amejemen xitajlantokan ijkonan ken Cristo Jesús. ⁶ Cristo, malej iga yéj nochipa ijkonan ken Dios, ayá' moteki'tilij iga maono ken Dios, ⁷ majwa' kikajtej kan mandarotoya wan mochij ken se taga' yej tapaléwiá iga walaj ken tejemej, ⁸ iwán kuá' onoyay ken nochi taga', moalmpamati', iwán kichij kensan Dios kine', motemá' iga makimiktikan, este mi' ipan se cruz. ⁹ Inón iga Dios kitajlij iga poxsan makiweyimatiltikan, iwán kitajlij se itoka' yej ateyi se' ijkompa iga kiweyimatij. ¹⁰ Iga kuá' makikakikan itoka' Jesús, nochi mamotankuaketza, yej onokej ipan cielo, pan tajli iwán yej onokej taltampa, ¹¹ iwán nochi makijtoqan iga Jesucristo yéj nokta toTeko, iwán mamoweyimatilti Dios yej toTaj.

Yej kitokaj Cristo ken tikita sitalimej

¹² Inón iga nokniwan, ijkón ken amejemen nochipa ankichijkej yej nimitzijlijkej kuá' nonoya amowan, inán iga ayá' nono' amowan, máj xichiwakan yej nimitzijliáj, xichijtoqan yej yekti iga manesi iga Dios

mitzsalvarójeja wān ankimajmawiliáj. ¹³ Iga Diqswa' in yej mitzejlantíaj iga xikchíwakan yej yekti, iwán yéj mitzpaléwiáj iga xikchíwakan ijkón ken yéj kineki.

¹⁴ Nochi yej ankichíwaj, xikye'chíwakan, e' amo xikteki'chíwakan niga ximokuekuesojtókanpa, ¹⁵ iga amo agaj wel makijto iga ankichijtokej yej ayekti. Wān amo ximoweyimatikan, iga amejemen ipilowan Dios, xiye'nemikan iyixtaj la gente yej kipoxchíwaj yej ayekti. Amejemen ken sjalimej yej ankitawíaj yej onokej kan takomichkan ¹⁶ iga ankipowiliáj itájtól Dios yej tanextiliá ken iga wel nochipa maonolo wān Dios. Ijkón kuá' wí' Cristo, nej niyolpaktos iga amejemen, iga nikmatis iga ayéj balde notekipánol iga nimitzpowilijkej ye'notíciáj. ¹⁷ Malej iga katka manemikíkan iga manimochíwa ken ofrenda yej ankimakaj Dios iga annoconfiarowaj ípan, nej nipaki, iwán nikneki nō manipaki amowan. ¹⁸ Xipakikan nō amejemen, iga matisempakikan.

Timoteo iwán Epafrodito

¹⁹ Siga toTēko Jesús kineki, ayá' wejkatis ompiga niktitanis Timoteo iga mamitzitatij, iga manipaki iga nikmatis ken amonokej. ²⁰ Iga ateyi se' ken yéj yej makejlamiki kensan nej, yej melá' iga kitasneki iga amejemen xiye'onokan; ²¹ iga nochi kitemowaj iga yejémejsan mamoye'chíwakan iwán ayá' kiyolmakaj iga makichíwakan yej kineki Cristo Jesús. ²² E' amejemen ankimátija ken iga ye'nemi Timoteo iwán ankimatij iga nepaléwij iga nikpowaj itájtól Dios, yéj nepaléwij ken se tepiltzín kipaléwiá itaj. ²³ Inón iga nia nimitztitanilítij Timoteo, e' manikmáti-o' siga nikísis ípan cárcel, ²⁴ wān nimoconfiarowa ípan toTēko iga ayá' wejkatis niati nimitzitatij.

²⁵ Yekti iga Epafrodito anetitanilijkej iga manepaléwi ípan yej nepolowa. Yéj pox tekipanoj nowān iga nikpojkej ye'notíciáj. Yekti inān manimitztitanilíkan sej. ²⁶ Yéj magui' mamitzitákanya amonochin iwán yéj poxsan mitzejlantokej, iga ankimatikej iga yéj wetitoya. ²⁷ Melá'wa' nokta iga wetitoya, este mikisnekiaya; e' Dios kiknelij, ayejsan yéj, nej nō ne-iknelij iga ayo' pox manimoknōmati. ²⁸ Inón iga nikneki manimitztitanilíkan toknín iga xipakikan kuá' sej ankitaskej, iga ayo' máj manimoknōmatito. ²⁹ Xikye'omemawíkan ken kajasi yej kitoka toTēko iwán xipakikan. Iwán nochipa xikye'itakan yej ijkón tekipanowa ken yéj ³⁰ iga yéj kimiktiayaj iga san kitoka Cristo. Yéj kisentálij iyalmaj iga mamiki iga san nepaléwiá, kan amejemen awel annepaléwiayaj amomatika.

3

Pablo ye'ono' iyixtaj Dios iga moconfiarowa ípan Cristo

¹ Inān nokniwān, xipakikan iga ansetitokej wān toTēko. Nej ayá' nisiawi iga nimitzojpa-ijkuilowiliáj yej ankimátija, iga inón wel mitzpaléwiáj. ² Amo xiktajtolkuikan yej nemij ken pelomej, wān yej ayompa kipowaj itájtól Dios, wān kinekiy mamitzcircuncidarōkan.* ³ Tejémejwa' in yej tonokej nokta circuncidado yej tikweyimatiltíaj Dios iga tepaléwiá iyEspírito iwán tipakij iga tiktokaj Cristo Jesús, iwán ayá' timoconfiarowaj ípan yej tejémejpa tikchíwaj. ⁴ Malej iga nej kajasi nō iga manimoconfiaro ípan inón. Ayagaj máj kajasi ken nej iga manimoconfiaro ípan yej

* 3:2 3:2 Xikita glosario "Circuncisión".

nikchij; ⁵ iga neçircuncidarøjkej kuą' kipiá ocho día iga ninaceroj, iga nej ni-israelitaj yej itribojpa Benjamín, nej nimela'hebreo,[†] iwán nej nq katka nifariseo[‡] iga nitamachtıaya ipan iley judıyojmej. ⁶ Poxsan nikchij ken nej nikne', iga nikmatıá iga nemi nikchıwa ken tatekimaka iley Moısés, este niktewowaya yej kitokaj Cristo iga nikiknoçhiwayaj. Iwán nikmatıá iga niye'nemiá iga nikchıjtoya ken kıjtowa la ley, este ayagaj wel te ne-ıjlıaya. ⁷ E' nochi inın yej ikya iga nej pox valerowaya, inán nikita ken yej ay'ya valerowa ni alın iga niktókaya Cristo. ⁸ Ayejsan iga inón, nochi yej niktaya pox yekti, inán nikita ken yej avalerowa iga máj valerowa iga nikıxmátiya Cristo Jesús yej noTeko. Nochi yej nikchıwaya nikájteja iga niktóga'ya Cristo, inón inán niktıya ken tásol. ⁹ Iwán iga nısetıtó'ya iwán yej, ayéj iga niye'nemi iga nikchıwa ken tatekimaka la ley. Niye'ono' iyıxtaj Dios iga nımoconfiarowa ipan Cristo. ¹⁰ Nej nikneki máj manikıxmati Cristo, nikneki manıkmachılı inón poder yej kojpa-ıxitıj Cristo kan mıktoya iwán nq manıksufrıro ken yej kısufrıroj iwán nikneki nq manımiki ken yej, ¹¹ iwán ıjkonısan nq Dios neojpa-ıxitıj kan nımıktos.

Pablo kıyolmaka iga kichıwa yej kipolówao'

¹² Ayá' nikıjtowa iga nóchiya nıkye'chıj, nıga nikıjtowa iga póxsanya niye'nemi; e' ayá' nikajtewa iga nıktoka Cristo Jesús iga kemas nemas yej yej kıjtoj, iga inón nokta Cristo achto nenotza'. ¹³ Noknıwan, ayá' nikıjtowa iga nınemiya ken Cristo kineki; e' ay'ya nıkejlamiki nochi yej pánoja, inán nıkyolmaka iga nemi nikchıwa yej nepolówao' ¹⁴ iga wel manasi kan nikneki iwán manıktanı yej Dios nemas ipan cielo iga nısetıtó' wan Cristo Jesús.

¹⁵ Nochi yej timomela'confiarøjtokej ipan Cristo inón matıkejlantokan. Si agaj se'pa kejlamiki, Dios yawi kitajlantıti nq. ¹⁶ E' ıjkon ken tınejnentóyaja ipan ıyojwi Dios, ómpasan matınemıkan iwán matıkipıakan sesan toalmaj.

¹⁷ Noknıwan, xımıxkuıtıkan nopan, iwán nq xımıxkuıtıkan ipan inomej yej nemıj kensan nımitzmachtıjkej. ¹⁸ Nımitzıjlıjkeja mia' vej, iwán inán sej nımitzıjlıá este nichokato', ono' mia' yej kalımpamatıj yej Cristo kichıj iga mı' ipan cruz. ¹⁹ Kuą' nóchiya tamis, inımej yawıj poliıwıtıj. Iga yejemej yej kitajtani ıyalmajmej mokuera ken ıdıosmej, iwán moweyımatıj ipan yej kajasıá iga mapınawakan. Yejemej kejlantókejsan yej ono' ipan inın tajlı. ²⁰ E' tejemej toçan ipan cielo, iwán tikchıxtokej yej wı' ipan cielo iga temanıwıki; inonwa' toTeko Jesucristo ²¹ yej kichıwas iga tocuerpoj yej inán kuetanı wan mıksneki, maono kensan yej icuerpoj yej ayı' mıks. Inón kichıwas Cristo iga yej nochi wel kichıwa.

4

Noçıpa xıpakıkan iga ansetıtokej wan toTeko

¹ Inón iga noknıwan yej nımitzpoxtasneki, amejemın yej anneyolchıkawaj iwán nıpoxpaki iga anye'nemıj. Xıksentalıkan amoalmaj iga ankitokaj toTeko, amejemın yej nımitzpoçchokılıáj.

[†] 3:5 3:5 Hebreo: Kuą' mo-ıjkuıloj Nuevo Testamento, mo-ıjlıaya hebreos judıyojmej yej kitokayaj ken ıjkuılıjto' iley Moısés wan nochi yej kitekıchıwayaj judıyojmej, este nq tajtowayaj arameo yej kensan nq hebreo. [‡] 3:5 3:5 Xıkita glosario "Fariseo".

2 Niktajtaniłiáj Evodia wān Síntique iga makipiakān sēsan iyalmajmej ken kajasi iga kitokaj toTēko. 3 E' tej noknīn Sícido,* yej atikajtewa iga tikchijto' inómpasan tekípánol ken nej, nimitztajtaniłiá iga xik-palewi inómej siwatkej yej nepalewijkej kuā' nikpowa' itájtōl toTēko yej tasalvarowa. Nepalewijkej nō Clemente iwān sekin yej tekipanojkej iwān nej. Itókamej ikuiljito'ya ipan libro kan ono' itókamej yej yawij mosalvarotij.

4 Nochipa xipakikān iga ansetitokej wān toTēko. Sej nikojpa-ijtowa: ¡Xipakikān! 5 Nochi mamitzixmatikān iga pox ante-ijiknimej. ToTēko ay'ya ke' poliwi iga wī'ya.

6 Nité amo mamitzylmiktikān, majwa' nochi xiktajtaniłikān Dios yej mitzpolowaj iwān xikmakakān gracias kuā' antajtowaj iwān. 7 Ijkón Dios yawi kichijwa iga xonokān tamelá. Ayagaj wel kentenderowa ken Dios kichijwa iga matonokān tamelá, iwān kuā' toalmaj ono' tamelá, ay' tē kimajmawiliá niga kejlāmiki yej ayēkti iga tēcuidarowa Cristo Jesús.

Xikejlamikikān yejsan yēkti

8 Nokniwān, yáwiya tamiti yej nemi nimitzijkuilowiliáj; xikejlamikikān ipansan yej mela'ciertoj, yej kajasi mamoye'ita, nochi yej ómpaya nokta ken mochiwa, nochi yej Dios kiyē'ita, nochi yej kiyē'asi toalmaj, nochi yej ayagaj wel kippowa. Xikejlamikikān ipan nochi yej yēkti iwān yej kajasi makiweyimatiljikan.

9 Xichijwakān ijkón kensan nimitzmachtijkej. Xichijwakān ken ankikakikej nikijto, iwān ankitakej iga nichij: xichijwakān ijkón, iwān toDios yej kichijwa iga maonolo tamelá, onos amowan.

Yej ichamej Filipos kipalewijkej Pablo

10 ToTēko poxsan neyolchikawa iga amejemen sej anneejlamikij. Ayá' nikijtowa iga anneelkajtoyaj, e' nikmati iga ayá' wel annepalewiayaj.

11 Ayá' nikijtowa iga poxsan nikneki xinepalewijkan, iga nej nochipa nipakto' ke'ya iga nikpiá. 12 Wel niye'ono kuā' ayá' nimotapialiá iwān wel niye'ono kuā' nimotapialiá. Kensan nesi' nipakto', kuā' nixwito' o kuā' nimayanto', kuā' nikpoxpiá iwān kuā' ayá' nikpiá nité. 13 Nochi wel nichijwa iga Crístojwa' in yej nepalewiá. 14 E' amejemen ompay ken anchijkej iga annepalewijkej kuā' nimoyolmiktijtoya iga kuajkuantas nepolowaya.

15 Amejemen yej anchantitokej Filipos nō ankimatij kuā' pewa' nikpowa' ye'noticiaj yej tasalvarowa, kuā' nikisa' estado de Macedonia, nisé iglesia nepalewij, petz amejemensan iga annetitanilijkej tomīn. 16 Iwān kuā' nonóyao' Tesalónica, amejemen annetitanilijkej tomīn. Ayá' sēsan yej annepalewijkej pan yej nepolowaya. 17 Ayéj iga nikeljānto' xinemakakān tejté, niknékiwa' iga manesi iga anchijtokej yej yēkti iyixtaj Dios. 18 Pues nej nikpiaya nochi, ay' tē nepolowa. Inón tomīn yej annetitanilijkej iwān Epafrodito ken tikita incienso yej ajwiya' yej kitatiliáj Dios, iwān Dios inón kipoxye'ita. 19 Niktajtaniłiá noDios iga mamitzmakakān nochi yej mitzpolowaj. Wel mitzmakaj iga ansetitokej wān Cristo Jesús, puej Dios poxsay sej motapialiá. 20 ¡Nochipa mamoweyimatilti toTaj Dios! Ijkónyawa'.

* 4:3 4:3 Sícido: tájtōl griego yej wel agaj itōkā' wān kijtojneki "fiel compañero".

Tanawatiá

²¹ Ipan itoka' Jesucristo xikijlikan nochi yej kitokaj iyojwi Dios ga nikelamikij. Tokniwan yej nigaj iwamej nisen-onokej, kinekij iga xiye'onokan.

²² Nochi yej nigaj onokej yej kitokaj Dios, yej tekipanojtokej chan rey César† de Roma, no mitztitaniliáj saludos.

²³ ToTeko Jesucristo mamitzpalewikan amonochin amejemen. Ijkonyawa'.

† 4:22 4:22 Xikita glosario "César".

Ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Colosas Colosenses

Pablo kijkuilowiliá yej kitokaj Jesús yej chantitokej altepe' Colosas

¹ Nej niPablo, iyapó stol* Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kititan, iga Dios ijkón kine'. Nej iwán tokniñ Timoteo ² nimitziykuilowiliáj inñ ama' amejemen nokñimej yej amonokej Colosas yej Dios mitztapejpenkej, iwán ayá' ankikajtewaj iga ankitokaj iyojwi Cristo. Dios yej toTaj mamitzyolchikawakan iwán makichíwa iga xonokan tamelá.

Pablo oradowa iga tokniwan de Colosas yej moconfiarowaj ipan Dios

³ Nochipa kuá' ni-oradowaj iga amejemen, nikmakaj gracias Dios yej itajpa toTeko Jesucristo. ⁴ Iga nematiltijkej iga amejemen anmopoxconfiarowaj ipan Cristo Jesús iwán ankichókiliáj tokniwan yej Dios kitapejpen. ⁵ Ijkón ankichíwaj iga ankimatij iga mitzpiialiaja kan keman amonoskej nochipa wan Dios ipan cielo. Inón ankimatikej kuá' mitzpowilijkej itajtól Dios yej ayá' takajkayawa, inón ye'noticiaj yej tasalvarowa. ⁶ Inñ ye'noticiaj yej mitzpowilijkej ken tikita kuawi' yej nemi weyá iwán taktiaya, iga nemi momati noyan ipan tajli. Ijkonsan no kuá' amejemen ankimatikej iga mela'ciertoj kuá' mitzpowilijkej ken iga Dios tepoxchókiliá. ⁷ Inñ mitznextilijkej tokniñ yej tikpoxchókiliáj yej itoka' Epafras yej iwán nisentekipanowaj; yéj akikajtewa iga mitzpaléwiáj ipan iyojwi Cristo. ⁸ Yéj netatapowijkej de amejemen, ken iga el Espíritu Santo mitznextiliáj iga ximosépanchókilijjen.

⁹ Inón iga nejemej, desde que nikmatikej iga annoconfiarojkej pan Cristo, ayá' nemi nikajtewaj iga niktajtaniliáj Dios iga mamitzpaléwiakan iga xikmatikan ken nokta yéj kineki, iwán ken iga xiye'nemikan, iwán iga wel xikmela'matikan yej el Espíritu Santo tanextiliá. ¹⁰ Ijkón annemiskej ken kajasi iga manemikan yej kitokaj toTeko iga nochipa ankichíwaj ken yéj kineki, iwán ankichíwaskej nochi yej yékti iwán máj ankixmatitiaskej Dios. ¹¹ Niktajtaniliáj toDios iga iweyipoder mamitztajpalmakakan ipan amoalmajmej, ijkón wel ankijyowiskej nochi yej mitzyolmikiáj iwán ayá' anmosemakaskej ipan iyojwi Dios. Iwán ampaktoskej kuá' ¹² ankimakaskej gracias toTaj Dios, iga yéj kine' iga matisen-onokan iwán ipan cielo kan yéj reinarowa wan nochi tokñimej yej yéj itatki. ¹³ Dios temañawij ipan ipoder Tzitzimi', iwán tewiga' iga matemandaro Dios iPiltzín yej kipoxchókiliá. ¹⁴ Yéj tesalvaroj kuá' migui' ipan cruz iwán teperdonarowilij yej tikchijkej yej ayekti.

Wel tiye'onokej iyixtaj Dios iga mi' Jesucristo

¹⁵ Ipan Cristo monexitiá ken in Dios yej ayí' mo-ita. Cristo onoyay este kuá' aya onoya inñ tajli. ¹⁶ Dios kijtoj iga iPiltzín makichíwa nochi yej ono'. Kichij yej ono' ipan cielo iwán ipan tajli, yej wel mo-ita iwán yej ayá' wel mo-ita. Kichij nochi yej mandarowaj pan tajli iwán espíritujmej yej tatekimakaj iga kipiáj poder. IPiltzín Dios kichij nochi yej ono'. Iwán

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

yej ono', tePiltzin kichij iga makiweyimatiłtikan. ¹⁷ Cristo onoyay kuə' aya onoya nité yej inán tikitaj. Iwán iga yéj nochi ojonókejsan. ¹⁸ Cristo ken tikita tzontekon iga tonochin yej timoconfiarowaj ipan yéj, iwán tejemen ken tikita icuerpoj. Yéj onoyay kuə' pewa' iga mochíwa yej ono'. Yéj yej achto ojpa-isa' iga manesi iga yéj nokta yej máj tayakanto'. ¹⁹ Puej Dios kiyé'ita' iga nochi ipoder maono ipan Cristo. ²⁰ Iwán iga yej kichij Jesucristo, inochi yej ono' seja wel maono tamelá wan Dios, yej ono' ipan inin tajli, iwán yej ono' ipan cielo. Inin mochij kuə' Cristo eskisa' iga mi' ipan cruz.

²¹ Ikya amejemen wejka amonoyaj iga Dios iwán ankijiyayaj ipan amoalmajmej iga ankichijtoyaj yej ayekti. E' inán Dios kichija iga yéj mamitzye'itakan ²² iga mi' Cristo kuə' onoya nigaj ipan tajli. Inón kichij iga amejemen xiyé'onokan iyixtaj, este anyolchipaktikej ken yej ayi' kichij yej ayekti. ²³ Cristo inin kichijas siga annoconfiarojtoskej ipan, iwán amo xikajtewakán iga xikchixtokan yej kəman mitzmakaskej, inón yej kijtowa inón ye'noticiaj yej tasalvarowa, yej ankikakikej. Ininya in ye'noticiaj yej mopowa noyan, iwán nej Pablo nitekipanowa iga nikpowa inón ye'noticiaj.

Pablo tekipanowa iga mamó-ixmati itájtól Jesucristo

²⁴ Inán nipaki iga ne-iknochíwaj iga amejemen, puej yej iga nej nemi ne-iknochíwaj, iga inón nemi nikmaxitiá yej icuerpoj Cristo kinknochíwaskej; icuerpoj Cristo kijtojneki nochi tokniwan yej kicredowaj Cristo. ²⁵ Dios netalij iga manikpowa itájtól, iwán yéj nemá' inin tekipánól iga amejemen xiyé'onokan, iwán iga noyan mamomati itájtól. ²⁶ Inón ye'noticiaj yej ikayay nokta Dios kiyantoya, inán kimatiłtija yej moconfiarowaj ipan yéj. ²⁷ Dios kine' iga makinextilikan yejemej inón tájtól yej kajasi mamoyé'ita, inón yej aya kimatiáj yej ayéj judiyojmej. Inón yej aya momatiá, tajtowa de Cristo, yej inán iwán ansetitokej, iwán ankimatij iga anyawij amonotij iwán pan cielo.

²⁸ Nejemen nochi nikpowiliáj itájtól Jesucristo, nitanonotzaj iwán nitayé'machtiáj ken Dios netajlantíaj iga nokta mayé'nemilo iga niknekij nochi mayé'onokan iyixtaj Dios iga masetitokan wan Cristo. ²⁹ Iga inón nokta nipoxtekipanowa; nochi inin nikchíwa iga Cristo netajpalmaka.

2

¹ Nikneki xikmatikan iga nej poxsan ni-oradowa iga amejemen, iwán iga tokniwan yej chantitokej altepe' Laodicea, iwán iga inochi yej ayi' ne-ita. ² Inin nikchíwa iga xiyolchikajtokan iwán ximosepanchokilikán, ijkón wel xikmela'matikan yej pox yekti, inón yej Dios ayagaj kimatiłtiaya, inonwa' Cristo. ³ Ipan yéj ono' inochi itamatilis Dios yej ken tikita tejté yej iyanto' yej pox valerowa. ⁴ Inin nimitzijliáj iga amo agaj mamitzkajkawakán iga tájtól yej wel mitzyolyamanaj. ⁵ Malej iga ayá' nono' iwán amejemen, e' nochipa nimitzejlantokej, iwán nipaki iga nikmati iga anyé'nemij iwán iga poxsan annoconfiarojtokej ipan Cristo.

⁶ Inón iga, ijkón ken ankicredojkej Jesucristo iga amoTəko, ijkón xine-mikan ipan iyojwi. ⁷ Xisetitokan wan Cristo, ken tikita kuawi' yej ye'tokto' ipan tajli. Ximoconfiarojtokan ipan Yéj, ijkón ken nimitznextilijkej, iwán nochipa xikmakakan gracias Dios.

Cristo kipata ken iga tinemij

⁸ Amo agaj mamitzkaj kayawakan iga inamoltajtolmej tajtaga', inompa tajtol ayá' mitzpalewiáj. Puej yejemej tamachtiáj ken kitekichiwaj namoltajtaga', iwán ayá' nejnemij iwán Cristo. Inimej tamachtiáj ken tatekimaka Tzitzimi' yej mandarowa ipan inún tajli.

⁹ Cristo, malej iga kipiaya se icuerpoj ken tejémempa, yéjwa' nokta Dios no. ¹⁰ Amejemen até mitzpolowaj iyixtaj Dios iga ansetitokej iwán Cristo. Iwán Cristo kimandarowa nochi espiritomej yej kipiáj poder iwán mandarowaj. ¹¹ Iga ansetitokej iwán Cristo, amejemen amonekej circuncidado* ipan amoalmajmej; e' ayéj inompa circuncisión yej kichiwaj israelitajmej, sino que iga tikajtéwaja iga tikchiwaj yej ayekti. Inún circuncisión yej kichywa Cristo. ¹² Kuá' anmобautizarojkej,† ken kuá' anmikikej iwán anmotokkej iwán Cristo. Iwán an-ojpa-isakej iwán Cristo iga annoconfiarojkej ipan ipoder Dios yej ki-ojpa-ixitij Cristo. ¹³ Ikya amejemen ken kuá' anmiktoyaj iyixtaj Dios iga ankitekichijtoyaj yej ayekti, iwán ayá' amonoyaj circuncidado ken israelitajmej yej igéntejpa Dios. E' inán Dios mitzojpa-ixitijkej iwán Cristo iwán ipan yéj, Dios teperdonarowilij inochi yej tikchijkej yej ayekti. ¹⁴ Dios kichij iga ayo' matikixtawakan yej tideberowayaj iga ayá' tikchijkej ken ijkuilijto' ipan iley. Inón tamito kuá' Jesús kiclavarojkej ipan cruz. ¹⁵ Cristo kitānij, kitānilij malespiritomej yej kipiáj poder iwán mandarowaj, iwán kichij iga makalimpamatikan iyixtaj mia' gente, kuá' Cristo kitānilij malespiritomej ipan cruz.

Xikchiwakān ken toTēko kineki

¹⁶ Inón iga amo xiknakasmakakan yej mitzpopowaj iga yej wel ankikuaj o iga yej wel ankoniáj, iwán iga ayá' an-ilwichiwaj ken kichiwaj judiyojmej, o iga ayá' ankilwichiwiliáj kuá' seliá la luna, o yej ankichiwaj ipan día kuá' mosewilo. ¹⁷ Nochi inún tenextilijtoya yej witziaayo', inonwa' Cristo nokta. ¹⁸ Amo mamitzkixtikān ipan iyojwi toTēko in inomej yej takajkayawaj iga kinekij manesi iga ayá' moweyimatij, e' kiweyimatiáij angelejmej‡ ken idiosmej. Yejemen kijtowaj iga máj kimatij iga kitaj visiomej, moweyimatij imatikámejsan, e' báldejsan, iga tajlantokej ken namolmej. ¹⁹ Yejemej ayo' kitokaj Cristo. Cristojwa' in ken tzontekon iga nochi tejemej yej tircēdojtokej itajtol iwán tejémejwa' in icuerpoj iwán yéj ken kuá' tetamakato'. Wān malej iga timiakejmej, yéj kichywa iga sesan toalmaj matikpiacan iwán nemi tikomatiáj ijkōn ken Dios kineki.

²⁰ Amejemen ken kuá' anmikikeja iwán Cristo, iwán ay'ya mitztekimakaj espiritomej yej mandarowaj ipan inún tajli. ¿Te ígataj ankichiwaj ken yej akicēdojtokej Dios iga ankitajtolkuiliájo' kuá' mitzijliáj ²¹ ken inún: “amo xikui inún, amo xikua inún, amo xikchijchimi inún”? ²² Inewi inimej, tága'pa kijtowa iga mamochiwa, iwán yawi tamiti kensan tami totákual kuá' tikuj. ²³ Inimej mandamientomej nésiki' melá' nokta iga yekti iga mamochiwa, iga tamachtiáj kén se makiweyimatiáti Dios, iga se amo mamoweyimati iwānki' se makiknochiwa icuerpoj, e' ayá' tepalewiá iga matikajtawakan iga tikchiwaj yej ayekti ken teyoltlāna toalmaj.

* **2:11** 2:11 Xikita glosario “Circuncisión”. † **2:12** 2:12 Xikita glosario “Bautizar”. ‡ **2:18** 2:18 Xikita glosario “Ángel”.

3

1 An-ojpa-isákeja iwán Cristo kan anmiktoyaj, inón iga xiktemokan iga xikchiwakan yej Cristo kiyé'ita, yéj ono' ajko ipan cielo, ewato' kan mandarowa iladoj iye'ma' Dios. 2 Xikejlantokan ipan inón yej ono' ajko ipan cielo, amo yej ono' ipan tajli. 3 Iga amejemen kenkuá' anmikikeja, iwán inán ansetitokej iwán Cristo yej ono' iná' Dios. 4 Kuá' wí' sej Cristo yej mitzmakakej vida, amejemen nq ompa amonoskej iwán, ankiztoskej iweyipoder.

Ansetitokej wan Cristo

5 Inón iga amejemen xikawakan iga ankichiwaj nochi yej ayékti, amo agaj mamasi iwán yej ayá' iwán namiktito', amo xikchiwakan tejté yej ayékti, iwán amo xikejlamikikan yej ayékti, iwán amo xikpoxpiasnekikan tomjn, ijkón kenkuá' nemi ankiweyimatitíaj idolo. 6 Yej ijkón kichiwaj, Dios poxsan kikuesowiliá iwán kicastigaroj yej ayá' kichíwa ken yéj kineki. 7 Amejemen nq ijkón ankichíwayaj kuá' aya ankixmatiáaj itájtól Dios. 8 E' inán xikajtewakan inewi inímej: amo xikuesiwikan, amo agaj xikijiyakan, amo xikchiwakan yej ayékti, niga xikmalijlikan agaj, amo xikijtokan kuajkuantas yej ajayékti. 9 Amo ximosepankajkawakan, porque amejemen ankikajtéjkeja ken ikya annemiáaj. 10 Inán amejemen Cristo mitzpatákeja iga se'ya anmonemilismej, iwán Dios, yej achto mitzchijkej, inán mitzchijtiawij iga amonoskej ken yéj. Ijkón ajachi ajachi ankimela'ixmatitiáskej nokta in Dios. 11 Até kichij iga se judío o ayéj, o yej ono' circuncidado o yej ayá', o yej wejkachanej, yej tamiktiayaj,* yej esclavo† o yej ayéj; Crístojwa' in yej tonochjn toTéko, iwán ono' iwán nochi tejemej.

12 Dios mitzpoxchokiliáaj, iwán mitztapejpenkej iga ximochiwakan itatki. Inón iga nochipa xiye'nemikan iwán xita-iknelikan, xite-ijiknimej, amo ximoweyimatikan, xiyolyamanikmej iwán amo nimanún xikuesiwikan.

13 Siga anmokuejkuesowaj, ximosepan-ijyowikan, iwán ximosepanperdonarokan kuá' tejté anmochiwiliáaj, ijkón ken Cristo mitzperdonarokej, ijkónsan nq amejemen xikchiwakan wan amoknimej. 14 E' de inochi inímej, máj yékti iga ximopoxchokilikan, ijkón nochipa amonoskej ken kuá' sesan amoalmajmej. 15 Cristo kichíwa iga xonokan tamelá kuá' ankejlantokej ken iga Cristo kineki. Inón iga nokta mitztapejpenkej iga xonokan tamelá pan icuérpoj Cristo iga ansetitokej iwán. Iwán nochipa xikmakakan gracias Dios.

16 Iwán itájtól Cristo maono nochipa ipan amoalmajmej, ijkón ankimatejskej ken iga anyawij anmosepamachtitij iwán ken iga anmononotzaskej. Xikmakakan gracias Dios iga inewi amoalmajmej, xikuikilikan yej ijkui-ijto' ipan salmos iwán takui' yej nq kajasi iga mokuikiliá Dios. 17 Iwán nochi yej ankichiwaj o yej ankijtowaj, xikchiwakan iga anmoconfiarowaj ipan toTéko Jesús iwán ipan itoká' xikmakakan gracias Dios yej toTaj.

Ken iga manemikan yej kitokaj Cristo

18 Siwatkej yej anweweyjójkeja, xikchiwakan yej mitztekimakaj amowéj, iga ijkón kineki toTéko. 19 Tajtaga', xikchokilikan amosiwa' iwán amo xikuejkuesinotzakán. 20 Tepilowan, xicredokan amotaj iwán amoyé', iga

* 3:11 3:11 "Yej tamiktiayaj"; español "escita" yej katka gente yej pox tamiktijkej. † 3:11 3:11 Xikita glosario "Esclavo".

ijkón kiye'ita toTeko. ²¹ Tetajmej iwán teyemej, amo xikpox-ajajwakan amopilowan, iga ijkón ankichiwiliáj, ay'ya kiyolmakaj iga kichiwaj yej ankitekimakaj. ²² Esclavojmej, xikchuwakan nochi yej mitztekimakaj amotekomiej yej ankipiáj ipan inín tajli, amo kuq'san yejemej mitz-tachilijtokej iga san mamiztakan iga ankichiwaj yej mitzijliáj, majwa' xikchuwakan kesiá kuq' ayá' mitzitztokej iga ankimajmawiliáj toTeko. ²³ Inewi yej ankichiwaj, xiyolmakakan kuq' ankichiwaj, ken kuq' toTeko nemi ankichiwiliáj, ayéj tajtaga'. ²⁴ Iga ankimatij iga toTeko Dios yawij mitzmatatij yej kimakaskej yej tekipanowaj iga toTeko Cristo. ²⁵ E' yej kichiwaj yej ayékti, yawij kiknqchawatij, iga Dios sansé iga kijuzgarowa q'san nesi.

4

¹ Amejemén yej ankipiáj amoesclavojmej, xikye'itakan iwán xikchiwilikan yej yekti amoesclavojmej. Xikejlamikikan iga amejemen nq ne-iga ipan cielo ankipiáj amoTeko Dios.

² Nochipa xitajtokan wan Dios, iwán xisatokan iga anye'tajlantokej, iwán xikmakatokan gracias Dios. ³ Nq xiktajtanilikan Dios iga nejemej, iga toTeko makichywa iga wel maono yej manikpowilikan itájtól Cristo yej aya momatiá, inón nokta iga nipresojtito'. ⁴ Iwán xiktajtanilikan Dios iga kuq' nikpowa itájtól, nochi wel mane-entenderokan.

⁵ Xiye'nemikan iyixtaj yej aya kixmatij itájtól Dios. Amo xiknempolokan amotiempoj, majwa' ⁶ xikpowakan itájtól toTeko. Xiye'tatapowakan iga mamitzkakisnekikan yej nemi ankitatapowiáj, iwán xikmatikan te anyawij ankijtotij kuq' agaj tejte mitztajtani.

Pablo monawatiá

⁷ Toknín Tíquico yej nikpoxchokiliáj, ayá' kikajtewa iga nepaléwia ipan itekipánól toTeko, yéj yawi mitzmatilijitij ken nono'. ⁸ Inón nokta iga niktijani iga mayawi ompiga iga mamitzijlikan ken iga nonokej, iwán mamitzanimarokan. ⁹ Senyati iwán toknín Onésimo yej nikpoxchokiliáj, yej de amejémempasan, yej akikajtewa iga moconfiarowa ipan toTeko. Yejemej yawij mitzpowilijitij yej nijiga sucederowa.

¹⁰ Aristarco, yej nq presojtito' nowan, mitzejlamikij; kensan Marcos nq mitzejlamikij, yej iprimoj Bernabé. Mitzijliskeja siga yaj yéj mitz-paxalowilijitij, xikqmemawikan. ¹¹ Nq mitzejlamikij Jesús, yej nq itoka' Justo. De inochi judiyojmej yej kicredojokej Dios, inimejsan in yej tekipanowaj nowan iga kipowaj ken iga reinarowa* Dios, iwán poxsan neyolchikawaj. ¹² Nq mitzejlamikij Epafras yej de amejémempa, yéj nq tekipanowa iga kipowa itájtól Cristo iwán nochipa kuq' tajtowa wan Dios, kitajtaniliá iga amejemen amo xikajtewakan iyojwi Dios, iwán wel xikchijtokan ken nokta Dios kineki. ¹³ Nej nikita kén iga Epafras poxsan mitzyokoyaj iwán nq kiyokoyaj yej kicredowaj toTeko yej onokej altepe' Laodicea iwán yej onokej altepe' Hierápolis. ¹⁴ Nq mitzejlamikij Lucas yej médico yej tikpoxchokiliáj, iwán nq mitzejlamikij Demas.

¹⁵ Xikijlikan tokniwan yej onokej altepe' Laodicea iga nej nikeljamikij. Nq nikeljamiki Ninfas, iwán tokniwan yej monechkowaj ichan iga kiweyimatiá Dios. ¹⁶ Kuq' támi'ya ankileeroskej inín ama' yej nemi

* **4:11** 4:11 Xikita glosario "Kén iga Dios reinarowa".

nimitzijkuilowiliáj, xiktítanikaṅ ałtepe' Laodicea iga makileerowiliṅ tokniwān yej nō kicredowaj itájtōl Dios iwán se' ama' yej niktítaniliṅ yejemen, amejemen sej xikleerokān. ¹⁷ Ijkin xikijliṅ Arquipo: "Amo xikajtewa motekipánōl yej Dios mitzmá'."

¹⁸ Nej Pablo, nomatika nimitzijkuilowiliáj inimej tájtōl:† Amo xikelkawakan iga nej nipresojtito'. Dios mamitzjolchikawakan. Ijkonýawa'.

† **4:18** 4:18 Neši iga Pablo kijkuiloj inimejsan tájtōl imatika, anka se tajkuilowanı kijkuiloj ipan ama' nochi lo demás yej Pablo kijtojiajki.

Áchtopa ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Tesalónica Tesalonicenses

Pablo wan yej íwan nemij, kijkuilowiliáj tokniwan yej onokej altepe' Tesalónica

¹ Neĵ niPablo, wan Silvano iwán Timoteo nimitzijkuilowiliáj inón ama' amejemen nokniwan yej ankitokaj Dios yej anchantitokej Tesalónica, yej anšetitokej iwán toTaj Dios iwán toTeko Jesucristo. Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzjolchikawakan iwán makichiwakan iga tamelá xonokan.

Kén iga tokniwan de Tesalónica moconfiarowaj ipan toTeko

² Nochipa kua' nejemej ni-oradowaj nimitzejlamikij, iwán nikmakaj gracias Dios iga amejemen. ³ Nikmakaj gracias toTaj Dios iga yej ankichiwaj yej yekti, ijkón anmonextiáj iga anmoconfiarojtokej pan toTeko. Iwán nō nikmakaj gracias Dios iga poxsan ante-ijiknimej, ankípalewijkej sekin, iwán iga ankichixtokej toTeko Jesucristo, inón mitzpaléwiáj iga nochipa xichixtokan. ⁴ Nokniwan, Dios mitzpoxchokiliáj, iwán nikmatij iga yéj nokta mitztapejpenkej. ⁵ Kua' nejemen nimitzpowilijkej ye'notíciáj yej tasalwarowa, ayejsan iga petz tájtōl, sino que iga ipoder iyEspíritoj Dios yej neĵmakaj, inón yej nimitzpowilijkej melá' nokta. Ankimátija kén ninemikej amo-ixtaj iga amejemen nimitzpaléwijkej.

⁶ Amejemen anmíxkujitijkej ipan nejemej wan ipan toTeko, iga kua' ancredojkej itájtōl toTeko, iyEspíritoj Dios mitzjolchikajkej malej iga onoyaj yej mitzijiay iwán poxsan mitziknochijkej.* ⁷ Iwán ijkonsan nō ipan amejemen mīxkujitijkej tokniwan yej kitokaj Dios yej ichamej estado de Macedonia iwán estado de Acaya. ⁸ Peĵwa' ipan amejemen iga itájtōl toTeko nijnijiga momati'. Ayejsan estado de Macedonia wan Acaya mopowa', sino que nōyanya momati, iwán nō noyan momati kén iga amejemen anmoconfiarowaj ipan Dios, inón iga nejemej ay'ya te máj nikijtowaj. ⁹ Majwa', yejémensan nokta tajtowaj iga nimitzpałowiliáj iwán taťapowaj kén iga anneye'omemaŵijkej, iwán kén iga ankikajtėjeja iga ankiweyimatiltiáj idolojmej iga ankitókaja Dios iwán ampewakej iga ankichiwaj ken kineki mela'Dios yej isato'. ¹⁰ Yejemej nō kipowaj kén iga amejemen ankichixtokej iga mawiki sej ipan cielo Jesús, yej iPiltzin Dios, yej Dios ki-oĵpa-ixitij kan miktōya. Yéj nokta yej tesalwaroj kua' kicastigaroj yej kichijtokej yej ayekti.

2

Tekipánōl yej Pablo kichij Tesalónica

¹ Nokniwan, amejemen nokta ankimatij iga ayéj báldejsan nimitzpałowilijtoj. ² Amejemen ankimátija iga achto ne-ijijlijkej kuajkuantas yej ajayekti iwán ne-iknochijkej ipan altepe' Filipos, e' Dios nepalewijkej iga ayá' nimajmawikej iga manimitzpowilikan ye'notíciáj yej tasalwarowa,

* 1:6 1:6 Hch 17:5-9

malej iga mia' ne-ijiyaj. ³ Iga kuá' nimitzpowilijkej ye'notíciaj ayá' nimitzmachtijkej yej ayekti, niga nimitzkajkayajkej, niga ayá' nitátapojkej iga manimitzpojpolokan. ⁴ Majwa' Dios kiyé'ita' yej nikchijkej iwán netalkej iga manikpowakan ye'notíciaj yej tamanawia, ijkón iga nejemej nitátapowaj. Ayéj iga la gente maneyé'itakan, sino que maneyé'itakan Dios, yej kixmati toalmaj. ⁵ Amejemen ankimatij, ayí' nimitztojtzopeli'notzakej iga manimitzolyamanakan. Ayá' nikchijkej nité iganan maniktanjakan tomin, kitzto' Dios. ⁶ Ayí' nikchijkej iga maneweyimatiltikan, niga amejemen, niga agaj se'. Malej wel katka nimitztekimakayaj iga nō nimandarowaj iga netitankej Cristo. ⁷ Majwa', amejemen nimitzchokilijkej, nejemej ken se teye' yej kiskaltia iwán kicuidarowa ipilowantzizn. ⁸ Poxsan nimitzchokiliaj este ayejsan itájtōl Dios wel nimitzmakaj, sino este wel nimikij iga amejemen. Poxsan nimitzknimatij. ⁹ Nokniwan, amejemen ankimatij nokta ken iga pox nisiawikej iga nitekipanojkej iga nitatanijkej iga nitakuajkej. Nitekipanojkej semilwi' wan senyowal, iga amo ni agaj de amejemen manemakakan iga manitakuakan miej nimitzpowilijaj itájtōl Dios.

¹⁰ Amejemen anne-itakej, iwán Dios nō ne-itakej, iga nikchijkej ken Dios kineki iwán niye'nemiáj amo-ixtaj amejemen yej ankitokaj Dios iga amo agaj makijto iga nikchiwaj yej ayekti. ¹¹ Iwán ankimatij nō kén iga sejsé de amejemen nimitznotzkej, iwán nimitzylchikajkej ken kichíwa se tetaj iwán ipilowan. ¹² Nimitzijlijkej iga xiye'nemikan ken kajasi iga nemij yej kitokaj Dios, yej mitznotzkej iga xonokan itenoj kan pox tayekan, kan yéj reinarowa.

¹³ Inón iga nochipa nikmakaj gracias Dios, iga kuá' ankikakikej itájtōl Dios yej nejemej nimitzpowilijkej, ankikuikej ken nokta itájtōl Dios, ayéj ken itájtōl tajtaga'. Iga se'pay annemij, nesí iga inón tájtōl tekipanowa pan amejemen yej ankicredowaj. ¹⁴ Nokniwan, ken mitziknochijkej yej ómpasan nō chantitokej Tesalónica, ijkonsan nō kichíwilijkej tokniwan yej kitokaj Dios yej onokej Judea yej moconfiarowaj ipan Cristo Jesús. Sekin judiyojmej yej de yejémpasan de Judea kikhijkej yej kicredowaj Cristo Jesús. ¹⁵ Inomej judiyojmej kimiktijkej toTēko Jesucristo, kensan ikayay sekin judiyojmej kimiktijkej profetajmej,* iwán inán nejemen nō sekin judiyojmej neteki'kixtijkej pan iyaltepemej. Inompa judiyojmej ayá' kichíwaj ken kineki Dios wan kijiyaj nochí gente. ¹⁶ Iwán ayá' kinekij iga nejemej maniktátapowikan yej ayéj judiyojmej iga nō mamomanawikan. Iwán iga ijkón kichíwaj, máj kichíwaj yej ayekti. Inón iga inán, Dios poxsan kuesiwi' iwámej iwán yáwiya kicastigaroti.

Pablo yajneki sej Tesalónica

¹⁷ Nokniwan, kuá' nekixtijkej kan amejemen amonokej, wejkaj ayá' nimitzitayaj, malej ijkón nochipa nimitzpiayaj pan noalmajmej, iwán poxsan niknekiáj manimitzitatij. ¹⁸ Niájnekiáj nejemej. Iwán nomatika nej niPablo, mia'ya vej niknekiá iga mania, e' Tzitzimi' nochipa netzakuilijkej. ¹⁹ Nimokichmatij iga amejemen ankicredowaj Cristo wan niropxakij iga nikmatij iga amejemen ansen-onoskej nowámej kuá' wí' toTēko Jesucristo. ²⁰ Niyolchikajtokej iwán niyolpaktokkej iga amejemen anye'nemij.

* 2:15 2:15 Xikita glosario "Profeta".

3

¹ Iwán como ayo' máj nikijyowijkej iga animitzitaj, nikijtojkej iga ni-ómémejsan* manikawikan Atenas ² iwán nimitztitanilijkej toknɨn Timoteo iga mamizitatij, yéj tekipanowa iga Dios iwán nepaléwiáíj nejemej iga nikpowaj ye'notíciáj yej tajtowa de Cristo. Timoteo mitzpaléwiáíj iga xikmela'sentalikan amoalmaj pan Jesucristo. ³ Ijkón ayagaj makikajtewa iga kitoka Dios iga kuajkuantas yej ayékti nemi mitzchíwiliáj. Puej amejemen ankimátija iga ipan iyowji toTéko, te-iknochiwaj. ⁴ Kuá' tisen-onoyaj, nimitzijljikeja iga yawij te-iknochiwatij, iwán ijkón mochij ken ankimatitoyaja. ⁵ Inón iga, nej ayo' nikijyowij iga animitzitaj. Iwán niktítan Timoteo iga manikmati ix ankisentalijtókejsan amoalmaj ipan Jesucristo. Nimitzyokoyayaj iga Tzitzimi' wel mitzchíwaltiáj yej ayékti iwán wel báldejsan nitekipanojkej.

⁶ E' inán Timoteo wálaja iga yajka ipan amoaltepe' Tesalónica, iwán nematiltijkej iga ankisentaltókejsan amoalmaj pan Jesucristo iwán anmosepanchókiliáj. Iwán ne-ijlij iga nochipa anneejlamikij iga annechókiliáj, iwánki' poxsan anne-itasnekij, ijkón ken nejemej nō nimitzitasnekij. ⁷ Inón iga nokniwán, malej iga nemi tipanowaj pan kuajkuantas yej ayayékti iwán te-iknochiwaj, pox anneyolchikawaj kuá' nikmatikej iga anmoconfiarójtókejsan pan toTéko Jesucristo. ⁸ Inán iga nikmátija iga anmoconfiarójtókejsan pan toTéko, anneyolchikawaj iga manikyolmakakan ipan notekipanolmej. ⁹ Poxsan nipáktokej iga amejemen, este anikásijo' tájtōl iga nikmakaj gracias toDios iga amejemen. ¹⁰ Semilwi' iwán tayowakan niktajtaniijtokej Dios iga wel nomatikamej manimitzitatij, iga achi máj manimitzpaléwikan iga ximoconfiarokan pan toTéko.

¹¹ Niktajtaniáj Dios yej toTaj iwán toTéko Jesucristo iga manepaléwikan iga wel manimitzpaçalowilitij. ¹² Iwán niktajtaniáj toTéko mamitzpaléwikan iga cada vej máj ximosepanchókilikán, iwán ijkón xikchókilikán nochi, ijkón kensan nejemej nimitzchókiliáj amejemen. ¹³ Niktajtaniáj toTéko Jesús iga mamitzpaléwikan iga máj ximoconfiarokan iga inewi amoalmajmej, iwán iga xiye'nemikan iyixtaj Dios yej toTaj. Ijkón anye'onoskej kuá' toTéko Jesús wi' iwán onos iwán nochi yej yéj kitapejpen.

4

Kén iga Dios kineki matinemikan

¹ Nokniwán, manimitzijlikano' tejté; nejemej nimitznextiljikeja iga xinemikan ken Dios kiye'ita, iwán amejemen ijkonya ankichijtokej, inán ipan itōká' toTéko Jesús nimitzijliáj iga máj xikchijtiakan nochipa yej nimitznextiljikeja.

² Iwán amejemen ankimátija kén iga nimitznextiljikej, kensan tatekimá' toTéko Jesús. ³ Dios kineki iga xikchijtokan ken yéj kineki; amo agaj mamotéka wán yej ayá' iwán namiktito'. ⁴ Sejsé makiye'piá isiwá', ken kajasi iga maye'ono, ijkón ken Dios kineki. ⁵ Amo xikchiwakan yej ayékti ken kineki amoalmaj; ken kichiwaj yej akixmatij Dios. ⁶ Amo agaj makixijxiko se' toknɨn, niga makikajkawaja pan nité, iga toTéko yawi

* 3:1 3:1 "Ni-ómémejsan"; anka Pablo wán Silas. 1 Ts 1:1

kicastigarotí yej ijkón kichíwa, ijkón ken nejemen nimitzijlíjkeja. ⁷ Iga Dios ayá' tenotza' iga matikhijtokan yej ayékti, sino que matiye'nemikan iyixtaj yéj. ⁸ Inón iga yej kijiya yej nimitznextilijkej, inón ayéj taga' kijiya, sino que Dios, yej temá' nq iyEspíritu Santo.

⁹ Ayá' kajási-o' iga nimitzijkuilowiliáj iga ximosepanchokilikán iwán amokñimej, iga Dios nokta mitznextilijkeja ken iga ximochokilikán. ¹⁰ Amejemen ijkón nochipa ankichíwaj wán nochí tokniwán yej ichamej estado de Macedonia yej kitokaj toTéko. Inán nimitzijliáj, nokniwán, iga majya sej ximochokilikán. ¹¹ Xikchíwakán iga xonokán tamelá iwán xikchijtokán sejsé amotekipánql. Xitekipanokán iga xitatánjkan ken nimitzijlijkej, ¹² iga mamitzye'itakán yej akixmatij Dios, iwán iga amo mamitzpolokán nité.

Kén mochíwas kuá' wí' toTéko

¹³ Nokniwán, niknekij xikmatikan té mochíwas wán yej mikij, iga amo ximoknqmatikan ken sekin yej ayá' kimatij yej Dios kichíwas. ¹⁴ Ijkón ken ticredowaj iga Jesús migui' iwán ojpa-isa', ijkonsan nq ticredowaj iga Dios iwán Jesús yawi ki-ojpa-ixititij inomej yej mikikej iwán kicredojkej ipan yéj.

¹⁵ Inón iga nejemej nimitzijliáj, ken tenextiliá toTéko, iga tejemej yej tonóskejo' te kuá' wí' toTéko, ayá' timachtowiskej iga inomej yej mikikej. ¹⁶ Iga toTéko imatika yawi temoti ipan cielo iwán ipansan itájtql mokakis nokta iga mandarowa, iwán tajtoj se ángel* yej mandarowa, iwán nawatis itapítzal Dios. Iwán yej mikikej iwán kicredojkej Cristo, yejemej achto yawij ojpa-isatij. ¹⁷ Iwán yej tísatóskejo', yawij tesenwigatij iwán yejemej kan ono' mixti iga tikixnamikitij toTéko ipan ejeka'. Iwán ijkón nochipa tonoskej iwán toTéko. ¹⁸ Iga inimej tájtql, ximosepanyolchikawakan.

5

¹ Nokniwán, e' iga kémanya nokta wí' toTéko, ayejo' iga manim-itzijkuilowilikán. ² Amejemen ankimátija nokta iga toTéko asiki kuá' ayá' tikchixtokej, ken kuá' asi yej tachteki tayowakan. ³ Kuá' la gente kijtojtoskej: "Tamelaya tonokej iwán tiye'onokej", ikuá'ya nokta poliwiłoj niga momatitos, inón día asis ijkón ken kuá' se siwa' pilkualotewa. Iwán ayagaj wel choloj kuá' poliwiłoj. ⁴ E' amejemen nokniwán ayo' amonokej ken kan takomichkan,* inón iga toTéko ayá' mitzwejasikij ken kuá' asi se yej tachteki. ⁵ Iga nochí amejemen amonokej ipan tawilyo' iga mitzixtapójkeja toTéko itájtql. Ayá' tonokej tayowakan niga kan takomichkan. ⁶ Inón iga amo matikochikan ken sekin, sino que matisatokán iwán matiye'tajlantokán. ⁷ Yej kochij, kochij tayowakan, iwán yej tawanaj, tawanaj tayowakan. ⁸ E' tejemej ayá' tonokej ken kan takomichkan, tonokej ipan tawilyo'. Inón iga nochipa matiye'tajlantokán. Iwán matimoconfiarokán pan Dios iwán matikhokilikán tokniwán; iga tikchíwaj inín, timochíwaj ken tikita se soldado yej kacia' ikuach de tepos iga moeltzakua iga momanawia. Iwán iga tikmatitokej ipan toalmaj iga Cristo tesalwarowa, iga inón tikejlamikij, ken tikita tiktaliáj se casco yej iga se soldado mokuatzakua. ⁹ Iga Dios ayá' tetapejpen iga

* **4:16** 4:16 Xikita glosario "Ángel". * **5:4** 5:4 "Takomichkan": anka kijtojneki kan Tzitzimi' reinarowa.

mate-iknqchiwakan, sino iga toTeko Jesucristo matemanawi. ¹⁰ Jesucristo migui' iga tejemej iga wel matonokan wan yéj, até kichij siga kuá' wj', tisatoskej o timiktoskej. ¹¹ Inón iga ximosepan-animarokan iwán ximosepampalewikan, ijkón ken ankichijtokej.

Pablo kinqotza tokniwan

¹² Nokniwan nimitzijliáj iga xikye'itakan yej tekipanowaj iga Dios iga mitzpalewiáj, yej mitzozkuiltiáj pan iyojwi toTeko wan mitznqotzaj. ¹³ Amejemen poxsan xikye'itakan yejemej iwán xikchokilikan iga inón tekipánol yej kichiwaj. Tamelá xonokan wan amokniñ.

¹⁴ Nokniwan nq nimitzijliáj iga xiknqotzakan yej atekipanojnekij iga kinekij iga san mapankotzotajtokan, xikanimarokan yej mosemakasnékija, xikpalewikan yej aya momela'confiarowaj pan toTeko Jesús, iwán xikijyowikan kuá' mitzkuejkuesowaj.

¹⁵ Amo agaj de amejemen mamomañi kuá' mitzchiwiliáj yej ayékti. Majwa' nochipa ximosepanchwilikan yej yékti, ijkón xikchiwakan wan nochi.

¹⁶ Nochipa xiyolpaktokan. ¹⁷ Nochipa xitajtokan wan Dios. ¹⁸ Xikmakakan gracias Dios iga inochi yej mitzpasarowaj, ijkón Dios kineki iga xikchiwakan amejemen yej anikredojskeje Cristo Jesús.

¹⁹ Amo xikajtwakan iyEspíritoj Dios, iga ijkón ken kuá' ankişewiáj yej wewelonto' ipan amoalmaj. ²⁰ Kuá' Dios agaj kitajtqlmaka, amo xikalimpamatikan inón tájtql. ²¹ Xikakikan inewi iwán xikitakan siga ómpaya ken kijtowa, iwán xiktapejpenakan yej yékti. ²² Xikajtwakan iga ankichiwaj nochi yej ayékti.

²³ Niktajtaniłiáj Dios yej kichiwa iga maonolo tamelá, makichiwa iga xikchijtokan yej yéj kineki. Iwán mamitzpalewikan ipan nochi amovidaj, ipan amoespíritoj, ipan amoalmaj iwán amocuerpoj iga kuá' wj' toTeko Jesucristo, ayagaj kijtoj iga ankichiwaj yej ayékti. ²⁴ Yej mitztapejpenkej nochipa kichiwa ken kijtowa, iwán nochi inñ kichiwawas.

Pablo monawatiá

²⁵ Nokniwan, xiktajtaniłikan Dios iga manepalewikan.

²⁶ Ximopipitzokan iga ximosaludarokan ken Dios kiye'ita.

²⁷ Nimitztekimakaj iga inñ ama' xikleerowilikan nochi tokniwan yej kitokaj Cristo, iga ijkón kineki toTeko.

²⁸ Niktajtaniłiáj toTeko Jesucristo iga nochipa maono iwán amejemen. Ijkónyawa'.

Ōmeya ama' yej kijkuiloj San Pablo iga tokniwan yej chantitokej altepe' Tesalónica Tesalonicenses

Pablo iwán yej íwan nemij kijkuilowiliáj tokniwan yej onokej altepe' Tesalónica

¹ Neĵ niPablo, wan Silvano iwán Timoteo, nimitziĵkuilowiliáj amejemen nokniwej yej ankitokaj Dios, yej anchantitokej Tesalónica, yej ansetitokej iwán toTaj Dios iwán toTeko Jesucristo. ² Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo mamitzyolchikawakan iwán makichiwakan iga tamelá xonokan.

Kua' wí' Cristo, Dios yawi kijuzgaroti yej kichijkej yej ayekti

³ Nokniwan, nochipa nikmakaj gracias Dios iga amejemen, iga iĵkón kajasi manikchiwakan, iga nemi máj annoconfiarowaj pan toTeko iwán sejsé de amejemen majya anmosepanchokiliáj. ⁴ Inón iga inán nejemej niye'tatapowaj iyixtaj tokniwan kajkán monechkowaj yej kitokaj Cristo, kén iga ankijyowiáj kua' mitziknochiwaj iwán yej mitzchiwiliáj kuajkuan-tas yej ayekti, amejemen ayá' anmosemakaj ipan iyojwi toTeko, majwa' annoconfiarowaj ipan. ⁵ Ompa neŝi iga Dios ómpaya ken kichiwa kua' tajuzgarowa, iga mitztapejpenkej iga xikalakikan kan reinarowa yéj, inón iga inán nemi mitziknochiwaj.

⁶ Iwán kajasi iga Dios kēman makiknochiwa yej amejemen mitzi-knochiwaj, ⁷ iwán amejemen yej mitziknochiwaj, támisya iga mitzi-knochiwaskej kensan nejemej ay' ne-iknochiwaskej. Inín mochiwas kua' ipan cielo wí' toTeko Jesús ipan tiwelon iwán iyangelejmej* yej kipiáj poder. ⁸ ToTeko Jesús kicastigaroki yej ayá' motemakakej iga Dios makimandarokan niga kicredowaj ken kijtowa iye'noticiaj toTeko Jesucristo. ⁹ Inomej kicastigaroskej iga mela'poliwisej iwán ayí' onoskej kan ono' toTeko iga mapakikan wan yéj, niga kitaskej iweyipoder. ¹⁰ Inín mochiwas kua' wí' toTeko. Ipan inón día yej kicredojtokej yawij kiweyimatiłtitiĵ wan madmiradoskej. Amejemen ompa nō amonoskej iga nō anikicredojkej itájtōl Dios yej nimitzpowilijkej.

¹¹ Inón iga nejemen nochipa ni-oradowaj iga amejemen, niktajtanił-ijtokej toDios iga makita iga mitzajasij iga mitztapejpenkej. Iwán nō niktajtaniłiáj Dios iga ipoder mamitzpalewikan iga xikchiwakan nochi yej yekti yej ankejlantokej iga annoconfiarowaj ipan toTeko. ¹² Iĵkón itoká' toTeko Jesucristo yawi moweyimatiłtiti iga amejemen anye'nemij, iwán toTeko nō mitzweyimatiskej iga iĵkón mitzikneliáj toDios iwán toTeko Jesucristo.

2

Taga' yej wí' kichiwaki yej ayekti

¹ Nokniwan, iga kua' wí' toTeko Jesucristo, nimitzmatiłtiáj iga Cristo yawij tesenechkotij iga matonokan iwán. Nimitztajtaniłiáj ² iga amo imanin ximoyolyamanakan, niga ximomajtikān kua' agaj mitzijliskej iga

* 1:7 1:7 Xikita glosario "Ángel".

ási'ya toTęko, niga agaj yej mitzjilíaj iga Dios iyEspíritoj kijtoj iga así'ya toTęko, niga yej pan ama' ijkulijto' yej nésiski' nejemej nikijkuliojkej iga ásisya aman toTęko, amo xiktajtłkujlikan. ³ Amo mamitzkajkawakan nikeno' máj. Iga kuą' wí' toTęko, achto sekin tokniwan yej kicředowaj Dios ay' yawij kichijwatij ken kineki Dios, íkuą' yawi miřnextiti inon taga' yej wí' kichiwaki yej ajayekti. Inon ono'ya iga yawij kitatitij. ⁴ Inon taga' kijija Dios iwán kijija nochi yej kajasi iga mamoweyimatilti. Iwán yej, este motalıa itiopan-ijti' Dios wan kijtowa iga yęjya in Dios.

⁵ ¿Ix áyo'taj ankeřlamikij kuą' nej nimitztatapowiyaj de inin, kuą' nonoyajo' wan amejemen? ⁶ Inan amejemen ankimatij te iga aya wí' inon taga', iga amo mamixnexti kuą' aya asi itiempoj. ⁷ Inon yej kichtakaeřlantoya iga kichijasneki yej ayekti, némiya kichija; inon poliwan iga inon yej ki-ojtzakto' makisa ompa iga mapano inon taga'. ⁸ Kuą' sí yajya, yawiya miřnextiti inon taga' yej kichija pox ayekti, iwán toTęko Jesús kęman kimiktij iga san itajtł iwán ijkon nokta kimela'poloj iga itawilyo kuą' wí'. ⁹ Tzitzimi' kipalewj ga maasi inon taga' yej kichijas yej ayekti, iwán inon taga' pox kipiás poder iwán kichijas pox kuajkuantas iwán no yej ayj'pa mo-ita kichijas, kansan wel matakajkawawa. ¹⁰ Yawi kichiwati kuajkuantas yej nesis ken yekti kansan makikajkawawa yej yawij poliwitij, iga akiye'itakej iga makicředokan toTęko itajtł yej melá' nokta iga mamosalvarokan. ¹¹ Inon iga, Dios kisenkokajtęwas iga mamokajkawakan ipan yej kichijas inon taga'. ¹² Ijkon iga Dios nochi yawi kiknčiwati yej ayá' kicředojkej itajtł yej melá' nokta, iga kiye'matikej máj makichiwakan yej ayekti.

Dios mitztapejpenkej iga mamitzsalvarokan

¹³ E' nejemej nochipa nikmakaj gracias Dios iga amejemen, nokniwej yej mitzpořchokiliáj toTęko, iga Dios pořsan ikyay mitztapejpenkej iga mamitzsalvarokan. IyEspíritoj Dios kichija iga xonokansan iga yej iwán no mitzpalewijkej iga ankicředojkej itajtł Dios. ¹⁴ Ijkon Dios mitznortzej kuą' nimitzpowilijkej ye'noticiaj yej tasalvarowa iga wel ansen-onoskej kan reinarowa toTęko Jesucristo iwán ankitaskej iweyipoder.

¹⁵ Inon iga nokniwan ijkon xicředořtokan iwán amo xikelkawakan yej nimitzmachtijkej nomatikamej iwán yej nimitzijkuilowilijkejpa. ¹⁶ Dios yej tóTajpa teřchokiliá wan te-ikneliá. Te-ijliá iga tiawij tonotij nochipa wan yej, iwán tikmatij iga temakaskej yej yekti. Nejemej niktajtaniłiáj toTęko Jesucristo iwán Dios yej tóTajpa ¹⁷ iga mamitzpolchikajtokan iwán mamitzpalewikan iga nochipa xikijtokan iwán xikchiwakan yej yekti.

3

Xi-oradokan iga nejemen

¹ Ininsan inon nimitztajtaniłiáj nokniwan, achi xi-oradokan iga nejemej, iga amo mawejkawa iga noyan manikpowakan itajtł toTęko, iwán pořsan makiye'itakan, ijkon ken amejemen ankiye'itakej. ² Xiktajtaniłikan toTęko no iga nejemej amo manęchijwilikan tejtę inomej tajtaga' yej kichijaw kuajkuantas yej ayekti, tikmatij iga ayá' nochi kicředowa itajtł toTęko. ³ E' toTęko nochipa kichija ken kijtowa, yej yawi mitzpalewitij iga ximocfiarořtókansan ipan, iwán mitzmařawiskej iga amo mamitzchijwilikan yej ayekti. ⁴ Nejemen niksentaliáj nořlmaj pan toTęko iga amejemen

ankichijwaj wən ankichijtoskej ken nimitztekimakakej. ⁵ ToTəko mamitz-paləwikan iga xikchokilikan toknimej ken Dios təchokiliá iwán xiki-joywikan kuá' mitzknöchijwaj kensan Cristo kijyowij kuá' kknöchijkej.

Sə matekipano

⁶ Nokniwən, nimitztekimakaj ipan itoká' toTəko Jesucristo, iga amo ximotokakan iwán toknijn yej ayá' kineki tekipanowa iwán ayá' kichijto' ijkón ken nimitznəxtilijkej. ⁷ Amejemen ankimátija ken xonokan iga xikchijtokan ken nimitznəxtilijkej kuá' nonoyaj amowan; nejemej nochipa nitekipanowayaj, ⁸ ayí' nikuəlijkej agaj itakualmej siga ayá' manixtawakan. Majwa' nitekipanojkej semilwi' iwán senyówal iga amo agaj san manepetztamakatokan. ⁹ Malej iga nejemen katka kajasiá iga manimitztajtaniilikan iga xinəpaləwikan, e' ayá' ijkón nikchijkej, majwa' nitekipanojkej iga ximixkuujikan ipan nejemen. ¹⁰ Kuá' nonoyaj iwán amejemen, ijkín nimitztekimakakej: Yej ayá' tekipanojneki, amo matakua. ¹¹ E' nikmatikej iga sekin de amejemen san-onokej, ayá' tekipanowaj, majwa' taajapapojtinemij. ¹² Yej ijkón nemij, niknəntzaj iwán niktekimakaj ipan itoká' toTəko Jesucristo, iga makikuikan iga nochipa matekipanoqan iga wel matatanikan.

¹³ E' amejemen, nokniwən, amo xisiawikan iga ankichijwaj yej yekti. ¹⁴ Siga agaj ayá' kiye'ita inin yej nimitzijkuilowilijkej, xikitakan a'yéj, iwán amo ximotokakan iwán iga mapinawa. ¹⁵ E' amo xikijiyakan, majwa' xiknəntzakən ken amoknijn.

Pablo monawatiá

¹⁶ Iwán toTəko yej kichijwa iga sə maono tamelá, makichijwa iga nochipa xonokan tamelá kansan anyawij. ToTəko maono iwán amejemen.

¹⁷ Nej niPablo nomatika nimitzijkuilowiliáj inimej tájtəl* kan nimitzsaludarowaj. Ijkón nochipa nikchijwa kuá' agaj nikijkuilowiliáj.

¹⁸ ToTəko Jesucristo mamitzyolchikawakan amonochijn. Ijkonyawa'.

* **3:17** 3:17 Nəsi iga Pablo kijkuilowilij inimejsan tájtəl imatika, anka sə tajkuilowanij kijkuilowilij ipan ama' nochi lo demás yej Pablo kijtojtiakí.

Açtopa ama' yej San Pablo kijkuilowilij Timoteo

Pablo kijkuilowiliá Timoteo

¹ Nej niPablo, iyapóstoł* Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kititan, iga ijkón kine' Dios yej tesalvarowa iwán toTéko Jesucristo, yej ípansan wel timoconfiarowaj. ² Timoteo, tej yej ken tinomela'piltzın iga nimitznextilij iga ximoconfiáro ipan Cristo, nimitzijkuilowiliá inın ama'. Nikneki iga Dios yej toTaj iwán toTéko Cristo Jesús, mamitzyołchikawa, mamitziknełi iwán makichıwa iga xono tamelá.

Pablo kinonçta Timoteo iga sekin yej ayompa tamachtiáj

³ Ken nimitzijlijté' kuá' nikısa' iga nıajki estado de Macedonia iga xikawi altepe' Éfeso, iga xikijlıkan yej ayompa tamachtiáj iga ay' máj ijkón makichıwakan. ⁴ Niga nı makinagasmakakan cuento yej motençıwapa, niga makiyołtilantokan iga makimatikan itokamej to-ikyapatajwan. Inın tachıwaltiá iga mamokuejkuesolo iwán ayá' tepalewiá iga tikçıwaj ken Dios kineki, inın welsan tikçıwaj iga timoconfiarowaj ípan.

⁵ Nimitztajtaniliá iga xitanextili iga mamomela'sepançokilikan. Petz yejsan kimatitokej iga kichıwaj yej yekti iwán momela'confiarowaj pan Dios, wel ijkón moçokiliáj. ⁶ Sekin kikajtéjkeja nochi inın wan mopopolójekeja ipan xeto'tajtolmej. ⁷ Kinekij matamachtikkan ipan iley Dios, e' niga yejemej ayá' kimatij te kijojneki yej kijtowaj, niga yej tanextiliáj.

⁸ Tikmatij iga la ley yekti, e' siga tikentenderowaj tejas iga mo-ijkuloj. ⁹ Matikmatikan iga la ley ayá' ono' iga yej ye'nemij, sino iga inımej yej yoltakuaktikej iwán yej ayá' tacredowaj, iga yej pox kichıwaj yej ayektı, iga yej ayá' kitajtolkuij Dios iwán kimalıliáj, yej kimiktiá itaj iwán iye', iwán inochi yej tamiktiáj, ¹⁰ iwán iga yej mosenteke iwán yej ayá' iwán namiktito' o moteke iwansan itaga-iknın, iga yej kichteki se toknın iwán kitajtani tomın iga makimajkawa, iga yej tayokakajkawaj iwán iga yej kijtowaj "kitzto' Padre", malej iga kimatij iga nemi takajkawaj. La ley nı ono' iga nochi yej ayá' kichıwaj ken tanextiliá itájtol Dios. ¹¹ Inın itájtol Dios inınya ye'notıciáj yej tamanawiá yej Dios nețekimá' iga manikpowa.

Pablo kimaka gracias Dios

¹² Nikmaka gracias toTéko Jesucristo iga neye'ita' iga manikçıwa itekipánol. ¹³ Malej iga nej ikya nımaltajtowaya de Cristo, iwán kuajkuan-tas nikijliaya yej kitokaj Cristo, nikpresojwiayaj iwán nikiknoçıwayaj; e' Dios neçokilij iga aya nikmatiá te nikçıwaya iga aya nicredowaya ipan Cristo. ¹⁴ Dios poxsan ne-iknelij iwán nepalewij iga manimoconfiáro ipan Cristo Jesús wan manikneki tokniwan.

¹⁵ Inın yej nıa nimitzijlijitij ijkonya nokta iwán kajasi iga inochi gente makicredo: Jesucristo wala ipan inın tajli iga kimawanıko yej ayompa nemij, e' nejwa' in yej máj ayompa ninemiá. ¹⁶ E' Dios neçokilij iga ipan nej, yej máj ayompa ninemiá, monexıtiá iga Jesucristo ayá' nımanın kuesiwi'. Iwán ijkón iga mamıxkuıtikkan ipan nej iwán nı

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

mamoconfiaroqan ipan Jesucristo, ijkón wel nochipa onoskej itenoj Dios. ¹⁷ Inón iga mamoweyimatilti toDios yej nochipa mandarowa, yej nikeman ayá' miki, yej atikitaj iwán yejsan iselti Dios yej nochi nokta kimati. Ijkónyawa'.

¹⁸ Timoteo yej ken tinopiltzín, nimitztekimaka iga xikchiwa ken kijtojkej tokñimej yej Dios kitajtolmá' iga tej. Siga ijkón tikchiwas, tonos ken se soldado yej ayá' mosemaka pan itekipánol. ¹⁹ Amo xikajtewa iga ximocfiaro ipan Dios, xikchiwa yej yekti ken mitznextiliá moalmaj. Sekin iga ayá' kichijkej yej yekti ken kimatitoyaj ipan iyalmajmej, kikajtejkej iga moconfiarojkej ipan Dios. ²⁰ Ijkón kichijkej Himeneo iwán Alejandro, yej niktitan ipan imá' Tzitzimi' iga makichiwilikán ken yéj kineki iga makimatikan iga ayékti iga makimalijlikán Dios.

2

Ken iga mamotengwi Dios

¹ Inín yej máj nikneki mamochiwa, nochipa mamotajtanili Dios iga tamelá maonolo, iwán mamomaka gracias Dios. ² Matiktajtanilikán Dios iga inochi reyeymej iwán inochi tekiwajmej, iga matonokán tamelá iwán wel matiyé'nemikan iyxтаж Dios iwán wel mateye'ita. ³ Pox yekti iga ijkón tiktenewiáj Dios, inón kipoxye'ita Dios yej temañawía, ⁴ iga yéj kineki iga nochi mamomañawikan iwán makimela'matikan yej melá' nokta. ⁵ Ono' sesan Dios, iwán ono' sesan yej wel tetajtowiliá itenoj Dios: inonwa' Jesucristo yej taga' ⁶ yej motemá' iga mi' iga nochi tokñimej wel mamosalvaro, inín momatiko kuá' nokta Dios kine'. ⁷ Ijkón iga Dios netapejpen iga nikpowa' itájtól, iga inón nokta netitankej iga manikmachtikan yej ayéj judiyojmej iga nõ mamoconfiaroqan ipan yej melá' nokta. Ayá' nitakajkayawa, nikijtowa yej cierto.

⁸ Nikneki iga noyan kan motenewiá Dios, tajtaga' yej ye'nemij makajkokuikan imamej, amo makuesitokán iwán amo agaj iwán mamokuejkuesojtokán. ⁹ Iwán siwatkej iga manesi iga ye'nemij, amo makakikan wipil yej akajasi iga makakikan yej kitokaj toTeño. Amo mamotziztikujikan kansan póxsanya iga maye'nesikan, iwán amo makitalikan yej xoxqota, ken oro niga perla,* ¹⁰ sino que siwatkej makichiwakan yej yekti iga manesi iga ye'nemij ken kineki Dios. ¹¹ Kuá' taga' tamachtia ipan itájtól Dios, siwa' amo matajto, wán matacredo. ¹² Ayá' nikneki iga siwa' matamachtí, niga makimandaro taga'. Sino que san matakakto. ¹³ Iga Dios achto kichij Adán iwán después kichij Eva. ¹⁴ Iwán ayéj Adán yej kikajkayajkej, Évajwa' in yej kikajkayajkej, iwán kichij yej ayékti.† ¹⁵ E' siwa' momañawij siga kiye'iskaltia ipilowan, siga moconfiarowa ipan Dios, siga te-ijiknin, siga ye'nemi iyxтаж Dios iwán ayá' kichíwa yej ayékti.

3

Ken iga manemikan pastormej

¹ Siga se taga' mochíwasneki pastor,* inón kena kichíwasneki ye'tekipánol. ² Yej óno'ya iga pastor maye'nemi iga ijkón awel kipopowaj,

* 2:9 2:9 Perla pox valerowa, ken tikita tetzín ke'pa ajayo' wán iga perla wel mochíwa kaska'.

† 2:14 2:14 Gn 3:1-6 * 3:1 3:1 Pastor: xikita glosario "Obispo".

makipiá sesan isiwa', nochipa makichíwa yej yekti, maye'tajlanto, makiye'itakaan, nochipa ichan maki-omemawi paxalowanimej iwán wel matamachti ipan itájtɔl Dios. ³ Amo matawana, niga matakuejkueso, niga makineki tomín yej ayompa motaniá, majwa' mate-ijiknín, iwán mayoltzopeli' iwán amo makipoxpiasneki tomín. ⁴ Wel makichíwa iga maye'nemikan nochi yej onokej ichan; ipilowan matacredokan iwán matamajmawilikán. ⁵ Siga awel kichíwa iga maye'nemikan isiwa' iwán ipilowan, ¿kén wel kichíwas iga maye'nemikan yej yéjpa kicuidarowa, yej kitokaj Dios? ⁶ Awel mochíwas pastor yej kicrédojo' Dios, amo santá' moweyimatis iwán yači kan tawewelkato' kan yači Tzitzimi'. ⁷ Nq se yej mochíwasneki pastor, maye'tajtokan iga yéj ken iga nemi. Maye'tajtokan nq iga yéj yej ayá' kitokaj toTeko iga amo agaj makipopowa, iwán amo mamokxipolo ipan iyojwi toTeko ken kichíwaltjineki Tzitzimi'.

Ken manemikan diaconojmej

⁸ Ijkonsan nq diaconojmej[†] makiye'itakaan; amo matakajkayawakan, amo matawanakan, amo makinekikan tachte'tomín. ⁹ Makichijtokan ken kijtowa itájtɔl Dios, iwán makimatitokan ipan iyalmajmej iga ayo' kichijtokej yej ayekti. ¹⁰ Achto mamó-ita siga ye'nemij, ijkón wel mochíwaskej diácono siga kiyé'itaj. ¹¹ Ijkonsan nq siwatkej maye'nemikan iga makiye'itakaan, amo matapopowakan, iwán amo makichíwakan yej ayekti siga ijkón kineki iyalmajmej iwán nochipa matawelnemikan. ¹² Diaconojmej makipiakan sesan isiwamej, iwán wel makichíwa iga maye'nemikan ipilowan iwán nochi yej ono' ichamej. ¹³ Iga diaconojmej yej kiyé'chíwaj itekipánɔl, ye'tajtoskej iga yejemej, iwán sekin máj wel kitajtɔlkakiskej kuá' kipowaskej ken iga moconfiarowaj ipan Cristo Jesús. ¹⁴ Nimitzijkulowiliá inín ama'; e' ayá' wejkatís niaj nimitzitati ¹⁵ e' siga awel nimanín nimitzpaxalowiliti, inán tikmátiya ken iga matiye'nemikan tejemej yej ipilowan Dios yej isato'; ken tikijtowaj, nochi yej tiktokaj Dios. Tejemen tikijtowaj iwán tikmanawiaj yej melá' nokta.

Ken mochij kuá' onokoya Jesús

¹⁶ Tikmela'matij iga inín yej aya momatiá, yej ticredowaj pox yekti: Dios wálaj ken se taga';
IyEspíritoj Dios kinójma-ijtoj iga ayí' kichij yej ayekti,
iwán angelejmej[‡] kitakej,
iwán noyan ipan pajsmej mopowa',
iwán noyan ipan inín tajli kicredojkej,
iwán tejkaj sej ipan cielo.

4

Yej yawij kikajtewatij iga moconfiarowaj ipan Dios

¹ IyEspíritoj Dios kinójma-ijtowa iga kuá' ay'ya wejka iga wí' toTeko, sekin yawij kikajtewatij iga kitokaj Dios, iwán kitokaskej malespíritojmej yej takajkayawaj wan yej tamachtiáj ken Tzitzimi' kineki. ² Kitajtɔlkuiskej yej nésiki' kitokaj Dios, siempa nemi takajkayawaj, este ay'ya momachíliáj ipan iyalmajmej iga ayompa nemij. ³ Yejemen tamachtiskej iga ayéktiki' mamonámiktilo, iwán ay'yaki' mamokua sekin tákual. E' Dios kichij nochi

[†] 3:8 3:8 Xikita glosario "Diacono wan diaconisa". [‡] 3:16 3:16 Xikita glosario "Ángel".

vej wel mokua, iwán matikmakakan gracias iga inón tákual tonochin vej timoconfiarowaj ipan yéj, wan tikixmatij kén nokta tamachtiá itájtól. ⁴ Iga nochí vej Dios kichij yékti iwán awel tikijoskej iga ayékti, sino que wel tikuaj, e' achto matikmakakan gracias Dios. ⁵ Iga vej Dios kijtoj iwán iga tikmakaj gracias Dios, yéktiya iga mokua.

Pablo kinonotza Timoteo

⁶ Siga inín tiknēxtiliá toknimej, tiye'tekipanoj iga Jesucristo, siga timomachtiá wan tikchiwa ken kijtowa ye'tájtól, inón kenkuá' tiye'takua. ⁷ Amo xiknakasmaka xeto'tatapowalis vej tága'pa kijtowa. Majwa' xikchijto ken Dios kineki. ⁸ Yékti iga xikchiwa ejercicio, e' máj yékti iga xikchijto ken Dios kineki, inón mitzpalewiá ipan inín tajli iwán no kuá' tonos kan ono' Dios. ⁹ Inín sí ijkonya nokta, iwán yékti iga inochi makicredo. ¹⁰ Inón iga anisiawij iga titekipanowaj wan te-iknochiwaj iga timoconfiarowaj ipan Dios vej isato' vej kisalvarowa nochi gente, e' máj kisalvarowa vej kicredowaj ipan.

¹¹ Xitanēxtili inín vej nimitzijlij iwán xitatekimaka iga mamochiwa. ¹² Amo agaj mamitzalimpamati iga aya tiyolej; majwa' wel ipan tej mamixkujikan ken iga titajtowa, ken iga tinemi, ken iga tite-ijiknin, tiyolyamani', ken iga timoconfiarowa pan Dios wan iga ateyi nité vej ayékti ipan moalmaj. ¹³ Mij násiso' ompiga, xikleerowilijto itájtól Dios tokniwan, xiknonotzakan iwán xikmachtikan. ¹⁴ Amo xikelkawa iga pastorme' mitztalilijkej imamej pan motzontekon kuá' Dios kita-jtolmakakej, iwán kijtojkej iga Dios mitzpalewiá iga xikchiwa motekipánol.

¹⁵ Nochipa xikchijto vej nimitzijliá, iga nochí makita iga tikchijtiá ken Dios kineki. ¹⁶ Xikita ken iga tinemi iwán ken iga titamachtiá, iwán ijkón xikchijto, siga ijkón tikchiwa, timomanawij, iwán no momanawiskej vej mitzkakiskej.

5

Kén iga se maye'nemi iyixtaj tokniwan

¹ Se totajwéj vej kicredowa Cristo, siga ayompa kichiwa, amo xikajajwa; majwa' xiknonotza ken tikchiwaya siga tiknonotzaya motaj, iwán chokomej xikita ken mokniwan. ² Toy'elamatkej xikita ken moye', iwán takomej ken tikita mosiwa-ikniwan, amo xikejlamikili vej ayékti.

³ Xikpalewi siwa' vej mi'ya iwéj, vej ayagaj kipalewiá. ⁴ E' siga se vej wewejmi'ya, kipiá ipilowan o inietojmej, inimej achto vej makipalewikan iyemej, iga ijkón kenkuá' kikuapaj iga moskaltijkej, ijkón yékti iwán kiye'ita Dios. ⁵ E' vej mi'ya iwéj, iwán kawi'ya nokta iselti, inón kisentaliá iyalmaj ipan Dios, semilwi' wan tayowakan kitenewiá Dios. ⁶ E' vej mi'ya iwéj iwán moyolpolojto' ipan vej kuajkuantas yejsan kineki iyalmaj, inonwa' kenkuá' mikto' malej iga isato'. ⁷ Inón iga xitanonotza ipan inimej vej nimitzijlij iga amo agaj makipopowakan. ⁸ Si agaj ayá' kipalewiá vej de ifamiliajpa, inón ayá' nemi kichiwa ken kijtowa Dios, iwán mochiwa majya sej que vej ayá' kicredojto' Dios.

⁹ Xikijkuilokan ipan ama' itokamej vej mi'ya iwéj, yejsan kipiá sesenta iyañoj o máj, iwán vej sesan iwéj kipiá'. ¹⁰ Yej momati iga kichij vej yékti, kiye'iskaltij ipilowan, komemawij ichan vej kipaxalowiliáj, kijixkipaga'

* 5:9 5:9 O ay' kixjma' iwéj.

toknimej yej kicređojtokej Dios, kiyolchikaj yej moknomatij iwán kiyolmá' iga kichij nochi yej yekti.

¹¹ E' yej mi'ya iwéj yej aya kipiá inón edad, amo xikijkuilo itoka', amo santá' ipan iyalmaj kinekis sej mamonamikti, wan ijkón kelkawas iga kitoka Cristo, ¹² iwán ijkón kichíwa yej ayékti iga kikajtewa ken achto monconfiarowaya ipan Cristo.† ¹³ Iwán nō nentinemi ipan cada kajli, ay' kiyolmaka te kichíwa, ayéj san iga inón, sino que tapopojtinemi, iwán tatentemowa iwán kijtowa yej ayá' kajasi iga mamō-ijto. ¹⁴ Nikneki iga yej wewejmikikej mamonamiktikan, makipiakan ipilowan, matacuidarokan ichamej, ijkón awel temalijliáj yej te-ijiya. ¹⁵ Sekin wiudajmej mopolólójeja iwán kitokákeja iyojwi Tzitzimi'.

¹⁶ Si agaj yej kicređojto' Dios kipiá ichan se isiwa-iknín yej mi'ya iwéj, yéj makimakato te kipolowa, amo tokniwan yej kicređojtokej Dios makimakatokan, ijkón tokniwan wel kipalewiáj yej ay'ya nokta kipiá a' kipalewiá.

¹⁷ Pastormej yej kiyé'ojkuiltiáj tokniwan, kajasi iga pox makiye'itakan, mamō-ita ijkón yej tekipanowaj iga kipowaj iwán tamachtíáj ipan itájtól Dios. ¹⁸ Iga ijkón kijtowa itájtól Dios: "Amo xikten-ilpi toro kuá' nemi koya trigo iga iyikxi." Ijkonsan nō: "Yej tekipanowa kajasi iga makixtawakan."

¹⁹ Amo xiktajtólkuili yej kitelwiá se pastor siga yej tatelwiá ayá' nemi iwán ome o eyi yej nō kinojma-itakej yej mochi. ²⁰ E' siga se pastor kichijto' yej ayékti, xiknōqotza iyixtaj toknimej yej kitokaj toTeko iga maye'nemi, iga ijkón sekin nō mamajmawikan iga amo makichíwakan yej ayékti. ²¹ Nimitzijliá iyixtaj Dios, iwán iyixtaj Jesucristo iwán iyixtaj iyangelejmej yej Dios kitapejpen, iga xikchíwa kensan nimitzijlij. Kuá' titajuzgarowa amo sesan xikyé'ita. ²² Kuá' tiktapejpena se taga' iga matekipano iga Dios, amo xiktali moma' ipan itzontekon iga ti-oradowa siga ayá' tikmati ken iga nemi. Amo santá' ayá' ye'nemi, iwán kijtoskej iga tikyé'ita yej kichijto'. Nochipa xikchíwa yej yekti.

²³ Iga ayá' tiyé'ijtiyoj, amo á' tisan xikonito, nō xikoni alín vino.

²⁴ Ono' sekin yej nesi iga kichijtokej yej ayékti malej iga aya agaj kijuzgarowaj, e' ono' sekin yej aya nesi siga kichijtokej yej ayékti, inón nesiti kuá' Dios yawi tajuzgaroti. ²⁵ Ijkonsan nō ono' sekin yej nesi iga kichíwaj yej yekti, e' ono' yej kichijto' yej yekti iwán anesi, e' inón ayá' nochipa iyantos.

6

¹ Inochi tekipanowanimej yej esclavojmej,* makirrespetarokan itekomej, ijkón ayagaj wel kimalijliá Dios niga wel kijtoskej iga ayompa titamachtíáj. ² Siga se esclavo kipiá iteko yej kicređojto' Dios, amo iga inón makalimpamati iga nō kitoka Dios. Majwa' makiye'chíwili itekipánol iga inón yej nemi kichíwiliá nō kitoka Dios iwán makichokili ken iyiknín. Inón xikpowa iwán xitamachti.

Yej kitoka iyojwi Dios mayolpakto ke'ya iga kipiá

³ Siga agaj ayompa tamachtíá, ayéj ken tanextiliá itájtól toTeko Jesucristo, niga ayá' tanextiliá iga matiye'nemikan iyixtaj Dios, ⁴ ininwa'

† **5:12** 5:12 O: iwán ijkón kichíwa yej ayékti iga kikajtewa ken achto kijtoj iga ay' sej monamiktía iga kitokasan Cristo, iwán ay' kejlamikis iga wewejyowis. * **6:1** 6:1 Xikita glosario "Esclavo".

moweyimati iwán akimati nité. Injwa' itekiy iga mopoxkuesowa iga san kikaki tejté; iwán ompa pewa iga ta-ixita, kuejkuesiwi iwán kuajkuántasya kijtowa iwán ayá' moconfiarowa ipan agaj, ⁵ mokuiejkuesowa iwán sekin, pox ayompa tajlamiki wan ayá' kixmati ken nokta tanextiliá itájtɔl Dios. Iwán inimej yej ayompa tamachtiaj, kejlamikij siga tamachtiaj ipan itájtɔl Dios wel matataničan. Iwán inomejpa amo ximotoka. ⁶ Kena, siga se ye'nemi ipan iyojwi Dios, kenkuá' kasi yej poxsan patiyoy, e' mayolpakto ke'ya iga kipiá. ⁷ Iga nité ayá' tikuaajligakej ipan injin tajli, iwán nité ayá' tikujgaskej kuá' timikiskej. ⁸ Siga tikpiáj totzótzol iwán tikpiáj te tikuaaj, matiyolpaktókanya. ⁹ Iga yej motapialijnekij, akijyowiáj kuá' Tzitizimi' kinextiliáj iga makichiwakan yej ayekti, wan wetzij ipan itrampaj. Kiyoltilanaj xeto'nemilis yej tapojpolowa, iwán ipan inon mia' mopoipolowaj. ¹⁰ Kuá' se kipoxpianeki tomjn, ómpaya pewa iga kichjwa mia' yej ajayekti. Iwán ono' sekin iga kipoxpianekij tomjn, kikajtéwaja iyojwi Dios, iwán imatikámejsan pox moknočhijwaj.

Amo mamosemaka yej kitoka Cristo

¹¹ E' tej Timoteo yej tiktoka Dios, amo ijkón xikchjwa. Xiye'nemi, xikchjwa ken Dios kineki, ximoconfiaro ipan Dios, xite-ijiknjn, amo nimanjn xikuesiwi iwán xiyolyamani'. ¹² Xiktanili nochi yej mitztzakuiiá iga kichjwa ken kineki Dios. Amo xiknempolo yej Dios temaka iga nochipa tonoskej iwán. Inon iga nokta mitznqtza' Dios iwán mia' mitzkakikej kuá' tikiytoj iga tiktokas Cristo. ¹³ Nimitztekimaka iyixtaj Dios yej kimaka vida nochi yej ono', iwán iyixtaj Jesucristo yej kinojma-ijtoj te itekiyo iná' Poncio Pilato, ¹⁴ iga xikchjwa nochi kensan nimitztekimaka iga ni agaj amo mamaltajto iga tej. Ijkón xikchjto este mawjki Jesucristo. ¹⁵ Jesucristo yawi witzeti kuá' Dios kijtoj. Dios kichjwas injn, iga yejsan yej Dios yej poxsan kipiá poder. Iwán yéj irrey inochi reymej iwán iteko nochi yej mandarowa. ¹⁶ Yéjsan yej ayí' miki iwán ono' kan taxotlapan kan ayagaj wel kalaki. Ni agaj ayí' kita' niga wel kita. Yéj nochipa mamoweyimatilti wan nochipa marreinaro. Ijkónyawa'.

¹⁷ Xikijli yej motapialiaj ipan injn tajli iga amo mamoweyimatikan, iwán amo mamocnfiarokan ipan yej kipiáj iga inonwa' támisan. Majwa' mamocnfiarokan ipan Dios yej isato', yej tepoxmaka yej tepolowa iga matiyé'onokan. ¹⁸ Xikijlikan iga makichiwakan yej yekti, iga ijkón kichjwaskej, majya sej que iga makipiakan tomjn. Iwán kuá' agaj kitajtaniiaj tejté inomej yej motapialiaj, mapakikan iga wel kipalewiaj iyiknjwan. Iwán yej itatkimej, achi makimajmakakan sekin. ¹⁹ Iga ijkón kipalewiaj iyiknjmej, Dios no kipalewij yejemej iwán onoskej nochipa iwán.

Pablo monawatiá wan Timoteo

²⁰ Timoteo, xikchjwa yej Dios mitztekimá'. Amo xiknakasmaka xeto'tájtɔl yej ayá' mitzpaléwiaj, amo ximotenkitztkikan iwán inomej yej momachjliáj iga poxsan tajtolmatij, iga yejemej akimatij nité. ²¹ Sekin yej kitokaj inompa tamatilis kikajtéwaj iyojwi Dios.

Dios mamitzjolchikawa. Ijkónyawa'.

Ōmeya ama' yej San Pablo kijkuilowilij Timoteo

Pablo kijkuilowiliá Timoteo

¹ Nej niPablo, iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj, se yej yéj kititan, iga ijkón kine' Dios. Yéj kítója iga tesalvarowa iga tisetitokej iwán Cristo Jesús. ² Timoteo yej ken tinopiltzín, nimitzpozneki, nimitzijkuilowiliá inín ama' iwán nikneki xiye'ono. Dios yej toTaj iwán toTéko Jesucristo mamitzikneji iwán makichíwa iga xono tamelá.

Mopowa itájtł Cristo

³ Nochipa kuá' nitajtowa wán Dios pan día iwán tayowakan, niktajtaniá iga mamitzpalewi. Nikmaka gracias Dios, yej niktoka ken kitokaya no-ikyapatajmej, iwán nikmatito' ipan noalmaj iga ayá' nikchijto' yej ayekti. ⁴ Nikejlamiki kuá' tichoga'. Poxsan nimitzitasneki iga maniyolpaki. ⁵ Nikejlamiki ken iga timomela'confiarowa ipan Dios ken achto moconfiarojkej moy'elamaj Loida iwán moye' Eunice, iwán nej nikmati iga tej ijkónsan nō timoconfiarowa ipan Dios.

⁶ Inón iga nimitzñonotza iga amo masejto inón yej Dios mitzmá' kuá' nimitztałilij noma', iga inón tikchíwas, ken kuá' tikyakatijtos ti'ti. ⁷ Porque Dios ayá' temá' iyEspíritoj iga matimajmawikan, sino que iga nochi wel matikchíwakan, iga wel matikchokilikán tokñimej iwán wel matiktapejpenakan iga tikchíwaj yej yekti. ⁸ Amo xipinawa iga tikpowa itájtł toTéko Jesucristo, amo nō xipinawa de nej iga nono' preso iga niktoka toTéko, majwa' xikijyowi kuá' mitziknochíwaskej iga tikpowa itájtł toTéko, iga Dios wel mitzpalewij. ⁹ Dios tesalvaroj iwán tenotza' iga matiye'nemikan iyixtaj, ayéj iga tikchijkej yej yekti, sino que teyokanotza' iga matisetitokán iwán Cristo Jesús. Dios tēchokilij este kuá' aya kichíwaya tajli, ¹⁰ e' mela'nesi' iga tepoxchokiliá iga kititan toTéko Jesucristo yej tesalvaroko, yéj kuá' ojpa-isa' kitanilij miklisti, iwán iga ye'notíciáj tenextiliá iga wel matonokán nochipa wán Dios.

¹¹ Dios netalij iga manimochíwa itatitan iga manikmachi yej ayéj judiyojmej inín ye'notíciáj yej tasalvarowa. ¹² Inón iga nokta ne-iknochíwaj. E' ayá' nipinawa, iga nikmati ipan a'yéj nimoconfiarowa iwán nikmati iga yéj wel neomemawijtos miej nikchíwa yej netekimá', este inón día kuá' wj' toTéko tajuzgaroki.

¹³ Xikchijto ijkón ken nimitzñextilij, ken tanextiliá itájtł Dios. Amo xikajtewa iga timoconfiarowa ipan Dios iwán xite-ijiknín iga tisetitokej ipan Jesucristo. ¹⁴ IyEspíritoj Dios yej ono' towan mamitzpalewi iga xitamachi kensan kijtowa itájtł Dios.

¹⁵ Tikmátiya iga inochi tokñimej de estado de Asia nekajkajtėjeja, sekin de yejemej, Figelo iwán Hermógenes. ¹⁶ Dios makikneji Onesiforo, isiwa' iwán ipilowan, iga yéj mia' vej neyolchikawako iwán ayá' pinawa' iga nipresojtito'. ¹⁷ Majwa' kuá' asi' nigaj Roma, netemowaya noyan este kan

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol".

ne-asi'. ¹⁸ ToTëko makikneñi Onesíforo inón día kuá' toTëko tajuzgaroj. Tej tikmátiya iga Onesíforo poxsan tepalëwij kuá' tonoyaj altepe' Éfeso.

2

Së yej kitoka Jesucristo mamochiwa ken ye'soldadoj

¹ Timoteo yej ken tinopiltzjn, * xikejlamiki iga mitzikneñiá Cristo Jesús iga tisetito' iwán, iwán mitzpalëwiá iga amo ximosemaka ipan iyojwi. ² Ken tiká' kuá' nitamachtij pan itájtql Dios iyixtaj mia' tokniwan, ijkonsan nq xikmachi sekin yej tikita iga ye'nemij, yej wel nq makimachtijkan sekin.

³ Inón iga xikijyowi kuá' mitziknochiwaj iga tiktoka Jesucristo, ken kichjwa se ye'soldadoj kuá' tekipanowa. ⁴ Iga se soldado kuá' tekipanojto', awel kichjwa se' tekipánql, iga kineki makichijto yejsan kitekimakaj. ⁵ Ijkonsan nq se yej motalowa, awel kitaniá siga ayá' kichjwa ken ono' pan reglamento iga motalql. ⁶ Nq yej pox tekipanowa ipan mujli, kajasi iga yéj ocho makikua yej kipixka. ⁷ Xikejlanto inún yej nimitzijlij, iwán toTëko yawi mitzpalëwiti iga xikmati te kijtjneki.

⁸ Ayj' xikelkawa Jesucristo yej walaj ipan tetajwewej ikyapa rey David. Jesucristo ojpa-isa' sej kan miktoya; inónyawa' in ye'noticiaj yej nikpowa noyan. ⁹ Iga nikpowa inún ye'noticiaj, ne-iknochiwaj iwán inán nilpito' iga cadena ken se yej tamiktij; e' itájtql Dios ayá' ilpito' iga cadena. ¹⁰ Inón iga nikijyowiá kuá' ne-iknochiwaj iga nikchokiliá inomej yej Dios kitapejpen. Ijkón yejemej nq mamosalvarokan iga setitokej ipan Cristo Jesús iga nochipa maonokan iná' Dios.

¹¹ Injnwá' melá' nokta:

Siga timikikeja wan Cristo, nq tiawij tisen-onotij wan yéj.

¹² Siga te-iknochiwaj, tisenreinároskej iwán.

Siga tikjtowaj iga ayá' tikixmatij Jesús, yéj nq yawi kijtoti iyixtaj Dios iga ayá' te-ixmati.

¹³ Siga tikajtewaj iga tiktokaj Dios, yéj nochipa kichjwas yej kijtowa, iga Dios awel motajtolpata.

Së tekipanowan yej kiye'chiwa itekipánql

¹⁴ Xikejlanjikan tokniwan yej nimitzijkuilowilij. Iwán iyixtaj toTëko xikijli iga ayo' mamokuejkuesojtokan itechko tajtolmej, inón ayagaj kpalëwiá, majwa' kipojpolowa yej kikakij. ¹⁵ Xikchiwa iga Dios mamizita iga tiye'tekipanowa, yej ayagaj wel mitzpinajtiá, yej tiye'tamachtia ipan itájtql Dios. ¹⁶ Amo xiknakasmaka xeto'tajtolmej yej atepalëwiá, iga yej ijkón tajtowaj, poxsan kichijtiawij komati yej ayekti. ¹⁷ Iga ijkón tanextiliáj mochiwa ken se kókol yej ayí' pajtis. Ijkón kichijkej Himeneo iwán Fileto. ¹⁸ Yejemen kikajtéjkeja yej nokta tanextiliá itájtql Dios iwán kijtowa iga yej miktokej ojpa-isákeja. Iwán sekin yej kicredowaj inimej, ay'ya kojasiy kén iga mamoonfiarokan ipan Cristo. ¹⁹ E' itájtql Dios ayá' mopata, ken se weyi te' yej ayá' molina, iwán ompa ijkín ijkuilijto': "ToTëko kixmati nochi yej yéj itatki"; wan: "Nochi yej kiweyimatiá itoka' Cristo, makikajtewa iga kichjwa yej ayekti."

²⁰ Ipan se weyi kajli ayá' óno'san traste de oro iwán plata, nq ono' de kuawi' iwán de kónsoki', e' yej máj patiyoj mochiychimi kuá'san wjtzej

* 2:1 2:1 Pablo kita Timoteo ken kuá' ipiltzjn iga kinextilij ken iga mamoonfiaro ipan Cristo.

yej paxalowaj, iwán ono' traste yej nochipa mochijchinto'. ²¹ Siga tejemej ayá' tikchiwaj yej ayękti, tonoskej ken tejtę yej pox patiyoj yej toTęko wel kitapejpena, wán wel tękuis iga makichıwa wán tejemej ken yęj kiye'ita.

²² Nikęman amo mamitzyoltilana iga xikchiwa yej ayękti, yej ken chokomej kinekij makichıwakan. Xiktoka ye'ojti, ximoconfiario ipan Dios, xikchokili tokniwan, iwán xono tamelá. Xiksenweyimatılıkan toTęko iwán inomej yej yolchipaktikej. ²³ Amo xiknakasmaka xęto'tajıtol yej atepalewiá, tikmátiya iga ómpaya pewa iga mokuejkuesolo. ²⁴ Yej tekipanowa iga toTęko Dios awel mamokuesojtinemi, majwa' mate-ijiknın, wel matamachtı iwán amo nimanın makuejkuesiwi. ²⁵ Tamelá xiknոqıtza yej ayompa tamachtıáj, anka ijkón, siga Dios kinekı, wel moyolpataskej iwán kimatiskej ken nokta tanęxtiliá itájıtol Dios. ²⁶ Tzitizimi' ken kilpitoskej yejemen iga kichıtokej yej ayękti ken yęj kinekı, e' Dios wel kipalewiáj iga maxitomıkan.

3

Kén nemiskej la gente kuá' ay'ya wejka iga wı' toTęko

¹ Nո xikmati iga kuá' ay'ya wejka wı' toTęko, poxsan mochıwas yej ayękti. ² Onoskej yej imatikámejsan monekij, onoskej yej kinekij makıpoxpıakan tomın, onoskej yej moweyimatij iwán mókichmatij. Onoskej yej kimalıjlıskej Dios, onoskej yej akichıwaskej ken kitekimakaj itajmej, onoskej yej ayá' taagradeceroskej iwán yej akicredoskej Dios. ³ Onoskej yej ayá' ta-iknelıskej nıga tachokılıskej, onoskej yej tappowaskej, onoskej yej awel kikajęwaskej iga kichıwaj yej ayękti, onoskej yej pox ta-ıjiyaskej iwán kıjiyaskej yej yękti. ⁴ Onoskej yej kikajkayawaskej iyamıgojmej, onoskej yej atamajmawılıskej, onoskej yej moweyimatiskej, onoskej yej máj kichıwasnekiskej ken yejemej kinekij, ayejpa yej Dios kinekı. ⁵ Onoskej yej nęsiski' moconfiarowaj ipan Dios, e' ken iga nemiskej anęsi siga kitokaj Dios.

Iwán inomej amo timotokas. ⁶ Inomej tajtaga' paxalojtinemij iwán kikajkayawaj sıwatkej yej ayá' ye'nemij. Inomej sıwatkej kiyoltilantokej iga kichıwasnekij yej ajayękti, ⁷ nochipa kikakisnekij yej se'pa iga tamachtıáj, e' ayı' kimela'matij ken tanęxtiliá itájıtol Dios. ⁸ Kensan Janes iwán Jambres yej brojojmej yej yajkij icntraj Moisés,* ijkonsan nո inımej yej ayompa tamachtıáj onokej icntraj ken nokta tanęxtiliá itájıtol Dios. Ipan iyalmajmej kejlantókejsan iga kichıwaj yej ayękti iwán ay'ya kajasij iga matamachtıkan itájıtol Dios. ⁹ E' awel máj takajkayajtoskej, porque nochi yawi kimatiti iga yejemej ayompa kichıtokej, ijkón ken momati' iga Janes iwán Jambres takajkayajkej.

Pablo kılıá Timoteo yej makichıwa

¹⁰ E' tej tikchiwa kensan timıxkuıtij pan nej, ken nitamachtıá, ken ninemi, yej nikchıwasneki, ken iga nimoconfiarowa ipan Cristo, ken iga ayá' nimanın nikuesiwi, ken iga nikchokiliá tokniwan iwán ken iga nochi nikıjyowiá ¹¹ kuá' nępresojwiayaj iga ne-iknոchıwaj. Tikmati ken iga ne-iknոchıjkej ipan altepemej Antioquia, Iconio iwán Lıstra;† e' toTęko noyan nęmanawij. ¹² Nochi yej kinekij maye'nemıkan ken kinekı Cristo Jesús, yawij kıknochıwatij. ¹³ E' yej kichıwaj yej ayękti iwán

* 3:8 3:8 Ex 7:11 † 3:11 3:11 Hch 14:19

ayompa tamachtiáj, ayá' ye'kisaskej, iga kuá' takajkayawaj, yejemen no mokajkayawaj.

¹⁴ E' tej, xikchijto ijkón ken mitznextilijkej iwán ticređoj. Tej tikmati a'yéj mitzmachtij, ¹⁵ iwán tikixmati' itájtól Dios este kuá' aya tiyolej. Inón tájtól wel tenextiliá ken iga wel timosalvarowaj iga timoconfiarowaj ipan Cristo Jesús. ¹⁶ Inochi itájtól Dios, inonwa' Dios nokta kitajtól má' yej kijekulojkej, iwán wel iga titamachtiáj, wel titanonotzaj, iwán wel tiknaxtiliáj sekin iga mamoyolpatakan iwán tenextiliá ken iga matiye'nemikan.† ¹⁷ Ijkón, siga se yej kitoka Dios momachtiá itájtól wan kichjwa ken kijtowa, wel kichjwa inochi yej Dios kineki, nochi nokta yej yekti.

4

¹ Nimitztekimaka iyixtaj Dios iwán toTeko Jesucristo yej wj' ken se rey iga kijuzgaróki yej isatokej iwán yej miktokej, ² iga xikpowa inin ye'notičiaj de Jesucristo; xikpowili yej mitzkakisnekij, e' no xikpowili yej ayá' mitzkakisnekij. Xikyolyamana yej ayompa nemi, xikijli iga mamoyolpata. Xitanonotza tamelá iwán xitamachti itájtól Dios. ³ Iga yawi wjtzeti kuá' ay'ya kikakisnekiskej ye'tamachtilis; majwa' kitemoskej mia' yej tamachtiáj iga makimachtikan ken yejémejpa kikakisnekij. ⁴ Kikajtewaskej ken nokta tanextiliá itájtól Dios iwán kinakasmakaskej namolkuentojmej. ⁵ E' tej nochipa xiye'tajlanto. Xikijyowi kuá' mitzknochiwaj. Xikpojo ye'notičiaj kén iga Jesucristo tasalvarowa iwán xikyechjwa motekipánol yej toTeko mitzmá'.

⁶ Nej ay'ya ke' poliwi iga yáwija nemiktitij; nimochiwias ken tikita se ofrenda iga Dios. ⁷ Niktanilij nochi yej netzakuliaya iga manikchjwa ken kineki Dios. Tami'ya notekipánol ipan iyojwi Dios. Ayá' nikajtej iga nimoconfiaroj ipan Cristo. ⁸ Nikmati iga ipan cielo toTeko nemakas yej yekti* iga nikchij ken yéj netekimá'. Nemakas toTeko yej taye'juzgarowa inón día kuá' tajuzgaroj. E' ayéj nejsan nemakas, no kimakaskej yej kichjtokej iga magui' mawikiya.

Pablo kijliá Timoteo yej makichjwa

⁹ Amo mawejkati iga xine-itaki, ¹⁰ iga Demas nekajtej iga máj kine' yej onó' ipan inin tajli, iwán yajki altepe' Tesalónica. Crescente yajki ipan estado de Galacia, Tito yajki ipan estado de Dalmacia. ¹¹ Iselti Lucas nigaj ono' nowan. Kuá' tiwí', xiktemo Marcos iga mawiki no, porque wel nepaléwjj ipan notekipánol. ¹² Tiquico niktitan altepe' Éfeso. ¹³ Kuá' tiwí', achi ompa xinewajliguili nokapaj de tzótzol yej nikajtej altepe' Troas çan Carpo; no xinewajliguili kimilolamamej† kan ijijkuilijto' itájtól Dios, e' máj nikneki kimilolkuetaxmej kan ijijkuilijto' itájtól Dios.

¹⁴ Alejandro, yej tekipanowa iga kichjwa kuajkuantas iga tepos, poxsan nechjwilij yej ayekti, e' kensan nechjwilij, yawi kitati iwán toTeko. ¹⁵ Kuidáj no Alejandro mitzchjwiliá tejté, iga yéj kijiya kén iga nejemen nitamachtijkej itájtól Dios.

¹⁶ Kuá' achto nimotajtowilij iyixtaj tekiwajmej, ayagaj netajtowilij; nochi nesenkokajtejkej. Malej ijkón, Dios makiknelikan yej nesenkokajtejkej. ¹⁷ E' toTeko nepaléwjj iwán neyolchikaj, ijkón iga wel nikpowa' inin

† 3:16 3:16 2 Ped 1:21 * 4:8 4:8 "Yej yekti"; español "corona". Xikita glosario "Corona". † 4:13 4:13 Xikita glosario "Kimilolama".

ye'noticiaj yej tasalvarowa, iga makikakikan inomej yej ayéj judiyojmej. Iwán Dios nemanawij iga amo manekua tekuaní. ¹⁸ ToTeko nemanawij ipan inochi yej ayekti, iwán newigas kan yéj ono' ipan cielo. ¡ToTeko mamoweyimatilti nochipa! Ijkónyawa'.

Pablo monawatiá iwán kitajtaniliá toTeko iga maye'onolo

¹⁹ Ompa xinesaludarowili Prisca, Aquila iwán Onesiforo, isiwa' iwán ipilowan. ²⁰ Erasto kawí' altepe' Corinto, iwán Trófimo menfermaroj wan nikajtej altepe' Mileto. ²¹ Nikneki xiwiki kuá' aya sektajtiá. Mitzsaludarowaj Eubulo, Pudente, Lino, Claudia iwán inochi tokniwan yej kicredojokej Cristo.

²² ToTeko Jesucristo maono mowan, iwán Dios mamitzyołchikawakan amonochin. Ijkónyawa'.

Ama' yej San Pablo kijkuilowilij Tito

Pablo kijkuilowiliá Tito

¹ Nej niPablo, itekipanowaní Dios iwán nej nõ iyapóstoł* Jesucristo, ken tikijtowaj nej se yej yéj kitítan. Neítan iga manikpowili itájtł inomej yej yéj kitapejpen iga mamocnfiarokan ipan yéj iwán makimela'ixmatikan iyojwi toTeko. ² Ijkón makimatikan iga kemañ wel nochipa onoskej wán Dios. Dios ayá' takajkayawa, iwán este kuá' aya ono' inin tajli, kįtoja iga yej moconfiarowaj ipan yéj, nochipa onoskej iwán. ³ Inán nokta, kuá' Dios yej tesalvarowa kine', nenextilij itájtł iwán netekimá' iga manikpowa. ⁴ Tito, yej ken tinomela'piltzın iga nõ timocnfiarowa ipan Dios, nimitzijkuilowiliá inin ama'. Nikneki iga Dios yej toTaj iwán toTeko Jesucristo yej tesalvarowa, mamitzyolchikawa, mamitzikneli iwán makichıwa iga xono tamelá.

Tekipánł yej Tito makichıwa Creta

⁵ Nimitzkajtej ipan tajkótal† yej itoká' Creta iga xikchıwa yej aya mochıwaya, iwán iga xiktapejpena ipan sejsé altepe' tajtaga' iga xiktalı iga mamochıwakán ancianojmej,‡ ijkón ken nimitzijlij. ⁶ Se anciano maye'nemi iga amo makipopowakán. Makipiá sesan isiwa', iwán ipilowan makicredojtokán Dios iwán nochi makimatikan iga ye'nemij wán tacredowaj. ⁷ Se pastor§ Dios kitalıá iga makitzto iga maye'onokán yej kitokaj Cristo. Inón pastor maye'nemi, amo mayoltakuakti', amo makuejkuesiwi, amo matawana, amo matakuejkueso iwán amo makineki tomın yej ayompa motanıá. ⁸ Majwa' nochipa makomemawi ichan yej kipaxalowiliáj, makichıwa yej yekti, makimati katiapa yej yekti iwán yej ayekti, maye'nemi, amo makichıwa yej ayekti, wel mamoyoltakuawili iga amo makichıwa yej ayekti. ⁹ Nochipa makichıwa ken tanextiliá itájtł Dios kensan nejemen niknextilijkej. Ijkón wel makipalewi sekin iga kimachtıá inón tájtł, iwán makiyolyamana yej kimalıliá itájtł Dios.

¹⁰ Porque ono' mia' yej ayá' tacredowaj, ken sekin judiyojmej* yej ayompa tamachtıáj iwán takajkayawaj. ¹¹ Inomej xikijlikan iga ay' matamachtıkan. Iga tamachtıáj kansan makitanıkan tomın iwán este kipojpolowaj mia' tetajmej, teyemej wán tepilowan.

¹² Se yej chantitoya ipansan inón tajkótal Creta yej kiprofetajmatij,† ijkın kijlij yej de yejemejpasan: "Yej ichamej Creta pox takajkayawaj, małojmej, pox takuaj iwán até kichıwaj." ¹³ Iwán ómpaya ken kijtoj; inón iga poxsan xikajajwakán yej ayompa tamachtıá iga maye'nemikan ipan iyojwi Dios. ¹⁴ Amo makikakisnekikan cuento yej motenchıwapa yej sekin judiyojmej tanextiliáj, niga xikchıwakán ken tatekimakaj inomej yej ayá' kichıwaj ken kijtowa itájtł Dios.

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † **1:5** 1:5 Xikita glosario "Tajkótal o Isla". ‡ **1:5** 1:5 Xikita glosario "Anciano". § **1:7** 1:7 Pastor: xikita glosario "Obispo". * **1:10** 1:10 Anka inınej judiyojmej tamachtıayaj iga yej kitoka Cristo nõ mamocircuncidaro, yejemen kijliayaj "el partido de la circuncisión". Xikita glosario "Circuncisión". † **1:12** 1:12 Xikita glosario "Profeta".

¹⁵ Se yej ayá' kejlánto' yej ajayékti, iga yéj nochi yékti; e' iga yej ayá' kicredowa Cristo iwán kuajkuantas yej ayékti kejlánto', iga yéj ateyi nité yej yékti, iga ipan itzontekon kejlánto'san yej ajayékti, este ay'ya momachiliá ipan iyalmaj iga ayompa nemi. ¹⁶ Kijtowaj iga kixmatij Dios, e' ken iga nemij nesij iga ayá' kicredojtokej Dios, iga ta-ijiyaj, ayá' tacredowaj, iwán awel kichiwaj yej yékti.

2

Kén iga matamachti Tito

¹ Tito, xitamachti ijkonan ken tanextiliá itájtól Dios. ² Wewetkej maye'tajlantokan, maye'nemikan iga sekin makiye'itakan iwán makimatikan katiá yej yékti wán katiá yej ayékti, mamofiarojtokan ipan Dios, mate-ijkníwan iwán amo nimanín makuesiwikan. ³ Ijkonan nq toy'elamatkej, maye'nemikan, amo matapopojtinemikan niga matawananan. Wel ipan yejemen mamixkuítikan sekin, ⁴ iga makinextilikan siwatkej yej aya ilamatkej ken iga makinekikan iwewejmej iwán ipilowan. ⁵ Nq makinextilikan iga maye'tajlantokan, maye'nemikan, mataye'cuidarokan ichamej, mate-ijkníwan, makicredokan iwewejmej, iga amo agaj mamaltajto iga itájtól Dios.

⁶ Ijkonan nq xiknonotza chokomej iwán takomej iga maye'tajlantokan iga amo makichiwakan yej ayékti. ⁷ Ipan tej nochi mamixkuítikan ipan yej tikchiwa. Kua' titamachtiá, manesi iga yej nemi tikijtowa melá' nokta iga tikchijto' ken tikijtowa. ⁸ Xiye'tatapowa iga amo agaj makijto iga ayompa titamachtiá. Ijkon sigá agaj mitzpopowa, mopinajtij iwán awel temalijliskej.

⁹ Xiknonotza yej esclavojmej* iga makichiwakan ken kitekimakaj itekomej; mate-ijknimej iwán amo matatenkuepilikan. ¹⁰ Amo matachtekikan, majwa' maye'nemikan, iga ipan yejemej nochi makita iga yej titamachtiá kén iga Dios tesalvarowa, poxsan yékti.

¹¹ Iga Dios tenextilij iga poxsan teneki, iwán kisalvaroko nochi gente. ¹² Dios tenextiliá iga matikajtwakan nochi yej ayékti iwán yej teyoltilana ipan inín tajli, iwán matiye'tajlantokan, matiye'nemikan wán nochipa matiktemokan Dios miej tonokej ipan inín tajli. ¹³ Nq tenextiliá iga matipaktokan iga tikchixtokej mamochiwa yej Dios kijtoj iga kichiwás, iga wi' toDios yej poxsan kipiá poder, Jesucristo yej tesalvarowa. ¹⁴ Yéj motemá' iga mi' iga tejemej iga tesalvaroj iga tikchijtoyaj inochi yej ayékti, iwán teperdonarowilij yej tikchijkej yej ayékti, iga matimochiwakan itatki, iwán nochipa matikchijtokan yej yékti.

¹⁵ Ininwa' in yej xitanextili. Xikanimaro yej mosemakasneki iwán xikajajwa yej ayompa nemi, iga mitztalkej iga ximandaró. Amo xikchiwa yej ayékti iga amo agaj mamitzalimpamati.

3

Ken makichiwakan yej kitokaj Cristo

¹ Xikejlantikan toknimej iga makichiwakan ken tatekimakaj nochi tekiwajmej kajkan mandarowaj, iwán makiyolmakatokan iga makichiwakan

* 2:9 2:9 Xikita glosario "Esclavo".

nochi yej yekti. ² Tokñimej ni agaj amo matapopowa, tamelá manemikān iwān mate-ijikñimej, amo mamoweyimatikān kuā' agaj iwān t̄atapowaj.

³ Tejemej nō kuā' aya tiktokayaj Cristo ijkōn nō tikchīwayaj, ayompa titajlamikiáj, ayá' tikchīwayaj ken tetekimakayaj, iwān tiktekichijtoyaj nochi yej teyoltilana yej ayekti iwān yej kiye'matiltiá toalmaj. Tikchijtoyaj yej ayekti iwān tita-ixitayaj. Te-ijiyayaj iwān timosepan-ijiyayaj. ⁴ E' Dios yej tasalvarowa tenextilij iga te-iknelij iwān kichokiliá nochi gente. ⁵ Dios t̄salvaroj, ayéj iga tikchijkej tejté yej yekti, sino que iga te-iknelij. Kuā' t̄salvaroj, teewiltilij yej tikchijkej yej ayekti iga wel mati-ojpanacerokān, iwān iyEspíritoj Dios kichij iga wel matipewakān iga matinemikān ipan iyojwi. ⁶ Dios kit̄tan Jesucristo yej iPiltz̄in yej t̄salvarowa iga nochipa matikpiakān iyEspíritoj. ⁷ Dios t̄chokilij wān teyē'ita malej iga kajasi iga matecastigarō. Inān tikmatij iga tiawij tonotij nochipa wān Dios.

⁸ Inín t̄ajt̄ol sí, melá' nokta. Nikneki poxsan xiktekimachtikān yej kicređojtokej Dios iga ijkōn makichijtokān yej yekti. Inimej t̄ajt̄ol sí, pox yekti iwān kipalēwiá nochi. ⁹ E' amo xiknakasmaka n̄m̄olt̄ajt̄ol yej atepalēwiá, niga t̄atapowalis yej tajtowa de to-ikyapatajmej. Iwān amo ximotenkit̄zki iga anmokuejkuesowaj iga san iley Moisés, inōn atepalēwiá ni alín.

¹⁰ Siga agaj kiyoyokatiá tokñiwān yej kitokaj Dios, xiknōnotza, se o ome vej, iwān siga ayá' kipata ken iga nemi, xik̄ixti iga ayo' ximonechkoqān iwān. ¹¹ Ijkōn tikmati iga inōn taga' kitekichijto' yej ayekti iwān igānajsan monextiá iga ayá' ye'nemi.

Pablo kijliá Tito t̄ makichjwa

¹² Nia nimitz̄t̄itanil̄iti tokñin Artemas o Tíquico. Kuā' asis, xikchjwa iga nimanín xine-itati ipan altepe' Nicópolis, iga ompa nia nikawiti kuā' sektaj. ¹³ Xikpalēwi Zenas yej tamachtíá pan la ley iwān nō xikpalēwi Apolos, xikmakakān nochi yej kinekiskej ipan ojti iga amo nité makichjwilikān falta. ¹⁴ Tokñimej yej kitokaj Cristo makimatikān nō iga makichjwakān yej yekti iwān makipalēwikān tokñimej yej kichjwiliáj falta tejté, ijkōn ayá' san petz tachixtokej.

Pablo monawatiá

¹⁵ Nochi yej onokej nowān mitzsalud̄arowaj. Xiksalud̄aro tokñimej yej t̄chokiliá, yej kitokaj Dios. Dios mamitz̄yolchikawakān amonochj̄n. Ijkōnyawa'.

Ama' yej San Pablo kijkuilowilij Filemón

Pablo kijkuilowiliá Filemón

¹ Nej niPablo yej nipresojtito' iga nikpowa itájtł Jesucristo, nim-
tizijskuilowiliáj inin ama' iwán toknĭn Timoteo. Noknĭn Filemón yej
nimitzpoxchokiliáj, nimitzjkskuilowiliáj tej yej nŃ tikpowa itájtł Dios.
² NŃ nikijkskuilowiliáj inochi tokniwan yej monechkowaj mochan iga
ankiweymatĭtiáj Dios, wan nŃ la hermana Apia iwán toknĭn Arquipo
yej nŃ tepalewiá iga tikpowaj itájtł toTęko. ³ Dios yej toTaj iwán toTęko
Jesucristo mamitzmakakan yej yekti iga xonokan tamelá.

Kén iga Filemón te-ijknĭn wan moconfiarowa ipan Jesús

⁴ Nochipa kua' nitajtowa wan Dios nimitzejlamiki wan nikmaka gracias
iga tej, ⁵ iga nematĭtijkej iga timoconfiarowa iwán tikpoxneki toTęko Jesús
iwán iga tikchokiliá inochi yej moconfiarowaj ipan Dios. ⁶ Niktajtaniliá
Dios iga amo xikajęwa iga tikpowa itájtł Dios, iga máj xikyę'entendero
inochi yej yekti yej tikpiáj ipan Cristo Jesús. ⁷ Nipoxpakto' iwán
tineyolchikawa iga tipoxte-ijknĭn, gracias iga tej noknĭn, yolchikajtokej
inochi yej kicredojtkej Dios.

Pablo kitajtowiliá Onésimo

⁸ Malej anka wel katka nimitztekimakaya tę tikchĭwas iga nej sę itatĭtan
Cristo, ⁹ e' máj yekti manimitztajtanili iga san timochokiliáj. Nej Pablo,
niwęweja iwán inán nipresojtito' iga nikpowa itájtł Cristo Jesús, ¹⁰ achi
manimitztajtanili sę favor iga Onésimo. Onésimo nikita ken nopiltzĭn iga
nigaj kan nipresojtito' nĭknęxtilij iga mamocfiaro ipan Cristo.

¹¹ Anka ikya, Onésimo moesclavo* katka yej ayá' mitzpalęwiaya, e' inán
kena tęservirowa, tej wel mitzpalęwij iwán nej nŃ nepalęwijto'. ¹² InŃn
iga inán nimitztĭtaniliá; xikŃmemawi ken kua' nej nemi tineŃmemawiá.
¹³ Nej nĭknekiá iga makawi nigaj nowan, iga manępalęwi ken kua' tej
nemi tinepalęwiá, ken inán iga nipresojtito' iga nikpowa itájtł Dios. ¹⁴ E'
ayá' nĭkneki manĭkchĭwa nitę siga ayá' achto tej tikiętowa, iga inŃn yej
nimitztajtaniliá amo manimitztekimácapa, sino que xĭkchĭwa moganaj.
¹⁵ Anka Onésimo mitzcholowilijka sę tiempo, e' inán nochĭpaya yawi onoti
mowan, ¹⁶ e' ay'ya ken sę esclavo, sino que majya sej que sę esclavo; inán
kenya sę toknĭn yej tikpoxchokiliáj. Nej poxsan nĭkchokiliá, e' tej máj
xĭkpoxchokili ken agaj yej nŃ kitoka toTęko, amo xĭkita ken sę petz námł
toknĭn.

¹⁷ Siga nej tine-iknĭnmati iga timoconfiarowaj ipan toTęko,
xikŃmemawiwa' ken kua' nej nemi tineŃmemawiá. ¹⁸ Siga tejtę
mitzchĭwilij o siga tejtę mitzichtekilij, nej xinęobraro. ¹⁹ Nej Pablo
nikijkskuilowa nomatika inĭmej tajtł: "Nej nia nimitzixtawati",† e' anka
wel nŃ nimitzejlantĭá iga tej nŃ tineęberowa iga nimitznęxtilij iga

* **1:11** 1:11 Xikita glosario "Esclavo". † **1:19** 1:19 Neši iga Pablo kijkuiloj inĭmejsan tájtł imatika,
anka sę tajkuilowani kijkuiloj ipan ama' nochi lo demás yej Pablo kĭtojtĭajki.

tikixmati' Cristo. ²⁰ Noknɨn, xinechɨwili inɨn favor yej nimitztajtaniłiá; xineyolchikawa iga nej moknɨn iga tiksentokaj Cristo.

²¹ Nimitzijkuilowiliá inɨn ama' wɨn nikmati iga tinecredoj iwɨn tikchɨwas majya sej que yej nimitztajtaniłij. ²² Nɔ nimitzijliá iga xitaye'tali ipan se cuarto iga nej, porque nej nikmati iga Dios yawi kichɨwati yej ankitajtaniłiáj, iwɨn Yej kichɨwas iga nej mania manimitzitatij.

Pablo monawatiá

²³ Epafra mitzijliá iga xiye'ono, yej nɔ nigaj ono' ipan cárcel iga kikɨtzkijkej iga kipowa itájtɔł Cristo Jesús. ²⁴ Nɔ mitzijliá iga xiye'ono, Marcos, Aristarco, Demas iwɨn Lucas yej nepalewiáj iga nikpowaj itájtɔł Dios.

²⁵ Niktajtaniłiá toTeko Jesucristo iga mamitziknełikan. Ijkónyawa'.

Ama' yej mo-ijkuloj iga judiyojmej yej kitokaj Jesucristo Hebreos

Dios tenotza ipan iPiltzın

¹ Iky a Dios kitajtölmá' profetajmej* mia' vej iga makinotzakān to-ikyapatajwān, iwān ayá' nochipa iga tájtöl kinotzkej, sino de sese'pa. ² E' inān iga ayo' wejka iga nochi tamis, Dios tenotza' ipan Jesús yej iPiltzın. Dios kijtoj iga iPiltzın makichıwa nochi yej ono' pan inın tajlı iwān yej ono' ajko, iwān ijkōn Jesús nochi nokta itatki iga Dios kitatkimá'. ³ Ipan Jesús mo-ita ipoder Dios iwān ipan neši ken nokta in Dios, iwān iga ipoder itájtöl kichıwa iga nochi yej ono' wel maonokān. Kuā' Jesús kichıja iga Dios wel teperdonarowiliá yej tikchıkej yej ayēkti, motālij ilādoj iyē'mā' Dios kān mandarowa ipan cielo.

TēPiltzın máj kipiá poder que angelejmej

⁴ IPiltzın Dios májya sej que angelejmej,† iga Dios kimá' itōkā' yej máj kajasi iga mamoweyimati. ⁵ Iwān Dios ayı' kijlij nisé ángel:

Tej tinopiltzın;

āman nej nimitzmá' movıdaj;

iwān se' vej kijtoj;

Nej nimochıwas tetaj iga yéj;

iwān yéj mochıwas tēpiltzın iga nej.

⁶ E' kuā' kitıtan isentepiltzın ipan inın tajlı, kijtoj:

Nochi iyāngelejmej Dios, makiweyimatiłti Jesús.

⁷ Iwān iga iyāngelejmej, Dios kijtoj:

Nikchıwa ken ejeka' noāngelejmej,

iwān notekipanowanimej wel nikchıwa ken tiwelōn.

⁸ E' Dios kijlij iPiltzın:

Tej tiDios iwān ayı' tamis iga timandarowa;

iwān tej nochi tikye'chıwa iga tirreınarowa.

⁹ Tej tikye'ita yej yēkti iwān tikijiya yej ayēkti;

inōn iga Dios, yej moDios, mitzapejpen iga xitagobernaro,

iwān kichıj iga máj xiyōlpakto que sekin mokniwān.

¹⁰ Nō kijtoj:

Tej, noTeko, kuā' pewa' tikchıj tajlı, tiktālij kajkān matakساتo,

iwān nō tikchıj cielo iga momā'.

¹¹ Cielo wān tajlı tamiskej, e' tej tonos nochipa.

Nochi inōmej wēwejtiaskej ken tzótzol;

¹² inōmej tikōkolochoj ken se tzótzol yej iga timotaajakiáj,

iwān mopatas ijkōn ken kuā' agaj motapajpata.

E' tej kensan nochipa tonos,

iga ayı' timikis.

¹³ Dios, nisé ángel ayı' kijlij:

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Profeta". † 1:4 1:4 Xikita glosario "Ángel".

Ximotali iladoj noye'ma' kan nimandarowa, este que maniktali mokxita-mpa yej mitzijiay.

¹⁴ Nochi angelejmej espiroitomej iwán tekipanowaj iga Dios. Dios kititani iga makipalewikān yej yawij mosalvarotij.

2

Nochipa matikejlantokān iga Dios temānawia

¹ Inōn iga nochipa matikejlantokān ye'noticiaj yej tikakikej iga amo santá' tikisassej ajachi ajachi ipan ye'oiti. ² Ikya Dios kitajtolmá' angelejmej iga makijlikān la gente ken makichiwakān iwán ijkōn nokta mochi. Tikmatij iga yej akichijkej ken angelejmej kijtojkej, kinkochijkej ken kajasij. ³ ¿Iwán tejemej?, ¿kén iga ayá' te-iknōchijwaskej siga tiknēmpolowaj yej pox yekti yej tekajtewilij toTeko iga timomanawiaj? ToTeko Jesús áchtosan kipowa' ken iga temānawia, iwán yej kikakikej, kitakej iga ompay nokta iwán teojpapowilijkej. ⁴ Iwán Dios imatika tanextilij ipan yejemen ga manesi iga melá' yej kipojkej. Dios tanextilij ipan kuajkuantas yej este tamajmájtīlsan wān de sese'pa milagrojmej, wān nō kimajmakakej tokniwān iyEspíritoj Santo kensan yéj kiye'ita'.

Jesucristo yej temānawia

⁵ Dios ayá' kitālij angelejmej iga mamandarokān kēman ipan inōn sé'paya tajli yej onos, de inōn yej nemi titajtowaj. ⁶ Majwa' ijkulijto' itājtōl Dios, kan a' pa ijkūn kijtowa:

¿Té iteki in taga' iga yéj xikejlamiki?

¿Té iteki ipiltzjn taga' iga tikneki xikita iga maye'ono?

⁷ Tikchij iga ayá' wejkej iga mamoaļimpamatito máj que angelejmej;

e' tej tikchij iga mamoweyimatilti ken rey,

iwán yéj tiktālij iga makimandarō nochi yej tikchij iga moma'.

⁸ Iwán nochi yej ono' tiktālij iyixxitan iga makimandarō.

Iwán iga Dios nochi kitālij iyixxitan, ayá' kikajtej nité yej amo makimandarō. E' aya asi kua' tiktaskej iga inochi ónosya iyixxitan yéj.

⁹ E' tiktaj Jesús; Dios kichij iga ayá' wejkej iga kalimpamatikej máj que angelejmej. Iwán Dios iga tepoxchōkiliá, kichij iga Jesús mamiki iga nochi tejemen. Inōn iga inān moweyimatiltiá ken rey.

¹⁰ Nochi yej tiktaj, itatki Dios, iwán yéj kichij nochi yej ono' iwán kine' iga mia' ipilowān maonokān kan yéj ono'.

Inōn iga Dios kiye'ita' iga Jesús inewi makichywa* kua' kinkochijkej, iga ijkōn wel yéj matēmanawi tonochjn.

¹¹ Jesús kichywa iga se toknjn wel maye'ono iyixtaj Dios. Nochi yej ye'onokej iyixtaj Dios, sešan mochiwaj wān Jesús iga Dios isenTajmej.

Iwán Jesús ayá' pināwa iga kijtowa iga iyiknimej yejemen, ¹² Ijkūn Jesús kijlij Dios:

Nikpowilij noknimej a'yéj in tej,

iwán nimitztakuikilij tatajkoyān kan monechkōlo.

¹³ Iwán nō kijtoj:

Nej nimoconfiaroj ipan Dios.

Iwán sej kijtoj:

Nigaj nono' iwán nopilowān yej Dios nemá'.

* 2:10 2:10 Kua' Jesús mi' ipan cruz kixtaj inewi yej tikchijkej yej ayékti. Jn 19:30

14 Tejemən tikpiáj toesyoy iwán tonakayo; ijkonsan no Jesús, nakayoy iwán esyoy ken tejemən. Inón iga kuá' mi', kitániliy Tzitzimi' yej wel katka tamiktiaya. 15 Kuá' Jesús mi', kimānawij nochi yej nochípaya moknoṃatitoyaj iga majmatoyaj iga yawij mikitiy. 16 Jesuṣwa' nokta ayá' wáaj kipaṣewiko angelejmej, majwa' wáaj kimānawikoj ipilówampa Abraham. 17 Inón iga mochiy kensan nokta tejemey, iga wel makichíwa ken Dios kineki iwán mamochíwa ijefej sacerdotejmej yej mata-ikneli iwán mamiki iga ijkón wel kiperdonarowa nochi yej ayekti yej kichíwa la gente. 18 Iwán ken Jesús kinkochijkej, iwán Tzitzimi' kinekiá iga Jesús makichíwa yej ayekti, inán Jesús wel tepalewíá iwán ijkón tiye'kisaskej kuá' Tzitzimi' te-ijliá iga matikchíwakān yej ayekti.

3

Jesús máj mamoweyimatǐlti que Moisés

1 Inón iga nokniwān yej mitztapejpenkej Dios iga ximochíwakān itatki, kikejlamikikān a'yéj Cristo Jesús: Yéj ijefej sacerdotejmej, itatǐtan Dios, yej ípan tiksentǐlijtokej toǐlmaj. 2 Jesús nochi kichij kensan Dios kine', iwán Dios kitǐlij iga mamochíwa sacerdote iga makichíwa itekipánol. Kensan no Moisés yej kipaṣewij nochi israelǐtajmej iga kichij kensan Dios kitekimá'. 3 E' Jesús kajasi iga mamoweyimatǐlti máj que Moisés, kensan yej kichíwa kajli kajasi iga mamoweyimatǐlti máj que kajli. 4 Nochi kajli agaj kichíwa, e' Dios kichij kuajkuantas, nochi yej ono' pan tajli iwán yej ono' ajko. 5 Iwán Moisés yej itekipanowān Dios kichij kensan kitekimakakej iwán kipowilij israelǐtajmej yej Dios yawi kijǐlti kuá' panoj mia' año. 6 E' Cristo, yej ipǐltzimpa Dios, mandarowa ípan íkal Dios. Tejémejwa' in inón kajli siga timoconfiarowaj ípan yéj iwán siga tipakij miéj tikchixtokej iga kēman temānawikij.

Mosewíaj ipilowan Dios

7 Inón iga ijkín kijtowa iyEspíritoj Dios kān ijkuilijto': Siga āman ankikakij yej Dios mitzijliáj,
8 amo ximoyoltakuawilijkān ken amo-ikyapatajwān yej kichijkej yej ayekti iga ayá' kitajtolkuikej Dios iga neyokakuejkuesojkej pan desierto.
9 Ompa neyokakuejkuesojkej amo-ikyapatajwān, malej iga kitakej nochi yej nikchijtoya cuarenta años iga yejemən.
10 Inón iga yejemej poxsan nekuesojkej, iwán nikijtoj: "Nochipa yolpolijtinemij, iwán ayá' kinekikej makichíwakān ken nikmachtijkej."
11 Inón iga kuá' nikuejkuesitoya, niknojma-ijtoj: "Ayá' kalakiskej kān mosewiskej nowān."
12 Nokniwān, amo maono nisé de amejemən yej kiyoltilāna yej ayekti iwán makikajtewa iga moconfiarowa ípan Dios yej ayí' mikis.
13 Majwa', nochipa ximosepannonotzakān miéj āman weljo', iga amo agaj mamotemaka iga mokajkayāwa ípan yej ayekti. 14 Siga timoconfiarojtokej kensan achto kuá' timoconfiarojkej este que matimikikān, ijkón sí tisen-onokej iwán Cristo.
15 Ijkín kijtowa itǐjtol Dios: Siga āman ankikakij yej Dios mitzijliáj,

amo ximoyoltakuawilikan ken amo-ikyapatajwan yey kichijkej yey ayekti iga ayá' kitajtolkuikej Dios iga kiyokakuejkuesojkej Dios ipan desierto.

¹⁶ ¿Ayéj in inomej yey kikakikej itajtöl Dios iwán ayá' kitajtolkuikej? Nochi yey Moisés kikixtij Egipto. ¹⁷ ¿Ayéj iwán kuejkuesitoya Dios cuarenta años? Inómejsan yey kichijkej yey ayekti iwán mikikej ipan desierto.

¹⁸ ¿Iwán a'yéj Dios kinojma-ijlij iga ayá' kalakiskej kan mamosewikan iwán? Inómejsan no yey ayá' kichijkej ken Dios kitekimakakej. ¹⁹ Ijkón tikitaj iga ayá' kalakkej kan mamosewikan iga ayá' momela'confiarojkej ipan Dios.

4

¹ Inón iga, miej weljo' tikalakij kan Dios kijtoj iga tiawij timosewitiw iwán, achi matitamajmawilikan, amosanta' agaj de amejemen ayá' kalakis.

² Iga ijkonsan no tejemej tepowilijkej ye'noticiaj kensan ikyapamej, e' yejemej ayá' moconfiarojkej ipan yey kikakikej, wan ijkón inón tájtöl ayá' kupalawijkej yey kikakikej. ³ E' tejemej yey ticredojkej, tikalakikej kan mosewilo, kensan Dios kijtoj, e' iga yey ayá' icredojkej, kijtoj:

Inón iga kuá' nikuejkuesitoya, nikmela'ijtoj iga ayá' kalakiskej kan mamosewikan nowan.

Malej iga Dioswa' kitamij itekipánöl kuá'san kichij inín tajli; ⁴ iwán kanaj kan ijkulijto' tajtowa del día siete:

Dios mosewij ipan día siete kuá' tami' nochi itekipánöl.

⁵ Iwán sej kijtowa kan ijkulijto':

Ayá' kalakiskej iga mosewiskej nowan.

⁶ Inomej yey ocho kikakikej ye'noticiaj ayá' kalakkej kan mosewilo iga ayá' kinekikej makichiwakan ken kijlijkej, e' poliwi-o' sekin iga makalakikan.

⁷ Inón iga Dios sej kitapejpen se día: inón día aman. Ken kijtoj sej kuá' mia' años despuéj kitajtolmá' Dios David kan ijkulijto' yey tikitákeja:

Siga aman ankikakij yey Dios mitzijliáj, amo ximoyoltakuawilikan.

⁸ Ijkón nesi iga inón tajli kan mosewilo, yey Dios kijlij israelitajmej iga kimakayaj, ayéj tajli de Canaán kan Josué kiwiga' israelitajmej. Inón ikyay panoj, e' Dios tajtówao' de se' día kuá' mamosewilo. ⁹ Inón iga, ónogo' kan wel mosewiáj ipilowan Dios. ¹⁰ Yey kalaki iga mosewiá wan Dios, mosewiá iga tami' itekipánöl, kensan Dios no mosewij kuá' tami' itekipánöl. ¹¹ Matimotejteki'wikan iga matikalakikan kan mosewilo, iga amo santá' agaj mixkuítij ipan inomej yey ayá' kalakkej iga ayá' kichijkej ken kijtoj Dios.

¹² Dioswa' itajtöl isato' iwán nochi wel kichíwa. Iwán máj tateki que inochi espada yey kipiá ome iten, iwán wel kalaki este kitajkoteki toalmaj iwán toespíritoj, iwán kajkan salijto' toomiyomej iwán totótanojyo; iwán kinextiá te tikejlantokej iwán te tikchíwasnekij. ¹³ Ateyi nité yey Dios kichij yey wel mamjyana iyixtaj; Dios nochi kitas nokta ken ono', iwán iyixtaj yéj keman tiawij tikijlijtiw nochi yey tikchijkej.

Jesús kichij iga wel matikna'techokan Dios

¹⁴ Jesús, yey iPiltzín Dios, yey nokta ijefej sacerdotejmej yey máj mandarowa, yéj yájkíya itenoj Dios ipan cielo. Inón iga amo matikajtewakan iga timoconfiarowaj ipan yéj. ¹⁵ Jesús tosacerdotej yey

ijéfejpa sacerdotejmej, yéj wel tepalewiá iga amo matikchíwakan kuá' tikchíwasnekij yej ayékti; iga Tzitzimi' kichíwaltijnekiá Jesús nō yej ayékti ken kineki tejemej nō matikchíwakan; e' Jesús níkēman ayí' kichij yej ayékti. ¹⁶ Inōn iga amo matimajmawikan iga matiktechōkan kan ewato' Dios yej tepoxchōkiliá, iwán te-ikneliá wān tepalewiá kuá' nokta nemi tiknekij.

5

¹ Nochipa kuá' kitáliáj sē ijéfej sacerdotejmej, kitapejpenaj iga makipalewi israelitajmej iga mayē'onokan iyixtaj Dios. Inōn sacerdote kimaka ofrenda* iwán kimiktiá yolqamej iga Dios, iga Dios makiperdonaro la gente yej kichij yej ayékti. ² Iwán sē sacerdote kimati iga kichíwao' nō yej ayékti, inōn iga kíkneliá yej akimatij siga ayompa nemij iwán pojpolijtinemij. ³ Iwán iga sacerdote nō kichíwa yej ayékti, kimiktiá sē yolqá' iga Dios makiperdonarowili yej kichij yej ayékti, iwán kimiktiá se' yolqá' nō iga Dios makiperdonarowili la gente.

⁴ Ni agaj iséltisan moyokataliá iga mamochíwa ijéfej sacerdotejmej, sino que inōnwa' Dios kitapejpena iwán kimaka inōn ye'tekipánōl, ijkōn ken kichij wān Aarón. ⁵ Ijkōnsan nō Cristo, ayá' igánajsan mochiij ijéfej sacerdotejmej, sino que Dios kijlij:

Tej tinopiltzjn;

āman nej nimochij motaj.†

⁶ Nō kanaj ijkín ijkuilijto' itájtōl Dios:

Tej nochipa tonos iga sacerdote,

ijkōn kensan Melquisedec.

⁷ Kuá' Cristo onoya ipan tajli este choga' iga kitajtanilij Dios iga makimānawi iga amo mamiki. Iwán Dios kitajtolkagui' Cristo iga nochipa kichij ken Dios kineki. ⁸ Inōn iga Cristo, malej iga iPiltzjn Dios, kuá' kíknochijkej, kimati' iga kuá' nemi kíknochíwaj, nemi kichíwa ken kineki Dios. ⁹ Iwán iga Cristo nóchiya kichij yej kineki Dios, pan Cristo nochi inān wel momānawíá yej kichíwa ken yéj kijtowa. ¹⁰ Iwán Dios kitálij iga Cristo mamochíwa ijéfej sacerdotejmej ken katka Melquisedec.

Amo xikajtewakan iyojwi Dios

¹¹ De inūn yej majo' wel katka manimitzijlīkan, e' níkmati iga pox difícil iga manimitzijlīkan inewi, iga amejemen ayá' ankinekij xikentenderōkan.

¹² Ikyay anmomachtijtokej itájtōl Dios, welja katka xitamachtīkan; e' ankinékijo' sej mamitzmachtīkan itájtōl Dios ken sē yej péwao' iga kitoka Cristo. Amochijkej sej ken anselikmej, ken kuá' aya wel antakuaj, ankinekij sej xikonīkan chīchiwala'. ¹³ Iwán yej chīchi-o', aya kimati siga kichíwa yej yékti o yej ayékti iga xólō'. ¹⁴ Yej welja kitapejpenaj yej kichíwaj katiapa yej yékti iwán katiapa yej ayékti, inōnwa' ken tikita yej welja takuaj iga yoléjkeja.

* **5:1** 5:1 Nij tajtowa ken ónogo' weyitiopan Jerusalén, iwán ken ompa sacerdotejmej kimiktijkejo' yolqamej iga iyofrendaj Dios. Ipan año 70, soldadojmej de Roma kixitīnkej weyitiopan Jerusalén, wān ay' máj wel ompa sacerdotejmej kimiktiliáj yolqamej iga Dios. Inūn kijtojneki iga mo-ijkuloj Hebreos kuá' aya asi año 70. Inān ay' kanaj ono' ni sē sacerdote judío yej kimiktiliá yolqamej iga iyofrendaj Dios. (Num 15) † **5:5** 5:5 Sal 2:7

6

1 Inón iga ajachi ajachi máj matiyolasikan ipan iyojwi Cristo. Ay' matimoojpamachtikan ken achto tikchijtiwitiáj kuá' pewa' iga timomachtijkej itájtól Cristo iga amo sej matipewakan ipan yej achto tenextilijkej. Tenextilijkej ken iga matimoyolpakan iga tikajtewaj iga tikchijwaj yej ayekti iga inón temiktiá, iwán ken iga matimoconfiarokan ipan Dios, 2 yej tenextilijkej te iga mobautizarolo,* ken iga se kitaliá ima' ipan agaj iga ki-oradowiliá,† iwán iga ojpa-isaj yej miktokej iwán iga keman kuá' tamisya nochi, Dios tajuzgaroj. 3 Ajachi ajachi máj matiyenemikan iga tiktokaj Cristo, siga ijkon Dios kinekis.

4 Kuá' agaj kikajtewa iyojwi toTeko, ay' wel tikuepaltiaj, malej iga kita'ya iga yekti yej Dios temaka iwán nq kipiá' iyEspiritoj Dios, 5 iwán kita' iga pox yekti in itájtól Dios, nq kimati' ken iga Dios wel tegobernarowa, 6 iwán siga kikajtewa iyojwi Dios, ay'ya wel sej tikchijwaltiáj iga mamokuepa; iga ken kuá' nemi sej kimiktiá ipan cruz iPiltzin Dios iwán ijkon kipinajtia Cristo iyixtaj la gente. 7 Tejemén ken tikita tajli yej kichichina tiawaayo' nochipa kuá' wetzji; siga ipan inón tajli mopoxchiwa yej motoka, ompa nesi iga Dios kiyé'ita. 8 E' siga ipan inón tajli ixwa witzyoj iwán kochkiyoj, ay' agaj kinekis iwán Dios ay'ya kiyé'itas iwán inón yawi motati.

Matiyenemikan iga tikmatij yej wí'o'

9 Malej iga ijkon nimitznontzkej nejemej, nokniwan yej nimitzchokiliáj, e' nejemen nikmatij iga ankichijtokej yej yekti iwán Dios mitzsalvaroskej. 10 Iga Dios nochipa kichíwa yej yekti iwán ayá' kelkawa yej ankichijkej, ankipalewijkej tokniwan yej moconfiarowaj ipan Dios kensan inán ankichijtokej. Ompa ankinextiaj iga ankinekij Dios. 11 E' niknekij iga sejsé de amejemen ijkon xikyolmakatokan este que mawiki toTeko iga wel xikpiakan nochi yej Dios mitzmakaskej. 12 Aniknekij xiflojotikan, sino que ximixkujtikan ipan inomej yej moconfiarowaj ipan Dios iwán ayá' siawij, ijkon Dios nimitzmakaj yej kijtoj.

Yej Dios kijtowa, nochipa mochíwa

13 Kuá' Dios kinotza' Abraham iga kijlij yej yawi kimakati, yéjsan imatika motenewij iga ateyá se' yej máj tayakanto' que Dios, 14 iwán kijlij: "Nej nia nimitzmakati inochi iga xiye'ono, iwán nia nimitzpoxpwiwiti." 15 Iwán Abraham ayá' siawi' iga kichá' yej Dios kijtoj iga kimakas, iwán ijkon kipiá' nochi yej Dios kijlij. 16 Kuá' tajtaga' motajtoltiaj agaj iwán, kijtowaj iyixtaj agaj yej máj tayakanto', iwán kuá' mójtoja iyixtaj yej máj tayakanto', inón yej motajoltijkej yawi mochíwati kensan kijtojkej. 17 Inón iga Dios kine' makiye'nextili inomej iga yawi kimakati yej kiprometeroj, iga Dios awel motajtolpata. Inón iga kinojma-ijtoj iga yawi kichíwati inón yej kiprometeroj. 18 Inin yej Dios kijtoj iwán kiprometeroj; awel kipata iga Dios ayá' takajkayawa. Poxsan matimoyolchikawakan tejemej yej timoconfiarowaj ipan toTeko iga tikmatij iga Dios yawi kichíwati nochi yej kijtoj. 19 Ken se ákal kipiá' ancla‡ iga amo makiwiga maréjal kanaj, ijkon nq tejemej setiá toalmaj iga tikmatitokej iga Dios ayá' tekajkayawa. Iwán inón teeljantia iga tiawij iyikampa cortina§ ipan cielo, 20 kan kala' Jesús

* 6:2 6:2 Xikita glosario "Bautizar". † 6:2 6:2 1 Ti 4:14, 5:22, 2 Ti 1:6 ‡ 6:19 6:19 Ancla se tepos yej chijto' ken akawalon yej tejtentito' imajma', kilpiliáj reata iwán kimotaj atampa iga kiketaltia ákal. § 6:19 6:19 Xikita glosario "Cortina".

iga teojtapowilij. Ijkon yéj mochij iga nochipa maono ijefej sacerdotejmej kensan katka Melquisedec.

7

Jesús, sacerdote kensan Melquisedec

¹ Melquisedec rey katka ipan weyi-áltepe' yej itoka' Salem iwán nò katka isacerdotej Dios yej ono' pox ajko. Iwán yéj yej yajki kixnamikito Abraham kuá' némiya asiá iga yajka kan momijmiktijkej. Abraham kitānilij mia' reyejmej iwán Melquisedec kitajtanilij Dios iga Abraham maye'ono. ² Iwán Abraham kimá' Melquisedec se de cada diez yej kitānij kan momijmiktijkej wān reyejmej. Melquisedec itoka' kijtojneki "rey yej kichīwa yej yékti". Iwán yéj nò rey de Salem, yej kijtojneki "rey yej kichīwa iga maonolo tamelá". ³ Ayagaj kimati a'yéj itaj Melquisedec, niga a'yéj iye', niga iyikyapatajwewetkej, amomati kēman onoko, niga kēman migui'. Ijkon san nò tenextiliá ken ono' iPiltzīn Dios, se sacerdote yej nochipa onos, iga ayá' mikis.

⁴ Ta' xikitakan; Melquisedec máj tayakantoya que to-ikyapatajwewej Abraham, iga Abraham kimá' Melquisedec se de cada diez nochī yej kikuilij inomej reyejmej yej kitānilij.* ⁵ Ijkon kensan kijtowa iley Moisés iga sacerdotejmej, petz kitapejpenkej ipilówampa Leví iwán kajasi iga israelitajmej makimakakan se de cada diez de inochi yej kitāniáj, malej iga yejemej nò ipilówampa Abraham. ⁶ E' Melquisedec malej iga ayéj de ipilówampa Leví,† kiku' yej kimá' Abraham, se de cada diez nochī yej Abraham kikuilij reyejmej. Iwán Melquisedec kitajtanilij Dios iga Abraham maye'ono, malej iga Dios kílīja Abraham iga yawi kiyē'chīwati. ⁷ Nochi tikmatij iga yej kitajtaniliá Dios iga agaj maye'ono, yej tatajtāniliá máj tayakantō' que inón se'. ⁸ Amampa sacerdotejmej yej ipilówampa Leví kikuij se de cada diez de nochī yej kitāniáj israelitajmej; iwán sacerdotejmej mikisjan; e' kan ijkuilijto' itájtōl Dios kan tajtowa de Melquisedec, tajtowa de yéj ken se yej isátogo'. ⁹ Inán sacerdotejmej yej de ipilówampa Leví kikuij se de cada diez yej kitāniáj israelitajmej. Wel tikijtowaj kuá' Abraham kimá' Melquisedec se de cada diez, ken kuá' Leví nò kimá' Melquisedec se de cada diez. ¹⁰ Iga Leví nokta se de ipilówampa Abraham, wān kuá' Melquisedec kixnamikito Abraham, Abraham kenkuá' ipan iyesyō kinēntiayay ipilowān, malej iga aya onoyaj.

¹¹ Iwán tikmatij iga iley Dios yej kimá' israelitajmej, kijtowa iga nochī sacerdotejmej mamochīwa de ipilówampa Leví. E' ayagaj wel ye'ono iyixtaj Dios iga yej kichīwaj sacerdotejmej, inón iga Dios kitapejpen se' sacerdote kensan Melquisedec, ayéj ken Aarón. ¹² Siga mopata' ken kitapejpenaj sacerdotejmej, nò kineki mamopata la ley. ¹³ Inīn nikijtowa de Jesús iga yéj de se' tribu‡ iwán ipan inón tribu akīsa' nisé sacerdote. ¹⁴ Iwán nochī kimati iga toTēko kīsa' ipan itribuj Judá, iwán ipan iley Moisés ayá' kijtoj iga ipan inīn tribu makīsa sacerdotejmej.

* 7:4 7:4 Gn 14:18-20 † 7:6 7:6,7 Israelitajmej kimatij iga nochī sacerdotejmej ipilówampa Leví. Num 18:26 kijtowa iga israelitajmej kimakayaj se de cada diez nochī yej kitāniáj, iga sacerdotejmej ayá' mlchjwaj iga kipiaya se' tekipánol iyixtaj Dios. Nò kimatij iga Abraham itajwéj in Leví. Ijkin kinexitiá iga Melquisedec majya sej que nāmōl sacerdote. ‡ 7:13 7:13 Xikita glosario "Tribu".

¹⁵ Iwán inán majya tikmela'itaj iga onoko se' sacerdote yej kensan Melquisedec, ¹⁶ ayá' mochij sacerdote ken kijtowa la ley, yej kijtowa de katiapa tribu wel kisa sacerdote, sino que Jesús mochij sacerdote iga yéj nochipa ono' iwán ayí' mikis. ¹⁷ Porque ijkín kijtowa Dios iga Jesús: Tej nochipa tonos sacerdote, kensan Melquisedec.

¹⁸ Inón iga yej ikyapa ley poliwi'ya iga awel tesalvarowa niga wel tepalewiá. ¹⁹ Iley Moisés awel kichij iga agaj wel maye'ono iyixtaj Dios, e' inán tikpiáj ipatka yej ípan wel timoconfiarowaj wan pan yéj wel tikna'techowaj Dios.

²⁰ Iwán Dios kinojma-ijtoj nokta iga Jesús maono iga sacerdote. ²¹ Kuá' sekin sacerdotejmej kitálkej, Dios ayá' kijtoj nité, e' kuá' Jesús mochij sacerdote, Dios kinojma-ijtoj ijkín kan ijkulijto':

ToTeko kijtoja iwán ayí' kipatas itájtol:

"Tej nochipa tonos sacerdote

kensan Melquisedec."§

²² Inón iga, Jesús nokta kichij iga maono se' pacto yej máj yekti que yej achto kichij Moisés. ²³ Panojkej mia' sacerdotejmej iwán mikikej iga awel nochipa onoj, ²⁴ e' inín Jesús ayá' miki, inón iga yéj nochipa onos iga sacerdote. ²⁵ Inón iga Jesús wel nochipa kisalvarowa yej ípan kina'techowaj Dios, iga Jesús nochipa ono' iga kitajtowiliá iyixtaj Dios yej kitokaj.

²⁶ Jesús nokta in ijefej sacerdotejmej yej máj wel tepalewiá. Yéj Dios kiyé'íta', ayí' kichij yej ayekti, ayá' kichíwa ken inomej yej ayompa nemij. Iwán Jesús kitálkej máj ajko que nochi yej ono' ípan cielo. ²⁷ Ayéj ken sekin sacerdotejmej yej cada día kimiktiáj* yolkamej iga kitatiliáj Dios, se yolka' kitatiá iga yejemej iga ayompa nemij, iwán se' iga ayompa nemi la gente. E' Jesús sesan vej migui' iga nochi, kuá' imatika motemá' iga mamiki. ²⁸ Iley Moisés kitaliá iga ijefejmej sacerdotejmej, tajtaga' malej iga awel nochipa ye'nemij; e' despuéj iga Dios kimá' la ley, yéj kinojma-ijtoj iga iPiltzin maono iga ijefej sacerdotejmej. Inín Jesús ayá' kichij yej ayekti iwán nochipa onos.

8

Jesús tetajtowiliá iyixtaj Dios

¹ Ininwa' in yej majya sej yekti yej nemi nimitzijiáj: iga tikpiáj tosacerdotej yej ijefejpa sacerdotejmej yej ewato' iládojpa iye'ma' Dios kan mandarowa ne-iga pan cielo. ² Iwán kichijto' itekiyo sacerdote ípan mela'tiopan yej ono' ípan cielo yej kichij toTeko, ayéj tajtaga' kichij.

³ Nochi sacerdote kitaliáj iga kimaka ofrenda iwán kimiktiá* yolka' iga kitatiliá Dios. No kajasi iga Jesús makipiá tejté iga makimaka Dios.

⁴ Siga Jesús onoya katka nigaj ípan tajli ayá' mochíwaya sacerdote, iga onókejo' sacerdotejmej yej kimakaj iyofrendaj Dios ken tatekimaka iley Moisés. ⁵ E' inimej sacerdotejmej iga kichíwaj itekipanolmej, tenextiliá ken tikita itasejkanyo yej mochíwa ne-iga ípan cielo. Iga kuá' Moisés kijlijkej iga makichíwa kuetaxtiopan,† Dios kijlij: "Ta' xikita, tia tikchíwati

§ 7:21 7:21 Sal 110:4 * 7:27 7:27 Xikita nota Heb 5:1 * 8:3 8:3 Xikita nota Heb 5:1 † 8:5 8:5 Xikita glosario "Kuetaxtiopan".

ijkómpasan ken nimitznęxtilij ipan tepe'."‡ 6 E' itekiyo Jesús yej inán ijéfejpa sacerdotęjmej, majya sej yekti que yej kichįwa sacerdote§ ken yej tatekimá' Moisés. Iga inón pacto yej kichij, wel tętajtowiliá iyįxtaj Dios. Iwán inın mochiwas iga Dios kijtoja iga temakas yej majya sej teye'chįwas.

7 Siga katka inón pacto yej áchtoya onoya akipolowaya nitę, ayejo' katka iga mamochįwa se' pacto. 8 E' Dios kita' iga yej kitokayaj achto pacto, ayá' ye' nemiáj, ijkın kijtoj de yejemej kan ijkuilijto':

ToTęko kijtowa: Kęman asis dįa kuą' nikchįwas se' pacto wan ipilówampa Israel iwán ipilówampa Judá.

9 Ayéj ken inón pacto yej nikchij iwán iyikyapatajwan kuą' nikmakįtzkijkej iga nikįxtijkej Egipto; iwán ayá' kichijkej ken kijtowa inón pacto yej nikchij iwamej, inón iga niksenkokajtekej, kijtowa toTęko.

10 Inón iga, inın pacto yej nikchįwas wan israeļitajmej, kęman kuą' asis idįaj, kijtowa toTęko:

Nikchįwas iga noley nochįpa makimatitokan, iwán ijkuilijtos ipan iyalmajmej.

Wan nej nimochįwas iDios, iwán yejemej yawij mochiwatij notatki.

11 Ayagaj yawi kimachtįti se', nįga yej iwán motoka, nįga iyiknįn iga makijli: "Xikįxmatikan toTęko", iga nochi yawij ne-įxmatitij, este yej aya yolej iwán este yej majya yolej.

12 Wan nej nia nikperdonarowilįtij yej kichijkej yej ayękti, iwán nikeman máj ayo' nįkeļlamikis yej kichijkej yej ayękti.

13 Kuą' Dios kijtowa iga mochiwa se' pacto, inón kijtojneki iga yej achto mochi, ayo' valerowa. Yej ikypa pacto ayo' ke' poliwi iga yawi poliwiiti.

9

Tiōpan yej ono' ipan tajli wan tiōpan yej ono' ipan cielo

1 Ipan yej áchtopa pacto ijkuilijtoya ken iga mamoweyimatįti Dios ipan tiōpan yej onoya ipan inın tajli. 2 Inón kuetaxtiōpan ijkın onoya: kan tikalakij, tipanowaj pan áchtopa cortina, iwán ompa kijliáj "Kan yokachįto' iga Dios",* ompa onoya candelabro yej kipiaya siete ima' kan xojxota ti'ti iwán nō onoya mesa kan onoya pan yej ofrenda iga Dios. 3 Iwán iyikampa se' cortina,† kijliayaj "Kan Dios nokta ono'".‡ 4 Ompa onoya altar yej chįto' iga oro kan motatį incienso iwán nō onoya yej ken baúl yej áltito' iga oro inoyan yej kijliáj arca del pacto.§ Ipan inón yej ken baúl onoya se akomi' de oro yej kipiaya maná* iwán nō onoya ibastōn Aarón yej xochowa' iwán ompa nō onoya ome patachte'ti kan ijkuilijto' el pacto. 5 Iyįko inón yej ken baúl onoyaj angeļejmej yej tachįwalpa yej kijliáj querubines yej kinęxtiaya iga ompa ono' Dios, iwán iga iyastakapalmej kitzaktōyaj itęntzakka yej ken baúl, iwán ompa

‡ 8:5 8:5 Ex 25:40 § 8:6 8:6 Xikita nota verso 3. * 9:2 9:2 "Kan yokachįto' iga Dios"; español "Lugar Santo". Xikita glosario "Kuetaxtiōpan". † 9:3 9:3 Xikita glosario "Cortina". ‡ 9:3 9:3 "Kan Dios nokta ono'"; español "Lugar Santísimo" Lev 16:2. Xikita glosario "Kuetaxtiōpan". § 9:4 9:4 Xikita glosario "Arca del pacto". * 9:4 9:4 Dios kimá' maná israeļitajmej iga makikuąkan kuą' nemi yayaj ipan desierto. Ex 16

mochiwaya iga moperdonarowaya yej kichiyawaj yej ayekti, e' inán de inín awel nimitzijliáj inochi.

⁶ Ijkón onoya nochi iyijitiko kuetaxtiopan, iwán sacerdotejmej nochipa kalakij ipan yej achto cuarto iga kichiwaj itekiyomej. ⁷ E' ipan se' cuarto kalákisan petz ijefej sacerdotejmej, se vej al año; iwán kuá' kalaki ompa, kiwiga iyesyoyolkamej iga ofrenda iga Dios. Ijefej sacerdotejmej kiwiga iga yéjpa iga kichij yej ayekti iwán iga la gente nō yej kichijkej yej ayekti, malej iga ayá' kimatij siga kichijkej tejté yej ayekti. ⁸ Iga inín, iyEspíritoj Dios tenextiliá iga miéj onoya cortina yej tatajkoztaktoya ipan kuetaxtiopan, námol ayá' wel panowa ipan se' cuarto, ken tikijtowaj, awel asi kan Dios nokta ono'. ⁹ Inán nochi inón tenextiliá iga inomej ofrenda iwán yolkamej yej motatiliá Dios ipan weyitiopan, awel kichíwa iga maye'ono iyixtaj Dios se toknín yej ijkón kiweyimatiá. ¹⁰ Ompa tenextiliajsan de tákual, te mooniá iwán kén iga se moewiltiá iga makiná'techo Dios. Inón ni alín ayá' kewiltiá toalmaj, e' valerowaya miéj Dios aya kichíwa se' pacto.

¹¹ E' inán Cristo wálkaya, iwán inán yéj ijefej sacerdotejmej iga tejemej inán matiye'onokan. Inón tiopan kan yéj kichíwa itekiyoy, máj yekti iwán máj ye'ono' iwán ayéj tajtaga' kichij, matikijtokan ayéj de inín tajli. ¹² E' Cristo kala' kan Dios nokta ono', ayéj iga taajzelwito iga iyesyoyochiomej† niga torojtzitzin, sino que kimá' yéj iyesyoy iga ofrenda. Kala' sesan vej iwán kichij iga nochipa matiye'onokan iyixtaj Dios. ¹³ Iley Moisés kijtowa iga inomej yej ayá' kajasi makiná'techokan Dios, siga sacerdote ki-ajzelwiá iga iyesyoy torojmej wan chivomej, iwán iga inexoy becerra, ijkón wel kiná'techowaj Dios. ¹⁴ E' Cristo iyesyoy majya sej kipia poder que iyesyoyolkamej. Iwán iyEspíritoj Dios yej nochipa ono' kipalewij Cristo iga wel motemá' iga makimiktikan, sinke tejté makichíwa yej ayekti, iwán iyesyoy teewiltilij iga ay' matikejlanokan iga tikchíwaj yej ayekti yej temiktiá, iga wel matikchíwakán yej kineki Dios yej isato'.

¹⁵ Inón iga, Jesucristo kichij se' pacto iga wel matetajtowili iyixtaj Dios. Cristo migui' iga wel Dios makiperdonarowili yej la gente kichiyawaj yej ayekti iga awel kichiyawaj yej kijtowaya achto pacto. Iwán yej Dios tetapejpen wel matikpiakan yej Dios temakokatij, yej ayí' tamis, ijkón ken yéj kijtoj. ¹⁶ Kuá' miki agaj, kikajtewa ama' yej kijliáj testamento.‡ Iga se testamento mavaléroya, achto mamiki yej kichij inón testamento. ¹⁷ Se testamento ayá' valerowa siga aya miki yej kichij, valerowaya kuá' mi'ya. ¹⁸ Inón iga ipan áchtopa pacto mochij wan esti iga kimiktijkej yolkamej. ¹⁹ Moisés kimatiltij nochi israelitajmej iga mamochíwa ken kijtowa la ley. Iwán Moisés kikuí' alín itzojmiyo borrego§ yej kichijkej iga machiliwi iwán se imá' chichí'kuaxiwi' iwán kapachoj iga iyesyoy torojtzitzin iwán chivojtzitzin, kisetilijkej wan a'ti iwán kajzelwij ama' kan ijkuilijto' la ley, iwán nō kajzelwij la gente. ²⁰ Iwán kijtoj: "Inín esti tanextiliá iga Dios kichij pacto wan amejemen." ²¹ Iwán Moisés nō kajzelwij kuetaxtiopan iga inón esti, iwán nō kajzelwij nochi yej ompa moneki. ²² La ley tatekimaka iga nochi mamaojzelwi iga esti iga se maye'ono iyixtaj Dios, iwán awel agaj kiperdonarowiliáj yej kichij yej ayekti siga até miki iga makitoyawa iyesyoy.

† 9:12 9:12 Xikita glosario "Chivo". ‡ 9:16 9:16 Testamento se ama' kan ijkuilijto' a'yéj kikuis itatkimej yej mi'. § 9:19 9:19 Xikita glosario "Borrego".

Iga migui' Cristo tēperdonarowiliá yej tikchijkej yej ayekti

²³ Nochi inimej ken copia de yej ono' ipan cielo. Inón iga mamoaiztelwi iga esti iga Dios makiye'ita. E' yej ono' ipan cielo kineki iga mamiki yej máj valerowa que yolka'amej. ²⁴ Porque Cristo ayá' kala' tiopan yej tága'pa kichij. Yej nijpa tiopan tenextilijtoya iga ono' se' mela'tiopan ajko pan cielo, Cristo yajki ompiga kan inán ono' itenoj Dios iga tetajtowilijto'. ²⁵ Yej ijefej isacerdotejmej israelitajmej kalaki cada año* kan Dios nokta ono', iga taajzelwítij iga yolka' iyesyo. E' Cristo sesan vej kichij, ayéj mia' vej. ²⁶ Siga cada año katka makichijwa Cristo, mia' vej mikiá desde kuá' mochij inin tajli. E' inán, kuá' alin kipolowa iga poliwiłoj, Cristo wálaj mikiko sesan vej iga nochi mateperdonarowili yej tikchijkej yej ayekti. ²⁷ Tonochimej tiawij timikitij sesan vej, iwán despuéj Dios yawi tejuzgaroti. ²⁸ Ijkón no Cristo motemá' iga migui' sesan vej, iga yéj kiwiga' nochi yej kichijkej yej ayekti mia' tokniwan. Después wí' sej, e' ayejo' iga tēperdonarowiliki yej tikchijkej yej ayekti; sino que wí' iga kisalvarókiya yej kichixtokej.

10

Iley Moisés awel tēpalēwía iga matiye'onokan iyixtaj Dios

¹ Iley Moisés ken tikita petz itasejkanyo' inón yej yawi witzéti-o', yej máj teye'chijas. Iley Moisés áchisan yej tenextiliá; inón iga iley Moisés ayá' wel kichijwa iga maye'ono inomej yej kitemowaj Dios iga kimiktiajpa yolka'amej cada año weyitiopan. ² Siga katka la ley wel makiperdonaro yej kichijkej yej ayekti, ay'ya katka agaj momachilij ipan iyalmaj iga kichij yej ayekti, iwán ay'ya monekis mamomikti yolka'amej. ³ E' yolka'amej yej kimiktialiáj* Dios, inonwa' iga san cada año kejlámikij iga kitekichijwaj yej ayekti. ⁴ Iga iyesyo torojmej iwán chivojmej awel kiperdonarowa yej tikchijkej yej ayekti.

⁵ Inón iga Cristo, kuá' wálaj ipan tajli, kijlij Dios: Ayá' tikne' mamitzmiktilikan yolka'amej niga se'pa ofrenda mamitzmakakan, sino que tikchij iga nej manikpiá nocuerpoj ken taga' iga manikchijwa ken tikneki.

⁶ Tej atikneki iga mamitzmiktilikan yolka'amej, niga ofrenda iga wel xikperdonarowili toknimej yej kichijkej yej ayekti.

⁷ Inón iga nikijtoj: "Nigaj nono', iga manikchijwa ken tej tikneki noDios, ijkón ken ijkuilijto' de nej ipan ama'."

⁸ A ocho Cristo kijlij Dios: "Ayá' tikye'ita iga mamitzmiktilikan yolka'amej niga mamitzmakakan ofrenda, niga yolka'amej iga mamitzatilikampa iga xikperdonaro yej mochij yej ayekti, malej iga la ley ijkón tatekimaka."

⁹ Iwán Cristo no kijtowa: "Niwalaj iga nikchijwako ken tej tikneki noDios." Inón kijtojneki iga ay'ya máj mamomikti yolka'amej ken ocho, iga inán Cristo motemá' iga mi'. ¹⁰ Dios téchija itatki, iga Jesucristo kichija ken Dios kineki iga momaga' iga mamiki sesan vej, ayí' sej mikis.

¹¹ Cada día iga tekipanowaj sacerdotejmej, kitatijtókejsan yolka'amej iga kimakaj ofrenda Dios, malej iga inón awel kiperdonarowa yej se' kichijwa yej ayekti. ¹² E' Jesucristo sesan vej migui', motemá' iga mamiki iga

* 9:25 9:25 Xikita nota Heb 5:1

* 10:3 10:3 Xikita nota Heb 5:1

totechko wən ay' sej monekis iga agaj mamiki, iwán Jesucristo motəlij ilədoj iye'mə' Dios. ¹³ Iwán Cristo ompay kaw'i' iga kichixto' kəman Dios makichijwa iga makitanili yej kijiya. ¹⁴ Səsan vej Cristo migui' iga mochi ofrenda, iwán iga inón kichij iga maye'onokan iyixtaj Dios nochi yej yéj kitapejpen iga mochiwaskej itatki. ¹⁵ Iwán el Espíritu Santo tənoma-ijliá kan ijkın kijtowa:

¹⁶ Ijkın nia nimotajoltiti iwamej inomej día, kijtowa toTəko:

Noley nia niktəłiti ipan iyəlmajmej,
iwán nochipa kejləntoskej.

¹⁷ Iwán kijtoj nq:

Ayí' máj nikeləmikiliskej yej ayompa kichijkej iwán yej pox ajayekti.

¹⁸ Inón iga, siga teperdonərowilijkeja yej tikchijkej yej ayekti, ay'ya kineki máj ofrenda iga inón.

Matiknə'teçokən Dios

¹⁹ Inón iga nokniwən, inán iga iyeyso Jesucristo yej kitoyaj kuə' mi' iga tejemej, ay'ya tē tətzakuilíá iga tikalakij kan Dios nokta ono'. ²⁰ Tikalakij pan nuevojti, iga Jesucristo tətəpowilij cortina† yej tətzakuilijtoya iga amo matiknə'teçokən Dios. Inón ojtí Jesucristo kitapoj iga migui' iga tejemej iga wel matisatokən. ²¹ Jesucristo tosacerdotej yej ijéfejpa sacerdotejmej yej mandərowa ipan ikal Dios. ²² Inón iga inán matiknə'teçokən Dios iwán matikmela'sentəlijkan toəlmaj iwán matimoconfiarokən iga tēçokiliá. Iwán ayo' matikejəntokən yej ayekti yej tikchijkej iwán matikmatitokən iga yéj tēpəjpa'ya iga mela'yekə'.‡ ²³ Matiksəntəlijtokən toəlmaj iga ticredowaj iga mochiwas yej tikchixtokej. Tikmatij iga Dios kichijwas yej kijtoj iwán nochipa matikpowilijkan tokniwən iga ticredowaj Dios. ²⁴ Matimosepan-ejəntəlikən iga máj matimochokilijkan iwán matikchijwakən yej yekti. ²⁵ Sekin ay' asij kan monechkowaj iga kiweyiməłtiáj Dios, ayekti ijkón. Majwa' matimosepan-animərokən, inán máj iga tikmátijya iga ay'ya wejkwəs iga wj' toTəko.

²⁶ Siga tikyokachijtoskej yej ayekti kuə' tikmátijya itəjtəł Dios, Cristo ay'ya wel sej mikis iga Dios mateperdonərowili yej tikchijwaj yej ayekti.

²⁷ Siga ijkón katka, tikcháyajsan inón ti'ti yej tikmajmawilijtokej yej kəman iga Dios kitətij iyenemigojmej ipan tiwelən. ²⁸ Kuə' agaj ayá' kichijwaya ken kijtowa iley Moisés, iwán ono' ome o eyi yej kita' iga akichij, inón toknən ay'ya kinkeləiyaj sino que kimela'miktiáyaja. ²⁹ Iwán amejemej inán ita' xikitakən!, ¿Ix ayá' majya sej kajasi iga poxsan makicəstigarokən yej kitətakəsaj iPiltzın Dios, iwán kijiya yej iyeyso iwán kiməlijliáj iyEspiritoj Dios yej tēpoxikneliá? Inón estí kinextiá iga ono' sē pacto, iwán iga inón estí, tēchij itatki Dios. ³⁰ Tikmatij iga toTəko ijkın kijtoj: "Nejwa' in yej nia nicəstigaroti yej ayompa kichijkej; nej yej nia xikixtəwəti kənsan iga sē kichij." Iwán nq kijtoj: "ToTəko kijuzgaroj igentej." ³¹ ¡Este tamajmájtiłsan kuə' Dios yej isato' agaj kicəstigarowa!

³² Amejemej xikeləmikikən ken ikya ankijyowijkej kuə' poxsan mitzi-knoçhijwayaj kuə' pəwa' ankixmatikej Dios. ³³ Sekin de amejemej mitzijxko-ijlijkej kuajkuantas, iwán mitziknoçhijkej iyixtaj la gente, iwán

† 10:20 10:20 Xikita glosario "Cortina". ‡ 10:22 10:22 "Tēpəjpa'ya iga mela'yekə'": anka tajtowa de ken kichijkej sacerdotejmej (Ex 29:4) wən nq iga mobautizəroł.

a veces amejemen ankিপalewijkej sekin yej kinkoqhijkej. ³⁴ Amejemen ankiknelijkej yej onoyaj carcelijti'. Iwán malej iga tekiwajmej mitzkuilijkej yej amotatki, ampakikej iga ankimatij iga ankipiáj yej Dios kijtoj iga mitzmasukkej, yej máj yekti, yej ayá' nokta tamis. ³⁵ Inón iga amo xikajtewakan iga annoconfiarowaj pan Dios, ijkón anyawij ankipiatij yej poxsan yekti. ³⁶ Inón iga amejemej yekti iga xikijyowikan kua' mitziknohijwaj iga wel xikchiwakan ken Dios kineki, ijkón ankipaskej yej Dios kijtoj iga yawi mitzmakatij. ³⁷ Kan ijkuilijto' itájtól Dios kijtowa: Ay' ke' poliwi,

yéj yawi wítzeti, wí'ya, ay'ya wejkaWas.

³⁸ Nikye'ita inómej yej moconfiarowaj ipan nej, iwán nochipa onoskej nowan,

e' siga kikajtewaj iga moconfiarowaj pan nej, ay'ya nikye'itas.

³⁹ Tejemen ayéj ken inómej yej kikajtewaj iga kitokaj Dios, inómejwa' yawij poliwitij. Tejemej inómejpa yej tiawij timosalvarotij iga timoconfiarowaj ipan toTeko.

11

Matimixkuítikan ipan inómej yej moconfiarojkej ipan Dios

¹ Iga timoconfiarowaj ipan Dios, kijtojneki iga tikmela'matij iga yawi temakati yej tikchixtokej; iwán ticredowaj iga ono'ya yej ayá' tikitaj. ² Dios kiyé'ita' to-ikyapatajwan iga moconfiarojkej ipan yéj.

³ Iga timoconfiarowaj ipan Dios, tikmatij iga Dios iga san itájtól kichij nochí tajli iwán yej ono' ajko. Inón iga yej inán tikitaj, Dios kichij iga tejté yej awel mo-itaya.

⁴ Iga Abel moconfiaroj ipan Dios, kimiktij se borregohtzín iga kitatiliy Dios, inón máj kiyé'ita' Dios que yej kitalij Caín iga ofrenda. Inón iga Dios kiyé'ita' iwán kiyé'kuilij yej kimá' Abel. Ijkón, malej Abel mikto'ya, e' mopówasan ken iga yéj moconfiaroj pan Dios.

⁵ Iga Enoc moconfiaroj ipan Dios, kiwigakej ipan cielo iga amo mamiki, iwán kuá' kitemojkej ay'ya kasikej iga kiwiga'ya Dios. E' kan ijkuilijto' itájtól Dios kijtowa iga kuá' Enoc aya kiwigaj ipan cielo, kichij ken Dios kiyé'ita. ⁶ Awel teyé'itas Dios siga ayá' timoconfiarowaj ipan. Yej kineki makina'techo Dios, makicredo iga Dios ono', iwán makicredo iga Dios kimaka yej yekti yej kitemowa.

⁷ Iga Noé moconfiaroj ipan Dios, kicredoj yej kijtoj Dios iga yawi wítzeti yej aya kita' iwán kichij se weyi ákal iga amo maamiki isiwá' wan ipilowan. Iwán iga yéj moconfiaroj ipan Dios, amikikej yej ayompa nemiáj, e' Dios kiyé'ita' Noé iga moconfiaroj ipan Dios.

⁸ Iga Abraham moconfiaroj pan yej kijlij Dios, kisa' kan onoya iwán yajki kan Dios kijlij iga yawi kimakati yej mochiwas itatki, malej iga akimatiá kan nokta yawi. ⁹ Iwán iga yéj moconfiaroj, chantitoya ken wejkaçanej ipan inón tajli yej Dios kijlij iga yawi kimakati. Chantitoya ipan kuetaçakajli, kensan Isaac iwán Jacob chantitoyaj; Dios nõ kijlij yejemej iga yawi kimakatij inón tajli. ¹⁰ Abraham kichixtoya iga kaman kitas inón weyi-altepe' kan ono' kajlimej yej ayí' xitiniskej yej Diospa kichij kensan kejlan.

¹¹ Wan iga Sara nõ moconfiaroj ipan Dios, malej iga ayá' kitaya ipiltzín iwán ilámaja, wel mochiy teyé' iwán kita' se ipiltzín iga kicredoj iga Dios

yawi kichiwati yej kijtoj. ¹² Ijkón Abraham, malej iga aya pilwaj kuá' alún poliwiá iga mikiáy iga wéweja, e' pox piwikej ipilówampa. Pox komatiakej ken tikita sítalimej iwán ken xajli yej ono' lamartenoj, este awel momati ke' ono'.

¹³ Nochi inímej yej moconfiarojkej ipan Dios, mikikej, e' aya kipiakej yej Dios kijtoj iga yawi kimakatij. E' iga moconfiarojkej ipan Dios, ken kuá' kitakej yej Dios yawi kichiwati iwán kicredoikej iga Dios kichiwaso'. Iwán yejemej momachilijkej ken wejkachanejmej yej san panowaj ipan inún tajli. ¹⁴ Iwán yej kijtowaj iga ayéj imela'chamej ipan inún tajli, neši iga nemi kitémowaj italmej kan mamomela'chantikan. ¹⁵ Iwán siga yejemej katka kejlantoyaj inón tajli kan kiskej, wel sej katka mokupepayaj. ¹⁶ E' yejemej kinekiáj maonokan ipan tajli kan máj tayeқан, iwán inón ono' ipan cielo. Inón iga Dios ayá' pinawa iga yéj iDios inomej gente, inón iga kichij se weyi-altepe' kan yejemej chantitoskej.

¹⁷ Kuá' Dios kitasnekiá siga Abraham kimela'credoja ipan, Dios kitajtanilij Abraham iga makikui ipiltzín yej itoka' Isaac iga makimikti iga iyofrendaj Dios. Abraham kisentalij iyalmaj iga kimiktiá iselpiltzín, ¹⁸ malej iga Dios áchtosan ijkín kijlij: "Mopiltzín Isaac pox yawi mitzpiwiti." ¹⁹ Abraham kimatiá iga Dios wel ki-ojpa-ixitiá yej miktokkej; inón iga wel tikiytowaj iga Dios sej kikuepilij ipiltzín Abraham iga ayá' mi'.

²⁰ Iga moconfiaroj Isaac ipan Dios, kijlij ipilowan yej itoka' Jacob iwán Esaú, iga Dios kēman kichiwaso iga maye'onokan. ²¹ Iga moconfiaroj Jacob ipan Dios, kuá' mikisnékiya, kitajtanilij Dios iga maye'onokan sejsé ipilowan José, iwán mobastóntijpa iga moketza' iga kiweyimatiiltij Dios. ²² Iga moconfiaroj José ipan Dios, kuá' na'ya iga yawi mikiti iga wéweja', kijtoj iga israelitajmej kēman yawij kīsatij Egipto. Iwán kijtoj iga kuá' kīsaskej, nō makiwiguilikan iyomiyomej.

²³ Iga moconfiarojkej itaj wān iye' Moisés ipan Dios, kuá' Moisés séligo', kiyantoyaj eyi mej iga kitakej este mōnsajti' in inón xolo', iwán ayá' majmawikej malej iga el rey tatekimá' iga mamomijmikti seli'choochichin.

²⁴ Iga moconfiaroj Moisés ipan Dios, kuá' yóleja ay'ya kine' iga mamoi-ijli ipiltzín isiwapiltzín rey faraón; ²⁵ majwa' kine' iga makiknochīwakān kensan israelitajmej yej ipilowan Dios que iga mapakto alún tiempo iga makichijto yej ayekti. ²⁶ Moisés máj kiye'ita iga makiknochīwakān kensan kīknochīkej Cristo que iga makipiá yej poxsan walērowa yej ono' Egipto, iga yéj kimatitoya yej Dios yawi kimakati. ²⁷ Iga Moisés moconfiaroj pan Dios, kīsa' Egipto iwán malej iga el rey kuesiwi', e' ayá' kimajmawilij. Iwán Moisés kiyolmakatoya nokta iga asisnekiá kan yawi, ken kuá' kitztoyaj Dios yej atikitaj.

²⁸ Iga moconfiaroj Moisés pan Dios, kichij ilwi' yej kijliáj Pascua* iwán tatekimá' iga mataajtzelwīkan iga esti ipan ikaltēmej israelitajmej iga el ángel yej tamiktiá amo makimikti ikopompilowan israelitajmej. ²⁹ Iga moconfiarojkej israelitajmej pan Dios, wel kipatilijkej Tata'lámān kenkuá' nemi nejnemij ipan wá'tal. E' kuá' egipciojmej nō kinekiáj ijkón makichīwakān, amikikej.

³⁰ Iga israelitajmej moconfiarojkej pan Dios, wetzi' yej iga tekolaltitoya Jericó kuá' israelitajmej siete día kiyawalojkej inón weyi-altepe'. ³¹ Iwán

* 11:28 11:28 Xikita glosario "Pascua".

iga moconfiaroj pan Dios, se siwa' yej itoka' Rahab yej najnamolnemiá, ayá' migui' wan inomej yej ayá' kicredojkej Dios, iga Rahab ki-omemawij israelitajmej yej tapipiatoyaj.

³² Majo' wel nimitzijliayaj, e' awel inán manimitztatapowikan de Gedeón, de Barac, de Sansón, de Jefté, de David, de Samuel iwán de profetajmej.† ³³ Iga moconfiarojkej pan Dios wel kitānilijkej reyeymej iwán wel taye'juzgarojkej, iwán kimakakej yej Dios kijtoj. Iwán tekuanimej kikamatzakkej iga amo wel makikuakan yejemej. ³⁴ Iwán kisewijkej tiwelon iwán cholojkej kuá' kimiktiayaj iga espada iwán Dios kimá' itajpalmej kuá' kuękuetantóyaja iwán wel kitānilijkej iyenemigojmej iwán israelitajmej wel tatalohtijkej. ³⁵ Iwán sekin siwatkej iga moconfiarojkej pan Dios, ojpa-isakej ifamiliarmej yej miktóyaja.

Onoya toknimej yej moconfiarojkej ipan Dios, wan yej kijiay Dios kikitzkijkej inomej toknimej iwán kimagakej kansan makijtočan iga ay' kitokaj Dios. E' toknimej ayá' kinekikej iga makimajkawakan, majwa' motemakakej iga makimiktikan que iga makikajtewakan Dios, kimatikej iga kēman wel ye'onoskej kuá' ojpa-isaskej. ³⁶ Sekin kipinajtijkej iwán kimagakej, sekin kilpijkej iga cadena iwán kakijkej ipan cárcel. ³⁷ Sekin kitemiktijkej, sekin kitajkotekkej iga sierroj, sekin kichiwaltijkej kuajkuantas iga ompa mamonextikan siga nokta kicredowaj Dios, sekin kimiktijkej iga espada iwán sekin nijnijiga yayaj iga cholojtinemiá iwán motaajakiayaj iga ikuetaxyo borrego iwán chivo iga ay' katka tzotzolyojkej, iwán ay'ya motapialiayaj, kiyolmiktijkej iwán poxsan kinkochijkej. ³⁸ Inomej poxsan ye'nemiá, akajasiá iga maonokan iwán yej namolnemij, e' cholojtinemikej ipan desierto, ipan tepeyoj iwán mochantijkej ipan texapomej iwán pan talxapowewetkej. ³⁹ Dios kiyē'ita' nochi inomej iga mopoxconfiarojkej ipan, e' malej ijkón, kuá' mikikej, aya kipiakej yej Dios kijtoj iga kimakayaj. ⁴⁰ Dios tepialiaya yej máj yekti iga no teejlantoya, inón iga Dios akine' iga yejémejsan maasikan iná' Dios, sino que matsenye'onokan iwamej iyxtaj yéj.

12

Matimixkujtikan ipan Jesús

¹ Tejemej ken tikita teyawalojtokej mia' toknimej yej momela'nexthijkej iga moconfiarojkej ipan Dios, inón iga matikajtewakan nochi yej ayá' tepalewía iga wel matiye'nemikan. Iwán matikajtewakan iga tikchijaw yej ayękti yej te-ijkximaniajtiá iwán matimotaločan ken ijkan iga tiktokaj iyojwi Dios ke' iga tepolówao'. ² Matimixkujtikan ipan Jesús, iga yéj yej ačto tenextilij iga matimoconfiaročan pan Dios iwán nochipa tepalewía iga máj matimoconfiaročan. Jesús kinkochijkej ipan cruz iwán yéj ayá' piná' iga ompa migui', iga kimatiá iga despuéj iga mikis yawi pakiti iwán motalj iladoj iye'ma' Dios kan mandarowa.

³ Inón iga xikejlamikikan yej Jesús kichij kuá' kinkochijkej inomej yej ayá' ye'nemij iwán ximixkujtikan ipan Jesús, iwán amo xisiawikan niga amo ximosemakakan. ⁴ Kuá' anmomanawiá iga mitzkitzkijnekij yej ayompa nemij, ni se de amejemen aya mitzmiktiáj. ⁵ ¿Ix ankelkájkeja ken

† 11:32 11:32 Xikita glosario "Profeta".

Dios mitznōqōtzaj amejemēn ken ipilowān? Ijḱn mitzjilīaj ḱan iḱuilijto' itájtōl:

Nopiltzjn, xiktajtōlkui toTēko ḱuā' mitznagastilāna iga ayéj iḱḱōn ken nemi tikḱjwa,

iwān amo xikajtēwa iyojwi Dios, ḱuā' yéj mitzajajwa.

⁶ ToTēko yej yéj kipoxchōkiliá, kinagastilāna

iwān kiknōchjwa nochi inōn yej yéj kíkuiya iga ipiltzjn.

⁷ Amejemēj xikijyowīḱan ḱuā' Dios mitzajajwaj, iḱḱōn Dios mitzkuij iga

ipilowān. ¿Katiá tētaj yej ayá' kajajwa ipiltzjn? ⁸ E' siga Dios ayá'

mitzajajwaj ken kajajwaj nochi ipilowān, kijtojneki iga amejemēn ayéj

imela'pilowān Dios. ⁹ ḱuā' aya tiyolejkej, totajmej yej tikpiáj ipan injn

tajli nō teajajwayaj iwān tikḱjwayaj yej te-ijliayaj. ¿Te iga ayá' tikḱjwaj

ken te-ijliá toTaj yej ono' ipan cielo iga ḱeman wel nochipa matonōḱan

wān yéj? ¹⁰ Totajmej yej tikpiáj ipan injn tajli teajajwayaj ḱuā' aya

tiyolejkej ken yejemēj ḱiyē'itayaj, e' Dios tenōqōtza iga matiye'nemīḱan,

iga matikḱhijtokān yej yēkti, kensan yéj kichjwa. ¹¹ Melá' iga ḱuā'

nemi te-iknōchjwaj, inōn ayagaj ḱiyē'ita, majwa' timoknōmatij, e' siga se

mīxḱuātiá pan yej Dios kinēxtiá, yawi onoti tamelá iwān yē'nemis.

Ayēkti iga amo matiktajtōlkakīḱan Dios

¹² Inōn iga amo xisiawīḱan iga anmotakītzkiáj ipan imā' toTēko

iwān amo makuetāni amotankuā' iga annemij ipan iyojwi toTēko.

¹³ ḱiyē'nemīḱan iyixtaj toTēko. Iwān xikpalēwīḱan yej sennemij amowān

ipan toTēko iyojwi yej ken ḱōxomej iga aya momela'confiarowaj ipan Dios,

xikpalēwīḱan iga wel mayē'nemīḱan.

¹⁴ Tamelá xonōḱan iwān inochjn, iwān xikḱjwāḱan ken kineki Dios,

siga se ayá' yē'nemi, awēl kitas toTēko. ¹⁵ Amo agaj makalīmpamati iga

Dios tēchōkiliá. Yej iḱḱōn kichjwa wel tanextiliá iga sekin nō ayompa

manemīḱan iwān mokuēpa ken se yej yolchichixto' yej kimopa toknīmej.

¹⁶ Amo agaj mamotēka wān yej ayá' iwān ḱamiktito', nīga makalīmpamati

yej ḱiyē'ita Dios; iḱḱōn kichij Esaú ḱuā' kinamá' iga se tākual iherēnciáj

yej kimakaya itaj iga yéj ḱōpon. ¹⁷ Amejemēn ankimatij iga ḱuā' Esaú

kinēkiao' se iga itaj makimaka iherēnciáj, itaj kijtoj iga ay'a wel. Iwān

malej poxsan choga' in Esaú ay'san wel tē kichij.

¹⁸ Amejemēn ayéj ken israelītajmej yej kitechojkej tepe' Sinaí,* yej wel

mochijchimi iwān wēwelōniá, takōmitiá iwān onoya ejeka' este tatikuḱni;

¹⁹ nīga ankikakikej iga ḱawati' trompeta, nīga ankikakikej iga tajtoj Dios.

Yej kikakikej iga tajtoj Dios, kijlijkej Moisés iga makijli Dios iga ayo' máj

matajto iwamej, ²⁰ iga kimajmawilijkej ken Dios tatekimá', iḱḱn kijtoj:

"A'san nesi yej taksas pan tepe', makitemiktīḱan o makimīḱan, iḱḱōn

makichjwilijḱan ḱesiá yolḱa'." ²¹ Israelītajmej poxsan kimajmawiliayaj yej

kitztojaj. Este Moisés nō kijtoj: "Nīkuekuechḱátō'ya iga nimajmawi."

²² Amejemēn ayá' ankitechojkej inōn tepe' Sinaí, majwa' ken ḱuā'

ankitechojkej se' tepe' yej ono' ipan cielo yej itōḱa' Sion ḱan chijto'

iweyi-áltepe' Dios yej isato', inōnwa' Jerusalén† yej ono' ipan cielo, ompa

onokej pox mia' angelejmej yej kiweyimatiḱtiáj Dios. ²³ Iwān nō ompa

nechkatōkej nochi yej Dios kita ken ipilowān nokta, yej itōḱamej iḱuilijto'

ipan cielo. Iwān ḱan nō onokej iyēspīritojmej toknīmej yej Dios ḱiyē'ita'ya

* 12:18 12:18 Ex 19 † 12:22 12:22 Áltepe' Jerusalén mochij ipan tepe' yej itōḱa' Sion.

iwán kichija iga maye'onokan. Nə ankitehojkej kan ono' Dios yej nochi yawi kijuzgaroti ²⁴ iwán ankitehojkej Jesús yej tetajtowiliá iga inón nuevo pacto yej kichij iga iyesy. Iga iyesy tepajpa' iga mapoliwi yej tikchijkej yej ayekti iwán tenextiliá yej majya sej que iyesy Abel.‡

²⁵ Inón iga matiktajtolkuikan yej tenotza. Pues siga inomej yej ayá' kitajtolkuikkej Dios kuá' kinotzkej nigaj ipan tajli ayá' momanawijkej, tejemej awel nokta timomanawiskej siga ayá' tiktajtolkuij Dios kuá' tenotza este ipan cielo. ²⁶ Iwán kuá' tajtoj Dios este kuekuechka' tajli, e' inán kijtowa: "Nia sej nikuekuechkaltiti tajli; e' ayéj petz tajli sino este cielo." ²⁷ Kuá' kijtowa "sej" tikejlamikij iga yawi poliwiwi nochi yej Dios kichij yej wel moqlina, iwán káwissan yej ayá' wel moqlina. ²⁸ Matikmakakan gracias Dios iga tonókejya kan ayá' wel moqlina, kan reinarowa Dios. Iwán matiyetajtokan iga yéj wan matikmajmawilikan iga amo matikchiwakan yej Dios akiye'ita; ²⁹ iga toDios ken tikita ti'ti yej nochi wel kipolowa.

13

Ken iga manemi yej kitoka Cristo

¹ Nochipa ximochokilikan iga manesi iga amokninmatij. ² Amo xikelkawakan iga xikomemawikan yej mitzpaxalowiliáj, sekin yej ijkón kichijkej niga kimatikej mataj komemawijkejwa' angelejmej.

³ Xikejlamikikan yej onokej preso, ximomachilikan kenkuá' nə ampresojtitokej iwamej. Xikejlamikikan nə yej kualotokej iga kimagakej, kenkuá' amejemen ijkón nə mitziknochiwaj.

⁴ Nochi makiye'ita iga se namiktito' iwán amo mayawi wan se'; iga Dios yawi kicastigaroti yej masi iwán yej ayá' iwán namiktito', iwán nochi yej mo-ichtakapiáj.

⁵ Amo xikpoxpiasnekikan tomün; xiye'onókanya ke'ya iga ankipiáj, iga Dios kijtoj: "Ayí' nimitzkajtewas niga nimitzsemakas." ⁶ Iwán wel tiknojma-ijtowaj:

ToTeko nepalewiá;

inón iga ayá' nimajmawi siga tejté nechiwilijneki agaj.

⁷ Xikejlamikikan amopastormej yej mitzpowilijkej itájtql Dios. Xikejlamikikan ken iga ye'nemikey iwán ximixkuitikan ijkón ken yejemen moconfiarojkej ipan Dios.

⁸ Jesucristo ayí' mopata, inonsan yej onoya ikya, iwán yej ono' inán iwán yej nochipa onos. ⁹ Amo mamitzkajkawakan inomej yej ayompa tamachtiaj. Sé'paya tamachtiaj ayéj ken Cristo tamachtiaya. Máj yekti matimanimarokan iga tikmatij iga Dios tepoxchokiliá, que iga matiktokakan inomej yej tanextiliáj de te wel mokua, puej ken iga yejemej tanextiliáj ni alín ayá' kipalewijkej.

¹⁰ Sacerdotejmej yej kitokajo' iley Moisés awel wan tejemen tik-senna'techowaj toTeko iga aya kimatij iga Cristo mi' ipan cruz iga tonochin yej tikchijkej yej ayekti.* ¹¹ Puej ijefej sacerdotejmej kiwiga' tiqpan iyesyoylka' iga ofrenda, iga nochi gente maye'onokan iyixtaj Dios, e' icuerpoj

‡ 12:24 12:24 Gn 4:1-16. Caín wan Abel ipilowan Adán wan Eva. Caín kimiktij Abel, wan ipan Gn 4:10 kijtowa iga iyesy Abel "tzejtzi". Iyesy Jesús tenextiliáj iga wel teperdonarowa.

* 13:10 13:10 Versión literal: Tikpia se altar kan awel takuaj sacerdotejmej yej tekipanowaj ipan kuetaxtiowan. † 13:11 13:11 Xikita nota Heb 5:1

inomej yolka mej kitatiyay ayéj pan altepe'. ¹² Ijkón nō Jesús kimiktijkej ayéj ipan altepe'. Mi' iga nochi gente maye'ono iyixtaj Dios. Inón iga kitoyaj iyesyō. ¹³ Nō ken kuā' matikisakan ipan altepe' iwán matiakan kan ono' Jesús iwán nō matikmachilikan ken yéj kipijpinajtijkej. ¹⁴ Ipan inin tajli ateyi se altepe' yej nochipa onos; e' tejemej tiktemojtawij inón altepe' yej yawi onoti. ¹⁵ Inón iga nochipa matikweyimatiltikan Dios ipan itoka' Jesús. Iga tiktakujkiliáj, tikmakaj Dios yej yéj kajasi iga matikmakakan. Iga tiktakujkiliáj, timonextiáj iga yéj toTeko. ¹⁶ Amo xikelkawakan iga xikchiwakan yej yékti iwán xikmakakan achi yej ankipiáj yej amotapialiáj, porque ijkón tikmakaj Dios yej yéj kiye'ita.

¹⁷ Xikchiwakan ken mitzijliáj amopastorme, xicredokan; porque yeje mej nochipa kitztokej iga amo xipojpoliwikan. Yejemen kimatij iga kēman yawij asitij itēnoj Dios iga kijtōskej nochi yej kichijkej. Nochipa xiye'nemikan iga amo xikyolmiktikan amopastorme, porque siga ayá' ijkón ankichiwaj amejemen, ayá' anye'kisaskej.

¹⁸ Xiktajtaniłikan Dios iga manepalewikan. Nikmatij iga ayagaj wel kijtowa iga nikchijkej yej ayékti, nejemej niknekij maniye'nemikan nochipa. ¹⁹ Nimitztajtaniłiáj iga xiktajtaniłikan Dios iga amo mawejkati wel sej manimitzpaxalowlitij.

Monawatiá

²⁰ Dios kichíwa iga wel matonokan tamelá. Yéj ki-ojpa-ixitij toTeko Jesucristo kan miktoya. Iga iyesyō Jesús, Dios kichij se' pacto iga wel nochipa teye'ita. Inán Jesús tēcuidarowa ken se pastor kicuidarowa iborregojmej, yéj nokta ijefej nochi pastorme. ²¹ Dios makichíwa iga amejemen wel xiye'nemikan iwán nochipa xikchiwakan yej yékti kén yéj kineki. Iwán nō Jesucristo makichíwa ipan nejemej ken yéj kineki. ¡Nochipa mamoweyimatilti Cristo! Ijkónyawa'.

²² Nokniwan, nimitztajtaniłiáj iga xinētajtolkakikan kén iga nimitznoqtzaj ipan inin ama' yej alin nimitzijkuilowilijkej. ²³ Xikmatikan iga toknin Timoteo ayo' presojtito', siga nimanin asis, iwán niáj nimitztatij.

²⁴ Xiksaludarokan inochi amopastorme iwán inochi yej kitokaj Dios. Tokniwan yej chantitokej Italia mitztjtaniłiáj saludos.

²⁵ Dios mamitzyolchikawakan amonochin. Ijkónyawa'.

Ama' yej kijkuiloj Santiago

Ama' yej kijkuiloj Santiago

¹ Nej niSantiago, yej nikchijto' ken kineki Dios iwán toTeko Jesucristo, nimitzsaludarowaj amonochin yej ankitokaj Dios yej ampapayintokej noyan ipan inin tajli.

Dios tenextiliá te matikchiwakan

² Nokniwan, amejemen xipoxpakikan kuá' kuajkuantas wetzi amoyakapan. ³ Puej ankimatija siga ayá' ankikajtejawaj iga anmoconfiarowaj ipan Dios, máj anmomachtiaj iga ankijyowiaj yej wetzi amoyakapan. ⁴ E' xikmeja'ijyowikan iga manesi iga anye'nemij iwán anye'tajlantokej iwán amo te mamitzpolokan.

⁵ Siga agaj de amejemen ayá' kimati te kichwa, makitajtanili Dios, iwán Dios kinextilij, puej yéj tenextiliá nochi yej tikmatisneki iwán ayá' teajajwa. ⁶ E' kuá' kitajtani, mamocfiarowaj iga Dios kimakas, amo makijto iga ayá' kimakas, iga yej ijkón kichwa, ken tikita maréjal yej nijnijiga kiwiga ejeka'. ⁷ Yej ijkón kichwa, amo makejlanto iga toTeko yawi kimakati tejté. ⁸ Yej ayá' sesan iyalmaj, nijnijiga yawi.

⁹ Siga se toknin ayá' motapialia, mapaki iga Dios kiweyimatis. ¹⁰ Iwán yej motapialia mapaki kuá' moalimpamati. Porque yej motapialia ken tikita ixochiyo kochki', iga panówasan. ¹¹ Kuá' kisa tonati' iwán tadotoniá, kochki' waki, iwán ixochiyo xini, iwán imonsajyo ómpaya tami'. Ijkón no yej motapialia mopoipolowa kuá' kejlanto' iga máj matatani.

Matikijyowikan inochi yej teyolmiktia

¹² Pakto' yej kijyowia inochi yej kiyolmiktijto', iga kuá' pánoja, Dios kimakas yej pox yekti iwán pox mōnsajti' iga onos nochipa wan Dios, ijkón ken Dios kijlij nochi yej kichokiliáj. ¹³ Kuá' agaj kichwasneki yej ayékti, amo makijto iga Dios nemi kichiwiliá, iga Dios ayá' kichwasneki yej ayékti, niga agaj kichiwaltia yej ayékti. ¹⁴ Ayéj ijkón, kuá' se kichwasneki yej ayékti, yéjsan mochiwiliá iga kiyoltilana yej iyalmaj kineki makichwa iga kejlanto' yej ayékti. ¹⁵ Ipan inón yej ayékti yej se kejlanto' ipan iyalmaj pewa iga se kichwa yej ayékti, iwán kuá' se kichijto' yej ayékti, nochipa miktos.

¹⁶ Nokniwan yej nimitzpochochokiliáj, amo ximokajkawakan; ¹⁷ nochi yej temakaj yej yekti iwán mōnsajti', inón temaka Dios yej kichij nochi yej xota ipan cielo. Dios nochipa ono' iwán ay' mopata, niga kichwa iga matonokan kan takomichkan. ¹⁸ Iga itájtol Dios sej tinacerojkej iga matonokan ken áchtopa ipilowan iga ijkón yéj kine'.

Matikchiwakan ken kijtowa itájtol Dios

¹⁹ Inón iga nokniwan, sejsé de amejemen xikakikan yej moknin mitzijlijneki, amo nimanin xitajtokan iwán amo nimanin xikuesiwikan, ²⁰ porque yej kuesiwi, ayá' kichwa ken Dios kineki. ²¹ Inón iga xikajtewakán nochi yej ayékti yej inán mopoxchijto' iwán ximoalimpamatikan iga xikyekakikan tájtol yej mitznextilijkej yej wel mitzmanawiskej.

²² E' ayéj iga san xikakikān itájtōl Dios, sino que xikchīwakan, puej siga ayá' ankichīwaj san petz anmokajkayajtoskej. ²³ Yej san kipetzkaki itájtōl Dios, iwán ayá' kichīwa, ken tikita sē taga' yej kita ixaya' ipan espejo. ²⁴ Motachīliá igánajsan, e' kuá' yáwiya, kelkawa ken iga tachá. ²⁵ Majwa' siga amejemen ankiye'tachīliáj itájtōl Dios iwán nochipa ankichīwaj ken kijtowa, ampaktoskej nochipa noyan kan annemij. Porque itájtōl Dios pox yekti wan textitoma kan ken tilpitokej iga tikchijtokej yej ayekti. E' yej ayá' kelkawa yej kikaki, sino que kejlanto' ipan inón ley yej yekti, inón ley yej textitoma, iwán nochipa kichīwa ken tatekimaka inón ley, paktos iga ijkón kichijtos.

²⁶ Siga agaj kijtowa iga kitoka Dios, iwán ayá' motētilāna, mokajkayawa igánajsan iwán báldejsan iga kijtowa iga kitoka Dios. ²⁷ Yej kimela'toka iyojwi Dios iwán ye'nemi iyixtaj toTēko, inín kichīwa: kipalewía iknokej, iwán wiudajmej kuá' tayokoxtokej, nō kikajtewa kuajkuantas yej ayekti yej mochīwa ipan inín tajli.

2

Amo sēsan matikyē'itakan

¹ Nokniwan yej annoconfiarowaj ipan toTēko Jesucristo yej nochi wel kichīwa, amo sēsan xikyē'itakan. ² Porque siga kan anmonechkowaj kalaki sē taga' yej kiwajliga anillo de oro ipan imájpil, iwán kakijtiwī' ye'tzótzol, iwán kalaki nō sē yej ayá' motapialiá yej kakijtiwī' tzotzolsósol, ³ iwán máj anki-omemawíaj yej ye'tajajakijto' iwán ankijliskej: "Tejwa' yekti iga nij ximotali", iwán yej ayá' motapialiá ankijliskej: "Tejwa' ómpao' xejkato o ximotali nigaj talpan." ⁴ Ijkonwa' neši iga ayá' nochi ankiye'itaj iwán ayompa antajuzgarowaj.

⁵ Nokniwan ta' xikakikān: Dios kitapejpen yej ayá' motapialiáj ipan inín tajli iga mamocofiarokan ipan yéj, iga maonokan kan yéj reinarowa ken yéj kijtoj iga ye'onoskej yej kichōkiliáj. ⁶ E' amejemen ankipinajtiáj yej ayá' motapialiáj. ¿Ix ayejtaj yej motapialiáj in yej mitzkuijkuiliáj yej amotatki iwán mitzwawatazowaj iga mitzwigaj itenoj yej mandarowaj? ⁷ ¿Ix ayejtaj yejemej yej maltajtowaj iga imōnsajtoqa' toTēko yej ankitēnewíaj?

⁸ Amejemen siga melá' iga ankichīwaj yej iley Dios, kenya nokta kijtowa kan ijkulijto': "Xikchōkili mokni kensan tej timochōkiliá", ankichīwaj yej yekti. ⁹ E' siga ankinékisjan yej ankiye'itaj, iga ijkón ankichīwaj yej ayekti iwán mitzjuzgarowaj iley toDios. ¹⁰ Iwán siga sē kichīwa nochi ken kijtowa la ley, e' siga kikajtewa sē, kenkuá' akichij nisé. Iwán siga sē kichīwa nochi ken kijtowa la ley, iwán kikajtewa sē, iga itechko inón kinkochīwaskej. Iwán siga sē kichīwa nochi ken kijtowa la ley, e' kikajtewa sē, kinkochīwaskej iga ken kuá' nochi kikajtej. ¹¹ Porque Dios kijtoj: "Amo ximotēka wan yej ayá' iwán tinamiktito", kijtoj nō: "Amo xitamikti", iwán siga ayá' motēka wan yej ayá' iwán namiktito', e' tamiktiá, kichija yej ayekti. ¹² Dios yawi mitzjuzgarotij iga inón ley yej textitomaki, ijkón amejemen xitajtokan iwán xinemikan iga ankimatij iga mitzjuzgaroskej. ¹³ Ye ayá' tachōkiliá, ayá' nō yawij kichōkilitij kuá' yawij kijuzgarotij; e' yej ta-ikneliá, onkīsas kuá' Dios tajuzgaroj.

Ígasan iga sē moconfiarowa e' akichīwa nitē

14 Nokniwān, ¿tę motāniliá siga se kijtowa iga moconfiarowa, e' ayá' kichíwa yej yekti? ¿Ix wel momānawj iga moconfiarówasan? 15 Ken matikijtokān, siga agaj ayá' kipiá itzótzol niga tę kikua; 16 siga se de amejemen kijlij: "Xiyę'yawi; ximotaajaki iwān xitakua", e' ayá' kimaka yej kineki; ¿ix kipalęwįj? 17 Ijkón nọ yej moconfiarowa, siga ayá' neši iga kichíwa yej yekti, inonwa' igation iga moconfiarowa iga kenkuā' mikto'.

18 E' agaj kijtoj: "Tej timoconfiarowa ipan Dios iwān nej nikchíwa yej Diospa kineki." Siga ayá' tikchíwa ken Dios kineki, anęši iga timoconfiarowa, e' siga nikchíwa ken Dios kineki, kena neši iga nimoconfiarowa ipan yéj. 19 Tej ticređowa iga Dios sešan, iwān iga ijkón ticređowa tikchíwa yej yekti, e' malespíritojmej nọ kimatij iga Dios ono' iwān kuekuechkaj iga majmawj. 20 Amo xipáchtoł, ¿ix atikmati siga se moconfiarowa wān ayá' kichíwa ken kineki Dios, inón igation iga moconfiarowa? 21 Dios kiye'ita' Abraham yej to-ikyapatajwéj iga yej kichij, kuā' kimiktiaya Isaac yej ipiltzın iga iyofrendaj Dios. 22 Ankitaj iga Abraham moconfiaroj ipan Dios iga kinęxtij ipan yej kichij, iwān iga kichij ken kineki Dios neši' iga momela'confiaroj ipan toTečo 23 Ijkón mochij ken kijtowa itájtol Dios kān kijtowa: "Abraham moconfiaroj ipan Dios iwān iga moconfiaroj, Dios kiye'ita'." Iwān Abraham mochij iyamįgoj Dios.

24 Ankitaj amejemen iga Dios nọ komemāwiá inón yej kichíwa yej yekti, ayá' iga mopetzconfiarowa. 25 Ijkón nọ kichij Rahab, se siwā' yej najnamolnemiá; Dios kiye'ita' iga kichij yej yekti, iga ki-omemawj yej tapipiatoj iwān kipalęwįkej iga kojmakakej ipan se' ojtı. 26 Ijkón ken se cuerpo yej ayá' kipiá iyespíritoj, inonwa' mikto', ijkonsan nọ yej moconfiarowa, yej ayá' kichíwa yej yekti, inonwa' kenkuā' mikto'.

3

Tolęguaj

1 Nokniwān, amo amonochın xitamachtįjnekiķān, ankimátija iga yej titamachtįj, Dios máj yawi tejuzgarotij. 2 Tonochın tikchíwaj mia' yej ayękti; e' siga agaj ayá' namoltajtowa, inón ye'nemi iwān ayá' kichíwa yej ayękti ken kitajtani iyalmaj. 3 Kuā' kawayoj tiktaliliáj freno iga matęcređo, welja tikuįgaj kān tejemej tiknekiķ. 4 Ta'ki' xikitakān, ákal nọ malej iga wejweyi iwān kitopęwa yej pox recio ejeka', e' yej kinejentiá wel kiwįga kān kineki iga se tepostzın. 5 Ijkonsan nọ tolęguaj; inón nọ alįmpatzın, e' wel kijtowa kuajkuantas, ken tikita se titzın yej wel kitatiá weyi akawalyoj. 6 Tolęguaj ken tikita ti'ti iwān wel kijtowa komati yej ajayękti iwān temopa tosempan, iwān Tzitzimi' kichijto' iga tolęguaj ken kuā' wewelkato', iwān wel tęwįga kān ayı' sewi ti'ti.

7 Wel tikmansojtįliáj nochi anįmal, tọtomej, kowamej, iwān yej momati lamarijtı'; 8 e' ayagaj wel motętilāna. Tolęguaj ayagaj wel kimansojtįliáj iwān kipiá ken tikita veneno yej tamiktiá. 9 Iga tolęguaj tikweyimatiłtiáj toTaj Dios iwān tikmajliłiáj tokņimej yej Dios kichij kensan yéj. 10 Ipan sansé toten kįsa ye'tájtol iwān yej ayękti. Nokniwān, amo ijkón matikchíwakān. 11 ¿Ix wel ipan se atzontekon kįsa yeķā' iwān chichįķā'? 12 Nokniwān, ¿ix ipan amakuawi' wel ono nantzın, o ipan xoxokomeķa'

wel moteki itakilkka amakuawi'?* Nq ipan se atzontekon awel kisa yekq' iwán yej poye'.

Yej wel kentenderowaj ken Dios kineki

¹³ Siga agaj de amejemen kixmati itájtɔl Dios iwán nochi kentenderowa, manesi iga ye'nemi iwán mamoałmpamati. ¹⁴ E' siga amejemen anta-ixitajo' iwán ankitemowaj iga amejemejsan xiye'onokan, entonces amo ximoweyimatikan iga ankixmatij itájtɔl Dios, ijkón ayá' nemi ankichiwaj yej yekti. ¹⁵ Porque inompa tamatilis ayá' wj' de Dios, sino que de inin tajli, de taqa' iwán de tzitzimi'. ¹⁶ Kan ta-ixitalo iwán kan kinekij nochi iga yejemejsan, ompa ayá' tawelonolo' iwán ompa mochijto' nochi yej ayekti. ¹⁷ E' yej wel kentenderowaj ken Dios kineki, ye'nemij iwán ayá' takuejkuesowaj; iwán pox te-ijiknimej, iwán ye'tajlantokej. Iwán ta-ikneliáj iwán kichiwaj yej yekti iwán ayá' takajkayawaj. ¹⁸ Yej kinekij iga maonolo tamelá kimopaj sekin iga maonokan tamelá iga maye'nemikan.

4

Amo matiktokakan yej ayompa nemij

¹ ¿Ankimatij te iga anmomagaj iwán anmokuejkuesowaj? Inón kisa ipan amoalmaj kan ono' kuajkuantas yej mitzyoltılanaj iga xikchiwakan yej ayekti. ² Ankipiasnekij tejté iwán como awel ankipiáj, antamiktiáj, anmomagaj iwán anmokuejkuesowaj iga anta-ixitaj. Awel ankipiáj yej ankinekij iga ayá' ankitajtaniliáj Dios. ³ Iwán siga ankitajtaniliáj Dios, ayá' mitzmakaj iga ayompa ankitajtaniliáj iga ankinekij xiknamoltamikan. ⁴ ¡Amejemen yej ayompa annemij! ¿Ix ayá' ankimatij iga yej kiye'ita yej ayompa mochíwa ipan inin tajli, Dios kijiya inón? Yej kichiwasneki yej ayompa mochíwa ipan inin tajli, kichíwa iga Dios makijiya. ⁵ Inón iga itájtɔl Dios kijtowa: "IyEspíritoj Dios yej ono' topan tepoxchokiliá iwán akineki se' matiktokakan." ⁶ E' Dios máj tepalewiá iga tepoxchokiliá; itájtɔl Dios kijtowa: "Dios ayá' kipalewiá yej moweyimatij, e' kikneliá yej moalmpamatij." ⁷ Xikchiwakan yej Dios kineki iwán amo xikchiwakan ken kineki Tzitzimi' iwán yéj mitzchollowiljskej. ⁸ Xikna'techokan Dios iwán yéj mitzna'techqskej. Amejemen yej ankichiwaj yej ayekti ayo' máj xikchiwakan yej ayekti. Amejemen yejki' ankitokasnekij Dios iwán nq ankichiwaj yej ayekti yej mochíwa ipan inin tajli, xiksentalikansan amoalmaj ipan Dios. ⁹ Ximoyolyamanakan, xichokakan iga anmomachiliáj iga anchijtokej yej ayekti. Siga anwetzkatokej, xichokakan; siga ampaktokaj, ximoknoamatikan. ¹⁰ Ximoalmpamatikan iyixtaj toTeko, iwán yéj yawi mitzweyimatilitij.

Amo xikpopowa moknin

¹¹ Nokniwan amo ximopopowakan. Yej kipopowa iyiknin, iwán kijuzgarowa iyiknin, iga ijkón kimalijliá iwán kijuzgarowa iley Dios yej tenextiliá iga matikchokilikan toknin. Siga tikjuzgarowa la ley, tej ayá' tikchíwa ken kijtowa la ley iga timomachiliá iga máj tiye'nemi. ¹² Petz Dios yej temá' iley wel tejuzgarowa, inón yej wel tamánawiá o tapolowa; ¿in tej, te moteki iga xikjuzgaro se'?

* **3:12** 3:12 "Amakuawi" achi ken "higuerajkuawi". Xikita glosario "Higo". "Nantzín", español "aceitunas" yej itakilkka kuawi' yej itokq' olivo. Xikita glosario "Olivo".

Amo matimoweyimatikan

¹³ Inán xikakikan inín, amejemen yej ankijtowaj: “Aman o mosta niatij ipan inepa altepe’, ompa nonoskej se año iga nitanamakatoskej iwán niktantoskej tomín”, ¹⁴ iwán niga ankimatij yej mostapa yawi mochiwati. ¿Kéntaj an in tejemej iga tonokej? Ken tikita se apo’ yej nesiki iwán imanín poliwí sej. ¹⁵ Ijkinwa’ in xikijtokan: “Siga toTeko kineki, tonoskej iwán tikchiwaskej inín o inepa.” ¹⁶ Welán anmoweyimatij iga ankijtowaj yej ankichwaskej, iwán ayékti iga se moweyimati. ¹⁷ Yej kimati te iteki yej yékti iwán ayá’ kichiwa, ayompa kichiwa.

5

Yej motapialíaj wán ayá’ ta-ikneliáj

¹ Xikakikan amejemen yej anmotapialíaj! Xichokakan iwán xitzazkikan iga yawij mitziknochiwatij. ² Amotomímej poxkatokej; amotzotzolmej kixajxapoyótija chijki. ³ Amo oro iwán amoplataj misotatokej iwán iga misotato’, inón mitznexstiskej iga anyawij ampoliwitij iwán ken tikita ti’ti yawij mitztatíj. Poxsan ankinechkojkej amotomín inán kuá’ na’ya iga Dios yawi tajuzgaroti. ⁴ Ayá’ ankixtajkej yej tekipanojkej ipan amómil iwán toTeko yej nochi wel kichiwa kika’ yej yejemej kitajtantokej. Inón tomín yej ayá’ ankixtajkej ken kuá’ tzajtzi iyixtaj Dios amocontraj. ⁵ Iga ipan inín tajli amejemen anye’onoyaj, ankichwayaj yej ankinekij, anmochikajtokej ken ganado; iwán yawi asiti kuá’ yawij mitzmiktíj.

⁶ Amejemen ankijtojkej iga mamikikan yej ayá’ kichijkej yej ayékti iwán ankimiktijkej iwán yejemej awel momanawijkej.

Matimixkuítikan ipan Job

⁷ Inón iga nokniwan xiktawelchixtokan este kuá’ wí’ toTeko. Ximixkuítikan ipan yej tekipanowa ipan mjli, yej kitawelchá este mamochiwa yej kitoga’, iwán kitawelchá iga mawetzi tiawa’. ⁸ Amejemen no xiktawelchakan iwán amo ximosemakakan, iga ayo’ wejka iga wí’ toTeko. ⁹ Nokniwan amo ximosepantejtelwíkan, iga amo mamitzjuzgarokan, iga Dios yej tajuzgarowa wí’nékiya. ¹⁰ Nokniwan, ximixkuítikan ipan profetajmej* yej kipojkej itájtol toTeko iga kiyowijkej kuá’ kiknochiykej. ¹¹ Puej tejemen tikye’itaj yej kiyowíaj kuá’ kiknochiwaj. Amejemen ankikakíkeja kén iga Job nochi kiyowij, iwán ankimatij kén iga máj máj toTeko kipalewíj, iga toTeko pox tachokiliá iwán ta-ikneliá.

Ken iga matinemikan

¹² Nokniwan, amo xikijtokan “kitzto’ Paj”, niga “kitzto’ cielo”, niga “kitzto’ tajli”, iwán nité nokta. Kuá’ ankijtowaj “kena” ijkón mamochiwa; kuá’ ankijtowaj iga “ayá’” ijkón mamochiwa, iga Dios amo mamitzjuzgarokan.

¹³ Siga agaj de amejemen nemi kiknochiwaj, matajto wán Dios. Siga agaj pakto’, makitakuíkili Dios. ¹⁴ Siga agaj wetito’, makinotza ancianojmej† yej monechkowaj tiopan iga maoradokan iga yéj, iwán ipan itoka’ toTeko makitalilíkan aceite. ¹⁵ Iwán kuá’ antajtowaj wán Dios, ximoconfiarokan ipan yéj, toTeko mitztajtolkakiskej iwán yej wetito’ yéktiás; iwán siga kichij yej ayékti Dios yawi kelkawilíti. ¹⁶ Inón iga ximotenxitomakan sewo’

* **5:10** 5:10 Xikita glosario “Profeta”. † **5:14** 5:14 Xikita glosario “Anciano”.

iwán se' yej ankichijkej yej ayekti, iwán sejsé de amejemen xiktajtanilikán Dios iga makachitalti tokñimej. Kuá' se yej ye'nemi tajtowa iwán Dios, Dios wel poxsan kichjwa yej quitajtaniliá. ¹⁷ Profeta yej itoká' Elías taga' katka kensan tejemen, iwán kuá' kitajtanilij Dios iga amo mawetzi tiawa', ayá' wetzi' ipan tajli ipan eyi año wán tajko. ¹⁸ Kuá' sej kitajtanilij Dios, wetzi' sej tiawa' iwán ipan tajli poxsan mochij yej motoga'.

¹⁹ Nokñiwán, siga agaj de amejemen mopoypolowa iga kikajtewa iyojwi Dios, iwán sewo' sej kiyé'ojkuiltiá, ²⁰ xikmatikan amejemen siga agaj makiyé'ojkuilti yej ayompa nemi, kimanawia iga mikiá iwán kichjwas iga toTeko wel kelkawiliá mia' yej kichij yej ayekti.

Achtopa ɔma' yej kijkuiloj San Pedro

Pedro kijkuilowiliá yej kitokaj Cristo yej nijnijiga chantitokej

¹ Nej niPedro iyapóstol* Jesucristo, ken tikijtowaj nej se yej yéj kitítan. Nimitzijkuilowiliáj nokniwán yej mitzkixtijkej† ipan amopaismej iwán inán anchantitokej ipan estádojmej yej itokamej, Ponto, Galacia, Capadocia, Asia iwán Bitinia. ² Amejemen yej mitztapejpenkej ken ikayy kejlantoya toTaj Dios. Iwán el Espíritu Santo kichij iga xiye'nemikan iwán xikchiwakán ken kineki Jesucristo yej mitzperdonarojkej iga iyesyoy yej kitoyaj kuá' mi'.‡ Mamitzpaléwikan Dios iwán yéj makichíwa iga nochipa xonokán tamelá.

Mamoweyimatilti Dios

³ Matikweyimatiltikan Dios yej íTajpa toTeko Jesucristo, iga poxsan te-iknelij. Kuá' ojpa-isa' Jesucristo kan miktoya, kichij iga mati-ojanacerokán sej iga wel matikatikan iga nochipa tonoskej iwán. ⁴ Dios temakas yej yékti, yej anto' ajko ipan cielo, yej ayí' tamis, niga nempoliwis, niga palanis ken nochi yej tikixmatij ipan tajli. ⁵ Iga anmoconfiarojtokej ipan Dios, yéj mitzpaléwiáj iga ipoder este que mitzsalvaroskej kuá' asis hora iga yéj yawi tajuzgaroti.

⁶ Iga inín amejemen poxsan xipakikan, malej iga amejemen achi alín tiempo ankisufriroskej iga kuajkuantas mitzchíwiliskej. ⁷ Iga anmoconfiarowaj pan Dios, inón poxsan valerowa ken tikita oro. Iga oro manesi iga mela'oroj, moprobarowa pan ti'ti. Ijkonsan nq iga manesi iga anmomela'confiarowaj ipan toTeko kuajkuantas mitzpasaroskej iwán mela'nesis siga ankijyowiskej kuá' ankisufriroskej. Iga anmoconfiarowaj ipan Dios inón majya sej valerowa que oro; iga oro támissan keman. Ijkón, kuá' nesiki Jesucristo, ye'tajtoj iga amejemen iga anmoconfiarowaj ipan toTeko, mitzweyimatiltiskej iga ankijyowijkej yej mitzchíwilijkej.

⁸ Amejemen ankichokiliáj Jesucristo malej ayí' ankitaj; iwán malej iga aya ankitaj, ankiçredowaj yéj. Ampoxpakij, este awel ankijtowaj iga tájtól ken iga nochipa ampoxpakij. ⁹ Ampakij iga ankimátija iga toTeko mitzsalvaroskej iga anmoconfiarojkej ipan yéj.

¹⁰ Ikyay profetajmej§ momachtijkej iwán tatajantinenkej iga matikan ken iga mosalvaroloj, iwán kijtojkej iga Dios tesalvaroj iga tepoxchokiliá. ¹¹ Ikyá kuá' Cristo aya wiziá ipan tajli, profetajmej kinekiáj makimatikan a'yéj an kichíwas iga mamosalvarolo iwán keman mochiwas. IyEspíritoj Cristo kimatiltiaya profetajmej kén iga Cristo yawij kinkochiwatij, iwán kén Cristo yawij kiweyimatiltitij. ¹² E' Dios kimatiltij inomej profetajmej iga yej yejemej kijtojkej ayéj iga yejemej, sino iga amejemen xiye'onokán. Inán Dios kitítan el Espíritu Santo, kisa' ipan cielo

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † **1:1** 1:1 Kikixtijkej iga moconfiarojkej ipan Jesucristo. Ipan Hch 8:1 tikitaj ken iga pe' mochiw ijón. ‡ **1:2** 1:2 Ipan griego tajtowa iga kajtzeliwía iga iyesyoy Jesucristo. Anka Pedro kejlamikiá ken kichíwayaj ikya judiyojmej iga maye'onokán iyxxtaj Dios. Ex 24:8, Heb 9:19, Ex 29:22, Heb 10:22, Lv 14:6-7 y Lc 5:14 § **1:10** 1:10 Xikita glosario "Profeta".

iga makipaləwi inomej yej kipowaj itájtɔl Dios iga amejemən xikmatikən inın ye'notıciáj yej aya ankimatiáj, yej anjelejmej* nɔ kinekij magui' makimatıkanya.

Dios tenɔtza iga matiye'nemikən

¹³ Inón iga xikitakən ken iga annemij, xiye'tajlantokən iwán nochipa ximoconfiarɔjtokən ipan Dios iga yéj yawi mitzsalvarɔtij kuə' nəsiiki Jesucristo. ¹⁴ Xinemikən ken inomej tepilowən yej kichiwaj nochi yej kitekimakaj, amo xikchijtokən yej ayekti ken ankichıwayaj kuə' aya ankıxmatiáj Dios. ¹⁵ Majwa' xiye'nemikən, ijkón ken kajasi iga manemikən yej kitokaj toTeko, porque Dios yej mitznɔtkeja, ayı' kichıwa yej ayekti. ¹⁶ Porque kən ijkuilijto' itájtɔl Dios, ijkın kijtowa: "Amo xikchıwakən yej ayekti; porque nej ayı' nikchıwa yej ayekti."[†]

¹⁷ Amejemən ankijliáj iga "amoTaj" in Dios, yej kijuzgarowa kensan iga se kichıwa, yéj ayá' seşan kiye'ita. Nochipa ximoalimpamatikən iyıxtaj Dios miěj amonókejo' ipan inın tajli. ¹⁸ Ankimátija iga amejemən Dios mitzxitonkej kən ikya ken an-ilpitoyaj iga ankichijtoyaj yej ayá' mitzpaləwiáj, kensan kichijtoyaj amo-ikyapatajwən. Dios iga mitzxitonkej ayá' kixtaj iga oro o plata, ¹⁹ sino que iga Jesucristo iyeso yej pox valerowa. Jesucristo kimiktijkej ken se borregoıtzın‡ yej yektito', yej ayı' kichij yej ayekti.[§] ²⁰ Cristo inɔnya nokta iga onoya este kuə' aya mochiwaya inın tajli, e' inán nəsiiko kuə' ay'ya wejka iga tajuzgaroki toTeko. Nəsiiko iga amejemən xiye'onokən. ²¹ Kuə' wəłaj Jesucristo, yéj mitznexıtilijkej kén iga anıkıredowaj Dios yej ki-ojpa-ixıtij Cristo kən miktoya. Iwán Dios kichij iga Cristo poxsan makiweyimatiłtikən. Inón iga amejemən anmoconfiarɔjkej ipan Dios iwán ankimela'matitokej iga Dios kichıwas ken kijto.

²² Inán amejemən iga ankichıwaj ken kijtowa itájtɔl Dios, ay'ya ankeılantokej yej ayekti iwán welja ankimela'chokiliáj tokniwən. Inón iga poxsan ximosepanchokilikən sewo' iwán se' iga inochi amoalmajmej.

²³ Porque amejemən sej an-ojpanacerojkej;* e' amotaj ayejo' yej miki, sino que mitzmakakej vida Dios iga itájtɔl yej isato' iwán nochipa onos.

²⁴ Porque itájtɔl Dios kijtowa:

Nochi gente ken tikita kochki',

iwán nochi yej motapialıá moweyimati, iwán inón yej kipiá, ken tikita ixochiyo kochki'.

Kochki' waki iwán xini ixochiyo;

²⁵ e' itájtɔl toTeko nochipa onos.

Iwán inın tájtɔl inón ye'notıciáj yej tasalvarowa yej amejemən mitzpowilijkej.

2

¹ Xikajtewákanya iga ankichıwaj nochi yej ajayekti, ayo' xitakajkawakən, amo san ximopajpantıken iga anye'nemij, amo xita-ixıtakən iwán amo xitapopowakən. ² Ximochıwakən ken seli'kokone' yej atanekij iga kinektokej chıchiwalá', iwán inɔnwa' chıchiwalá' kijtojneki itájtɔl Dios

* **1:12** 1:12 Xikita glosario "Ángel". † **1:16** 1:16 Lv 11:44-45; 19:2 ‡ **1:19** 1:19 Xikita glosario "Borrego". § **1:19** 1:19 Ex 12:3,5 * **1:23** 1:23 Jn 3:3

yej pox yekti iwán tepalewiá iga wel máj matimoconfiarokan ipan yéj iwán wel tesalvarowa. ³ Amejemen ankimátija iga toTeko poxsan te-iknełiá.

Cristo, te'ti yej isato'

⁴ Inón iga xikna'techokan toTeko Jesucristo, yéjwa' ken tikita se te'ti yej isato', yej la gente kitajkalkej, e' inón te'ti Dios kitapejpen iwán poxsan valerowa. ⁵ Amejemen no ken antemej yej isatokej, iwán iga inomej te'ti Dios nemi kichíwa tiopan kan onos iyEspítoj, iwán amejemen ansacerdotejmej yej ankichiwaj ken kineki Dios, iwán Jesucristo mitzpalewiáj iga ankimakaj iyofrendaj Dios yej poxsan kiyé'ita. ⁶ No ijkín ijkuiljito' itájtłł Dios:

Nej niktaliá se te'ti ipan Jerusalén,* inón te'ti kan pewa iga mochíwa kajli, iwán inón te'ti Dios kitapejpen iga poxsan valerowa, yej ipan moconfiarowa ayá' mopinajtij.

⁷ Iga amejemen yej ankičredowaj, inón te'ti poxsan valerowa, e' iga inomej yej ayá' kicredowaj, mocumplirowa kan ijkuiljito' pan itájtłł Dios:

Yej kalchíwaj kitajkalkej inón te'ti,

e' inón te'ti majya sej valerowa iga kitapejpenkej iga ipan mataksato kajli yej nemi mochíwa.

⁸ No mochij yej ijkín ijkuiljito':

Te'ti kan mokxiwitekilo iwán te'ti yej tawetzilítiá.

Yejemej mokxiwitekij iga ayá' kicredowaj itájtłł Jesucristo, inomej inonya nokta iga walkej.

Amejemen itatki Dios

⁹ E' amejemen gente yej Dios mitztapejpenkej, ansacerdotejmej yej antekipanowaj iga yéj. Amejemen gente yej anye'nemij iyixtaj, iwán mitznótzkej iga xikpowakan yej Dios kichij yej ayagaj máj wel kichíwa. Dios mitzkixtijkej kan ankichijtoyaj yej ayekti iga inán xikchíwakan yej yekti ken yéj kineki. ¹⁰ Ikya amejemen ayéj te amoteki iyixtaj Dios, e' inán amejemen gente yej itátkiya Dios. Ikya ayagaj mitziknełiyaj, e' inán mitziknełija Dios.

Xinemikan ken Dios kineki

¹¹ Nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, yej ken anwejkachanejkej iwán yej ken ampanówajsan pan inún tajli,† nimitztajtaniliáj iga amo xikchíwakan yej ayekti yej mitzyoltilanaj, wan amo xikchíwakan yej ayá' mitzpalewiáj iga ankitokaj iyojwi toTeko. ¹² Xiyé'nemikan iyixtaj yej ayá' kicredowaj Dios. Ijkón yejemej, malej iga amejemen mitzjiliáj iga ankichiwaj yej ayekti, yejemen kitaskej iga ankichiwaj yej yekti iwán kiweyimatiłłskej Dios kuá' yéj wí' tajuzgarokí.

¹³ Iga ankitokaj toTeko, xiktajtłłkakikan yej mandarowaj ipan inún tajli: ken el rey César‡ iga yéj máj mandarowa, ¹⁴ iwán gobernadormej iga kititani el rey iga makicastigarokan yej kichíwaj yej ayekti iwán mayé'tajtokan iga yej kichijtokej yej yekti. ¹⁵ Porque Dios kineki iga amejemej xikchíwakan yej yekti iga ay'a mamitzpopowakan inomej yej xeje'to'nemij yej akixmatij itájtłł toTeko.

* 2:6 2:6 O "Sion" yej itqka' tepe' kan mochij altepe' Jerusalén. † 2:11 2:11 Anka kijtojneki iga yej kitoka Cristo imela'chan ipan cielo. ‡ 2:13 2:13 Xikita glosario "César".

¹⁶ Xinemikān ken yej wel ankichiwaj ken ankinekij iga ayagaj mitzpiáaj ken esclavo,[§] e' malej iga wel ankichiwaj ken ankinekij, amo iga inonnya xikchiwakan yej ayekti. Xinemikān ken iyescławojmej Dios iga ankichiwaj ken yéj kineki. ¹⁷ Xitarrespetarokān, xikchokilikān tokniwan, xikmajmawilikān Dios iwān xik-respetarokān rey César.

Matimixkuñtikān pan Cristo ken iga kisufriroj

¹⁸ Amejemen yej an-esclawojmej, xikchiwakan ken mitztekimakaj amotekomej. Siga te-ijikniñmej o malej ayá' o siga mitziknochiwaj. ¹⁹ Dios mitzye'itaj siga ankijyowiáj malej iga amotekomej mitzyokacastigarowaj iga ankichiwaj ken Dios kineki. ²⁰ E' siga mitziknochiwaj iga ankichiwaj yej ayekti, ay'ya agaj wel kijtowa iga mitzyoka-iknochiwaj; e' siga ankichiwaj yej yekti iwān mitziknochiwaj iwān ankijyowiáj, Dios kiye'ita. ²¹ Iga inón nokta mitztapejpenkej Dios; iga Cristo nō kinknochijkej iga totechko, inón iga matikchiwakan ken yéj kichij. ²² Cristo ayí' kichij yej ayekti iwān ayí' takajkayaj. ²³ Kuá' kuajkuantas yej ajayekti kijliayaj, Cristo ayá' tatenkuepiliaya iwān kuá' kimagakej, yéj ayá' momakuepa' sino que kisantaliaya iyalmaj pan Dios yej taye'juzgarowa. ²⁴ Cristo migui' ipan cruz iga totechko, iga inán tejemej matikajtewakan iga tikchijtokej yej ayekti, iwān welja matiye'nemikān. Cristo kimagakej este pox eskisa', iga amejemen xi-achitiakan. ²⁵ Porque ikya amejemen ken tikita anborregojmej yej poppoljtinemiáj, e' inán ayo' ampojpoljtinemij iga ankitókaja Cristo yej nochipa mitzcuidarowaj.

3

Ken makichiwakan yej namiktitokej

¹ Ijkonsan nō amejemen siwatkej yej anwewejojkej, xikchiwakan ken kijtowa amowéj, ijkón sejsé de yejemej yej ayá' kicredowaj itajtōl Jesucristo, wel nō makicredokān, malej iga ayá' ankipowiliáj, ² iga yejemej kitaskej iga anye'nemij iwān antarrespetarowaj. ³ Iga anmomonsajtiliáj, ayá' ono' iga kén anmotzijtzikuiáj iga mapoxye'nesi amotzónkal, o iga xiktañikān yej de oro, o iga xiknentikān amotzótzol yej pox patiyoj. ⁴ Majwa' anyoltzopelikmej, iga ijkōmpa mōnsajtilis nikēman atamis, iwān ompa ñesi iga amejemen ante-ijikniñmej iwān ankichiwaj iga xonokān tamelá, inonwa' kipoxye'ita Dios. ⁵ Ijkón yoltzopelikmej siwatkej yej ikyapamej yej ye'nemiáj. Yejemej moconfiarowayaj ipan Dios iwān kicredowayaj iweweñmej. ⁶ Ijkón kichij Sara, yéj kicredoj iwéj yej itōka' Abraham. Kuá' Sara tajtowaya wān iwéj, kijliaya "notēko". Iwān amejemen anmochiwaskej ken kuá' ipilowan Sara, siga ankichiwaj yej yekti iwān ayá' ankimajmawiliáj nité.

⁷ Amejemen tajtaga' yej annamiktitokej, xikye'itakan sejsé amosiwa'. Yejemej kajasi iga xik-respetarokān porque siwatkej ayá' máj tajyowiáj que tajtaga'; yejemej nō mosalvaroskej kensan amejemej iga Dios mitzikneñiáj. Ijkón xikchiwakan iga nité amo mamitzzakuilikān kuá' antajtowaj wān Dios.

Yej kinknochiwaj iga kichiwaj yej yekti

§ 2:16 2:16 Xikita glosario "Esclavo".

⁸ Inŭn nimitzjilŭj, xonokan ken kuŭ' sesan amoalmajmej, xita-iknelŭkan iwŭn ximosepanchokilŭkan. Xite-ijikniwŭn iwŭn amo ximoweyimatikan.

⁹ Siga agaj mitzchŭwiliŭj tejtŭ yej ayekti, amo nŭ xikchŭwilŭkan ijkŭn. Siga agaj mitzjilŭj kuajkuantaj yej ajayekti, amo xiktŭnkuepilŭkan. Majwa' xiktajtaniŭkan Dios iga makipalewŭkan yejemej, porque Dios mitztapejpenkej iga mamitzye'chŭwakŭn. ¹⁰ Iga ijkŭn kijtowa itŭjtŭl Dios:

Yej kineki maye'ono iwŭn mapakto, amo makijjito yej ayekti nigamatakajkayawa.

¹¹ Amo makichŭwa yej ayekti, makichŭwa yej yekti.

Makichŭwa iga nochipa maono tamelŭ wan nochi toknŭmej.

¹² Iga Dios kipalewiŭ yej ye'nemij, iwŭn kitajtŭlkui kuŭ' oradowaj,

e' ayŭ' kiye'ita yej kichŭwaj yej ayekti.

¹³ ¿A' wel mitzchŭwilŭskej yej ayekti siga amejemen nochipa ankichŭwaj yej yekti? ¹⁴ Siga agaj mitzchŭwiliŭj tejtŭ iga ankichŭtokej yej yekti, amejemen xipakikan. Amo xikmajmawilŭkan ni agaj, niga ximajmatokŭn.

¹⁵ Majwa' ipan amoalmaj xikweyimatŭlŭkan Cristo iga yŭj amoTŭko. Nochipa xikmatitŭkanya tŭ ankilŭskej nochi yej mitztajtaniŭ de inŭn yej amejemen ankichŭtokej iga anmoconfiarowaj ipan toTŭko. ¹⁶ E' kuŭ' antajtowaj, amo ximoweyimatikan iwŭn xitarrespetarokŭn. Yej amoalmaj mitzjilŭj iga yekti, inŭn xikchŭwakŭn, iga yej mitzmŭlijilŭj iga ankicredojtokej Cristo, mamopinajŭkan iga san tajtajtojkej. ¹⁷ Mŭj yekti, siga Dios kineki, mamitziknochŭwakŭn iga ankichŭwaj yej yekti, que iga mamitziknochŭwakŭn iga ankichŭwaj yej ayekti.

¹⁸ Porque Cristo nŭ kiknochŭskej kua' kimiktijkej iga yej ayekti tikchŭskej. Mi' sesan vej iga totechko iwŭn ay' kajasi sej iga mamiki iga tejemej. Yŭj ayŭ' kichŭj yej ayekti; e' migui' iga yej kichŭwaj yej ayekti wel maonokŭ itenoj Dios. Migui' icuerpoj iwŭn iyEspiritoj Dios ki-ojpa-ixitij.

¹⁹ Iwŭn iyEspiritoj Cristo yajki kitatapowŭto inŭmej espiritojmej yej presojtitokej. ²⁰ Inŭmej yej pox ikya ayŭ' kicredojkej yej kijtoj Noŭ, kuŭ' Dios kijyowilijtoya iga kichŭxtoya iga mamoyŭlpatakŭn inŭmej miŭj Noŭ nemi kichŭwayaj weyŭ ŭkal. Ocho toknŭmej momanawijkej ipan weyŭ ŭkal, inŭmej ayŭ' ŭmikikej. ²¹ Inŭn a'ti kijtojneki yej ken iga mobautizarŭlo*

inŭn, yej iga timosalwarojkej. Iga sŭ mobautizarowa, ayŭj iga maŭwi ikajlo', sino que iga sŭ makitajtaniŭ Dios iga makiperdonaro yej kichŭwa yej ayekti. Iwŭn timosalwarowaj iga Jesucristo ojpa-isa' kan miktoya. ²² Yŭj yajki ipan cielo iwŭn ewato' ilŭdoj iye'ma'† Dios iwŭn yŭj kimandarowa angelejmej iwŭn nochi yej mandarowaj iwŭn kipiŭj poder.

4

Matikchŭwakŭn ken Dios kineki

¹ Ijkŭn ken Cristo kiknochŭskej, ijkŭn nŭ amejemen xiksentalŭkan amoalmajmej iga mamitziknochŭwakŭn. Yej kijyowiŭ iga kiknochŭwaj ken Cristo, kikŭjteja iga kichŭwa yej ayekti. ² Ijkŭn kitekichŭjtos nochipa ken kineki Dios, ayŭ' kichŭjtos ken kiyŭlŭlana yej ayekti. ³ Ikya nŭ amejemen ankichŭtoyaj ken kichŭwaj yej ayŭ' kixmatij Dios, amejemen anmotŭkayaj

* **3:21** 3:21 Xikita glosario "Bautizar". † **3:22** 3:22 Yej ewato' ilŭdoj iye'ma' sŭ rey, nŭ mandarowa. Ijkŭn Jesŭs senmandarowa wan iTaj.

wan yey ayá' iwán annamiktitokej, ankichijtoyaj yey mitzyołtilanayaj yey ayękti, antawanayaj, nochipa ansentawanayaj kan pox antajtakuyaj iga an-ilwichijwayaj, iwán ankiweyimatiltiyaj idolojmej. Iwán Dios kijiya nochi idolojmej. ⁴ E' inán yejemej ay' kojasiy te iga ay'ya ankichijwaj ken yejemej kichijwaj, iwán mitzpopówaja. ⁵ Yejemen se día yawij asitij itenoj Dios yey kijuzgarowa yey isatokej iwán yey miktokej, iwán yejemen kijtoskej nochi yey kichijkej. ⁶ Porque yey inán miktókeja no ikayay kipowilijkej ye'noticiaj iga iyepiritojmej wel isatoskej nochipa wan Dios. Iga Dios kijtoja iga nochi gente miki.

⁷ Ay'ya ke' poliwi iga yáwiya tamiti nochi. Inón iga amejemen xiktapejpenakan iga xikchijwakan yey yękti iwán nochipa xitajtokan wan Dios. ⁸ E' yey máj yękti, amejemen ximopoxchokilikan porque iga anmopoxchokiliáj wel anmoelkawiliáj siga agaj mitzchijwiliáj yey ayękti. ⁹ Xitaomemawikan kuá' mitzpaławiliáj yey akipiáj kan kawij, amo te xikijtokan. ¹⁰ E' ijkón ken Dios sejsé mitzmakakej yey wel ankichijwaj, inón xikuikan iga xikpałewikan sekin. ¹¹ Siga agaj wel ye'tajtowa, makipowa itájtól Dios. Siga agaj wel kipałewiá se' toknin, makichijwa iga itájpál yey Dios kimaka. Nochi yey ankichijwaj, xikchijwakan iga mamoweyimatilti Dios ipan itóka' Jesucristo, porque yey iga iweyi poder nochipa mandarowa. Ijkónyawa'.

Kiknochijwaj iga kitokaj Cristo

¹² Nokniwan yey nimitzpoxchokiliáj, amo ximomajtikán kuá' ankiufrjrowaj iga kuajkuantas mitzchijwiliáj iga anmoconfiarowaj ipan Cristo, inón ankimatitókeja. ¹³ Majwa' xipakikan kuá' mitziknochijwaj kensan Cristo no kiknochijkej, iga no xipakikan kuá' wj' iwán iweyi poder. ¹⁴ Xipakikan kuá' mitzijliáj kuajkuantas iga ankitokaj Cristo, iga iyEspiritoj Dios yey nochi kimandarowa, ono' wan amejemen. Yejemej kimaljiliáj Dios, e' amejemen ankiweyimatiltiáj. ¹⁵ Siga agaj de amejemen kiknochijwaj, ayejpa iga antamiktijkej, niga antachtekkej, niga ankichijkej yey ayękti o niga anyokayawij antajtotij kan ayá' kajasi xitajtokan. ¹⁶ E' siga mitziknochijwaj iga ankitokaj Cristo, amo xipinawakan, majwa' xikweyimatiltikan Dios iga inón mitzchijwiliáj.

¹⁷ Ási'ya hora iga Dios yawi tajuzgaroti, e' pewa ipan ipilowan Dios. Siga pewa ipan tejemej, ¿kan kimakatij in inomej yey ayá' kichijwaj ken kijtowa itájtól Dios? ¹⁸ Siga yey ye'nemi ayéj fácil iga mosalvarowa, ¿kan kimakati yey kichijto' yey ayękti? ¹⁹ Inón iga yey kisufrjrowaj iga ijkón kineki Dios, máj makichijwakan yey yękti iwán makisentalikan iyalmajmej ipan Dios yey techij, pues Dios nochipa kichijwa yey kijtowa.

5

Pedro kinonotza yey kitokaj toTęko

¹ Achi manimitznonotzakan amejemen ancianojmej* yey ankidirigjrowaj tokniwan yey kitokaj Cristo. Nej no ni-ancianoj kensan amejemen, iwán nej nikita' ken kiknochijkej Cristo. Nej no nisen-onos wan toTęko kuá' kinextij iweyipoder. ² Xikitakan tokniwan yey Dios mitzmakakej iga xicuidarokan. Xicuidarokan ken se yey kicuidarowa yolqamej. Xikyolmakakan iga xikchijwakan ken Dios kineki, iwán amo xikteki'chijwakan. Ayéj iga tomjn mamitzyoltilanakan. ³ Amo xiktekimakakan ken kuá' amotatki

* 5:1 Xikita glosario "Anciano".

tokniwan yej ankcuidarowaj, majwa' mamixkuitiqan ipan amejemen iga anye'nemij. ⁴ Ijkón kuā' nešiki Jesucristo yej kimandarowa nochi pastorme, amejemen mitzmakaskej amocorōnaj† yej este mōnsajti' yej ayi' tamis.

⁵ Ijkōnsan nō amejemen chokomej, xikchiwakan ken mitzijliáj ančanojmej. Ximoalimpamatikan iga wel ximosepancredōqan iga ijkín kijtowa itájtōl Dios:

Dios ayá' kiye'ita yej moweyimati, e' kipałewiá yej moalimpamati.‡

⁶ Ximoalimpamatikan iyixtaj Dios yej kipiá poder, iga yéj wel mamitzweyimatikan kuā' nokta kinekis. ⁷ Xikijliqan Dios nochi yej amejemen mitzyōlmiktijtokej, iga yéj kineki mamitzpalewikan.

⁸ Xitajlantokan, amo ken kuā' xikochtokan; iga Tzitzimi' mitzijiyaj iwán yéj ken tikita tekuani yej tzajtzitinemi iga kitemowa yej yawi kikuati.

⁹ Ximoconfiarōjtokan ipan toTēko iga wel xiktaniliqan Tzitzimi'. Ankimatij iga ijkōnsan nō tokniwan yej onokej noyan ipan tajli, nō nemi kiknochiwaj.

¹⁰ E' kuā' achā mitziknochiykej, Dios kichjwas iga anye'onoskej, iwán iga amejemen ayi' xikajtewakan iga anmoconfiarowaj ipan yéj; mitz-palewiskej iga amo xikajtewakan iyojwi. Dios nō mitz-palewiskej iga xikmela'matitokan yej ankicredowaj. Dios tepoxchokiliá iwán tenōtza' iga matisen-onokan wan Jesucristo kan nochipa mandarojto'. ¹¹ Yéj nochipa makipiá poder. Ijkōnyawa'.

Monawatiá

¹² Toknjin Silvano, yej akikajtewa iyojwi toTēko, nepalewij iga nimitzi-juilowilijkej inin ama' iga nimitznōtōzaj iwán iga xikmatikan iga nochi yej mitzpasarojkej mitznextiliáj iga Dios mitzpoxchokiliáj. Iwán inin amo xikelkawakan.

¹³ Tokniwan yej Dios nō kitapejpen kensan amejemej yej onokej Babilonia,§ mitztitaniliáj saludos. Marcos yej nikita ken nopiltzin nō mitztitaniliáj saludos. ¹⁴ Ximosaludarōqan se' iwán se' iwán ximopipitōqan iga anmochokiliáj iga amejemen ipilowan Dios.

Xonokan tamelá, amejemen yej anšetitokej wan Jesucristo. Ijkōnyawa'.

† 5:4 5:4 Xikita glosario "Corona". ‡ 5:5 5:5 Pr 3:34 § 5:13 5:13 Anka Babilonia kijtōjneki altepe' Roma.

Ōmeya ama' yej kijkuiloj San Pedro

Pedro kijkuilowiliá yej kitokaj Cristo

1 Nej niPedro iyapóstoł* Jesucristo, ken tikijtowaj nej se yej yéj kitítan. Nimitzijkuilowiliáj inin ama' amejemen yej poxsan anmoconfiarowaj ipan toTéko kensan nejemej, iga toDios Jesucristo yej tesalvarowa nochipa kichíwa yej yékti. 2 Poxsan xiye'onokan iwán tamelá xonokan iga ankixmatij Dios iwán Jesucristo yej toTéko.

Dios tenotza iga matiye'nemikan

3 Iga ipoder Dios temá' nochi yej tiknekij iga wel matonokan ken yéj kiye'ita. Yéj kichij iga matikixmatikan Jesucristo yej tenotza' iga iweyi poder iwán nochi yej yéj kiye'chij. 4 Yéj iga inón iweyi poder temá' yej poxsan valerowa yej teprometerowilij, iga inón amejemen wel xonokan ken yéj ono' iwán xikajtewákanya iga ankichíwaj yej ayékti yej mitzyoltlanaj iwán tapojpolowa, ken kitekichíwasnekij yej akixmatij Dios. 5 Iga anmoconfiarówaja ipan Dios, inán xiktemokan iga xiye'nemikan, xikmatikan katiapa yej yékti, 6 iwán amomatikasan ximoyoltakuawilikan iga amo xikchíwakán yej ayékti, iwán ayá' nimanin xikuesiwikan, iwán nochipa xiktemokan Dios, 7 iwán pox xite-ijiknimej wan yej nō kitokaj Cristo, iwán poxsan xikchokilikan nochi toknimej.

8 Siga amejemen nochi inin ankichijtokej, ayá' san ampetz-onoskej, ijkón ayéj báldejsan ankixmatikej toTéko Jesucristo. 9 E' yej ayá' kichíwa ijkín, inón ken tikita pacha o yej ayá' wejka tachá, kélkaja iga Dios kiperdonároja yej iyka kichij yej ayékti. 10 Inón iga nokniwan, nochipa xikchijtokan inimej yej nimitzijlijkej iga manesi iga Dios mitznótzkej iwán mitztapejpenkej. Siga ijkón ankichijoskej, ayí' anmopojpoloskej. 11 Ijkón toTéko Cristo Jesús yej tesalvarowa mitzijliskej iga xiye'asikan kan yéj nochipa mandarowa.

Itájtōl toTéko yej melá' nokta

12 Inón iga nochipa nimitzejlantijoskej nochi inimej yej nimitzijlijkej, malej iga ankimatija iwán malej iga ancicredoštokej itájtōl Dios yej mitznextilijkej. 13 Míej nej nónogo', kajasi iga manimitztekinonotzakán ijkín. 14 ToTéko Jesucristo nematiltij iga ay'ya ke' poliwi iga nia nimikiti. 15 E' nemi nichíwa nochi yej wel iga kuá' nimi'ya amo xikelkawakan inin yej nimitzijlijkej.

16 Yej nimitznextilijkej de ipoder toTéko Jesucristo iwán iga yéj yawi wítzeti sej, ayéj namoltatapowalis yej san niktENCHIJKEJ, pues nejemej niknojma-itakej iweyipoder toTéko. 17 Nikitakej kua' Dios yej toTaj kiweyimatiltij iwán moká' inin monsajtájtōl, kijtoj: "Ininwa' nokta in noPiltzin yej nikpoxchokiliá, yej niktapejpen." 18 Nejemej nokta nikakikej in inón yej tajtoj ipan cielo kuá' nonoyaj iwán toTéko ipan inón tepe' yej kitapejpen Dios.

19 Wel nokta tимоconfiarowaj ipan yej kijtojkej profetajmej† iwán pox

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Apóstol". † 1:19 1:19 Xikita glosario "Profeta".

yeḱti iga amejemen inón xiktajtolkuiḱan. Inón tájtól ankitaj ken se cándil yej tawía ḱan takomichḱan, este que mataneṣi, ken kuá' Cristo tawía ipan amoalmajmej, ijkón ken ṣitalin yej kijliáj lucero de la mañana tawía kuá' tanestíwí'ya. ²⁰ E' xikmatikan inín: ayagaj wel iséltisan kijtowa te kijtojneki se profecia yej ijkuijito' ipan itájtól Dios. ²¹ Profetajmej ayí' kijoka-ijtojkej tejté yej yejémejpa kinekij; yejemej kijtowayaj yej Diospa kijliayaj iga makijtokan, san ken kijliayaj el Espiritu Santo.

2

Yej takajkayawaj kuá' tamachtiáj

¹ Onoya nõ ipan iyálpemej israelitajmej yej ayompa tamachtiayaj, yej ayéj mela'profetajmej; ijkonsan nõ onoskej sekin de amejémempa yej mitzkajkayawaskejpa iga mitzmachtiáj. Yejemej yawij mitzmachtitij, malej iga tatzałan mitzmachtiskej tajtolmej yej tapojpolowa, iwán kijtoskej iga Cristo ay'ya yej itekomej yejemej, malej iga Cristo inomej kikowa' iga iyesy. Inómejwa' imatikámejsan motemowiliáj iga nimanún mapoliwikan. ² Iwán mia' kitokaskej ken yejemej poxsan ayompa nemij, iwán itechko yejemej ay'ya ye'tajtoloj de iyojwi toTeko yej melá' nokta. ³ Iga kipoxpiasnekij tomín, yawij mitzkajkayawatij iga namóltájtól ḱansan mamitzkixtilikan tomín, e' ikyay Dios kijtoj iga yawi kicastigaroti, iwán yejemej awel cholowaj.

⁴ Dios ayá' kiperdonarõj angelejmej* yej kichijkej yej ayḱti, sino que kipatanaltijkej pan texapowéj ḱan takomichḱan iwán kijilpij iga cadena, ompa onoskej este kuá' Dios yawi kijuzgaroti nochi. ⁵ Dios nõ ayá' kiperdonarõj ikyapamej yej kichijkej yej ayḱti kuá' onoya Noé, sino que kititan tiawá' yej poxsan recio ipan inomej gente yej kichijkej yej ayḱti, iwán kisalvarõj Noé yej kipowa' itájtól Dios iga maye'nemilo. Iwán nõ kisalvarõj se' siete toknimej. ⁶ Dios nõ kitatij álpemej yej itõḱa' Sodoma iwán Gomorra, ḱawi' néxtisan iga ompa mamixkuñtilo iga yej ayá' ye'nemij, ijkón yawij kichijwilítij. ⁷ E' Dios kimánawij Lot yej ye'nemi', yéj moyolmikiya iga yej kichijwayaj inomej gente yej ayá' ye'nemij. ⁸ Lot yej ye'nemi, chantitoya ipan áltepe' ḱan chantitoyaj inomej yej ayá' ye'nemij, iwán poxsan moyolmikiya iga nochipa kitztõya iwán kikakiá yej inomej kichijtoyaj yej ayḱti.

⁹ Inín tenéxtiliá iga toTeko wel kimánawia yej moconfiarowa ipan kuá' nemi panowaj ipan prueba, iwán iga keman toTeko yawi kicastigarotij yej kichijtokej yej ayḱti kuá' yéj yawi kijuzgaroti nochi.

¹⁰ ToTeko máj yawi kicastigaroti yejsan keejlantõkej iwán kichijtokej yej ayḱti iwán ayá' kimajmawiliáj ken yéj tatekimaka. Inomej yej ayompa tamachtiáj ayá' majmawij iga kuajkuantas kijliáj yej mandarowaj ipan cielo. ¹¹ Angelejmej malej iga máj kipiáj poder iwán máj mandarowaj, ayá' mixewiáj iga iyixtaj toTeko kimalijliáj inomej yej mandarowaj ipan cielo.

¹² Inomej yej ayompa tamachtiáj ken tikita animalmej iga ayá' tajlamikij. Yejemej walkej nokta iga yawij kikitzkítij iwán yawij kimiktij. E' yejemej kimalijliáj tejté yej ayá' kentenderowaj; e' yejemej yawij mikitij ken tikita animalmej. ¹³ Dios kinkõchawas in inomej kensan yejemej ta-iknõchijkej. Yejemej paḱij iga iyixtaj la gente kichijway yej ayḱti ken iyalmajmej kinekij.

* 2:4 2:4 Xikita glosario "Ángel".

Kua' anmonechkowaj iga an-ilwichiwaj iga ankejlamikij toTeko Jesús, inimej yej ayompa tamachtiáj nō asij wān sentakuaj wān amejemen, e' pinawalo iga mo-ita ken kichiwaj. Yejemej ken tikita tejté yej takakalojto' ipan ye'tóztzol.

¹⁴ Yejemej kua' kitaj se siwá' magui' mamasíkanya iwān. Iwān ayá' siawij iga kichijtokej yej ayekti. Kikajkawawaj yej aya momela'confiarowaj ipan toTeko. Yejemej nochipa kejlamikij iga majo' mamotapialikān. Iwān inomej óno'ya iga Dios yawi kicastigaroti. ¹⁵ Yejemej pojpoliwikeja iga ay'ya kichiwaj ken kijtowa itájtōl Dios. Yejemej kichiwaj ken kichij profeta Balaam yej ipiltzjn Beor. Balaam poxsan kine' tomjn yej ayompa motaniá. ¹⁶ Iwān se burra tajtoj ken tikita gente, kinonotza' Balaam iwān kijlij iga ayompa nemi kichíwa, wān Balaam ay'ya kichij ken kinekiá.

¹⁷ Inomej yej ayompa tamachtiáj ken tikita wá'pozojmej, iwān ken tikita mixti yej kiwiga ejeka'; yejemej onókeja iga yatij kan pox takomichkan iwān ompa nochipa onoskej. ¹⁸ Kua' tamachtiáj kijtowaj tzojtzopeli'tájtōl, e' inomej tájtōl ayagaj kipalēwiá. Iga tamachtiáj iga se wel kichíwa yej ayekti ken kiyoltilāna, kikajkawawaj sekin yej kikajtéjkejo' iga kichiwaj yej ayekti. ¹⁹ Kijtowaj iga se wel kichíwa ken kineki iyalmaj iga ay' agaj kitekimaka, e' yejemen awal kikajtewaj iga kichijtokej yej ayekti. Siga agaj awal kikajtewa iga kitekichijto' yej ayekti, inón ono' ken esclavo. ²⁰ Yej kixmatikeja toTeko Jesucristo yej tesalwarowa iwān kimela'kajtéjkeja iga kichiwaj yej ajayekti, e' sejo' kichiwaj, inón mochíwaj majya sej que iga achto onoyaj. ²¹ Máj yekti katka yejemej amo makixmatikan iyojwi toTeko que iga makixmatikan iwān makikajtewakan sej iga kichiwaj ken iga itájtōl tatekimaka. ²² E' ipan yejemej mocumpliroy ken mojtowa: "Pelo kikua sej yej kisota', iwān siwakoyame' yej máltijo', sej momimimilowa ipan soki'."

3

Kua' wí' sej toTeko

¹ Noknimej yej nimitzpoxxhokiliáj, iga injn ómeya ama' yej nimitzkuilowiliáj. Ipan iyomexi ama' nikne' manimitznonotzakān iga xikejlamikikan iga xichíwakan yej yekti. ² Xikejlamikikan yej kijtokej profetajmej yej Dios kitapejpen, iwān ken tatekimá' toTeko yej tesalwarowa, yej apostolejmej mitznextilijkej.

³ Xikejlamikikan injn: kua' ay' wejka iga wí' sej toTeko, onoti sekin yej kajawilmatiskej yej kijtoj Dios iwān kichíwaskej yej ayekti san ken kineki iyalmajmej. ⁴ Tatajtanisej: "¿Te iga áyasan wí' Cristo ken iga kijtoj? Mikikeja totajwān iwān nochi ijkonsan ono' desde iga mochij injn tajli." ⁵ Yejemej akikakisnekij iga este íkyaya Dios iga san itájtōl kichij cielo iwān tajli. Iga san tatekimá' kisa' tajli ipan a'ti iwān nochi ono' iga a'ti. ⁶ Iwān iga a'ti ikya poliwiło'. ⁷ E' cielo iwān tajli yej inán ono', nō yawij poliwitij. Onokej iga yawij tatatij kua' Dios yawi tajuzgaroti. Íkua' yawij nō kipolotij inomej yej ayá' kitajtolkuij toTeko.

⁸ E' amejemen nokniwān yej nimitzpoxxhokiliáj, amo xikelkawakan iga toTeko se día kita ken mil años iwān mil años kita ken se día. ⁹ ToTeko ayá' wejkwawas iga kichíwas yej kijtoj, ken sekin kijtowaj iga pox wéjka; e' yéj techixtogo' iga ayá' kineki mapoliwi ni agaj, sino que yéj kineki iga nochi mamoyolpatakan.

¹⁰ E' ku꤁' yawi w̄itzeti toTɛko ayagaj kimatitos, ken tikita ku꤁' asi yej tachteki tayowakan; íku꤁' ipan cielo poxsan tatikuinis iwán nochi yej onokej ajko yawij poliwitij iga yawij tatatij. Ijḵonsan nɔ tǎjli iwán yej ípan onokej, nochi yawi tatatij.

¹¹ Puej siga inímej nochi yawij poliwitij, inón iga amejemen poxsan xiye'nemikan iwán xiktokakan toTɛko! ¹² Xikchixtokan iga maásiya inón día ku꤁' Dios yawi tajuzgaroti iwán xikchíwakan yej yeḵti iga máj nimanín maasi. Íku꤁' cielo wɛwelonis iga tatas iwán nochi yej onokej ajko yawij poliwitij iga yawij tatatij. ¹³ E' tejemej tikchixtokej kensan Dios kijtoj iga yawi temakati se'ya cielo iwán se'ya tǎjli kan nochi kichíwaj yej yeḵti.

¹⁴ Inón iga nokníwan yej nimitzpo꤁chokiliáj, miej inón ankichixtokej, xikitakan iga ayo' xikchixtokan yej ayekti iga amo mamitzkuesowilíkan Dios, majwa' xonokan tamelá iwán. ¹⁵ Xikmatikan, toTɛko tɛchixto'san iga kineki matimosalvarokan. Ijḵinsan nɔ mitzijkuilowilijkej toknín Pablo yej tikpo꤁chokiliáj, ijḵón kensan Dios kinextilij. ¹⁶ Ipan nochi ama' yej Pablo mitzijkuilowilijkej, ijḵinsan mitznɔntzkej malej iga kakanaj atikojasij tɛ kijtojneki. Iwán sekin yej ayá' ki-entenderowaj iwán ayá' poxsan moconfiarowaj ipan Cristo, ay' ompa kijtowaj ken tamachtía Pablo. Ijḵonsan nɔ kakanaj kan ijkuilijto' itǎjtɔl Dios yejemej ayompa tamachtía, iwán inomej imatikámejsan nemi motemowiliáj iga yawij poliwitij.

¹⁷ Nokníwan yej nimitzpo꤁chokiliáj, ankimátija nochi inín yej nimitzilijkej, inón iga xikitakan ken iga annemij iga amo mamitzkajkawakan yej ayompa tamachtía iga wel mitzkixtiáj ipan ye'ojti iwán wel mitzpo꤁polowaj. ¹⁸ E' amejemen majwa' xikixmatikan toTɛko Jesucristo yej tɛsalvarowa iwán xikmatikan iga tɛchokiliá. ¡Yéjsan mamoweyimatilti, inán iwán nochipa! Ijḵónyawa'.

Achtopa ama' yej kijkuiloj San Juan

Tájtøl yej kichíwa iga nochipa matonokan wän Dios

¹ Nejemej nimitzijkuilowiliáj de inón yej onoyay este kuá' pəwa' inochi, iwán yej nikakikej iwán ken iga niknojma-itakej iga noyixmej. Iwán nikchijchimikej iga nomamej. Nemi nimitztatapowíáj de inón Tájtøl yej kichíwa iga wel matisatokan.* ² Inonwa' Tájtøl Jesucristo yej kichíwa iga wel matisatokan, monextij. Iwán nejemen nikitakej iwán noyan nikipowakej; iwán nimitzpowiliáj nō amejemēn de inún yej kichíwa iga nochipa matonokan wän Dios. Inún Tájtøl onoya iwán toTaj iwán yéj ne-ixnextilijkej. ³ Nimitzpowiliáj kensan nikitakej iwán kensan nikakikej, iga wel matisetitokan kensan nejemen nisetitokej iwán Dios yej toTaj iwán Jesucristo yej iPiltzín Dios. ⁴ Nejemej nimitzijkuilowiliáj inún iga pox matiyolpaktokan.

Dios teperdonarowiliá iga tikchijkej yej ayekti

⁵ Ininwa' in ye'noticiaj yej Jesucristo nenextilijkej yej nejemej nimitzpowiliáj amejemēn: Dios ayí' kichíwa yej ayekti, iga yéjwa' nokta təwilyo', kan yéj ono' ayá' takomichkan. ⁶ Siga tikijtowaj iga tisetitokej iwán, iwán tikchíwajo' yej ayekti iga tonókejo' ken kan takomichkan, titakajkawaj iga atikchíwaj ken itájtøl Dios tanextiliá. ⁷ E' siga tinemij kan təwılpan, ijkón ken Dios ono' kan təwılpan, ijkón tisetitokej iwán nochí yej kicredowaj Cristo; iwán iyesyó Jesucristo yej iPiltzín Dios təpajpakiliá nochí yej tikchíwaj yej ayekti.

⁸ Siga tikijtowaj iga ayá' tikchijkej yej ayekti, toganájmejsan timokajkawaj, iwán ayá' tikijtowaj yej melá' nokta. ⁹ E' siga timotenxitomaj iga tikchijkej yej ayekti, Dios nochipa kichíwa ken kijtowa iwán yéjsan kajasi iga teelkawiliá iga tikchijkej yej ayekti, iwán wel teewıltiliá yej ayompa tikchijkej. ¹⁰ Siga tikijtowaj iga ayá' tikchijkej yej ayekti, nemi tikijtowaj iga Dios takajkawawa, iwán ijkón nesí iga ayá' nemi tiktajtolkuij Dios.

2

Cristo yej tetajtowiliá

¹ Amejemēn yej nimitzitaj ken nopilowan, nimitzijkuilowiliáj inún iga amo xikchíwakān yej ayekti. E' siga agaj kichija' yej ayekti, tikpiáj se yej tetajtowiliá iyixtaj toTaj, inonwa' Jesucristo. Yéj ayí' kichíwa yej ayekti. ² Jesucristo motemá' iga mi' iga tejemej iga mateperdonarowili yej tikchijkej yej ayekti, ayejsan iga tejemej, nō iga inochi gente yej ono' ipan inún tajli.

³ Siga tikchíwaj ken Dios tatekimaka, ijkón tikmatij iga tikixmátija Dios. ⁴ E' siga agaj kijtowa: "Nej nikixmati Dios", iwán ayá' kichíwa ken yéj tatekimaka, inonwa' takajkawawa, ayompa tajlamiki. ⁵ E' kuá' tikchíwaj ken Dios tatekimaka, ompa monextiá iga tikchoqiliáj nokta in Dios; iwán

* 1:1 1:1 "Matisatokan" o matonokan nochipa wän Dios.

ijkón tikmatij iga tisetitokej iwán yéj. ⁶ Jej kijtowa iga setito' iwán Dios, manemi ken nemiá Jesucristo.

Se'pay tetekimaka Dios

⁷ Noknıwın, inın yej nimitzijkuilowiliáj iga xikchıwakan, ayéj se'pay yej tetekimaka Dios: inonsan yej amejemen ikıyay mitztekimakakej iga xikchıwakan. Inın yej ikıyay mitztekimakakej, amejemen ankikakıkeja. ⁸ E' malej ijkón, nimitzijkuilowiliáj se'pay iga nimitztekimakaj, wel tikıjtowaj iga inın aya i' mokaki, iwán ankimatij iga ijkón nokta tamachtij Cristo iwán monextiá nı pan amejemen. Iga nıyanya nemi momati inın tájtıl, ken kua' nemiya tawıa nıyan iwán takomitıyo' nemi pojpolıwi.

⁹ Siga agaj kijtowa iga ono' ipan tawıyo', iwán kijiya iyıknın, inón ónogo' kan takomichkan. ¹⁰ Yej kichokiliá iyıknın, inón ono' pan tawıyo', iwán akichıwaltiá iga se' makichıwa yej ayekti. ¹¹ E' yej kijiya iyıknın inón ono' kan takomichkan iwán nemi kan takomichkan iwán ayá' kimati kan yawi, iga takomitıyo' ken kıxtzaktı'.

¹² Nopılowın, nimitzijkuilowiliáj iga Dios mitzperdonarowılıjkeja nochi yej ankichıjkej yej ayekti, iga Cristo mi' iga amejemen. ¹³ Tetajwın, nimitzijkuilowiliáj amejemen porque ankıxmátija Cristo yej onıyaya este kua' aya onıya nité. Chokomej iwán takomej nimitzijkuilowiliáj amejemen iga ankıtanılıjkej Tzıtızimi'.

Nimitzijkuilowiliáj amejemen yej nimitzitaj ken nopılowıntızın iga ankıxmatikej toTaj. ¹⁴ Tetajwın, mitzijkuilowılıjkej amejemen porque ankıxmatij Cristo yej onıyaya kua' aya onıya nité. Nimitzijkuilowılıjkej amejemen chokomej iwán takomej iga ankıjıyoılıáj iga annemij ipan iyojwi toTeko, iwán ipan amoalmajmej ankıcređojtokej itájtıl Dios, iwán ankıtanılıjkej Tzıtızimi'.

¹⁵ Amo xıyołmakakan iga xikchıwakan ken kichıwaj yej akıxmatij Dios, nıga mamıtıyołtilanakan yej ono' ipan inın tajlı. Siga tej tıkyołmakato' iga tikchıwa yej ayekti yej ono' ipan inın tajlı, awel tikchokiliá toTaj. ¹⁶ Iga nochi yej ayekti yej tenextiliá yej kichıwaj yej akıxmatij Dios, yej mochiwa ipan inın tajlı: ken yej teyołtilana yej ayekti, yej tikitaj wın tikpıasnekij, iwán iga timoweyimatij iga nochi yej tikpiáj. Nochi inın ayá' tenextiliá toTaj Dios. ¹⁷ E' inın tajlı iwán nochi yej ono' yej ajayekti yej teyołtilana, yawısan tamiti. E' yej kichıjto' ken kineki Dios yawi onoti nochıpa.

Wı'ya taga' yej kijiya Cristo

¹⁸ Nopılowın, ay'ya ke' poliwi kua' toTeko wı' tajuzgarokı. Amejemen ankikakıkej iga wı' yej kijiya Cristo, iwán inın nesıkoj mia' yej kijiya Cristo. Inón iga tikmatij iga ay'ya ke' poliwi iga wı' toTeko. ¹⁹ Inımej yej kijiya Cristo, de tejemempasan katka yej tıktokaj Cristo, e' kıshej iga ayéj katka de tejemempa. Porque siga de tejemejpa katka kawıáj iwán tejemej, e' ijkón mochiğ iga manesi iga ayéj nochi de tejemej.

²⁰ Cristo mitzmakakej el Espíritu Santo, iwán amonochın amejemen ankıxmátija itájtıl Dios. ²¹ Nimitzijkuilowiliáj ayéj iga ayá' ankıxmatij itájtıl Dios yej melá' nokta, sino que iga ankıxmatij, iwán amejemen ankimatij iga ni agaj awel takajkawıwa yej kitoka itájtıl Dios yej melá' nokta.

²² ¿A'yéj in yej takajkawıwa? Inón yej kijtowa iga Jesús ayéj nokta Cristo, inonwa' in yej kijiya Cristo iga ono' icontraj ken kijtowa toTaj iwán

tePiltzın. ²³ Yeŷ ayá' kijtowa iga Jesús iPiltzın Dios, ayá' sennemi wın toTaj. E' yeŷ kijtowa iga Jesús iPiltzın Dios, inón sennemi wın toTaj.

²⁴ Inón iga amejemen xikchijtokan kensan yeŷ ikyay mitznextilijkeŷ ye'notıciay, iwán siga ankichijtoskeŷ ken kijtowa ye'notıciay yeŷ ikyay ankikakikeŷ, ansetitoskeŷ wın tePiltzın iwán toTaj. ²⁵ Inınya in yeŷ te-ıjliŷ Cristo: Iga nochipa tonoskeŷ wın yeŷ.

²⁶ Inın nimitziŷkuilowilijkeŷ iga amo xiktajtılkuikan inomeŷ yeŷ takajkawaj. ²⁷ E' amejemen ankipiáj el Espıritu Santo yeŷ Jesucristo mitzmakakeŷ, iwán ay' ankinekij iga se' mamitzmachtıkan, porque el Espıritu mitznextiliáj nochi iwán yeŷ yeŷ mitznextiliáj iŷkonya nokta. Xisetitokan iwán Cristo iŷkón ken el Espıritu mitznextilijkeŷ.

²⁸ Inán nopilowan, xisetitokan iwán Cristo iga iŷkón ayá' timajmawiskeŷ kuá' yeŷ neŷiki, ayá' timopinajtıskeŷ kuá' wı'. ²⁹ Iga amejemeŷ ankimatij iga Jesucristo nochipa kichıwa yeŷ yeŷkti, iwán xikmatikan iga nochi yeŷ kichıwaj yeŷ yeŷkti inomeŷ sı, ipilowan Dios.

3

İpilowan Dios

¹ Xikitakan ken iga tepoxchokiliá Dios yeŷ toTaj, iga te-ıjliá iga tejemeŷ ipilowan yeŷ, melá' iga iŷkón. Inón iga, yeŷ ayá' kitokaj toTeko iyojwi, ayá' te-ıxmatij iga ayá' kıxmatij Dios. ² Nokniwan yeŷ nimitzpozchokiliáj, inán tejemeŷ ipilowanya Dios, maleŷ iga aya tikmatij kenya tonoskeŷ inón veŷ. E' tikmatij iga kuá' neŷiki Cristo timochıwaskeŷ ken yeŷ, porque tiktaskeŷ ken nokta in yeŷ. ³ İwán nochi yeŷ kichıxto' iga Dios inón kichıwas, kitemowa iga makichıwa yeŷ Dios kineki, iŷkón ken Cristo nochipa kichıwa yeŷ yeŷkti.

⁴ E' nochi yeŷ kichıwa yeŷ ayekti, akichıwa ken kijtowa iley Dios porque yeŷ kichıwa yeŷ ayekti ayá' kitoka iley Dios. ⁵ Amejemən ankimatij iga Jesucristo walaŷ ipan inın tajli iga teperdonarowilıko yeŷ tikchijkeŷ yeŷ ayekti, iwán yeŷ ayı' kichij yeŷ ayekti. ⁶ Inón iga nochi yeŷ nochipa setito' iwán yeŷ, ay' wel kichijos yeŷ ayekti; e' nochi yeŷ kichıwa yeŷ ayekti, akicredowa Cristo, niga kıxmati. ⁷ Nopilowan, amo agaj mamitzkajkawakan; yeŷ kichijto' yeŷ yeŷkti, inón ye'nemi, kensan Jesús kichıwa yeŷ yeŷkti. ⁸ Yeŷ kichijto' yeŷ ayekti inonwa' kitoka Tzitzimi', iga Tzitzimi' este ikyay peŷa' iga kichijto' yeŷ ayekti. E' iPiltzın Dios walaŷ nokta iga makipolo yeŷ kichijto' Tzitzimi'.

⁹ Ni agaj yeŷ ipilowampa Dios kichijto'san yeŷ ayekti, iga kichijto'ya ken kijtowa itájtoŷ Dios, iwán awel kichijos yeŷ ayekti, iga Diosya ipiltzın.

¹⁰ Momati a'yeŷ in ipilowan Dios iwán a'yeŷ in ipilowan Tzitzimi', iga nochi yeŷ ayá' kichijto' yeŷ yeŷkti iwán ayá' kichokiliá iyiknın, inón ayéŷ ipiltzın Dios.

Matimosepanchokilıkan

¹¹ Inınwa' in ye'notıciay yeŷ ikyay ankikaktiwıtez: iga matimosepanchokilıkan. ¹² Amo matikchıwakan ken Caın iga yeŷ kichij ken kineki Tzitzimi' iwán kimiktij iyiknın. İwán te ıga kimiktij? Iga Caın ayompa nemiá, iwán iyiknın ye'nemiá.

¹³ Nokniwan, siga mitzıjiyay yeŷ akitokaj iyojwi Dios, inón amo xikitakan ken tejté yeŷ aya ankimatij. ¹⁴ Tejemeŷ timiktóyaja iwán ti-ıjpa-isákeja; inón tikmatij iga tikchokiliáj tokniwan. Yeŷ ayá' kichokiliá iyiknın, inón

ken kuá' miktogo'. ¹⁵ Nochi yej kijiya iyikn̄in, in̄onwa' ken kuá' tamiktiá, iwán amejemej ankimatij iga nochi yej tamiktiá, in̄on ayé' wel onos w̄an Dios. ¹⁶ Tikmatij ken iga matimochokilik̄an, ken Jesucristo ten̄extilij kuá' migui' iga tejemej. Ijkon̄san n̄o tejemej, matikchokilik̄an tokn̄iw̄an este wel matimik̄an iga yejemej. ¹⁷ Siga s̄e tokn̄in motapialiā w̄an kita s̄e tokn̄in yej kineki iga mamopalewi, iwán siga in̄on yej motapialiā ayá' kipalewiá, ¿kén wel kijtoj iga tachokiliá ken kich̄iwa Dios? ¹⁸ Nopilow̄an, amo matikijtok̄ansan iga timochokiliá, sino que mamela'nesi iga timochokiliá.

Wel tikn̄a'techowaj Dios

¹⁹ Ijkon̄ iga tikchokiliá tokn̄imej, wel tikmatij iga ómpaya ken tinemij, iwán wel tikmatij iga tiye'onokej iyixtaj Dios. ²⁰ E' siga toalmaj te-ijliá iga tikchijkej yej ayékti, Dios máj kimati que toalmaj, iga yéj nochi kimati. ²¹ Nokn̄iw̄an yej nimitzpoxxchokiliá, siga toalmaj te-ijliá iga ayá' tikchijtokej yej ayékti, atimajmawij iga tikn̄a'techowaj Dios. ²² Iwán yéj temakas nochi yej tiktajtaniliá, iga tikch̄iwaj ken yéj tatekimaka iwán tikch̄iwaj yej yéjpa kiye'ita. ²³ Dios tetekimaka iga maticredok̄an Jesucristo yej iPiltzimp̄a iwán matimosepanchokilik̄an ken yéj tatekimaka. ²⁴ Siga tikch̄iwaj ken yéj tetekimaka, tisetitoskej w̄an Dios, iwán Dios n̄o setitos w̄an tejemen. Ijkin̄ tikmatij iga tisetitokej w̄an Dios: iga iyEsp̄iritoj yej yéj temá'.

4

Amo mamitzkajkaw̄aq̄an yej kijtówajki' iga Dios kimaka tájt̄ol iga makijto

¹ Nokn̄iw̄an yej nimitzpoxxchokiliá, amo xicredok̄an nochi in̄omej yej kijtowaj iga iyEsp̄iritoj Dios kitajt̄olmakaj, sino que xikitak̄an siga in̄on esp̄iritu yej ono' ipan yejemej, w̄i' de Dios o ayéj. Iga ipan in̄un̄ tajli poxxsan nemi piw̄ij yej takajkaw̄awaj, in̄omej yej ayéj mela'profetajmej* yej kijtowaj iga Dioski' tajtowa pan yejemen. ² Ijkon̄ amejemen wel ankimatiskej a'yéj kipiá iyEsp̄iritoj Dios: nochi yej kijtowa iga Jesucristo kipiá' icūerpoj ken nochi taga' kuá' w̄alka ipan tajli, in̄on kipiá' iyEsp̄iritoj Dios. ³ Nochi yej ayá' kijtowa iga Jesucristo kipiá' icūerpoj ken nochi taga' kuá' w̄alka ipan tajli, in̄on ayá' kipiá' iyEsp̄iritoj Dios; sino que kipiá' iyEsp̄iritoj yej ayéj mela'Cr̄istoj; yej amejemen ankimátija iga in̄on esp̄iritu yawi w̄itzeti, iwán in̄an óno'ya ipan in̄un̄ tajli.

⁴ Nopilow̄an, amejemen itatki Dios iwán ankitanilijkeja in̄omej yej ayéj mela'profetajmej, yej takajkaw̄awaj, iga in̄on iyEsp̄iritoj Dios yej ono' ipan amejemen máj weliti que in̄on esp̄iritu yej ono' ipan in̄omej yej ayá' kich̄iwaj ken kineki toT̄eko. ⁵ In̄omej yej takajkaw̄awaj de in̄omejpa yej akitokaj toT̄eko, takajkaw̄awaj kensan motekich̄iwa ipan in̄un̄ tajli, in̄on iga sekin yej n̄o akitokaj toT̄eko kitajt̄olkakij in̄omej yej ayéj mela'profetajmej. ⁶ E' tejemej itatki Dios. Yej kixmati Dios, t̄ejajt̄olkaki, e' yej ayéj itatki Dios ayá' t̄ejajt̄olkakij. Ijkon̄ wel tikmatij a'yéj kipiá' iyEsp̄iritoj Dios yej atakajkaw̄awa iwán a'yéj kipiá' esp̄iritu yej takajkaw̄awa.

Dios nochipa t̄echokiliá

* 4:1 4:1 Xikita glosario "Profeta".

⁷ Nokniwan yey nimitzpoxchokiliáj, matimosepanchokilikán, iga Dios kichíwa iga wel matikchokilikán tokniwan. Nochi yey kichokiliá iyiknín, inón ipiltzín Dios iwán kixmati Dios. ⁸ E' yey ayá' kichokiliá iyiknín, inón ayá' kixmati Dios, iga Dios nochipa tēchokiliá. ⁹ Dios kinextij iga tēpoxchokiliá kuá' kitítan iselpiltzín ipan inín tajli, iga timoconfiarowaj pan yéj, nochipa tonoskej wan Dios. ¹⁰ Ipan inín nesi iga tēchokiliá: ayéj iga tejemej tikpoxnekikej Dios, sino que yéj tēchokilij iwán kitítan iPiltzín iga yéj mamiki iga tejemej iga wel mateperdonarowili yey tejemej tikchijkej yey ayekti.

¹¹ Nokniwan yey nimitzpoxchokiliáj, siga Dios ijkón tēchokilij, tejemej nō matimochokilikán. ¹² Dios ayagaj kita' nikēman; e' siga timosepanchokiliáj, Dios setito' iwán tejemej iwán tejemej tisetitokej wan yéj, iwán ijkón momela'nexxiá ken iga Dios tēpoxchokiliá. ¹³ Ijkín tikmatij iga tisetitokej wan Dios iwán Dios setito' wan tejemej: iga iyEspíritoj yey yéj témá'. ¹⁴ Iwán nejemej nikitakej iwán niknojma-ijtowaj iga toTaj kitítan iPiltzín iga makisalvaro nochí gente. ¹⁵ Dios setito' wan nochí yey kinojma-ijtowa iga Jesús nokta iPiltzín Dios. Ijkón wel tisetitoskej wan Dios iwán Dios wan tejemej.

¹⁶ Tikmatij wan ticredowaj iga Dios tēchokiliá. Dios tēchokiliá, iwán yey kichokiliá iyiknín, setito' wan Dios, iwán Dios setito' wan yéj. ¹⁷ Siga melá' tikchokiliáj tokniwan iwán tikchíwaj ken kichij Jesucristo kuá' onoya ipan inín tajli, timochíwaskej kensan yéj ken iga tēchokiliá, iwán ayá' timajmawiskej kuá' Dios tajuzgaroj. ¹⁸ Yey kimati iga Dios kichokiliá, ayá' majmawi. Kuá' tikmatij iga Dios tēpoxchokiliá, ni alín atimajmawij. Iga yey majmawi kimati iga Dios yawi kicastigaroti. Inón iga, si agaj majmawi, aya kimela'mati iga Dios kipoxchokiliá.

¹⁹ Tejemej tikchokiliáj Dios iwán tikchokiliáj tokniwan iga Dios achto tēnegui'. ²⁰ Siga agaj kijtowa: "Nej nikchokiliá Dios", e' kijiya iyiknín, inón takajkayawa. Pues siga ayá' kichokiliá iyiknín yey wel kita, awal kichokiliá Dios yey ayá' kita. ²¹ Jesucristo ijkín te-ijliá iga matikchíwakan: Yey kichokiliá Dios, nō makichokili iyiknín.

5

Amo matikchíwakan ken yey akitokaj iyojwi toTēko

¹ Nochi yey kijtowa iga Jesús nokta in Cristo,* inón yey ijkón kijtowa ipiltzín Dios; iwán yey kichokiliá toTaj, nō kichokiliá ipilowan toTaj. ² Siga tiknekij Dios iwán tikchíwaj yey yéj kijtowa, tikmatij iga nō tikchokiliáj ipilowan Dios. ³ Yey kichokiliá toTaj, kichíwa ken toTaj tatekimaka iwán yey toTaj tētekimaka iga matikchíwakan, ayéj ken yey awal mochíwa. ⁴ Nochi yey ipilowampa Dios kitániliá yey tēyoltilana yey ayekti yey mochíwa pan inín tajli. Iga timoconfiarowaj ipan Jesús, ayá' tikchíwaj yey ayekti ken kichíwaj yey ayá' kitokaj iyojwi toTēko. ⁵ Yey kicredowa iga Jesús iPiltzín Dios, inón kitániliá yey tēyoltilana yey ayekti yey mochíwa pan inín tajli, ken kichíwaj yey akitokaj iyojwi toTēko.

IyEspíritoj Dios kijtowa yey melá' nokta

* 5:1 5:1 Xikita glosario "Cristo".

⁶ Kuá' Jesucristo wálka ipan inín tajli, kibautizarojkej† pan a'ti, iwán kjsa' iyesyo kuá' mi' ipan cruz. IyEspíritu Dios tenojma-ijliá nochi inín, wán inín Espiritu kijtowa yej melá' nokta. ⁷ Eyimejwa' in yej onokej ipan cielo in yej tenojma-ijliáj: toTaj, Tájtol wán el Espiritu Santo, iwán iyeyixtimej sansé kijtowaj. ⁸ Eyimejwa' in yej onokej ipan tajli in yej tenojma-ijliáj: el Espiritu, a'ti iwán esti, iwán iyeyixtimej sansé kijtowaj. ⁹ Siga wel ticredowaj yej kijtowaj tajtaga', majya sej valerowa yej kijtowa Dios, porque Dios kijtowa yej kichij iPiltzín. ¹⁰ Yej moconfiarowa ipan iPiltzín Dios ipan iyalmaj kicredowa yej Dios kijtowa; e' yej ayá' kicredowa Dios, inón kipantiá iga Dios takajkayawa, iga ayá' kicredowa yej Dios kijtoj de iPiltzín. ¹¹ Injwa' in yej kijtoj Dios: iga yéj kichiwás iga nochipa tonoskej iwán, siga ticredowaj ipan Cristo wel nokta nochipa tonoskej iwán. ¹² Yej setito' wán iPiltzín Dios, yawi onoti nochipa iwán ipan cielo; e' yej ayá' setito' wán iPiltzín Dios, ayá' onos nochipa iwán.

Te iga mo-ijkuiloj inín ama'

¹³ Nimitziykuilowiliá inín ama' amejemej yej ankicredowaj ipan iPiltzín Dios, iga xikmatikanya iga nochipa amonoskej iwán yéj ipan cielo.

¹⁴ Timoconfiarowaj ipan Dios iga tikmatij iga kuá' tiktajtaniá yej yejpa kiye'ita, yéj tetajtolkaki. ¹⁵ Iwán tejemej tikmatij nokta iga Dios tekaki kuá' titajtowaj iwán; inón iga tikmatij iga tikpiaja yej tiktajtaniá yej.

¹⁶ Siga agaj kita iga iyiknín kichijto' yej ayekti, yej weljo' moperdonarowa, makitajtanili Dios iga makipalewi, iwán Dios kichiwás iga inón toknín nochipa maono iwán ipan cielo. Nikijtowa inón siga kichij yej ayekti yej weljo' moperdonarowa, iga ono' nokta yej mochíwa yej ayekti yej aweljo' moperdonarowa, iga inqmpa ayá' nikijtowa iga xiktajtaniá Dios iga makipalewi. ¹⁷ Nochi yej mochíwa yej Dios ayá' kiye'ita, inqnwa' ayekti; e' ono' yej mochíwa yej ayekti yej weljo' moperdonarowa.

¹⁸ Tikmatij iga yej ipilowampa Dios ayo' kichijoskej yej ayekti. Porque iPiltzín Dios kicuidarowaj, iwán Tzitzimi' awel te kichiwiliáj.

¹⁹ Tikmatij iga tejemej tiktokaj Dios, e' no tikmatij iga yej ayá' kitokasnekij Dios, nochi yejemej Tzitzimi' kitekimakaj.

²⁰ No tikmatij iga iPiltzín Dios wálka, iwán yéj tenextilij iga matik-mela'ixmatikan yej mela'Dios. Iwán tejemej tikixmatij iga tisen-onokej iwán Jesucristo yej iPiltzín. Yejwa' in mela'Dios yej kichíwa iga wel matonokan nochipa iwán. ²¹ Nopilowan, amo xiktokakan yej ayéj mela'Dios. Ijkónyawa'.

† 5:6 5:6 Xikita glosario "Bautizar".

Ōmeya ama' yej kijkuiloj San Juan

Matinemikan ken tenextiliá itájtɔl Dios

¹ Nej niJuan yej ni-anciānoj,* nimitzijkuilowiliáj amejemen yej Diospa mitztapejpenkej† yej ompa anmonechkowaj yej nimitzpozchokiliáj, ayejsan nej sino que nɔ mitzchokiliáj nochi yej kixmatij itájtɔl Dios yej melá' nokta. ² Nimitzpozchokiliáj amejemen iga tiksempiáj itájtɔl Dios yej melá' nokta ipan toalmaj, iwán nochipa tikpiaskej. ³ Niktajtaniliá Dios yej toTaj iwán Jesucristo yej iPiltzɪn Dios, iga mamitzɔlchikawakan, mamitzikneļikan, iwán makichiwakan iga xonokan tamelá, xicredojtokan itájtɔl Dios yej melá' nokta iwán ximochokilikan.

⁴ Nipaki iga nikmati iga sekin de amejemen annemij ken tenextiliá itájtɔl Dios, ijkón ken Dios yej toTajpa te-ijliá iga matikchiwakan. ⁵ Inán nokniwan, nimitzijliáj iga matimosepanchokilikan. Inın yej nimitzijkuilowiliáj, ayéj ken yej aya mitzekimakakej iga xikchiwakan, sino que inonsan yej ikyay tikmatikej. ⁶ Iga matikchokilkan tokniwan, kineki iga matinemikan ken Dios tetekimaka; iwán inón yej Dios te-ijliá iga matikchiwakan, ikyay ankimatitokej iwán tetekimaka iga matikchokilkan tokniwan.

Yej takajkayawaj

⁷ Ipan inın tajli ono' mia' yej takajkayajtinemij. Yejemej ayá' kijtowaj iga Jesucristo kipiá' icuɛrpoj ken nochi taga'. Yej ijkón kijtowa, inonwa' takajkayawa iwán kijiya Cristo. ⁸ Xikitakan nokta ken iga annemij, iga amo ankinempoloskej yej ankichijkej, sino que Dios mamitzmakakan ke' kajasi yej iga ankichijkej.

⁹ Siga agaj tamachtia yej Cristo ayá' tamachtij, inón ayá' kixmati Dios; e' yej kichijto' ken Cristo tamachtij inón sí sennemi wan toTaj iwán tePiltzɪn. ¹⁰ Siga agaj mitzpaçalowiliáj iwán ayá' ijkın mitznextiliáj, amo xikomemaŵikan amočan niga xikijlikan "xiye'ásiya", ¹¹ porque yej ki-omemaŵiá yej ayompa tamachtia, inonwa' ken kuá' íwan ayompa sentamachtiaj.

Monawatiá

¹² Onogo' komati yej wel katka manimitzijlikan; e' ayá' nikneki manimitzijkuilowilikampa ipan ama', iga niájneki nomatika nimitzitatij iga wel matisentatapowakan iwán matisempaikan.

¹³ Tokniwan yej nij onokej yej nɔ kitapejpen Dios, kinekij xiye'onokan. Ijkónyawa'.

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Anciano". † **1:1** 1:1 Ipan griego tajtowa de siŵa' yej Dios kitapejpen wan ipilowan; inón kijtojneki "la iglesia elegida y a sus miembros" (Nueva Versión Internacional)

Ēyiya ama' yej kijkuiloj San Juan

Juan ye'tajtowa iga Gayo

¹ Nej niJuan yej ni-anciānoj, * nimitzijkulowiliá inĭn ama' tej tinoamĭgoj yej motoka' Gayo. Nimitzchokiliá iga tiksentokaj yej melá' nokta.

² Noknĭn yej nimitzpoxxchokiliá, niktajtaniá Dios iga ijkón ken tiye'nemi ipan iyojwi Dios, ijkón nō nochi yej tikchiwa maye'kisa, iwān amo ximenfermaro. ³ Poxsan nipagui' kua' sekin tokniwān walkej, iwān nepowilijkej iga tej nochipa tikchijto' ken kijtowa itájtōl Dios yej melá' nokta. ⁴ Poxsan niyolchikajto' kua' nikmati' iga nopilowān kichijtokej ken kijtowa itájtōl Dios yej melá' nokta.

⁵ Noknĭn yej nimitzpoxxchokiliá, nemi tikchiwa ijkonya nokta ken kineki toTeġko iga tikpalēwiá tokniwān yej kitokaj Cristo, malej ayá' tikiĭxmati iga witzej ipan se' altepemej. ⁶ Inĭmej tokniwān yej kipowaj ye'notĭciaj, kĭjtojkej iyĭxtaj tokniwān yej kicredowaj Dios kan nechkatoyaj iga poxxsan tikchokiliá yejemej. Achi xikojmakakan tokniwān kan nemi yawĭj; ijkón ken kajasi xikpalēwĭkan yej tekipanowaj iga Dios. ⁷ Porque yejemej pēwákeja iga kipojtinemĭj itájtōl Jesucristo, iwān yejemej ayá' nemi kikuij nitē yej kimakasnekĭj namolmej yej akĭxmatĭj Dios. ⁸ Inōn iga tejemej matikpalēwĭkan iga wel makipowakan itájtōl Dios.

Diótfes ayá' ye'nemi

⁹ Nej nimitzijkulowilĭkeja se ama' iga mamoleġro kan amonechkowaj yej ankitokaj Cristo; e' Diótfes, yej nochipa kineki mamitmandarokan, ayá' neġui. ¹⁰ Inōn iga, siga nia, nikajajwas iga nepopowa iwān iga ne-ĭjiya. Iwān ayejsan iga inōn, ni alĭn ayá' komemawĭá tokniwān yej kipowaj ye'notĭciaj. Iwān yej kineĭj mataomemawĭkan, ayá' kimakaltĭá lugar iga mataomemawĭkan iwān ay'ya kimakaltĭá lugar iga maasikan kan monechkowaj tokniwān.

¹¹ Noknĭn yej nimitzpoxxchokiliá, amo ximĭxkuĭti ipan yej kichĭwa yej ayekti, xichĭwasan yej yeġti. Yej kichĭwa yej yeġti, inōn kitoka Dios; e' yej kichĭwa yej ayekti, inōn ayĭ' kita' Dios.

Wel mĭxkuĭtilo ipan Demetrio

¹² Nochi ye'tajtowa iga Demetrio, iwān ken iga nemi neġi iga kĭxmati yej melá' nokta. Nejemen nō niye'tajtowaj iga yej, iwān tikmátiya iga yej nejemen nikĭjtowaj ayá' nitakajkayawaj.

Monawatiá

¹³ Onogo' komati yej wel katka manimitzĭli; e' ayá' nikneki manimitzijkulowilĭpa ipan ama', ¹⁴ iga niĭjneki nomatika nimitzitati iga wel matisentatapowakan.

¹⁵ Dios makichĭwa iga xono tamelá. Moamĭgojwān yej nigaj onokej kineĭj iga xiye'ono. Xiksaludaro sejsé de toamĭgojmej yej ompiga onokej mowān.

* 1:1 1:1 Xikita glosario "Anciano".

Ama' yej kijekuiloj San Judas

Judas kijekuiloiliá yej kitokaj Jesús

¹ Nej niJudas, itekipanowani Jesucristo, nej iyiknjin Santiago, nimitz-
ijkuiloiliá in in ama' yej toTaj Dios mitzchokiliáj, mitznotzkej iwán
mitztapejpenkej iwán yej Jesucristo mitzomemaáwiáj iga ansetitokej iwán.

² Dios poxsan mamitziknelikan iwán makichíwa iga xonokan tamelá iwán
máj mamitzchokilikan Dios.

Yej takajkayáwajpa kuá' tamachtíáj

³ Nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, poxsan nimitzijkuiloiliánekiáj iga
kén iga Dios tesalvarowa. E' inán nemi nimitzijkuiloiliáj iga manim-
itzijlikan iga amo ni alín xikajtewakan yej ankređojkej, yej sesan yej
toTeko tenextilij kén iga tesalvarowa tejemej yej tetapejpen. ⁴ Porque
sekin tajtaga' yej takajkayajtinemij, yokaasij kan anmonechkowaj iwán
mitznamolmachtíáj iga Dios nochipa te-ikneliá iwán ijkón kijtowaj iga
se welki' ayompa nemi iga kimatito' iga Dios yawi kiperdonaroti. Ayo'
nó kichíwaj ken tetekimaka toTeko Jesucristo, yéjsan yej kajasi iga
matemandaro. Desde icyaya Dios kijtoj iga inomej yawij kicastigarotij.

⁵ Malej ankimatija, amo xikelkawakan yej kipasarojkej israelitajmej kuá'
toTeko kikixtij inomej kan esclavojtitoyaj Egipto; yej ayá' kichijkej ken
Dios kijtowa, kimijmiktij. ⁶ Nó xikejlamikikan angelejmej* yej akichijkej
itekipanomej yej Dios kimakakaj iwán kiyokakajtejkej kan katka ichamej.
Iwán Dios kipresojuw inomej angelejmej kan takomichkan iwán ompa
ilpitoskej este kuá' Dios yawi tajuzgaroti. ⁷ Ijkonsan nó xikejlamikikan
yej chantitoyaj ipan altepemej Sodoma iwán Gomorra iwán sekin altepe'
yej najna'san onokej; yejemej kitekichijtojaj yej ayékti iga motekayaj wan
a'san nesi iwán kichíwayaj yej ayá' kajasi. Inón iga Dios kicastigaroj
inomej iga ti'ti yej ayi' sewi, iga ipan yejemen nochi mamixkuítikan.

⁸ Malej ijkón kimatitokej in inimej yej takajkayajtinemij, e' yejemej
kijtowaj iga Dioski' kitemiktiáj iga wel kichíwaj yej ayékti iga icuerpojmej.
Iwán ayá' kichíwaj ken kijtowa toTeko, iwán maltajtowaj iga angelejmej
yej onokej ipan cielo. ⁹ Niga Miguel, yej el ángel yej máj mandarowa,
kuá' mokuajkuesojtoyaj iwán Tzitzimi' iga Tzitzimi' kikuisnekiá icuerpoj
Moisés, Miguel ayá' mixewij iga kimalijlij Tzitzimi', sino que kij-
toj: "NoTeko mamitzcastigaro." ¹⁰ E' inomej tajtaga' maltajtowaj iga
angelejmej yej ayá' kixmatij. Yejemej ken tikita animalmey yej awel
talamikij iga kichíwaj kensan kineki iyalmajmej, e' iga inón kichíwaj yawij
poliwitij.

¹¹ Yejemej yawij kisufrijrotij iga kichíwaj ken kichij Caín.† Iwán kichíwaj
yej ayékti iga kipiasnékijsan tomjn kensan Balaam.‡ Nó mopojuoloskej
kensan Coré§ iga akichíwasnekij ken toTeko tatekimaka.

* **1:6** 1:6 Xikita glosario "Ángel". † **1:11** 1:11 Caín kimiktij iyiknjin. Gn 4:8 ‡ **1:11** 1:11 Num
22:1-35 § **1:11** 1:11 Coré katka rebelde icontraj Moisés. Num 16:1-35, 26:9,10

¹² Kua' anmonechkowaj iga an-ilwichiwaj iga ankejlamikij toTeko Jesús, * inimej yej ayompa tamachtiáj nq asij wan sentakuaj wan amejemen, e' akimajmawiliáj Dios. Yejemej ken tikita tejté yej takakalojto' ipan ye'tzótzol. Yejemej ken pastorme yej yejémensan mocuidarowaj. Yejemej ken tikita mixti yej kiwiga ejeka', e' ni alín akimaga tiawa'. Iwán yejemej ken tikita kuawimej yej ayá' tákij, mela miktókeja iga kiwiwitákeja este inelwayo. ¹³ Yejemej ken tikita inón maréjal yej poxsan mopapalakachowa, iwán yej kichijtokej, ken tikita iposonka maréjal. Iwán yejemej ken tikita sitalimej† yej ay'ya kimatij kan yawij iwán onókeja iga yawij kicastigarotij kan paréj takomichkan, kan nochipa onoskej.

¹⁴ Enoc onoko kua' pánoja siete tetaj yej ipilówampa ipilowan Adán. Enoc ijkín kijtoj kensan Dios kitajtólma': "Nikita' toTeko wí' iwán poxsan komati iyangelejmej ¹⁵ iga kijuzgaroki nochi, iwán iga kicastigaroki nochi yej ayá' ye'nemikej, iga kichijkej yej ayekti iwán iga inochi tajtolmej yej iga kimalijlikej Dios." ¹⁶ Yejemej poxsan tapopowaj, ayí' onoj tamelá, iwán yejemej kinekij makichiwakan yejsan kineki iyalmajmej. Poxsan moweyimatij. Iwán siga monenekij agaj ipan, kansan mamoye'chiwakan.

Judas tanqotza iga maye'nemikan

¹⁷ E' amejemen, noknimej yej nimitzpoxchokiliáj, amo xikelkawakan iga apostolejmej‡ yej kititan Jesucristo ¹⁸ mitzijlijeja: "Kua' ay'ya wejka iga wí' sej toTeko, onoti sekin yej kajawilmatiskej yej kijtoj Dios iwán kichiwaskiej yej ayekti san ken kineki iyalmajmej." ¹⁹ Inómejwa' in yej kitemowaj iga amo xonokan sesan ipan iyojwi Dios. Yejemej kichiwaj ken yejemej kinekij iwán ayá' kipiáj iyEspíritoj Dios.

²⁰ E' amejemen, nokniwan yej nimitzpoxchokiliáj, ximosepanmachtikan itajtól Dios yej ankiçredojkej. El Espíritu Santo mamitzpalewikan kua' antajtowaj wan Dios. ²¹ Ayí' xikelkawakan iga Dios mitzchokiliáj, iwán xichixtokan inón día kua' toTeko Jesucristo yej te-ikneliá, kichiwaj iga nochipa matonokan iwán yéj.

²² Xikpalewikan iwán xikyolyamanakan inomej yej ayá' kitawelcredowaj. ²³ Iwán sekin xikpowlikan itajtól Dios iga nq mamosalvarokan iga amo matatakan pan tiwelon; iwán sekin xikiknelikan, e' ximocuidarokan de yejemej, iwán este itzotzolmej yej kakijtinemij iga kichiwaj yej ayekti, xikijijlikan.

Mamoweyimati Dios

²⁴ Dios wel tepalewía iga amo matikajtewakan iyojwi. Iwán wel tewiga iyixtaj este tipaktoskej, tonoskej ken tikita ayá' tikchijkej yej ayekti. ²⁵ Yéjsan iselti Dios, yéj yej wel tesalvarowa iga amo matecastigarokan iga tikchijkej yej ayekti. ToTeko Jesucristo makichywa iga la gente makiweyimatiłikan Dios, yéjsan yej wel kichywa nochi nokta, yéj icyay onoya, inán ono' iwán nochipa onos. Ijkónyawa'.

* **1:12** 1:12 Xikita glosario "Santa Cena". † **1:13** 1:13 Anka xj'tzimej. ‡ **1:17** 1:17 Xikita glosario "Apóstol".

Yej Jesucristo kinextilij San Juan El Apocalipsis

Yej Jesucristo tanextiliá

¹ Inin yej na'ya wj' yej yawi mochiwati, yej Dios kinextilij Jesucristo iga yéj sej makinextili yej kitokaj. Iwán Jesucristo kitítan iyángel* iga inimej tajtölmej manematiltiki, nej niJuan yej itatítampa. ² Niknojma-ijtowa nochi yej nikita', yej Dios nenextilij wan yej Jesucristo nepowilij wan kichij.

³ Páki yej kileerowa inimej tajtölmej, iwán pákij nō yej kikakij kuá' nemi moleerowa inimej tajtölmej yej kitítan Dios iwán kichiwaj kensan ijkuilijto', iga ay'ya ke' poliwi iga yáwiya mochiwati kensan nigaj ijkuilijto'.

Juan kijkuilowiliáj las siete iglesias

⁴ Nej niJuan nikijkuilowiliá las siete iglesias yej ono' ipan estado de Asia. Dios yej nochipa ono', yej onóyaya iwán yawi wjzeti, mamitzyolchikawakan iwán makichíwa iga xonokan tamelá. Iwán inomej siete espíritojmej† yej onokej itenōj kan ewato', kan reinarojto' Dios, nō mamitzyolchikajtokan. ⁵ Nō mamitzyolchikawakan Jesucristo yej kimela'mati inewi yej yawi mochiwati, yej achto ojpa-isa' kan miktoya, yej kimandarowa inochi yej mandarowaj ipan tajli. Cristo tēchokiliá iwán tepápa'ya iga iyesyō, inōn iga te-ita ken atikchijkej yej ayēkti.

⁶ Iwán Jesús tēchij iga matimochiwakan tirreyejmej iwán tisacerdotejmej iga matitekipanokan iga iDios yej iTaj. Iwán Jesús mamoweyimatilti iga yéj ayí' tamis iga mandarowa! Ijkōnyawa'.

⁷ ¡Ta' xikakikan, Cristo yawi wjzeti ipan mixti! Iwán nochi yawij kitatij, este yej kimiktijkej Cristo nō yawij kitatij; iwán inochi tokñimej yej onokej ipan tajli yawij chokatij kuá' yawij kitatij. Ijkōn yawi mochiwati.

⁸ Ijkin kijtoj toTēko yej noyan mandarowa, yej inán ono' iwán yej onoyay iwán yáwiya wjzeti, "Nej yej nikpewaltij nochi, nejsan niktamij nochi, nej Alfa iwán Omega."‡

Juan kita iga Cristo tqwiá

⁹ Nej niJuan yej amokñin, ne-iknochíwaj kensan nō amejemen mitzi-knochíwaj. ToTēko reinarowa ipan nej kensan nō reinarowa ipan amejemen. Iwán tikijyowíaj kuá' te-iknochíwaj iga ijkon tepalewíá Jesús. Nonoya preso ipan tajkótal§ yej itōka' Patmos iga san nikpowa itájtöl Dios yej Jesucristo nenextilij. ¹⁰ Iwán inin ipan inōn día kuá' moweyimatiltiá toTēko, Dios iyEspíritoj asi' noyakapan iga manikchíwa ken yéj kinekiá, iwán notepotztaj nikagui' se tájtöl poxsan recio, ken tikakij inawatilka trompeta. ¹¹ Iwán ne-ijlij:

—Nej yej nikpewaltij nochi, nejsan niktamij nochi, nej Alfa iwán Omega. Xikijkuilo ipan ama' yej tikita, iwán xiktitanili las siete iglesias yej onokej ipan estado de Asia, ken tikijtowaj ipan altepemej, Éfeso, Esmirna, Pérgamo, Tiatira, Sardis, Filadelfia iwán Laodicea.

* **1:1** 1:1 Xikita glosario "Ángel". † **1:4** 1:4 "Siete espíritojmej" kijtojneki el Espíritu Santo.

‡ **1:8** 1:8 Alfa, letra kan pewa alfabeto griego. Omega, letra kan tami alfabeto griego. § **1:9** 1:9 Xikita glosario "Tajkótal o Isla".

¹² Iwán nimokuepa' iga manikixmati a'yéj nemi nenotza; iwán kuá' nimokuépa'ya, nikita' siete mechonwewetkej de oro. ¹³ Iwán itajkoyan inón siete mechonwewetkej, nikita' se yej nesía ken tikita iPiltzín Taga',* kakijto' isotantzótzol iwán ipan iyelíx kipiaya se cintoron yej chijto' iga oro. ¹⁴ Iwán itzónkal este ijchkáti'san ken tikita ichka' o ken tikita mixti yej este ichkati', iwán iyixmej ken tikita tiwelón. ¹⁵ Iyixximej este xota ken tikita bronce yej este xolákti'san iga kiye'tzotajkej; iwán iga tajtowa este tikuñi ken tikita kuá' wopa kan wetzito' weya'. ¹⁶ Ipan iye'ma' kipiaya siete sítalin, iwán ipan iten kúsaya se espada yej este tempitzákti'san, iwán tateki iyomexti iten. Ixaya' xotaya ken tikita tonati' kuá' tawía paréj.

¹⁷ Kuá' niktachlij, niwetzi' iyixxitenoj ken kuá' san nimiktiajki. E' yéj netalilij iye'ma' iwán ne-ijlij:

—Amo ximajmawi; nej yej nikpewaltij nochi, nejsan niktamij nochi. ¹⁸ Nej yej nisato'; malej iga nimiktowa, ta' xikita, inán nia nonoti nochipa. Nej nikpiá llavejmej iga wel niktapowa kan onokej yej miktokej iwán wel nikojpa-ixitiáj. ¹⁹ Inán xikijkuilo yej tikita', yej inán nemi mochíwa iwán yej yawi mochíwati. ²⁰ Inán kijtojneki inón siete sítalimej yej tikita' ipan noye'ma', iwán inón siete mechonwewetkej yej de oro: inomej siete sítalin kijtojneki angelejmej yej kitztokej inomej siete iglesias, iwán inomej siete mechonwewetkej, inónwa' kitojneki siete iglesias.

2

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Éfeso yej kitokaj Cristo

¹ 'Ijkín xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Éfeso: "Ijkín nimitzijliáj nej yej nikpiá siete sítalin ipan noye'ma' iwán ninenejnto' itajkoyan inón siete mechonwewetkej de oro: ² Nej nikmati inochi yej anchiwaj; nimitzixmatij iga ampoxtekipanowaj, nochi ankijyowiáj iwán nikmati iga ayá' ankiye'itaj yej kichiwaj yej ayékti. Nej nikmati iga ankitalijkej a prueba yej momachiliáj iga apostolejmej* iwán ayéj, iwán ankimatij iga yejemen takajkawaj. ³ Amejemen nochi ankijyowiáj, malej iga mitzinqochijkej wan ampoxtekipanojkej iga nej iwán ayá' ansiawij. ⁴ E' nimitzmatiliáj tejté yej anikye'ita: ay'ya annehokiliáj ken annehokilijkej kuá' pe' annetokakej. ⁵ Inón iga xikejlamikikan ken achto anchijtoyaj yej yékti iwán xikpatakan ken annemij iwán xichiwakan sej ken achto anchiwaj. Siga ayá' ijkón anchiwaj, nia nimitzinqochiwaj iwán nia nimitzenilitij anmomechonwéj kan iga ono' siga ayá' ankipataj ken annemij. ⁶ E' malej ijkón, nikye'ita iga ankijiyaj yej kichiwaj ken tanextiliáj yej kitokaj Nicolás, inón nej no nikijiya. ⁷ Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj: Yej kitaniij Tzitzimi', nia nikualtiti itakilká kuawi' yej tamaka vida yej ono' kan pox tayekan, yej itatki Dios."

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Esmirna yej kitokaj Cristo

⁸ 'No xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Esmirna: "Ijkín nikijtowa yej achto nonoyaj iwán yej nochipa nia nonoti, yej nimiktowaj iwán sej ni-ojpa-isa': ⁹ Nej nikmati inochi yej anchiwaj; nikmati iga mitzinqochiwaj iwán ayá' annotapialiáj, e'

* **1:13** 1:13 Xikita glosario "IPiltzín Taga". * **2:2** 2:2 Xikita glosario "Apóstol".

iyixtaj Dios kenkuꝝ' anmotapialiáj. Iwán nikmati kuꝝ' maltajtowaj iga amejemen yej momachiliáj iga judiyojmej, e' yejemen ayejwa' te in itekimej, sino que yejemen senemij wꝝn yej kitokaj Tzitzimi'. ¹⁰ Amo ximomajtikan iga yawij mitziknoçhiwatij; Tzitzimi' yawi kichiwati iga sekin de amejemen makajikan çarcelijti' iga makita siga anmosemakaskej iga anmoconfiarowaj ipan Dios, yawij mitziknoçhiwatij diez días. E' amo ximosemakakan este que ximikikan iwán nej nikchijwas iga nochipa xonokan wꝝn Dios iga ankitanilijkej Tzitzimi'. ¹¹ Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj: Yej kitanilij Tzitzimi', la segunda muerte† até kichiwilijj."

Mo-ijkulowiliá yej çantitokej Pérgamo yej kitokaj Cristo

¹² 'Ijkin nꝝ xikijkulowili el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Pérgamo: "Ijkin nikijtowa yej nikpiá espada yej tempitzakti' iwán tentito' iyomexti iten: ¹³ Nej nikmati inewi yej ankichijwaj, iwán nikmati iga anchantitokej kan gobernarowa Tzitzimi', e' amejemen annemela'tokaj. Iwán ayá' nemi ankikajtewaj iga annetokaj, malej iga ankitakej iga kimiktijkej Antipas inón yej nochipa kipowa' notajtɔl, kimiktijkej ipan amoaltepe' kan çantito' Tzitzimi'. ¹⁴ E' nimitzmatiliáj tejté yej anikye'ita: iga ankipiáj ompa ipan amoaltepe' Pérgamo sekin yej ayá' kinekij kikajtewaj yej tanextilij Balaam,‡ inón yej kijlij Balac iga makinextili israelitajmej iga makichiwakan yej ayekti iwán iga makikuakan tákual yej kichiwilijkej idolojmej iga kiweyimatiáj iwán iga motekaj wꝝn yej ayá' iwán namiktitokej. ¹⁵ Ankipiáj ompa nꝝ sekin yej ayá' kinekij makikajtewakan ken tanextiliáj yej kitokaj Nicolás iwán inón nej nikijiya. ¹⁶ Inón iga xikajtewakan iga ankichijwaj yej ayekti; siga ayá' ankikajtewaj, niati kan amonokej iwán nia nicastigaroti yej kitokaj Nicolás iga espada§ yej kisa ipan noten. ¹⁷ Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj: Yej yawi kitanilij Tzitzimi', nia nikmakati iga makikua maná* yej iyanto; nia nꝝ nikmakati se tetzjn yej este ichkáti'san, iwán ipan tetzjn yawi ijkulijtoti se nuevo toka' yej ayagaj kixmati, yáwisan kixmatiti petz yejsan yawi kipiati inón tetzjn."

Mo-ijkulowiliá yej çantitokej Tiatira yej kitokaj Cristo

¹⁸ 'Xikijkulowili nꝝ el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Tiatira: "Ijkin nikijtowa nej yej iPiltzjn Dios, yej nikpiá noyix ken tikita tiwelon iwán yej nikpiá nokxi yej ken de bronze yej este xota iga xolakti': ¹⁹ Nej nikmati inewi yej ankichijwaj; nikmati iga ante-ijknimej iwán nochipa anmoconfiarojtokej nopan iwán ampoxtekipanowaj, nochi ankijyowiáj, iwán nikmati iga inán máj nemi ankichijwaj yej yekti que kuꝝ' achto annetokakej. ²⁰ E' nimitzmatiliáj tejté yej anikye'ita: iga amejemen ayá' te ankiilij inón siwa' yej itoka' Jesabel, yej kijtowa iga Dios kitajtɔlmaka, e' kikajkayajtokej yej necredojtokej, iga kinejnextiliáj iga manajnamolnemikan iwán iga makikuakan tákual yej kichiwilijkej idolojmej iga kiweyimatiáj. ²¹ Nej nikcha'ya iga makipata ken nemi, e' ayá' kinekij makikajtewa iga tejtepalnemi. ²² Iwán este nia nikçantekati iwán nꝝ nia nikiknoçhiwatij yej najnamolnemi iwanya inón siwa',

† 2:11 2:11 "Segunda muerte": Ap 20:14,15; 2:18 ‡ 2:14 2:14 Nm 31:16 § 2:16 2:16 "Espada" kijtojneki itajtɔl Jesús. * 2:17 2:17 Dios kimá' maná israelitajmej iga makikuakan, kuꝝ' nemi yayaj ipan desierto. Ex 16

23 iwán ipilowan inón siwá' nochi nia nikmiktilíti. Iwán ijkón inochi yej neçređojtokej yawij kimatitij iga nej nikmati inochi yej la gente kejlantokej ipan iyalmajmej; iwán sejsé de amejemen nimitzmasakkej san ken ankichijkej. 24 E' sekin de amejemen yej amonokej Tiatira, ayá' ankichijaw yej tanextiliá inón siwá', iwán ayá' ankixmatij yej yejemen kijliáj "yej ichtákan tanextiliá itamatilis Tzitzimi'". Nimitzijliáj iga amejemen ayá' nia nimitztekimakatij iga xikchijwakan se' tejté. 25 E' xikchijtokan ken nemi ankichijaw, te que nej maniwiłki. 26 Yej yawi kitaniłiti Tzitzimi' iwán nochipa makichijto yej nej nikneki, nia niktaliti iga wel makimandaró inochi paismej, 27 ijkón ken noTaj nełalij iga wel manimandaró; ijkón no yejemen yawij kimandarotij paismej, iwán pox wel tamandaróskej, ayagaj wel kitenkuepiliskej; kitaniłij iyenemigojmej ken tikita kuá' se kixamaņa akómi' iga weya'tepos. 28 Iwán nikmakaskej sitalin yej tawia yowalti'. 29 Xikyę'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej neťokaj."

3

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Sardis yej kitokaj Cristo

1 'No xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej neťokaj yej ichamej Sardis: "Ijkín kijtowa yej kipiá siete iyEspíritoj Dios iwán siete sitalin: Nej nikmati inochi yej ankichijaw, momati iga annemela'cređowaj, e' amejemen ken anmiktokej no-ixtaj iga ay' annętokaj. 2 Xisakan iga ken anmiktokej wan amo ximosemakakan iwán xinęcređokan malej iga neši iga ay' annęcređowaj; nikita'ya iga ayá' ankichijaw ken noDios kiyę'ita. 3 Xikejlamikikan yej mitznęxtilijkej iwán xikchijwakan, iwán ay'ya xikchijwakan yej ayekti. Siga ayá' ankipataj ken iga annemij, niąti kan amonokej, niga ankimatiskej kęman, niąti ken tikita inón yej tachteki. 4 Iwán ompa Sardis, onókejo' sekin yej ayá' nemi kisokiwiáj itzotzolmej,* iwán nemiskej nowan, kajakijtinemiskej iyista'tzotzolmej, iga ijkón kajasij iga manemikan. 5 Yej yawij kitaniłitij Tzitzimi' yawij kajakijtotij iyista'tzotzolmej, iwán ayá' nia nikpolqti itokamej ipan ama' kan ijkuilijto' itokamej yej nochipa onoskej iwán Dios, sino que nia nikijłitij noTaj wan iyangelejmej iga inimej yej nemela'tokaj. 6 Xiyę'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej neťokaj."

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Filadelfia yej kitokaj Cristo

7 'No xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej neťokaj yej ichamej Filadelfia: "Ijkín kijtowa yej ayí' kichijwa yej ayekti iwán ayí' takajkayawa, yej kipiá illavej el rey David, yej kuá' kitapowa kalten ayagaj wel kitzakua, iwán kuá' kitzakua, ayagaj wel kitapowa: 8 Nej nikmati inochi yej ankichijaw. Nimitztapowilijkeja se kalten yej ayagaj wel kitzakua; malej iga ayá' ampoxtajpalejkej, ankichijkej ken kijtowa notájtł, iwán ayá' nemi ankijtowaj iga ayá' anne-ixmatij. 9 Nej nikchijwas iga mamotankuąketzatij motęnoj inomej yej kitokaj iyojwi Tzitzimi', yej takajkayawaj iga kijtowaj iga judiyojmej, e' ayéj ijkón, iga makimatikan iga nej nimitzchokiliáj. 10 Ankichijkej ken nej nikijtowa iga nochi xikijyowikan, inón iga nimitzmanawjskej kuá' wj' iga tacastigarłoj noyan ipan tajli. Ijkón nešis a'yéj moconfiarowaj ipan nej. 11 Ay'ya wejkatıs iga niwi'. Xikchijtokan ken

* 3:4 3:4 Tzótzol yej sokijoj kijtjneki iga se ayá' ye'nemi.

nemi ankichiwaj iga ni agaj amo mamitzkuilikan yej Dios mitzmakaskej. ¹² Yej yawi kitaniłiti Tzitzimi', nej nia nikchiwati iga maj matayakanto ipan itioipan Dios, iwán ompa nikeman ayá' yawij kisatij; iwán ipan yejemen nia nikijkuloti itōka' noDios iwán itōka' iweyi-áltepe' noDios, inón yej itōka' nueva Jerusalén yej Dios kititanis, iwán nō nia nikijkuloti iyakapamej se'ya notōka'. ¹³ Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj."

Mo-ijkuilowiliá yej chantitokej Laodicea yej kitokaj Cristo

¹⁴ 'Nō xikijkuilowili el ángel yej kitzto' toknimej yej netokaj yej ichamej Laodicea: "Ijkín nikijtowa nej yej ayí' nitakajkawawa, iwán yej nochipa nikijtowa yej melá', nej nikpewaltij inochi yej Dios kichij; ¹⁵ Nej nikmati inochi yej ankichiwaj. Nikmati iga anjokoxmej, ayá' antotōnikej niga ansese'mej. ¡Masej katka ansese'mej o antotōnikej! ¹⁶ E' como anjokoxmej iwán ayéj ansese'mej niga antotōnikej, nimisōtas iwán amejemen ankisaskej ipan noten iga ayá' annemela'tokaj. ¹⁷ Amejemen ankijtowaj iga annotapialíaj, anye'onokej iga ayá' mitzpolowaj nité; e' amejemen ayá' anmo-itaj iga ayá' ankiplíaj nité, ampetzpobrejmej, ampachamej iwán amonokej amopetzkan. ¹⁸ Inón iga nimitzijliáj, manimitznamakiltikan ye'oro yej pánoja pan ti'ti iga ximomela'tapialíkan, iwán tzótzol yej istá' iga ximotaajakíkan iga amo xipinawakan iga amopetzkan amonokej iwán xiktalilíkan yej mitzpahtilíaj amoyix iga xitachakan. ¹⁹ Nej nikajajwa iwán niknextilíá kén iga maye'nemi nochi yej nikneki. Inón iga inán poxsan xikyolmakakan iga xiktokakan iyojwi Dios. ²⁰ Ta' xinekaki, nej nono' ipan mokalten iga nimitznōtzto'; siga tinekaki iwán tinekaltapowiliá, nej nikalakis mokalijti' iwán tisentakuaskej. ²¹ Yej kitaniłiskej Tzitzimi', nia niktalítij noná' iga ijkón nō marreinārokan ken nej newato' iga nirreinārowa, ijkón ken nej nō niktanilij Tzitzimi' iwán nimotálíja iwán noTaj kan yéj ewato' iga reinārowa. ²² Xikye'kakikan yej iyEspíritoj Dios kijliá yej netokaj."

4

Ken iga moweyimati Dios ipan cielo

¹ Kuá' tami' inín, nikita' se'puerta tapojto' ipan cielo; iwán inón yej achto nenōtza', yej tajtoj ken tikita inawatilka trompeta, sej ne-ijlij:

—Xitejkawi nijiga, iwán nia nimitznexlilti yej mochíwas kuá' pánoja nochi yej tikita'.

² Iwán ikua' iyEspíritoj Dios wáaj noyakapan, iwán nikita' se' trono,* ono' ipan cielo iwán ipan inón trono, a'pa yej ewatoya. ³ Iwán yej ewatoya ipan trono nesía ken tikita se' te'ti de jaspe† yej este xótasan o cornalina,‡ iwán inón trono, kiyawalojtoya se' akosamálo' yej petaniá ken tikita tepayaktzín yej itōka' esmeralda.§ ⁴ Iwán inón trono kiyawalojtoya se' veinticuatro tronos iwán ipan inón veinticuatro tronos ejewatoyaj veinticuatro ancianojmej,* inochimej ijista' Itzotzolmej, iwán ipan itzontekomej kipiayaj icorónajmej† puro de oro. ⁵ Iwán ipan trono tapetaniá, tawōpaya iwán tatikuiniá; iyjxtaj inón trono onoya siete ti'ti yej wejwelōntoyaj, iwán

* **4:2** 4:2 "Trono" asiento kan motaliá rey iga mandarowa. † **4:3** 4:3 Jaspe te'ti yej xoxokti'.

‡ **4:3** 4:3 Cornalina te'ti yej chílti'. § **4:3** 4:3 Esmeralda se' te'ti yej xoxokti'. * **4:4** 4:4 Español: "ancianos"; anka angelejmej. † **4:4** 4:4 Xikita glosario "Corona".

inón siete tiwelon inonwa' siete iyEspíritoj Dios. ⁶ Iyixtaj inón trono onoya ken tikita lám̄ar yej poxsan chipakti' iwán wel tachalo noyan atampa.

Iwán inón trono yej ono' tajkoyan kiyawalojtoya nawi ken animal, kipiayaj trojaj iyixmej iyixtajpamej iwán itepotztajpamej. ⁷ Yej áchtopa de inimej animalmej nešía ken tekuani; iwán se' nešía ken torojtzin, iwán sewo' nešía ken taga'; iwán sewo' nešía ken águila yej patantó'. ⁸ Inawixtimej inomej animalmej kipiayaj seis iyastakapalmej, iwán iyakapamej pepechijtoyaj ixtimej iwán este itampa iyastakapalmej; iwán semilwi' iwán senyówal ijkín kijtojtoyaj:

Kajasi iga mamopoxweyimatilti
toTeško Dios yej nochi wel kichíwa,

yej ikay onoya, ono'san inán iwán yáwiya witzeti sej.

⁹ Kua' inomej animalmej kiweyimatiltiyaj iwán kimakayaj gracias Dios yej ewato' ipan trono, inón yej ono' nochipa iwán ayí' mikis, ¹⁰ inomej veinticuatro ancianojmej motankuaketzaj iyixtaj Dios yej kiweyimatiltiáj yej nochipa ono' iwán ayí' mikis; iwán kitemowíaj icoronajmej iwán kitáliáj iyixtaj kan ewato' Dios, iwán ijkín kijtowaj:

¹¹ Annoteko iwán annoDios, tej mitzajasi iga mamitzweyimatiltikan, iga nochi wel tikchíwa; iga tej tikchij inochi yej ono',

onókejsan iga tej tikne' iga maonokan.

5

Ama' yej ayagaj wel kitapowa

¹ Iwán nikita' iga inón yej ewato' ipan trono, iga iyé'ma' kikítzkijto' se kimilólama',* ijkulijto' ta-íjti'pa iwán itepotztáj̄bapa iwán ye'tzakto' iga siete sello.† ² Iwán nikita' se ángel yej poxsan kipiá poder, ijkín tajtoj recio:

—¿Ayéj kajasi makipostekili isellojyo iwán makitapo inón kimilólama'?

³ E' ayagaj wel kitapowaya inón kimilólama' niga wel agaj kitachiliaya, niga yej ono' ipan cielo, niga yej ono' ipan tajli, niga yej ono' taltampa. ⁴ Iwán nej nichokaya poxsan, iga ayagaj wel kitapowa inón kimilólama', niga ayagaj wel kileerowaya, niga agaj wel kitachiliaya. ⁵ Iwán se de inomej ancianojmej ne-ijlij:

—Amo xichoka; inón yej kijliáj “León”‡ yej reinarowa yej irrázajpa Judá, yej ipiltzin ipilówampa rey David, kitánija iga wel makitapo inón kimilólama' iwán iga makipostekili inón siete isellojyo yej kipiá.

⁶ Iná' trono iwán tatakoyan inomej nawi animalmej, iwán tatakoyan inomej ancianojmej, nikita' se Cordero§ yej neši iga kimiktíjkaja. Ejkatoya iwán kipiaya siete ikuakua iwán siete iyix; iwán inón siete ixmej kijtojneki siete iyEspíritoj Dios yej kititan noyan ipan tajli. ⁷ Inón Cordero kikuiko inón kimilólama' yej kikítzkijtoya iga iyé'ma' inón yej ewato' ipan trono. ⁸ Kua' kíkui'ya inón kimilólama', inawixtimej inomej animalmej iwán inomej veinticuatro ancianojmej motankuaketzkej iyixtaj inón Cordero.

* **5:1** 5:1 Xikita glosario “Kimilólama”. † **5:1** 5:1 Sello kitáliliyay ama' iga matzakto iga a'san neši amo makileero, petz yej kitítaniliáj. ‡ **5:5** 5:5 León ken tikita tekuani wan kijtojneki

Jesucristo. Gn 49:9 § **5:6** 5:6 Cordero ken tikita borregoiztin wan kijtojneki Jesucristo. Xikita glosario “Borrego” wan “Cordero”. Xikita nq Ex 12:3,5.

Sejsé de inomej ancianojmej kipiayaj se arpa,* iwán kipiayaj wajkalmej de oro, e' tentokej iga incienso,† inón incienso kijtojneki iyoracionej yej kicredoitokej Dios. 9 Iwán kikuikayaj inin nuevo takui':

Tej mitzajasi nokta iga xikui inón kimilolama' iwán iga xikpostekili isellojyo;

iga mitzmiktijkej, iwán iga moesyonekijkej iga manimochiwakan itatki Dios,

nejemej de inochi raza, yej de sese'pa iga tajtowaj, de inochi altepemej iwán de inochi pajsmej.

10 Tikchij iga manimochiwakan reyejmej iwán sacerdotejmej iga toDios, iwán niawij nimandarotij ipan tajli.

11 Iwán nikita', iwán nikagui' itajtölmej mia' angelejmej yej kiyawalojtoyaj trono, iwán inomej animälmej iwán inomej ancianojmej. Inomej angelejmej onoyaj poxsan komatimej,‡ 12 iwán ijkün kijtowayaj recio:

In Cordero yej kimiktijkaj,

kajasi iga mamoweyimatüti iga nochi wel kichüwa wan nochi itatki,

nochi kimati wan pox tajpalej,

iwán kajasi iga yéj mamoye'ita wan mamoweyimatüti iwán yéjsan mamotakükili.

13 Iwán nikagui' nō iga inochi yej isatokej yej Dios kichij, yej onokej ipan cielo, yej onokej talpan iwán yej onokej taltampa iwán yej onokej ipan lámā, kijtowayaj:

Kajasi iga Dios yej ono' ipan trono wan el Cordero

nochipa mamotakükili, mamoweyimatüti,

iwán nochipa marreinārokan.

14 Iwán inawixtimej inomej animälmej, ijkün kijtowayaj:

—¡Ijkön mamochüwa!

Iwán inomej veinticuatro ancianojmej motankuaketzkej iwán kiweyimatütijkej yej nochipa ono' iwán nochipa onos.

6

Siete sello

1 Iwán nikita' iga inón Cordero kipostekilij se de inomej iseyojyo iga kitapoj kimilolama', iwán nikagui' se de inomej nawi yej ken animälmej este toskatikuñi' ken teyo' iga kijtoj:

—¡Xiwiki iwán xitachá!

2 Nitachá' iwán nikita' se istā'kawayoj, wan yej kitejkawilijtinemiá kikitzkijtoya se tawijtöl. Kimakakej se corona,* iwán kitanlija iyenemigojmej wan kisa' iga matatanili iwán iga nochipa matatanilijto.

3 Kua' el Cordero kipostekilij se' sello, niká' iga se' yolka' yej ken torojtzin kijtoj:

—¡Xiwiki iwán xitachaki!

4 Iwán kiasako se' máj kawayoj yej este chüti' ken tiwelon. Iwán yej kitejkawilijtinemiá, kimakakej iga wel makichüwa iga amo maonolo tamelá noyan ipan tajli, sino que mamosepanmijmiktilo; iwán kimakakej se weyi espada.

* 5:8 5:8 Xikita glosario "Arpa". † 5:8 5:8 Incienso ken kópal yej kitaiyayaj kuā' kiweyimatütiaiyaj Dios. Lv 16:12 ‡ 5:11 5:11 "Poxsan komatimej" o millones de millones. * 6:2 6:2 Xikita glosario "Corona".

⁵ Kuą' inón Cordero kipostekilija tercer sello, nikagui' se'ya máj yolka' yej ixaya' ken taga', kijtoj:

—¡Xiwiki iwán xitachá!

Iwán nikita' se písti'kawayoj, iwán yej kitejkawilijtinemiá kikitzkijtoya se balanza. ⁶ Iwán nikagui' se tájtł tatakjoyan inón nawi animálmej, kijtowaya:

—Monamaka se kilo trigo yej ipati' ke' kitaniá se iga tekipanowa semilwi', achonsan nō iga mokowa eyi kilo cebada; e' amo xikpetznempolo aceite wan vino.

⁷ Kuą' inón Cordero kipostekilij cuarto sello, nikagui' se' animal yej ken águila yej patáto', kijtoj:

—¡Xiwiki iwán xitachá!

⁸ Nitachá', iwán nikita' se kosti'kawayoj, iwán yej kitejkawilijtinemiá itoka' Mikilisti, iwán itepotztaj yaya se' yej itoka' Hades yej kijtojneki kan onokej yej miktókej. Inimej omēn wel kichiwaj iga ipan cuarta parte de inin tajli mamomijmiktulo iga espada, mamayamikilo, makojkokolismikilo iwán matamijmiktikan tekuanimej wan sekín animálmej.

⁹ Kuą' inón Cordero kipostekilij quinto sello, nikita' itampa altar toknimej yej kimijmiktijkej iga kipowakej itájtł Dios iwán iga mome'la'nextijkej iga ye'nemiá iyixtaj Dios. ¹⁰ Iwán kitēnewiayaj Dios te tzajtzajpa iga kijtowayaj:

—NoTēko tej yej atikchiwa yej ayēkti iwán ayí' titakajkayawa, ¿este kēman timomatij iga xikitalti inomej yej onokej ipan tajli, yej nejemen nemiktijkej?

¹¹ Entonces kimakakej itzotzolmej yej ijista', iwán kijlijkej iga mamochácano' se' alín tiempo, este que mamási-o' nochi yej kicredojtokej Cristo yej yáwijo' nō mikitij kensan yejemen.

¹² Nikita' kuą' inón Cordero kipostekilija isexto sello kimilólama', pewa' iga pox molin tajli. Tonati' mochij este chapóti'san ken tikita tzótzol yej moakiá kuą' mikilo, iwán la luna mochij este chilti'san ken tikita esti.

¹³ Iwán sitalimej yej onokej ipan cielo wejwetzikej ipan tajli, ken tikita kuą' ejeka' yej pox tajpalej kixixiniliá se kuawi' itakilla.

¹⁴ Cielo poliwi' ken tikita kuą' se ama' mokólochowa, iwán inochi tepemej iwán inochi tajkotálmej† mopatakej kan ojonoyaj. ¹⁵ Iwán reyejmej yej onokej ipan tajli, iwán yej paréj tayakantókej iwán yej motapialiaj, iwán ijefejmej soldadojmej, iwán yej pox mandarowaj, iwán esclavojmej‡ iwán yej ayéj esclavojmej, mįyankej ipan texapomej iwán itzalan tewewetkej. ¹⁶ Kijliayaj tepemej iwán tewewetkej:

—Xiwetzikan noyakapamej iga xine-įyanakan iyixtaj inón yej ewato' ipan trono iwán xine-įyanakan iyixtaj el Cordero iga amo manęcastigarokan; ¹⁷ iga ási'ya día kuą' poxsan yawi tacastigaroti iwán ayagaj yawi kijyowiti.

7

Dios kimánawia yej itatki

¹ Kuą' tami' inin nikita', nikita' nawi angelejmej ejejkatokej ipan nawi inakastan inin tajli, yej kitzakuilijtokej nawi ejeka' iga amo makipitzakan tajli, niga lámar, niga se kuawi'. ² Nō nikita' se' ángel yej witzziaya

† 6:14 6:14 Xikita glosario "Tajkótł o Isla". ‡ 6:15 6:15 Xikita glosario "Esclavo".

ikisáyampa tɔnatí' iwán kipiaya iselloj* Dios yej nochipa onos. Inín ángel kítzajtzilij recio inón nawi ángelejmej yej Dios kimá' iga wel makichiwilíkãñ tejté yej ayékti tajli wan lámãr, ³ iwán kijtoj:

—Amo xikchíwilíkãñ nité yej ayékti in tajli, niga lámãr, niga kuawimej miej aya niksellarowaj pan iyixkuã' yej kicredojtokej Dios.

⁴ Iwán nikagui' ke' kiselãrojek: iga inóchiya masi' ciento cuarenta y cuatro mil yej israelítãjmejpa. ⁵ Yej ipilowan ipilówãpa Judá doce mil sellado, iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilówãpa Rubén iwán yej ipilowan ipilówãpa Gad doce mil sellado, ⁶ yej ipilowan ipilówãpa Aser doce mil sellado, yej ipilowan ipilówãpa Neftalí doce mil sellado, yej ipilowan ipilówãpa Manasés doce mil sellado, ⁷ yej ipilowan ipilówãpa Simeón doce mil sellado, yej ipilowan ipilówãpa Leví doce mil sellado iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilówãpa Isacar. ⁸ Iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilówãpa Zabulón, doce mil sellado yej ipilowan ipilówãpa José iwán doce mil sellado yej ipilowan ipilówãpa Benjamín.

Mia' yej ijichkáti'san itzótzol

⁹ Kuã' tami' inín, nikita' iga pox onolo', inewi paismej, raza, tajtolmej iwán inochi áltepemej onoyaj iyixtaj trono iwán iyixtaj el Cordero; poxsan komatimej este ay'a moojasi ke' onokej, este ijichkáti'san itzotzolmej iwán kikikítzkitoyaj soya'. ¹⁰ Inochimej ijkín kijtowayaj recio:

Tẽmanawij toDios,
yej ewato' pan trono,

iwán tẽmanawij iPiltzĩn yej kijliáj Cordero.

¹¹ Iwán inochi ángelejmej ejekatoyaj iga kiyawalojtoyaj trono, iwán anciãnojmej, iwán inón nawi animãlmej, motankuãketzkej itenõj trono iwán motzojtzompilõjek este ipan tajli iwán kiweyimatiltijkej Dios, ¹² kijtojtoyaj: ¡Ijkõnyawa'!

Kajasi iga matikweyimatiltikãñ toDios, tikmatij iga Dios pox bueno, yéj nochí kimati, matikmakakãñ gracias,

matikyẽ'itakãñ iga yéj nochí wel kichíwa iwán pox tajpalej,
ijkõñ mamochíwili nochipa. Ijkõnyawa'.

¹³ Iwán se de inõmej anciãnojmej netajtan:

—¿A'yéj in inõmej yej este ijichkáti'san itzotzolmej? ¿Kãñ walkej?

¹⁴ Iwán nikijlij:

—NoTẽko, tej tikmati.

Iwán yéj ne-ijlij:

—Inõmej yej poxsan kinkõchijkej, iwán kipãkkej itzotzolmej iwán kistay-altijkej iga iyeso el Cordero. ¹⁵ Inón iga onokej itenõj trono kãñ ewato' Dios iwán semilwi' iwán senyõwal kiweyimatiltijtokej ipan weyitiõpan;† iwán yej ewato' ipan trono kí-õmemawij inõmej iga sen-onoskej. ¹⁶ Ay'ya semi mayãnaskej iwán nikẽman ay'ya atãnekiskej, iwán ay'ya tõnatãskkej iwán niga tadotõnmikiskej, ¹⁷ iga Jesucristo yej kijliáj Cordero yej ewato' tajko trono yawi kicuidãroti inõmej ken tikita borregõjmej. Iwán Jesucristo yawi kiwigati kãñ ono' atzontekon iwán yawij konitij a'ti yej kichíwas iga nochipa maonolo; iwán Dios yawi kipojpowiliti iyixãmej.

* **7:2** 7:2 Inín sello iga momarcãrowa toknõmej iga manesi iga Dios itatki. † **7:15** 7:15 Xikita glosario "Weyitiõpan".

8

Yej sesan sello kawi

¹ Kuꜥ' inón Cordero kipóste'ya sello siete yej kipiá kimilólama', santakampolijtikawi' ipan cielo ken media hora. ² Iwán nikita' siete angelejmej ejejkatokej iyixtaj Dios, iwán kimakakej sejsé de yejemen se trompeta. ³ Iwán nikita' se' ángel, kikítzkijto' se tikaxaktzjn de oro, iwán moketza' itenoj altar; iwán kimakakej komati incienso iga makisenetili wán iyoraciomej yej kicređojtokej Dios iga makitatikán ipan altar de oro yej ono' iyixtaj trono. ⁴ Iwán ipokyo incienso yej kitatijtoya el ángel kisenetili wán iyoraciomej yej kicređojkej Dios asi' este kan ono' Dios. ⁵ Iwán inón ángel kikui' tikaxaktzjn iwán kitemij iga tékol yej xojxotátó'o yej onoya ipan altar iwán kipatanaltij pan tajli; iwán tatikuini', mokagui' tawópaya, tapetani' iwán kuekuechka' tajli.

Trompetajmej

⁶ Iwán inomej siete angelejmej kikuikej itrompetajmej iga yawij tapitzatij.

⁷ Kuꜥ' yej achto ángel kipítza' itrompetaj, wetzi' pan tajli tiawa' yej de hielo iwán ti'ti yej setito' wán esti. Iwán de cada eyi parte tajli, tata' se parte. Iwán de cada eyi kuawi', tata' nō se kuawi'. Iwán nochí yej ixwatokej yej te xojxoxokti', tata'.

⁸ Iwán el segundo ángel nō kipítza' itrompetaj, iwán momqta' tēpa iteki ipan lám̄ar ken tikita se weyi tepe' welontiya; iwán de cada eyi parte lám̄ar, se parte mochij esti. ⁹ Iwán migui' se de cada eyi yej momati lamarijti'. Iwán se de cada eyi wejweyi akalmej xixitinikej.

¹⁰ Iwán kuꜥ' éyiya ángel nō kipítza' itrompetaj, se weyi sitalin ken tikita mechon wewelontiwajaj ipan cielo, iwán wetzito ipan se parte de inón eyi parte weyamej iwán pan atzontekomej. ¹¹ Inón sitalin itōka' Chichí'; iwán de cada eyi weyamej, se weya' chichiya' iwán mia' toknimej mikikej iga konijkej chichika'.

¹² Kuꜥ' cuarto ángel kipítza' itrompetaj, xitini' tonati', metzti* iwán sitalimej iwán ay'ya xotakej se parte de eyi parte. Ijkón iga nawi horas tonati' atawiaja iwán tayowakan nawi horas ayá' taweltametztonaya niga sitalimej ayá' taweltawiajay.

¹³ Iwán nikita', wán nikagui' iga se ángel† patantiaya tajko cielo, ijkín kijtojtiaya recio:

—¡Poxsan, poxsan moqatzajzilōj ipan tajli! ¡Poxsan tamajmájtijl iga éyi-o' ángel poliwi iga yawij kipítzatij itrompetajmej!

9

¹ Kuꜥ' quinto ángel kipítza' trompeta, nikita' iga wézi'ya se sitalin ipan tajli, iwán inón sitalin kimakakej llave yej iga motapowa xapo' yej pox wejkatan kan entokej malesspiritomej. ² Iwán kitapoj inón wejkatanxapo', iwán popoga' ken yej kisa ipan se pox weyi tiwelon iwán ipokyo kitakompachoj tonati' iwán ejeka'. ³ Iwán ipan inón pokti kjskej chapolimej iwán sempatanikej noyan ipan tajli; iwán inomej chapolimej kitekimakakej iga wel matatankuakan ken tikita kolomej. ⁴ Iwán kitekimakakej iga amo makikuakan tatō' yej ono' ipan tajli,

* **8:12** 8:12 Metzti: luna. † **8:13** 8:13 O águila o moxi.

nité yej xojxokti' iwán nisé kuawi' amo makikuajlikañ iyiswayo, petz makitankuakañ toknimejsan yej ayá' kipiáj inón marca pan iyixkuá' iga manesi iga itatki Dios. ⁵ E' kitekimakakej iga amo makimiktikañ toknimej, sino que san matatankuajtokañ cinco meses; iwán kuá' tatankuaj inõmpa chapolimej kualoj ken tikita kuá' tatankua kolo'. ⁶ Ikuá' toknimej yawij kinikitij mamikikañ, e' awel mikiskej; malej kinekiskej magui' mamikikanya, e' ayá' wel mikiskej.

⁷ Inõmej chapolimej ken tikita kawayojmej yej machtitokej iga wel mayakañ kañ tamijmiktilo; iwán ipan itzontekomej kipiáj ken tikita corona* de oro, iwán inochimej kipiayaj ixaya' ken tikita taga'. ⁸ Itzonkalmej ken tikita siwa' itzónkal, iwán itanmej ken tikita tekuani itan. ⁹ Iwán iyelixmej tzaktoyaj iga ken tikita kuachti de tepos, iwán kuá' patañij, iyastakapalmej nawatij ken tikita kuacarretajmej yej kitalana kawayoj yej yawij kañ tamijmiktij. ¹⁰ Ipan ikuitapilmej kipiáj itzinmimayomej ken tikita kolo'. Iwán iga inón ta-iknoqchijtoskej cinco mej. ¹¹ Inõmej chapolimej kipiáj se ijefejmej yej itõka' el Ángel yej itõko wejkatanzapo'; inin ángel en hebreo† itõka' Abadón iwán ipan griego kijliáj Apolión, yej nõ kitojneki yej taxixitina.

¹² Ijkón panoj yej áchtopa yej pox tamajmájtij, e' políwi-o' se' õme yej pox tamajmájtij.

¹³ Kua' sexto ángel kipitza' itrompetaj, nikagui' se tájtõl kjsaya tatajkyan inõmej nawí ikuakua inón altar de oro yej ono' iyixtaj Dios, ¹⁴ kijlij inón ángel yej kikitzkijtoya trompeta:

—Xikxitoma inón nawí angelejmej yej ijilpitokej itenõj weya' Eufrates.

¹⁵ Ijkón iga kimajakkej inón nawí angelejmej iga makimimiktikañ se toknin de cada eyi de nochi toknimej. Inõmej angelejmej Dios kipreparadoj nokta iga inõnsan hora y fecha matamijmiktikañ. ¹⁶ Iwán nikagui' iga ono' 200 millones soldadojmej yej nemij ipan kawayojmej.

¹⁷ Ijkón nikita' kawayojmej, iwán yej kitejkawilijtinemiáj moeltzaktinemiáj iga tepos yej chilti' ken tiwelõn, este azuliti' wañ kosti'. Iwán kawayojmej kipiayaj itzontekomej ken tikita itzontekon tekuani, iwán ipan iten kjsaya ti'ti, põkti iwán azufre. ¹⁸ Iwán se toknin de cada eyi de nochi toknimej mikikej iga ti'ti, põkti iwán azufre yej kjsayaj ipan iten kawayojmej. ¹⁹ Porque inõmej kawayojmej tamiktiajay iga itenmej iwán iga ikuitapilmej, porque ikuitapilmej nesía ken tikita kowa' iwán iga inón tamiktiajay.

²⁰ E' yej ayá' mikikej iga inõmej yej kjsa' ipan iten kawayojmej, ayá' mokajakkej iga kichiwaj yej ayekti, niga mokajakkej iga kiweyimatiátiáj malespiritõmej iwán ayá' nõ mokajakkej iga kiweyimatiátiáj kuatosantõmej yej de oro, plata, bronce, de te'ti iwán yej de kuawi'. (Inõmej kuatosantõmej ayá' tacháj, iwán niga takakij iwán niga wel nejnemij.) ²¹ Ayá' nõ mokajakkej iga tamiktiaáj, niga nõ mokajakkej iga taachisarowaj, niga mokajakkej iga namõlnemij wañ yej ayá' iwán namiktitokej, iwán niga nõ mokajakkej iga tachteki.

10

Ángel yej kipiá kimilõlqmatzjin

* 9:7 9:7 Xikita glosario "Corona". † 9:11 9:11 Xikita glosario "Hebreo".

¹ Iwán nikita' se' ángel yej poxsan tajpalej, temotiwitziá ipan cielo e' witziaya ipan mixti, iwán pan itzontekon onoya akosamalo'. Ixaya' ken tonati' iwán iyikxi ken ome takétzal yej wewelonto'. ² Se kimilolamatzin* kipatajtoya ipan ima', iwán iga iye'ikxi taksa' ipan lámar, iwán iga iyopoch-ikxi taksa' ipan tajli. ³ Iwán kuá' tajtoj, mokagui' ken kuá' tzajtzi tekuani, iwán kuá' tzajtzi', mokagui' siete teyo' itajtölmej. ⁴ Kuá' támi'ya tajtojkej inomej siete teyo', nikijkuilowayay yej kijtojkej, e' nikagui' se tájtöl yej wälaj ipan cielo, iwán ne-ijlij:

—Tejsan xikichtakamatito yej kijtojkej inimej siete teyo' iwán amo xikijkuilo.

⁵ Iwán inón ángel yej nikita' taksato' ipan lámar iwán ipan tajli, kajko' iye'ma' cielojkóbapa, ⁶ iwán kijtoj:

—Niknojma-ijtowa iyixtaj Dios yej nochipa isato', yej kichij cielo, tajli, lámar iwán nochi yej ipan onokej, iga ay'ya wejkatís iga mochiwas yej Dios kijtoj. ⁷ Kuá' asis iga siéteja ángel kipitzas itrompetaj, inón yej mochiwasya yej Dios kejlanto', san ken kijtojkej profetajmej,† yej itekipanowanimejpa Dios.

⁸ Inón tájtöl yej nikagui' ipan cielo, sej nenotza' iwán ne-ijlij:

—Xaj iwán xikui inón kimilolamatzin yej kitapojto' inepa ángel yej se iyikxi taksato' ipan lámar iwán se' iyikxi pan tajli.

⁹ Iwán niajki kan ono' inón ángel iwán niktajtanilij iga manemaka inón kimilolamatzin, iwán yéj ne-ijlij:

—Xíkuiwa' iwán xikua. Iwán ipan moten tikmachilij este tzopeli' ken tikita nekti, e' kuá' asis mojtiko chichiyas.

¹⁰ Iwán nikujlij inón kimilolamatzin kan kikitzkijtoya iwán nikua; iwán kuá' nemi nikua, nikmachilij jake tzopeli' ken tikita nekti, e' kuá' támi'ya nikua; nojtiko chichiya'. ¹¹ Iwán yéj ne-ijlij:

—Yékti iga sej xikojpapowilikan yej Dios kijtowa iga yawi mochiwati. Xikojpapowilikan inochi toknimej yej onokej ipan inochi altepemej, inochi pajsmej, san kén itajtölmej wan xikojpapowilikan inochi reyejmej.

11

¹ Iwán nemakakej se ojta' ken tikita inompa kuawi' yej iga tamedirolo, iwán ne-ijlijkej:

—Ximoketza, iwán xikmediro itioipan Dios iwán no xikmediro altar yej ono' tiopan-ijti', iwán no xikita ke'mej ompa onokej yej kiweyimatiitjtokej Dios. ² E' ipatiojyo tiopan amo xikmediro, iga inón patio kimakakej yej ayá kixmatij Dios iwán yejemen yawij kitataksatij noyan Jerusalén iga ompa mandaroskej cuarenta y dos meses yej masi mil doscientos sesenta días. ³ Iwán nia niktitaniti ome yej notatitampa iga makijtokan yej nej nikijtowa, iwán inomej yawij kipojtötij mil doscientos sesenta días, e' yawij kajakijtotij itzotzolmej inompa yej moakiá kuá' mikilo.

⁴ Inimej ome tatitan kijtojneki inón ome olivo* iwán inonsan no kijtojneki inón ome mechonwewetkej yej ono' itenoj Dios yej iteko tajli.

⁵ Siga agaj kineki makichiwili tejté yej ayékti, yejemen kikixtiáj ti'ti ipan itenmej iga kimela'tatiáj nokta iyenemigojwan; ijkón yawi mikiti agaj yej makineki makichiwili tejté. ⁶ Inimej ome tajtaga' wel kitzakuaj cielo

* **10:2** 10:2 Xikita glosario "Kimilolama'". † **10:7** 10:7 Xikita glosario "Profeta". * **11:4** 11:4 Xikita glosario "Olivo".

iga amo mawiki tiawa' miej yejemēn kipowaj tájtōl yej Dios kimaka; iwán wel nō kichiwaj iga a'ti mamochiwa esti iwán iga kinkochiwaj la gente iga plaga este ke' iga yejemej kinekiskej. ⁷ E' kuá' inimej kitamijkeja itekipanōlmej, weyi animāl yawi k̄sati pan wejkatānxapo' iwán yawi kimajmagatij iyomextin, kitāniliskej iwán yawij kimiktijij. ⁸ Iwán inomej animajmej yawij wetztikawitij ipan icallejmej Jerusalén kan toTeko Jesucristo kimiktijkej ipan kuacruz, inōn weyi-altepe' kitojneki ken kuá' altepe' Sodoma iwán país de Egipto. ⁹ Iwán eyi días iwán tajko, inewi gente de nochi altepemej, de s̄ese'pa raza, de inochi tajtolmej, yawij kitatij animajmej kan miktokej iwán akimakaskej lugar iga makitokakan. ¹⁰ Yej chantitokej ipan tajli yawij pakitij iga mikikeja, póxsanya nokta yawij pakitij, este yawij mosēpantānilijij regalo; porque inomej gente poxsan kijiyaj inōn omēn yej Dios kimakaya tájtōl iga makipowakan. Inomej gente poxsan moknochiwayaj iga yej kichiwaj inōn omēn. ¹¹ E' kuá' pánoja eyi días iwán tajko, Dios ki-ojopa-ixitij sej iwán sej moketzkej, iwán inochi gente yej kitakej poxsan momajtijkej. ¹² Iwán iyomexti inomej tajtaga' kikakikej ipan cielo s̄e tájtōl yej poxsan recio, ijkín kijlijkej:

—Xitejkawikan nijiga.

Iwán tejkajkej ipan cielo ipan s̄e mixti, iwán iyenemigojwan kitztoyaj. ¹³ Iwán ikuá' poxsan molin tajli, iwán s̄e tájkol de cada diez de inōn weyi-altepe' xixitinikej kajlimej iwán mikikej siete mil gente. Iwán la gente yej ayá' mikikej, poxsan momajtijkej iwán kiweyimatiiltijkej Dios yej ono' ipan cielo.

¹⁴ Inin yajki el segundo yej pox tamajmájtijl, e' na'ya wj' se'.

Siete trompeta

¹⁵ Iwán kuá' asi'ya pan siete ángel iga kipitza' itrompetaj, mokagui' tajtolmej yej recio ipan cielo, kijtowayaj: Inán toTeko Dios iwán Cristo yej iPiltzin; nochipa yawij mandarotij ipan tajli wan ayj' tamis iga mandarowaj.

¹⁶ Entonces inomej veinticuatro ancianojmej yej ejewatoyaj ipan itronojmej iyixtaj Dios, motzojtzontokakej este ipan tajli iwán kiweyimatiiltijkej Dios, ¹⁷ kijtojtoyaj: Nimitzmakaj gracias, noTeko, Dios yej nochi wel tikchiwa, tej yej ikay tono' iwán inán tono' iwán tiaya tiwizeti, iga nochi wel tikchiwa wan tipéwa'ya iga tirreinarowa.

¹⁸ La gente yej ayá' mitzixmatij, kuejkuesiwikey, e' asi' día iga tia titacastigaroti, wan nō asi' día iga tia tikjuzgaroti yej miktokej, iwán tia nō tikmakati yej yekti yej mitzcredojtokej, yej kipojkej motájtōl, iwán yej mitzweyimatiiltijkej tia tikmakati yej yekti, kesiá yej tejté iteki iwán yej até iteki, iwán tia tikpoloti inomej yej kisosolowaj tajli.

¹⁹ Entonces tapowi' itiopan Dios yej ono' ipan cielo, iwán tiopan-ijti' n̄estoya s̄e ken baúl† kan entoya diez mandamiento. Iwán tapetani' iwán mokagui' tawopaya, tatikuñi', molin tajli iwán wetzi' tiawa' de hielo.

† 11:19 11:19 Xikita glosario "Arca del pacto".

12

Siwa' wan kuakuakowawéj

¹ Iwán ijkín ñesiko ipan cielo ken tēpa iteki yej paréj weyi: se siwa' tzaktoya iga tōnatī' iwán la luna onoya iyixkitan iwán kitálijtoya se corona* yej kipiá doce sítalin. ² Inín siwa' tatalaxwijtoya, iwán tzajtziá iga pilkualowaya iga yáwiya taonoltiti. ³ Iwán ñesiko se' yej monextij ipan cielo: se kuakuakowawéj yej tatá' yej kipiaya siete itzontekon, diez ikuakua iwán se corona ipan sejsé itzontekon. ⁴ Iwán iga ikuitápil kiawatatzoj se de cada eyi sítalimej yej onokej ipan cielo iwán kipajpatanaltij talpan. Inín kuakuakowawéj moketza' iyixtaj siwa' yej yáwiya taonoltiti, iga makikuáli ipiltzín kuá' maki-onolti. ⁵ Iwán inón siwa' kita' se iyokichpiltzín, iwán iga ibastōn de tepos yawi kimandarōti inochi gente. Después Dios kikuilij ipiltzín iwán kiwiga' nō kan ono' yéj iga nō mamotāli ipan itronoj. ⁶ Iwán inón siwa' yajki ipan desierto, kan Dios nokta kichij iga ompa makitamakatokān mil doscientos sesenta días.

⁷ Máj máj momimiktilo' ipan cielo, iga Miguel iwán iyangelejmej momimiktijkej wan inón kuakuakowawéj. Kuakuakowawéj iwán iyangelejmej nō lucharojkej, ⁸ e' kipolorejkej, iwán yejemen kikixtijkej iga ayo' maonokān ipan cielo. ⁹ Iwán kikixtijkej inón kuakuakowawéj, inōnsan ikyapakowa' yej itōkā' Tzitzimi' yej kikajkayāwa inochi gente, kipatantijkej talpan wan iyangelejmej.

¹⁰ Iwán nikagui' se tájtōl yej recio ipan cielo, kijtoj:

—Dios kimānāwija igentej; kinextij iga nochi wel kichīwa iwán yéjsan reinārowa. Inán Cristo nōyan reinārowa iga kipatantijkej talpan Tzitzimi' yej kitelwiaya tokniwan, kitelwiaya semilwi' iwán senyōwal iyixtaj Dios. ¹¹ Tokniwan tatanilijkej iga iyesyō el Cordero iwán iga itájtōl Dios yej yejemen kipowakej; yejemen ayá' majmawikej iga yawij kimiktij, majwa' jesentalkej iyalmajmej iga mamikikan. ¹² Xipākikan celoijmej iwán yej ipan amonokej. E', jlástimajsan yej chantitokej ipan tajli iwán yej chantitokej ipan lámā! Iga Tzitzimi' kuejkuesitiajki kan anchantitokej, iga kimati iga aljn kipolowa iga poliwisya.

¹³ Kuá' inón kuakuakowawéj kita' iga óno'ya talpan, kitalōchtij siwa' yej kita' ipiltzín. ¹⁴ E' inón siwa' kimakakej ome yej wejweyi iyastakápal águila, iga wel mapatāni iga mayawi ipan desierto, kan kitamakatoskej tres años y medio, ompa ay'ya wel casis inón kuakuakowawéj. ¹⁵ E' inón kuakuakowawéj kikixtij trojaj a'ti ipan itēn iga kichīwa se weya', iga siwa' makiwiga arresomoj. ¹⁶ E' tajli kipalēwij inón siwa', iga tajli tapowī' iwán inochi kitoloj in inón a'ti yej inón kuakuakowawéj kikixtijtoya ipan itēn. ¹⁷ Iwán iga san inón, kuakuakowawéj paréj kikuesowilij inón siwa', iwán yajki kimijmiktij ipilōwampa inón siwa', ken tikijtowaj nōmej yej kichiwaj kensan tatekimaka Dios iwán kichiwaj ken tenextiliá Jesús. ¹⁸ Iwán inón kuakuakowawéj moketza' lamartēnoj.

13

Qme wejweyi animāl yej tamajmajtiáj

¹ Nimoketza' ipan xajli yej ono' lamartēnoj. Iwán nikita' iga nemi kīsa ipan lámā se weyi animāl yej kipiá siete itzontekon, iwán diez

* 12:1 12:1 Xikita glosario "Corona".

ikuakua iwán ipan sejsé ikuakua kipiaya se icoronaj,* iwán ipan sejsé itzontekon ijkuilijto' tokamej yej Dios kikuesowa. ² Inín weyi animál yej nikita' ken tikita tekuani,† iwán iyikximej ken tikita oso iyikxi, iwán kipiaya iten ken tikita tekuaniwéj.‡ Iwán kuakuakowawéj kimá' iga wel mamandaro, iwán kitalij ipan weyi asientoj kan tatekimakas. ³ Se de itzontekon inín weyi animál nešía kan tzontektoya yej este wel miki, e' inín kan tzontektoya pajti', iwán nochi gente yej onokej ipan inín tajli madmiradokej iwán kitokakej inín weyi animál. ⁴ Iwán kiweyimatiltijkej inón kuakuakowawéj iga kimá' poder inón weyi animál; no kiweyimatikej weyi animál, kijtowayaj la gente:

—Ateyi se' ken inín weyi animál, ayagaj wel momatía iga iwán mamomijmikti.

⁵ No kimakaltijkej iga inón weyi animál makijto tajtolmej yej iga imatika mokichmati, iwán kimalijliá Dios; iwán kitalkej iga mamandarojto cuarenta y dos meses. ⁶ Iwán ijkón kichij, kimalijlij Dios, kimalijlij itoka' Dios, kimalijlij ikal Dios iwán kimalijlij yej onokej ipan cielo. ⁷ No kimakaltijkej iga makimijmikti yej kitokaj iyojwi Dios, este que makitanilikan; iwán kimakakej iga wel makimandaro inochi raza, ipan inochi altepe', ipan inochi tajtolmej iwán ipan inochi nación. ⁸ Yej chantitokej ipan tajli poxsan kiweyimatiltijkej inón weyi animál, petz yej ayá' ijkuilijto' itokamej ipan iyama' el Cordero. Iga kuá' mochi inín tajli, mo-ijkuiloj itokamej yej nochipa onoskej wan Dios ipan ama' yej kipiá el Cordero yej mikika.

⁹ Si agaj wel takaki, makiye'kaki. ¹⁰ Yej yawij kipresojuwítij yej kitokaj Dios, yejemej no yawij kipresojuwítij. Iwán yej yawij kimiktítij iga espada yej kitokaj Dios, no yawij kimiktítij iga espada. Inón iga yej kitokaj iyojwi Dios makijyowikan iwán mamocoñiarokan pan Dios.

¹¹ Máj máj nikita' se' animál nemi kisa ipan tajli. Inín kipiaya ome ikuakua ken tikita borregojtzin, e' tajtowaya ken kuakuakowawéj. ¹² Kipiaya poder kensan yej áchtopa weyi animál wan tekipanowaya iga yej, iwán kichij iga inochi gente yej ono' ipan tajli makiweyimatiltikan yej áchtopa weyi animál yej pajti' kan tzontektoya malej iga inón katka mamiktoya. ¹³ No kichiwaya milagrojmej iga manesi iga ayéj námol, este ipan cielo kiwetziltij ti'ti ipan tajli iyixtaj la gente. ¹⁴ Inón kichij milagrojmej iga kimaka poder yej áchtopa weyi animál, kikajkayaj inochi tokñimej yej ono' ipan tajli. Iwán kitekimá' iga makichiwakan se iyimagen inón áchtopa animál yej kitzontekaj iga espada iwán ayá' migui'. ¹⁵ Iwán inón segundo weyi animál kimakakej poder iga makimaka vida inón imagen iwán iga makitajtolti. Iwán yej ayá' yawi kiweyimatitij inón imagen yawij kimiktítij. ¹⁶ Iwán kichij iga inochi gente, yej kipiá itekiyo iwán yej ayá', yej kipiá tomín iwán yej akipiá tomín, esclavojmej iwán yej ayéj esclavojmej, makitalilikan se marca ipan iye'ma' o pan iyixkuá'. ¹⁷ Iwán ni agaj awel takowa niga tanamaka, siga ayá' kipiá la marca o itoka' inón animál o inumeroyjo itoka'. ¹⁸ Iga se mamomachti inín, kineki poxsan matajlamiki; si agaj kentenderowa makimati te kijtjneki inumeroyjo animál, tága'pa inumeroj. Inón número seiscientos sesenta y seis.

* **13:1** 13:1 Xikita glosario "Corona". † **13:2** 13:2 "Ken tikita tekuani": leopardo. ‡ **13:2** 13:2 "Ken tikita tekuani": león.

14

Kitakujkiliáj Cristo

¹ Después nitachá' iwán nikita' el Cordero onoya iyixko tepe' yej itoqa' Sion. Sen-onoyaj iwán inón Cordero ciento cuarenta y cuatro mil tokniwán yej pan iyixkuá' ijkulijto' itoqa' el Cordero iwán itoqa' iTaj. ² Iwán niká' se tájtól yej wáľaj ipan cielo ken a'ti kuá' poxsan wopa, ken kuá' poxsan tatikuġni, inón tájtól ken tikita kuá' nemi kitzotzonaj mia' arpa.*

³ Iwán kikuġktoyaj se nuevo takuġ' iyixtaj trono, iwán iyixtaj inomej nawi animálmej iwán iyixtaj ancianojmej. Iwán ayagaj wel kimati inġn takuġ' petz inomej ciento cuarenta y cuatro mil yej Dios kimánawij kan onolo' ipan inġn tajli. ⁴ Inġmej yej ayġ' nokta motekkej wan siwa',† sino que ye' nemikej, iwán kitokaj el Cordero kansan yawi. El Cordero kikowa' inġmej iga iyesyó, kitapejpen yej áchtopa mochijkej itátkipa Dios iwán el Cordero, inġmej momakaj iga makichiwakan ken kineki Dios. ⁵ Iwán ayġ' takajkayajkej iga ye' nemij iyixtaj Dios.

Eyġ ángel kipowaj itajtólmej

⁶ Iwán nikita' se' ángel patantinemi tajko cielo yej kinentiá ye' notġciaj yej ayġ' tamis, yej mamopowġli inochi gente yej ono' ipan tajli, inochi naciomej, raza iwán de nochi áltepemej san ken tajtowaj. ⁷ Iwán kijtowa recio:

—Xikmajmawġľkan Dios iwán xikweyimatiľľkan, pues ási'ya hora iga yéj yawi tajuzgarotġ; iwán xikweyimatiľľkan inón yej kichij celoľmej iwán tajli, lámaj, iwán inochi atzontekomej.

⁸ Iwán se' ángel no kijtoj recio:

—Xixitġni'ya in Babilonia yej weyi-áltepe', iga kinextilijtoya mia' naciones iga makiweyimatiľľkan idoloľmej, iga inón kichiwaj kenkuá' tawanaj iga vino iwán yawij wan sesé.

⁹ Wan se' tercer ángel del cielo kijtoj recio:

—Siga agaj kiweyimati animál wan iyimagen iwán siga motemaka iga makipiá imarcej pan iyixkuá' o ipan ima', ¹⁰ Dios kipoxkuesowġľj iwán yawi kicastigarotġ iwán yawij kinkochġtotġj ipan ti'ti iwán azufre, kinkochġwas iyixtaj iyangeľmej Dios iwán iyixtaj el Cordero. ¹¹ Iwán nochipa popoktos ti'ti iga kicastigarojtoskej semilwi' iwán senyówal yej kiweyimatiľľ animál iwán iyimagen, wan yej kipiáľ marca yej itoqa' inón animál. ¹² Ijkón yej kicredojtokej Dios iwán kichiwaj ken ga tatekimaka, amo mamosemakakan iga kitokaj iyojwi Jesús.

¹³ Niká' se tájtól ipan cielo yej ne-ġľľj:

—Xikġľkuilo yej nia nimitzġľľti: “Mayolpakikan desde inán yej mikġj ipan iyojwi toľeko.” El Espíritu Santo kijtowa iga inomej yawġja mosewġtġj, áyo'ya tekipanoskej. Inochi yej kichijkej yej yeġti, yaťi iwamej.

Dios kijuzgarowa nochi yej ono' ipan tajli

¹⁴ Después nitachá', iwán nikita' se mixti este ista' iwán iyixko mixti ewato' a'pa yéj tachá ken tikita iPiltzġn Taga'. Kitáľľjtoya se corona‡ de oro iwán kikġtzkġjtoya se ken machete yej pox tateki yej iga motékġpa trigo. ¹⁵ Iwán kġsa' ipan weyitiopan se' ángel iwán kitzajtġľľj recio yej ewato' iyixko mixti:

* **14:2** 14:2 Xikita glosario “Arpa”. † **14:4** 14:4 Anka inġn kijtojneki iga ayġ' kiweyimatiľľkej idoloľmej. ‡ **14:14** 14:14 Xikita glosario “Corona”.

—Iga momachetej xiktékiya trigo; iga ási'ya itiempoj iga mamoteki, iwán la cosecha yej ono' ipan tajli chika'ya.

¹⁶ Iwán yej ewatoya ipan mixti kipanoltij imachetej ipan tajli iwán kitegui' yej chika'ya.

¹⁷ Iwán kisa' se' ángel ipan weyitiopan yej ono' ipan cielo, no kikitjkijtoya imachetej yej pox tateki. ¹⁸ Iwán kisa' ipan altar se' ángel yej kipiá poder iga tapolowa iga ti'ti, iwán kitzajtzilij recio yej kikitjkijtoya machete yej pox tateki, kijlij:

—Xiktékiya iga momachetej yej pox tateki inomej racimojmej de uva yej ono' ipan tajli iga yojoyksitókeja.

¹⁹ Iwán el ángel kipanoltij imachetej ipan uvajyoj,^S iwán kitegui' uvajmej yej ono' ipan tajli, iwán kakij kan yawi mopatzkati, inón kijtojneki weyi castigo yej Dios kititanis. ²⁰ Uvajmej kipatzkakej kan ay'yéj altepe' iwán kan mopatzka' uva kisa' esti, tejkaj este ipan iten kawajyojmej, inón esti motaloj trescientos kilómetros.

15

Angelejmej wan siete plaga iga ta-iknoqchiwaj

¹ No nikita' ipan cielo se yej este temajtiá yej ayi'pa mo-ita: siete angelejmej yej kiwajligayaj siete plaga yej iga tacastigarowa. Kuá' tamis inochi inimej, Dios ay'ya kuesitos.

² Iwán no nikita' lámbar ken tikita vidrio nelijto' iwán ti'ti. Iwán nikita' no ejekatokej ipan lámbar inomej yej kitanilijkej weyi animal iwán iyimagen iwán imarçaj inón weyi animal. Nochi inimej gente, Dios kimá' sejsé iyarpajmej.* ³ Iwán kikuikakej yej itakuí' Moisés yej tekipanowaya iga Dios, yej itakuí'pa na no el Cordero, kijtowayaj: Tej tinoTeko, nochi wel tikchiwa.

Weyi iwán pox monçaj yej tej tikchiwa. Yekti iwán melá' inochi yej tikijtowa iga mamochiwa. Tej yej tukmandarowa nochi yej ono' ipan tajli.

⁴ NoTeko, ¿a'yéj ayá' mamitzmajmawili?

¿A'yéj ayá' mamitzweyimatiłti?

Tejsan moselti yej ayi' tikchiwa yej ayekti, iwán inochi naciomej witzetij iwán mitzweyimatiłtiskej, iga inochi kitakej yej tej tikchiwa poxsan yekti.

⁵ Wan nikita' iga tapowi' tiopan ipan cielo, inón kuetaxtiopan† kan moenayaj patachte'timej kan ijkuilijto' iley Dios yej kimá' Moisés. ⁶ Iwán ipan inón kuetaxtiopan kiskej inomej siete angelejmej yej kipiayaj siete plagajmej, kakijtokej yej'tzótzol yej chijto' iga lino‡ este pepetani, iwán kitajlijtoyaj icintoromej de oro este iyelixtenojmej. ⁷ Iwán se de inomej nawi animalmej yej onoya iyixtaj Dios, kimá' sejsé de inomej siete angelejmej se wájkal yej chijto' iga oro yej tento' iga yej Dios yawi tacastigaroti; Dios yej nochipa onos wan ayi' mikis. ⁸ Inón weyitiopan temi' iga pokti yej witziaaya ipan iweyipoder Dios, iwán ayagaj wel kalaki ipan inón weyitiopan, este que mapano inón siete plaga yej kipiayaj inomej siete angelejmej.

§ 14:19 14:19 Xikita glosario "Uva". * 15:2 15:2 Xikita glosario "Arpa". † 15:5 15:5 Hch 7:44. No xikita glosario "Kuetaxtiopan". ‡ 15:6 15:6 Lino achi ken ichka', e' chijto' iga se'pa planta.

16

Wajkalmey yej kipiajpiá yej iga Dios tacastigarowa

¹ Iwán nikagui' se tájtł recio kįsaya ipan weyitiŋpan, ijkń kijliaya inŋmej siete ąngelejmej:

—Xakan ipan tajli iga xikawatij inŋn siete wájkal yej kipiajpiá yej iga Dios tacastigarowa.

² Iwán yej áchtopa ángel yajki, iwán kitoyaj ipan tajli yej onoya ipan iwájkal, iwán inochi gente yej kipiayaj imarčaj weyi animál iwán kiweyimatiáj iyimagen, kįsa' iyakapamej kókol yej pox kualo.

³ In segundo ángel kitoyaj ipan lámar yej kipiaya ipan iwájkal, iwán lámar mochij ken tikita iyesyoy yej mikto', iwán migui' inochi yej onoya ipan lámar.

⁴ In tercer ángel kitoyaj yej kipiaya ipan iwájkal, ipan a'timej iwán ipan atzontekomej iwán mochij esti. ⁵ Iwán nikagui' ijkń kijtoj inŋn ángel yej kicuidarowa a'timej:

—Tej noTęko yej nochipa tonoya iwán nochipa tonos, tej ómpaya ken tikchįwa iwán kajasi iga ijkń titacastigarowa. ⁶ Iga yejemej kimiktijkej yej moconfiarowaj ipan tej, iwán kimiktijkej moprofetajmej, iwán inán tej tikchį iga makonįkan esti, puej ijkń kajasi.

⁷ Iwán nikagui' se' tájtł yej kįsa' itęnoj altar, kijtowa:

—NoTęko Dios yej nochi wel tikchįwa, ken tej titajuzgarowa ómpaya nokta.

⁸ Iwán el cuarto ángel kitoyaj yej kipiaya ipan iwájkal ipan tŋnati', iwán kichį iga tŋnati' wel makimela'tati la gente iga tiwelŋn. ⁹ Iwán inochi este tátaya ikajłmej iga pox totŋni' tiwelŋn. E' malej ijkń ayagaj kipata' ken iga nemi iga makina' techo Dios niga kiweyimatiłtijkej. Majwa' kimalıljijkej Dios yej kitįtani inįmej yej tacastigarowa.

¹⁰ In quinto ángel kitoyaj yej kipiaya ipan iwájkal ipan itronoj weyi animál iwán kan mandarowa inŋn weyi animál tamichkantitıkawı', iwán yej kiweyimati inŋn weyi animál molenguajtankuayaj iga kwalowayaj.

¹¹ Iwán kimalıljijkej Dios yej ono' ipan cielo. Malťajtowayaj iga kwalŋtoyaj iga kipiayaj ikokolmej. E' ayá' kikajtejkej iga kichįwaj yej ayękti.

¹² Iwán in sexto ángel kitoyaj nŋ yej kipiaya ipan iwájkal ipan weya' yej itŋka' Eufrates; iwán waguı' in weya' iga wel mapanŋkan inŋmej reyejmej yej wįtzej ikįsáyampa tŋnati'.

¹³ Wan nikita' iga kįsa' eyı yej ayę ye'espıritoj, ken tikita kalamej. Se kįsa' ipan itęn kuąkuakowawęj, se ipan itęn weyi animál iwán se ipan itęn yej ayę mela' profetaj. ¹⁴ Inįmejwa' iyespıritojmej tztzimimej yej kichįwaj milagro. Iwán kinechkŋskej inochi reyejmej yej onokej ipan inın tajli iga mamomįmiktįkan kuą' Dios yawı tajuzgarŋti.

¹⁵ ToTęko kijtowa:

—Ta' xikitakan, nej niwı' kuą' ayá' momati, ken se yej tachteki. Poxsan paktos yej kichįtos ken Dios kineki iwán iga ijkń kichįtos kenkuą' taajakįtos, ayá' nemis ipetzkan iwán ayá' pınawas.

¹⁶ Iwán inŋmej espıritojmej yej malŋojmej kinechkŋ reyejmej kan itŋka' Armagedŋn ipan tájtł Hebreo.*

¹⁷ Iwán ángel número siete kitoyaj iwájkal ipan ejeka'. Iwán ipan weyitiŋpan yej ono' ipan cielo, Dios tajtoj recio, kijtoj:

* 16:16 16:16 Xikita glosario "Hebreo".

—Níkchija nochi.

¹⁸ Íkuḗ'san tapetani', tawopa' iwán tatikuini' iwán kuekuechka' tajli, inón talolín poxsan recio, níkemán ayí' panoj ijkompa talolín desde kuḗ' onolo' ipan tajli. ¹⁹ Iwán weyi-altepe' yej itoḗa' Babilonia, tzatzayani' tajli, éyiya mochi. Iwán altepemej yej ono' ipan inewi tajli xixitínikej. Ijkón Dios kejlán inón weyi-altepe' Babilonia iga kichijtokej yej ayékti, inón iga poxsan kicastigaroj. ²⁰ Inochi tajkotálmejt' iwán tepemej, poliwiikej. ²¹ No wálaj ipan cielo weyi granizo yej wetzi' ipan la gente. Inomej granizo iyetika ken cuarenta kilo. Iwán tajtaga' kimalijlijkej Dios iga wetzi' inón granizo, iga poxsan tapoloj inón granizo iga Dios tacastigaroj.

17

Siwá' yej najnamolnemi

¹ Iwán wálaj se de inomej siete angelejmej yej kipiayaj siete wajkalmej, iwán ne-ijlij:

—Xinejnemi iwán nia nimitznextiliti ken iga Dios yawi kicastigaroti inón siwá' yej najnamolnemi yej ewato' itenoj mia' weyamej. ² Reyejmej, iwán la gente de inewi altepemej kichijkej yej ajayékti iwán inón siwá' yej najnamolnemi yej kinextilijkej iga makiweyimatiłtikan idolojmej.

³ Iwán iyEspiritoj Dios asi' noyakapan iwán el ángel newiga' ipan se desierto. Ompa nikita' se siwá' ewato' ipan weyi animal yej chílti', iyakapan ijkulijto' tajtolmej yej Dios kijiya, inón animal kipiaya siete itzontekon iwán diez ikuakua. ⁴ Siwá' kakijto' itzótzol yej axokoti' iwán chílti', kitalijtoya oro, te'ti ken diamante iwán perlas.* Kikitzkijtoya se wajkaltzín de oro tentoya iga vino, inón vino kijtojnekij iga kichij yej pox ajayékti iwán tanextilij iga mamoweyimati idolojmej. ⁵ Ipan iyixkuḗ' siwá' ijkulijto' toḗa' yej ayá' momati te kijtojneki, kijtowa: “WeyiBabiloniaj yej tanextilia iga siwatkej manajnamolnemikan, iwán inochi yej mochiwa yej ayékti ipan inín tajli.” ⁶ Iwán nikita' iga inón siwá' tawan iga konij iyesyomej yej moconfiarowaj ipan Dios yej kimiktijkej iga kipowaj itájtól Jesucristo. Kuḗ' inón nikita', este nimadmiradoj. ⁷ Iwán inón ángel ne-ijlij:

—¿Te iga timadmiradowa? Nia nimitznextiliti te kijtojneki inón siwá' iwán inón weyi animal kan ewato' siwá', inón weyi animal yej kipiá siete itzontekon iwán diez ikuakua. ⁸ Weyi animal yej tikita', onoya iwán inán ay' teyi. Yawi kışati ipan wejkatanaxapo', e' iga san yawi mela'poliwiti. Desde kuḗ' mochi inín tajli, Dios kijkuiloj itokamej ipan ama' kan nesia aja'yéj nochipa onoskej iwán Dios. Yej chantitokej ipan tajli, inomej yej itokamej ayá' ijkulijto' ipan inón ama', yawij majmawitij kuḗ' kitaskiej inón weyi animal yej onoya iwán inán ayo'ya teyi, e' wj'o' sej.

⁹ Inín iga yejsan ye'tajlamiki wel kimatis te kijtojneki: Inón siete itzontekon animal, kijtojneki siete tepe'† kan ewato' siwa'. ¹⁰ No kijtojneki siete reyejmej. Cinco de inomej reyejmej wetzikeja, el sexto rey mandarojto' inán, iwán el séptimo aya teyi inán. Kuḗ' wj', ayá' wejkatisk iga mandaroj. ¹¹ Weyi animal yej chílti' yej onoyay wan inán ay' teyi, yéj se de inomejpa siete reyejmej; inonwa' mokuepas iga inón másisya ocho rey; e' yawi mela'mikitiya.

† 16:20 16:20 Xikita glosario “Tajkotól o Isla”. * 17:4 17:4 Perla pox valerowa, ken tikita tetzín ke'pa ajayo' wan iga perla wel mochiwa kışka. † 17:9 17:9 Siete tepe' anka kijtojneki altepe' Roma.

¹² 'Inomej diez kuakuamej, inón kijtojneki diez reyejmej yej aya mandarowaj; e' yawij gobernarotij iwán weyi anímal petz se hora. ¹³ Inimej diez reyejmej sansé iyalmajmej kipiáj iga yawij kipalewítij iga inón weyi anímal mamandaro. ¹⁴ Yawij momijmiktítij iwán el Cordero, e' el Cordero yawi tataniliti iga yéj nokta iTéko nochi tekomej wan Rey iga nochi reyejmej. Iwán el Cordero sen-onoskej iwán yej Dios kinotzkej iwán kitapejpenkej iwán moconfiarowaj nochipa ipan yéj.

¹⁵ El ángel nō ne-ijlij:

—Inomej a'timej yej tikita' kan ewato' inón siwa' yej najnamolnemi, inomejwa' kijtojnekij yej chantitokej ipan altepemej yej onokej ipan nochi nación san katiapay itajtolmej. ¹⁶ Inomej diez kuakuamej yej tikita' kipiá weyi anímal, yawij kijiyatij inón siwa' yej najnamolnemi, yawij kikatēwatij iselti iwán ipetzkan, yawij kikuālitij inakayo siwa' iwán yawij kitatítij ipan ti'ti. ¹⁷ Dios kitālij ipan iyalmajmej inomej reyejmej iga makichiwakan ken Dios kineki, iga kipiakej sesan iyalmajmej iga kipalewijkej iga weyi anímal wel mamandaro este que mamochiwa ken kijtoj Dios. ¹⁸ Inón siwa' yej tikita', inonwa' kijtojneki weyi-altepe' yej irrey tatekimaka ipan nochi reyejmej yej onokej ipan tajli.

18

Tata altepe' Babilonia

¹ Iwán nikita' se' ángel wālj ipan cielo yej kipoxpiá poder. Kitawij tajli iga itiyō. ² Iwán ijkín kijtoj recio:

—Xixitini'ya, xixitini'ya weyi-altepe' Babilonia, iwán inán móchija kan mochantiáj tztzimimej, ompa ichanya inochi malespiritomej iwán kan moxeketiáj totomej yej ayá' mokua iwán mo-ijiya. ³ Iga inochi paismej kichijkej yej ayekti ken kichiwaj yej ichamej Babilonia iga kiweyimatiltijkej idolojmej. Iwán inochi reyejmej de inín tajli ijkonsan kichijkej. Iwán tanamakanimej kipoxpiakej tomín iga yej chantitokej Babilonia kikojkej nochi yej kiyoltulanayaj.

⁴ Iwán nikagui' se' tájtōl ipan cielo kijtowa:

—Xikisakan ipan inón weyi-altepe' Babilonia, amejemej yej nimitztapejpenkej, amo nō tēwan xichiwakan yej ayekti iga amo nō mamitzcastigarokan. ⁵ Ási'ya iyixtaj Dios iga inomej yej onokej Babilonia kichijtokej yej ajayekti, iwán Dios ayá' nemi kelkawa. ⁶ Makichiwilikan Babilonia kensan kichiwilij sekin; makicastigarokan ome vej ke' yéj kicastigaroj sekin. Makichiwilikan ome vej yej mitzchiwilijkej iga nō makimachili ken iga kualo. ⁷ Achonsan nō xicastigarokan ke'san yéj moweyimati' iwán ke'san kichij yej ayekti. Yéj moweyimati' iwán kijtoj ipan iyalmaj: "Nej nigaj newato' iga nej nochi nikmandarowa; nej ayéj ken se lástima siwa' yej mi' iwéj wan akipiá yej kipalewiá, nej nikēman ayá' nimoknomatitos." ⁸ Inón iga ipan sansé día yawi wetziti iyakapan inimej yej tacastigarowa: mikilisti, chokalis iwán apis, iwán yawij kitatítij iga ti'ti, iga toTéko Dios yej nochi wel kichíwa kijtoj iga ijkón kajasi iga makicastigarokan Babilonia.

⁹ Reyejmej de inewi tajli yej kichijtoyaj yej poxsan ayekti, kensan kichíwa weyi-altepe' Babilonia iga kiweyimatiltijkej idolojmej iwán kichijkej nochi yej kiyoltulanayaj, yawij chokatiw iwán moknomatiskej kua' kitaskej iga inón weyi-altepe' popóktō'ya iga nemi tata. ¹⁰ Wéjkasan kawiskej iga kimajmawiliskej iga makisencastigarokan iwamej, iwán kijtoskej:

—¡Ay! ¡O'xan Babilonia yej tiweyi-altepe', tej yej nochi tikmandarowaya! Inán nimaninsan titata'.

¹¹ Nochi tanamakanimej chokaj iga moknoṁatij iga inón weyi-altepe', iga ay'ya teyis kan tanamakaskej. ¹² Ayagaj kikowas yej kinamaka yej chijto' iga oro, plata, te'ti yej mojmõnsajti', perlas, tzõtzol de lino yej pox tzotakti', de seda yej axokoti' iwán chĩlti', nõ inochi kuawimej yej ajwiyá'pa, marfil,* kuawimej yej mojmõnsajti', bronce, tepos, mármol;† ¹³ canela, especias yej ajwiya', incienso, mirra, perfumes, vino, aceite, harina yej kuęchti', trigo; yolkamej yej motamamaltía, borregojmej, kawayojmej, kuacarretajmej, iwán este toknimej yej kikuij iga esclavo. ¹⁴ Kijliskej inón weyi-altepe':

—Ay'ya tikpiá yej tikpiaya yej tikpoxpiasnekiá, tikpóloja. Nikeman ay' tikpiás sej nochi yej pox patioy iwán yej mojmõnsajti' yej tikpiaya.

¹⁵ Yej ompa tanamakatojay, pox tatanikej iga yej kinamakayaj pan inón weyi-altepe', e' kua' kitaskej iga nemi tata, pox wejka kawiskej iga kimajmawiliskej iga makisencastigarokan iwamej, chokaskej wan moknoṁatiskej. ¹⁶ Iwán kijtoskej:

—¡Pobre inón weyi-altepe'! Onoya ken tikita katka se siwa' yej kakijto' itzõtzol de lino yej pox tzotakti' iwán tzõtzol yej axokoti' iwán chĩlti', kitajlijtoya oro, te'ti yej mojmõnsajti' iwán perlas. ¹⁷ ¡Ipansan se hora tata' komati yej poxsan patioy!

Ikapitamej akalmej, la gente yej yaya ipan akalmej, marinerojmej‡ iwán inochi yej tekipanowayaj ipan lámar, wejka moketzaskej. ¹⁸ Kua' kitaskej pokti iga nemi tata inón weyi-altepe', tzajtziskej:

—¿Kan tiawij tikasitij se' weyi-altepe' ken inin?

¹⁹ Iwán motaliliskej tajli ipan itzontekomej iwán tzajtziskej:

—¡Lástima, lástima; inin weyi-altepe'! Iga itomın rıcojtiakej inochi yej kipiayaj akal ipan lámar; inán nimaninsan poliwi'!

²⁰ E' tej cielo xipaki, iwán nõ mapakikan profetajmej, apostolejmej iwán inochi yej kitokaj Dios, iga Dios kicastigaroj inón weyi-altepe' iga ijkón kajasi iga nochi yej mitzchıwılijkej.

²¹ Iwán se ángel yej pox tajpalej kikui' se te'ti yej pox etj', iwán kiptanaltij ipan lámar, iwán kijtoj:

—Ijkón yawi poliwiti inón weyi-altepe' yej itoká' Babilonia iwán nikeman máj ayá' mo-itas. ²² Inawatılka arpa,§ flauta, iwán trompeta, ay'ya máj mokakis ipan mocallej. Ateyis nisé tekipanowani yej kichıwa tejté. Iwán inawatılka molino ay'ya máj mokakis. ²³ Ay'ya máj xotas ti'ti, ay'ya mokakis ilwi' kan monamiktılo. Malej iga motanamakanimej poxsan kipiayaj tomın ipan inın tajli, iwán tikajkayaj inochi paısmej iga moachısoj, tia timela'poliwiti. ²⁴ Dios kicastigaroj Babilonia iga itechko mikikej profetajmej wan yej moconfıaroj ipan Cristo; nochi yej tamiktijkej mıxkuıtıjkej pan Babilonia.

19

¹ Iwán nikagui' ipan cielo itajtolmej mia' gente, kijtowaj:

* **18:12** 18:12 Marfil: elefante kipiá ome ken itan yej weyakti' yej kısjaj itampa iya', inón chijto' iga marfil. † **18:12** 18:12 Mármol te'ti yej mõnsajti' yej wel motzotawa. ‡ **18:17** 18:17 Marinerojmej: ijkón kijliáj tajtaga' yej kinentiayaj akal. § **18:22** 18:22 Xikita glosario "Arpa".

¡Mamoweyimatĩlti toTęko Dios iga ęsalvarowa!
Kajasi iga mamomajmawili iga nochi wel kichĩwa.

² Yęj taye'juzgarowa wạn nochipa ępaya ken kichĩwa.

Kicastigároja inón siwa' yej najnamolnemi,
yej tanętiliya iga la gente makiweyimatĩltikan idolojmej;
Dios momatij ipan yej ęantitokej ipan inón weyi-ęltepe' iga kimijmiktijkej
yej kipowaj itajtł.

³ Iwán se' vej kijtojkej:

—¡Mamoweyimatĩlti toTęko! Iga nochipa popoktos inón weyi-ęltepe' iga nemi tata.

⁴ Iwán inęmej veinticuatro ancianojmej iwán inęmej nawi animajmej,
motankuąetzkej iwán este motzontokakej ipan tajli iga kiweyimatĩltijkej
Dios yej ewato' ipan weyi asiento kan mandarowa, kijtojkej:

—¡Ijkónyawa'! ¡Mamoweyimatĩlti toTęko Dios!

⁵ Iwán kan ewato' Dios, moká' se tájtł, kijtowa:

Xikweyimatĩltikan toDios,
amonochimej yej ankichiwaj ken yęj kineki
iwán ankimajmawiliáj,
yej kipiá itekiyo iwán yej ayá'.

Iyilwiyo kuą' monąmiktía el Cordero

⁶ Nikagui' nę ken tikita itajtł mia' gente, ken kuą' wopa ą'ti iwán ken
kuą' tatikuini, kijtowa:

¡Mamoweyimatĩlti toTęko Dios!

Yęj nochi wel kichĩwa iwán pęwa'ya iga reinarowa.

⁷ Matipakikan iwán matiyolpaktokan iwán matikweyimatĩltikan,
iga ási'ya hora iga monąmiktía el Cordero.

Takotzın* taajakjito'ya;

⁸ kajákija itzótłol de lino yej pox tzotakti', ejto' iwán este pepetani.

Inonwa' lino kijtojneki yej kichijkej yej yękti yej moconfiarowaj ipan Dios.

⁹ Iwán el ángel ne-ijlij:

—Ijkin xikijkuilo: “Mapaktokan yej onoskej ken te-ikniwan iga yawij
motajitij kan takualo kuą' monąmiktij el Cordero.”

Iwán ne-ijlij:

—Ininwa' itajtłmej nokta Dios yej ayá' takajkayawa.

¹⁰ Iwán nimotankuąetzta' iyikxitęnoj inón ángel iga nikweyimatĩliya,
e' yęj ne-ijlij:

—Amo ximotankuąetzta notęnoj; iga nej nę niktoka Dios kensan tej iwán
ken inochi mokniwan yej moconfiarowaj ipan tájtł yej Jesús kipowa'.
Xikweyimatĩlti Dios.

Iga yej kipowaj yej kichij Jesús, inómejwa' el Espiritu kitajtłmakaj.

Kawąoj yej istą'

¹¹ Iwán nikita' tapojto' cielo, iwán nikita' sę kawąoj yej istą', iwán
yej kitejkawilijtinemiá itoką' “Nochipa kichĩwa yej kijtowa iwán ayi'
takajkayawa.” Yęj taye'juzgarowa iwán kichĩwa yej yękti kuą' kitaniliá
iyenęgojwan. ¹² Iyixmej ken tikita tiwelon iwán kitalijtoya mia'
coronajmej,† iwán ijkuilijtoya sę toką' yej yęsan kimatiá. ¹³ Iwán kakijto'

* **19:7** 19:7 “Takotzın” kijtojneki nochi yej kitokaj Dios. Ipan itajtł Dios kanaj tikitaj iga Dios
iwán yej kitokaj mocomparadowa ken sę chokotzın yej namiktito' wạn takotzın. † **19:12** 19:12
Xikita glosario “Corona”.

itzótzol yej kajkakalijto' esti, iwán itoqá': Itájtɔl Dios. ¹⁴ Iwán kitokaj soldadojmej yej onokej ipan cielo. Kakijtinemij itzotzolmej de lino yej tzotakti' iwán ijista', este ejejto', iwán tejkatinemij ipan ikawayojmej yej ijista'. ¹⁵ Ipan iten kışaya se espada yej pox tateki, iga inón espada yawi kicastigaroti inochi paįsmej; iwán yawi kimandaroti iga se vara de tepos. Yéj kichįwas iga iyenemįgojmej makitakın ken iga kuesiwi Dios. Yéj kitataksas iyenemįgojmej ken se yej kitataksa uva iga kipatřka. Ijkón iga Dios yej nochi wel kichįwa yawi kicastigaroti inochi gente. ¹⁶ Iwán ipan itzótzol iwán imaxá'bapa ijkuilijto' inın toqá': "Rey yej kimandarowa inochi reyeymej iwán iTeko inochi tekomej."

¹⁷ Después nikita' se' ángel ejkato' ipan tonati', iwán kitzajtzilij recio inochi tótomej yej patantınemij ipan cielo, kijlij:

—Xiwıtzekan iga xikuąkij yej Dios mitzmakaj. ¹⁸ Xikuąkan inakayomej reyeymej, kapitamej, soldadojmej iwán inakayo tajtaga' yej pox tamiktiąj, iwán inakayo kawayojmej iwán yej kitejkawilijtinemij, iwán inochi inakayo la gente yej ayéj esclavojmej, iwán yej esclavojmej, yej kipiá itekiyo iwán yej ayá'.

¹⁹ Iwán nikita' weyi animál iwán inochi reyeymej de inewi tajli iwán isoldadojmej monechkojkej iga yawij momijmiktįtij iwán inón yej tejkato' ipan iyista'kawayoj iwán inochi isoldadojmej. ²⁰ Inón weyi animál kismepreşojwiķej iwán inón yej ayéj mela'profetaj yej kichįjtoya kuajkuantas yej ayj'pa mo-ita iyįxtaj inón weyi animál. Iga kichįj kuajkuantas yej ayj'pa mo-ita in inón yej ayéj mela'profetaj, kikajkayaj inomej yej motemakakej iga kitalıljkej imarçaj inón weyi animál iwán kiweyimatiķej iyimagen. Iwán weyi animál iwán yej ayéj mela'profetaj kimotakej ipan tiwelon kan nemi tata azufre. ²¹ Iwán sekin kimiktijķej iga inón espada yej kışaya ipan iten yej tejkato' ipan kawayoj, iwán nochi tótomej ixwiķej iga kikuajķej inımej inakayomej.

20

Mil años

¹ Nikita' se ángel temoj ipan cielo, kikįtzkįjto' se llave iga kitapowa wejkatanxapo', iwán kikįtzkįjto' se weyi cadena. ² Inın ángel kilpij kuąkuakowąwéj, inón ikypakowa' yej nọ kitokawıayaj Tzitzimi' kilpij iga cadena mil años. ³ Kimota' ipan wejkatanxapo', iwán kiye'tentzakua' iwán kitalılj tejté iga amo agaj makitapo iga ay'ya mąj makikajkayawa tokniwan yej onokej ipan paįsmej, este que maasi mil años. Kuą' asısyıa mil años yawij kimajkawatij, e' ayá' wejkwawas iga majkajtos.

⁴ Iwán nikita' weyi asiętojmej kan motalıaj yej mandarowaj, ipan inón motalķej yej kimakakej poder iga matajuzgarokın. Nọ nikita' iyalmajmej yej kikechteķkej iga kipowakej yej kichįj Jesús wın itájtɔl Dios. Yejemej ayá' kiweyimatiķej weyi animál niga kiweyimatiķej iyimagen weyi animál iwán ayá' motemakakej iga makıtalıljkan imarçaj pan iyįkua' niga ipan imamej. Nikita iga inımej ojpa-isakej iwán reinarojķej iwán Cristo mil años. ⁵ E' sekin yej nọ miktoķej aya ojpa-isakej, inımej ojpa-isasķej este que maasi mil años. Inın yej ačtopa iga ojpa-isaloj. ⁶ ¡Mapaktokın yej ye'nemikej iyįxtaj Dios, inomej yej yawij ojpa-isatij kuą' ačto ojpa-isaloj! Iga ipan la segunda muerte ay'ya yawij mikıtij, sino que močįwasķej

sacerdotejmej de Dios iwán de Cristo. Iwán reinaroskej mil años wán Cristo.

⁷ Kuá' ásisya mil años, Tzitzimi' yawi xitomiti kan presojtito'. ⁸ Iwán kjas iga kikajkawawas paismej Gog iwán Magog yej kijtojneki nochi paismej yej ono' ipan tajli. Wán Tzitzimi' kinechkoj nochi soldadojmej de inimej paismej. Pox komati soldadojmej ken tikita xajli yej ono' ipan lamarten iga yawij tamijmiktij. ⁹ Iwán noyan payiniskej ipan tajli iwán kiyawaloskej inón weyi-altepe' yej Dios kipoxchokiliá, kan onokej yej kitokaj Dios. E' Dios kititanis ti'ti yej wí' ipan cielo, iwán inochi kitatiskej. ¹⁰ Iwán Tzitzimi' yej takajkawajtoya kimotaskej ipan tiwelon kan nemi tata azufre, kan nō kimotakej weyi animál iwán yej ayéj mela'profetaj. Iwán ompa nochipa kinkochijoskej semilwi' iwán senyówal.

Dios tajuzgarowa

¹¹ Iwán nikita' weyi asiento yej este ista', kan motaliá Dios iwán yéj ompa ewato'. Iyixtaj yéj, tajli iwán cielo mela'poliwiwej, akawi' nité. ¹² Iwán nikita' yej miktókeja, ejejkatokej iyixtaj Dios, onoyaj yej kipiá itekiyo iwán yej ayá'. Iwán tapowiwej amamej, iwán se' ama' nō tapowi' kan ijkuilijto' itokamej yej nochipa onoskej iwán Dios. Iwán Dios kijuzgaroj yej miktókeja kensan ijkuilijto' ipan amamej, kensan yejemej kichijkej. ¹³ Yej mikikej ipan lámar wán yej mikikej ipan tajli kjsakej kan miktoyaj wán monextijkej iyixtaj Dios, iwán sejsé kijuzgarojkej ijkon kensan yejemej kichijkej. ¹⁴ Iwán mikilisti iwán kan ono' yej miktokej kimotakej ipan laguna yej wewelkato', iga inin ome veja iga mikiloj. ¹⁵ Iwán yej ayá' ijkuilijtos itoka' ipan ama' kan ijkuilijto' itokamej yej nochipa onoskej iyixtaj Dios nō kimotaskej ipan inón laguna yej wewelkato'.

21

Se'ya cielo wán se'ya tajli

¹ Iwán nikita' se'ya cielo iwán se'ya tajli; iga yej áchtopa cielo iwán tajli iwán lámar yej onoyaj poliwiweja. ² Nej, niJuan nikita' inón weyi-altepe' yej Dios itatki yej kijliáj nueva Jerusalén, nikita iga nemi temowa ipan cielo iyixtaj Dios. Pox monsahti' ken tikita takotzin yej taajakjito'ya iga monamiktia iwán iwéj. ³ Iwán nikagui' se tájtól recio yej wíziaya ipan cielo kijtowa:

—Xikita, Dios chantito' kan onolo'! Yéj yawi chantitoti iwamej, yejemej mochíwaskej igentej, iwán Dios onos iwamej. Yéj iséltisan onos Dios iga inomej. ⁴ Dios ta-ixpojpowas iga chokatolo', iwán ay'ya mikiloj, niga chokaloj, ay'ya agaj tenatos iga kwalotos, iga inochi yej onoya, pánoja.

⁵ Iwán yej ewatoya ipan weyi asiento kijtoj:

—Xikita, nej nikchíwa nuevo inochi yej ono'.

Nō ne-ijlij:

—Xikijkulo; iga inimej tajtolmej melá' nokta iwán wel timoconfiarowa ipan.

⁶ Iwán ne-ijlij:

—Chíto'ya. Nej kan pewa iwán kan tami, ken letrajmej del alfabeto pewa ipan A iwán tami ipan Z. Yej atanekis nej nikmakas a'ti yej kjsa ipan atzontekon yej tamaka vida, ayá' yawi kikowátipa. ⁷ Inón nia nikmakati yej kitaniij Tzitzimi'; iwán nej iDios, iwán yéj nopiltzin. ⁸ E' yej kikajtewaj iga kitokaj iyojwi Dios, iwán yej ayá' kicredowaj itajtól Dios, iwán yej

kejlantokej yej ayękti, yej tamiktiáj, iwán yej kichiwaj yej ayękti iga yawij wán yej ayá' iwán namiktito', iwán yej taachisarowaj, iwán yej kiweyimatiј idolojmej iwán inochi yej takajkayawaj yawij kimotatiј ipan laguna yej wewelkato' iga nemi tata azufre. Inńn kijliáj la segunda muerte.

Se'ya Jerusalén

⁹ Iwán walaj se de inņmej siete angelejmej yej kikizkijtoyaj siete wajkalmej yej kipiayaj siete plagajmej iwán ne-ijlij:

— Xinejnemi, nia nimitznęxtilјti takotzjn yej mochiwas isiwa' el Cordero.

¹⁰ IyEspiritoј Dios asi' noyakapan wán newiga' ipan se tepe' yej weyi iwán wejkapan, iwán nenęxtilij se weyi-altepe' yej Dios itatki, yej itoќa' Jerusalén, nikita' iga nemi temowa ipan cielo iyixtaj Dios. ¹¹ Inńn weyi-altepe' tawiaја iga iweyipoder Dios. Tawia ken tikita se te'ti yej pox mņnsajti' ken te'ti de jaspe* ken tikita vidrio. ¹² Inńn weyi-altepe' kolaltitoya iga muro yej weyi iwán wejkapan, kipiá doce puerta; iwán onoya se ángel ipan sejsé kalten, iwán ipan sejsé puerta ijkuilјitoya itoќa' se tribu† de inņmej doce tribu de Israel. ¹³ Onoya eyi ipuertajyo iladoј norte, eyi ipuertajyo al sur, eyi ipuertajyo ikisáyampa tņnati', iwán se' eyi ipuertajyo ikalakáyampa tņnati'. ¹⁴ Imuroјyo inńn weyi-altepe' kipiá doce weyite'ti kan taksato', iwán ipan sejsé de inņmej weyite'ti ijkuilјito' se itoќa' de sejsé de inņmej doce iyapostolejmej el Cordero.

¹⁵ El ángel yej nowán tatapojtoја kikizkijtoја se ojta' yej chijto' de oro iga kimedјrowa weyi-altepe', ipuertajyomeј iwán imuroјyo. ¹⁶ Inńn weyi-altepe' onoya cuadrado, achņsan medјrowaya iweyajka iwán ikoyajka. El ángel kimedјroj weyi-altepe' iga ivaraj de oro, medјroj dos mil doscientos kilómetros; achņsan medјrowa iweyajka, iwejkapanka iwán ikoyajka. ¹⁷ Iwán kimedјroj iwejkapanka imuroјyo, medјroj sesenta y cuatro metro, el ángel tamedјroj iga inņmpasan medida yej iga taga' tamedјrowa.

¹⁸ Muro chijtoја iga te'ti de jaspe, iwán weyi-altepe' chijtoја iga mela'oroј yej este xќta ken vidrio. ¹⁹ Iwán ibasejyomeј kan taksato' imuroјyo inńn weyi-altepe' ye'tachaya iga kipiaya sese'pa te'ti‡ yej mojmņnsajti'. Yeј áchtopa ibasejyo kipiaya te'ti yeј kijliáj jaspe, el segundo zafiro, el tercero ágata, se' kipiaya esmeralda; ²⁰ se' kipiaya ónice, se' kipiaya cornalina; se' kipiaya crisólito, se' kipiaya berilo, se' kipiaya topacio, se' kipiaya crisopraso; se' kipiaya jacinto iwán se' kipiaya amatista. Iјkńn masi' doce ibasejyo. ²¹ Ono' doce puerta; sejsé chijto' iga sesan perla. § Iwán pata'ojti yeј panowa tajkoaltepe' chijtoја iga mela'oroј yeј este xќta ken vidrio.

²² Iwán ayá' nikita' nisé tiopan ipan inńn weyi-altepe', iga toTęko Dios yeј kipoxpia poder iwán el Cordero onokeј iga tiopan ipan inńn weyi-altepe'. ²³ Ompa ayá' moneki tņnati' niga luna iga matawi, iga Dios itawјlka tawia iwán el Cordero kitawјј inńn weyi-altepe'. ²⁴ La gente de inochi paјsmej yeј mosalvaroskej neјnemiskeј ipan itawјlyo inńn weyi-altepe', iwán reyeјmej de inochi tajli kiwajliguiliskej yeј patioј yeј

* **21:11** 21:11 Jaspe te'ti yeј xoxokti'. † **21:12** 21:12 Xikita glosario "Tribu". ‡ **21:19** 21:19

Inņmej temeј yeј iga chijtokej doce base este xќtaj wán sejsé kipiá icoloryo. § **21:21** 21:21 Perla pox valgerowa, ken tikita tetzjn ke'pa aјayќ' wán iga perla wel mochiwa kќska'. Inńn momati iga alįmpatzjn, nij neјi pox weјi.

kipiáj. ²⁵ Ipuertajyomej nochipa tapojtos, iga ompa ateyiti yówal. ²⁶ Iwán inochi pajsmej kiwigaskej nochi yej valerowa wán kiweyimatiskej inón weyi-áltepe'. ²⁷ Ipan inón weyi-áltepe' ayá' kalakis nité yej ayekti iyixtaj Dios, niga yej kichiwaj yej ayekti niga yej takajkayawaj. Kalakis petz yejsan ijkuilijto' itoqa' ipan ama' yej kipiá el Cordero kan neši itokamej yej nochipa onoskej wán Dios.

22

¹ Iwán el ángel nenextilij se weya' yej tamaka vida, este chipakti' ken tikita cristal. Inón weya' kiasaya ipan iweyi asiento kan motaliá Dios iwán el Cordero. ² Inón a'ti motalowa itajko pata'ojti de inón weyi-áltepe', iwán itejtempan inón weya' onoyaj kuawimej yej tamakaj vida. Tajki cada mes iwán iyiswayomej inomej kuawimej kikuij iga moachitailtilo. ³ Iwán ompa ay'ya teyis yej Dios akiye'ita. Ipan inón weyi-áltepe' Dios iwán el Cordero motaliáj ipan iweyi asientojmej wán yej kitokaj Dios kiweyimatiłtiskej. ⁴ Iwán kinojma-itztoskej nokta Dios, iwán itoqa' Dios ijkuilijtos pan iyixkuá'. ⁵ Ompa ay'ya tayowatis iwán yej ompa onokej ay'ya kinekiskej ti'ti niga tonatí', iga Dios yej toTeko kitawij yejemen wán nochipa reinaroskej iwán.

Nq'ya iga wi' Jesucristo

⁶ El ángel ne-ijlij:

—Inimej tajtolmej, melá' nokta iwán wel moconfiarolo ípan. Iwán toTeko, yej inonsan Dios yej kitajtolmá' profetajmej, kititan iyángel iga makinextili yej kitokaj yej ay'ya wejkatís iga yawi mochíwati.

⁷ Ijkin mitzijliáj Jesús:

—¡Xikakikan! ¡Ay'ya wejkatís iga niwí'! ¡Mapaki yej kicredoj yej ijkuilijto' ipan inín ama', yej yawi mochíwati!

⁸ Nej niJuan, yej nikagui' iwán nikita' nochi inín. Iwán kuá' tami' nikagui' iwán nikita', nimotankuaketza' iyikxiteñoj el ángel iga nikweyimati'.

⁹ E' yej ne-ijlij:

—Amo ijkon xikchiwa; puej nej nq niktoka Dios kensan tej iwán kensan inochi moknimej yej kipowaj itajtöl Dios, iwán inochi yej kichiwaj ken ijkuilijto' ipan inín ama'. Xikweyimatiłti Dios.

¹⁰ Nq ne-ijlij:

—Amo xikiyana inín ye'noticiaj de Dios yej ijkuilijto' ipan inín ama'; iga ay'ya ke' poliwi iga yawi mochíwati. ¹¹ Yej kichíwa yej ayekti, kama makichíwa yej ayekti; yej kejlámiki yej ayekti, máj makejlámiki yej ayekti; e' yej kichíwa yej yekti máj makichíwa yej yekti; yej nokta kichíwa ken Dios kineki, amo mamosemaka.

Jesús nq kijtoj:

¹² —Kena, nej ay'ya wejka iga niwí'. Iwán nikuaajligas ipremioj yej nia nikmakati sejsé kensan iga kichij. ¹³ Nej kan pewa iwán kan tami, ken letrajmej del alfabeto pewa ipan A iwán tami ipan Z.

¹⁴ Mapaktokan yej kipakaj itzotzolmej* iwán wel makikuakan itakilka inón kuawi' yej tamaka vida iwán wel makalakikan ipan ipuertajyo weyi-áltepe'. ¹⁵ E' kawitij jueraj yej kichiwaj yej ayekti; yej taachisarowaj,

* **22:14** 22:14 “Yej kipakaj itzotzolmej” anka kijtojneki yej ye'nemij iga Dios kiperdonároja yej kichijkej yej ayekti.

yej najnamolnemij, yej tamiktiáj, yej kiweyimatij idolojmej, iwán yej kiyolmakaj iga takajkayajtokej.

¹⁶ —Nej, niJesús, niktítan noángel iga makinextili yej netokaj inochi inín. Nej ipiltzín ipilówampa rey David; nej imaselkayo rey David iwán nej inón sítalín yej xóta yowalti'.

¹⁷ El Espíritu iwán isiwa' el Cordero kijtowaj:

—Xiwiiki.

Iwán yej kikaki, makijto:

—Xiwiiki.

Iwán yej átaneki mawiki iwán makoni á'ti yej tamaka vida, yej ayá' monamakiltiá.

¹⁸ Inochi yej kikaki inín itájtól Dios yej ijkuilijto' ipan inín ama', nikijliáj inín: Siga agaj kitálio' se' tejté ipan inimej tajtólmej yej ijkuilijto'ya, Dios yawi kitalíti iyakapan kokolis yej kinkochiwas, kensan ijkuilijto' ipan inín ama'. ¹⁹ Siga agaj kikuiliá tejté yej ijkuilijto' ipan inín ama' yej Dios kinextij, Dios yawi kiborraróti itóka' ipan ama' kan nesi á'yéj onos iwán nochipa, iwán yawi kitzakuilíti iga amo makalaki ipan iweyi-altepe' Dios iwán akitas yej yékti yej ijkuilijto' ipan inín ama'.

²⁰ Yej kijtoj ijkín, kijtowa:

—Ay'ya wejkatís iga niwí'.

Ijkónyawa'. ¡Xiwiiki noTéko Jesús!

²¹ ToTéko Jesucristo, mamitzyólchikawakan amonochimej. Ijkónyawa'.